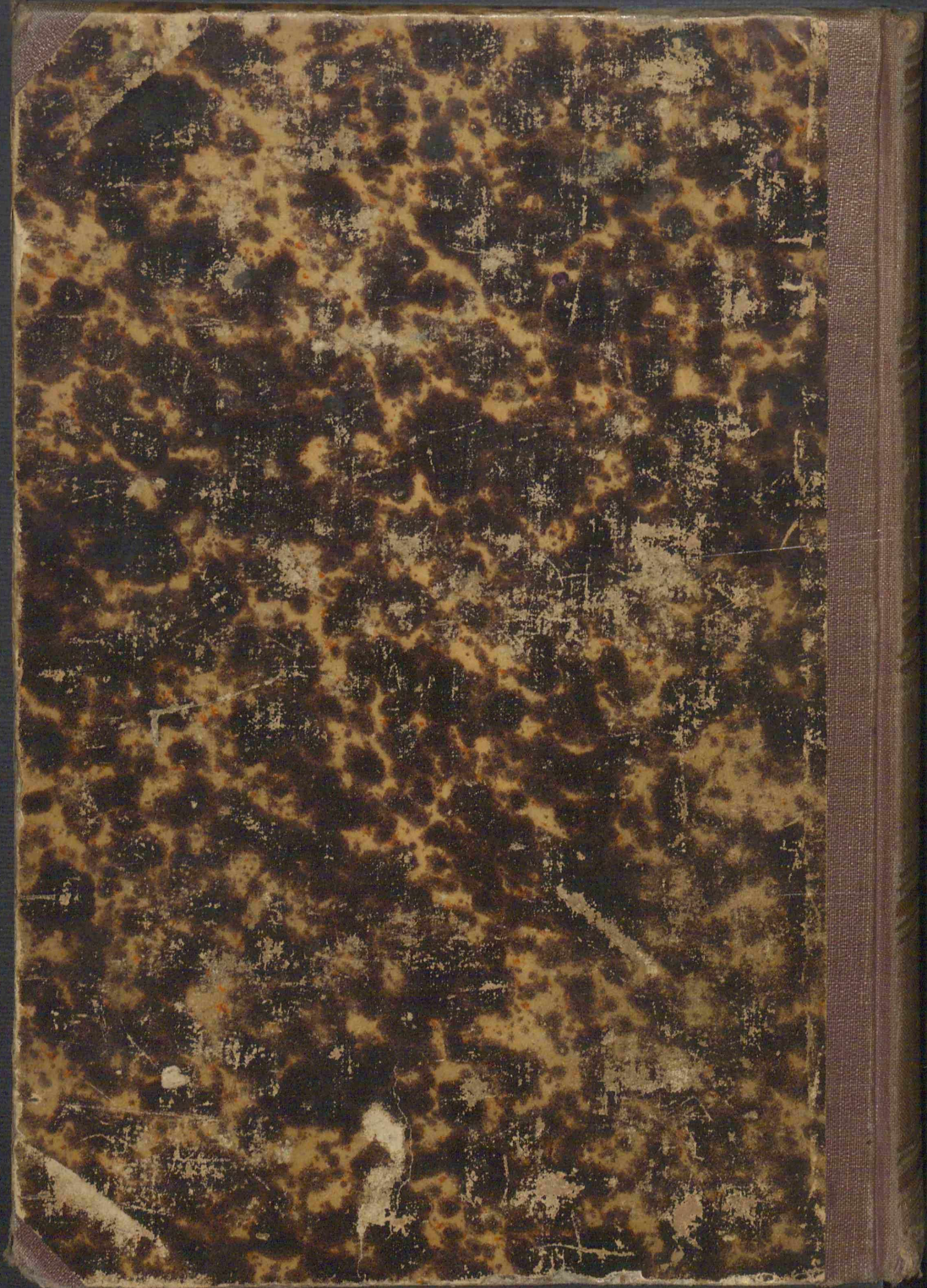

B

502.

25173.70

[Faint handwritten text]

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 502.

[Faint handwritten notes on the left edge of the page]

55 בבל מכל כל

מנאעים - עושים - רעים

54 הגלויה בכלם

עיון

תמיד אלוהים

הדקות

138 ת' אונק' נש' נש' נש' נש'

154 ת' אונק' נש' נש' נש' נש'

168 = 2168 2168 2168 2168

56 סברת אזני

723 עצי עוסי

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

718 הדרס זפורע

I. Luzzet

Jacob f. Mappur

86 ג' א' מ' נ' ש' ז'

152 ג' א' מ' נ' ש' ז'

912 ג' א' מ' נ' ש' ז'

927 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1197 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1262 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1332 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

21352 קוץ-הכוס

15000 קוץ-הכוס

1332 כי תלאו גם את זה = עאז

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

1412 ג' א' מ' נ' ש' ז'

כתב התועל ומיניו לקח חרצבות הסבות ומסרות הערות

לדלות נפחתת הנבלות הנהפגות

מבין פינהלפולין בעוד ציץ פורח וסיס פורח

106 זכרון יהודה שבת

Sal. Bruck im Norden

107 און הערות

109 די צעל וואס פו

119 די צעל וואס פו

166 II. 1660

Sal. Bruck im Norden

ברוך מן המליצה יאשר רצתי ורשתי

(אל תתי כאב ועיניך)

ספר

מנחת קנאות

מהרב הגדול

אבא מרי משה ב"ר יוסף הירחי דון אסתרוק

מחכמי לוניל, אשר ישב כמונפיליע.

הרבה מכתבים נפלאים מאוד

מהחכם הנ"ל ומכל חכמי צרפת וספרד שכתבו אל הרשב"א ז"ל, ומה
שהשיב להם, במליצה נשגבה ועמוקה.

ובמה שו"ת לענין דינא ובו נכלל ספר הירח מהרב הגדול הנ"ל. קבץ אותם וחיברם
יחד הרב דון אסתרוק הנ"ל ושלחם אל הרב הגדול הרשב"א ז"ל לברצלוני
לכיות לעשפרת לדורות הצאים אחריהם.

ובסוף הספר מכתב נפלא על המורה, אשר קמו שנית מקצת מחכמי צרפת לעורר
דיב על המורה נבוכים, וקם הנשיא וראש גולה בדמשק עם בית דינו
וכל רבני עכו וארץ הצבי וגורו בקנס עצום על כל מי שידבר תועה על הרמב"ם ז"ל
וספרו מורה נבוכים.

נעתק ונכתב יסן נוטן אשר ונלאתי צעיר פלורענץ צאולר הקפדים
לצית פיזרו.

אחותיו והביאותיו לארץ מולדתו להוציאו לאור.

אני הצעיר מרדכי ליב מתושבי ק"ק בראד,
צהננום היקר ר' משה ביסליכים ואמי חוה זכרונם לצננה.

MINCHATH KENAOOTH.

פרעסבורג,

דוק אונר פערלאג פֿאַן אַנטאָן ערלען שמיד, קאַנגל' פּריוויל' בוכהוקער.

Pressburg, Druck und Verlag von ANTON Edlen v. SCHMID, 1839.

מכתב ל י צ ה

מהרב הגאון אמיטי רשכב"ה מופת הדור נזר ישראל והדרו כ"ש מו"ה
משה סופר נ"י אב"ד דק"ק פ"ב

בעזה"י

קנא קנאמי לה' צדאותי ק' מנחת קנאות הלז כ"י ציד ה"ה הרצני
המופלג נו"ה מרדכי ל"ב כ"י וצ"ר אד, אשר קנא לה' ה"ה רצן
של ישראל הרישב"א ז"ל דצ"ו דצ"י אלהים חיים ונלהצים כלהצח צוערת
צידאת ה' ותורתו להקיד דצ"י התורה הזאת צידי הנמנפים ולאנוץ ידי
רפות ולחזק צרכים כושלות ולשונו לשון זהב ונה ונתוק מדצט אנוני נועס, ע"כ
אשרינו שזכינו לשיחתו ולאורו, יהי ה' עמו להולילו לאור חדש צדפוס ההוקס
פק"ק ולכשיגמור אי"ה אקס א' צונחיר צל"כ אי"ה והדיני חותם לכבוד התורה
פק"ק פ"ב יום א' יר"ד לנוצ"י תקצ"ז לפ"ק

משה הק' סופר מפפ"דמו.

ה ק ר מ ה

קנא קנאתי לה' אלהי ישראל, בראותי איש מזרע קדש בפת בג העמים מתגאל, הורס בסיפורי התורה ואין לה דורש וגואל, וגדולי הדור ישתוקו ואין מוכיח לאנשים האל; אומרים: הנח להם, עד יבוא אליהו או יעמוד מיכאל. ע"ז קראתי בצנעה וצעקתי לאחד מהמיוחדים בדורו כהלל ושמואי, אמרתי: "הבה עצה ודבר להוכיח ציד הרמאי", וענה אלי: אל תשימני מן החשודים על הרמאי, אך שלום יהי בימי. וכן היו דברי עם קצת גדולים, בידם המטה והפתילים, ליסר כל פורץ ומרבה מכשולים, לקפח את שוקיו לשבור רגל ולשבר את הכלים, להשנות הדברים, פעם ושתיים. ראיתי קבלו הדברים בעצלתים, ושמעתי חבוב הדרשות הקשות בימים שבינתיים, עד שהגיע בהם הסכלות — והכפירה, שעשו מאברהם ושרה חומר וצורה: ע"כ לבי הרב המליצה ינופף, בשש כנפים ינופף, בהרתי בבית הרב להסתופף. ה"ה הרב הישיש הגדול בחכמה, **רבינו שלמה ב"ר אברהם ן אדרת**, העומד לשם ולתפארת. והיה שכלי עם לבבי נרון, לחלות פני האדון, לעורר לב חכמי הארץ ליסר כל מרבר בזרון, ולבנות גדר כללי בו ישיגנו חנית וכדון. אמרתי בהיות יחד יד החכמים עם הזר הגדול המיוחה, ושמעו כל הקהל כאחד. ואם קטן אני בעיני, ויש גדולים אשר קטנם עבה ממתני, אמרתי עת לעשות לה', והתחלתי במלאכה ובקשתי פני הרב לעשות אתנו ברכה, בעזרת הצור אשר לו יאתה המלוכה, לו לבד תאות ההודאה והשבח, והוא יברך את הזבח, וקצת מן היהודים התחילו לבקש תנואה, ומהם אשר לבשו קנאה. ואני הצעיר בבית אבי — המעורר והמקנא, בראותי בבית אלהים סמל הקנאה המקנה, לא חשתי לדברי עד שונא, בחרתי השתיקה והאלהים יענה. אנכי עמדתי על משמרתי, כי רבים ונכבדים הם אשר אתי, אשר קנאו קנאה גדולה, בשמעם קול המולה, מפיה הדרשנים, המתוהקים בספרי העכ"ס, שמו אותהם אותות, להכחיש המופתים והדתות, בראותם כי היתה הרוחה, ואין בדור מוכיח ומקבל תוכחה, ע"כ נשמע קול הצוחה, לכזב החלוש ולכפור בהשגחה, על זה ידעו כל הדוים ותרבה אגחה כ"ש בבוא הזיפים, המהגים והמצפצים, חכמים בעיניהם ומתפלספים, לקחו בידם הפצירה פים, לעקור השרש עם הנופים, חברו חבורים למשוך את הלבבות במאמרים יפים, ואחריתם לבלות הנפש עם הגופים. מגישים האפור ושואלים בתרפים, והפתי הנפתה אשר מדרך הטוב לבבו יסור, לא ירגיש כי מות בקיר. על זה היתה יד

ה ק ד מ ה

הרב עם רבים מתכמי הארץ נטויה, לעשות סייג לתורה ולבנות גדר הדתויה, ולהוציא לפועל מחשבתו הרצויה, לקלל ולהחרים, כל איש אשר ידו ירום, והורם בספורים, ובמופתיה התורה שם שמות, ומתפאר בספרי העכ"ם, הן הם ספרי עכ"ם רק יקבעם בלבו כיון, *) עד אשר בגבורות האמונה ימלל, וביראת ה' יתהלל, ולקבוע זמן עד הגיע לבן שלשים, לבשל מיין הענושים, ולהיות מכת הפרושים, ועקר הגדר והיסוד על חכמות הטבע והאלהית, אשר היא היסוד, אשר איננו ראוי להיות נמסר, ובטן הנערים מלמוד תחסר, רק לאביר הרועים לפני ה' נעצר, אשר מלא כריסו מלחם ובשר, כאשר למדנו מרב מורה צדק אשר מפיו אנו חיים במאמרים האמתיים ובספורים גלויים, על יסוד התורה בניוים, בספר המדע ומורה הנבוכים, אשר לאורם ילכו השכים, ולא יערכם הגדול שבערכים, ומפני שראיתי קול הגערה והניזופה מפי קדושי עליונים, על המתעסק באלו החכמות בספרי העכ"ם, והוא ערום מידעת התורה, ועדיין לא הגיע לכלל שנים, חברתי אני **אבא מרי ב"ר משה ב"ר יוסף הירחי** אלו האגרות, ולפני התלמידים הבאתי אותם פשוטות, שיעשו פירות ופירי פירות, והידיא את דבר ה' ואת מחנהו, יניס את עבדיו ואת מקנהו, מקללת החכמים, אשר המה מצודים וחרמים, ומאן דלא חש לקמחי ועביר מצדקי, למתלי נפשיה בבוקי סריקי, כמה רב גובריה ואזיל ומוקי במוקי, ולא ציית דינא למשלח פזמקי, ולמילף פולחן מבחירי צדיקי, ולא דחיל קללה דשמע מפרקי דבי דינא רבא, ומפומיה חיי ואף משר חקיה, ומקלל במזרת דחתים בגושפנקיה, יהא רעווא מן קדם מרא עלמא דעביד שמיא וארקא. דליתפרע מיניה וליזיל בתר שבקיה, ולעקוציה עקרבא וליפול מאיגרא רמא לבידא עמקא, ולשור עיניה באודיי דזיקא, ולוותרון מעוהי ולקפוח שוקיה, ולא לשכח סמא אסיא דאומנא לא הוא ולא טרדקיה, עד ידעון עלמא וליתין לאחזיקי, בני עולמי סבי ורדקי, ולפרסם חטאיה במיילי עורקי, ולבדהן עליה בצרא ושוקא, דחוייא דרבנן טרקיה; וקראתי שם החבור הזה **מנחת קנאות**, למען יהיה לשמידה ולאות, וחליתי פני השרירים להיות כפיהם נשואות, כדי שיראו בתורת ה' צבאות. וחלקתי אותו כמנין הכתבים, ואגרות ההלכה, ואגרות החשובה ואגרות קצת נכבדי ארץ, המחזיקים בחורת ה'.

*) גם יטבעם בלבו כיון.

המחבר והמקבץ.

פ ר ק א.

טרם אחיל בהעמק הכתבים, אקדים הלעה ואומר: ונה שהאריכה התורה בפורים, הן אונת שלי ספק כי לא לחנם הוא, רק ללמד צהם כונה עקדים שהם שרשי התורה ויקודי האמונה, ולא נולא דבר צטל ככתב ללא לורך, כונ"ש הכתוב: כי לא דבר ריק הוא וכס (דברים ל"ג ת"ז) ואם יש ספור נעלם ונמכו אשר לא נודע טעמו, אם יתכו החכמים לצ עליו יונלאהו, ויולאו פנינים ונקרקע הים, כמו שאמר צירושלני דפיאה פ"א כי ה' יהיה צבסלך דברים שאתה כסיל צהם, ואמרו עוד, כל דבר שצ"ד נותנים נפסם עליו סוף הוא עולה צידם, כמו שאמר לנטה צקיני, כי לא דבר רק הוא ונכס, ואם הוא רק, ונכס הוא רק, והקצה להיות טעם קלת מלות וקלת ספורים נעלמים ונאחכו הוא נשום דיחצינן צארעא דחסורא, ונפני עולם הגלות ולא מלאכו ידיכו ורגליכו לעלות לצית המדרש, וצטלו האשכולות אשר מניניהם אכו שותים כחומר חייא אפומיהון דרצנן; סוף דבר נשתכחה התורה לולי היעוד הטוב אשר הצטיחו ה' יתצדק, באמרו: כי לא תשכח ונפי זרעו.

פ ר ק ב.

ונ"ש צאגדה: הקצ"ה מוגלה להם טעמי תורה לישראל, (פסחים ק"ח) הכוונה: כי צהיות ישראל שריים על אדונתם, והיא ארץ עהורה דצקים אוירא, וצהיות מלך המשיח מלך לך, אשר העיד עליו הנביא רוח דעת ויראת ה', וספט צלדק דלים, ולא יהיה עליו טרדות כונ"ש: והכה ארץ צצט פיו, ואמר והיתה ננחחו כבוד, אז נהיה פנויים לעבודת ה', ומולא הארץ דעה, ויהגלו לנו טעמי תורה קתריה ונלפניה, ונדרוש אותה צכל דקדוקיה, כונ"ש צונחות (כ"ט צ') על ד' עקיציא, שהיה יושב ודרש על כל קוף וקוף תלי תלים של הלכות, ואין לתווה אם יהיה זה צימי המלך המשיח, אשר כל הנביאים התנצאו עליו, גם הרי צימי חזקיה אמרו ז"ל, שצקשו מן ועד צאר שצע ולא מלאו ע"ה, מנצת ועד אכטיפרס ולא מלאו תינוק ותינוקת שלא היו צקאים בהלכות טוואה וטהרה. (סנהדרין ל"ד: ז) זה הוא היעוד הטוב, שאמרו צאגדה שעתיד הקצ"ה לגלות טעמי תורה, וזה הוא ב"כ החדש שאמרו עוד: עתידה תורה להתחדש, כי צהקצן חצור חכמים אשר לא יפרד ללח, יענייקו צחכנות התורה ויקיפו טעמים, ויחדשו דאיות צנה שלריך ראה, ולא ישאר ספק שלא יתצאר צטענות צדורות כשנש, ואז תהיה התורה כאלו גתחדשה וזה הוא חדושה הרמז צמדרש, ועל סם חדוש הדברים והטעמים תקרא חדשה, ועל זה אמרו ז"ל (פסחים ל"ג.) על ויעמוד יהושפט כו' לפני החגך החדשה, ונאי חדשה, שחדשו צה דברים; ואמרו, טבול יוס אל יכנס צמנחה לניה, ודרשו על: והוא מתכסה צטולה חדשה, שחדשו דברים שלא

שלא שונעתן ארזן אדם ועולם, (כנהדרין ק"צ.) וזה שאמר צנודרט: למה נקרא שמו חזיר, ונפני שעמיד הקצ"ה להחזירה לנו, ר"ל מפני שאיכור אכילת חזיר נמוכה עם דברים שלא נודע טעמו כו"ש ז"ל (יונא ג"ז ע"ג) חוקים, דברים שהשטן ונקטרג בהם ואר"הע ושיצין עליהם, כמו לבישת שעטנז ואכילת חזיר וכו', ואומר: כי לעתיד לבא הקצ"ה נוגלה להם טעם איכורן עם שאר טעווי התורה, וזאת היא החזרה הכתובה צנודרט, כי הדבר שהיה נודע ציווי יהושע וזקנים ונשתכח וין הצנים, כשיודיעהו הוולך המשיח הרי הוא כאילו החזירה לנו, חלילה! כי התורה לא תשתכח ולא תתחדש, כו"ש רז"ל (מגילה ז':) אלה המלות, שאין הנביא רשאי לחדש בהם דבר מעתה ועד עולם. —

פ ר ק ג

ונפני שאנו נערוקים ונארץ הקדושה, נכתמו ונונו ונעיות חכונה ואין לאל ידינו להוליא תעלוונות חכונת התורה אל האור הצרור, עד יבוא מורה נדק לנו, וזה יהיה ציונות הנושיח, אשר יעיד עליו הכתוב, ונחה עליו רוח ה', ואנורו ז"ל ורוח אלהים ונרפפת על פני הנוים, זו רוחו של נושיח, וציונו יבנה צ"הנוק, ונונו תלא תורה ואורה לכל העולם, ונפני זה היו חלוני הצית שקופים אטוונים, כו"ש רז"ל: (וננחות פ"ו ז') שקופים ונצחון אטוונים ונפנים, רמז: שנונו תלא אורה והוא אין לריך לה, ואנורו צנודרט: וירא אלהים את האור כי טוב וגו', זה הצית שעמיד לְהַצְנוֹת, ולא תהיה

כנהדרי גדולה על מתכונתה, שהוא נצורו של עולם, כו"ש ז"ל שרדך אגן הקהר, אבל צנונינו זה שאנו מולפים ליטועה די לנו, ורצים חקדי ה' עלינו כשנזכה להשיג האכור והנותר, הכשר והפקול, העונא והטהור, הפטור והחייב, שהרי אף ציוני הנביאים, ואפי' הכהנים הנוקודשים שנא' עליהם: יורו ונשפטיך ליעקב, טעו וסגו בדבר הלכה, כו"ש רז"ל (פסחים י"ז) דאשתצט כהני, ודי לנו להתעסק בצרורו של רציו הקדוש, ולאחר צעיקרי האנונה קצלה מן החכמים אבות העולם חכמי התלמוד, ולזה רמז שלמה פשתנצא על העדר החכונה שיהיה צנון תקרא האונה שחורה ונאורה, צנאמר אשר שם צפי כנכת ישראל, שחורה אני ונאורה, קראה שחורה, רמז על העדר החכונה ונפני שחרות הגלות שהחכונה נקראת אור, כו"ש ז"ל אפי' לא האיר עיניו אלא צמורה אחת די, ואנר החכם חכונת אדם תאיר פניו. ובהעדר האור יהיה חושך, שהוא כדונין השחרות, וקראה נאורה, רמז שיחזיקו בתורה ובנלות ובעיקרי האנונה שקבלו מן הנביאים, כמו שהתנצא דוד ואנר אם שכחו שם אלהינו וגו', ואנר שלמה: אל תראוני שאני שחרורת, התכללות על האוונה שלא יצורה ונפני שלא השיגה ונונאר החכונה השגה שליונה, כי לא נופאת עללונה אידע לה כך, אלא ונפני שתכפורה לרות וערדות מן הדברים שהן תחת השמש, וזה וי"ש שנוני נוערה את הכרונים, ונפני זה לא תוכל להתעסק בתורה כראוי, ולהוליא לאור תעלוונות חכונה אשר היא הכרם שלה, וזהו שאמר רמזי שלי לא כערתי, והוסיף שלמה ע"ה להזהיר ואנר: אם לא תרעי

לך היפה צנעים, המשלים ליפה צנעים כי הם הנצחיים מכל האומות, ואמר אם לא תוכלי להשיג התורה על פי מדרגותיה והמופת שהיא הידיעה האנומית, לאי לך צעקי הלאן, החזיקי לקיים התורה והמלות וטעמיהם צקצלת החכמים, שהם נוקצלים מן הנציאים, וזהו משכנות הרועים, שאין לפקפק אחריהם, כנ"ש הכתוב: לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ודרשו רז"ל: אפילו אמרו על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, אתה חייב לשמוע צקולם.

פ ר ק ד.

העיקרים הגדולים אשר הם אבות לכל השרשים, ואשר לריכים אנו קהל הנויחדים ונאנויני החדוש להחזיק בהם צכל לצ ובכל נפש, הם שלשה, הראשון הוא היסוד שהכל תלוי בו, והוא ידיעת הש"י, והשני הוא תורת ונדע"ה אמונת החדוש, והשלישי הוא יסוד עולם אמונת ההשגחה. ובהחזיק אדם בג' יסודות האלו צלצ ככון, צטוח שלא יהרהר ולא יפקפק צספורי התורה והמלות והמופתים הגדולים הנזכרים צתורה וצספרי הנציאים, ולא יכניק עלונו לככנות לעשות חדוש לפירושים, כמו שעשו רבים מנהדרשנים צזמנינו זה, כחצו תוך חצוריהם דברים שאסור לשונועם, והאריכו לדרוש צאגדות של דופי, ועל כיולם בהם אמרו צמדרש, על פסוק תאלמנה שפמי שקר, יתפרקון ישתתקון יתחרטון הדוצרות על לדיקו של עולם עתק, דצלים שהעמיקו מצריותיו צגארה, כדי להתגאות ולומר צמעשה צראשית אני דורש.

פ ר ק ה.

העיקר הראשון והוא ידיעת הש"ית, שנו למורה הראשונה, והדבור הראשון שנאמר לנושה נויכני היה: אנכי ה' אלהיך, וצכלל הידיעה הזאת הוא לידע: שהוא יתצרך קדונו, צלי ראשית ואחרון, צלי תכלית, ואין לו סבה קודמת, כי הוא יתצרך לצדו קצת הכל, ונונו ונרלונו ישתלשלו ויתחדשו כל הסבות, וזה ונאמר ריש לקיש: ונהודכתיצ אני ראשון ואני אחרון? אני ראשון: שלא קצלתי ונלכותי ונאחר; ואני אחרון: שאיכני עמיד לנוסרה לאחר; ונצלעדי אין אלהים: שאין לי שני, ולא נאמר צו יתצרך ראשון ואחרון, רק על דרך ההשגחה לאזן צטר ודם, וכוונתו צאני ראשון, שאין לו סבה קודמת, כי הוא לצדו עילת כל העולות וקצת כל הסיבות, ואחרון לוונר שהוא חי וקיים לעד ולבלח, כנ"ש דוד: ואתה הוא וטנותיך לא יתנו, ולפי שהגלגלים וככציהם הם אפשרי ההפקד, על פי דלון הקדונו, כמו שנחתחדשו צחפץ אלהי, אל הזנו אשר גזרה עליו חכונתו יתצרך, לכן אומר: לפנים הארץ יקדת, ונעשי ידיך שמים, כי הנה יאצדו ואחה תעמוד, ואף אם יפקד כל העולם כולו, ונליאתו לא יפקד, ע"כ אחר שאמר: כלבוש תחליפם ויחלופו, קיים: ואתה הוא וטנותיך לא יתנו. וצכלל ההשגחה הזאת הרחקת הגשונות והאנונת הפשיטות הגמורה, והאחדות אשר הוא עמוד האונת, הנוקצבל על פי התורה, ונדוע לכל החכמים צנוחקר החכונה על פי המופת הנודע.

פ ר ק ו

אין ספק שזאת ההשגה היא תכלית כוונת המורה, כעו שאמר הכתוב
 בכמה נוקמות, לדעת כי אני ה' ונקדשכם, וצמקום אחר: וידעת היום
 והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים, ושונעתי פי' כתוב זה כן, וידעת היום
 ר"ל תצטרך ותדע בתנועת הגלגלים והכוכבים, וצפרת תנועת גלגל השמש,
 שהוא פועל היום בלי ספק, ותנועת הגלגל העליון הנקרא תנועה יומית,
 וצתנועתו יתצרך יתנועעו הגלגלים כולם תנועה כוללת, מלבד התנועה
 המיוחדת שכל גלגל וגלגל, וכל המליאות המתחזק צתוכו, כגרגיר חדל צים
 הגדול, וזה הגלגל קראו עד צות כאונרו: קולו לרוכב צערצות, יחקו
 הכתוב לה' לגדל ונעלחו וערכו, ועליו כאמר רוכב שמים צעזריך, ואמר רוכב,
 כי הוא יתצרך השליט והמונהג והמנוע הגלגל ההוא; וכח הרב צקפרו
 הנכבד מורס נצוכים צח"א פי"ג ח"ל: ידוע כי הושאל לו יתצרך רוכב
 שמים צדמיון זה מופלא, וזה כי הרוכב יחד ונעלה ונהרשב, ולא יאמר
 יחד אלא צהקל וון המאמר שאין הרוכב מונין הרכב, והרוכב ג"כ הוא אשר
 יניע הצהמה, ויוליכנה אל אשר ירלה, והוא כלי להשתמש צו כדלונו, והוא
 נקי מוננה צלתי כדצק צו, והיא חולה לו, כן האל ית"ש הוא מניע הגלגל
 העליון אשר צתנועתו יתנועע כל הונתנועע צו, והוא יתצרך כדל מוננו,
 אינו כח צו. וכבר אמרו מפרשים צומאמר ונעונה אלהי קדם, הוא ונעון עולם
 ואין עולונו ונעונו, וקמנו לזה ואמרו הקוס טפילה לרוכב ואין הרוכב טפל
 לקוס, כי הא דאמנו כי תרכב על קוסיד ומרכצותיד ישועה, וכשלים פירוש
 הסקוק, כי צידיעת היום וקצתו על הדרך שאמרו, תדע ותשכיל מליאות
 המניע הראשון, כי וון השקר על הגלגל שיניע עלונו, והצבאר צמופת
 צקפרים צחכמת הטבע וחכמת האלהית, כי יש לגלגל העליון מניע ראשון
 וכדל וון הגלגל שאיננו כח צגשם צו, ואינו גשם ולא כח צגשם והוא אחד
 כלחי, ולא ישיגהו הפעלות ושינוי, כעו שאמר הכתוב: כי אני ה' לא שניתי,
 והוא הש"י, והוא שאמר הכתוב הלה, כשתדע היום, אז תדע ותשיב אל
 לבבך להתצונן כי ה' הוא האלהים. ולזה כוון הנציא צאונרו: שאו מורס
 עיניכם וראו ווי צדא אלה! וגו', כי צהתצונן על שלימות הפעולה, יצחן
 שלימות הפועל יתצרך ויתעלה.

פ ר ק ז

אין אנו לריכים לעשות קולונות לעלות לרקיע, רק להתצונן צכני אדם,
 וצשלימות אצריו וצמוקפר עלונו, וצענין הגידין והמיתרים אשר צו, וצתוכו
 את האצרים ולורתם ותועלתם, וצהרכצת הכחות עם הכחות הונתפשטות
 בגופו, וצכלים הפכיוניים והם כלי ההולדה וכלי המזון, ולא יונלא צהם דצר
 צטל ללא לורך, כעו שהצבאר צקפרים המחווצרים צמלאכת הנחת, ועל זה
 אמרה חנה: אין לור כאלהינו, ודרשו רז"ל: אין לייר כאלהינו, (צדכות י')
 וינהם יוכל האדם לידע ולחקור ווי שאמר והיה העולם, כמ"ט: וונצשרי אחזה
 אלה, ואמר דוד: כל עלמותי תאונדה ה' ווי כנווך, ר"ל כי מוצין עלמותי
 יודע

יִרְדַּע וּמִיֵּאֵחַת הָאֵל, שְׁאִין כְּמוֹהוּ, וְאָמַר: חֲאֵמֵר כָּה כָּאֵלוֹ הַעֲלֵמוֹת אוֹמְרִים
 זֶה לְזֶה שׁוֹמֵהִם תִּלְכָּא הַצְּחִינָה, וְזֶה שְׁאֵמְרוּ חֲכֻמְיוֹ ז"ל (שֶׁם שֶׁם) עַל דּוֹד שְׂדֵר
 צָה' עוֹלָמוֹת וְאָמַר שִׂירָה, ר"ל שֶׁהַצְּבוּן וּמַחְשִׁילַת יִלְרַח הָאֵדָם כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חֵי
 צְמַעֵי אִמּוֹ אָמַר שִׂירָה, וְצִילְדוֹתוֹ וְצִבְדָּלוֹ כִּמְ"שׁ יֵלֵא לְאוֹרֵי הָעוֹלָם אָמַר שִׂירָה,
 וְאָמְרוּ עוֹד יִכַּךְ מִשְׁדֵּי אִמּוֹ וכו', וְצִמְקִים הַנּוֹשְׁגִים אוֹתוֹ, כִּמְ"שׁ רָאָה צְמַפְלָתָן
 שֶׁל רַשָּׁעִים אָמַר שִׂירָה, עַד שְׁעוֹד עַל הַחֲקִירָה בְּכָל עֵינָיִי הָאֵדָם עַד יוֹם
 הַנְּיִתָּה, כִּמְ"שׁ נִפְתַּח־לִי צִיִּים הַמּוֹת וְאָמַר שִׂירָה, וְהַשִּׁירָה הַגְּמוּרָה וְהַשְּׁצַח
 הָאֵמְנִיתִי הוּא הַהֲסָגָה וְהַצְּחִינָה הָאֵמְנִיתִית צְעִינָיִים שְׁמַתּוֹכִים יִכִּיר אֵת צוֹרָאֹר
 יִתְצַרֵּךְ, וְצִבְהַצְּבוּן דּוֹד בְּחֻמַּת הַיְלִירָה, הוֹסִיף צְהוּדָאָה וְאָמַר: אֲדוֹךְ עַל כִּי
 כוֹרָאוֹת כַּפְלִיתִי, וְדַרְשׁוּ רז"ל עַל כַּפְלָאוֹת הַיְלִוּרִים וְעִינֵי הַנּוֹמְרוֹר יוֹכִיחַ כֵּן,
 אָמְרוּ צָא וְרָאָה שֶׁלֵּא כְּמוֹת הַקַּצָּה וּמֵת צ"ר, אֵדָם כּוֹחַ זְרַעוּנִים צְעָרוּגָה,
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹלָה צְוִינֹו, וְאֵלֶּוּ הַקַּצָּה לֵר אֵת הַעוֹבֵר צֹאשָׁה כּוֹלֵם עוֹלִים
 מִזְרַע אֶחָד, וּמְ"שׁ כַּפְלִיתִי נַעֲשִׂיתִי כַּפְלִיאָה, וּמִמּוֹךְ כֵּךְ כַּפְשִׁי יוֹדַעַת וּמִכְרַת,
 כִּי כַּפְלָאִים מְעַשֶּׂךְ מְאֹד, וְתַהִיָּה מוֹלֵת מְאֹד שְׂבָה אֵל מְעַשֶּׂךְ, וְלֹא אֵל כַּפְשִׁי
 יוֹדַעַת, וְחִלְיָה לַחֲשׁוֹב שְׁאֵמַר דּוֹד כִּי הוּא מְשִׁיג מְאֹד, כִּי הוּא צִלְקוֹ לֹא
 הַתְּפָאֵר צָה.

פ ר ק ח

הַעֲקָר הַזֶּה הַרְאֵשׁוֹן אֲשֶׁר הַקְּדוּנּוֹ, וְהוּא יוֹדַעַת וּמִיֵּאֵחַת הַשִּׁי וְאֶחָדוֹתוֹ,
 הוּא מְצוֹאֵר צְשִׁיתִי דְּצָרוֹת הַרְאֵשׁוֹנוֹת, שְׁכֹאֲמְרוּ לַמַּשָּׁה צְקִינִי, כְּאֵמְרָם ז"ל:
 אֲכַנִּי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ מִפִּי הַגְּצוּרָה שְׁמַעְנוּ, וְהִם הִגִּיעוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּדֹךְ שֶׁהִגִּיעוּ
 לַנּוֹשָׁה, וְכָל יִשְׂרָאֵל הַשִּׁיגָה שְׁלִימָה, וְהִצִּינּוּ וְשָׁמְעוּ אֵת הַקּוֹל הַזֶּה הַיּוֹלָא
 מִפִּי הַגְּצוּרָה, צְהִיִת הַנּוֹעֵמֹד הַהוּא הַנִּכְבָּד כְּדֹךְ שֶׁהִיא מְשָׁה שׁוֹמַע וּמִצִּין אֵת
 הַקּוֹל הַיּוֹלָא מְצִין שְׂכֵי הַכְּרוֹצִים, וְהוּא הַקּוֹל שְׁכֹאֲמַר עֲלֵיו: קוֹל ה' צָחַח, כִּמְ"שׁ
 רז"ל צ"כ: וְאֵל ה'ל, מְלַמֵּד שֶׁהִיא הַקּוֹל נִפְסַק וְלֹא הִיָּה יוֹלָא חוּץ לְאֵהֶל וכו',
 יִכּוֹל מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל כְּמוֹד, ת"ל אֵת הַקּוֹל: קוֹל הַמַּתְפַּרֵּשׁ בְּכַתּוּבִים, וְנִמָּה
 הוּא הַקּוֹל הַמַּתְפַּרֵּשׁ בְּכַתּוּבִים, קוֹל ה' צָחַח כו' קוֹל ה' חוֹלֵצ לַהֲצוֹת אֵשׁ,
 א"כ לִמָּה כְּאֵמַר מְאֵהֶל מְרַעַד? וְלַמֵּד שֶׁהִיא הַקּוֹל נִפְסַק וְלֹא הִיָּה יוֹלָא חוּץ
 לְאֵהֶל, וְצוֹמְעוֹד הַר קִינִי לֹא הִיָּה הַקּוֹל נִפְסַק עַד שְׁשׁוֹמְעוּ וְהִצִּינוּ כָּל קָהֶל
 יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי הַדְּצָרוֹת הַרְאֵשׁוֹנוֹת, וְאִין לַתּוֹרָה אִם הִיָּה זֶה צוֹמְעוֹד הַר קִינִי,
 שְׁהִרִי כְּשֶׁעֲבָרוּ יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּם, אָמְרוּ רז"ל, רָאָתָה שְׁפַחָה עַל הַיָּם, מַה שֶּׁלֵּא
 רָאוּ כְּצִיָּאִים צִיָּשָׁה, וְצִשָּׁאֵר הַדְּצָרוֹת נִפְסַק הַקּוֹל הַנִּכְבָּד הַהוּא, וְלֹא הִגִּיעַ
 לְיִשְׂרָאֵל אֵלָּא ע"פ נֹשָׁה, וְצְשִׁמְיעַת הַקּוֹל הַנִּכְבָּד הַמִּיּוֹחַס אֵל הַשֶּׁם צְאֵמְרוּ:
 וְהֵאֱלֹהִים יַעֲבֹדוּ בְּקוֹל, וְעֲלֵיו מְפֹרֵשׁ צְקָבָה, קוֹל ה' צָחַח, אֲשֶׁר מְוַמְנוּ שׁוֹמְעוּ
 וְהִצִּינוּ שְׂכֵי הַדְּצָרוֹת, כִּמְ"שׁ דוֹד: אַחַת דְּצָר אֱלֹהִים שְׁתִּים וְגו', נַחֲצַבְלוּ חוֹשִׁיָּהֶם
 וְכִבְדְּלוּ מִן הַמְּוֹרֵגִשׁ, וְלֹא הִיָּה צָהֶם כַּח לַהֲשַׁמְנֵשׁ צְנִמְוֹרֵקוֹנוֹת, וְהִיָּה שְׁכֹלֵם
 דְּצוֹק בְּעֲלִיוֹנִים, לְהַשִּׁיג הַמְּוֹרֵגָה הַעֲלִיוֹנָה שְׁצַמְוֹטְכִלּוֹת, וְהִיָּה הַשְּׁגַת אֲכַנִּי וְלֹא
 יִהְיֶה לָךְ, וְ"שׁ צְמוֹדֵשׁ כִּי צְשִׁמְיעַת הַקּוֹל הַנִּכְבָּד הַהוּא יֵלְאָה נִשְׁמֹתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
 וּמִפְּנֵי זֶה אָמְרוּ לַנּוֹשָׁה: דְּצָר אַתָּה עֲמוֹנוֹ וְנִשְׁמַעָה וְגו', וְקָבַל ה' דְּצָרִיָּהֶם וְאָמַר:
 הַטִּיבּוֹ אֲשֶׁר דְּצָרוּ, וּמִכָּאֵן וְאֵילָךְ הִיָּה מְשָׁה שׁוֹמַע מִפִּי הַגְּצוּרָה, וְעַל כָּל דְּצוֹרֵךְ

ודבור היה עשׂיב להם, וכן נראה לפנ"ש רז"ל זנוכילתא וזמדרש חזית: אבל הקול ההוא הנכבד אשר נשמעו הוכן הדבור צטאר הדצרות לא הגיע אלל למשה, כדרך שהיה מביע לו באהל מועד, כנ"ש ז"ל וישמע את הקול מדבר אליו, קול לו קול אליו, ונשה שומע וכל ישראל לא שומעו, (יומא ד':) ר"ש הכחוצ: אנכי עומד צין ה' וציניכם, וכל זה שאמרנו שהיה הקול נפסק, לא היה אלא מן הקול הנכבד והגורא, היולא נפי הקדושה ששמעו הדבור, אבל שאר הקולות הגוראים וקול השופר וגם נדאה הלפידים לא פסקו, עד שהגיד להם משה שאר דצרות אחת אל אחת כדרך שהיה שומע נפי הגבורה, ולשון הדצרות מוכיח כן, כי צשתי הדצרות הראשונות כתוצ אנכי ה' וגו', ולא יהיה לך וגו' על פני, נראה שה' צכבדו וצעלמו הגיד אותם לישראל, ומפני זה נאמר, פנים צפנים דבר ה' עומכם, וצטאר הדצרות שינה הלשון ואמר בלשון נקטר, לא תשא את שם ה' ולא אומר את שמי, ואמר: כי צשתי ימים עשה ה', ולא אומר: עשיתי, אשר ה' אלהיך כותן לך, ולא: אשר אני כותן לך, נראה שמושה הגיד להם כל דבור ודבור כמו ששמע נפי הגבורה.

פ ר ק ט.

אעפ"י שאמרתי צשתי הדצרות הראשונות הגיעו למשה ולכל ישראל נפי הגבורה, אעפ"כ לא היתה השגתם שזה, כנ"ש ז"ל על ואל משה אומר עלה אל ה' וגו' משה נחילה לעלמו ואהרן נחילה לעלמו, והשגת מרע"ה לא היה לה ערך ודמיון להשגת שאר הנציאים, ואל זה דמוז הכחוצ למשה של נעליך מעל רגליך, שהיה מופשט מן החומר לגמרי, ולא היה לכה המדמה וצוא צכצואת משה, כאלו הוא כלו שכל צדל צדק צעליונים, כמו שהעיד עליו הכחוצ אשר ידעו ה' פנים אל פנים, אבל יהושע היה צמדרגת שאר הנציאים, אשר נצואתם על ידי ונלאך, ולא היתה לו הפשטה גמורה מן החומר, ע"כ נאמר צו של נעליך לשון יחיד אעפ"י שהיה וגודולי הנציאים, והדין כך שהרי משה סמוך אתידיו עליו ועשאו כבלי ונלא, ככתוצ: ויהושע צן כון נער לא יניש ונחוד האהל, אעפ"כ לא היתה נצואתו ערך ודמיון לנצואת משה כנ"ש רז"ל פני משה כפני חונה פני יהושע כפני לצנה, ארי לה לאותה צושה ארי לה בר', (צ"צ ע"ה.) אך עכ"פ הדבר הזה שהוא נליאת ה' ואחדותו, כולם השיגו השגה שלימה, וזכו צו לשמעו נפי הגבורה נפני שהוא קדר ותכלית לכוננת התורה, והגענו אל האמונה הגמורה להאמין צכצואת משה ע"ה אמונה שלימה, שאין אחריה הרהור, כמו שהצטיח הכחוצ צאמר צעצור ישמע העם צדצרי עונך, וגם צך יאמינו לעולם, ולגודל נועלת הנורה הזאת אשר העיד עליה הנציא, כי אם צזאת יתהלל הנותהלל, הזהירה אותנו התורה שנהיה שומרה צלצצנו חנויד, כנ"ש והיו הדברים האלה על לצדך וגו', וזה מוקצ על ה' אלהינו ה' אחד, וראוי לאדם למוקד כפשו ונאודו על זה, ויהנו ועל יעצור, ואפי' צקטר כנ"ש רז"ל ואפילו הוא כוטל את נפשו, וראה כונה הפליגה התורה להועילנו ולהשלימו צעקר הזה, שהוא יקוד שהכל חלוי צו, עד שזותה להניחו צראשינו וצזרועינו והוא תפלין של ראש ושל יד, ולקצוע אוחו צמזמת צמינו, ולהזכירו צזוקר וצערצ צכוכה רלויה

כדי שנהיה עם ה' תמיד, ויקוים צבו ונקרא שכתוב את ה' האמרת היום וה' האומיד, ודרשו חז"ל אחס עשיתם צי חטיבה אחת צעולם, אף אני אעשה אחס חטיבה אחת צעולם, וגרסינן צירושלמי (פאה פ"א) ארטצן שלח לרבי חדא ומרגלית, דלטרד ליה חדא ויילא דשוויא כוותיה, שדר ליה חדא ומזרחא, שלח ליה אנא שדרתי לך ומרגינתא דלית לה טימי, ואת שדרת לי ויילא דטצא חד דינר? — שדר ליה את שדרת לי ויילא דאנא לריך למינטרא, ואנא שדרתי לך ויילא דאת נאים והיא ומנטרא לך, ובאמת לא היתה כוונת רבי כששלח המזרח לארטצן כדי שיקיים מלות ומזוח, שהרי ארטצן ומקירי אר"ה היה, ולא כלטורה עליה, ודי לו שיקיים שצב מלות והיה יותר טוב להזהירו על מה שכלטורה, כמ"ש רז"ל גדול המלורה ועושה כו' (קידושין ל"א.) ואם הכוונה היתה לרמוז לו כדי שיחגייר ויתחייב צמזוח, ונה ראה לשלוח לו מזוחה יותר מכל שאר המלות? והיה יותר ראוי לשלוח לו לילית, שהוא רמז לתרי"ג מלות ורז"ל דרשו שהיא שקולה כנגד כולם, (ונסחות מ"ג:) אלא ודאי נראה שרבי לא חוון להועילו כי אם ז' מלות שלהם, והמלורה העיקרית שהיא יסוד לכל המלות הוא צטול ע"ז כמ"ש רז"ל שמורה ע"ז שכל הכופר זה כמורה צבל התורה כולה, (קידושין מ'.) וכן כח כלטורה ג"כ עליה כמ"ש רז"ל על פקוק וילו ה' אלהים וגו' (סנהדרין כ"ו:) ונפני זה רמז לו צמזוח שכתוב זה ה' אלהינו ה' אחד, כדי שיטמל לידע ולחקור בחכמה, לדעת מליארת הש"י ואחדותו צדך ונרפת, ואז יהיה נזהר, ונעבוד ע"ז, ותהיה השגחת ה' ומסקת צו להיות כשנר מן המזיקים והיא עוצה לו מכל ומרגליות שצעולם, ועל זאת ההשגחה אומר הכתוב לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז, ונולת לא הנאמרה צראש הפקוק מורכת עלונה ואחר עונה, וכאלו נכתב ולא תמורתה כלי פז, ואומר ז"ל כתוב אחד אומר, וכל חפליך לא ישור זה, וכתוב אחד אומר וכל חפלים וגו', חפלים, אלו מלות ונעשים טובים, חפליך, אלו אצנים טובות ומרגליות, חפלי וחפליך לא ישור זה אלא כי אם צאת יתהלל הנותהלל השכל וידוע אותי וגו' (צ"ר מוצא צקוף ס' המורה) הנה צארו לנו צזה המאמר, כי השגתו יתבדד היא ההללחה והישועה האמיתית והחיים הנלחים, והיא תכלית כוונת התורה, וע"ז היה עיקר חפלותיו של דוד צאמרו: תודיעני אורח חיים שוצב שמוחת וגו', מורה שא"א לעלות לזאת המדרגה אלא אם ילוח אליו עזר אלוה, ע"ד שאמרו ז"ל: הצא לטור ומקייעין אורו מן השמים.

פ ר ק י

עד הנה דצדנו ונהעיקר הראשון, ועתה אתחיל לדבר ונעיקר השני, והוא אמונת החדוש, והוא לידע שהעולם נתחדש אחר שלא היה והש"י חדשו מן האפק הגמור, ומן העדר המוחלט, והוליארו מן האין ליט צלנוכו הקדמון אשר לא ישמנה ולא שיגהו אחד מן השנויים, כמ"ש כי אני ה' לא שנית, זה הוא העיקר הגדול אשר צהתאמתו יתאמתו הפלאות כולם, והוא הקוטצ והיסוד אשר עמוד התורה נשען עליו, וע"כ התחילה התורה צקפור קדר הצריאה, כדי לקצוע זאת האמונה צלצנו כיתד שלא תמוט, ונפני זה השמירה התורה צמלות שצת להרצות צו עונשים ואזהרות, לפי שהוא למופת ואת על

על החדוש, כמו שזכר הטעם עליו, כי ששח ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, להוליא ולבסם של כרפדים ונאמיני הקדמות, ואומרים כי העולם נחויב הנליאות ונאחויב יתצדך, לא יאמינו כלל בעופתים, ושנוי דבר טבע אללם נמנע גמור לא יפול תחת האפשר, ולא יתלה יכולת ה' עליו, ואין זה חסרון בחוקו יתצדך לפי דעתם, וכמו שהרא נחויב הנליאות נלחי קדמון לא ישיגהו הפעלות ושנוי, כן הטוב השופע מוננו תמיד, והוא נליאות הגלגלים, וזון הגלגלים אל השכלים, וזון השכלים אל כל מה שהוא תחת גלגל הידח, הכל נחויב ונאחויב ית' לפי קדור הטבע הנחויב כאור זון השמש, וזה אחד זון הדרכים אשר יחייבו זה קדמות העולם, כו"ט הרנוצ"ס ז"ל צק' מורה הכזוכים אשר חייב להכות על קדקוד כל ראיות נאמיני הקדמות, וזה לשונו: הדרך הג' אשר חייבו זה קדמות העולם, להיות כל מה שחייבתה התורה שלא כזר ילא, וחכמתו קדומה בעלמו, והיה הנחתיב מוננה קדמות וזה החיוב חלם נואר, וזה שאנחנו כמו שנקביל חכמתו אשר חייבה שיהיו הגלגלים ט' לא יותר ולא פחות, ומספר הכוכבים כונה שהם לא יותר ולא פחות, לא יותר קטנים ולא יותר גדולים, כן נסכל חכמתו בהנולא כל אחד שלא יהיה מזמן קרוב והכל נמשך אחרי חכמתו התדירה אשר אינה נשתנה, אלא שאנחנו נקבל סכלות גמורה, דרך החכמה היא עכ"ל. — ואחת התשובה ע"ד וזה שאמר הכביא, ז' כי נצחו שונים נוארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם וגו', קוף דבר אע"פ שיש צדיקו, ראיות על החדוש יותר נקפיקות זון הראיות אשר הכיחו הם על הקדמות כו"ט הרנוצ"ס ז"ל צק' הככבד, אנחנו לא נאמינו בחדוש ופני הראיות הם, רק נפני תרתינו השלימה תורת ושה תורת ה' תמימה אשר העידה לנו זכמה ונקומות שהעולם נחודש בזכונה ורלון, והוא יתצדך זראו וחדשו כרלנו והוליאו נואין ליש, ולולי אמונת החדוש, יהיה כל עופת נמנע לא יפול תחת האפשר, והיו כל העופתים הכזכרים בזמרים ועל הים נמנע גמור, אך לפי דעתנו אנחנו קהל הנאמינים, כמו שנתחדש העולם בזכונת זכרון, זרלון קדמון זמן אשר גזרה חכמתו ית', כן יתחדשו האותות והעופתים כולם זרלון הקדמון הפועל אל הזמן שגזרה חכמתו, ולא בהשתנות הפעולות נשתנה זלון הפועל, כי הנשתנה לריך אל הנשתנה בהכרח, והוא ית' כצח כל הקצות ועילת העילות ואין זולתו עושה זו. ואין דבר שיגרוס לו שנוי, וז"ט צצ"ר פ' וישב' הים לפנות זוקר לאיתנו, אל תקרי לאיתנו אלא לתנאו, וכדו' יונתן דא"ר יונתן תנאי התנה הקצ"ה עם נעשה זראשית על הים שיהיה נקדע להם לישראל וכו', וזו שלא יאמינו העיקר הזה, והוא אמונת החדוש, והולך בעקבות ארכטו וחציריו, כפר בכל התורה כולה, וכחצ צקן השור שאין לו חלק (לעולם הצא) צצית אלהים, ומפני זה הוכפלה נלות שצח זכמה ונקומות בתורה, ואמרו ז"ל שקולה נלות שצח כנגד כל נלות התורה.

פ ר ק יא

אזרדהם אצינו ראש לפלסופי האונת היה, ונולא עולם שומם צדעות זלחי אונתיות וזאמונות כרזכות, ולא היה שכל האדם צינים הם עובר הגלגל, והיו עובדים לכ"ו, ואומרים כי השמש הוא האלוה הגדול וננהיג העולם

העולם העליון, והעולם השפל, ותכלית עיון נוי שנתפלקף בזמן ההוא, שה' הוא כח הגלגל והככבים הם גופים, וזה היה קצה צתחלה להתפשט בארמות סכלות אמונת הקדמות, עד שבא אברהם אבינו ע"ה והאיר פני המזרח, נתן ללבו וקנא לאלהיו להעתיק האמונה הזאת, והתחיל לחלוק עמהם, והציא ראיות שכליות והתחיל להכחיש ולצטל ולעקור שבוש דעתם, ולאונת להם צראיות צדורות וצופתים חותכים, ונליאת הש"י ואחדותו, ושהוא ית' נצדל ונן הגלגל, ואינו כח צו, והוא לצדו פועל כל, וחדוש הגלגלים והככבים כולם צדלונו, וטענו עליו וחלקו כל החכמים שהיו ציונו, כנו"ש צדריהם וצדצני חיונים שלהם, והציא הנוצ"ם ז"ל בצפרו המורה (ג' כ"ט) לשון הספרים ההם, וז"ל ואונס אברהם שגדל צכותא כשחלק עם עמו, אמר שיש עושה צלתי השמש, טענו עליו צכך וכך וצכרו צטענותיהם, ונה שהוא מצאר נגלה מפעולות השמש צמליאות, ואמר להם: לדקתם! אצל הוא כגרון ציד החולצ צו, עכ"ל, סוף דבר כתאונן צדרכי ה' עד שמשך לצ קלתם להחזיק צדת האונת, כמו שהעיד עליו הכתוב, ואת הכפש אשר עשו צחרן, ותרגם אונקלוס וית כל נפשמת דשעצורו לאורייתא צחרן, ובכל מקום שהיה הולך ונוקע, היה מפרסם ונודיע זאת האמונה האמיתית, והיא אמונת החדוש כנו"ש ויקרא שם צטם ה' אל עולם, וזאת הקריאת היתה ללמד שני עקרים גדולים, שאין למעלה ונהם, האחד הוא ללמוד ידיעת חיוב נליאת השם ית' ואחדותו, וזה העקר ננו צאמרו צטם ה' שזאת היא הודעת ה' הנצדל והנודא, והוא שם צן ד' אומיות, אשר עליו כאמר ושמו את שמי וגו' ודרשו רז"ל שמי המיוחד לי, (קוטה ל"ח.) והעקר השני לידע כי הוא ית' חדש העולם צדלונו, וזה העקר ננו צאמרו אל עולם, והראיה שאברהם היה מנשדל ומחזיק ומעמיד אמונת החדוש, כי לא נלינו צוני שקדנו מן הדורות שיתפלל אל ה', וכ"ל להתפשט דעתם כי העולם קדמון אין התפלה והלעקה מועילה כלום לפי שהכל צחיב, אצל אברהם צטל צחכמותו הדעות הנפקדות ההם, והציא דאיה כי העולם מחדש, וה' חדשו מן האין הגמור, ולפרסם זאת האמונה האמיתית, קצע מוקם לתפלתו, היא תפלת שחרית, כנו"ש רז"ל לא היה אדם שקראו להקצ"ה ארון אלא עד שבא אברהם וקראו ארון, (צדכות ז':) ונתחבר אליו עזר אלהי עד אשר התפרסמה זאת האמונה בעולם, והיא אמונת החדוש, וע"ז דרשו רז"ל צתחלה אצל לאדם, ולצקוף לכל העולם כולו, (שם י"ג.) והכוונה כי הוא ע"ה ללמד דעת את העם ורבים השיב מעון, וכמו שנקראו התלמידים צנים, כן נקרא הרצ הנולד אצל, כמו שנלינו שקרא אלישע לאלהיו אצי אצי רכצ ישראל וגו'.

פ ר ק יב.

אמרו צנדרש (צ"ד פ' ל"ט) למה אברהם דומה, ללוחית של פליטון, צטעה שהיא מונחת צונקום אחד אין ריחה נודף, וכשנעטלטיין אותה מונקום לונקום ריחה נודף, ומפני זה אמר הקצ"ה לאברהם טלטל עלונך בעולם, כדי שיהיה שונך מנשדל בעולם, וזאת היתה הקצה לאמרו ית' לך לך וגו', כדי להוליא טצעו, ולפרסם דעותיו ולפשט האמונה האמיתית בעולם, עד שאירע לר

לו שקראוהו נשיא אלהים, ולהודיע ג"כ בטחונו צה' והאוינו בצבואה ע"ד אמונת החדוש, כי נאמין הקדמות אע"פ שלא יכחיש בצבואה רק על זה הדרך, כי צהיות האדם צהכלית השלימות צחכונה וצשלימות הילירה, ויכין עלמו לכבואה, אז ידבק שכלו בצליונים, ויגיד העתידות בטבע, אך לחדש נולדה או בזירה ע"פ הכבואה צדצר שאין השכל נחייב אותו, זה דבר כונע לנאמיני הקדמות, אבל לפי דעתנו אנחנו קהל הנאמינים החדוש, כמו שנתחדש העולם צרלונו צזון שגזרה חכמתו, וון האין אל היט הגמור צלתי קצה נחייב אותו, כן נחחדשה התורה צרלונו הקדמון על פי הכבואה האמיתית על ידי משה רבינו ע"ה, אשר העיד עליו הכתוב, אשר ידעו ה' פנים אל פנים, ציום הקהל צמעמד הר סיני, אשר לא היתה כעוהו ולא תהיה, ולזה נולדו בזירות וחקים שאין די לשכלנו לתת טעם להם, והכל כונע לרלונו, וגזרת חכמתו יתצדך, וכל הונפקספ קאותן הגזרות והחוקים שנאמרו לנושה צסיני מפי הגבורה נחשצבהו למין ולכופר צעיקר, וכאלו כופר צדצור הראשון שנאמרו לנושה צסיני, אנכי ה' וגו', ואצרהם ע"ה התחיל להחזיק וללונד זה העיקר, והוא אמונת האמונה, ע"ד שאמרו, כמו שהעיד לנו הכתוב, וישמור משמרתו מולתי חקותי ותורותי, שהרי כלעוה לקוף תשעים ותשע שנה, להמול אחר חולשת האבר ההוא, והוא לריך לצנים, ולצקוף כלעוה צשנת ק"ל שלו לעקוד צנו יחידו, ואלו הם צ' דצרים שלא יצבלם השכל האנושי, אבל ירחיקם הרחקה גמורה, אעפ"כ לא נתעלל צנולוה, כמו שכתוב וישכם אצרהם צצוקר, והאויני צה' אמונה שלימה, ולא פקפק על דבר האמונה, ולא שאל איך ולמה יעמוד צנכיון ההוא, ומפני זה התחיל מואתו וניין שני התורה, כמו שכתב רז"ל צ' אלפים תורה וכו'.

פ ר ק יג

זאת האמונה האמיתית, והיא אמונת החדוש, היא דעה נוקבלת לנו ונאצרהם ע"ה ע"פי הראיות אשר הציא צעוונק שכלו ונחכמתו, עד שצא משה רבינו ע"ה וצאה אמו הכבואה, והודיע מפי הגבורה, דצרים שאין כח צשכל האנושי להשיגם, וצכללם מולת שצת שהיא להורות על חדוש העולם, כי אע"פ שיש לנו ראיות על החדוש, יש לטעון צהם טענות ולערער ערעורים, לא הגענו להציא עליו מופת חותך, וע"כ הוקיפה התורה לכפול צזאצרת שצת, ולחייב עליה החמורה שצכל הנייתות, כדי שלא נפקפק ולא נהרהר צלצנו, להכניס שום ספק צענין החדוש, ומפני שאין שכל האנושי מגיע להצין מופת צדצר, קראהו התורה חק כנ"ש רז"ל שצת ורינין צנורה אפקוד והוליאו שצת מומלת חק, ודינין מומלת מושפט, (קנהדרין כ"ו: ועיי"ש) ונלטו על אלו הנות צנוקע הראשון תיכף שצצרו ישראל את היס, והיה זה לצ' קצות, האחת שראו שהש"י עשה דין צמלרים, על ששצצדום ועכום, ונחקיים וגם את הגוי אשר וגו', ומפני זה נלטו שם הדינין, כדי שיחנו ללצם, כי וני שפדע וון המלרים שטצעום צים, הוא יפדע וון הדיינים המעותים את הדין, כנ"ש רז"ל (קנהדרין ז'.) כל דיין שנוטל מומון מזה וכותן לזה גובה מומנו כפשות, שנאמר אל תגזול דל בי דל הוא, כי ה' יריב ריצם וקצע את קוצעיהם נפש, והקצה הצ' כי ראו

ראו צעיניהם ים קוף ועשר נוכות ונקים הרבה, וכולם שנו מנהגו של עולם, ונשתנו בצבילם קדרי בראשית, וזה דבר נמוכ לפי דעת ונאוויי הקדמות, ונפשי זה כלטוו עם צמלות שצת כי הנכים שראו צעיניהם, הם לראיה גמורה ונופת חותך על החדוש, ובאמת אלו היה ארסטו וחצריו אז צמלדים ועל הים, לא יספקו בחדוש, והיה נציא ראייה נגד ספריו ודברי טענותיו על הקדמות, והיה שורפם לשעתו.

פ ר ק י ד +

אין מדעונות ולא נפלה הקפדה על ארסטו וחצריו, כי באמת לא נחכונו לדבר קרה, ונתקיים זהם: ובכל מקום מוקטר ומוגש לשוני, ואמרו רז"ל (ונחות ק"י א') דקרו ליה אלהא דאלהא, ולורף לזה כי הם חכמי האומות ולא נעשה בהם האותות והמופתים, שהם שכי קדרו של עולם, והנהגתם וקדורם על פי הנוערכת, כונו שאמר הכתוב: אשר חלק אותם ה' לכל העמים, על כן איני אומר על ארסטו כי עיכו הטעמו, בראותו עולם כוונהגו נוהג, בזר ואמר כי כל חלוק דבר נעצב נונע, והציא ראיות על הקדמות, ואין לעלשו על כך, כי אין זה וכלל ז' מלות שכלטוו בני נח, אך על זה יזכר לעור, כי הציא ראיות על ונליאת האל יחצרך, ואחדותו והיותו צלתי גשם, ולא ישיגו הפעלות וטיכוי, וצזה הלך אחרי עקבות אברהם ע"ה שהיה תחלה לגרים, וכן כנולא כתוב בקפר התפוח, כי הוא השתדל לצטל הדעות הנפקדות, כונו שעשה אברהם ראש לפלקופים, אשר צטל עצודת שונש וירח צחק ע"כ. ואם צענין החדוש והקדמות, לא ראה ולא ידע נופת, ולא נחאמת אללו בראיות גמורות, ולא כלה אליו עזר אלהי צזה, אין ון הפלא אם החזיק כוונתו בצבלותיו, והציא ראיות לעשות קעד לאונות אבותיו, אבל אם ינולא ונחכמי ישראל גוכב דעת העליונה, ונחזיק באונות ארסטו וחצריו, וראיותיו על הקדמות ועושה פירושים וכותב חזורים כדי למוחק ספרוי התורה אל אלה הדעות הנפקדות, או להכחיש הנופתים הנזכרים המפורסמים בתורה ובקפרי הנציאים, או להעמיק בליור כוזב, כדי לעקור ונה שרמוז רז"ל ונה שדרשו צו, והיה קצה לזה, מפני שאינו ונאוין בחדוש אוננה שלימה, איני אומר על קפרו ועליו שהוא טעון גניזה, אלא כו"ש רז"ל, אף עלמותיו של אוחו האיש ישרו, לא יהיה לו לא כין ולא ככד בישראל, וקורא איני עלין ועל כיוולא צזה, מוקרא שכתוב, הנה צדד ה' ונאקו וחכונת ונה להם, הלא יראו כי ונלך ישראל לא סקפק צדד גחזי שהיה תלמידו של אלישע, והשיצ: זאת האשה וזה צנה אשר החיה אלישע, ואין שנוי טבע גדול מזה, ואעפ"כ האונין, והשליש שנקתפק צדד אלישע, כשאמר כעת ונחר קאה קלת צסקל, והשיצ: הנה ה' עושה ארובות צשמים הנהיה כדבר הזה, ראה ונה אירע לו, וירמוקוהו העם צשער וינות, ונתקיים ונאמר הנציא "הנך רואה צעיניך ומשם לא תאלל", כ"ש המורד צדד הנציא צענין הנלות שהוא חייב וניתה כו"ש רז"ל צפקוק אנכי אדרוש ונעמו, כ"ש צענין החדוש שכתאונת מפי מרע"ה שאין דמיון וערך לנצולתו עם שאר הנציאים, כו"ש הכתוב לא כן עצדי ונשה וגו', וזאת היתה ונתנה הטובה שנתן הקצ"ה לישראל, כי הדבר שנתצלצלו צו כל חכמי ישראל ציונים ההם עד שנכשלו

שנכשלו ונפלו בצור עמוק, עד לא יוכלו ללכת מומנו, האיר ה' עיניהם ונגלה להם זכח הנבואה האמיתית הלודקת, שאין להרהר אחריה, ונפני זה אמר: ראו כי ה' נתן לכם השבת, ונעשו זו אותות כדי לפרסם ענינו עד יקיימו בצלם אמונת החידוש, כו"ש רז"ל זכרו זמן וקדשו זמן, ונלודק לזה כי צעיינו ראינו הנסים הגדולים שנעשו בזמרים ועל הים, וכולם שנו ונהגו של עולם, ונפני זה נקרא ה' צל"הק שדי, ונפני שושנה הטבעים והמערכות יסדר זכרון, ולא נחננו תחת ונקרה המערכת, כו"ש הכחוצ ואחכם לקח ה', והצטיח למושה נגד כל עמוך אעשה כפלאות אשר וגו', והוא תשובה למה ששאל ונפלינו אני ועמוך, וזו היא כוונת החכם באומר אין נוזל לישראל, ורדשו חז"ל בפרוק וני גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו, וני באומה שירדעת אותות אלהות כזאת, ואף היום שאנחנו בגלות ונתקיים בנו ונקרא שכתוב ואנכי הקתר אסתיר וגו', עוד ידו נטויה עלינו, ואין אנחנו לריקים לבקש ראייה מן הנסים אשר נעשו לאזרחינו, ודי ויחד ונדי יש ראייה ומופת מן הנסים הנעשים בכל יום לבני עמינו, לא יספיקו כל הספרים וילאה כל ספר להגידם, ויש צמודים: א"ל קיסר לר' יהושע בן חנניא כונה גדולה הכצטה שמונחת צין שצעים זאבים, א"ל גדול כח הרועה שמונדה ציניהם, וזה הכך יותר גדול מן הנס שנעשה לדניאל שכתב עליו אלהי שלח מלאכיה וקבר פום אריותא וגו', שזה לא היה אלא לילה אחת ונה שצכל יום אין אנו יכולים להצחין תכלית הנסים והנפלאות שנעשו לנו, אפילו אחד מן אלק, כו"ש ז"ל אין צעל הנס ומכיר צניקו (נדה ל"א).

פ ר ק טו

ומאחר שהשלמנו לדבר בעקר השני, והוא אמונת החדוש, נדבר בעקר הג' והוא אמונת ההשגחה, והוא לידע שהש"י יודע ומשיג צפרטים, ע"ד שאמר הנביא: גדול העלה רוב העליליה וגו', ואמר עוד: אני ה' חוקר לב בוחן כליות וגו', ואמר דוד ע"ה: היומר יחד לצם המוצין אל כל מנעשיהם, ואז"ל כולם נסקרין בסקירה אחת, והכוונה כי צדיעה אחת ידע הש"ית הדברים הרבים, ולא בהתחלק הידועים יתחלפו הידיעות צטס ית', וכחצו רצינו קעדיה בצפרו ז"ל: אונס לפי דעתי אשר כאמר שאין דעתו דבר נוקף על עלמו, באמת יחייב על הצדל ידיעתו וידיעתו הצדל עלמו הזה, כהצדל עלם השנוים ונעלם הארץ, וכבר בארו הנביאים זה, כי לא נחשצותי ונחשצותיכם ולא דרכיכם דרכי וגו', כי גצהו שמים ומארץ וגו', וכלל הענין אשר אומר ארוו בצקרה, כי כמו שלל נשיג אומית עלמו ועכ"ז צדיעתו ידענו שומליארוו שלימה וכל מליארות ולא יתערצ עמה חקרונ ולא שנוי ולא הפעלות, כן עם היותו צלתי יודעים אומית ומליארות ידיעתו כפי שהיא, אעפ"כ נשיג כי לא ישו. פעם ויסקיל פעם, ר"ל שלל יתחדש לו מדע כלל, ולא יתדצה ולא יגיע לתכלית ולא יתעלם ונונו דבר מן המולארות, ולא יצטל ידיעתו את טבעיהם, והאפשר נשאר עם טבעו האפשרי, ונה שיראה צכלל אלו הדברים ספק, הוא לפי צחיכת ומדעיו אשר לא ישתתף עם צחיכת ומדעו, כי אם צטס לצד עכ"ל, ומ"ש הרצ ולא יצטל וכו', ר"ל אע"פי שהכל גלוי וידוע לפניו, טבע האפשר צמוקומו מונח, ואין ידיעתו יתצרך ונחייב האדם לעשות אחד משני האפשריים, אלא

אלא הצחירה צידו כו"ם הכחוז, ראה נתתי לפניך וגו' וצחרת צחיים, וזהו פירוש הכל לפיו והרשות נתונה, ואע"פ שהענין הזה ישיגורו קושיות וקפחות, הוא לפי דעתו הקלרה, אבל העקר האמיתי והיקוד שהכל חלוי בו, הוא הנדע אללינו ופני הצבורה, והנצורה האמיתית, אשר גלתה לנו דברים שאין צרכה השכל להשיגם כי השם ית' יודע הכל ומשיגה ככל והצחירה ציד האדם להיות לדיק או רשע, וזהו מ"ט רז"ל צפרק כל היד (כדה ט"ו): טפה זו ונה תהא עליה, הכס או טפט, עני או עשיר, גבור או חלש, לדיק ורשע לא אמר, ונפכי זה צאו העונשים והיעודים צתורה להיות הגמול והעונש ע"פי הדין, כו"ם הכחוז: אל אמורה ואין עול וגו', ויהיה קוף ונענה השאלות והקושיות כו"ט: דע ונה לנעלה ונוך עין רואה וארון שומעת וכל ונעשך צספר נכתבים, ואמרו ערד: הפנקס פתוח והיד כותבת. והענין הוא כן, הפנקס והספר הוא נוטל, ולא בא החכם אלא להודיע שהכל גלוי וידוע לפניו, ושלמה צחכמותו הגיד לנו זה ג"כ, באמרו: ודע כי על כל אלה יציאך אלהים צנוטפט, ודרשו על כל נעלם יציאך וגו' אם עוז ואם דע, זה הרק צפני צצירו, ואמר ערד: ונגיד לאדם ונה שחו, אפי' שחיה יתירה טצין איש לאשחו, ונגיד לו צטעת הדין, (חגיגה ה') וארז"ל: ונכפר את רוצע ישראל, ונלמד שהקצ"ה קופר את רביעייתיהם של ישראל, לוונר נתיי תצא הטפה שהלדיק יולא ונמנה, (כדה ל"א). ראה כמה הפליגו רבותינו ז"ל, ודקדקו צהשגחת הש"י על ארונה הכחזרת, ונפכי זה הוקיפו באזהרה להיות האדם לכווע וקדוש, ולא יקל ראשו צענין ההוא, ע"ד שהיה כזהר צתחלה ללכת צקומה זקופה וצגלוי הראש, ונמן הקצה באמרו שכינה לנעלה ומראשו.

פ ר ק טו.

לא לחנם האריכה התורה צספורים, וצפרטו צספור עניני האצות, רק ללמוד ונהם כונה עקרים, ובכללם עקר ההשגחה הפרטית, אשר היתה נוטוטת צעקקי האצות וצמוקריהם וצנשואי הצנים ותולדותיהם, ונפכי זה אמרו צצ"ר (קי' ק') א"ר אחא יפה רחילת רגלי עצדי אצות ונחורתן של צנים, שאפילו רחילת רגלים לדיק לכחוז והשרץ ונפכי התורה ואין דמו ונענא כצטרו אלא ונרצוי הנקרא, וזה היופי והנוי שלה ונה שאנו לנדין וננכה צענין ההשגחה, וע"כ נכתבה כפולה להוליא ונלצן של כופרים, האומרים עצז ה' את הארץ, וזה דעת ארסטו האומר כי ההשגחה תגלה על גבל הירח, ורחננא ליללן ונהאי דעתא שאין צו לא טעם ולא ריח, כי צאונת ההשגחה נוטוטת צפרטים, כו"ם הכצ"א: עיני ה' הנה נוטוטות ככל הארץ, והעופתים הכזכרים צתורה, שהם לראיה על החדוש, הם ג"כ לראיה על ההשגחה, ואין לתמוה על האצות אם היתה ההשגחה נודצקת צהם וצמוקריהם, שהרי צאיצו כתיב: ונעשה ידיו צרכת ונמקנהו פרץ צארץ, וארז"ל (צ"צ ט"ו). וננהבו של עולם זאצים ארכלים את העזים, וכאן עזים ארכלים את הזאצים, כ"ט האצות שהיו תמיד עם השם וה' עונם, כן ישראל כשהיו עושים רלונו של מקום, ועולים לרגל, הצטיחם הכחוז: ולא יחמוד איש את ארלך וארז"ל נלמוד שתהא פרתך רועה צאפר ותרנולתך ונקרת צאשפה, ואין חיה וניקתה, (פסחים ח'). וכ"ט לחוז

ההשגחה זהם, ע"ד שאמרו צירושלמי, צדיק אלההון דיהודאי דלא שצקתון
ולא שצק לן.

פ ר ק יז

אע"פ שאנו רואים קלח הרשעים צלורה וקלח הלדיקים צלער, לא נהרהר
ולא נפקפק באמונת ההשגחה ונמנו, שהרי העידה התורה, ונשלם לשונאיו
אל פניו להאצידו, ומרגם אונקלוס ונשלם לשכארהי טזון דאינון עבדין קדמוהי
צחייהון לארצדיהון, והכוונה נפכי שנתחייבו העונש, וכדי לעררן נחיי הע"ה, ש
נפרע להם צע"הז הנולות הקלות שעשו, כו"ס רז"ל: אין הקצ"ה נקפח שטר
כל צדיה, (פסחים קי"ח.) ואמרו צירושלמי (פאה פ"א.) ונשפט ורוב דקא
לא יענה, ונשטה הקצ"ה ונתן שטרן של עושי מלות צגוים, וע"ד זה נציא
יקורין על הלדיקים ליפרע מהם צע"הז העצירות הקלות שעשו, כדי לזכותן
לעולם שכולו טוב וארוך, ועד"ז דרשו רז"ל (צ"ק כ'). וקציציו נשערה נאור,
ונלמד שהקצ"ה נודקדק עם קציציו כחוט השערה, וכן צדוד אומר: דום לה'
והתחולל לו, ואמרו צקון, צחים על מי שמשיל חללים שחוק, והכוונה כולה
שלא יפקפק בהשגחה, ולא יהרהר אחר מדת הנקום, כי הכל על לך גמול
ועונש, ולוקח ונותן צונשפט, ואין לפניו ית' לא נושא פנים ולא נקח שומד
ולא עולה ולא שחטה, וארז"ל (צ"ק כ'). נאן דאמר הקצ"ה וותון יוותרון
ונעוהי, אלא נאריד אפיה וגבי דליה, וניי שלא האנוין בהשגחה, ה"ז וני
וכופר בכל הדברים כולם, ואין לו חלק בה' אלהי ישראל, וע"כ לריכים אנו
לישז ולתקוע זה העיקר צלצרו, ולהאמין בהשגחה אמונה שלימה, ולא יצלצל
אומנו רוע קדור עם בני אדם, כי הכל צונשפט, כמו שהעיד אדון הכזיאים,
צאמרו: אל אמונה ואין עול וגו', אלא שדעתנו קלרה להשיג ארופני ההשגחה
וההנהגה איד היא, כמו שהעיד שלמה צחכונתו: וני יצא אחרי הנולך, ואמר:
ויתר מהונה צני הזהר עשות קפדים הרצה אין קץ, ונה גורב ויפה מה שפירש צו
ן' גינא"ח: צני הזהר עשות, כיוו נועשות, ע"ד השומר לכס עלות צהר, כמו
נעלות צהר, והכוונה שלא ירצה צחקירה ויחצר קפדים צדצר שאין לו קץ,
והם הדברים אשר לא יוכל השכל האנושי להגיע עד תכליתם, ויש לי להציא
ראיה ע"ז הפי', כי שלמה צא להזהיר ולנונוע נועשות קפדים, ולא להזהיר
ולנרות לעשותם, כו"ס רבים עשות, כמו לעשות, ונו"ס צמדדש ויתר מהמה,
כל המוכנים צציתו יותר ונ"ד קפדים מוכנים מהוונה צציתו, ולפי דעתי הוליאור
זה מומלח, ומהמה" נופכי שהיה לו לונוד מהם, ואמר מהוונה, רונז אל מהוונה,
ונ"ס רז"ל יותר ונ"ד קפדים הכוונה הנה ופירושיהם, וצא שלמה להזהיר
שלא יכניס האדם עלונו צנוקוס שלא הרשתהו התורה לצא, וזה ונה שאמרו רז"ל:
צונה שהרשית התצונן, וצנוקוס שהרשתהו התורה לצא, כצר צארו אותו חז"ל
(צפ' אין דרשין.) נקלה השונים ועד קלה השונים אתה שואל, ואי אתה שואל
ונה לנעלה ונה לנענה ונה לפכים ונה לאחור, כנולא שיש לנו לחקור ולדרוש
צנוליאות העולם התחתון כלו וצכל ונה שהורכב וון היסודות צכחות מונשפטות
צהם וון הגלגלים והכוכבים, וצנוליאות העליון עד גצניכות הכוכבים הקיימים
אשר הוא העליון וכל הגלגלים המאירים, ולהתצונן צננועקס וצגודל שעורם,

ומוחר כך יצין יכולת מוקלים וחכמתו ית' שאין כוונה, וארז"ל (שבת ע"ה) כל
וני שירדע לחסוד בתקופות ונזלות ואינו חושב עליו הכתוב אומר: ואלה פועל
ה' לא יצטרו וגו', וע"ז דרשו רז"ל (שם שם) כי היא חכמתכם וצניתכם לעיני
העמים, ואנו לריבים לזאת החכמה, כדי שכולם לתקן העוונות והחדשים בנולות
התורה שאמרה כזה ראה וקדש, אבל החקירה על פי העופת אם העולם
קדמון או נחודש, והחקירה על ההשגחה איך היא וענין הגעול והעונש מה
הוא, זה מן העניינים הנסתרים, ומסודות התורה אשר לא יגיעו לנו אלא
בכח הנבואה האמיתית, ודרשו רז"ל (ירושלמי פאה פ"א) על פסוק אורח חיים
פן תפלק וגו' עלטל הקדוש צדוך הוא מתן שכרן של עושי ונולת כדי שיהיו
עושים אותם באמונה.

פ ר ק יח.

אלו הג' עקרנים אשר הקדמנו, כלם רמוז ישעיה ע"ה בפסוק אחד, והוא
אמרו: אם לא שונעת הלא ידעת וגו', ופירושו אע"פ שלא שונעת זה נפי
הנביאים יש לך לדעת זה בחקירת החכמה ולמולא עופת אונת כי אלהי העולם
ה', כלומר שיש שם ונולא ראשון, והכל ונאחר ית', ואם לא באר עור, הייתי
אומר שהנולאות הוא וננו ע"ד החיוב, על כן הוסיף ואמר: בורא קלות
הארץ ר"ל שהוא ית' חדש העולם אשר ההעדר הגמור, וזה ההפרש שבין בורא
ליוצר, כי לשון בורא נופל על הדברים הנעשים, ולא ייעף ולא ייגע, נורה
השגחתו ית' על הפרטים והנהגתו אותם, ולא יגיעהו לאות, ונותן לכל דבר
חקו, כנו"ס רז"ל רביעית יושב רון ונקדני ראונים עד צילי כנים, ואין חקר
לחכמתו, נורה על ידיעתו ית' צפרטיים, וירדע הלורך לכל אחד ואחד איש לא
כעדר. הכה לך ג' העקרנים הגדולים אשר כל המחזיק בהם צטוח הוא שלא
יהרהר ולא יפקפק בספרי התורה, ולא ירחיק העופתים הנזכרים בספרי
הנביאים ע"ה, ולא יעשה להם פירוט כדי להכחיש ונה שכונו בם רז"ל שהם
חכמי האונת שקבלו מן הזוגות והזוגות מן הנביאים, ונתקיים בהם ונ"ס
הכתוב: קוד ה' ליריאו, ונפני שראיתי קלת ונכני עוננו הולכים בעקבות
ארכעו צענין הקדמות וההשגחה, ונתקיים בהם ונ"ס הכתוב: וצילדי נכרים
ישפיקו, ותרגם יונתן ובגמרא עומיא אזלין, והענין שחמו לפרש הכתובים
כרלונם, ע"כ קנאחי קנאה גדולה והעזתי פני בחכמי הדור, והלכתי להתייעץ
במכתיר, ולהנכיב בנפישות, אמרתי בהיות הכוונה רלויה והנולאה ונלאת
שנים, קופה להחקיים, ויחקיים צי נקרא שכתוב: ועלמ ה' היא חקום.

מעתה נתחיל העתקת הספרים והכתבים,

וזאת היא אגרת הערה אשר שלחתי אל הרב הגדול מאור הגולה
רבינו שלמה בן אדרת.

מ כ ת ב א

למי יחפון שצט המוסר ומקל תפארה? אחרי מי תדרוך הסדרה? ויודך המתעלה
אל פיהו יביח? מי האיש מקל ורלועה צידו נכון, ומשכיל עלימו יסכון, מן החלונות
משגיח? פעם ייסר צעקדצים, על שער צת דצים, פעם צקולים, צכותלים מפריח? מי
יעלה צפרניות ויקוף גרד לבורן נכון, כעמוד צרזל והצדח התיכון, מן הקלה אל הקלה
מצדח? למי כל חמדת המעלות? זולתי ליחדי קגולות, שיכול וידע להוכיח, יודע
להטיל אימה, ולזרוק מרה, על קו המשפט וע"פ התורה, ומגולות היס כסיר ודתיח!
הנמלא כזה איש על אחיו לא יחפה? ולשון חכמים מדפא, מטאים גדולים יניח. מי לנו
גדול מומך איש אשר רוח אלהים צקדצו? רוח ענה וצניח נוסקה צו, כל היום צידאת
אלהים יריח. הלל איש אתה וגדול שמך צתורה, צידך מטח המשרה, ומי כלפי מעלתך
דצדים יעוה? אם יחטא איש לאיש עליך יושצ על מדין, לצבוע או לדין, משפט שיט עמו
לדקה תלמיח. ואם לה' יחטא איש עליך להצציר ז' סממנים על הכתס, לכלה הפשע
ולתתס כל תסית ומדיח. מוסרך לכל עמקי סטים, להכות אותס צשוניס, ולהצציר
עליהס צמילים, ולא האיש לפי תומו תסיה. כי השעה לדיכה לכך צא הקץ והעת המוזמן
צעקצות המשיח. דוד מה דמו עיניו, דוד שהוא שופט שופטיו וחקיו, הכה אין ללוהצי
התורה מוכיח. היום צצו פורלי הברדים, מואסי המוסר יקולו למוכיח צשערים, מחזיקים
צתפלות ומניחים העקדים, הפרו צרית עשו תורתס עתים, יטפיקו צהס צילדי נכרים,
מאצדיקס הונה של תורה, דודשים צהגלות של דופי, וחצרו צהס כמה ספרים, שקופים
צמלאכת ההביון, ומחס צחכמת הטצע, ראייתי אנשים קצורים, אצן צוחן ציון צתרי
ספרי אצן רש"ד, ומלאמרי ארסעו קועצ יסודס מוסד, כמעט כלכדו צרתסס נפלו צפח
שמו צסד, תכלית עיונס על הגרס החמישי שהוא צלתי הוה וצלתי נפסד, מהס צמשפט
הכוכצים ילאו נלצים, מהס יעשו לורות לעתים מוזמנות להיות השמש צמעלות ידועות
למעלה עקדצים.

ועתה אדונינו ומורנו, שר וגדול! מושיע ורצ, אשר לא היה כמוך צימי השופטים
את ירוצעל ואת צדן, לצך אחד מיוחד שצדור, העל אלה אתאפק ואיך תוכל לרלות
צצלע את הקדס ספרי הקצלה צאצדן? חגור חצדך על ידך, טול מקל והך על קדקדן,
הנה ענה ודצד לצנות גרד לצלתי יפרוהו שועלים, תחי נא חרצ מלינתך מעופפת על
פני חכמי הארץ הלזו, ולאותותיך פורחות אל הברולים, ידעתי צאמת כי יצא דצדך
וכצדנוך ויהיו כלס ללבוהה עמך, וצמיימהס דאייתי אלהים עולים, ולפי שאי אפשר למדרס
צלא חדוש, והינא דותיב דצא אי אפשר צלי הוראה, צאתי להרנות דצדי אלה לקדס
דצינו הקדוש הגדול, כי הגיד לי אחד מן החצדים, כי הרצ התיר לעשות לורת אריה

שעושין צימים ידועים וצמעלות ידועות, יען כי הוא תנוסה ומעולה לחולי הכליות
 צקמיע מומחה, ואני תמה איך פה קדוש יאמר דבר זה? שהרי צודאי איך לך עוצר לאו
 דלא תעובנו גדול מזה? שאחד מן הפירושים (צפ'ד' מיתות ז"ד), שלא נחשב עונות ע"פ
 משפטי הכוכבים, שהרי לא הגדיכה התורה להזהיר אלא על דבר שיש לו קצת עקר, שהוא
 קצת כדאי לטעות בו, ומזה המין כל מה שאסרו רז"ל משום דרכי האמורי, מה מאור
 מופלג צטונו מה שפירש הרמב"ם ז"ל צח"ג מספרו הנכבד מורה הכוונות! ומה שהתירו
 קמיע מומחה, אולי הוא דבר שיש לו מן הענין שהוא צבולה, כמסמך הללו, אבל דבר
 שנעשה ע"פ המערכת נראה צודאי שהוא אסור, ואם צאלנו להפיר זאת הורה, נתיד
 ג"כ שאר הורות הנעשות, זאת מיוחדת למזל אריה לרפא חולי הכליות, ג"כ יעשו הורות
 מיוחדות למזל ומזל לרפא אחד משאר החולאים מהאיצרים, ואם נתיד אלו הורות לא
 ידרוש את ה' גם צרופאים. ושעמתי מחכם אחד שיש ספר מיוחד מאלה הענינים, ויחלק
 הגבל לכהם חלקים ולכהם הורות, והם י"צ מזלות וכו' הורות דרומיות וכו' הורות
 צפוניות, והם נעשה כל מלאכת הכסף, ויש מן הורות צמכת מיוחד, וכוך אותן
 צבד לצוע צצע מיוחד ועושה להם הקטרה מיוחדת צמור ואין ספק כי זה עבודה זרה,
 וצדן שהרחיקנו מהם, ואם זאת להפיר הורה הקטנה צספר הוא, תתיד את כולם,
 כי כל המינים נופלים תחת הסוג, וצנין אז לכולם. ושלוש ושנות חיים יוספו לך.
 בחפץ וכחפלי.

אני עצדך

אבא מרי בר יוסף.

חתימה, מופת הדור, שלם המעלות, כז המעלות, מוצח האשכולות, אדוכנו
 ומורנו הדב' שלמה צן אדרת.

השיב לי הרב שני כתבים, הא' תשובה לעקר ההערה, והב' תשובה
 על צורת האריה, והכתב שהוא תשובה על ההערה, הוא זה:

מכתב ב.

מי זאת הנשקפה כמו שחד איומה כדגלות לך תמדרתה יהלך, תמלא אדקים
 צדקים וקולות קולה כנחש ילך, ותרגו תחת עזר המולך, תקדח צברון, ציתי
 תשיב לצדון. חצלת הסרון, ואיך תאמרו לנפשי, ומה תהמי ולי מה, ידני על
 ראשי, ולצדי, שאבה לו כלציה, לא תנחמני עדשי ולא ישא צשיחי משכבי, צדאותי
 אדמי אודר אזי, אי שפחת שרה, אי מזה צאת לידש בצירתה ולעשות לה המסכה
 לרה, עד מתי צן האמה, ירחן הליכו צצממה, וסוב קמשונים, סוגה צשוטים, הצנים
 איך לישראל כי נכרים צאו שערו? זה לקט לצנים וזה לקט שחורים, עד כלות מחלפות
 שעדיה, הַלְעִיבֵנו כל מאהציה, תדד צזויה ויווד דדידה, עד מתי עדשי זה ימעך לה צין
 דדיה? ורצה היונית, האדריכה למענית, והחזיק על תנוך אונה הימנית, האמונים עלי
 דרכי האמת, ולא יאמינו כי יעקב אצינו לא מת, ולמה נשפיק צילדי נכדיות, לידויות
 חסיות מואציות, צשמענו קול כיוכי הבאיות, יקדעו סבור לצנו ויפלח כליותינו, רבגו ואין
 נחת, ח"ו פתיה צכרם ה' קדחת, זאת לפנים מקום ספיר ואקדחת, שם צאדון התורה

מונחת

מונחת, לא יהל שם ערבי, כפיז לא ידעו גֵּלְוֹן ומנחת, שם עמרו לנו כמה נציאים, ראוים שתשרה עליהם שכינה לתורתם ומעשיהם הנאים, שם הנחילו תורת אמת אצות לצנים, כחל יולא מעדן מקום מים חיים מעין גנים, ומשך החכמה מפנימים, משם הוראה יולאת לכל ישראל, ושם עמדו לשאל שואל, לדעת מה יעשה ישראל, חומה היה לנו גם לילה גם יומם, שתינו יומם גם לחמנו לחמם, ויין צבדלם מקומה, כי ילא צעמים מקדם שמה, ואם עתה חדשים מקרוב צאו יחזו לנו כצואות, וילמדנו דעת לדעת אל אליה הרוחות, צאו ונִגְוֹחַ על עקיבא צן יוסף, ונוסף עוד תלוכה על דצינו הקדוש אשר הדצה תודה ציראל לדרוש, וסדר לנו כמה סדרים, ולא סדר לנו חזורים, צאלה הדצרים, ומדכזה מרקדה אשר שם ידועה, גם ישישים גם צחורים במתי יחזקאל, למה העמיקו העליומו לנו סודה חכמי ישראל, הלל ארסטו וחזריו דצנים ידעוה, וחכמי התורה גם נציאים, צכמה חותמות חתמה, ומקרוז אליה קדשוה, עם המדכזה העליונה אשר אין שעור לבדולה, ואין קנה לתכונה לכסף מולא ומקום לזבז, אשר היִדְעָה נחמד למטה ולמעלה כאבז, כאבז לקדושתה ולמודה, וכן חכמי לצ ישראל לדעתה כלאו, נרתע ד' אלעזר מללמד אותה מר' יוחנן משום דאכתי לא קשאי, ואחריו כמעט ללמד מפי תלמידו, האם ערכה נמשל לקש, כי חזו העזומות האלה היודעים אלה העזומות, וישצעו, ויהיו עוצים מר"א אחרי מות, ואתה זרע קדש גבור החיל, יהי שלום צחילך וצארמנותיך שלה, כי תהדר את הנהר הצא אל אֲחֻה, דלוינו דצריך עוצים וכוונתך דלוי, ומחשצתך זכה ונקיה, ואם יש אנשים לדעתם פודשים כנפים למעלה, ולדעתך נפסם לשם מַעֲלָה, ותם לצבך ותלצם קכאה כשריון, קדל נא צאזני הנקדל צסם יעקב, ור' ישלח עזרך מקדש יסעך מליון, ואשר דליתני צתור האדם המעלה, ליסר ולישר מעל הגולה, שפל אני צעני, ומה יעשה פעמוני? ולו אתן פעמונים על שולי מעילי, ושופר אל חכי ומי ישמע לי? וכי ארצה אמרי, ולא אוכל עד אם דציתי דצרי, ואכתוב דתי ותודתי על ספרי, ידעתי כי יאמרו אלי: מי זה שצא לדותינו צחון ציחנו, ודרך צנונות יודיענו? הלא גם צנו דצר אצ' למקרא ואם למסורת, ולנו אצות מלאכות, לכל מלאכת התצנית, חכמת התורה וחכמת יוכית, ומתעלם צפרדקים צנערה אהרנית, ולך ולחכמים כְּבִילְךָ אשר שם נאה לדרוש, ואם יש שם אנשים, ישימו אשם נפסם, צסם ה' יתן צלצותם לתת צבוד לתודתם, כשרידים הקדושים אשר היו לפנים צארלותם צעושצותם, למען יחיו הם וודעם ויתילדו למשפחותם, לצית אצותם, נאמן צדיתך, שמח צתודתך, עליו צנופת לופים תטופכה שפתותיך, ומור ואהלות אלצעותיך.

הכותב

שלמה בר אברהם ן אדרת זלה"ה.

רח"מ'ה, צו אברהם וצו אודיון, יאי ויאי, נאה דודם ונאה מקיים, החכם הנכבד ר' אבא מרי ורבי, ן צוד הר' הגדול החכם הנכבד הוא יסוד המעלה ד' משה זלה"ה.

מכתב ג.

הכתב השני וזו היא תשובה על לורת האריה, ח"ל: כבודך וכבודי, מעלתך מגדרי
 תוליאני, כל ימי בגדתי צעדי, ולא אלא חוץ מגדרי, לבלתי אשים לבדורי, צמה שרצו צו
 המחלוקות והסתירות, עד אמאל איש כצון וחכס להוליאני ממזכות הנסתרות, ועתה
 אתה אוחז צעדי, להוליא מה שאין לי חפץ על פי, כי דברות אלה שאמרת אין לבני
 מיכל חקירתם, כי רצה מזכותם, וכפלאה ממני אמרתם, לאמור: מלאתי און לי! ויש
 דרכים שאסמוך על יסודתם, אצל מה שעשה, שאהבתך ומעלתך הסיטו אותי לערוך
 צחכתה מלחמה בעלמה ויהי מה, ואם לא יש לבני עמקה ורומה, ואומר אני כי פעם
 א' שאלני אחד מאנשי החכמה אשר צאלכס, על עשיית לורת האריה צמתכת ידועה לרפואה,
 והתדתי, כי אמרתי שאינו שום אסור צעשיית הנורה לרפואה, והצאתי לו ראייה מקלע
 על בני הלימית, ואמרין עליה צבמאל, מאי לימית צת לרעה מאי שאל קלע, איליתא כל
 דקשה מעלי לה, לעביד לה חספא, וגם משום שכתא לעביד צה עסא, אלא משום
 לורתא לעביד צה פולסא? אמר אזיי כולהו מעלי לה, כלומר הקושי ושכתא ולורתה,
 אלמא לורה לרפואה מותר, ואי משום לורת האריה, ומשום לא תעשון אתי דמות שמי
 המשמשין לפני צמרוס, אמר אזיי לא אסרה תורה אלא דמות ארבע פנים צהדי הדדי חוץ
 מפדוף אדם, ואמרתי שגם הרב הגדול רמב"ן היה מתיר ועושה, ואין לנו גדול ממנו
 צחכמה וצמנין וציראת חטא, וכשהתדתי לא ידעתי שעלה מחלוקת שס מחכמי הארץ,
 שאין דרכי לענות על ריב ולא אחקרו, ואחרי כן צאו אלי שאלות ע"ז מן החכמים החולקים
 לומר שהנורה לרפואה אסורה, ודחו אותה ראייה שהצאתי מקלע על בני הלימית, ואע"פ
 שדחו אותה צענין שאינו מתקבל כלל, לא השצתי כדי שלא להכניס ענמי צמחלוקת שהס
 מנלחיס זה את זה, מה לי לנפול צדצדיהם, אצל העושה אותה צעוה ידועה, כמדומה
 לי שעל זה לא שאלוני ולא השצתי, ומ"מ איני רואה שיאסרו לחלוטין כל הנורות וכל
 העונות וכל המעשים וכל הצדורים צכל ענין, לא משום לא תעונו, ולא משום לא
 תנחשו, ולא משום שיראה כשוף, ולא משום דרכי האמורי, ואתה הפרצת על העדות,
 ואסרת, ואמרת שחכס א' אמר לך שיש ספר אחד צוה, ויש מן הנורות צמתכת מיוחד,
 וכורך צבגד לצוה מיוחד ועושה להם הקטרה מיוחדת צשעוה או צמור, ואין ספק כי זה
 מדרכי עבודה זרה, ואם צאת להתיר הקטרה שצספר ההוא, תתיר את כולן כי כל
 המינים נופלים תחת סוב אחד וצנין אצ א' לכלס עכ"ל, וצאמת כל שיש שס הקטרה
 אסור, שהקטרה והצוה והכסוף וההשתחויה, ד' עבודות אלו אסורין לכל ע"ז ואפילו
 לפעור, אצל צלא כן אין לאסור הכל, לפי שאני רואה צדצדי חכמי התורה ד"ל צבמאל
 וצידושלמי צדדים שהותרו מכללן כמ"ס אליך, ומי יתן ידעתי חכס צאך ואעשה לו כעלי
 צדל, ואשמעימיה דרכי החכמה צכל זה ידינו, ואדון עמך צוה וגם עס הרב הגדול
 מודה דק רמב"ם ז"ל, ולא כמשיב על דבריו ועל דבריך, דק כחוקד ושואל, אולי אמאל
 ארוכה למצוה. — כתצת שהעושה לורה צשעה ידועה אפילו לרפואה עוצר משום לא
 תעונו, שהתורה לא אסרה אלא דבר שיש קצת עקר שבו די לטעות, אלו דבריך, ואפשר
 שהוא כן, אצל הרב ז"ל כתצ צהפך צהל' ע"ז ח"ל: כל המאמין צדברים אלו וכיואל צהס
 ומחשצ צלצו שהוא אמת אצל התורה אסרה, אינו אלא מן הכסילים ומן חסדי דעת,
 וצכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלימה, אצל צעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו צדאיות

צדוות שכל אלו הדברים שאסרה תורה אינם חכמה אלא דברי תורה, וכל המגשים
אחריהם חסרו דעת ונטשו דברי דרכי האמת בגללם, ומפני זה אמרה תורה כשהזכירה
על כל אלה העניינים: תמים תהיה עם ה' אלהיך עב"ל, וכפל עוד זה צפ"ל לא תס'
המורה, ז"ל: והמעשים האלה אשר יעשו המכשפים איך ההקש כותף אותם ולא יאמין צעל
שכל זהם, שהם יחייצו דבר כלל. עוד חזר וחזק הדברים האלה צפ"ל המורה. ואילו היה
יודינו להכריע, היה נראה יותר כמו שאמרת, לפי שאמרו צפרק חלק: שדי שמן ושרי
צ"ס נשאלין מהם צצפת אלא לפי שמכוצין, וכן צאצז וידעוני צשאל, וצחרטומי מצדים שהעידה
התורה השלמה שעשו כן צלעיהם, ומ"מ יש לי עיני צדברי הרצ ז"ל, שמתוך דבריו מצינו
למדן שכל דבר שנמצא בו תועלת צאמת אינה בכלל מה שאסרה תורה, צאיזה לד שיהיה
צין מסבולה אמתית שנמצאת בהן צבוסן, צין שנתאמת זה צנסיון, וכמשך עוד הרצ צזה
להתיר מה שנמצא בו מלך הסבולה הלקוחה צסבולה אחרת מקרית, כמו מסמר הללוז
שאין סבולתו צסבולת טן של שועל שהיא מלך עזמה, כסבולות האצן השואצת וסבולות
הפיאזוכיה ולואת הלכז כמו שמה הרצ ז"ל, אצל סבולות מסמר הללוז אינה מלך הצדל
עצמו ולא מלך לורת המסמר, אלא מלך המקרה שקצל מן הללוז, ומן הסבולה היא
תמשך סבולה אחרת לפעול צהאיש דאית ליה דפואה, וכמוהו אצן תקומה שאמרו שצוללת
האשה שלא תפיל, ולא היא צלכד הלל אפי' משקלה, ואע"פ כן מותר כמ"ס הרצ ז"ל,
ואל יקשה צעייך מסמר הללוז וטן של שועל שהתירו, שהדברים האלה צזמן ההוא הם
חושצים צהם שהולילו אותם צנסיון והיו משום דפואה, והולכים דרך תלויית העצז
הקדא פיאזוכיה על הנכפה ולואת הלכז על מודסת הגרון, שכל מה שנתאמת נסיונו
כאלו, אף על פי שלא יגזרהו ההקש הוא מותר לעשות משום דפואה. הנה אחר
שאסר, התיר כל מה שנמצא בו תועלת צנסיונו, ואם כן מותר לסמוך צנסיונו על
הקודמים ואין אנו אסורים צהם, עד שיצחן הנסיון ויתאמת לעינינו, שהרי מסמר
הללוז וטן של שועל אנו מותרים לסמוך על נסיונו של קודמים, וכמו שאנו סומכין
על חכמי הרפואות צאותן הרפואות שההקש הטצני צלתי עוד אותן, ולא על חכמי
התורה וחכמי הרפואות צלכד, אלא על כל האנשים שאומרים שנתגסה הענין ההוא.
התירו לנו לסמוך עליהם כצעלי הקמיעין, שהרי התירו הקמיעין צין של עיקרין צין
של כהצ ולא פירשו לנו חכמינו איזה קמיע של כהצ ואיזה של עקרין, והרצ פי' צספר
המורה לאסור אחר שהתיר, והוא שכתב שס זה לשונו: כל מה שיאמר שהוא מועיל
ומנה שלא יגזור אותה העיני הטצני אצל נוהג הוא לפי דעתם, כמנהג הסבולות והכחות
המיוחדות, אסור, והוא אמרו ולא תלכו צחוקות הגוים, והוא אשר יקראו דרכי האמורי
מפני שהם קעיפי המכשפים, והם דברים לא יגזרוהו ההקש הטצני. הנה הוא שאסר
לנו אפילו מה שיש בו תועלת מלך הסבולה, כל שאינו גוזר ההקש הטצני, ונשז לאסור
מסמר הללוז משום דרכי האמורי אחר שהתירו אותו? לא ידענו איזה נקח צידיו מדברי
הרצ למעשה, או ההתיר צמסמר הללוז, או האסור משום דרכי האמורי, ואולי אמר
הרצ שאפילו מה שחלו צספריהם צסבולה לא נאמין, לפי שעקר ענינם לתהו ולהצל
כעניני המכשפים, אצל מ"ס חז"ל נאמין לסמוך עליהם לעשות מעשה מלך מה שהתירוהו
ונתאמת עליהם צסבולה, ושמתו הרצ צמצובה דבה, ועוד אני חוזר ושאל על זה, לפי
שאני רואה צגמרא דברים דנים, יראה מהם שהתירו מכל הנחושים והלחושים ומן
הכשופים

הכשופים, צצת וצחולין וצע' וצגיטין וצסכהדרין וצבמרל ירושלמית צצצת, צארתן שלמרו
צפ', צתה האשה יולאה (דף ס"ז.), כתוצ צספרים אין צזה משום דרכי האמורי, ואין
צאחד מהם אפילו אחד שיבזר העיון הטבעי, ואפילו למאן דאמר התם, כולוהו אית צהו
משום דרכי האמורי, לצד מהכי, מי שיש לו עלם צברונו מציא מאותו המין ומיחו לו
על קדקרו ולימא הכי, חד חד נחית צלע צלע נחית חד חד, לאדרא לימא הכי, נגעלא
נחית נגעלתהו כתרם שייא שייא, הכה יס צכאן מעשה, ורצוד, ממה שאין העיון
הטבעי מחייב, לא זה שיועיל הכחת המין ההוא על הקדקרו ולא הצרוד צארתן המלות,
והותרו צבמרל, ויראה ד' חייא צר אצין דאמר דכולוהו אית צהו משום דרכי האמורי לצד
תהא, כי זה התיר אותה הנסיון ומותר משום רפואה, ועוד שם (דף ס"ו): אמר אציי כל
מנייני צמתא דלימא, וכל קטרי טז צשמלא, ומה תועלת יס צין שם האם לשם האצוצין
השמאל לימין לפי העיון, וליתן צצדד ידוע ולומר דצדים ידועים, (ושם) אמר אציי אמרה
לי אס לאשתא צת יומא ליסקיל זוחא חירול וכו' ואי לא ליתיצ אפרש דרכים וכי חיי
שומשא במלא דדרר מדי, ליסקלה ולשדייה צבוצתא נחשא ולסתמיה צאצרא ולחממיה
צשיתן גושפנקיה ולצדזולי' ולדריא ולימא ליה טועני וטועקן עלין, ואי לא ליסקיל כוחא
חדתא וליוזיל צבהרא ולימא ליה כהרא כהרא ארפן כוחא דמיא לאורחא דאקלע לי' וליהדר'
ז' זמנין עליה ולישדרייה לאחוריה ולימא ליה כהרא כהרא שקול מיא דיהצת לי' לאורחא
דאקלע ציומאה אתא וציומאה אזיל, והנה צכאן מנין ידוע צמלחא וצמיא וכלי ידוע של
נחשת ומקום ידוע צבהרא ומנין חותמות ומלות ידועות ומנין ידוע של הקפות ואין אחד
מהם בזה העיון הטבעי, והתירו, ולא תאמר כי זה דצדי אשה דאומתא של אציי אמרתן
דדלי משאמתן אציי וקצעו אותן צבמרל האמינוס וסמכו עליה, ועוד שם כאלה רבות
שאמרו חכמים, ולא עוד אלא אפילו ד' יוחנן טוצייני דחבימי, דאמר ד' יוחנן לאשתא
לאמרתא ליסקול סכינא דכולא פדולא וליוזיל להיכא דליכא ודנא ולקטור ציה כורא צדקא,
ויומא קמא לידוק ציה פורתא ולימא וירא מלאך ה' אליו, והנה צכאן מקום ידוע ומתבת
ידוע וקצדים ידועים וימים ידועים, וצחולין פ' כל הצצר צצד חסדא ורצה צד צד חנה
שעשו מעשה צעלמן, כדאמרינן דאצלי צאצרא וההיא מערוביתא אמרה מלתא ואסרתה
לספינתא, ואמרו איבהו מלתא ושדויה, וצשלהי פ' ד' מיתות ד' יכאלי אקלע לההוא
אושפיוא, אמר להו אשקינן מיא, קריבו ליה שתיא, חזיה לההיא אתתא דהו מרחשן
שפותה, שקל פורתא מיניה והו עקצד, אמר אכא שתיא מדידכו, אתון נמי חזתו מדידי,
ושקויה הוה חמרל תליא סליק לשוקא וכו', ושם צירושלמי מר"א ור' יהושע צן חכמיה
מעשים צדים כמו שזכר שם. וכן צצצת, לסימטא לימא הכי וכו' אצין מלאכיא דאשלמו
לצדום ול"ש צצית הכסא לימא הכי וכו', וצגיטין פדק מי שאחזו קודדוקוס וכו' וכאלה
אין מספר, לצצירא דיומא ליעצד הכי ולימא הכי, לצצירא דליליא ליעצד הכי ולימא הכי,
וכן צפ' קמא דע"ז, וצאמת אין אחד מכל אלה בזה העיון הטבעי והתירו, וכן אסרו
לאכול ולשתות זבוגת, והקפידו דז"ל עליהם הרבה עד שהקשו צתקת ארצו כוסות של
פסח, ומי תקנו דצקן מלתא דאית צה סכנה, והולכנו לומר כוס של צדכה מנטרף לטובה
ואין מנטרף לרעה, ומן הכחושים אסרו לנחש ולומר כפלה פתו מדי, צאי הפסיקני,
ציי קרא לי מחאורי, ושלל לנחש לקול בצרא צצצרא ולקול אתתא צמתא, והתירו לסמוך
לקול אתתא צצצרא ולקול בצרא צמתא, וכן יהונתן צן שאול סמן על כיוצא בצצדים אלו,
ואמר

ואמר: ואם כה יאמרו עלו אלינו ועלינו, ואותו לדיק שעשה ה' תשועה על ידו לא עזב עזירה ולא היה מנחם, ואע"פ שהרצ"ל אסר אותו ואמר שהוא נחש מהנחושים שאסרה תורה, כבר השיב עליו הראב"ד ז"ל בהשבות והאמת אמר, וכן אמרו ר' יוחנן דק דק ציוקא וסמך ע"ז כמזכר בחולין, ושמאל דק דק צפרא ורצ דק דק צמעצרא, וצפ' חלק אמרו סכין ומשמעין צנני מעים צצת, ולוחשין לחשות נחשים ועקדנים צצת, ועוד שם ת"ד שרי שמן ושרי ציזים מותרין לשאול בהן אלא מפני שמצויין, לוחשין על שמן שצכלי ועל שמן צצנר, ועל שאלת השדים אמרו שם צצרותא אין שואלין צצדני שדים צצת, ר' יוסי אמר אפילו בחול אסור, א"ר הונא הלכה כר' יוסי, ואף ר' יוסי לא אמר אלא תמוס סככה, כהא דר' יוחנן דר' יוסף דאצלע צארזא ואתעביד ליה ניסא ופקע ארזא ופלטיה, וצגיטין פרק מי שחזו, צצלמה דכתיב: ומקצות והגרזן כל כלי גדול וכו', ושאל לחמימי היכי ליעביד, ואמרו ליה זיל אייתא שידא ושידתיך, וכן עשה ושאל מהם על השמיר, הנה כל אלה וכיוצא בהם הרצה הוליאו מכלל מנחם ומכסף, וגם הוליאו מכלל מעוקן מכוון צמעטיו צעונה ידועה, אמרו צע"ז על ר' יהושע צן לוי דהוה תלמד ליה יהוא גוי, אייתי תדנולתא אסרה אברעא דפוריא, סצד כי מעט האי שעתא אלטייה, כי מעט האי שעתא נאיש, כך אתער, אמר שמע מיניה גם ענוס ללדיק לא טוב ואפילו לגוי, וצצת פרק מפנין אמר שמאל פורסא דמתא חד צצת וארצעה ומעלי צצתא, אצל צצני וצחמיסי לא, אמר מד מי שיש לו זכות אצות יקיו דס צצני וצחמיסי צצ"ד של מעלה ושל מטה שוין כאחד, צתלתא מ"ט לא, תמוס דקימא ל' מאדים צצוי, מעלי צצתא כמי מאדים קיימא ליה צצוי, כיון דדשו צה רצים שומר פתאים ה', אמר שמאל ארצע דהוא ר' ארצע דהוא ארציסר, ארצע דהוא כ"ד, ארצע דליכא ארצע צצריה, סככתא וכו', מעלי יומא דעגרתא דנפיק ציה זיקא דשמיה טבוח סככתא, וצכתוצות צתולה נשאת צצציעי וצצללת צחמיסי, הויל ונאמרה צו צרכה לרגים ואלמנה צצללת צצסי הויל ונאמרה צו צרכה לארס, ואנשי מעמד היו מתענים בכל יום כנגד מה שצצדאו צאותו היום, על מפרישי ימים צצני שחלקו צו המים, צשלישי על הולכי מדצרות, צצציעי שלא תפיל אסכדה צצניוקת דמארות חסר כתיב, צחמיסי על עוצרות וכו', שצכל יום תתחוק צו המלאכה הנצדאות צו, ועוד כתוב דרצ הושעי' ורצ חכינא היו עוסקים צספר ילידה כל מעלי יומא דצצתא, ואיצרו עבלא תלתא ואלכו ליה, ולא היו עושין כן צד' פרקים שמשיטין צהן את הטבח צעל כדחו שלריכין הכל לצסר יותר, אלא צמעל צצתא תמוס שצו היתה צציות הצעהה וצעלי הקמיטין שאתרו דאתמחי בצרא, היינו שהוא צד תול שקמיטיו תלחיטין, וכולס משחיטין לכוון מלאכתם צמזל ידוע צחדש וציוס, וכן כותצין צקלף ידוע צעור שליל וצעור צני, ושמוס תהלים שמוסס ציד גדולי ישראל, כולס מסכימיס שלריכיס עונה ידועה, ושמעתי שאף ר"ע שאמר מעוקן זה המחשב עתים ושעות ואמר היום יפה ללאת, מחד יפה ליקח למודי ערבי שצעות יפות עקרי קטניות תהיות דעות, הוא עושה תפלה, ידועה למולאי צצת, וכן צצ"פ' מי שמת, ג' דצדים לוח אחיתופל לצניו, אל תהיו צמחלוקת צית דוד, ואל תמרו צמלכותו, וי"ט של עגרת צדוד צרעו חיטיס, רצ חסדא אמר צלוס אתמר וצאמת דצדים אלו כולן לריכין אומן לתקן וליישצן, ומי יתן ידעתי ואלמעהו' ואע"פ שאמרו דצדים רצים צספרים מדרכי האמורי, אין אומרים כולס תחת סוג אחד ואצ אחד לכולס ואין להתיר אחד מהם כמו שצא צצתצך, שאין הספרים משותפין להיות

להיות הכל מותר או הכל אסור, שאפילו צפרי הקוסמים. והמנחשים וצפרי דרכי האמורי, יש דברים מותרין, ותדע דהא לאמריקין צפ' צמה' אשה יולאה תני תנא צמרקא לאמורא קמיה דרב זבד, וא"ל כולהו אית זהו משום דרכי האמורי לזר מהא, אלמא צלותו פרק שאספו צו דרכי האמורי אמרו אינהו שאע"פ שיש בכל משום דרכי האמורי, שהוא מיהא מותר, וכן אירע לנו צפרי הפלסופים שיש זה לכמעט טבע קיים, ועושים זה סוב לכל המליאות, ועזה ודאי יולא להם צעול האותות בקריעת ים סוף, ועמידת השמש והירח, ויולאת המים מן הסלע ועליית הצאר עם ישראל בכל מסעיהם, וחדוש העולם והמן, וצבלל הדברים האלו אסור לשומען כ"ש לאמרם, דכיון שכן נאמר, שכל מה צפריהם שקד, ואסור להאמין ולעשות שום דבר שאמרוהו ושכללו צפריהם, אלא כל הספרים אס' יש צהם דברים של שקד ויש צהם דבר אסור דרוצן, אפשר שיש צהם דבר יולא מכללן, והכי ספרים כדמונים שזרקין הקליפות ואוכלם הברעניים היפס, ולפי שצאו דברים אלו צפריהו הקדושים לרבותינו החכמים, וצהפך זה יראה מפשטי תקראות התורה, כתוצים מלאים ושלמים, : לא ימלאו צך קוסם קסמים מעוק ומנחש ומכשף, כלאה לצדי למנא הפתח לפתח חרבוות אלה, ומחפש אני כמחפש צדוות, ולא כמקיים וגווד בזירות, ואולי אמלא קלת עלה, לקנת המצוכה הזאת ואס' לא לכלה, ואומר אני כי מסודר עליון היה צתחלת הצריאה להמליא צעולמו דברים להעמיד צדיות הצדאים, שאס יקרה מקרה צחלאים, ושאר הסצות יולאו הכמלאים, מגדר טבעם השלם, יהיו אלה מוכנים להחזירם אל גדרם להעמיד אותם על צדיותם, ושם הכחות האלה צעלם הדברים הכמלאים טבע מושג צעיון, כסמים ועשצים הידועים לחכמי הרפואות, או צעב המסוגל לא ישיב אותו העיון, וכן הענין צעלמו צשאר הכמלאות, שיש צכל אחד דבר אחד מועיל, או צעב מסוגל כמסמר הלכוד וסן של שועל ואצן תקוטה, וכן תמשך הסבולה צסמים ידועים המחממים, וצסבולה יועילו לרצד החם, וכיולא צזה הרצה, ואין מן הכמעט שיהיה כזה גם צדודים כענין הקמיעין והדומה לזה, ועל כן אמרו אציי ורצא (שצת ס' צ' C.) דרך צכל, כל דבר שהוא משום רפואה אין צו משום דרכי האמורי, ואמנם מה שכתב י"ת צתורתו התמימה: תמים תהיה עם ה' אלקיך, פירושו אללי כולל האזהרה וההצטחה, שהזהיר צכל נשתצט ונחוש צהצלי הבוים הקוסמים והמנחשים אוכלי הדם צכוונתם הרעה להמשין להם השדים לא-אלוה, דק להיות תמים עם ה' ד"ל לך עמו צתמימות מלשון ואני צתומי הלכתי, והצטיחו אס יעשה מלותיו ועצותיו יהיה תמים לא יגע צו רעה, מלשון מה תמים, הפך מה שחצו התועים, והוא אמרו לאות: כי הבוים האלה אשר אתה יורש אותם, אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו; ואולם הצעחון כחלק לענינים לפי הזמנים, ולפי האנשים, ודרך צללי לעולם נצטח כי נלך צעח צלכתינו דרכי התורה השלמה, והיא מללת מן המקרים והסצות צנסתדות, כאמרו: צהתהלכך תנחה אותך צסנכך תשמור עליך, וזה כוללת פרשת והיה אס שמוע תשמעו וכו' ופרשת אס צחוקתי תלכו, ולדקה תליל ממות צכס נקטר כמעשה צתו של ד"ע, ומעשה דשפאל כצוצאר צשלהי דשצת, ואס חל המקרה צחלאים מותר להתעסק צרפואות, וצלצד סיכוון דעתו לשמים, וידע שאמתות הרפואה ממנו, ולא סיכוון שכל תלוי כסס פלוני וגם צרפואות הסס והאיש הרופא, והוא אמרו גם צחליו לא דרש את ה' כי אס צרפואים, ומי שהשיגו החולי אינו סומך על הנס שלא לשאר צרפואים ולהתעסק

דצדדים המועילים, צין דצדדים טעניים צין צבולות, והוא אמרו: ורפוא ירפא וארז"ל
מכאן שנתנה רשות לרפוא לרפאות, ואמרם כתב זה הפך מה שהזהיר
התורה בהצטעה, וצבד זה נכנסו כל הרפואות אפילו הדבר המועיל צבולותמן הסבולות,
צין צעלם צין דצדדים, וזה דרך הקמיעין צין קמיע של כתב צין של עקרון, וכן כל
מ"ש צצנת וצחולין וצע"ז וצנסהדדין וגם צשאר מקומות שכתבו למעלה, והוא שאמרו
אצוי וצבא כל שיש צו משום רפואה אין צו משום דרכי האמורי, ולא עוד אלא שאסור
לכנס צעניני הסכנות ולצטוח על הכס, והוא אמרו: קיד נעוי מוכיר עון, ואמרו כל
הסומך על הכס אין עושין כס, ומותר לצטוח צאדם, והוא שלא יסוד לצו מן ה',
כאמרו: אדוד הבצר אשר שס צצר זרועו ומן השס יסוד לצו, אך לצטוח צה' שיעשה לו
הטובה על ידי איש פלוני מותר ומצוה, וזה כולל כל עסקי צני ארס צמלכתס, זולתי
האנשים השלמים שצכותיהם מצוות כמעשה ד' חנינא צן דוסא עם הערוד, שאמרו
אוי לו לאדם שפגע צו ערוד, ואוי לו לערוד שפגע צו ר"א צן דוסא, וכמעשה דדני
חנינא צן דוסא (חולין ז'): שהיתה אותה אשה מצודת לערל עפר מתחת רגליו לכשפיס
וא"ל שקילי, אין עוד תלצדו כתיב, והאמר מד למה נקראו כשפיס, לפי שמכחיטין פמליא
של מעלה? והשיב שאני ר"ח צן דוסא דכפיס זכותיה, ואפילו החסיד שצחסידיס אין לו
רשות לעשות מלאכתו דרך צטחון רק צדרכו של עולם, שלא אמר אדליק כד ציין או צמיס
ואסמוך על הכס, ואע"פ שאמר החסיד לצתו שגבה צע"ש ושמה יין צנר צמקוס שמן
וכצטערה, צתי אל תצטערי, מי שאמר לשמן ודליק, יאמר ליין ודליק, וכן מותר
שיעשה אדם דצר קודם שיחול המקרה כדי שלא יחול, או יאמר דצר או מקרא אחד
אפילו מן התורה להגן, וח"ש צע"ז אי נחי לצדקד משצדרי, ולימא הכי לנפשיה פלימא
אמרה לך אמך אדקד משצדרי צדרי ריזי ריזי רי, ואמרינן צצצצצות פ' ידיעות הטומאה
שיר של פגעים צכנורות וצצצלים וצתופיס, ואומר יושב צצתד עליון עד כי אחס ה'
מחסי, וממור ה' מה דצו צרי עד לה' היטועה, ריז"ל מסדר להכי קראו רגני, והיכי
עציד הכי והא קאמר ריז"ל אסור להתרפאות דצדני תורה? להגן שאני וכן צחולין אמר
אצוי משמיה דרצ"א הא דלא משי מיא צתראי אארעא, משום דרוח רעה שורה עליהן,
והא דלא שקלי מידי מפתורא כד נקיט איניש כסא צדיה, משום דקשיא לרוח דרדא,
ומר דר דא משי קפיד אלישתא וצכנה דתקלי דצריכי לסעודה, ועוד שס הביאו כיוצא
צאלו, ואין זה מנעוט צטחון, אדרצא אסור לסמוך על הכס, ואף כי צמקוס שיעדעו
הדרכיס לחכמים צבולת שדרך להשמר מהס ואין עיון העצב משיג, הנה שנכנסו צכלל
ההתד הזה, כל שאמרו שיש צו משום רפואה צין צבולות העלם צין צבולות הדצוד
והפעלות, ואפשר שאפילו העתיס והשעות צכלל זה, כל שהוא עושה לורה לרפואה
ונותן דעתו לשמים, לא כאותן המכוונים לשד השולט צאתו היוס, שזה כעוצד אותו,
והוא שכתבו: ופן תשא עיניך השמימה ודלית את השמש וכו', וצחוצר חצר אמרו המצבד
כחשים ועקצדיס, וארז"ל שלוחשים נחשים ועקצדיס, ובלאה שזה נכנס צכלל כל שהוא
לשם רפואה מותר, שלחישת עקצדיס שהותרו הוא לחישת על המכה של נשיכת נחשים
ועקצדיס, וכמ"ש הרב בהלכות פ' ד' מיתות צ"ד, גם נצחוש שיש צכלל חכמת הטורין
שהוא מן המנחשים צעופות, אמרו: מעשה צדע עיליש שמע עורד ויוכה אמרו עיליש
צרח עיליש צרח, וסמך עליהם וצרח וניגול, ואולי גם זה משום דשציה כולהו איתנהו

זיה וצכלל רפואה הוא ויותר ממנה עוד, ושלל ילך אחרי נחשים האלו, אלא שאם שמע
צמקרה מותר לסמוך עליו להגלל מן הסכנה, וצכלל מעונן אמרו, ראש חדש הוא, מולאי
שנת הוא, ואמרו לא יקפו דם צדאש חדש, וזה גם כן מלך היתר צמקוס רפואה משום
דליבא חולשא כמצוחר שם צמרא, גם שלל יקפו צ' ו' מפני שהם ימים קבועים לדין
צ"ד של מעלה וצ"ד של מעה, ואין צוה הסרת הלך מן השמים, רק כמאמין צהשגחה
ומוסיק צידאה, וכמלות התרועה והכנעה צדאש השנה שהוא מוכן לדין עמים מוסיק
יתר לענוש על כן אמרו, אדכירו רתחא צדאש השנה לא מןכריון שזה לאו אורה ארעא,
ואמר ליה רב קטינא למלאכא ענשיתו אעשה? ואמר ליה צעידן רתחא ענשין, ושעת
החולי בעולה לדין, וכמ"ס רז"ל בעולה לגדרוס לידון שאומרים לו הצא ראה והפטר,
ויוס ההקזה כשעת הסכנה שהכז נחלש צהמעט הדס ואפילו רוח מעט מזיקתו, ושמואל
שהיה רופא לא היה מקיז אלא צצית של ז' אריחי, וזוה הזכירו שלל להקיז צלותן הימים
העומדים צווי למאדים וצערב עגרת, שרוח רעה יחזק צלותו היום דשמים עצוב כנזכר
סס צ"ס, ואמרו שהשטן מקטרב צשעת הסכנה, והזכירו להשמר מזוגות, לפי ששללכי
חצלה מקפידין צהס, וכצד הזכירו צמרא מה שאירע מן הסיזק מזה, ומה שאמרו
צצעולות הכסאות צחמישי וצשאי, מפני שהעסק צפריה ודציה והימים האלה ר"ל החמישי
והששי נתצרכו מפיו יתצדך צתחלת הצריאה צפריה ודציה של צעלי חיים כרגים ועופות
ואדם, וכצד אמרתי שכל יוס יומיו הצריאה פועל יותר צמלאכה שנתחדש צו משאר הימים,
וכן אפשר שמועד להתעסק צלותן הצצרים האסורים כדי לצטל מעשה מכסוף המכשפים,
והוא מה שאמרו (צפ' כל הצטר) צמעשה דהיהא מערוניתא דאמרה מלתא ואסרתה
לספינתא, ואמרו איבה וטריוה, וכנכס צכלל זה מעשה דר' יהושע צד חנינא ור"א שעשו
עם אותו המין צמרח, ומעשה שעשו עם אציו של ר"י צן צתינא צרומי, כמצוחר
צידושלמי פרק ד' מיתות, והוא העעס שאמרו צשלהי פרק קמא דסנהדרין, שאין מוטיצין
צסנהדרין אלא צעלי חכמה וצעלי כשפים, כדי שיצונו צמעשה כשפים ויצטלוס, כדי שלל
יוכל לעכב ע"י או לצשש דעתם מנשף מן הכשפים, והוא שאמרו לא תלמד לעשות אצל
אתה למד להצין ולהורות צמה ינלל הנכשל צהס, והוא שאמר ר"א צשלהי פרק ד' מיתות
כמאשים מי שאינו לומד מהם על הכוונה הזו, ואמר יש לי ג' מאות הלכות צנטיעת
קשוין, ולא שללכי אדם צהס מעולם אלא עקיבא צן יוסף פעס א', ולמדו כטיעתן
ועקידתן, ואמר מלתא ונתמלאה כל השדה קשוין, ואמר מלתא ונתקרו, והקשו והיכי
עצוק הכי, והא העושה מעשה חייב, והשיצו לא תלמד לעשות, לעשות אי אתה למד,
אצל אתה למד להצין ולהורות, אצל מעשה דרצי אצוהו דעל להיהא אוטפינא ואשקיייה
להווא אתתא והות חמרא, לא ידעתי היאך היה מותר לעשות כזה, אלו היה ר' אצוהו
הנזכר צ"ס תלמידו של ר' יוחנן? אלא צודאי אחר היה, וכן נראה מדצדי דס"י ז"ל סס,
שד' אצוהו תלמידו ד' יוחנן לא היה עושה מעשה כזה. והשואלים צשדים שהוא מותר אלא
סכנה, דאיתי פסוזה להרצ דמצינ' ז"ל ומה שהתירו צפ' חלק לדרוש אל השדים אלא משום
סכנה, אין זה אלא ללחוש ולהצניע ללאת מן האים כדרך מעשה צן תמליון, וד' יוסי
אוסר שמא יזיק אותו כשמוציין אותו צעל כדחו, ואני תמיה כי שמעתי צצדוד שמתבב
מסיקי אלמאנייה לעסוק צדצדי שדים, ומצציעין אותם ומשלחין אותן ומשתמשין צהס צכמה

עניינים, וסגור אני שיש לומר מעשה שדים לחוד ומעשה כשפים לחוד, כמ"ס צלטיהם
 אלו מעשה שדים, צלטיהם אלו מעשה כשפים, ופי' רש"י ז"ל מעשה כשפים ע"י מלאכי
 חזלה הם נעשים והן הם שאסרה תורה, אבל מעשה שדים רהבו זו ועשו זו כמה מעשים
 וזולתי פשטי השמעות כך הם, ומעשה דצן תלמיון וארכוטיון ויוסף שידא ושאר כל המעשים
 בתלמוד ומדרשי אגדה כך הם נוטים עכ"ל, הנה כתבתי תמה שצא דצדדיהם בכלל העניינים
 האלה, וזה שהתירו מכללן דז"ל הקדושים אחד אחוז מן החמשים, ולזי עוד מגמגם
 צאלה אשר כתבתי, צאשר צאתי לתקן ולתרגם, ולא כתבתי אחד מאלו לעשות מעשה,
 רק צאותן שהזכרו בגמרא, שאין זאת משנת חסידים, רק כדורש מן הספק להלכה, עד
 אמלא חכם יעשה אמתו צרכה, להוציא צאלו דגלינו מן השכנה, ואלהים יראנו נפלאות
 מתורתו, וידריכנו צאמתתו, ויליחנו צעבודתו, כי לו לצדו הגדולה והגבורה והתפארת
 והנחל וההוד והפסך זולתו, כאמן ברייתך, שלם צאהצתך,

הכותב

שלמה ב"ר אברהם ז"ל ו' אדרת.

חתימה, לוקח נפשות חכם, מניח לארץ ציד, את אשר שקד, ה"ה ה"ר אבא מרי
 ו' האשל הגדול הנעלה והנכבד ה"ר משה זל"ה.

מכתב ד.

דקדקתי צכתצי הרצ, ורליתי כי הכתב הראשון והוא תשובה על ההערה, תחלתו
 דצד צחוק וצבערה וצניזפה, כראוי לאיש כמוהו, וסופו צרוצ ענותותו שמעתי את הקול
 הנמוך, והיחז הענין כאלה הוא, ואח"כ פניתי אל הכתב השני, והוא תשובה על לורת
 האריה, ואע"פ שהוא אוסר לעשות הלוה, רליתי כי דעתו ורליותיו נוטים להיתר,
 ואסר והזהיר לעשות זאת הלוה, ע"ד שאמרו בתלמוד, וכי מפני שאלו מדמיס נעשה
 מעשה? — והשנתי על צ' הכתבים כיך אלוה תשובה עלי, וכשאתי משלי, והוא זה:

מכתב ה.

רליתי תמונה לנגד עיני כמדאה הצוק, והנה רוח גדולה וחזק, ואש מתלקחת צצוק,
 הן הן הדצדים שנאמרו למשה צסיני וצחורצ, קול מדעיך לכל הקרצ הקרצ, אל המגלה
 כמתחת דמות עץ קטנה עולה מיס השכל ככף איש, וכמוך יסוער לכל מציע ומצאים,
 שמן דוקח מעשה מדקחת, לקול דעם הכותב המורה על קרני ההוד אשר פלל יעורר נדדם
 וטמן עכל ידיו צללחת, ומי שלל ראה מאורות ועיניו כרות ילך לאורו, יוסיף אומץ ולא
 יכזה נרו, ואם מעט השמן צלפחת, האירו צרקיו עיניו, צהיות דמות דיוקן כרלית
 צפניו בתלחמתיו נוטחת, צדאותיו גן היולא מתחת הפטיס, מכה צכח צדועו, ופוע
 אשר צדאשו כגעו, כי יהיה צקרחת או צצצחת, אם יקוס והתהלך על משענתו, ולא
 יתדפא מלרעתו, אשר צנלחו צורחת, אם הקנאות שורף כל מקריצי זרה, יניעם כאלה
 ינוע צצברה, צמורה וצרחת, והכות היותי צשוטיס, מפני השוטיס, שקלקלו וכפלו אל
 הפחת, ומכת אכודי תמוך מתניה, לעיני מאהציה, ואת כל ונוכחת, וצהיות הדצדים
 עתויקיס, כמותפיתס חזקיס, ותשובה נלחת, כמעט שמעו למוסר, והעמן סר, וקצלו
 תוכחת, וכל המחזיק צצדיתיה, תלשה צצלודיתא, וקלף ורגו ואין נחת, הכוה פלעוה
 סנהדרין עב.

הוסיפה

השיצוה שמירה צתוך האהלים, ונחצלת אל הכלים, צתוך אמתחת, השיגוה ודאש לה חפוי, כאיש שאין לו שפוי, כאשה מזלת לבה גונחת, עד שהגיע לדבר קולה כנחש, קודם צמדדך מפני בצדתי אנכי צודחת, כי לא יודש צן האמה, עם צת היתה לו לאצרהם אצינו וצכל שמה, עלתה נלה והיא כפודחת, צהיכלי מלך פמימה עזורה, ויש לה ישיבה צעורה, צין שני צדי ארון מונחת, לפנים מאז צדל העולם, דומה לאכסדרל מכתב פתוחי חותם, על לוח הצדית מפותחת, צטרס ספר וספר וספר ספר יזירה, וחיות ארבע יושנת צקתדרל, צפרדס אשר למלך נטועה וזומחת, ועתה אדונכו צתחלת דצדיך ילא תועלת, ודלת ננעלת, תהרה נפתחת, צפרוש כנפיך כנף דנמים, להסיד כל יזר דצלת תלמים, על השחין מונחת, כעטיש הסלעים יפולץ, עדת המודים לכל פאה תקץ, צהגיע לזינו שטר מצדחת, לולי כי משטה אחרונה למדין, נתנו מקום לחלוק ופסקו את הדין, דואין טרפה לעלמן ועוטיין למודין, יש שהוא מתפלס ומתכסה צטלית לצועה הצא מן הבגצה, ויש שהוא מקשה עדפו וצורה ממת מדדים, ועוד עיניו פקוחות צסוף המבלה משוטעת, צדאזותם כי רפה היום ושמו בצודתך כרוז ענותך יראה ושוקעת, חזקו דצדיהם ואמרו אמדים צנכפ עזה ושלטת, אמרו הן אמת כתב השתון תחלתו חזק מלוד כמו אש הסלעים מלהטת, אך צצדקנו צסוף האברת, לא מלאנוהו שביא כח ואפילו דצוד משטעת, כאלו נשצר המקל ונשמט הצדול מקפו, ופסקה הצלועה והורס המטה אשר להוכיח יקדתו, ואש הצד הבדול אשר הביא כצורה צת תלך חדריו, לא יקנא עליה ועלם עין מעלתו כאלו אינו דואה וכנכ דצדיו, ומה האדם שיצא אחריו, וחלילה לי לדבר כנגד ראשי דורי ועירי עיר גדולה לאלהים, כי ת"ל לא עלו צה פלנות, מלאזה גדורה ומקפת חומה צצוה לא נתעוררנו עליה לצקש מנות, כי יש צה אנשים גדולים צתורה תורתם סדורה, צפיהם עדוכה ושמורה, לא ימלא צתוכה הורס המצד ולא יכניסו לצרה לרה, אין פנך ואין יולאת ואין לוחה, אין יולאת לא צה ולא צתחומה, הנה זאת חקרנוה כן הוא ועמקא ורומה, ואש יש שמה א' מעיד מחו ליה צקלוא דלא מצע דמא, ואש לא שז מחטאו, יעצירהו תחת השצט ומת תחת שצטו, שכבר למדתנו דצינו, מלזה לדון את שצטו, וחלילה ליג"ב כי לא כתבונותי להתגדר ולקשקש צפעמוני, כי לא הורגלתי לשצת צצנת תחמווני, ובס לא נקיתי ללכת צדרכי אדם ההמוני, וידעתי כי אחד מקטמי הצצנים דאוי להוכיח יותר ממני, אך הצצה אשר העידתני, והיא הקנאה אשר הליקתני, צדאזתי קלת אנשים משאר מקומות צעונת הנשואין ועתות הפעויות, ידרשו צצנים צצתי כנסיית, כאלו הם נשיאי עדה וראשי המעות, לא יצדו מן המנות כאלו הם פודקים עול משצדי מוטות, הלא ד"א הבדול לא דלה לומר דצד שלא שמע מפי דצו, והפתי הדוקש חכם צעיניו העומד צמסצו, לא יודוש את ה' כי אש מצדדים אשר הוא צדאם מלצו, ולא די לנו צזאת הצרה, עד שעשו מאצרהם וצדה חומר ולורה, ע"כ דוד מלך ישראל נעים צמירות. הולך להצרות תפלות ארוכות וקצרות, להיות מדצרותיו צצתי כנסיית נצרות, ועתה צלא תפלה ותחכה זנו ארסטו ואפלטון, למלאות מקפריהם כל חדר וקישון, ולסמוך על דצדיהם כסומך על הפלטר ולוקח מן הסיטון, על כן בערתי חלני כצצוד צכלי קצב, מלאתי מלין ולצי צחתי המליוה קצ, כי צתקום שיש חלול השס אין חולקין כצוד לדב, על אלו שאין אמונה צהו כהוא צגדל דשמים כדוד, מועל עליך

עליך ועל חכמי הארץ הלזו להשיז יך על כס ייה מלחמה על אלו ההורסים לעצור, אך
 זהיותך נוד הזמן ומופת הדוד, מחילת הכרס שנתפלה אומרים גדוד, זאת לא זאת
 חזרו ספרים מקרוז צאו דצני האגרות ילפלו, ומלין לנד עילאה יעיפו, וצמופתי התורה
 יגדפו, ראויים לשחוק ולזרות לרוח וצקרקע היס ישטפו, ואף עלמותיו של אותו האיש
 יספרו, ואני לא על המחזיק צספרי היונים אני כועס ולא אחשבה ככופר, ולא כחולף
 חק ולא כצדית מפר, ואם אמלא צהס דצד טוב אפילו דךך אחד תגיל כל הספר, כי צטוחים
 אבו שלא יעו צהס דציס, ואפי' צני ארס הדומים לצהמות, שצכצד מחציהם ידועים
 ונקוצים צמות, והמפורסמים שצחכמי האומות, אך אלו הספרים אשר יש להם כי מצני
 ישראל המה, אם קתם נוטים לצדדי מינות, אע"פ שהוא דמוז צסוד כמוס ומופלג,
 חוצה לקיים צהס מלות עשה: ה ש ח ת ש ר ו ף ו כ ל ה, שמא יעשו החלמידים הפותחים
 ציוס השצת וציוס החדש, ויאמינו צאלו כצדוח הקודש, ויש לנו לדרוש מן החכמים ק"ו
 שמנדים לכבודם, כצד שצת סנה צמשטמה דצה אמאן דעקן לעוקייה, כ"ש שיש לנו
 לכרות ולהחדים כל הודם ופורן גדדה, לכבוד השס נורא עלילות, ולקלל אותם צספר
 התורה, צכל האלות, וחס ליה לצדעא דאצא להציד אותם, כי לא דלטור אני להטיל
 גוללות, הלא שמענו כי דצינו ברשון ז"ל און וחקר ותקן גדדים, לקולו מקשיצים חצרים,
 ואחריו ישקו כל העדדים, ומי לנו גדול ממך שותה מן הצדכה העליונה, עליך המלאכה
 לבמוד ואי אתה דשאי להפטר ממנה, ואם רלון אדוכנו להמלך בצצודה עם חכמי הארץ
 הלזו, ידעתי צאמת כי תחזרו עטרת ליושנה, ואל תחוש אדוכנו, כי לא עלה קטטה
 צינינו, כי כולנו לאחדים דחוקים מאלה הדצדים הנפסדים, ת"ל לא תמלא צקדצנו משפחה
 או צצט שנטמע, כולם יקדימו נעשה לנשמע, ויהיו עמך לאבדה לצנות גדר, יחזיקו
 ידיהם לחקוד ולדרוש צעקרי התלות כלליהם ופרטיהם, לא כאלה הדורשים צמדכצה,
 שלא דאו אותה מימייהם, ועליהם אמרו צמדש ד' הונס צסס צד קפדא פתח, תאלמנה
 שפתי שקר, יתפרקון ישתחרון ישתקון ו יתפרקון, כמה דלתמד והנה אכחנו מאלמים
 אלומים, ישתחרון כמה דתימא או מי יסוס אלס, ישתתקון כמה דתימא הדוצרות על
 דיק עתק, על חי העולמים עתק דצדים שהעתיקו מצדיותיו, צבארה אתמהה צצציל
 להתגאות ולומר צמעשה צראשית אני דורש, וצו מצזה על כצדי, ועל סנר המעלימים
 אמרו דז"ל, ליושצים לפני ה' יהיה סחרה ואתננה לאכול לצצעה ולמכסה עתיק, דצדים
 שצסה עתיק יומין, ומאי ניכרה? סתרי תורה. —

ועתה אדוכנו ומודנו שיחיה, כצד נתת לנו דשות לדצד על לורת האדריה, ואנא
 מללי קדם מלכא דמלכותא לא תתחצל, דיהא דעוא דאימא מלתא דתתקבל, וצדשותך אדון
 לפניך צקרקע, ולפי שראיתי שמצין טורי כתצך ניכר שאתה סצוד שפלה מחלוקת צינינו
 מענין זאת הורה, יקצע לפני כצורך, כי לא נתחדש מחלוקת מזה, והצוקיאים אשר הנה
 צמותד ואסוד וכל החכמים, פה אחד נוטים לאסוד, וגם החכם הנעלה ד' יחאך דלעאש
 שעשה זאת הורה והולידה, חשש לזאת ההודאה להצין אותה ולסעדה, וכה היו דצדיו
 עמנו: הנה צאמת כי עשייתו זאת הורה, ולפי סצדתי אסורה, אצל מה אעשה והצד
 הגדול, (שיש לו להאמין אפילו אומר על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין),
 התורה, וחי ה' וחי נפטך, כי לא היתה הקנטוריא צינינו צאלה הדצרים, וכולנו כאיש

אחד חזדים, ואע"פ שאלו הענינים כהרדים התלוים בשערה, יש להם על מה שיסמוכו, והאמת נראה כי כל העושה אחד מהלכות צעונה ידועה, צהיות השמש או אחד מהמשרתים צמעלות ידועות, לא ילא מכלל מנחה ומעון, כההיא דאמרינן צפ"ד מיתות, מעון ד"ע אומר זה המחשב עתים ושעות ואומר: היום יפה ללכת, מחר יפה ליקח; והפי' הנכון שמחשב אותן עתים ושעות ע"פ אלטרגינות, להכי נקט לשון מחשב, לפי שהוא דבר שלדך עיון וחשבון, וכן כתב הרמב"ם ז"ל: איזהו מעון אלו נותני עונות, שאומר באלטרגינות: יום פלוני רע יום פלוני טוב עכ"ל, וכתב גם כן וכל העושה מעשה מפני האלטרגינות וכוון מלאכתו צלותו עת שקצצו הוצדי שמים ה"ז לוקה, גזי מנחה תניא, לא תנחשו אלו המנחשים בחולדה צעופות ובכוכבים, וקרוז צעיני להיות זה בכלל מנחה, שהרי לא הזכירו בכלל מעון ומנחה אלא אלו המכוונין מלאכתן והלובן ציוס ידוע וצעונה ידועה, ובספורין שיליחו בסחורתם צימים ידועים צלותן הימים, אבל בדרון שלפנינו שעושה הלורה צמתכת מיוחד וציוס מיוחד צהיות הכוכב צמעלה פלונית, ובספור שמטיצה או מדיעה, בודאי נראה שהוא מעשה כשוף, וכן נראה מדברי הרמב"ם ז"ל, ח"ל: ויש שם פעולות הכשוף שלא ישלמו אלא בכל אלה הפעולות, כאמרם נלקח כך עליך ממח פלוני, ויקחוהו צהיות הירח צמעלה פלונית צעת שהוא ציתר הכבוד או מזולתו מן היתדות, ויקח מקרן הצהמה הפלונית או מדמה או משערה שעור כך, והשמש צחלי השמים, ע"ד משל, או צמקוס מוגבל, ויקח מן מולא פלוני או ממואלים דציוס ויתך, ותאמר כך וכן, ואתה תעשן צעלים ההם וכיוצא בהן ללורה ההיא המותכת, ויארע כך, ושם פעולות הכשוף חששו שהם ישלמו צאחד מן המימים ההם ע"כ, וצמתת ארונו אס תראה זאת הלורה כמו שמלאתיה צספר הלורות, תאמר שהיא אחד מן המימים ההם, וכן מלאתי צם' הלורות כי כחלי הכולי' הימנית יעשה לורת אריה צלי לשון, יעשנו ישר לא מעוות, יעשנו ציוס שמש וצעתו, ותמלא ג"כ צספר שעל הרוז יעשו הלורה מזהב, ואם יעשו צמסע"אב אין למעלה ממנו, ועל חולי הכוליה השמאלית יעשה אשה רוכבת על אריה מעוטפת, וצידה דקן או מקל, ויש צה ג"כ תנאים דציוס ע"כ, ועל כיוצא בזה אדו"ל: הלכות כשפים כהלכות שנת, העושה מעשה צסקילה, ולא החמידה תורה כ"כ צמכשף, אלא מפני שהוא דברים שמצידין את האדם לעבוד ע"ז, וזה נמשך מדצדיהם ז"ל, ח"ל: וא"א לפעולת הכשוף מבלתי הצעה צעימי הכוכבים, ד"ל שהם יחשבו שזה האמח מחלק הכוכב, וכן כל צעלי חיים, וכן כל מוואליהם לכוכב, וכן יעשו, שהפעולות ההם אשר צעשותם אותם יעשה להם כשוף, הן צמימי האמח לכוכב ההוא, ויראה שהפעול ההוא או המאמר ההוא או העשוי לה, יעשה לנו מה שרואה ע"כ נראה שכוונת המכשפים כן היא נעשית לורה צמתכת כשף, וצהיות הכוכב צמעלה ידועה, הוא לרין הכוכב ההוא, ואת היא עצורתו, והדברים מוכיחים שהרי נתן כח הלורה, צזה הענין העירני לפדש הא דתניא ואשר צמים צמתת לארץ לרבות ללול קטן, צעונה ידועה, וצהיות כוכב פלוני צמעלה פלונית, ומעיד עליו כח פלוני, והוא מאמין בצלו שזאת הלורה קטנה כך מטיצה כך מדיעה, צבה מול שטעשה צו, והיא עמונה צצית גנוה, כרוכה צצגד ידוע, כמשפט הכוכב ההוא, ואין ספק שזאת היא עצורתו, ואין לך מחצק ומנשק גדול מזה, והציא הצדייתא ללמדנו, שאמר אפילו ללול קטן, ומקמינן לה לעצדה, אי ס"ד לעצדה ממש, כהן השתחווים וכסוך ושאר עצרותיו המפורסמות, מאי אריא ללול קטן

שהיא לורת צעל חי, אפילו לרוד או קיסס נמי, דהא תניא צנרייתא, ר"ח צן אטינגוס
אומר מפני מה תפסה תורה בלשון מולך, שאלו המליכו עליהם וכו', וה"כ אמרה ר"י,
בידושלמי ד' צון צרבי חייה צסס ר"י, מהו לשון שלמדתך תורה מלך, כל שהמליכוהו
עליהם אפילו קיסס, אלמא כדאיה כמו שפירשתי, וכיון שכן, איך כודע שהתיר לעשות
לורה לרפואה, הא העושה לורה עוצר משום מעונן ומנחש ומכסף, ואפי' היא עשויה
ועומדת אסור להתרפאות ממנה, ואינה בכלל הדברים המותרים להתרפאות בהם, מפני
שהוא כנותן כח והודאה לכוכב הכוכב, בעשותו הלורה היא, ועל כיוצא בזה אמרו
בידושלמי פרק הרואה, לא תנווח לא למיכאל ולא לגבריאל, לי אתה נוח ואנא עני לך,
ה"ד: כל הנקרא צסס ה' ימעל, ואין התנאלות להתרפא ממנו בהאמינו כי לו הבח
והבזרה שהכל יצא מאת הארון ית' וית' שמו, והוא ית' השפיע מטונו לשכלים הנפרדים
ולגבליים ולכוכבים, שהדי כמו כן יש התנאלות לעוצדי ע"ז, כמ"ס הרמז"ס ז"ל, וכך
הם אומרים עוצדי ע"ז היודעים עיקרה, לא שהם אומרים שאין שום אלה, זה שאמר
ירמיה הנביא: מי לא ייראך מלך הבוים כי לך יאתה, וצאחת יצערו ויכסלו מוסר הצלים
עץ הוא, כלומר הכל יודעים שאתה הוא לצדך, אבל עשותם וסבלותם שמדמים שזה
ההצל לזוכך הוא ע"כ, ויש מאמר דז"ל (צמס' מנחות פ' הדי עלי), א"ר תאוד ועד קרטגיני
מכירין את ישראל ואת אציהם אשר צממים, תאוד כלפי מערב מקרטגיני כלפי מזרח וכו'
איתיביה רב שמי לרב, ממזרח שמש עד מצוהו גדול שמי צבוים וכלל מקום מוקטר מוגש
לשמי ומנחה טהורה וכו' ? , א"ל רב שמי את דקרי ליה אלהא דללהא, ונראה שאפילו
להסתכל צאותן הטהרות אסור, וז"ש צממא צצצת פ' השואל, וצדיוקנא עלמה אף צחול
אסור להסתכל בה, שנאמר: אל תפנו אל האלילים, מאי תלמודא, א"ר חנין אל תפנו
אל מדעתכם, ונראה ג"כ שאסור לחוש לדברי האלטרנטיים צצצ ואל תעשה, וכ"ש לעשות
מעשה על פיהם אפילו צמקום סכנה, כדברסיק צמס' צצצ פ' השואל, מההוא מעשה
דר"ע דהוה ליה צצחא, א"ל מאי האי הוה מעשה דר"ע יומא דע"לל לצי בנחא טריף לה
חויא ומתה וכו', ואעפ"כ לא חש ר"ע לדציהם ולא נמנע מלהשיאה, סוף דצר חקרתי
וצדקתי צקלת התלמוד עד מקום שידי מבעת, ולא מנאיתי שיתיר לעשות לורה לרפואה
ע"פ האלטרנטינות, וצאמת יש אלף רפואות צתלמוד, ואי הוה שרי צאלה הלורות אי אפשר
דלא לשתמיט חך תנא או אמורא למיתני חדא מינייהו, ודאיית גס כן כי רוב הרפואות
צתלמוד נחלקו לב' חלקים, החלק האחד צכה השמים וע"פ החקירה העצמית, כההיא
דפ' מי שחזו, לדמא דאתי תפומא, צדקינין ליה צבלא דחטתא, אי סריף, מריאה אתי
ואית לה תקנתא, ואי לא סריף, מכצא קא אתי ולית ליה תקנתא, והא איפכא תקן,
כיטלה הכצר ולא נשתייר ממנה כלום, כיון דתפומא קאתי אימר איתמחי איתמח, וקא
אמריק התם אי מריאה אתי מאי תקנתיה, ליתי צצעה כוויי פרומיה דפרמא דסלקא,
וצצעה כיני דפרמא דכרתי, וז' כיני פירא דרומנא, וכוכא דארמונא, וכנגדן כנתא
צטיפתא, וליסקליניהו צהדי הדדי ולישתי צתדייהו שיכרא חרופי רצצת, ועל כיוצא בזה
ארז"ל: ורפוא ירפא מנאן שנתבה דשות לרופא לרפאות. והחלק השני הקמיעין והלחשים,
ומזה הענין רוב הדאיות שהציא רבינו יל"ו והדצר יודע ומתדבב צדצדי דז"ל, כי יש
לשדין ולרוחין וללילית תכוכה בשמית קיימת, כדאמרינן צפ' עושין פסין: כל אותן שנים
שהיה אדם כדאשון צנדו הוליד רוחין שדין וליין, שנאמר: ויחי אדם ק"ל שנה ויוול

דמוחו כללמו, תכלל דעד האידנא לאו כדמותיה הוליד, ומוקים לה התם בשכנת זרע
דחזא לאונקסיה; ואמרין נמי צפרק מי שהולידו, גבי הכי שז שמעתתא דאתמרן צנפרא
שצנתא קמיה דרז חסדא צבוריא, וצדקיה פניא שצנתא קמיה דרזא, ואסקינא התם דלמא
יוסף שידא אמריכו, ועוד אז"ל אוכלין ושותין כצני אדם, ופרין ורזין כצני אדם, ומתין
כצני אדם, ומעשה דאשמדאי צפ' מי שחזו מוכיח, שיש להן תכונה קיימת בשמית,
וכדאה ג"כ שיש להם דעות להזיק לצני אדם, כמ"ש רז"ל לאחד נראה ומזיק, לשנים נראים
ואינם מזיקין, לשלשה אינם נראים ואינם מזיקין; וגם צערני פסחים תניא, אל ילא
אדם יחידו צליה, מפני שאגרת צת מחלת יולאה ועמה י"ח דרזא מלאכי חבלה, וכל אחד
יש לו דעות לחבל, וכיון שכן נראה צדור, שכמו שיש דעות לאדם להשמר משונאו ולהכלל
מתנו ולהצדיחו מעליו בכל ענין שיוכל, צחרז ובחמית ובמקל יד, כן יש דעות ציד האדם,
להשמר מן השדים ומכל היזק הצא מבחם ולהצדיחם מעליו, צין מכח הקמיעין צין מכח
הלחשים, כדאמרין צפסחים, ההוא צד קשא דמתא דאזיל וקאי גבי זדרתא דמכחי למתא
ואתוק, אתא ההוא מרצנן כו' כתז ליה קמיעא לחדא שדא, שמעיה דקאמר סודרא דמר
דמי כרצנן, צדיקנא ציה צמר דלא ידע אפי' צרוך, אתא ההוא מרצנן דיודע דזדרתא
דמכחא למתא לא פחתא משתין שדי, כתז ליה קמיעא למתין שדי, שמעיה דקאמר דלא
מיכייבו דהכא, ותו אמרינן התם, עולי צי פרחי רוחי דצי זדרתא שדי, דצי אגרתא
דשפי, למאי נפקא מינה, למיתז קמיעא, ואמרין נמי צדיש פרק מי שחזו, וליתיבי נמי
מי שנטכו יין חדש, הא קת"ל דהאי דוחא קורדייקוס שמיה, למאי כ"מ לקמיעא,
והיינו דתניא צפרקא דאמורא צפ' צמה אשה, כולה אייתנהו משום דרבי האמורי לצד
תהי, מי שיצט לו עלם צברונו, דאומר חת נחת נחת ננעצת צמחט וכו', ונדאה שהוליא
אלו השנים תכלל דרכי האמורי, לפי שהיו ידועים אללם שהם כשאר הלחשים הנזכרים
צתלמוד, ולפי שהצד ידוע צענין השדים שהם מזיקים צימים ידועים וצמקומות ידועים,
כהיהא דאמרין צפ' ערצי פסחים, שצק ליה לילי דציעיות ולילי שצתות, כן צענין
הלחשים יש שהם צימים ידועים, ואין צזה משום לא תעוננו, שאין זה אללא כרודף שונאו
צמקוס למלאו ולהתיש כחו, וענין אלו הלחשים פשע היתרן צתלמוד, והתירו אותן אפילו
שצנת, שהרי אין לך נחשים ועקרצים מזיקים יותר מזה, וצדקיא אמרו לוחשים לחיטות
נחשים ועקרצים שצנת, וצענין הקמיעין אמרו, אחד קמיעא של כתז ואחד קמיעא של
עיקרין וא' חולה שיש צו סכנה וא' חולי שאין צו סכנה, ואחד שיכפה וא' שלא יכפה,
הרי ילא לנו מדצרי דז"ל שאין הקמיעין והלחשים מפני דרכי האמורי, ואמרו נמי צדריש
שיכחיש אותן הדיקש הטצעי, שכמו שמצטלחין את האדם צאלה וצצנועה וצצמתא כך
מצצלין לשד צקמיעין וצלחשים וצתקיעות, כדאמרין צצסוכה, התוקע לשד ילא, ואפשר לומר
לאותן הימים שהזכירו להקצי צהן צפ' מפנין גבי פורסא דמא, ומ"ש ארצע יהוא ארצע דהוא
כ"ד וכו', טעמא דמתא משום היזק צוברת, כדאמרין צפסחים: אר"י אמר לי יוסף
שידא, אשמדאי תלכא דשידי ממונה אכולהו צוגי, דייקא נמי דקתני גבי פורסא דמא
משום דקאי מאדים צצוברת, אלמא משום היזק צוברת נגערה. החלק הב' צכח הסבורות,
כהיהא דאמרין צפ' צמה אשה: יולאין צצאן תקומה שצנת, ולא שהפילה אללא שמא תפיל,
ולא שעצרה אללא שמא תעצז ותפיל, והיהא דתנן התם יולאין צצילת החרגול וצצן של
שועל וצמקמר הללו צמשום דפואה, וכל אלו הדצרים מותרים ויולאין צהן שצנת, אע"פ

שלא יגזרוו ההיקס הטעזעי, כיון שהוליא אותן הנסיון ונתאמת נסיונס ויש זהס דפואה לקאת חליי בני אדם, מותרין והולכינן זהס על תליית העשז שקודאין פילויייה על הככפה, ועד"ז צשאר הסמיס, ואין זהס כלל משוס דרכי האמורי הכוזר צסוף פ' צמה אשה יולאה, דאיתי כי הכוונה זהס כדי שיליחו צמלאכתס כההיא דאמרינן, המדקדת לכותח והמתשקת לעדשים והמתחת לגדיסין והמתשנתת מים צפני קדרה מים כדי שתתצשל מהרה, ועשו כן תחזולות גדולות כדי שיליחו צמיני העצודה וצמזמה וצנטיעות האילנות והכדמים שהס מיני הביסוף, מהס שאין לך וע"ז כלל, אלל שהדצר ההוא צעיניהס כמנהג הסגולות והכחות, ונדאה דעל אלה הדכדים אמרו אציי ודצא, כל דצר שיש צו משוס דרכי דפואה אין צו משוס דרכי האמורי, כההיא דתימא אילן המסיר פירותיו טוענו צאצנים וסוקרו צסיקרא, ומסיק צגת' דטוענו צאצנים כי היכי לתיחוש חיליה, וזהו דצר שיגזרוו ההקס הטעזעי ומותר, וכל דצר שאין צו משוס דפואה יש צו משוס דרכי האמורי, כגון דצר שלא יגזרוו ההקס הטעזעי, אעפ" שנוהגים צו מנהג הכחות והפעולות, וחוששין שכזר נתאמת זהס הנסיון, כההיא דתנן צסוף פ' צהמה המקשה, גצי שליח של מוקדשין אין קוצרין אותה צפרשת דרכיס, ואין תולינן אותה צאילן, ודאיה דלא אשתאמרא מלתא דאציי ודצא צמיני חליי בני אדם אלל צהני מילי, ודכוותיייהו, מדלל שקילי ועדי צגת' עלייהו, מהא דאילן המסיר פירותיו ולל פריך לכו מהא דיוולאין צאצן תקומה, שהוא צודאין דצר שלא יגזרוו העיון הטעזעי, וכ"ש משקל האצן תקומה שהוא דחוק מכל הקס וקרוצ לנמע, לולי שנתאמת להס צנסיון, ועוד מעיקרא מיתרא דאציי ודצא צסוף צהמה המקשה על משנת אין תולינן צאילן, זו היא מדה צתורה ו ל מד דצר מע עיניו, ונדאה שלום כיוון הדמנ"ס ז"ל, ז"ל: ולהדחיק כל מעשה כשוף הזהיר מעשות דצר מחוקתייהס, ואפילו צמה שנתלה צמעשה העצודה והמדעה וכיוולא צהן ר"ל כל מה שאמר שהוא מועיל אמה שלא יגזורו אותו העיון הטעזעי, אפי' נוהג כפי דעתס מנהג הסגולות והכחות עכ"ל, וכתז עוד ולכן אסדה תורה כלאי הכרס ולותה לשרוף הכל, כי חוקות הגויס כולס אשר היו חוששין שהס כחות וסגולות, ואפילו דצר שלא יהיה צו דיש וע"ז הכל כאסר כמו שצארו צאמרים: אין תולינן אותס צאילן עכ"ל. הס אלו הב' חלקים מן הדפואות המזכרים צתלמוד, ולל מלאתי צאחד מהס שיאסוד לדפואה, ויש דצדים אחרים צתלמוד שאין עמינס לדפואה, אלל כדי לייטז דעת האדם כי היכי דלא ליתרע עלי מזליה, כההיא דאמרינן האי מאן דצעיית לכשוף מדוכתיה וכו', ומה שתפסת עלי דצינו ואמרת כי הפרצתי על המדה, צאמרי צכתז הא': ואס צאת להתיר הלורה הקטנה ההיא תתיר כולן, כי כל המינים נופלים תחת הסוב וצינן אצ אחד לכולן, עכ"ל, דע צאמת כי חקרתי צספר ההוא והגיע לדי מקלתו, ומלאתי כי מן ה' לורות אשר עליהן צננה הספר ההוא אין דאוי לומר עליהן שהן תחת הסוב, אלל כולן תחת מין אחד הס, שהרי כל לורה ולורה מיוחדת לאצר מיוחד ולחולי מיוחד, ואין שני זהס אלל שזאת נעשית לכוכז פלוני וזאת לכוכז פלוני, ואס כן צאמת מי שקיים מקלתו קיים כולו, ומה שהצאת דאיה מדצדי ספר פלוסוף היונים שיש זהס תוכות וקליפות, ונוהגין זהס כההיא דאמרינן צפ' אין דודשין: ד"מ אבוז מלל תוכו אלל קליפתו זקק, כצודך דצינו שיחי' מוכז צעקומו, כי אין הכוון דומה לדאיה, כי ספרי הפלוסוף הס חקירות חולקות צעמינייס חלוקים צפרעי המליאות, ולא עלה על דיעת, כי צהצשל המופת צחקירה אחת, יצטלו שאר מופתי החקירות, ואחר

ואחד הדברים והאמת, אכתוב לפיך דנינו מה שמלאתי כחוצ צפי' המטנה להרמז"ס, צפ' מקום שנהגו בני גזו ספר רפואות והודו לו, וז"ל: זאת ההלכה היא תוספות, אזל דאזיה לפרשה לפי שיש צה תועלת, ספר רפואות הוא ספר שהיה עניינו לרפואת דברים שלא התירה התורה להתרפאות בהן, כמו הדברים שחושצין צעלי הגורות, והוא כי יש חכמים צחכמת הכובצים, ועל פיהם יעשו גורות לעתים ידועים, ויועילו או יזיקו לדברים ידועים, וזאת הגורה נקדחת בלשון יון טלס"ס, ואומר כי הגורה הנעשית זאת התכונה היא טובה לחולי פלוני, וכיוצא בו מן הדברים המטעים, ומחזר זה הספר לא חזרו אלל על דרך חכמת טבע המציאות, לא על דרך שיטתה אדם פעולה ממה שכתוב צה הספר וזה מותר, ועוד יתבאר לך כי יש דברים שמנע ה' לעשותם, והן מותרים ללמדם ולהצינם, כמ"ס הי"ת לא תלמד לעשות, ולמדנו בקצלה אזל אתה למד להצין ולהורות, ובאשר הששיתו בני אדם דרכם, והיו מתרפאין צאותן הדברים, הסיקו ובגזן עכ"ל, ועתה אדונינו ומורנו אס תחזיק בראיותך נודה ונאמר צרוך המקום שעקר ע"ז מארצנו, ושלום דב לארצי תורתך, ושלום ושנות חיים וישיפו על שנותיך כחפך, וכחפך עזר אדוני גאמן ציתך הכוסף להכנס צמחילתך

אבא מרי ב"ר משה.

מכתב ו.

מפני כי ראיתי עת רנון הוא לדבר אל הדב, שלחתי לו זאת התשובה הבנויה על גורת האריה ולחזק ההערה ראשונה, והוספתי לזקש מלפניו שיאיר עיני נקצת שאלות והס אלו: צהיות יד הרצ פשוטה, אינו צדין שיהיה תלמיד סתומה, ואס זה ימים מלאכה גרופה וקטומה, יצא דרך יינח צנעימה, להאיר עינו צמטנה אחת בלבו שומה, ידוע צאמת וצדדור כי שעורי צטולי האיסורין שנתערבו דברים המותרין, מהס דבר תורה ומהס מדברי סופרים, מין צמינו יצט ציבט צטל צרוצ, וזהו שאמדו כל מקום: דמתאורייתא חד צתרי צטיל ומותר לאכלן אפילו לכתחלה, ואפי' מנות פרוש אין לה, ולפי' ד אפילו לאכול שלשתן צקערה אחת מותר, כיון שנתבטל כעשה האיסור היתר, והתורה טהרתו מדכתיב אחרי דבים להטות, והיינו דאמרין צוצחים פ' התערובות: א"ר אמרו דצנן צטעמא אמרו דצנן צרוצא אמרו דצנן צחזיתא, מין צשאינו מינו צטעמא, מין צמינו צרוצא, היבא דאית ליה חזיתא צמדא, מדקא מדמי מין צמינו צרוצא אל מין צשא"ת צטעמא. ש"ת דכי היכי דמין צשאינו מינו צטעמא מותר לכתחלה, ע"כ יש לנו לומר דה"כ מין צמינו צרוצא מותר לכתחלה וע"כ יש לנו לומר דהאי מין צמינו מידי דצין יצט ציבט, דאי צאיסור צלול הא קי"ל כר"ל וכר"י צפ' הסוכר את הפועל, דכל איסורין שצתורה צין צמינו צין שלל צמינו צששים, הלכך אע"ב דמין צמינו יצט חד צתרי צטל צרוצ, כיון דלא יהיב טעמא, מ"מ כיון דהוא צלול ופשט האיסור בכל, אמרו דצנן שיהא שיעגרו צששים, והיינו דאמר דצא צפ' ביד הכשה אמור דצנן צטעמא אמור דצנן צקפילא אמור דצנן צששים, כיך מין צשא"ת דהיתרא צטעמא, מין צשאינו מינו דאיסורא צקפילא, מין צמינו צס', אי כמי מין צשא"ת היבא דליבא קפילא צששים, ונדאש דשיערו מין צמינו צלול דרוזין אותו באילו הוא מין צשאינו מינו דליבא קפילא דליבא למיקס אטעמא, ואמדו צס', ומין צשאינו מינו שיערו צס' דבר תורה היבא דליבא למיקס אטעמא דפחות מה' מסתמא אית ציה טעמא, וקי"ל צפ' הסוכר

הסוכר את הפועל טעמו לא תמשו אסור, ואע"ג דלית ציה שיעור אסור מן התורה, ויש מן האסורין שדין צמאה כדתן צערלה פ' התרומה, תרומת מעשר של דמאי החלה והצבורים עולים צמאה ומאח ומאטרפין זה עם זה ונריך להדים, ומפ' צירושלמי הא דנריך להדים, ר' זא צמס ר' יוחנן מפני גזל השצט, והא דצעינן צתרומה אחד ומאה מרצנן הוא דמאדורייתא חד צתרי צטל, אלא שהחמירו צתרומה שאמרו שעולה צמאה ומאה ואסמכוה אקרא, כדתניא צספרי מכל חלצו את מקדשו ממנו, שאס כפל לתוכו הדי הוא מקדשו, מכלן אמרו התרומה עולה צא' ומאה וכו', וחלה יש לה דין תרומה, דכתיב: חלה תרימו תרומה, כדאמרינן ציצמות פ' הערל ותרומת ידך אלו הצבורים, וכן הדין צתרומת מעשר של דמאי, ואמרינן צירושלמי מאן תנא תרומת מעשר של דמאי ד"מ, דר"ת מחמיר בצצריהס כצצרי תורה, דתנינן תמן הרואה בתם ה"ז מקולקלת וחושפת משום זצו. ויש מן האסורין שהן צמאמים כדתן צערלה פ"צ: הערלה וכלאי הכרס עולים צמאה ומאח ומאטרפין זה עם זה, ואינו נריך להדים, ומפרש טעמא צירושלמי מינן שהס עולין, אפיא מלאה מלאה מכלאי הכרס, כתיב: מן מקדש המלאה וכתיב: צצבורים מלאהך ודמעך לא תאחר, מה מלאה שנאמר להלן עולה אף מלאה האמורה כאן עולה, אי מה כאן מאה אף כאן מאה, לפי שכל הכתוב איסורו שהוא אסור צהנאה, שנו חכמים חיוצו, עד כדון כלאי הכרס, ערלה מיין, מה זו אקורה צהנאה אף זו אסורה צהנאה, ומה זו עולה אף זו עולה, אלא ודאי הא קמציעא לן הא דתן צפ' י' דתרומה, דב טמא שצצטו עם דב טהור, כל גרצ שהוא מחזיק סאמים, אס יש צו משקל עשר צו ציהודה שהס ה' סלעים צבליל, ופי' דצינו שמשון שמשנה חסרה היא, דלא פירש אס מותר אס אסור, ופי' דלא מיירי צאסור כתיבת טעם דשיעורו צששים אלא דרב עמא שנתערצ עם גרים טהורים, דמיתסרו כולהו משום דצדיה לא צטלה אלא צשעור זה, ומפרש צירושלמי דהאי שיעורא הוי תשע מאות וששים, והכי גרסינן התס סאה כמה עצדא, כ"ד לובין, ולובא כמה עצדא דתין לטרין, וליטרדא כמה עצדא ק' צו, יפרש לנו מינן זה השיעור, ומה דלא לומר עד תשע מאות וששים, מאחר שאין האיסור משום כתיבת טעם, שהרי צודאי מה שהחמירו צציהה משום חשיצותה הוא, וא"כ מ"ש משאר הדצדים החשוצים כגון חתיכה הדאוויה להתכצד ואת שדרכה להמנות דלא צטיל אפי' צאלף, וכן צע"ח כתי דחשיצי ולא צטלי לעולם, דאמרינן צוצחים פ' התערוצות, כל הצחים שנתערצו צחטאות המתות או צשור הנסקל, אפי' אחד צריצו ימותו כולן, ומפרש טעמא התם משום דצעלי חיים חשיצי ולא צטלי, ואס נפרש המסנה צציר כמ"ש הרצ צפי' המסנה, קשיא לן מאי שנא ציר משאר איסורין דצצידא לן דצין צמינן צין צשאינו מינן צששים, ולא החמירו כ"כ צטעם, וציר דקדקו צו עד תשע מאות וששים, דהא אפי' ר' יהודה המחמיר דס"ל דמין צמינו לא צטיל, מקיל צציר צשעור דציעית צסאמים, ומפרש טעמא צפ' גיד הנסה משום דציעה צעלמא, וכיון שכן לרצנן דס"ל דכל איסורין שצתורה מין צמינו צטל צס', כ"ש צציר ציר דציעה צעלמא הוא שאין להס להחמיר צשעורו, עוד יפרש לנו דצינו מ"ש הרמצ"ס ז"ל צה' הקצצנות פ"א וז"ל: מלות צבור צהמה טהורה אינה כוהבת אלא צארן, ואין מציאין צבורים מח"ל עכ"ל, נראה כי הרצ פסק כהאי משנה דפ' צתדא דחלה, צן אנטויגנוס העלה צבורות מצבל ולא קצלו ממנו, ודחה אותה משנה האמורה צפ' אלו קחשים, דתן התס ואס צאו תמימים יקרצו, ואע"פ צצירושלמי מקיים

שניהם דפריך התם צסוף חלה על צן אנטויגנוס אמאי לא קצלו ממנו, ולא כן תניין
ואס תמימים יקרבו? ומשני שנייא היא שהצבר מקוים שלא ניקצע הדבר חובה, ומפרש
דצבו שמאן משום דאנשי גדולים היו וקמכו עליהם, א"כ משום דמיכאל מילתא טובא
אע"פ כדאיהו כי הר"ם ז"ל תפס כשיטת הצבלי, ולא נסמך על תרומיה דר"ח דמתרן התם
צסוף אלו קדשים, אלא קשיא הא דני ישמעאל הא ר"ע, ומוקי הא דצן אנטויגנוס אליבא
דר"ע, דתניא ר"ע אומר יכול יעלה האדם צבור מח"ל צומן שצית המקדש קיים ויקריצנו,
ת"ל ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דבגך תירושך וינהרך, ומקום שאתה מעלה מעשר דבגך
תירושך וינהרך, אתה מעלה צבור, ומקום שאי אתה מעלה מעשר דבגך תירושך וינהרך,
אי אתה מעלה צבור, וקשיא לשהן הר"ם ז"ל שכ' ולא יקריצ אלא הוא חולין, ומדלא
אמר ונאכל צמומו, שמע מיניה דחולין במורין חשוב ליה, ואין צה קדושת צבור כלל,
והא ר"ע לא אמר אלא שלא יעלה צבור מחוץ לארץ ויקריצנו, אבל למתו חולין ולהאכל
בלא מום לא קאמרינן, ועוד דהא גצי מעשר צהמה דריש ר"ע האי ומקום שאתה מעלה
מעשר דבן אתה מעלה מעשר צהמה, ומקום שאין אתה מעלה מעשר דבן אין אתה
מעלה מעשר צהמה, ומפרש לה צבכורות פר' מעשר צהמה, נוהב צארן וצח"ל, וצעי
צבמ' לימא מתכיתין דלא בר"ע, דתניא ר"ע אומר יכול מעלה מעשר צהמה לארץ וכו',
ואסיקנא התם אפילו תימא ר"א, באן לקדש כאן לקרב, דיקא נמי דקא כסוצ
תלמודא והצאתם שנה ש"ג, ומאחר שאינו קרב למה קדיש להאכל צמומו לצעלים עכ"ל,
וא"כ לר"ע מ"ש צבור ממעשר צהמה, דהא תרומיהו אחד קרא נפקי, ועוד כמה מעשים
צתלמוד שנראה מהם דצבור נוהב צח"ל, כההיא דאמרינן צפ' אין לדין ההוא צבא דאייתי
צבורא קמי דצבא אפנייא דמעלי יומא טבא, היה יתצו דצא וקא חייף דישיה, דלי עיניה
וחזויה למומי, א"ל זיל האידינא ותא למחר, וענדא דר' מרי צד רחל צפ"ק צבכורות
דהוה ליה חיותא, דהווה מקנה אדומיהו לבוים, ואסר להם צביזה ועבודה ויהיז להו
לכהנים, וכלאי חיותא דר' מרי צד רחל, ומפר' טעמא התם משום דקא תפקע להו
מקדושת בהן, וענדא דפ' פסולי המוקדשין דההוא שרוע דאתא לקמיה דרב אשי, א"ל
רב אשי למאי ביחוש ליה, הדי צבור מומו עמו, וכל הכי ענדא ודאי צצבל הו, אלמא
צבור נוהב צח"ל, ותו דאמרינן התם, התרת צבור צח"ל ע"פ שלשה צני הכנסת. ושלוס
ושנות חייס יוסיפו לך, כחפנך וחפץ הכותצ צעיד התלמידים נאמן אהצתך,

אבא מרי בר משח בר יוסף.

חתימה, צווינא דנהורא אסך וס"ת, דציה דעמא מרגניתא דלית צה טימא, מרגא ורצנא
ר' שלמה צבור הכצד לר' אברהם צן אדרת ז"ל.

השיצ

כבר בלתי דעתי כי לא להרצות כמות הספר מטרת חסני חך להאיר עיני הקורא בצדדים
אשר כל נרדעים עוד על פני הצל. לכן הסבחי ימינו אחר מהדפיס בס' צ' התצוות הללו כי הקורא
יראם צתצוות הרש"צא הנדפסות: תשובם על הסערים ולורת האריה צסיומן תי"ד. ותצוות השאלות
תסי' תכ"ד עד תכ"ח
הטוצויא לאור.

השיב לי הרב ב' כתבים, אחד תשובה על ההערה עם צורת האריה, והשני תשובה על השאלות. והאחד אשר הוא תשובה על ההערה עם צורת האריה הוא זה:

מכתב ז.

למי כל חמדת ישראל, למי כל המחנה הזה אשר פגשתי, למי נהרי נחלי דגש אשר פגשתי? דאיתו זן פורת, אמריו יטיפו כהר כנהר גדול כהר פרת, ומי ידרכנו זנעלים, ולו עתה יחננו לשצנה נחלים, מטה לא יצקיענו, וזי אדיר לא יעזרנו, ע"כ לזני לא יחל, מלפרוט אמריו על דל, רק אקח מהם טפה כחדל, והנני מקפץ אל מקום שדרכיו הולכים, עם אמרת עם הספר, לא על המחזיק צספרי היוונים אני כועס, שאם נשנה זהם דבר טוצ מזיל על כל הספר, כי צטוחים אנו שלא יטעו זהם אפילו צני אדם הדומים לזהמות, שצד מחציהם ידועים צשמות, שהם מחכמי האומות, ואתה אוהב התורה ארצי, האם תכסה מעדומיהם צכנפי הצוצ, חס לך כי ע"ג גדלה זעקה את פני ה', שהמתמיד זהם עושה אותם עיקר, ועוקר את תורת ה', וזה לא נעלם מספרך אשר כתבת, שכן כתוצ צספר, דוד המלך נעים זמירות ישראל הולך להדנות תפלות ארוכות וקורות, להיות מדצרותיו צצתי כנסיות בזכרות, וזלא תפלה ותחנה זכו ארסטו ואפלטון למלאות ספריהם כל חדר וקישון, וכומצין עליהם כסומך על הפלטד ולוקח מן הסיטון, כך כתבת, וצאמת כן דצרת, ומי יאמר שאין זה דע ומד, כי צאמת המתמיד זהם מן החרצ אשר צידם לא נשמד, וישם מד למתוק ומתוק למד, כי הדצדים ההם מושכים את הלצ צעצותות אהבה, וכופס כסופה לעורד על תורת אמת מסה ומריצה, לפי שכל דצריהם צנוים על הטצע, וצני אדם אשר צעפר יסודם מושכים הטצע צחוט הסדבל, וצלצם עול התורה יחוצל, ויזר סמוך על דצריהם את יונרו דצ, ואף אם ילמדו זמן דצ מלך ישראל דצ, ומה יעשה האמון צחיק האדמה, צדאותו חכמה תפתחו צערמה, צמופתים טצעיים אשר זהם הפתאים נפתים ואשר צספרים ההם נוסדין מחיקו, ושם זהם כל ימותיו חשקו, איך לא יגרע מתורת אמת חקו, צאמת אי אפשר להתקצן שני הפכים יחד צזמן אחד, היאמין איש כזה, או היסצוד סצדא לקיים מופתי התורה ומושכל ראשון צעיניו ומצצו לא ימיש, שנכנע להוצא מים מלוד החלמיש, וכן כל המופתים שצאו צתורה שהם נכנע צצע, וצהעלד השמים אם יתקצו כל קהל ישראל ויאספו להם כל החסידים, גם כי ירצו תפלה, מעד לא נתד ארצה מקול המולה, זו צאמת צמחשצתם האמולה, וכל האמין דצד שלא יגזרוהו ההקש הטצעני, יקראו אותו פתי אמין לכל דצד, והם לזדס צעיניהם צעלי חכמה, ואנחנו נחשצנו אללם כצבמה. גם שמעתי וראיתי את הלחץ אשר הם לוחצים וכלללים צגדד התורה וחכמיה, וכמעט עוקרין כל תחומיה, ומי זהם ימלט נפשו, זולתי מי שמילא כרסו מעדני התורה, ומטעמי דצינא ורצ אשי, כהרצ ז"ל שאמר על עצמו, שלא לקחס רק לרקחות ולעצחות ולאופות, ומעידין ספריו על דצדיו, ואשר לא ידקח כמבוה, לא יוכל עשוהו, ואם יש זהם קת דצדים מועילים, יש זהם כמה תקיים מעלים, ושועלים כרמים תחצלים, ומושכים המתמיד זהם צחצלי השוא, ונתעה לא יאמין צשוא, ויזא שבר הדצד הטוצ ההוא צהפסדו, צמכות אשר הכוהו חרמים צין רדיו, ולנו ללמוד ולירא, ממה שאמרו על ס' צן סירא, שאם היות צו קת דצדים נאים, עד שהציאום צגמ' פעמים צסם מקדאים, לפי שיש צו דצדי צטלה, אסרו להבות צו, כ"ש צאלה שגורמים לסוד מאחרי ה',

ע

היחזק אדם כלבו דברים שהם כנגד תורתו, וידיו לא תצנענה, היחזה איש אם
 בחיקו ורגליו לא תשרפנה, וכי תאמר שאף בני אדם הדומין לבהמות, לא יתעו אחריהם,
 אחרי שידעו שחזרום חכמי האומות, עתה ראה מי שם שמות בשרך זולתי אלה, ורואה
 אני אף אם יחוק אדם להם חקקי און ודברי שקר בצפר, — ויקרא אותם באזניהם צבס
 ארסטו וחזריו, לא יהדרו אחריו, ויחתמו ויאמרו אמת, מודעת זאת בכל הארץ שהפתי
 השוקד על לשונות דבריהם, ולבו דיק מהם יקרא חכם, ועל חכמי התורה יאמרו לא
 הצין חכם, וזה צאמת הגורם הגדול להסיר אנשים המסוה מעל פניהם, ולחוק שוא
 וכזו צספריהם, ולמדות עיני התורה השלימה, לדעתם כי לא השיבו מלחמה, על כן
 מקאתם לא הניחו מקרא שלא הפכוהו לאמר הלא תמשל משלים הוא, ועשו להם אצרהם
 ושרה חומר וטורה, ועקרו כל הבצולות, לפדש שנים עשר בני יעקב י"ב מזלות, ועמלק
 יזר הרע, ולבו השכל ואשתו החומר, והוא שנאמ' עליה שהיתה נביז מלח, ודעת האנשים
 האלו מה' ועזרתו נברע, וחזרו לסודם דע, כי לא שמענו מהם דק דע; האנשים האלה
 כפסס תפח, ותאכלם אם לא נופח, וטורם לבצלות שאלו, כי אין די צכות אצות לבאול,
 לא וראה אותה הגדול שנתגבל צאותן החכמות, מהו צתפלה וצתפליון ושאר המצות. כי
 כן יעשה לו חזות הכל בחלומותיו, וע'זהיתה הכונה שהרימות קולך צמרום צס' הראשון,
 שעליו תעיד כל לשון, שהוא הסוד, האומר ערו עדו עד היסוד, ואותן האנשים אשר
 אמת, שמגלים פנים לדרוש צראש הצ'ור צצתי ככסיות צמעשה מרכזה, יגלו שמים
 עונם, על שדורשים דברי הצאי ומפרסמים צרבים שבעונם, אך אמנם אשר האשמתם
 שמגלים מה שסכה עתיקו של עולם, אומר לי לצי שלא גלו דצדמן הנעלם, ואין צידם
 עון גלוי וסכלותם תילס, ומה שדרשו מלך הגלוי מותר, שלא גלו דצד מן הכסתד
 אך מן התימה איך ימשכו הכנועים את ידיהם, מלהוכיח אותם על פניהם, שלא יקלו
 דראשם לדרוש צרבים דצד שוצצ מגודל לצצ, צין לדעתם שעלו צמרכזה ודרשוה ולצרים גלוה
 צין שכלאו למצוא הפתח וצשוה החליפיה, ואשר חקק חקקי און ואמר שאצרהם ושרה
 חומר וטורה, לא תמלט כפשו מלצה, ואם חי הוא ימות צצרה כמצרכיה, ואם מת הוא
 לא תהיה לו כפרה, וצאמת איש זה העיד ונאמן על עצמו יותר ממצה עדים, שאינו
 מזרע אצרהם, ותפלתו לא ישמע אל, שאינו אפילו מזרע עשו וישמעאל, דק מאותן
 לילין שכולדו מחוה ואדם הראשון, ע"כ תקללו כל לשון, וכל ישראל יהיו נקיים. והנה —
 מוסכם היה זה כמה, שלא להשיב מפני הכבוד על הצרים שכתצת אלי על מה שאצרה
 תורה, ואני כחוקר וכמתפתק כתצתי אליך מה שכתצתי, מפני שאף צצברי הצד דאיתי
 צס' המורה אשר לצד, דצרים שהצרה לנו מצוכה, כאשר צא צכתצך, ודאיתי שצצריו
 וצצריך חלוקים הצרה, מאשר כתצ צס' המדע שאין שום תועלת צכל מה שאצרה תורה,
 ומי שחושב שיש תועלת צהן, הוא מכלל הנשים וחסרי הדעת. ואתה לא תדמה כן
 לא צכתצך הראשון ולא צצתי ולא צצחכמי התלמוד, וגם כשקראתי ספרך זה, דאיתיך יותר
 חולק עליו צקמיעין, ואתה תעמוד על כל מ"ש צחלק הראשון צצמות, ותצין ממנו
 מה שצצין, ואם יש צקמיעין כח להציל מן השדין כמ"ש שם או לא, גם דאיתיך מפרט
 צצדיקין וליין שכולדו מאדם וחיה, שלא כדעת הצד, ולא יורה הצד צצפירושך לעולם, גם
 צאלעמיגנות דאיתיך כמעשה דצד עיליט, גם צצתכות וצצדים המיוחדים לצורך דפואה
 גם כתצתי הקמיעין כולם יש להם עתים ידועים, גם צצמקויון צד' דהוא ד' וצד' דהוא

כ"ד, וכל זה לרפואה, ואתה צדדת מדצדיו מה שיאות לך, ושלא יודה זו הרב צאמת לדעתי, והנחת השאר, וידעתי כי כפה שלך תצור אוכל. גם מה שכתבת בגנוז ספר הרפואות צגס הרב, ראיתי צפי' המסנה יותר בצדובה, צדצרים שאני מתפלל על פה קדוש איך יאמר זה, ואיך דעתו הללוה העלתה חרם צזו? והסתכל צאמרו כתת נחש הנחושת וגנו ספר הרפואות ולא שרפו, ודי לי עתה עם הרמיוות צלצד, וכצורך צמקומו מונח, כי לא נח דעתי צמ"ש עתה, מה אתה מלקט צדצרי הרב, ואני כתצתי כצד למצאסונה שאני תמיה על קצת דצדיו, וגם צדריך חלוקים על דצדיו הרבה, ובשתעמוד על דצדיו ועל דצריך תדענו, אורצ תורתך ונאמן צצדיתך.

הכותב שלמה בר אברהם ן אדרת ז"ל.

מכתב ח.

הכתב השני תשובה על השאלות הוא זה: כתבת מין צמינו יצט ציצט צטל צרוצ, וזה שאמרת צכל מקום דמדאוריתא חד צתרי צטל, לשון זה אינו מכוון, דמלסוך זה משמע דכל מקום שכאמר דמדאוריתא חד צתרי צטיל, לא אמרו אלא יצט ציצט, הא צצלו לא אמרו, וליתא דאפי' צצלו חד צתרי צטל מדאוריתא מין צמי נו, גם אתה כתבת כן צסוף כתצך, וא"ת דמ"מ לא הזכירו צסוס מקום לשון זה, דמדאוריתא חד צתרי צטיל אלא ציצט ציצט, הא כמי ליתא דהא צזרוע צטלה אמר אציי אטו אמן לקולא גמדין, אמן לחומרא קא גמדין, דמדאוריתא חד צתרי צטיל, וצודאי צין ציצט צין צצלו אמרינן דמדאוריתא חד צתרי צטל; — עוד אמרת, ולפי דעתי אפילו לאכול ג' צקערה אחת מותר, כיון שנתצטל נעשה מאסור היתר, ככתבתי אחרי דציס להטות, והיינו דאמרינן צוצחים פ' התערובות, אמור רצק צרוצא, אמור רצק צטעמא. מין צמינו צרוצא, מין צשאינו מינו צטעמא, ועל כן יש לנו לומר, דהאי מין צמינו מיירי צדין יצט ציצט, דאי צצלו הא קי"ל כדפי' לקיס ור' יוחנן דאמרי תרווייהו, כל אסורין שנתורה צין צמינו צין שלא צמינו צנותן טעם, ומדקא מדמי מין צמינו צרוצא, למין צשאינו מינו צטעמא, מה זה לכתחלה, אף זה לכתחלה.

תשובה, כל מה שכתבת כאן אינו נראה צעיוני, ולא כן קצלו מדצ"ל, אלא ציצטותן מותרים: אצל חזר וצשלין יחד, כייעור האסור ונאסדין, ולא מחמת עצמן, שאע"פ שנתצטלו כל שלא ניתוחו הן עצמן, דין יצט ציצט יש להן, אלא מחמת דוטצ שפלטו ונצלע צכל, וזה ששנינו צפ' ביד הכשה, ביד הכשה שנתצטל עם הגידין, צומן שמכירו צכ"ט, ואם אינו מכירו כולן אסורין, והדועצ צנותן טעם, ואקשינן עלה צגמ' וליצטל צרוצא ואע"ב שנתצטלו יצט ציצט כיניה תצך בופן, ולא קשיא ליה אלא מאי דקתמי כולן אסורין, אצל מדישא לכיפא לא קשיא ליה, מאי שא דישא דקתמי כולן אסורין, ומ"ס סיפא דקתמי והדועצ צכ"ט, ואף על גב דסלקא דעתין שנתצטלו ופלטו דוטצן, וטעמא דמתא כיון שנתצטלו יחד לא היה מכירו יחא ליה מדקתמי צנותן טעם, ולא אמרינן כיון שהותרו ציצטותן חד צתרי הותרו הן ודוטצן, אף על פי שחזרו ונתצטלו, והצדור כך הוא דלא אמרינן כיון שפכל אסור מועט תוך הרוב מותר אפילו מדצצן, ומצטליס לכתחלה, ותדע לך דאפילו גצי כחל דרצן, תנן כחל צששים וכחל מן המנין וכחל עצמו אסור, ואמרינן למאי נפקא מיניה, דאי כפל לקדמה אחרת אסור, ולא אמרינן כיון שנתצטל הוא

הוא עם חלצ שצו צששים הותר , וצמסכת תרומות שנינו סאה תרומה שנפלה למאה חולין טחוו ופחתו, כשם שפחתו החולין כך פחתה תרומה, ומותר, דלמלא טעמא דפחתה תרומה מותר, הא לא פחתה תרומה אסור, ולא אמרינן כיון שהותר הותר, אלא בתר דקוף חולין. וכן מה שהעמדת הריא דרצא צפ' התערובת דוקא ציצט דאי צצלו אפילו מין צמינו צטעמא. אנו לא כן פרונו לנו דרזתינו, אלא דהיא צצלו, ומדאורייתא קאמר מין צמינו אפילו צצלו מדאורייתא מותר, אצל צשאינו מינו צטעמא, וזה אחת מן הראיות שהציוו לטעם בעקר דאורייתא אפילו בחולין, ותדע לך דההיא צצלו, דאי ציצט האיך אמרו מין צשאינו מינו צטעמא, והא מין צשאינו מינו ציצטותן כיבר האיסור בתוך ההיתר, ואיסור הכיבר אין מתירין אותן צס' ואף לא צאלף, ואל יקשה צעיניך לשון אמור דצנן, דתשום שאין שעורן מפורסין צבתו, ויש צשעורין של אסורין מחלוק' דצות צבמ' צטעם כעיקר וצאכילת פרום וכיוצא צהן, שעיקרן תורה ופירושו מדצדיהם, שנו לשון אמור. ותדע לך דלא אמרינן הוואיל והותר הותר, הבע צעלמך שחם כפל צזית כצלה צקדרה שיש צרוטצ וצחתיכות לצטל, ומיד סלקו מן הרוטצ והצחתיכות מחתיפת, הכאמר צזה כיון שהותר הותר. עוד תדע לך דההיא דפ' התערובת לאו ציצט ולומר אפילו לכתחלה מותר אפילו לצטלן יחד, ואפילו מצות פרום אין צו כמו שאמרת, שהרצה מדבולי הראשונים לא התירו אפילו יצט ציצט צפחות מס', דמדצצנן יצט כצלו, ורש"י ז"ל מן האוסדין, כמו שתמלא לו כתוצ צפ' הזהב, ומה שהקשו צפ' ביד הכשה וליצטל צרוצא, לאו דוקא צרוצא קאמר והיינו חד צתרי, אלא כלפי מה שנינו. צזמן שאינו מכירו כולן אסורין, לאו דהיינו אפילו כתצטל צאלף קא תקשי מאי שגא משאר אסורין ליצטל צרוצא, כלומר כשרצו עליו ששים כגברו, אלא שאני כך דעתי נוטה, דצרוצו ממא קאמר, ודיקא לי מההיא דפ' הזהב שלא כצדי רש"י ז"ל. גם מה שאמרת דמין צשאינו מינו צס', דצד תורה דצפחות מס' מסתמא אית ציה טעמא, דקי"ל טעמא ולא ממא אסור, אע"ב דלית ציה שעור, כההיא דאמרינן צפ' יוס הכפורים, דחגי שעור אסור מן התורה, גם זה אינו צרוצ דא"כ מה נעשה לר"ל דלית ליה צכל האסורין צין צמינו צין שלא צמינו צס', וצחגי שעור פליג עליה דר' יוחנן, דקא סנר דחגי שעור לאו דאורייתא, ומה נעשה לצזיי דלית ליה טעמא ולא ממא מדאורייתא, כדאמרינן צפ' כל הצטר, ואמר צפ' כל טעה דאפילו צצזית צכדי אכילת פרום לאו דאורייתא, ומה דקא מציעא ליה צהא דתנן צתרומות, דב טימא שצצשו עם דב טהור, כל גרצ שהוא מחזיק סאתים, אם יש צו משקל נעשה צו ציהודים, שהם משקל ה' סלעים צבליל מותר, ופירשה דצינו שמשן ז"ל צצטול גופו של דב טמא, ומשום דצדיה לא צטלה צס', אסרו כחן עד שיהיה צו כשעור זה, ולפי מה שנתפרש צירושלמי עולה צאחד לתשע מאות וששים, ואמרת שאצאר לך מה דלוי להיתר צשעור זה מה שאין כן צשאר הדצרים החשוצים, מה אפרש, וכבר טרחנו הרצה מאוד, ונלאינו למצוא פתח דצד ולא מצאנו, גם צמסכה עממה לא מצאנו צה ידיו, שגם פי' הדמצ"ס ז"ל לא נתמצ צעימינו, מפני אותן קושיות שהקשית, ויותר ממה שכתצת אתה הן כתוצות אללינו, וצריכין אנו למודעי. עוד אמרת שהדמצ"ס ז"ל כתצ צפרק א' מהלכות צבורות, שאין מציאין צבורות מח"ל לצרן, ואם הביא אין מקצלין ממנו, ולא יקצו והרי הוא חולין, וקשה לך למה חולין שאפילו פסק כר"ע, וכמעשה דצן אטיגיבוטם שהעלה צבורות ולא קצלו ממנו ע"כ לא קאמר דר"ע אלא לקרצ, הא לאכול אסורין ואין באכלין

נאכלין אלא צמומן, צאמת דזריק טוצים ונכוחים, וכבר תפסו עליו צעלי המורים, שהיו כתב עליו הרמז"ד בהשגות ז"ל, אפילו ד"ע דלית ליה האי סדרא לא אמר אלא לקרצ, אצל קדושת צבור יש לו, ואינו נבזז ונאבד, ואינו נאכל אלא צמותו עכ"ל, ומורי הרמז"ד ז"ל כתב ג"כ בן עליו בהלכות צבורות שחדר, והאריך בזה בהרבה דליות צדורות מהאי וודייגא דהוה חזי צוכרי דצי נשיאה, כדליתא צפ' אין לדין, ומרצא דליתיה ליה האי גברא צוכרא אפינא דמעלי יומא טבא, ומרצ מדי צד רחל דהוה ליה חיותא ומקמי אורגייסו לגויס, ומרצ חסדא דשרי צוכרא ולא זצין מייניה, כדליתא צפ' אלו טרפות, ומתהיבא התרת צבור צח"ל צג' צני הכנסת, ומכל הכי שמעינן דח"ל אחרא דצוכרי הוא, ומעשה דצן אטיגיגוס שהעלה צבורות לירושלים ולא קצלו ממנו, ואוקימנא כד"ע וקי"ל כוותיה. אף הוא לא אמר אלא לקרצ, אצל קדושת צבור יש לו שלא להיאכל אלא צמותו, והאריך בזה הרבה, וצסוף דזריו כתב בן, ואיטערינן לצדדי הכי מילי, משום דאשכחן למד מדבואתא דכתב צפסקיס צפ' הכין מלות צבור צהמה טהורה אינה כוהבת אלא צארץ, ואין מציאין צבורות מח"ל, שג' ואכלת לפני ה' אלהיך, ואם הביא אף מקצלין ממנו, ולא יקריב אלא הרי הוא חולין, ואכן כתבין מה דסבירא לן, והכי ס"ל לצוותן ועצדי ציה עוצדי למיבז צוכרי לכהי האידנא צח"ל ליבא למיזז מינה ולספוקי ציה כלל עכ"ל ציניו ז"ל, דורש שלום תודתך

הכותב שלמנה בר אברהם ן אדרת זלה"ה.

דתימנה, צד אצבן וצד אורין, החכם הותיק הנעלה, הר"ל אצא מדי צן כצוד הרב השוע הנכבד הר"ר משה ז"ל. —

מ כ ת ב ט.

עוד נמלא כנוצ עלה קען נפדד לצדו צתוך קונטרס התשובה צלתי חתום, לא ידעתי צצדור על מי היתה הכוונה, והיחך הזקן אשר מלך שם על מדצית העם, ושמך כחותם על לצס, כחותם על זרועם, וקצלוהו עליהם ועל זרעם, הוא ספר ההולס אשר לצצנו כהולס פנעם, קראנוהו חוצל לא קראנוהו נועם, לחוש לצבור הדצים המתמידים עליו לא כתצתי עליו צפרט צכתצני, דק לך לצדך, כי צעלנוהו מצבולינו, אנו וחכמינו וזקנינו, יען חקק על ספרו מדצית דצדים מרים כלענה ורוש, וזומענו כי שם שמהו עטרה לראש, וכל הסדרים דורשים צאותן הדצדים, והכס צעינינו ללמות ולא סדרים, ואחר שהפלה מן הגדולים ומצקדים אותו לצקדים, מה אומד ומא אדרוש, הידורון צסלע סוסים? אף אמנא אס כוונתו להשחית צחציו, יצא צעל הכרס ויכלה קוליו, וישמח אצדה ציולאי חלציו. —

מ כ ת ב י.

מפני שאמר דז"ל, כשם שמורה לומר דצד הנשמע, כך מצוה שלא לומר דצד שאינו נשמע, חשצתי שהרצ משך ידו מהשתדל ע"ז, והוא לא כן ידמה ולבו לא כן יחשוב, אף חרצ מליצתו על ידך, לעורר לצ נכצדי ארץ, ועמו הגציר דון צוכפאש ווי דאל, והתחילו לשלוח כל אחד מהם כתצו צפרפאין אל הנכבד דון קרקש וידאל, והה עופס הכתב: ארץ ארץ ארץ, איש ואיש יולך צה, שם שצט שם מתחוקק, ורוח אלהים צקדצו משוש כל הארץ, כי תשא את ראש צני ישראל על לצה, כנחלים נעיו להלכה לתורה ולתעודה

מסצה, ועל חומותיה הפקידו שומרים והעמידו המלפה, לבלתי היות שם ערוז על פה, משלח רגל מאריך לשון מנבל את הפה, כי אם זיראת ה' חפלו ונתורתו יגבה, מן יפתה לזנו וצחיק ככריה יגבה, ואם איש אחד יחטא, צפועל או צמצטא, שצט המוסר צידס, להכות מחטיאו אדם על קדקדס, ועתה נשצרו הלצצות, ונתקו מורשי המחשצות, כי שמענו רצצות הנפשות מכאיצות, כי שלחו שם קאת אנשים הרסן צלטיהם ורסן מתעה על לחייהם, וסכין צלועיהם, ושמו זכרון שגעונותם, מזכרת עון על כל דאש דרך קשת דרוכה תפלה כליותם, כי מכתצי עמל כתצו צספרי פחותם, את ספרי היונים עשו חוזה, ומחצריהם קראו נציא וחוזה, שמו התורה ומלותיה פלסתר, ונעשה להם הכל כהיטר, קראו הטצעים שכלים, ולנציאי האמת ממשל משלים, שוכלה האם מעל צנים גדלה צתורה ואין מכלים, ואתה עוד רע ע"ז מנכצדי ארץ ומאליליה, דואה צקיעי הארץ כי רצו ודואב ושואב עליה, כי שצטו ח"ו צכסילותם התורה, ועשו הכל חומר וזורה, יתצטלו הם וזורס לצלוה שאול, שאול כלה ולהם לא יהיה גואל לגאול, ואני תמה איך יערצ לנפסך ומאכל תאוה, כי תשמע צאויך דצדים אלה חלים מדצדים אשדודית צגאור, אל חכך שופר וחלוצרות תרועה, לעורר פנות העם להעציר דעה, או תחדש כי תלאה למדעס הפירושים מורשים מורש קפור, צית אלמנות מקוס לספור, אלה הדצדים אם הכל כאשר שמענו, והנגע פשה כאשר עליו נתעורדנו, חשוף זרוע וזרוע דמה תשצור, הלא איש אתה לגבור ולהספיר שופר צצור, או תעמידנו על עיקר הלעז המתפסע צמדונה, כי נמלאו שם על התורה כותצי שטניה, ואם יש שם אדם וכתצ ספרים דאויים לישרף, כספרי קוסמין קסס על שפתיה, קנא לאלהים קנא לתורתו, ואני אם שפל אני צעיני, העצדתי המסורה מעל פני, ויודע מחשצות יודע לצצני, כי כן אנכי עמדי כשועל צמחצצי, ונעשתי צזה בצור כלציא, וכתצתי שם כל אשר עס לצצני, וגם אתה וכל אשר שם לריכין להתקדש למדי, עד שוצ הסוצצים מדרכס הרע ויאמרו די, ומי שאמר לעולם די, יריק צרכותיו עליך עד יצלו שנותיך ושפתותיך מלומד די, כלצך ולצ נאנון צדיתך, דורס שלוס תורתך, ושלוס ציתך

הכותב שלמה בר אברהם ן' אדרת ז"ל.

חתימה, החכם הותיק השוע הגדול והנכבד, איש יהודי כותב ידיו לאלהים הנעלה דון קרקש ויראל צעיר פרפיאן. —

מ כ ת ב י א

עופס הכתב ששלח דון צונפאס וידאל, אל הנכבד אחיו דון קרקש ויראל צעיר פרפיאן.

אצ לצנים יודיע, דור לרור יספר יציע, כי יש אלהים לישראל רצ להושיע, חבל כציאס נציאי מלכס יפירדי יכניע, ופורץ גדר לשונו צחצל יסקיע, וכי יקוס שריך מעיר, אשו מצעיר, כמון יסוער יגער עד מקוס שיש עיר, ולמוכי חרצ ינעס לדרוש ולחקור, מי צעס מלא לו ערים צלורות, צדעות זרות צחמדים ולורות, לוקח צימין, קוצע עתים צסוב וצימין, דורס צעלס וצמקרה, צנשא וצנושא אומר מי כמוהו מורה, צעיניו התכונה יסהגיון, נקיון הנפס וסגיון, הידיעה צאיכות וכמות, הוא הנוד והעדות, והאמונה

צקדמות. הוא המעלה והשלמות, הצדו נושאי כלי ה', הצדו החלים, אחד כל נואל ואחס, אל נא תהי תורת אמת דצת דציס מגור מן הסציות, כי יש צדור מקילין צתורה וצמנזות, מחטיאי אדם, צחצב ורס, עשו קדש חולין, סוכה לולב ותפלין, קדלו מעשה ההצל, אל השמיטה והיוצל, האות והמופת, להס קנה וסוף, צדלת המן וקדיעת יס סוף, הגוי לא כנסף, אל הדס אשר צסף, לא זכרו קול גדול ולא יסף, עשו עלמן פורעי הצנין והומרי הסף, אמרו אין עיקר לשעטנו וכלאים, ואין תורה מן השמים; קומו השדים מביני ארץ, עלו צפרלות גודדי פרץ, צנו לכס חומה צורה, דלתים וצריח סציו התורה, ואל יאמר צן הנכר, המכחיש העונש והשכר, כי מטה עוז מקל תפארה, צנסעו מצארות מים חיים אל הכפירה, ואס ימלא אחד מעיר וסנים ממשפחה, יניעו ראש על התורה ועל המשכה, אל יהי לו מוצד חסד יכתוב עליו שטנה, והטועה מן דרך השכל ואשר צרה, יצדל מתוך העדה, עד אשר ישצו ויוצרו המעשה והמורה והחוקה, ואחס ידאי אלהים שומרי התורה זרעו לכס לצדקה, ידריכנו הדב ר' שלמה כי אלהים עמו, וידו היתה אחי צכל זאת להעיר אותך על הדצרים, אשר שמעו אזינו מעוצר וצב גס מפי הספרים, וגס צמכתב העירוני כי נמלא צארץ העמים, מטורי אמנה ולפנים, מלעזים צמלחני אלהים, ועל ת"ש צתורה וצנצאים, ונשמעו סדר כל הדצרים, ותימה עליך איך לא היית מן המכלימים? ע"כ כתצתי אליך אס צאמת וצתמים, ילאו הדצרים מפי מגידיהס, והמסוריס איטיהס, ולך אחי, מה אביד ומה אומר? ואחנו אין חדש להעמידך עליו דק עוצ, ואתה שלוס וכל אשר לך שלוס, כנפסך וכנפש הדורש שלומך ושלום תורתך, הנכסף לדלות פניך, אחיך הכותב צצע דוגו

בונפוס וידאל.

חתימה, אחי אור עיני, השוע הנעלה החכס, דון קורקש וידאל.

מכתב יב.

הנכצד אשר נשתלחו לו שני אלו הכתצים, חשצ כי אחד מעיר וסנים ממשפחה מעיר נצבונה, שואי נפש ר' שמואל הסלמי צשנאחס אותו כתצו עליו שטנה, וצשנאחס האיש החכס אשר התגודר צציתו, והוליאו עליו לעז כי הוא למד תורה מפיו, וכל ת"ש צספרו מאמין, והנה הוא צס' הקוסמין, ומלאו מקוס לקטרב ואמרו זה האיש אשר חשצנורו צך ישר ונקי, אחד שמש צנהונה נעשה לדוקי, ע"כ הנכצד החכס דון קרשקש וידאל, עמד והאריך כתצו צהתנלות הנכצד ר' שמואל הסלמי, ולהעציד קצת מהמומין מהאיש החכס ר' לוי וכן הדלה לפני צחור אחד מיוחד, כי כן נווה מפי החכס דון קרשקש וידאל, והביד כי הוא לא ידע ולא דאה אמתת ההערה צצדור כאשר היא, והמעורר מי הוא, ואס עדותו זה צדור, טופס כתצ התצוזה מוכיח עליו, והוא זה: האלהים עשה את האדם והנחילו חקיס דריקיס, והמה צקשו חשצנות, חלק לי מנצדורו ופסח צאפיו נשמת חיים להיות צוחד צשלמות, והמה צחורו צחסדונות, צחד צעמו ונתן להס תורה ומנזות ירשו צהס ארץ חיים ומנוחות שאננות, צה ימלא איש חפלו וימלא שחוק פיו ושפתיו דנות, לא יחסד כל צה עדות הנאמנה ממכימת פתי תורת ה' תמימה עם גדדי הראשונים ותקנות, היא מקיורה כל ספק מלצ ולאיש מבלה תעלותות והלפנות, צה ידע אלוה נמלא אשר מהותו ממנו ידע כל תצנית לורה ותמונה צצור, מלא

מלא עולם והוא דורש כדלנו אשר הוא שורש לאמונה, וככל דור ודור צכל עיר ועיר ומדינות, יקומו קלת אנשים חסדי לצב יחסרו מדע וכל תצונות, אומרים בצצצס: לנו ונעשה לנו שם על פני חוץ, וכדלח מה כתבו היונים צספדי הצכדונות, כי צהס נשיב ידעיה צדורה מנד החקירה לא מנד הקצלה ומחטיאין הצריות, עושין משל ודורה לפשוט הכתוצים ולהגרות ההגונות, כי ישימו פניהם אל דרך הגוים הרחוקים אשר לא שמעו את שמעו ולא ראו את כבודו לא צמדלח ולא צחזיונות, רק אשר השיגו השכלים ואשר עלה צדעיונות, ואם קלת מהס צארץ הזאת נליוס המה יושבי ארהלים קוצעים עתים למקרא ולמשנה ולתורה ולתעודה משכנות, ועתה צעיוני יפלא מה ראו היוס על ככה מערוב הצדדים, מה חדוש עתה צארלס, אשר מצבד לא היה, כי היוס עד האלהים יצאו צדריהם צמחיה העצדים, מה יאמרו מוליאי דנת הארץ, כי יאמר להם המה היו דלשוים, ובהתעסק צהגיון וצספרים חלונים, ומעודס ועד עתה הגדילו צתערובת ספרי היונים, מי יתן והיה זה שלס לידלח את ה' צלב תמים! אצל הס מדליוס עזמס נחסיקים, וצרות המכרה עשיתס בצצצכס דשמים, או אלו מדצדים צשנלחת צליס השלס צמעשו החכס הסלמי, כי מלז קנלוהו וישטמורו, ועתה מלזר מקוס להצלישו צעיוני העדה, על הליוס הלוי אשר הכניס צציתו, כי שנלוהו, ולתס הרי יסדלל שמעו זאת, על מי הוליולו לעזו הבעיות, אזי היוס קל גלילות הארץ ידעתי, ומעיערו עיר הקדס עיר מארסילוייה העיר הגדולה צדקתי, ולא מללתי צכל הארץ דרך כל ליוס כוורו צמעשים גדול צתורה וצמעשים גדול צחסיות, גס תמללוהו ספל רוח ועניו מלרוך צתפלתו כד"ע צתחוכיו, הושחרו פניו מפני תעניותיו, עושה צסתד וצגלוו מתנותיו, ציתו פתוח לכל עוצר וצז, ואם צשרו מעט עליו יכאז, אז תחיסכה אחת מצנותיו לחמו לפוד לצציונים, עשות ספרים לא יבע אם ספר ליוס אינו צספריו מקוס קצוע לצית מדרשו, ואיש אשר אלה לו מה כונתו? ואם היוס הכניס הליוס אשר נקרא צסס לוי צציתו, אמת כי צשמעי דלגתי מלוד צקנלתי לה' וצאלהצתי אותו, כי ירלתי פן ח"ו רוח אחרת תהיה אתו, וחקרתי אחריו ומללתי כצדלשונה שלס צתורתו שלס צמשנתו, כי לא עלה צדעתו לסתור אשר צנה ולהדרוס, אך כונתו להשיצ לפי דרכו את אפיקודס, כי הרולה ללנח החולק צתשובה נלחת, ישיצנו מלז עענתו, כי היא המצצחת, ומי יהרהר ומי יחוש על הליוס אשר חלקו היה שמן צתלמוד, והוא היה צצית מכולת, אשר יצדור מתוך הסווצין את הסולת, ואוכל מתוך הפסולת, והגד אגיד לפני כצדוכס את אשר ידעתי ושמעתי, על הליוס הלוי אשר צזכנו * כי למדו מנעוריו והוא ערוס, ואין אדם יודד לסוף דעתו ושכלו זולתי מכיריו אשר כגילו, כי יצדד צליוס אשר ידע כי תורת אלהיו צקצבל וצצדדי דז"ל חזק ואמין לצצו, ערוס יעדים ולא יכיר צו מה עיצו, אם הוא מן הזדים, אז אם משנתו משנת חסידים, והרצה ערחתי להרלות לי את ספריו, והיה דוחה אותי לאמר, כי לא היה עמו צעירו, אך אחרים אמרו לי, כי הוא הלוי שחת צרית, ועושה לודות לכתוצים צמעשה, וכסהרלתי הצדדים לפני החכס הסלמי, אמר אין זה כי אם לזות שפתים, כי רליתיו מדקרק כל דקדוקי סופדים, ומעריצ ומשכים והולך צלחרות עוצים ודרך לדיקים, ואם ארלי אמללוהו צלחד מן הצדדים כושע ואסס, לא היה לו צציתו וצחומותיו יד וצס, ואם על ליוס זה עוררו ללרנינו, עיניכס הרולות כי זה מספר צגנותו

כ /
7 ע

* הלח חני רחיתו צלדן סרונלנלח, ומללתי לצו ככל חריה, יודע ציס התלמוד וזוכר צו.

צגנותו וזה צגצחו, אמנם ענין לא טוב ידעתי כי משפטו כל הימים וזה לו לחוקה
ללמוד ספר ולשון כשדים לכל שוכר אותו כי השעה לו דחוקה, יהיה ישיש או זקן, או
בוזל המפריח מן הקץ; עוד יודע לפני מעלתכם כי צעזעי צהר, הגיד לי הקיץ
אכטידום די צלק יירי, כי אחד מן המתחכמים, עשה לו לתורה פי' ע"ד היונית,
ולא הניח צפידושו זכר לפשטי התורה, ומן הכל עשה חומר וזורה, עד כי אמר לפי מה
שהגיד לי, כי צאמרפל וצמלכיס אשר אתו, ירמוז ד' יסודות, ומכאן ואילך לא חשבו
והספר ההוא עד עתה לא שזפתו עין, כי מחזרו לא הראהו צחייו, ועתה קם צנו
ודאה כי הספר מטושטש וכמעט שאזך, וטרם כלותו מלוא להעתיקו, ויש לחוש שלא
יתפשט צארץ, ולא ידעתי אם על הספר ההוא עוררו המעוררים את רוח אדונינו, ואם
על הכערים הפרושים צדרשותיהם צדצדס צענין חומר וזורה, ואין איש מוחה צידס.
שמעתי כי העמידך ע"ז הוכס נשעאלרג לוניל, ואדונינו יודע מה השיצ צדצד כי לא
ראיתי זאת השאלה ולא החשבה, אמנם ידע אדונינו כי זה לא ראיתי ולא שמעתי עד
היום צעירנו זאת אשר שם תקעתי אהלי, כי שתיס רג' פעמים דרשו מן המתחכמים
צפלוסופיא, צהיותי צצית הכנסת שס, ולא הוילאו מפיהם דצד פשע ואשס, לא ידעתי
אם נשמרו צעני ורוח אחרת אתס, או כפיהס כן לצס? ואני מה כי תעירו אותי וכי
תעוררו, ומה תועלת היום כי אלציש צגדי נקס וחיתה, וישמע קולי צרמה, ואין אדם
יודע העס היוצצ צהרים, אם עז הוא הרפה. ואם יאמרו האחד צל לגור ועשה
עזמו צ"ד יפה, אחשוב לתקן ואז אתן מקום למתפקד דפקד עפי, אך אני זאת הכהבתי
צבלותי, אתהלך צתוס לצצוי צקרצ ציתי, דצד צליעל לא אשית לכגד עיני, ואם שנאת
מות אותס שנאתי, ואף כי מכיר אני את ערכי, ויודע כי זאת אינה שלי, כי יש לכל
לקחת צידו שצט מוסר שצט מושלים, לרדות ולמשול, ליסר העס ולהסיר המכשול,
כי לא כל הרואה ליטול את השס יטול, אך לך אדונינו תאור המלוכה, לך זרוע עס
צצורה, לצצור זרוע רמה, ולהסיר מעס קדש כל מצובה, על יד המעוררים יסוצ אדונינו
ויחקור הרצרים, ואם כנעקתה הצאה אליכס עשו, כלה כלה אותס ואת עדתס, ואת
אשר תקנא את שס אלהיך, יסכים על ירך, ועמך כל אדם יחתוס, אך אמת היא הנדוכה
תקון משמוב צה העס לקול מודה, א' המאמין וא' הממרה, ואם תשתדל עס יושצי
הארץ, ישמעו אליך לנדות ולהחרים, לצלתי ישמעו הצחורים, אשר לא יהיה להס יותד
משלטים שנה ומעלה, ספרי היוניס וספרי לשון כשדים, אם לא צספרי הרפואות,
והמלנודיס יהיו צכלל הכדוייס והחרמות, כי אף הנמשכים אחר אלה הדעות, מקנאים
צדאותס כי הכערים ידצרו צס צשוקיס וצרחוצות, ואצל כל פנות, ואם כה יעשון, אז
יעמורו את העס צשלוס צמוצצותס, איש איש על אמונתס, כי יושצי הארץ הזאת אינס
יושצי קרנות, הולכי פדדקיס וגנות, כולס מתעסקיס צלמוד, זה צספר חילון וזה
צתלמוד, ואם זה יומנע מהס, הגמדה תהיה להס למנה, ויחזיקו צכנף איש יהודי ללמד
להס תורה ומשנה, ואם אחרי זאת יתאוו תאוו לראות צספריהס, לא ימיש ספר
התורה מפיהס, אך היום יש לחוש, כי על יד הכערים המתחכמים, אשר לא ראו אור
התורה, ח"ו תשוב הארץ כולה למינות, ותשנה את הרצנות, ואתה שלום.

מכתב יג

ו' השיב לן הארון דון זנופוס וידאל, תשובה צפני עלמו והרב הגדול תשובה צפני עלמו, וזה עופם כתב החכם זנופוס וידאל:

דברך יאלו וקו ה'לך נטוי על דאשיהם, יר זהב סניז להם ורוח נכון זכנפיהם, האמת והשלום יאירו על עזר פניהם, על ספרך כולם יכתבו ענוה ומוסר והאמת שם ארבו משניהם, ספר הכותב אמרי ספר צא לידינו והללנוהו, כתבך המורה דעה ראינו ואשרנוהו, עלתך עלת שלום, כופך ספיר ויהלום, טוב הדבר אשר דברת, להיות הרב יל"ו קודם היהודים והסגולות, אשר עוררוהו על ספרי הקוסמין ורודשי מהתלות, גם יקרא הקהלות, לעשות גדרים ותקנות, אל כערי בני ישראל למנעם מן ההגיון, וכל איש סודר ומורה אשר יעזירוהו על ספר או גליון, להפך דברי אלהים חיים אל עליון, יתחם מספר חיים והיה לקרן ולכליון, וכן היתה הסכמתנו עם הרב לשלוח ספרים אל העיר הקדושה, בהר הנצחר ולעשות חקירה ודרישה, אל הדברים אשר העירו את דוחו משם, ואם כן האמת אוליים ילין אשם, יתנו עידיהם, ועמדו נא ראשי שזטיהם המה יהיו ראשונים לדרות וליסר, כל הנותן תפלה והוד התודה מחסר, ואחדיהם כל אדם יתשוך, לכלה הפשע ולהכות ולנשך, והנה הרב יל"ו צא אליך זמבלת ספר ומשם תשכיל מולא דברים, ועיניך תחזינה מישרים, ואתה תצחר דרך הישר, כי לך מועזות לדעת איזה יכשר, ואתנו איך דורש להעמידך עליו רק טוב, ואתה שלום וציתך שלום, כנפטך וכנפש הדורש שלומך וטובתך, שבע רובו, אחיך בונפוס וידאל, אחי אור עיני השוע הנעלה החכם דון קרשקש וידאל. —

מכתב יד

זה עופם כתב הרב אשר שלח לרון קרשקש ויראל. בר אלהים חופש כל חדרי צטן וכליות, מצין כל מחשבות, אם נופת תעופה או שפתים דולקים ולב דע, יגלו שמים עונו ושדיך צאלו מדע, כי לא לאדם המשפט כי אם לאלהים אלהי ישראל ואצרהם, אלהים הצין דרכם וצנהמת ים עליהם ויהוה, ומה יתרון לבב כי יגובו ואם צאת, ומחר נמכר בגנצתו? זמחירת נמלא כלכל בשחיתתו, והוא לקצרות יוצל, ועל יוצל ישלח ששיו, ימות צאפס תקוה כנצל, כל ככל ימלא יין ענושים, וימד לשותו ויעלו כליל לאשים, בהמיר בוי אלהים והמה לא אלהים? ואלה המירו כדום צהצלי הגויים ואחדיהם נוהים, כדום צקלון המירו לעימינו, ויתנולתורה הסלמה תמורות, וצתמרות עשנס יראו אותות ותמורות, הלא לנו ללבוש צבדי קס תלבושת, הלא נכלם כי לא נצין להודיע לנעוילים צושת, הצושת אכלה את יביע אצותינו ועוד לא הטברנו, ואם החטא גרש אותנו ואצותינו מארצותינו עוד עכס צרגלינו צאדך הככרים אשר לא שערום אצותינו, ולא נשמעו הדברים זמחנה העצרים אם לה' אכחכו אם לנדינו, אם למתכרים או למכירים, וח"ו אם יעתי קללו הזמורה, ושלחו על פניהם הזמורה, והיו רצים כעקרצים, ונעשו כולם אבודה, ושימו לפניהם הכזורה עד שחלאו כל המדה, אמרתי לפני, נפשי לה' משומרים לצקר, ולא משומרים הצלי שוא, ואם נטו קו, תמורתם יהיה השוא, יצטלו הם ואלף כיוולא צהם, וקולו של יו"ד לא יצטל, ולצבי גודל יטיל, אם יפת אחר כבוד או מהמונס יחת, או יאמר לפני שחי

ונעצורה, ורגזו או ישחקו ואין נחת, הטלתי גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל, ולה' עלה צדי, ומה אני ומה חיי אם ישומו לכלימה כצורי, יקללו המה וה' יצרך, אני אכדע לפניו וצדקי אצרך, כי ידעתי צדו עתותי, ואם ימיתני אמות, ואם יחייני אחיה לפניו כאבות, אף כי ידעתי שהארץ היא קדושה, ונאחזו זה קדושי עליונים כל חכם וכל חסד לז התורה דרין, זולתי כל תלונות צעלי צדית לאלהים, ואם קטינים הם צעיייהם ראשי אלפי ישראל המה, ומה זו ענוה לצלתי חשוף זדוע כנגד המשחיתים לעיניהם, כי עתה ראינו עדת קדושים מוליכין את האיפה, איפת דזון ויניפוה תנופה, אמרנו אנה מוליכין את האיפה, דלשחיר שם צנשים יפה, והנה קול שואה דבה זאת המחריבה את צדיקינו, זאת אשר שמה לַשְׁמָה נחלתינו, ושלחנוה מאלריינו דיקס, ולצו ולשמה נתננו חוקה, הנה יולאת מארמנות קטלי"ה ווארגן, הם עשו לה מלפנים על ראשי ההרים היכל וארמון, ועכשיו גרשוה ושמוה לשממון, לא כותד מיתד הרפאים איש א' מכל ההמון, ראינו ושמחנו אמרנו דאתה עינינו, האח האח יאהצנו אישנו עתה, יזה עלינו על דויה ונחיה לפניו צצית תפארתינו וקדשנו וצנפיתינו לפינו, יקומו שנים ושלשה לתת דעדה הענוה שצתה וחדשה, ויוסיפו עוד חרון, ויסקף להניחו צמד צד שממה, ולא יהיה לתורה בואל לכקש מיד המעוז הזה והדמה, האם אין חומל, האם אין בואל, האם אין חוקן, למלע מיד שנים ושלשה אלה כולדו על צדקי האמת? ועתה נעשו כצני עוכה, ולצט מעוכן, ואתה גבור ידעתי כי מקוס תחנותך, למודי ה' אורחי תורתך, ידענו מעלתם, הבד הוגד לנו ושמענו תורתם, אין פרך ואין יולאת ואין לוחה דחוצותם, ח"ו לא ילאו הם מוגד האמת אשר גדרו אצותם, גם צכל קהלות פרוצינילה הקדושים וצעלי תורה, לצט כפתחו של אולם, והמה ואצותם גדולי עולם, גלוי לכל העמים ומענינו לא נעלם, כודע צעדים רוח דעתם צתורה ותפלה, וחוקק צפתחי שעדים שכלם, רק כי תמהו מים כולם, איך נתנו יד לפושעים המתעים, כי נתנו אל חכם שופר, וכאור צוק דצית האמת כופר, וייטצ צעיייהם עיונס צספרי היונים משור פר, וע"ז צלצד תכצד, היר ה' תקצר, למלט תורתו מיד נר? ומה הכיחו אלה לתורה, כי יתפכו הכל לחומר ולורה? ושלחו לשונם צאצדהם ושרה, הלאלה תהיה כפרה? הלשומע יערצו חיים, כי יתפכו אלה לעיניהם דצדי אלהים חיים? הלא לנו עינים לדלות, אם יעיוו אלה פניהם כנגד אצינו הכסד, הלא יכאצ כל צסר עד נקח נקמתינו ממנו וַיִּקְרָא צמוסר אכורי, מה נעשה ואיך נשא פינו אל אצינו שצנשים? אשר חטאו צצד ואנו כושאים להם פנים, ונקים להם צנין שצין עיניהם וכי ישאל מה נשיצנו? יום על פנינו יוביחנו, בהלש יאמר גבור אני, כי ה' שלחני ודוחו ומי יענני, אמור נא גבור החיל, איזה מכולנו כפלע מוחו צתובחות על עון, ואיזה מקנא למעונו של מקוס גורש פן גו ונעצו ממעון? הלא איש אתה וכל מקוס שתלך ציתך עמך, ואלהיך אלהי ועמך עמי, למה תשוב אחור יד ימין, כי תדאה איש להשמאל או להימין, לא להתגדר, רק לעשות לתורת אלהינו גדר, פן יעלם כל שועל, וצשרינו יתעל, כנשיאי הצעל, ושלח דסן כל מלגלב, לאמר ולכתבו לעין כל כאשר יעלה המזלג, ולף היתה לחמס לנפסס. ולא יחטיוו אחרים לעגש צענשס, כמעט החרשתי אמרתי צניס ושלשם המה, תאטר עליהם צאל פיה, ילכו המה ותשאר דת האמת ואורחיה, אף עתה אשר צנו על כל

דאס דרך, ולא יבוא אס לעין כל ידרוך הדורך, וזה יקדע סבור לנס כי אין דאוי להיות לעולם נעלז עולז. ועל אסר אחרת כי תטיז נגן ותשא לפני מעלת הנעלה ד' שמואל יעזרהו האל אתו מבן, מי ידעו יותר ממני? מי המכירו במעלותיו אלא אני, ולצי יודעו, קדאמי לרבים צמנו ראיית הלוחמים בלחמו, קרחתי הדצה כמתקדחים בשמנו, וע"כ קדאמי לו ולא אחר הים, לא אוביח ולא אחוש לסכלו או לסכל, ורק אסר יקר צעיני לכפש לחוש לאשר יאמר אויב, ושלח אותו צראשו, ואני מדוב אהבה יודע כל עוצרי דרך אדרוש מאתם, מה מלאכתו ומה מעשהו על פעלו ועל אנשי ציתו, עד שאני אומר שאף יבירו לי כל עוצרי דרך בצולי ואשר יאריכו צעותי ישמחוני, ואס איש אויב יספר צבנות, יאר פני, זאת היתה לו לדבר עליו שס, ולהגדיל את האשם, האיש כמוהו יבא אל ציתו להקדוח תצילו, כי אסף אליו הורס התורה כשילו, אף אס יכסה עליו צנף הצוב ואין ספרו, ורבים אומרים כי נפדן כל גדרו, ורבים מן המתאכסמים אללו מאנשי ארלו מן האחרים העושים כחפסם חפלו. ולא אחר ולא שנים ספרו לנו חסדונותיו של האיש הלוי, ואיש אשר רוח אלהים צו כד' שמואל ילמד צפניו, ויתן מנכול צדרך הרבים, וח"ו דמס מדמו יצוק, ואף אס עתה כאשר יאמרו, כי הוא לצית הכנסת מעריבו ומשכים, ובסתד עם דברי תורה מסכים, היה לו לחוש ללעז הצדיות, פן יאמרו לו: דאוי הביאו לנו אוביות, לכלות מבדרי האלן השיות, וכי חאמר שאין דעתו רק ללמוד מה שיטיב את אפיקודם הכברי, אשר ידנד כנגד תורתו, ומי יתן ילמוד לפניו, לא יהיה לנו ולא לזרינו, ומה ילמוד ממנו להטיב את אפיקודם, הילמדהו ראיית או מופתים, לקיים האותות והמופתים שנעשו לצבותינו צמדנד? הלא כל שהוא חוץ לטבע, לדעת זה המתפלסך כלפודן נפדן ונשד, ומה יקיים צידו, היקיים קריעת ים סוף? אך למדהו שאינו כי יש לנמנע טבע קיים, וקסה גורתו על זה מבונת הגוים החולקים ומפרשים צדעתם שנים או שלשה מקראות, וחצדיו לא ישאלו צתורה אפילו אות, הגוים ישאירו לתורה עוללות, וזה וחצדיו יעלילו על הכל עלילות, הים זר ונכרי, או זל צעמים אכזרי, אשר יתפוך כל התורה, ויאמר כי אצרהס ושדה, חומר וזורה? הצוגר צוגר, והשודד שודד, לא די לו החמוד עד שפרסם צסס, כנשמע תפי א' הגדולים שאמרו אלינו, אצרהס ושאר האומות הן כרקצים, ימחה שמו וחברו הן הס צצוד שוכצים, ונפשות האצות צמדכזה שוכנים, צצוד תחת כסא הצצוד, מקום לא תשיג מחשבה, והוא ישיג כליעה, ותאכלהו הקמה, ויסחצוהי לעידי האלן סחצו והסלך, ולא צקצד, דק צאשפתות יקצד, שדד על שדד, ואיש כזה מקלן צנטיעות, הכזה יבוא אל צית אחד מצני ישראל? וה' יודע כי יותר טוב צעיני לשמוע מישמעאל, משמוע מאיש כמוהו, גם מספדן כיכר שאתה מכירו, וכי תאצה הנאצה הנככד ר' שמואל ד' צצוד צינו וצין גרו, יגרש לן וינא ב' ודג' מדון, ולמה יפרה ח"ו על ידו זדון, ומספדן יכסה עליו ועל קדס, אשר צאדן יכסה עמח ומבלה עפחים, אנה שא נא עיניך לשמים, כי לו אכחנו מחצלים כרמים, הלא נתנו לה' בויתינו למכים ולחיינו למורטים. לנכדים השמים, ולה' ולמשה אשר צעיד שליטים לכצוד תורתיו הקדושה, וימדא משנים ושלשה, שנעשו כת ענושה, ואס יש אחד גדול ויח ויסקט, ועשה ח"ס הכתוב, : הלא משנאיך ה' אשנא וצמתקוממיך אתקוטט, ועתה דאס גם דאס אס הגדול צצגדולים כת צספר, והסך את אשר שס אצדע מלכים את החמשה, הס ד' יסודות, ללא דורך, מורה צאלצע, כי שלח אצצע ודנד און, כאשר לא יועיל

?

?

א/

א/

ד/

ב' ודג' ?

יועיל ולא יזיל, ומה יעשה צמלות התורה, אשר האומות מקטרגין עליהם, הדעת
 כותפת אחד שאין התורה כמשמעה, כי יצא הנכרי ודעה כלזונו לעוצה או לרעה, ואם
 פירשת חרמים אלו יעשו פירוש לפירושו, ולא עוז לשמוע מן הנכרים שמהפדים קצת
 המצוות למשל, מלפוש צפי' אלה המתעבים משפט, ועם הקודש לא יעשו צספרו משפט,
 וספ' היונים אחרי זאת יצחרו צספריהם, והאש תלהט את גביותיהם, האם ח"ו לא נשאר
 נין וכנך לקנא ולרדוף אחריהם, עד כלה, כי האנשים ההם כופרים בכל הדתות, על
 כל לוחות ספרי האומות חרותות, ולו עתה נודע צגויס, לא ימלט אותם ציתם כסף
 וזהב משחיתותם, ומ"ש צספרך לנרות ולהחריס, כל הלומד צספרי היונים, עד עמדו
 על דעת תורתו, למלא צענו מפרי התורה ומצותיה, כמה נאה הדצר אלו ילאו תחלה
 צהם כמה קהלות, אשר היה נמלא שם תקלות, אזל מי שצא צמתקות, לקהלות קדושות
 והם קדושים לא יתגו אל לצם כלל וכלל אלו התקלות וחששות, ואחר אשר נפדלה תחילת
 הכרס כרס ה' לצאות, אך לא יצא לנו ולהם עינים לראות, האם שם עמדנו לא תשיגנו
 מלחמה צבצבה, על צני עלוה, כי אלה שנים ושלשה יצדרו לעינינו לתורה צבאוה,
 אנה התעורר וכלה לכלות מקרב הארץ כל עוען עורך וטועה, כי עוד לא נתצטלו כל
 המעוררים להזיל מידי האנשים המתנכרים, יותד מן הנכרים, גם אל זה הנעלה הנכבד
 ר' שמואל אכתוב כאשר עם לצני צאהצתי אותו, ואם לא ישמע לך והלך אחר עלתו,
 ואתה גם אתה אם אתה שלם עם לצנו תאמר אליו עלתך הטובה, פן ימלא מקום
 לרדוף צעל האיצה, ואם ישמע או יחדל אתה את המוטל עליך השלם, ואשר אמרת
 מה עוררנו כל אלה, הן צאמת מגדולי הדור ונכבדים נשלחו לי כתבים ארוכים מארץ
 מדתם, לאמר כי דוד נעים זמירות התפלל תפלות ארוכות וקצרות, להיותם צצתי
 כנסיות נזכרות, וצלא תפלה ותחנה, זכו ארסעו ואפלטון, למלא מקפריהם כל חרד
 וקיעון, וסומכין עליו כסומך על הפלטר ולוקח מן הסיטון, וכדצדים האלה צפידושי
 התורה, גם צאצרהם ושרה, לחומר ולורה, וצוה קרעו לצני, והשצתי כאשר השצתי,
 ומתוך זה הכאיצוני יותד, צאמור אלי כאשר חשצוהו סולם מוצץ אלה' וכוונתן לשמים, 77
 תחת היותם למעלה פורשי כנפים, ילוו אל הלוי התשחית צרית, (ואיש אשר כרת עמו
 צרית), המשקה לצני ישראל המים הזדוים, היוודים אל נחל כרית, ואיש אשר כרת
 עמו צרית, האניסוהו ציד לשון, או אצטל האהבה שהיתה עמו תנאי ראשון, ואתה
 והוא יודע כי רצו כמו רצו, שונאי אנשי המדות הנכבדות, וצחפן יליאו אשם, ועל חטא
 אחד יוסיפו עשר ידות, וצאמת ידעתי כי החכס ר' שמואל, לפי מעלתו תגדל שאלתו,
 ולפי חוצתו, תדצה איצתו, לכן כל איש חכס יחוש למה שהצדיות מדכנות עליו, וירחיק
 לזות שפתים מאהליו, דורש שלום תורתך, כאמן ציתך, ירוס ותגדל מעלתך,

הס' 151 ע"ס

הכותב, שלמה בר אברהם ן' אדרת זלה"ה.

מ כ ת ב ט ו

זה עופס הכתצ אשר שלח הרב אל החכס ד' שמואל הסלמי, צשמעו כי הכנים צציתו,
 החכס המתפלסף ר' לוי.
 אל ירצ ואל יוכח איש עם לצני, יערוב כאיל וישאג כלציו, האם אשקעה ואציעה
 צמכוני, טובב טובל ערף ואי תזיל, העצד ישראל כי דאתה עיני מוגם אל הדלת ואל
 המזוה

המוזה, ידענו צקירה וצכשיל, או נשיש וכשמח כולנו, ונאמר האח האש לפנינו מצוערת, או נחרש ועל בצ תורתינו יחרש צן אשה אחרת, הצניס אין לישראל, האש אין לתורה קרוז או גואל? המוראה והגבאלה תירש נחלה, ונחלה תעצור על נפשינו ואין חומל, צולדים לא השאירו עוללות וצוסד גומל, הגמול אדם משלמים למי שצדל לו לכצודו, ונתן לנו את תורתו וצרכנו צצרכת יד? ה'יד ה' תקצר, למלע תורתו מיד לר, ואור יחסך צעריפי משנאיו, וכפטר חמוד יערוף אותם, ויערוף כמעד לקחו על סבולת צדואיו, וגם אנחנו נעמוד נמגד, הרצה דוציס, הרצה אדיות לו, יקחו נשמתו כי ישמע קולו, וצאמת המתאשים לא יקצלו סכר אמת, כי זולתם יומת המת, ואל יעלה על לב עולב, כי יעירני כגף הצצו, רק יעירני אצו, שעשה משה ע"ה, האש אקיס לקול הפפור, ואשזו ואפפור, לספר מומים קטיים, על הגדולים וסופרי המגדלים, ואתה כצד ידענוך ישראל, פורש צמתת ה'ד לשואל, פורש לרעז לחמך ולשצווי עוני גואל, ע"כ מיוס ידעתך אהצתך, וצין צתדי לצצי חקקתך, כי צוחר אני צעוציס, ואין לי חפץ בצכספס או זהציס, וידעתי הנהבתך צוחר צתורה, ועושה משמרת למשמרה, כרתה צרית אפך חדשה חבה וצצתה, ויוס תעוצה ללמוד החכמות הלמודיות, קונתך עוצה, אך נפשך צימים האלה כמתהלכת צין החיות, חיות רעות אוכלות הלחם והצצר, ומכאיצות הנפשות אשר תהיינה צמאסד, ויקרה לה כמאמר הוצד אל מלך הכוזר, כונתך לנזיה ומעשיך אינס לנזיס, האש חסודי ישראל לחיות אחרי מות צצית פלסופיה אינס לרזיס, ראה גם לרה קורות הרשעוים היו לפיך צאלרך וצצצטך, אשר היו כצני הארץ, אופן אחד צארך, וינשאו האופנים לעומתם, לחסידותם צמעשיהם דואים צתורתם, ועתה יקומו הצניס וינחשו צאצותם, הידעת חכמי נדצונה שיאל שס צעולם, שהיה עסקם צנעלם? ואש הם ושאר הגדולים, כעצדים על הארץ, ואתה החכם צראש הקולם, צאמת החושב ככה דאוי להכלימו צכל אותיות צכל"ס, הלא דאוי לך להיות כצנינו שלמה ורצינו ינחק, היצבו המה ואתה תלחק? התחשוז היותך גדול ושר מאלעזר צן פדת, או תחשוז היותך גדול ממנו צדת, והוא הוא חדל ללמוד מעשה מרכזה מר' יוחנן ותלמידיו אחריו, הנמנע מלצא צחצרי ה' וחדריו, הלא דייך שתהיה כאחד מגדולי החכמים הרשעוים, אשר הגידו תורת אמת לצניס, גם כי צאמת ערוס תערים אותה חכמה, וצמרמה תאמין דעת ה' ותורתו, ומי יתן והיה דעתך צאחריתו כראשיתו, ואני אהצתך מכל כצדי עירנו זה ימים דעתי אותך, ונרליית אליהם כאלו צתוכס חנותך, וכשמעס שאתה מתעסק צאלה הדצדים כן תמהו, כי אין חכמים אנתו ולדעת הגדול מה הוא ועוד שמענו קפי כל הצא, כי יחטאו רציס צצצה, להציא לפניך האיש החכם אל תוך ציתך חלף עצודתם, לעמוד על התורה אשר קצלו צסיני אצותם, יעיר צצוקד צצוקד להניח התורה, ולשגות צצרה, ואל תאמר כי זו דצה מפי איש מלשני צצתד, רק מולא צפי כולם לא יגידו צצתד, ולא ילחשו להש צנעלם, אוכלי לחמך יספרו צעוז הנהבתך, אך יחייצו כולם המעשה הרע הזה, עוד מספרים צקול כי על זה שלחו אליך אהוצין אשר כנפטך, כמוד למת תחייצ לה' את דאשך על זה, וחון מכצודך איני מתקצלי לשון הרע צצצדים האלה, כי המה מספרים זה אחר זה רצו כמו רצו, וחזקה שהצדים הצדים, צימים מפודים, כולם לא יכזו, ואתה חכם לצך יסהה אימה, פן תעלה על שפת לשון ודצת עם, ומי שרואה לחנק יתלה צציתו ולא צציתך, אש לכפשו ינעם, תאשר יקרת צעיוני לצי ועיני לא יתנו לי להתעלם, עד ארון ואביד

לך להיות חדל מאלהים אלה עמך מקדש ציתך כלס, שוב סבב צמשכנות, וללך רכב צמרנבת
המשנה אשר דרכו ראשוני דורותיך, הנה הבדתי לך אשר עם ללכי, לדעת מה תעשה
וצרת צחיים, נאמן ציתך שלום כי ארצך להניח צדקה אל ציתך.

שלמה בר אברהם ז' אדרת.

כ ו כ ת ב ט ז

כשמוע החכם הלוי כי דצרי הרב מוגיעים אללו, שלח כתצו אל הרב, אמר צהתגלות
ני כצד עסק צמסנה וצתלמוד, צערס הכניס ראשו להתעסק צאותן הספרים המחוצרים
צשאר החכמות, והרב השיב לו מענה וזהו העופס:

עצדי אכני ואת ה' אלהי ישראל אני ירא, לא אשא פני איש כי יבוע מקול הקורא,
קום קרא אל אלהיך ורוח ממרום יערה, על כן נערתי חלני, כי לא אוכל להתעלם אהצתי
את ארוני צדאני ילדני, ומה גמול אשלם לו? האם אשמע קול אנשים מצני ישראל יפטירו
צשפה על תורת ה' תורת אבותינו, תורת אמת קצלוה אצותינו צסיני, אומדים אמור
המנאליס, מה יהודים האומללים עושים, ואחרי פשוטי התורה והכתובים רלים, הלא
המה ארביצים לנוס שוכצים הויס, שאין העקר אלא צדמזיס, מה תציעו אל אצרהס
אציכס, ואל שרה תחוללכס, הקילו שוכני עפר התנערו ופתחו אזניכס, שרה סרת טעס
שהיא החומר ואצרהס שכליכס, ויעקצ וי' צילדיו, הס השמים וגדודיו, שהס י' צמזלות,
מי שמע פורטיס על פי הנבל אלה הנצלות, ומי ראה אלה המכשלות מצדים התקלות,
ולא ילא וידיו על ראשו, אלו היה יחיד צין קהלות האנשים האלה אס כה
יעשו צאמת כתצו על קרן השוד, שאין להס חלק צאלהי ישראל, ואחרי זאת צאמת
לנו לדעת מה יעשה ישראל, צאלות האל? הנצוא צנור הנעמן צעפר, הנאמר מה לנו
אס יש להשמאל או להימין, מה לנו לכפול צמחלוקות העוקרין התחומין, יאמין מה
שלבו חפץ המאמין, וילא כחפצו צעל מינות להיות מין, חלילה לעדה קדושה, עדת
ישראל להיות צשתיקה הזאת ענושה, החלש יאמר בצור אני, ה' ראשית דרכו קניי, לעמוד
לשרת לשמו מצען קראני, ועל משפטו איך אכזז אס מאנוס אצרא, ולא אתן עיני אל
הצירה, ואס לא דרפתי אחרי קול דודך, ולא קדמתי לחוש לטומאת המגדף, אף העירוני
השומדים צנור, גדולים הס ואס קטן אני צעיני דאו את אצני להעיר, ישן הייתי
והעירוני, וצלינית ראשי לקחוני, ומגלת ספרים כתצו אלי, אמרו קרא לתורה שזרה
קורא, נחשפו שולי דחקו ממני חצרים, ומלאו מספרי ארסעו ואפלטון חצורים.
ודרושים של דופי, וגממו את האמת עם השופי, ונשמע קול הקורא, כי דדפו אחרי
תורתינו כאשר ירדוף הקורא, תמה על עצמך איך להעלותי על הר נשפה, ואל חכי
שופר וחנולרות התדועה צדי לנעוק צכתצ וצעל פה, ועתה צשמים עידי, וצמדומיס
סהדי, כי ארים אל הקהלות הקדושות אשר צפרוציניאל קולי, ואפול לפניסם ארצה
ואעצור על גזולם מקלי ותדמילי, לישר עקלקלות ציד היחידים, לכל ישא פניס השדירים
לצאים למלאות ממסך מלאכת שמים, ונושאים להס לצס אל כפיס, ולהתחנן ולהשיצ
אל ארצותיהס היוניס, לכל תאכלס דמית היוניס, ואני ידעתי מחשבות הלומדים
צספדים ההס, כי אמרו כמה מעלות טווצות גנוזות צדציהס, ומהס נקח ראיות
ומופתיס לקת דצרי תורה, למצדדים עליה סרה, ואני אומר כי צדציהס ילא שדרס

בהפסדו, ומקצות והגדון צדו, לחזל חזל ציאים פורטים לפני הנערים מפה, וצדו
 לפה, ערוך השולחן ועשן צמופה, ואתה החכם דליתי קונטרסין דוה דש מגיות
 האריה אומרת, כי הצרת דצדים עוצים, עליהם תהי דן לו יהיה כדצדיך, ומה תשיצ
 שולחן דצד? הלא ה' נתן לך לחזן למודים, לז לדעת כאחד מן היחידים, למדת וכתבת
 ופירשת, דלית אחר שכנסת, למה פירשת, ואומד לא שקרת, כי דראשונה הארת פני
 דצים צמטה וצממא, ואם לעשות סוב לתורתנו הקדושה עם דצדי המתפלספים? הנח
 לה דליתו מוקמא אנפשה, גם לצי ולצך יודעים שאין דעת הכל שזה, יש חלושי הדעת
 ואם ילמדו צאותן החכמות יוסיפו האמאה על הדור, מה יתן לך ומה יוסיף כי תלמוד
 לכל, תקבל עליך אחריות הנפשות, כי לא תדע אם צהם תמיתנה או תחייבה, ותהיה
 צהן ענוש, הלא ידעת כי אותן חכמות נרות לתורה, והמסכה להכנסם שתיכן לרה,
 והחכם עיניו צלאשו, לצלתי ישית הוא צידו אשו, האש הגדולה דצת דצים, כי ליוס
 קסם ישלם הוא צעקדצים, כל מקום שנתנו חכמים עיניהם, או מיתב או עוטי, ומי
 הציא נפטן ציד כל אחד לומר מענישך אני, אני איני מן החפצים לחייב את הזכאי צשאט
 צנפש, ומי יתן יכולתי לזכות את החייב ויקר צעיני פרוין נפש, אף כי היוס אדרוך אחרי
 משכיל וחכם החכמים, אצחק דרכם ואצז דאש, כי ציון האמת חכם, חזל לך מהצרות
 הררכים, וגם אני אודך כי תעיו דרך לצקש אהבה, למה אצצותיך ואצות אצותיך דחה
 ונסצה, כצד ידעת וטעמת הכל, שצז אכול מן האשכול, אשר צרכו ה' צכל מכל כל, כי
 כצד נולדה צת לאצרהם שמה צכל, תורה שלימה חכמה שזכנת עומה, תפיה תקח חכמה
 דמה, ולא תשגה צזרה שהוא עון פלילי, כי הוא זמה ואלהינו שונא זמה, תורתנו ודצדי
 חכמינו, תורה לזה לנו משה מאורסה, ומצנח מוריד דמעוה, על המגדש אשתו הראשונה
 אשר נשא, ודאה מה תשיצ את אצותיך דצד, כי תלמד לעשות את אשר מאסו המה
 כצד, תן צלצך לעשות את אשר חצוידך אומרים לך. זה אינו נאה וזה נאה לך, ואל תהא
 עצתי קלה צעיניך, כי עתה לא ושאל לצאים מכאן לפס, את אשר שמעו מפי המגידים
 ולא צעלטה, ואחרי שידעת שצאו אנשים אחרי דצדיך לצקר, ומדעין עליך ציון לאמת
 ציון לשקר (צרכנה) הוילא המכשלה הזאת מתחת ידך ומציתך, ויעידו עליך המעשים
 ותורתך, ולמה תשים ידיך על אפך, כצורך יתמוך צידו

שדעת

אורה
ועלמה

הכותב, שלמה בן אברהם ן אדרת. —

מכתב יז

כשמוע החכם הנכבד, מהאזהרות אשר הזכירו הדצ על דצדי החכם הנקרא צסם
 לוי, ויקר וקדוהו כי מתה צתו, ועמד והצדיק עליו את הדין, ואמד תיתי לי דע כדי
 אצדי, והוילא החכם ההוא מציתו, והיה שם תלמוד ותיק מתלמידי הדצ והדין כתצו
 אל הדצ לשלוח נוכח אל החכם ר' שמואל לנחמו, ולהללו מאוד על מה שעשה, והגיד
 לו צתוך כתצו, כי אחר מעיר וטנים ממשפחה הטיחו דצדים כנגדו, וספרו אחרי מטת
 הדצ הגדול ר' משה צד נחמן, וצתוך כתצו שם לו מה שכתב צעיין נורת האריה, וזה
 עופם המענה אשר שלח לו הדצ י"ו:

לו שקול ישקל עמלי ויגיע כפי יומם וליל, איב סופר איב שקול, פעם יטרדני
 שאל פעם ציאיני זמני להיות צחלים תקלקל, וחולשת הזקנה נוספה לי, על כן אל אצד
 אונס

בני העורים

אנוס ואל יוכח איש, בהתאחד תשובתי, כי האשונות מעכבות האחרונות, עוד זה מדבר
 וזה צא, והקיפוני סבה אחר סבה, ועתה כנא ספרך שליח עומד על גבו, כי שכיר
 הוא ומוציא כתבי זה עומד על אס הדרך, לא אוכל להתאפק עד אשוב אליך שאלותיך,
 והגני מלפני לשלוח אחרי לך נך, ועל האשמה אשר אשמתני, על אשר לא כתבתי להלל
 מאד מה שעשה והפליא לעשות השוע הנעלה החכם ד' שמואל להוילא מדון, הכה
 הסבות הם שמים, האחת כי לאיש כמורה לא יהללו בשערים, צעשיית הטוב וצחירת
 הדרכים הישרים, אך ביציאה מעט מן הגדלים מומין ספורים, ואני לא לחנם אהבתי
 עורכו בצחורים, רק מאשר יקרו צעיתי מאד דרכיו והכבדותיו ועוב לבצו עם כל יש
 הולך, ומה אהלל כי נחש ינחש איש אשר כמורה ויריח, כי את אשר יאהב ה' יוכיח,
 ומאשר אהבו ה' מנעו מחטואו לו? עוד סבה אחרת היתה לי, כי לא היה מן הראוי
 לדבר דבר צעתי ההיא, כי ידעתיו כי גדול הכאז מאד, ולא רליתי להשיב עליהם, אך
 כי ידעתי שקלמס וצקשים, ואס דרתי דברים צעתי הקלקלה, צלמתי היה לו לדונני
 כמשחק ודובר כצלה, וענין הורה האריות שאמרת, כמה פעמים העריחוני על זה אנשי
 המקום, ולא רליתי להשיב עליהם כלל, כי ידעתי קלמס וצקשים תואכה, והחושבים
 תעתועים עם אמונה, אמנם זהב מעט כנכף מעילס, אחד מן המיוחדים שבהם להשיב
 לו, לא רליתי לפטור את עצמי ממנו משום כבודו, וכמסתפק כמה פעמים שצא צאלך
 מקומות, ועל דברי הרב ז"ל צספר המורה וצספר המדע, כתבתי לו קונדרים והכה
 קונדרים צידו, ואס הככד דבי אצא מרי י"ן צן השוע הנעלה הגדול ד' משה דלויאל
 ז"ל, כל הרואה ישיב וצפתים ישק משיב דברים נכוחים, ואיש נצון וחסם דרך תצונות
 יודיענו, להעמיד התורה עם מה שצא צתלמוד משס גדולי חכמי התלמוד, וצבור הייתי
 שהקונדרים ההוא פשט צכל הארץ, כי לא צסתר דרתי, ודקדקתי על דברי הגמרא
 וצדברי הרב ז"ל, ומי יתן וידעתי חסם צכל הארץ, שיפרש לי ויקיים זה צזה, מוצילנא
 ליה מנא לצי תקותא, זולתי למי שישים לאל דברי הגמרא, ויצבור סצדא זרה, ואני
 נתתי סבה כחפצ צצרות להעמיד אסור התורה והיתר דבה צגמרא, ואס עייתי יצונו לי,
 כי חפן אני לשמוע וללמוד מפי מי שיאמרו, ואס ד' שמואל הסלמני חפן לראות הקונדרם
 אשלחנו לו, והוא עם יתר החכמים יודוני או יוכיחוני, וצלצד צעעס לא צצורה כי לא
 צדיני גזרות חפנתי אני, ואשר סצרת אזני מדברי פלוני, הנח לו לקלל, כי צכל גדופיו
 לא לקלל כי לא על סרה וכרס מחלקותינו וסנאיתינו, רק על אמונותינו ותורת אלהינו,
 על קנאיתנו לילדי העצדים, שלא ישפיקו צילרי נכרים, ואס הטועה ההוא ישנאני ויחדפני,
 על חלוק אמונתו, זה צלמתי תחיצ אותו ותורתו, האס אאשים אנשים אשר לא
 מצדיתו אס ישלחו צעולתה ידיהם, ויצרכו אנשי תורתינו כמונו כמורה, יפערו פיהם
 ומקרה אני צה' כי הוא דשע ימות צעונו, ויחנק צברונו, וכל הזונים אחריו ואחרי צנו,
 הרואה אתה שאתערב עמו, ועמנו לא כעמו, אני עם ישראל אתוכח, ולא אשיב פני
 אל מדיח ומודח, הנח לו כי יצא יומו ונספה, סחוצ והשלח יסחצוהו צעירי הארץ,
 ויזכר לחרפה, וישמח לדיק כי חזה נקס, וכי ישלחו הסרדיים, ואף אני מכתב אל השוע
 הנעלה ד' שמואל, גס אתה צדך שמו, דורש שלומך וטובתך למן היום אשר ידעתיך,
 שלמה ו' אדרת.

חתימה, החכם הותיק הר"ר שלמה ו' נצור היטיט הר"ר אברהם ז"ל.

1/2
2/1

מכתב י"ח

זה שמע קול ההערה והשתדלות הרב, ותהום הארץ, עד שהגיעו אל הכתבים
 מפר פ' אן, לשאל ולחקור מה דליתי על ככה ומה הגיע אלי, זה טופס כתב אחד
 מהמיוחדים מבולאיו הוא, שמו ד' נושה בר שמואל בר אשר י"ו, תחת אשר קנא מן
 המגדלים עלי והפוערים פיהם לזלי חוק.

קול ה' צפועל תמיד, אך צמפט יעמיד, קול בני אדם גם בני איש צנח, קול
 ענות חלושה לא יוכלו לנצוח, קול ה' צהדר, וינצו צו אדר, קול בני אדם קלא דפטיק,
 הקול קול יעקב הוא צין אחים יפריד ומפטיק, ודחיק ואפי מרחוק, קול ה' מתהלך
 צתומו, אשרי צינו אחריו ילכו הם ונחלתו ועמו, קולות שפתות צני אדם נמלאו מכות
 צסתד ופעמים ממלות, השחיתו התעיצו עלילות, קול ה' לעיר יקרא הולך וחוק, מראה
 ענמו כענש השמים לטוהר כמראה הצוק, קול בני אדם ירוס וגבה מאור, פעם ישפיל
 לפני רוח מנזיה לא תעמוד, פעם ירשיע את הצדק צס יקרא, פעם כלל ויחיד זולת רצים
 וכצדים דרך כל אשר קרה, מי לא ידע צכל אלה כי לא צדק ישפטו הם, המלעיזים
 צמלכי אלהים לא הם ולא שרם ולא מהמהם, והיום הזה ילא קול מחוץ לב' מחנות
 אל עיר צללוכה, מקום תורה וגדולה, כי קלת צני הדור אשר ציכותינו, יולאים מן השטה
 אל השטות, מן הצדקה אל הקללה, עשו מן העיקר טפל ומן הטפל עיקר, חשך האור
 ציניהם, ולצס צטל לצית אפל, יתנו יקר לצעליהן צטלו ממנו הממשלה, וגם מסל האדם
 למקרה, אין במול ואין עונש אין דצר דע יורד מלמעלה, וזה שמע קול זה לאחן ששמה
 על הר סיני ועוקר הרים, שני שרי לצאות ישראל השכל והדת ההרים הרמים, היודעים מנירים
 ומטיגים אל מי לצושי מדי קנאות, לכבוד ה' לבנות המגונה ולצנח הנאות, כ"ס להרחיק
 הסקר וכל לשון רמיה, ולקצו צעשר ידות אשר תעשינה ידיהם תושיה, הם צבורי כח עושי
 דצר ה', הרב רצונו של מהן אדרת והותיק צוכפוש ויך אל, הצורעים צדמעה עלי
 זורע עמל כתב, זה יכתוב ירו לה' מכתב אלהים הוא, זה צכתו עליו מיד ה' השכיל כאלו
 טס הוא, וכראות קלת צני קהלינו הכתבים אשר צשתלחו צעירנו, אי אפשר להעתיקם פן
 יחסדני חושד צכשרים צמה שאין צי, כחלקו לב' כתות, כת אחת אומרת מי לאיש אדם א'
 מאלף נצחר מיוחד צצדור, לשפט דרך כלל, קהל או קהלות מעוטות צצדור המדות
 והורם המעלות, וכת אחת אומרת אין להם צדירה, לצחון צין עוצד אלהים לאשר
 לא עצרו, ואשר חטא על הכפס יורדין אותם עד לחייו, עד שיקצלו הצני חלרות, וכת
 אחת אומרת קדוש קדוש ואמר, הם אמת ותורתם אמת ותורת אמת היתה צפיהם,
 וכאשר צאו צ' כתות הראשונות צתוך הכתבים, כי הם נתעודרו מזה כאשר הוצרכו צלשון
 הרב י"ו, וכה דצר: ועתה עוררני על זה מנצנדי הארץ ומאציליה, דאה צקיעי הארץ
 כי דצו ודואג שואג עליה עכ"ל, ולשון הנכבד הותיק דון צונפוש ודאל, הזהיר הרב ד'
 שלמה י"ך יהי אלהיו עמו, היתה אחי צכל זאת, והעיר אותם על הצדדים אשר שמעו
 אצינו מעוצד וטב גם מפי סופרים, וגם צמכתו עורררהו, ונמלא צדק העמים מעורן
 אטמה ולפנים, ע"כ חזרו הכתות הראשונות להביח הנכבדים משלחי דגל הבארה צכתו
 הקודש שלהם, ולקחו צשיניהם המעורר הזה, על אשר הוציא קול על צתולי ישראל, סוף
 דצר יש מהם ספרו כי מדך האשל האדיר היתה זאת, כי שלחני אל הרב י"ך, לקחת מקל
 שוקד ולרועה מתמדת, לא יסוד שצט הנוגש מידו לרדות צני הדור, וכאשר ספרת על

הכלל

ל

ו

ל

הנה: יד

הכלל דברו עליה צפרט, ואזי עתה צאתי, ועל דברך נכז צמית צאתי, ואל תחול ותקוה ממני הגדה וספור שמות האנשים, וזה שמש לעולם לעלם כתיב, וזה משפטי כל הימים, אמנם עתה צאתי לשלול ממך דבות עם, וספרתם צמיתם כי לא אצמין כי יסופר, אמנם אצמין זה מה שכוון להאמין, ומה ששמעתי מפיו כי כמה פעמים הוקסה צעיוך, ענין הדרשות הנאמרות צצית הכנסת, על אשר רוצם דברים חילונים, אין לי חפץ בהם, גם ספרתי להם מה ששמעתי מפיו צדיחותא צביותינו צלונ"ל צצצרת הנעלה פאר הדוד ר' יצחק ק' צבידוד י"ו, כי רציתי כל אומן כמאכו צניו אחריו לצותו אומנות, איזה שיהיה לא יחליפו אחד מהם ולא ימיד אותו טוב צדע או דע צטוב, ומכאן ואילך תורת אומנתם חודרת לאכסניא שלה, ואנחנו עם אצותינו הלכנו צהליכות ההלכות צאקוד ומותר ופסול וכשר עמא וטהור, מדוע כסוד מדרך הישרים שיצור לו האדם השלם? את זה ספרתי להם ושמעני מזה, עוד אמרתי להם כי כמדומה צעיני ששמעתי ממך, ששלחת להרב י"ץ על ענין הטרדות, אזי זה דרך ישכון אור שכלו, והשיצך על זה הנדאה אלהיך, עך / שיהיה צדעתך להראות לי הכל צשלימות, ולא נודמן לי גם לך, וכאשר שמע מודינו החכם ר' מנחם י"ץ, צצואו צתוך הצאים שמה מאור, על שאלתך מענין הטרדות, כי גם הוא נשא ונתן עמו, ויסוד כונת הרב כתצ' אללינו, ועתה אחי ככז, אם יתאמת אלל אנשי אמת אתה הצדיק והמאכזיבם לשון מצטל רוב הדצור מרוב המדצד צצלסוכס, ככד ידעת מ"ש רז"ל צידושלמי כשם שחייב אדם לצאת ידי שמים כך חייב לצאת ידי הצדיות, ומלא חן ושכל טוב צעיני אלהים ואדם, ושלא לו מה ששלחת אל הרב ומה השיצך, למען יאמנו דצני, והתכבד צזה כפי שכלך הטוב, ואל אלהים יודע, וישאלל הוא ידע, נאמן האהצבה צצצלי ידירותך מתקשר.

מושה בר שמואל בר אשר נכתווא.

רת' **מוה**, ציר נאמן שדלת החכמה תקצו עליו והוא עליה, פותח ואין סוגר חופש חרדיה, ואת כל כליה, אחי ר' אצא מרי, פרי דיקי יסוד המעלות ר' תשה נכתווא י"ו.

מכתב י"ט

יען וציען כי רציתי מן המכיס צצטע לשון, פן יחפואו עלי דברים אשר לא כן, שלחתי דצני התנללות להשוע הנכצד ר' מושה בר שמואל בר אשר, והודעתי לו תכלית כונתי הרצויה ועוז הרעיון המאושר צצצתי, וחליתי פניו לפרסם אותו צצמעמד ככצדי העיר ואליה, למען לא אצוש כי ידצרו האויצים צצצערים. וזה טופס הכתב:

רציתי את הקולות, ולשון הזה צמדצרת גדולות, ולפיד המליצה ירואן כצדקים חזקים, הייתי כיוצנת על מצד, צצמעני את הקול מדצד, דצדים כרזי מוצק חזקים, שמעתי ותרצו צצצני, ותכס מצעם עיני, כאלו נשפך כצדי ונקצו הדקין, עמדתי זוחל וחדר עלמי מתעצד, אחזני חיל ואין שלום צין הפרקים, מי האיש הוציא צצצפתיו מה שלא עלה צצצנו, להצאים את דיחינו, וצמקום ארצילים מצוקים, היא עיר אלקים, פדפיאן, ובגלוי ומפורסם צכל פאה כי יש צה אנשים וכן רצים צצתורת אמת וחקים, לפנים נודע טבעם ושורש פגסם כלס צצצק יונקים, חלילה לי כי לא עלה צצצעיון, ולא נפל צצצת הדמיון, להטיח דצדים אפילו כנגד הקלים שצצסם כצדים דיקים וכ"ש על הכלל אשר

אשר פרטיו רבים ונכבדים, זרע אמת כולו, מצוהם כגנה של וודדים ושושנת העמקים, ומה יתרון לצעלי הלשון, צקשו אותנו לדרוך צאיצה, ולדרוך אחרינו עד חוצה, להכות בחזק לשונם צין הדבקים, איך ילאתי מצית לינס חייב, הלא צמשפט המוכיח המחויב, להפך אחרי הזכות אפילו צאפשרים רחוקים, ולא חפשו להוכיח אותי צאגרת או צפה, כ"ש שאוסף צהם אהבה, ואשים מדצרותיהם לברגרת עמקים, אולי ייעזבו דצרי צעימיהם, כדצד דצור על אופניו, צכסף האמת מחושקים, ולא יכתצו עלי מדורות, ולא יזיקוני צחצי נזק צרורות, כמתלהלה היורה זקים, צראותי כן לעזה עלי מדוינה, צכתצם עלי שטנה, להצאישי צארן מדחקים, ולא יוכיחוני צתוכחת מגולה, יהיו צפי כדצד המבלה, כדצם מחוקים, ומי יתן ידעתי ואמלאנו, כי צאמת אלנרנו צתוכחות משפט וצדצרים מלודקים, ועתה אחי וגצירי הנכצד, הגיע כתצך יום כ"ע לחדש אלול, עשית כמשפט כל אוהצ דצק מאח, קנאת לכצורי מן המגדלים עלי פיהם, האומרים האח, וה' יודע וישראל הוא ידע, כי צתוך עמי אכזי יושע, לא נסיתי לאהוב המלאכות, ולא לדרוך אחרי מלאכת מחשבת מעשה חושע, שנאתי את הדצנות ולא כתוכותי להתגדד, שפל אני צעיני כדועה צקר וככונס אלך לריר, וחלילה לי חלילה אם אדמה צנפשי להימין או להשמאל, להטיח דצדים או מלה, ככגד יחיד או קהלה, ואם דצדתי ככגד משפחה או שצט, יעצידוני תחת השצט, והכני מוכן לקבל את דינסי, ולצוא ציה"כ שחל להיות צחשצונס, אך הצצה אשר העידתני לשלוח ספרים לפני מורינו הרצ ד' שלמה יהי אלהיו עמו, כשמעי מפי אחד מן החכמים, כי הרצ התיד לעשות צורת האריה לחולי הכליות, והרלתי תצוצת הרצ צזה עם תוקף הרליות, ושלחתי כתצן ונתבלבלו צה עניני הרדשות הקשות אשר שמענו מהם פרלות חדשות עם ישנות, מקלת אנשים מקלת מקומות, פלוני פתד להאי קרא הכין, עד שהגיע הכפירה לאחד מן הדרשנים, אשר מן השכל תועים, וענה צקול דם כי המאמין עמידת השמש ליהושע אינו אלא טועה, פתי יאמין לכל הדצדים הנמנעים, ומעמין הקול הכשמע צסיני, שמענו דצד סרה, אשר השומע לריר קדיעה, והמוכירו לריר כפרה, וכללה שמענו דצות מפורלי הגדדים מפילי החומה, כמעט הפשיעו כל פשטי התורה והכיחיה עדומה, ולא גליתי שמות הדרשנים ומי אציצה, ואלה איפה הם רועים, ועל זה עורדתך, להיות הרצ ידו נטויה עם חכמי הארץ הלזו, ולהיותם יחד לאגודה אחת, לעשות גרד כללי לרצד לצלתי ישיגו חנית וכידון וחדד חדה וכזה ייעזב ה' לנו, וירחיב את בצולינו, צלי מדה, ואנא אחרי הודיעי דצרי התנללותי לפני כצדי העיר ואלייה, וממי עיונא דא, ועל דצד הכתצים אשר שאלת, דע כי מפני שהכתצים ארוכים, ועודת הצציר הנעמי להעמיקם, והנה עם הנכצד ד' יוסף צד פנחס הלוי הנס צידו ולא יעזפניך ריקס, ואתה שלום וציתך שלום, כנפשך וכנפש נאמן אהבתך, איש צדיתך,

אבא מרי בר משה בר יוסף.

מ כ ת ב כ

אחרי כן צא הכה ככצד אחד, ד' מדרכי מעיד צרללונה, וצירו אגרת חתומה מיד הרצ ומיד רבים ונכבדים מלאשי עם קודש אשר עם, והוא שלומה אל הקהלה הקדושה, אשר הכה יושבת צהר דאשונה צמלכות, יען כי מקדש מלך הוא, עיר ואם צישראל, לעורר

לעורר לז הבדולים לזכות גדר ולעשות סיוג לתורה, ולתת ענה ודבר לנעול את הדלת, צפני שנים או שלשה המנחשים פמליא של מעלה, הכופרים צמופתי התורה, וצלתי מאמינים בהשגחה, ודורשים צנקדי התורה לתפלגתה, ואם כה יעשו וכסע דבל מחנה אלהים, ק"ק אשר צמונפסליד, ליסד כל פורץ ולעשות תקנה חזקה, כי הן צאלה הן צשמתא, הנה הם מוכנים לרוץ אחריהם, ולקיים תוקף הבורה צכל לז וככל כפס', וצאחרונה יסעו לאסוף כל המחנות, לכבוד תורת אלהינו ולעמו שכם א' עופס:

קול ה' לעיר יקרא, קול ה' חוצל להצות. קול אומר קרא קרא כל צאזי ועס, מי עס שמות צארץ, מי פרץ גדרה, מי צז ליקהת אס ויסידה מבצירה, מי צעל צת אל ככר ועל כל ראש דרך מקורה הערה, ולהשכיח את עמי שמי, וככרים צלו שערי וסרחיקו גברי וצחוצי מקומי, לא ידעו אותי ולא ראו מקומי, לנו צמקומי, שלחו זמורה אל אפס כומרי, לעיני משה ולעיני כל העדה, השיצו נשים ככריות ושלחו לנפשה צת יהודה, לעיז כל דדי ככריה עשו, וישתצחו צעיר אשר כן עשו, איש מקערתו צידו לקטר לזושת, הציצו למערה הטהורה מושכי קשת, תוצל ויוצל ונחת שלחנס מנחת ועלון, השמע עס קול ארץ קדושים, ראשי צני ישראל כולם אנשים, מימיחס ומימי אצותם אנו שותים, למדתם מימים עלתה צין עבותים, ועתה לעיניהם צ' וב' ידרו מאד וצנו צמות מטוללות, למדות עיני התורה תורת ה' לצאות, אמנס כי אתם עס ועמנס תמות חכמה, אתם ואצותיכם מעולם למודי ה', ללמוד דעת את העס כלו, גלוי לכל לא נעלם, ולא סר שצט מנס, ומחוקק מצין דגליכס, מי יתפאר לאמר אליכס, זה חוצתכם, האס קדרתכם חסרה מלח ותצלין, עד ארזן ואביד לכס, הא לכס זרע למתק את הצצר הקדיוחו תצטילכם אשר חכמים יגידו לכס, ולא כחדו לנו ולאצותיכם, כי האצות היו אהצי התורה ולמורה כרתק, ולצס ושכלס אל הארון והתיק, אמנס עתה ראינו חדשה צארץ, מי נתן מקוס למשחיתים, האומרים להשחית כל האשכול, ולא ישאירו עוללות, ועל התורה מעלילים עלילות, והמעמיק לה' לסתיר ענה ימים ולילות, כשיא הוא צישראל, חלל דשע כשיא ישראל, המעותים ארחות לריקים קראו להם מטיצי לעד, הלאלה יכפר להם אלהים צעד, מעשצתם ניכרת מתוך מעשיהם, למשוך הדת מיונקי חודתינו, ולחחוס תורה צלמודי אלהינו, האמנס אומרים אמור למנאצים לחלק את עס ישראל לשנים, ולמחד יאמרו צניהם אין תורה מן השמים, הלא ככלס כי נשמע צאזמינו אחינו צני עמינו יקראו לפלסופיא, עבלה יפיפיה, ונדחת תושיה, עשו התורה כלה משל וחכס יחסז כי ישז לסתוד את כל המורה, ואף צספרים יעמיק להיות חוצר חצר, והכוכה צהס צאמת ניכרת, שאיז המנות כפסען, כי מה איכפת לה' צין הכחורים לשחוטים, דק משל ועליזה, שיחזקו צתדמית נמשוך השועים ועקלקלות מעים, קו ינעה עליהם קו תורה, וצתיים יהיו לאצני צורה, אשר עס אליי אצרהס, כציע אל צוד חוצצנו, ואל מקצת צוד נוקרנו, כשא לצציו אל כפיס, אל אל שצמנים, וצורה תעודה לצוד עליה לוח ארז, וצחכמה בצנה ערת כסף, טרס תנצפו דגליהם על הרי כסף, ולא ילאו הקף, פן יחטיאו אלה העס הקדוש לאלהינו, וצחודי ישראל ח"ו יפריעו אותם, פן צהקהיל הקהל יתקעו וידיעו, כי ראינו כי פשה הנגע, נגע אחד נגע, ואחרי עמדנו על מה שעמדנו, כי נתעוררנו מן קהלתכם הקדושה, ועודרנו הדצה ממקוס אחד, כי הקימו צארץ אישים קשים כאחד, ולא עוצה השמועה חלילה פן ירצו כמו דצו, אס לא גסגיד לפניכם דלתיס לשעה, הטרס נדע כי אצדה האמוכה ונכרתה מפייהס, וחטאו ויחטיאו

ויחטיוו אחרים אחריהם בהם, לא ידענו על מה הם נשענים, כי עצרו לא איי כתיב
 אשר עד כנענים, ויענישו אותם על הגוים הכופרים, אף על אחד מהדברים, וחקקי
 און אשר כתבו למו צפירים, האם האומר על אצרה ושרה, שהם חומר וזורה, הלא
 יקיפין זמורות ושרפון כסיד, שכל האמות מתיחסים בהם, ואלה יאמרו שאינם דן
 משלים, להם וצניהם כאלה דנים, ועשו צפיריהם וצדשותיהם לנו כעקדנים, ולו עתה
 דאיתם לנדות ולהחדים, כל הלומד צפירי הוינים, עד היותו צן שלשים, ויעמיק
 בתורת אלהים אשר קצלו אצותינו ע"י ארון הנציאים, ואלה יעמדו על הקללה, אם
 ילמדו לאדם מעתה ואף על דרך שללה, אז נכתבו ידיו לה' ונהיה צעלי צרית לאלהים,
 ותשוב עטרת הארץ ליושנה, כי יקחו אויבי התורה צנה, ומי יחוש לתורת אלהים
 יותד מכס, ומי תכל עם אלהים יעצור לפניכם, אם תעצרו חלונים הננו אחרים,
 חשים ורנים, לא נשוב עד התחל צניכם וצנינו נחלת אצותינו, אשר הנחיל משה ונציאים
 לדשונים, את אצותינו האחרונים, ודעו כי בערתכם תחת כאשר צארנינו וכאשר
 צארנכם, ואולת קסודה כלל איש ירחיקה שצט מוסריכם, מוסר ה' תיסרו את העם
 להציא צרכה עליכם ועל זרעם, ושכר דצ תעלו צנפשות על מצנחות לרזון תעלו, תעלה
 מעלתכם מעלה מעלה, וכסא כבודכם ידום לשם ולתהלה,

שלמה בר אברהם ן אדרת.	יעקב בר חסדאי ז"ל
יצחק בר יוסף בן ישי	ורחיה בר ששת ז"ל
שלמה בר משה פלקוני	יצחק בר טודרוס ז"ל
שאלתיאל בר שמואל בר	יעקב בר שאלתיאל
שאלתיאל	מכיר בר ששת חן תמך
אברהם בר ראובן ז"ל	יצחק בר שלמה בר אברהם
שמואל בר יוסף ז"ל	ן אדרת
יצחק בר משה בר שאלתיאל	יצחק בר שמואל תמך
משולם בר יצחק ן	

רותימה, קדושי עליונים, מעלתכם תדמוס כפיר ותנין, ראשי אלפי ישאל, הק"ק
 אשר צמוכשליד המקום יהיה צעזערתם. —

מ כ ת ב כ א

צווא הספר הזה הגוי, תחלה נוסח הספר לידו וליך הנכד ר' טודרוס דצלקיידי
 כי כן גרה להגיעו לידיו זה צפני זה, ולפתוח הספר ולקרותו קודם שגביעהו לכללי
 הקהל, ואם ידאה צענינו להיות דצדי הספר מקובלים צאזני אחינו כצדי קהלנו,
 נגיד להם דצדי הספר ההוא, ואם אין נכזוש הספר תחת ידיו, ויהיו דצדי הספר
 החתום, ואע"פ שהחזקת השליח עושה שליחותו, ושליח דינא מהימץ צכת, משכנו ידיו
 מלפתוח הספר עד שפתחו השליח עצמו, וקראנו אותו דצדוק כל דצדיו, ויהיו צפניו
 דצדי המבלה כדצש למתוק, ואמרנו להיות הכתב תחת ידיו חזש או חקשים, עד אשר
 נדרוש היעצ ונחקור, עד אשר נשמע כונת היחידים ע"ז, והשוע הכעלה דצי טודרוס
 דצלקיידי חקר קלת מהיחידים, ובס אמי נערת חלני וגליתי און חנשים ראשי ככדי הקהל
 וייצרו הדצדים צעניהם, אמרו כונה כצדת ההערה, ויעצנו ועד היום ציוס השצת

BEI 12, 90¹

צדקם חלול שנת ס"ד למרט, להיות צמעמך צית הכנסת מנכזרי העיר ולקרות האגרת
באזניהם, ויהי היום יום ששי לפני צוא יום השבת הנועד, צא אלי אחד מן החכמים
שמו ד' יעקב צד מכיר, וחלה פני לבלתי השתדל עוד צזה, כי הוא לא יהיה נסכס
אפילו לקיים דבר אחד מכל דברי האגרת והארזך עמי צהשעת דצדים ארוכים, לתת טעם
ואמתלא לדבריו, ועניתי לו כמה אני מוסף פליאה עליך ועל כיוולא צד, וראיתי ושמעתי
דצדים ואינם אלא מן המתמיהים, הלא ממך קמתי אני לפתוח ראשון, כי כן ראוי
לחכם זקן כמורך להיות ראשון לכל דבר שנקדושה ולצדך הזנח, ענית צפה מלא אלי,
והדומות ימיך ושאלך, ונשבעת צחי העולם כי זאת ההערה טובה ומתוקה איננה
חסרה לא תצלין ולא מלא, והענה הזאת ראויה לקבל ולהקדים נעשה לנשמע. ועתה
איזה רוח עבר עליך, לבלבל ההסקמה הנכבדת הזאת? הטוב לך לשמוע לדברי המסיתים
המתדצים צשנאה או צאיצה, או עבר עליך רוח קנאה, חלילה לך ולא יהיה זאת לך
לפוקה, כי כל פורץ גדר והורס צנין ההסכמה, עון הרצים תלוי עליו, וזה אינו נאה
לך ולדומים לך, כ"ש לשואלי נפסך, הדרינא לומר אחרי כן אלא המלך צקונך, ואף
מאחד שצנית אי אתה ראוי לסתור, ואין זה התפארות החכמים לנטל ההסכמה ולבלבל
עצת הרצים, כי שז ואל תעשה שאני, ואפילו קל שצקלים אינו עושה כן, והעתדתי
עליו דצרי ולא קבל. וידעתי כי קרצו ד' יהודה צד משה צצון הניא את לצצו, ולא
כתנו ללכת אחרי דצרי ואחרי עצתי הראשונה, עד כי חזקו עלי דצדיו ויפגד צי מאוד
להעלים הכתב ולהשקיט הענין (כי לא דיצד), וישתקע הדצד ולא יאמר, ועניתי לו כי

זה לא אעשה צשום פנים ולא צשום סצה, וחלילה מעשות זאת פן תהיה זאת השגגה
עולה זדון, וחטאתי לאלהים ועשיתי צנפשי שקד, וכמעט יהיה העונש גדול ככונש על
כצואתו וסותר על דצרי כציא לב' סצות, הא' לסצת דצרי הכתב, והב' לסצת המשלח,
והג' לסצת מי שנשתלחו לו, סצת דצרי הכתב להיותו מתצב אלהים חרות צו גדר וסיב
לתורה, דצדים שאלו לא נכתבו ראיון הם להכתב, סצת המשלח, הוא הק"ק צחירי ה'
אשר צצדללונה כרך שהכל צו ממנו פנה ממנו יתד, תורה וגדולה צמקום אחד, סצת
מי שנשתלחו לו, לאירי עס השוכנים צאהלים נטעם ה', צצית מדרשו של שס ועצד,
צשערי העיר הזאת מונפסל"יר המלוינין צהלכה, המוכתדין צכתד תורה וכתד שס טוצ
עולה על גציהן, אלו ג' הסצות צאו וטפחו על פני, לא יתנו דגלי להטות אשורי מני
הדרך, מוסף על אלה הטעמים צשכצד גליתי מזה אונן אנשים המיוחדים שצעדה וראיתי
כי רוצ אנשי קהלינו שטעו זאת ההערה ויאשרוה, ע"כ לא אשמע ולא אצוה, ואעשה
את המעמד ציום מחד, שהוא יום הנועד, ולא אומר מן המועד, וצטחוני צה' להיות
צכות הקהל וצכות אצותם מסייעתם, וצוה את נפשי הללתי ועשיתי המוטל עלי, ואס
יס אחד מיוחד המעכב את הרצים, אולי יחוש צעלמו והמקום יתן צלצו לשמוע דצרי
צצדיו, וכן עשיתי לויתי את השליח לקרוא כל הנכצדים הנקראים צשם מיוחדים, לצא
צמעמד ראשי הקהל, וצאו מקלתם, ומקלתם לא צאו כי לא יכלו לצוא לסצת עה,
וקראתי האגרת צפניהם, סוף דצד כואם אחד ובלב אחד קבלנו הדצדים כאלו
כאמרו למשה צסיני, לדצו פנינו צשמענו דצרי הכתב, ולא היה אדס שערעד דצד,
צולתי החכם ד' יעקב צד מכיר, אשר דצד צקנעוריא מה להס ולכו וגבול כתן ה' צינינו
צצנים, לא נשמע ולא כאה להס, ונשאנו עמו צדאיות צדורות לנטל דצרי המערערים

ולא

ולא יוכלו, ויאלצו מן המעמד ההוא צערצוניה, ואח"כ צא החכם ההוא לדבר עם אורציו וקרציו ועם קצת מן היחידים אשר לא היו צמעמד, והרחיב הדברים כדלוננו עד שנעשו לאגודה כמעט רוב הקהל המיוחד לעצרו שכס אחד היתה מדינה ציניהם, וקצה לחלוק הקהל לשנים, ולא הסכמנו להשיב מענה דך וטוב כלל מקהלינו הקדושה אל הקהלה הקדושה אשר בצרללונה, כדי להגלל מהם דרך כבוד, ונועלנו יחד אני והחכם ר' טודרוס דצלקיירי להשקיע הענין ולהניחו כמו שהוא, כי על יום טוב צאלנו הס ימי החג ויהיו הדברים פנויים, ונדבר מן הענין צמתון, ונתעודדנו אני והכבד ר' טודרוס דצלקיירי לשלוח כתב אל הק"ק אשר בצרללונה, כדי לפייס דעתם, ולא יפלא צעניניהם צאחור כתב מענה קהלנו, כי אנחנו לא דלינו לגלות כתצם, עד אשר נשתדל להפיק דרון הקהל, ולעשות דלונס כדלונינו. וזה טופס הכתב עשאו השר הנכבד דצי טודרוס וחתמנו שנינו:

ב כ ב כ ב

לעזרת ה' צנצורים גבורי כח, הכה קמתם תהת צלותיכם כוחי נפש, תרצות אנשים, חטאים ליסר צעקדנים שקלקלו צשיטים ושטיים, מחזיקים צתורת ה' לאשר כל צעל נפש, שוכני עפר לשמוע תהלתכם יקילו, שפתותיהם דוצצות צקצר, והקול נשמע מהר ליון הלז היא הכפש, ישמח האצ ציולאי חלניו ותגלנה ענמות כל דמודיע הקרוב לנפש להשיב נפש, דאו כי ה' נתן לכס לצ חזק תלוד זרוע נטויה יך חזקה אלצב יתירה נפש דחצה ומדנפשה קלי נפש, אם החדש תחדישון ה' ילחם, פשט גרוד ופשעה הגורה, שוטפת דעים וטוצים, המתורה אומר הרכיבו גוף על נפש, ונפש על גוף צעוד שדי עמכם תנו לה' כבוד אשר חלק מצבורו לצטר ודס, דעב לדבר ה' הלא טוב וטוקק השניע נפש, צואר ונחזיק טוצה לאצותינו חכמי התלמוד, יסדו חקים ישרים צהס תושע יהודה וכל הצא לצית יעקב נפש, צואר ונלוח על עקב עדת סוף התלמוד גלמוד, שמו ארותם ארות כוצים וסקרים, כל הנקדא צסם ישראל אלף אלפין אחד וששים אלף קצרות חמוד יקצר ומכסם א' נפש, אשר מי לא ידע חכמות חילוניות, לא יראה שלום ונקם לא ינקה, איך ידע דעת עליון והוא לא ידע נפש צהמתו, איכה טהור עינים ישיב כטמא שפתים וכל טמא נפש, צמנות עסק פשוטיהן חיה יחיה צסם טוב עד יום מותו, צמקוצליהן לא התצונן לכן הרחיבה שאלו נפש, לא כן הדשעים חלילה לאל, לא כאלה חלק יעקב, מלדים ירד צראשונה צשנעיים נפש, למען לא ילמדו מדרכיהם, חוקיו ומשפטיו הורה צמשפט כדת מה לעשות ומישראל לא תאבד נפש, מי אשר חטא לי אמר ה' לצלות אמחנו מספדי ועם דליקים לא יכתב צספר הכפש, והחוסה צי יחל ארן אחרי מות דצר הסוה לכל נפש, גאולה תהיה לו עושה טוב צמנותיו חפץ מאור יושם כוכב לשמים ולגלגל נפש, טוב אחרית שמחה תורה צאצור דשעים יי אצדה נפש, כן ישפוט לוקח נפשות הכל נתון צמאזני דקך שאין להם נפש, אלה דראון לכל צטר חושך וחלקלקות ערום שאלו נבדו דגו ומפח נפש, ואלה מצטרם יחזו אלוה מתארים ליהנות מזיו כבודו תאורה תערב לנפש, ומה יעשה איש רוח ה' תנחנו והוא לא ידע צמה יזכה ואשר יושיע נפש, וכנתר הכפש מגדופי הדודשים צאגרות של דופי ואסר עצמו לכל נדר ולכל צנועת איסר לענות נפש, ויותר מהמה הזהר צעיקר אל יפסוט ידו כי יחטא צנפש, מן הספקות יצא לשגרות כתעצב ללצו יתורה את הגולה ישיב עשוקו והפר צרית מתאשר חטא על הכפש, עד לא צטעמי הדעה יסע האדם לצית עולמו ולא יועיל

יועיל תפע, שריו זענער יהיה על מה פעל ולא תלייל שריה, זאלו זכיס עד משזר ונגעה חרז עד הכפע, יום הוא יודע לה' כפשות אזיונים קייס לועקים היו ארון ישמחו מלכינו וזכו עלינו זמר נפש, דזר ה' יקראך יולא ילא מפיו, והס כמסרו לדומה כדמה כדמו וקצע את קוצעיהס נפש. משמוע ארון תשמע דין ארצע מיתות ז"ד לא זעלו, חומס נפשו כתנור יותן, כאשר יתן מוס זאדם כן ינתן זו, עין זעין שן זען נפש זנפש, אשר יכה את רעהו זצלי דעת גס זלא דעת נפש לא עוז אויצו יקוס ודלחו נפש, ואיס משאות שאל ומדוחיס ידרוש ונדח ממנו נדח יהיה כאיש יד ה' תהיה זו וצעזריו, השחת שדוף וכלה משפט מחיה כל נשמה והורג נפש, אס לא איפאל מי יזכרו, סהדי זמרומיס עדי זשמיס מי הוא לדי יתקע, אומר לה' מחסי ואת עדויותי אתן לא זזה וכסף הזגדים החמודות אכן יקרה נפש זנפש, אך המת ימיתנו בוף הוא שיאזר זצרה לא עתה נזוש מעלזוכינו אל כל כאצרה זנפש, ואס תחת נפש הכוגש יפול דשע אוי לרשע דע אדז עולמו ולא ישא אלהיס נפש, אס זריאה יצאל ה' ידלחו נקמות מאויצו איס איס כי יהיה עמאל לנפש, ואמרתס זיוס הוא סודו נא מעל אלהי האנשים הדשעים האלה אל תגעו זס פן יספה הכוגע זמת זנפש. — שזע כהיום הללנו מעציר דלשון דלשון, ושזעתיס נודה אל קנאל ונוקס הוא אלהי האלהיס אשר עשה לנו את הכפע.

(בבאן ראוי לכתוב ספור הדברים ולא מצאנוהו ע"כ הנחנו זה החלק.)

עוד לשרי עם קודש תלין, ולראשי אלפי ישראל מגלת ספרים, להביע מחשבה לאורה העס ההולכים זחשך לא תתנוס זיד כותבי ספרים, להביה כחפלא זמסתרים ולא זיד המעתיקים פן יולאו תלין ולא כהויתן, המעתיק הרים ולא ידעו יעמיך דוברי עתק, ממה שינהיגו לשמוע אל המנהיגים אותס דדרכי אבותס, ולך ק"ק עדהאמנה מחיימת פתי כס להתנוסס, אנשי השס מופת הדור, ואתנו תהיה נדקה מעס ה' זכאות, הזאיס על החתוס דודשי שלום העיר וחכמיה ונזוניה וקמיה שריה וגדוליה, פני האדן וכל העס מקלה שזנו אל ה' אלהינו, הוא יהיה זעזרנו, ירחמנו עושינו וירחמנו יולרנו.

מ כ ת ב כ ג

זירה האיתנים זחג, ס"ה לפרע. שמעתי כי אחר מכת המתנגדים עשה כתב ה' להשיז מענה אל הק"ק אשר זצדללונו, מדזר זאזני היחידים זלע כרי להחתיס זו נכזדי הקהל ולדזר אתס, כאלו ענתס זלתי הוגנת, וקנאלתי ע"ז קנאלה גדולה, ונועלתי עם הנכזדים אשר היו עמי, ואמרו אלי: עכ"פ מהרה חושה לעשות כתב אחד, להשיז מענה אל הקהל הנכזד אשר זצדללונו כפי הראוי להס, ולהתנאל מהס מדוע לא נתקיימה ענתס זיינו, ולהחתיס זו קלת מנכזדי הקהל, וכן עשיתי, דדקדקתי על הכתב זזריות גדולה, והשתדלתי לחתור זו עשדים וחמשה מנכזדיהס, כולס אנשים מיוחדים שזעיר, והבעתי אותו זצדללונו טרס הגייע כתב המתנגדים, וזה טופס הכתב:

מי ראה אלה יולאים זסוף לבזר חילים, דמות כמלאכי אלהיס עוליס ויוודים מן השמיס, ולא ילא לזו ואס כלז האדיה והמס ימס קדדו, וכל אנשי חיל לא יתלא ידיהס, לקול הקדיאה כנערנו כאצרה, היה זעלמותינו כאש זוערה ולא תכזה, אל תאמדו מוס מוס, עד כגענו אל אזני שיש טהור להוליל משפט הדזדים לאור, האזר כגזר חלליס חפסנו את תקומנו זנרות, תהלה לאל מלאנו דוז הזכור זקיאיס ועסקוים זטהרות, ואלפי זני ישראל ומן המתים, כולס זצדקות ה' יתנו, מוסלות זלזס יתנו ולא יתחתנו, עם

גומר בת דבליס, איש ממנו עלו ושמה צנערה אהרנית, ולא יפתה ציונו להדבק עם
הבת היונית, ורחוק תהיה צמדת אלפים, זולתי אשר ניתן כתר התורה אל ראשו, והנה
עדש גדול ערשו, סמוך לכו צטוח שלא ימוטו הרגליס, יצדוד האוכל ויצדוק את הקליפות,
יהלום צכשיל וכילפות, כותצי שטנה על רכב אלהיס דרזותיס, כאשד עשה הדצ מורה
לדק, און וחקר לחזק כל דק, לצנות סביב התורה חיל וחומותיס, הלא הכהר שמימיו
פדים ורזיס, כהר פלגיו ישמחו הכפשות, להדבק צנוליונים חשות, ולעשה להם כנפיס,
צחר ה' צו והוא הקדוש מעהו יפרח, האיר פני מזרח, כאור החמה שצעתיס, כלחם עם
אדסעו וחצרוי מאמיני הקדמות, מכחישי המופתיס ממעטיס הדמות. וכופרס צהשגחה ולא
הטו אזנס, העמיק צספדיהס צא עד תכליתס, לצרד וללצן שצע תועצותס, יחדיו יסופו
ויפלו שצעתיס, הביא תועצותס צמלדך שכלו להסיר כל עורר כאילו עורר, צעיקדי הדת
מקטרב, הכל שקל צכף מאזניס, סוף דצד לא ימלא צקרצנו שמן דוקח מצאיש, ואס
יעלה על לצ איש, ולא יצטא צשפתיס, ע"כ הוספנו עליה חקירה, ואש הקנאות צלצנו
עלורה, ידענו כי לא על בצולנו היתה הזעקה, כי אס אינכס צצאיש אתס צני צצאיש
יודעי משפט ולדקה, וחלילה לנו מחשוד צכסדיס, להעתיר עלינו דצדיס, להיות לנו
למשול ולפוקה, צטוחיס אנו על אנשיס גדוליס כמוכס, שלא יצוא תקלה על ידיכס,
יען דא עקא איך הביע צאזיכס, כהיוס צאזינו שמענו, גס צעיינו דאינו, ואחזה
צמתינו מועקה, כי יש קלת אנשיס צמקלת המקומות מתפאדיס צחכמות, מתעסקיס
צצדי הצליס וחלומות, ומוארי האמונה הקיץ וריקה נפשו, ורזיס אשר קומיכס על
ידיהס מתנהלים לאטס, לומדיס צספדיהס ושותיס מעין עיטס, מתעדניס צצדיהס
כאילו הו מיני מתיקה, ידענו את הרשוס צכתצ אמת כי קלף דצדיקס עליהס ילא,
והורק חדצ המליכה מתיקה, אצל מה נעשה להס ואיכס כצושיס תחת ידינו, ויש מפסיק
צניס וציינו, כהר גדול או דרך רחוקה, ואון צידיו תקל ורלועה, אפי' לקללס צסס,
צמי הכופדיס יסח, ואון כחור אלא צמינו ולגעור צזה נכה, וה' יודע כי לקול המונה
נמוג לצנו, ומענין המומד פינו ולצינו שרה, כי הענין אל האנשיס דע ומר, ועליהס
נפלו הדצדיס כמין חומר, נאיס הדצדיס היולאיש מפיכס, ולניף מלאכס, מה מתקו
מדצש מה עז מארי, מבערתס יחת. העשוילצלי חת, והלצישו חרדות, אל כל צית מוס,
לשון זכותכס מרפא לכל נבוע, ונרפא לכל הכפשות לרי צשכון כצודכס צאלנו, יעמוד
מעלתכס בצצולנו, כמעט אל יצן סרק ועין עוטה פרי, כי תלא אש צקנאתכס, וקוליס
מן הכרס הצעירו לכלות המורדיס והעושעיס אחו צהלות מעס חומר יסודס, ולורס
צצלות שאול וללמס תצזה צעיר, צשמעס קול הנויפה מפי קדושי עליונים צתוכס קדיס
ועיר, ועל דצד לתוד הפלסופיא מקפדי היוניס, דאינו עלתכס טוזה ורצדיכס צדיס,
ואע"פ שאין אנו לריכיס לבד ואפילו למחינה של קניס, כמוני כמוכס גנת אגוז המוכנו
כמותכס קובה צשטיסיס, אע"פ שאין שער לתועלת זאת הענה היעולה, ורלוייה לקבל
כאלו אמרה יהושע ומסרה לזקניס, ועתה כי הביעני כתצכס הנכבד, וקצלנו אותו
צחיצה, צסצר פניס דצה, קצענו את המעמד וקראנו את האגרת צקהל, להלו פנינו,
אור כתצכס כי יהל, אמרנו הן אמת כתצי הנכצדיס מורה על שכלס, פניהס פני אריה
צפרעי התמות וכללס, המה הגצודיס אשר מעולס, לא היה אדם מעולס שערעד צצדי,
זולתי קלת מהיחידיס שלא נתפייסו מן הענין, וחליונו פניהס ועמדנו למיין, סוף דצד

22

כ

ויצדוק

הצאנו דרזניהם צמחן המרף, צקסנו למתקס ולשוא לרף לרף, ומתוך כך נתצלצלו
הדרזים, צעמיים אחרים, ולא יכולנו עדיין להציא נקודת המחשבה צתוך עבלת הרזון.
צנת"ב ולא לצלול הסלמה, ולאחזנו ליה עינינו, ידריכנו צכתצ תורתו התמימה, יולינו משיאה
ורגלינו לא תמעך, והסס הטוב יכפר צעך

שמעון בר יוסף	יצחק בר אביגדור
שלמה בר נחמיה אוניין	שאו"ל בר שלמה ז"ל
שאו"ל הכהן בר שאו"ל הכהן	שלמה בר אשר נכתויא
רון דובלושל	חלפתא בר אברהם אוגיון
אבא מרי בר משה בר יוסף	שלמה בר יהודה לוניל
יעקב בר שמעון ז"ל	משה בר אברהם לוניל
שמואל בר אבא מרי	שלמה בר יעקב
משולם בר מאיר צבי	גרשון בר יהודה נכ"ת
חלפתא בר אבא מרי	דון ראש הרמשי
שלמה בר משה ראש תמך	יקותיאל בר משה נכתויא
יהודה בר יהושע לוניל	יהודה בר משה יצחק
שאו"ל דאמלאב	מרדכי בר אוניון
	שמעון בר יוסף לוניל

מ כ ת ב ד

אחד הביע כתצנו ליד קהל הגדול אשר צצנללויה, תוך ח' ימים הביע לידם כתצ
המנגדים אלינו, וזה עופסו:

קול על שפיס נשמע, קול דממה דקה, קול סופרים תקדין איש את רעהו כקורין
את שמע, קול רעש גדול אחריו חדרו זקני העיר לקדחתו, כתצ צחודיה ענה, ולצנס
הגע ככוע עני יעד מפני רוח, ויפג לצס אס דלוי ואס מחויצ ואס אפער ואס כמנע,
קול שאון מעיד ומדון צכל תוסייה יתבלע, כצעד כל אדם מדעת וכל חמתו תתצלע,
כזכור צנים ריז ומלחמות אצותס, כצד שקטה מלחמה של תורה ושל דעות, כצפורן שמיל
חדות על לוח לצס, נעש עלינו את הבר כולו צוער צאש קנאה ותחדות, מי הוא זה ואי
הוא זה עד צצו לבשת אל מצחתיכס, להביש מנחת שוא ומלוא המחמה בחלת לוחשת.
מצטן מי ילא לדבר תועה ותגרע שיחה, איך פרץ ואין יולאת ואין נוחה, להצוות אלה
להפר צרית איך מצקס ואין דודס צהגרות של דופי, ונטען מן השפחה ככרית חשקה נפשי,
צצת יעקב המחושקת צדקמי זהב המהוללה, דציר וארגמן כולה, צעדי זהב למיד ואצעדה,
צאהצתה נשגה תמיד ערצית ושחרית לחיותנו כהיום הזה, לשים לנו פליעה סס ושארית.
ראשית כל צכודי כל נכונה ציינה של תורה, וחציצין עלינו דצדי דודיס מראשית עד
אחרית, ואס צענה שאיכס לא מן היום ולא מן הלילה, מדי שנה צשנה ומדי חדס
צחדשו. כארס שצא צהצצא על פגשו, נקרא לנערה דמן נעוון מואצית ועמונית או

כת"ב

יונית, גפנית או עלומית, מתוך שזכו למדנו גרותו, וזכה צית אציה, נמחר נחיהם לקרוא לה, ונאמר שזכי שזכי השולמית, רצות צנות עשו חיל וזאת על כולן עליות, לעולם תהיה בצרת, עונתך לא תגבע, שארך וכסותך צגדי שז וקמיה, ושאר כל הנשים דיין שעתן לעתים רחוקות ולפקידה צעלמא, אחותי את דעיתי, בצדיתי, אחת היא יונתי תמתי, ובצרת ממלכת המדינות שרתי אחת היא, והיא היתה אש כל חי לסגנים ולפחות, אחת דבר אל צקדשו שת חכמה צעווחות, שתיים זו שמעתי זו פרלופין נצדלו לתורה שכתב ותורה שצ"פ, צנות אל אחד המה, כל החכמות כולן פסולתן של לוחות, מחמשים שערי ציונה שנצדלו צעולם, וכולם נתנו למשה חסד חד, אל אחד נתן פרנס אחד אמרן, משה נפי הבצורה קיימם, ממנו לא נכחד, האם ר' יהושע דהוה משעתי צמחוב קמי מלכא לדעת חשבון אותיות, שאלוהו צאלפ"א צית"א דלוי"ק צכ"ר, יושבי הארץ הלא עבר, ואם צעיניהם היה כמתעתע כצועל צת אל נכר, האם כצונה עשנית צכצשן, ודמי ציה רצון דקיסרי, מה צין עגולא דנפיק מגו דצועה, ומה צין דצועה דנפיק מגו עגולה, האם לקרוא צהם ואפילו עליכם יעשן, ואם האומר ים שעה שלמה היה מחזיק מאה וחמשים מקוה עהרה כל שצחקיפו ג' פחים יש צו רוחצ טפח, ואם הוחזק צעיניהם כמחצק נכריה וזה, וכילד מעצדין את הערים, וכילד מקדדין את הערים, וסופרת היה לו לר"ג ומהמה ומדוד ללך וכל קומתך, ראיה צורה כי ישרה חכמתם, וכעצים פרוטה מלודתם, קרוצ הדצד צפיהם וצלצצם לעשותם, ופעמים צא צארכה, ופעמים צא צקלרה, וכולד קודם חלות, וכ"ד שעי מכסי סיהדא, ואין חדשה של לצנה פחות מכ"ע יום וחצי שעה ושתי ידות וע"ג חלקים, ראיות צרודות ומופתים חזקים, היות ר"ל צחכמת הגלגלים מתעסקים, צקיאים צחכמה צאים צסודה ומחזיקים ומעמיקים. שוללים צתדומה ואדיריה המה מקצלים קבלה אמתית צשעורים צמדות ומרחקים, חכמו השכילו מחכמי מלדים ומצני קדם ומחכמי הפלסופיא, ומתלמי וארסטו והצאים אחריו מפרטי ספריו, כהם כמוהם שחיק עמיא, כי מה לתצן את הצד, וצחכמת הטבע שז שמעתתא יוניחו, וצקבר וצלודה מה צין כולה למקלתה, מה צין צירי שמים לצירי אדם לחלותא, כזה וכיוצא צזה אין מספר ירגישו חכמי המחקר, כוללו חכמיהם, כף ישימו לפיהם, והדצד אין צהם, לא מהם ולא מהמונס ולא מההנס. שהם צהמה המה להם, ורצ סדרה ליה איפרא הודמי שתין דמא לרמא צתדא סדר ליה משדוקיתא דקטלו צה כלמי, ולדעת מה זה ועל מה אורחיה, ואמר דם חמוד הוא זה, ושלמה מלכנו משיח לרקנו צחכמתו דצד על העלמים ועל האצנים, וקצלו ממנו צני דודו הודיעו האצות אל הצנים, ואם ממנו מקרא מועט וזעיר ספורים, לנו לדעת היות להם חליפות מדורות ומגלת ספרים, וצני יהודה שהקפידו על לשונם, עדות החכמה לצד ונתקיים תלמודם צידם, ואם כצודה צת מלך צלרה הלכה וצוצים שצות וטעלו עדיה, ותשאר עדומה ולשעה לארץ כהפכה, והוסר מיהודה משען ומשענה, נשתכחו כמה הלכות ונאלצו כמה סדרי משנה, וארן אלהים נלקחה ונשתצדו הלוחות, ולקתה הצצירה כ"ש השפחות, האם צעשות מלדים דדיהן יאלו ממעליותן, ונפסלו מכהונתן, מה עשה להם עדצי זה שמייעך צין דדיהן, ממנו היו אצותיהן ותולדותיהן, ואם נמאלו ונקדלו כמוש שקון מואב ועשתרות שקון לידון ומלכים תועבת צני עמון והצעלים, הם עמנו היום צצית המדע מונחים צקן צוית וצרוך המחזיר אצדה לצעלים, וכמעשה דצני ורצי חייה

Chap. 5⁶

Chap. 4²⁶

Nidwa 2⁶

144.36⁶

זה היא „חזרה תורה לאבנאיא שלה“, ואם צהיותם צדקן אויזיהם, צאלנות הגויס
 ללשוניתם צגוייהם, נוספו דזרים דזיס וחדשו עמהם, אם הפקולת דז צהס נקח האובל
 והפקולת זירם נשאר, ועצדיקין כמה לעצד לאחד ר' מאיר, ואם פעם אחד צשצוב או
 פעם ציובל אחד מעיר, כאחד מן הדקים קלקל צחזיס צספורי התורה והכתובים מעריר,
 מחוצר צעלי תדסין אוחוי חדצ צמלחמתה של תורה, רזי קשת מימינס ומשמאלס דלראסונה,
 ויד כל העס צאחרונה, מדקדקיס צו אפילו כחוט השערה, כסה וכסו צה ומחו ליה
 אמוחיה, דאמר האי לא חייס לקמחיה, ואם צדצרים שסן עתיק יומיא, אמדיקין ליה
 דרס והאצן גדולה על מי הצאר, הואיל לנו צאר, הואלנו ויקצלו הרוצין את תשחיתו,
 אין להנשא להרעיש ארץ לעומתם, אחינו דצותינו רזינינו טפסרינו, חכמי הדור ופארי
 הזמן, עוזו ומנסו, וחי לראשי ועיר וקדיס שפה לפינו ועשו מחוקתן ושצטו, זה חדשים
 צצוא ספר הרצ דזינו נר ישראל עערת תפארת לגולת אריאל, פטיס החוק עמוד הימיני
 ראש השלישים, יושב צחשצון צצנת תחכמוני, ותשורתו דרמתה לאחד מנכצדי קהלנו,
 נשאל נשאל על עשיית הצורה אחת מצורות הצהמה מן הפדלופיס לרפואה, והתירה
 לנשאה צעדי וצצעות או צחותם הפדלופין, דאיויה ושמחנו צה, קצלנו אותה מאצצה
 דת וכהלכה, ונוספה חולית המדודיס צעם, ירצו את האלחיס ועושים צמלכה, אך
 עתה צצא אלינו אגרת השנית חרושה על גזינו האדוכה למענית, כדמינו צעיויהם לעת
 כואת, הטו את לצצינו נשים נכריות מואציות ועמוניות, ויותר מהמה היונית, איס
 ואיס פדה נפשו צדינה ומשפעה, ואת צת יעקצ לעינו כל דואיה, צבדו צה שלחיה לנפשה
 וכתנו לה גיטה, ואשר לכצוד קונו חס, יתן לה כצוד יקר וגדולה ושכר כפנחס, תמהנו
 איס אל אחיו, עד למאוד חרדנו חרדה, העצורה והסיכל לתורה ולתעודה, לא קדמתם
 אותנו צלחמי תורת מלותיכס, על ידי שלוחכס, לרעת אם כניס דצרי המיוד, תאמרו
 לשליח המוליד והמציא, צזרון דצרו הנציא, העוד אין פה נציא לנקס מאתו לחקור ולדרוש
 את הדשוס צנתצ אמת להודיענס, ואת הנושא והמתנשא לכל לדאם, עתה דרוכי העס
 שרי קדס שרי הגולה, חכמיה וצצוניה דצניה ונשיאיה ודוניה, עמכס עלה וגצודה אין
 עלמה, יקרו אך צמשפט צמדה צמשקל וצמשורה, והסיצו חדצ עלתכס אל נכה, דלא
 מסקיין ליה צדכה, ואשר דנו כל העס ואמרו מי לנו גדול מדזינו משה ציראת חטא
 וחכמה, אף רוח צאפיו קצלו מאפסי ארץ צבורן וערמה, כמעט שמה חצד ספר של
 נראה ולא ידע ודאה, וצהס התורה, והוא נער דך וטוב צחור מעס, ולצו דאה חכמה
 וצכל מדע, כלכל ודרדע, ואם נשמע כת החכמות מפי עוללים ויונקיס עד הביעס
 לפלגות והנס צני שלשים, לא כן אכחנו עושים, שאס אין גדיס אין תישים, ישגא ויגבל
 שלוס כל העדה כולס קדושים, ושלוס הרצ הגדול מאוד הגולה לכל צית יוסף דאשן,
 ועמוסי ידיני נחשן, עיניכס תחזינה צנות לון עיר תהלה, ולכל ארץ אחזתכס תהלה.
 חתימה, עיר ואס צישאל, עערת תפארת לגולת אריאל, ומשן החכמיס כשילה
 וצית עולמיס לה, עיר גדולה דללונה, עיר תהלה.

מכתב כה

צשמעי תלוות כת המתגורים, עמדתי להחנלל צנתצו צהדלותי הכתצ השלוח
 מונצדי העיר דללונה ציום המעמד, ולא חשתי לדצדי חולק אחד או שניס, כי אמרתי
 אולי

אולי ישיבו אל לבם להטות אחד הדצים, וזה הכתב שלחתי לך' מנכנדי העיר, וזה
טופס הכתב:

הכתב מוכיח והנה עיניהם דואות, צמדאות החתימות הנוצאות, יכולים אתם
להבחין לאילין דלקמיה לוחין, ולמי ענן אורו צלתי טהור ומאור עינים וסביא נהור
ברו לכם אתם יושבי על מדין, צין טלית הבא מן הליין לנא מן הגדין, דעו צאמת כי
צא והגענו מכתבכם ע"י הנכנדי ד' מרדכי, וקצלתי אותו צסנר פנים יפות, וצאצצה דצה,
אמרתי מיכאל א' מן השדים צא לעזרני, והנה שר יון צא, עשיתי כאשר נלטייתי מפיכם,
וצפני הודה לחקור אם יקוצל האגרת למדעמה להכין אותה ולסעדה, וכן עשיתי דצרתי
עם רוצ כננדי קהלתינו, והיו עמנו לאבדה, לא חששתי לדברי יחידים או יחיד, אמרתי
יצעלו דעתם צדצים, וכל איש מעציר נחל עלתכם לא יסגר, צסננר ינאת מפי אנשים
גדולים צתובם החדש והמסגר, והדצד ידוע ויכר, ולא סוף דצד רוצא אלא רוצא דמיכנר,
כי רוצ אנשי קהלתנו אמת פניהם מועדות, וזו נראה לעין כל צמדאה ולא צחידות,
ובולם מתעדנים דצדציהם וצמעשיכם הנאים, כאשר תרלו צכתצנו (מכתב כ"ג) תחילתו: "מי
דאה אלה יולאים". ועתה אם טוב צעייכס וכשר הדצד לפיכס, יננסו דצדי צאצויכס,
ותצדיקו את הדצים וזיהירו ככוכבים פניכס, אתם עשו הגדר צאלנכס, הוא הגדר שאמרתי
למנוע למוד הפלסופיא מספרי היונים, עד הגיע האדם לצן שלשים שנים, לא יהיה
דשאי, כי לא טובה היא המעשה מרכצה דעליה אמר ד' יהושע אכתי לא קשאי, ותוסיפו
לגדר ולהחדים ולנדות כל מוילא דרשותיו וצחצוריו מן היום והלאה, ספורי התורה
והמלות מפשטן, כדי לעקור מה שכוננו חז"ל ומה שדרשו צו, ואם כל כננדי קהלתכם לא
יסכימו צזה, יעשה הדצ וצית דינו כדי שיטוב כבוד התורה על כנו, ותשלחו אותו כתוב
על קלף חתום מנכנדי קהלתכם, וגם אנחנו נשתדל דצדד לעשות כמותכם, ואם צאולי
לא נוכל לפייס כל היחידים להסכים עמו, דעו צאמת כי יש צנאן אנשים גדולים דצים
ונכנדים, צהגיע אליהם השמועה, יאמרו אמן על האלה אמן על השצועה, כדי לקיים
את הגזרה, ולעשות סוג לתורה; וצהדאות תועלת זאת הענה והתקנה, הנשאדים כולם
סציוותינו יקצלו אותם צצבה, צדאותם כי רוצ הנצור יכולים לעמוד צה, הקולות יחלון
ולא תוסיף העקפה, ולכס תהיה נדקה, ואחר צאתי להודיע לפני מורנו הדצ ד' שלמה
יהי אלהיו עמו, כי צאו אלי קרצוי האומר על אצרהם ושרה חומר ונודה, חרדים
הנכנדים הם מנזיפה דמד ומקול הגזרה, אמרו חלילה כי לא נתכוון הדורש לעקור דצד
מן התורה, דק כדי לפרש ההגדה אשר הנגלה נמנע צחיק מן השכל ומן הסצנא, כההיא
עונדא דצצא מליעא, צאגרתא דרצוי צנאה, ואע"פ שדש זה ונמשך אחריהן הליוד צפדשת
הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את, היה כגבה וצגיאה, והס יולאים מאור לכפס,
מפני שקללת חכס אפילו על חכס היא צאה, והוא מתחרט מאור דצדד, ולא יוסיף עוד
לערצ התצן עם הדצ, ומכיר אני צו כי הוא מגדולי הארץ, ומן האנשים פרי לדיק צק
של קדושים, ע"כ אדוינו מדינו מאור עינינו. מאחר שהוא מתחרט ומתענה צנורס נפשו,
שים ימויך על דאשו, והולא דבלנו מן השצבה, ותהפוך הקללה לצדכה, כי ידעתי כי
יצרך מקורך, ואת אשר תצרך מצורך, כולם הכותב נאמן אהצתכם, סד למשמעתכם,
נקשר צצצלי תשוקתכם.

אבא מרי בר יוסף.

לקיים תוקף דברי האגרת לדרוש אלהים על המכוון, צאתי אני העויר ומפיל תחנה לפני קרובי העויר, אוון לנו יעיר, הנמצא כתוב צם' צעלי צת אל כנר ומחצק חיק כנדיה, לפי דעתנו בונתכם על העוסקים צספרי מינות דודסים צאגרות של דופי מדחי תושיה, ומקאת אנשים יאמרו כי כונת צת אל כנר, על חכמי התבונה וחכמת הפלסופיא, כי טח מראות עיניהם, תת בצול שלשים לסם, והיה כנא דצרי אדוננו מודנו צאל היעז, מצניו דצריך הנכוים, יהיו ששים ושמיים, פי המדצד לעיר התלמידים,

יצחק בר מושה.

מ כ ת ב כ ו

אחרי כן הוגד לי, כי דעים הם החתומים צכתצ המתנגדים, אשר התנדבו לחתום צכתציו, ומקרתו הענין איך היה, וכדי שלא ימצא דצדרי הכחשה, עמדתי שנית וכתצתי דצרי התנללות, והגעתי אותם ליד הרצ, וליד קלת נכצדים המתשכים עמו והודעתי להם אמתת הענין, כדי להיותי נקי מה' ומישאל, וזה עופס הכתצ אשר נעשה קודם הגיע כתצם לסם.

דראותי צעלי אסופות, החזיקו דצריהם צכשיל וכלפות, ארדיע למעלתכם צפרט וצצאור כל הענין כדי להכלל עצמי והנכצד הנעדר אשר היה עמי צמזיק. דעו צאמת כי צהגיע מנכצדי קהלכם אשר לא עממוס כל קתוס, כתצכס החתום, הסכמנו שנינו להיות נלמדים, לדצד צחשאי ולגלות אוון היחידים, הם השדירים אשר ה' קודא, ורוח ממרוס עליהם יערה, וכן עשיתי כאשר ספרתי דצרי להנכצד נושא המכתצ ד' מדרכי, תחלה היה דצרי עם החכם דון פרפיית תצון שמו ר' יעקצ מכיר, השיצ צפה מלא האיש מקנא לתורת ה' ואת אחיו לא הכיר, וכה היו דצדיו עמי, בי מאוד עוצה העלה צעניי כאלו כאלמה למשה צסניו, וציוס המעמד צקראי את האגרת, ראיתי כי הפך עורף ועצר עליו רוח אחרת, הטיח דצרים צשמעו דצד הכתצ ודצד כנגדו, וכל אחד ממנו היה תשוצתו צלדו, וידעתי צאמת כי קרובו ר' יהודה צד משה תצון הכיא את לצצו, ולכן לא טצ צדרך אשר צא צו; אמרו כי הסתדלותנו צשנאה כנגד צעל המלמד ודצי שמואל תצון וספריהם, וילינו עלינו קלת מהנכצדים הקרובים אליהם כי זה עלה צמחשצה זה כעה, ולצנו לא כן ידעה, רק להסיד המכסול חצודי הדרשות הקשות, אשר שמענו מהם חדשות, עם ישנות, פודלי הברדים מפילי החומה, כמעט הפשיטו פשוטי התורה והליצורה עדותה, ואס יש עפקק צדצד אס דצרי אינס כניס, הנה צכתצ השלוח לכס העדתי לי עדים נאמיים, והס רוצ נכצדי הקהל ומן הראשים, כולם אנשים, ולא הלכתי לצקס נוגשים, וכל הדוה להשיצ יצא וישיצ לחקור את עדי, דהא בעלא והא קצא והא מדי, וכתצ החכם דון צופוס ודאל פרופיית תצון, אשר שמעתי אומדים כי שלח אגרת חתומה, דעו צאמת כי כתלקטו אליו אנשים לא מצני קהלינו המה, ויש קלת מן החכמים אשר צדבלינו חונה, לא דטה כתצ השלוח עאלתכס וענה ולא ידע עה ענה, ושנים ושלשה מן החתומים צכתצנו עשו חתימתם פלסתר, וצאמת שלא נתכוונו לקבת, אך נוכח פניהם התקית את תוס לצצו צולס שקמים וצוקר, עושה צנפסס שקר, והתנללו צעלמס כי אמר להם הטוב שצהס והמיוחד, כי שני הכתצים מתנצאים צבגנון אחד, וחתמנו צספריהם אע"פ שלא קדארוהו, ואס קדארוהו לא צבינוהו, ואכחנן לא צאנו לגנות החכמה, חלילה

כי זה לא עלה במחשבה, רק לקיים דצדיקים ולהאמין כי לא עוצה היא הקריאה התמידית
 צמעשה מרובה, מעתה כל ראויותיהם כהתוך כסף כבוד כתבו, ואין להם על מה שיסמכו
 ולא נשאר בכתבם מלה דעלה דחנותא לא דחינוך לה, ע"כ דרזני אל תחושו למנינם
 ולא מהם ולא מהמונס, ועשו אתנו דבכה, והוילאו רגלינו מן השצכה, ויגיענו מענה
 שלכם בצבורה, לצנות חילווחמה קצוה התורה, כאשר נכס בכתב (מכתב כ"ה), תחלתו הכתב
 מוכיח "לעשות גדר חטאים גדולים ימים, והודיעוני אם הביעו אלה הכתבים לנדס
 הכתב הראשון, לעזרת ה' בצבורים" (מכתב כ"ג) והשני מחלה פניכם להעלים הכתבים
 ולא תניחום להעתיק לשום אדם, זולת כתב, מי דלא אלה וילאים" (מכתב כ"ג) עד יצאו
 תצואתכם ויעלו למחיס, ווילאו פרחים, ונהיה צתורת ה' שמחיס, ועתה אני עשיתי
 את שלי, אתם עשו את שלכם, וה' צרחמיו למען שמו הגדול יעשה את שלו, ושנות
 חיים יוסיפו לכם, כחשקתכם וכחשקת אסיר תשוקתכם, עזר אהצתכם, נאמן צדיתכם
 אבא כורי בר משה יצ"ו.

מ כ ת ב כ ז

צהגיע כתבנו וכתב המתנגדים, לירי נכצדן צללוונה, חדרו על כתב המתנגדים,
 אמרו הדצד דצדנו ככגד נכצד הרצ יצ"ו שיחויצ לנו המענה ההיא? וע"כ האריך בכתב
 הרצ צפני עלמנו וקלת נכצדי הקהל צפני עלמס, להשיצ אל הנכצדים המתנגדים אלינו.
 וזה עופס כתב הדצדים המגיע אליהם:

קול צדמה נשמע קול המולה צקול מחנה, מחנה אלהים מהמונס הם כל צער ומי
 יענה, אכפש יכצד ומי לא יענה, אריות שואגים ומי לא יירא, אילי ישראל ומי לא יוציל
 שי למורא, צהם לתורה עד ועונה, ידיו רצ דצ מורה, מלמד ושונס, ולכל חכמה אז
 צונה, מודך צשעלו מים, מקפד שחקים וחוב שמים, ואם אמרתי אספרה כמו, לא
 אצין כמו, ואם ידעתי צתור קלת מעלתם, מי צא עד תכליתם, אף כי אנכי אענה וקענס
 עצה מנרסי, כי אם דויה כוסי, ואני שותה צעילי עסיסי, לצס כים יהמה יחפצ
 דסיסי, את רגלים רנתי וילאוני ואיך אומר כתנתם כתנתי, צידם קנה המדה, לפלב
 תעלה צמעלות כל חמדה, יסודתם צהרדי קדש, היא יסוד המעלה, בצולתם עץ עושה
 פרי, גרי לכל מחלה, ומי לא ידע צכל אלה, כי שס רוח מלא מאלה, ובס אמנס צקעני
 תמהוני גדולי הדור, איש ואיש מלא עולם יודע לצצור, מניפי המסוה, צה מלכים ימלוכו
 ושר צתשא יסור, שוקלים צפלס הדים, ודעתם מנרף לצצדים, איך לא יסקלו צמשורה
 את אחרים, כי עתה ראינו על לא חמס מקולס ילא צדק, ומקולס קורא ידקרק, ואש
 מפייהם תלך ואם על שפתם חן הולך, ולשונם שמן תורק, הציע החותמת והפתילים
 והמעטה, הרצועה והמקל והמעטה, ליסר על איש מדרך האמת והשלום נוטה, והנני דן
 לפניכם צקרקע, כן לפני ד' יוחנן צן זכאי, או לפני המלך ינאי, ואתם כאשר דעתכם
 דונו כיכאי, שמעו שמים והאזינו ארץ, האם פטרנו והיינו ראשית מדון? האם הקלנו
 צכצור ודצדנו צדך זדון? פרשו השמלה ותחודו הדצדים, והוכיחו צמיסדים, הלס אחר
 מהמיוחדים שצעדה, מוחזק מנוחלי הארץ לתורה ולתעודה, הכרעוהו ואצותינו קסרו
 לנו, שוקד על דלת התורה, איש נצון וחכס ידענוהו צישאל צידלת חטא נוהב צכל
 מדה היסדה, ישן הייתי ועודרני, וצתור אדם המעלה ראני, והטעין על כתפי את המשא
 לאמר

לאמר, כי בארץ אנשים ממלאים כל הארץ חדר וקטון, מספרי ארסעו ואפלטון, וסומנים עליהם כסומך על הפלטר ולוקח מן הסיטון, ושיש עלי לפתוח ראשון לתת ענה, לבדוד את הפלטה, וכל חכמי הארץ הלזו יסכימו עמי, וגם הוא לא אמר לי מאיזה מקום המה, וגם שמם לא הביד לי, ואנכי לא נפתה לצי ע"ז, ואמרת כי שם אצות לכל החכמה צדורה וצחכמת יוגית, מתעלם צפדדקים צנערה אהרנית, אין הדבר מוטל דק עליהם ועל חכמי הארץ אשר שם, פן יאמרו לי מי זה שבא לרדותינו צתוך ציתינו, והנה שם כתב עמכם ממנו תדאו, ע"כ אמרתי צמכתאי ואם להוכיח על ארלכם עלה על לצני; ועוד הוסיף החכם לכתוב אלי שנית כי שם אנשים צאים צחיפות וצדנים דורשים שלא כהבון, ואינם מתצוישים צמאמרים שהם אומרים, ויש אומרים שאצרהם ושה חומר וזורה, על זה היה דוה לצנו, על אלה חשכו עינינו, וצפרוך הדצרים עוד כתבו אלינו מנכזרים אחרים, כתב איש ספרים, ועושה התורה פלסתר, עוקד כל התחומין ופשטי התורה סותר, שאף ד' מלכים נלחמו את החמשה, הם ארבע יסודות וחמשה חושים, וי"צ בני יעקב הם י"צ מנלות, וא"כ הדצרים האלה כוללים כמה תקלות, אין כוח צקהלות, לצ להוכיח, כי לכס המשפט, ולכס נתנה הארץ לישראל, הלזה נקרא חוטא או יוס רצון לאלהינו, אנה ואנה נמלא החטא, וכמה סגר לנו העין, הצינו ורואו את הקלנו צצוד קהלכם הקדוש, האם צספרים שכתצנו, תמלאו אפילו נקודה יולאה מן המדה, ואם לא הכחנו מעלתכם על מכוונה צדצוד, צשלחנו ספרים לעורר כצודכם לעשות סיב לתורה, שלא ידלו אלה שנים ושלשה את גדלה, ואמרו והתנו לשליח ליתן אותו חוש, לאמר אל החכם הנפקד, ואם יוכיח הדצרים, אם ירצה לפדסם ספרים, יפרסם, ואם לא יחצוש צעמון ויכסם, הלל זה תריצו, השופט כל הארץ לא יעשה משפט, ושופט אין כתיב כאן אלא משפט, הכה עתה אנו לא גזרנו ליסד, דק כי דאינו עגמינו מעגמכם וכמונו כמוכם, וצאנו להודיע לכס את אשר שמעו אזינו, ועל צ' רב' אלה אשר לא כתפרס שמם ולא שם מקומם, ואנו המנגדים ומצקשים להוכיח דצדנים שלא כהיה כולנו ענושים, ע"ז ידונו אנשים, ועתה צדאותי שאתם איינכם רואים לעשות כן, גם אנהו דאינו כי ילאנו ידי חוצתינו לפי דעתינו, ואתם גדולי הדעה והענה, תעשו כאשר תדאו צעין שכלכם, ואין לנו עוד עסק צזה, מאחר אשר השקלנו הכסף ליד היולד, כי אתם היוצרים עם המלך צמלאכתו יצתם, ותעשו מה שתדלו גם אתם; עוד דאיתי כי תפקדו עלי עון הרפואה, לאמר כי טעיתי צהודאה, ואם אולי השצ איש מכס שזה שלום גמול למלא את ידו, לא כן אנכי עמדי, אני אהצתי לרקי, ושכר גדול יטול מי שמוכיחני צמה סימאל צדצדי ספק, לא כציא אנכי ולא צן כציא, ולאשר ילמדני אומר, כמה ככרין דנרד אתן למלא דיובי, אף כי היום ידעתי כי הוכתי צית מאהצתי ואוסיף אהצה, ידעתי גם אני כי לא תדרפני צאיצה, ואם איש צכס יואל ליסד כי יגלה הענין כדפאי לישראל, גם אני אהדונו ויצדכנו האל, הכני אומר צמאמר כמה פעמים לקייתי ע"י עקיבא צן יוסף, ונוספה לי אהצה, הלל אשיצ אשר נטעו צישראל נטע נאמן שבו צכמה מקומות, אף כי אנכי היום קטן צחכמה מן החכמות, הלל הרמצ"ס ז"ל כתב צספרו והקשו עליו צאלף מקומות, כמה רצנים גדולים, הלאצ"ד והר"ד משה הכהן ז"ל, וצאמת טעה צהולאה אחד מהם, או הרב המחצד או הרצנים הצאים אחריו, ומה אני שלא טעה צהולאה או צהודאות, אף כי צהוראות הרפואה, ודרשו מעל ספר וקראו,

ה"ל ע"ז

שלא כחצתי רק כמסתפק לא כחותך את הקין, ואם טעיתי דברים שבמדרש העעוני,
ומי יתן ואמלא איש יוֹזֵאם ההלכה לאורה ויוֹזֵאמי מן המצובה, אמנם ידעתי כי אתם עם,
וצין בצורה צין צעם, כי תאמרו לי על שמאל שהוא ימין, אטה אזני ואשמין, וה'
יכפר צעדי, ויורנו דרכיו ונלכה בצלוחותיו כל הימים, עד ישיינו מיומים, ונחיה לפניו
מלידה ומצטן ומסריון, ושקוד על דלתות התורה ונצוה אל ישועת אליהנו ציון,
ונדעה נדפסה לדעת את ה', כי נפנה אל ימין או אל שמאל, ונודה צתורה ההולכת
למואל, הכותז למעלת כולכם, נאמן זכותכם צפוי לנו, ומי לא יעירונו, מנותכם מקיים,
וכצות הזמן נושא על כתפיו תַּשְׁדֵּיִקְס והוד מעלתכם,

שלמה בר אברהם ז"ל אדרת.

מכתב כה

טופס כתב הקהל אשר שלחו אליהם:

הנציאים איה הם, הדואים מה דאו על ככה ומה הביע אליהם, מדוע אמרו
דנו לא נצוא עוד אליהם, כי לא דרכיו דרכיהם, קראו לנו כלו מדברותיכם, כי לא
נדיח צעברותיכם, הר אליהם הר צען, מה לכס כי תוליו עתק מפיכם ועוקן מדצט
אם מעני המערכה עלה עשן, אם לא חשצנו לתרום מן החדש על היסן, ונפשינו יצנה
כמחלוקת ישנה חדשן, כעת יאמר לישראל מה פעל, צמה היתה החטאת מה עשה מה
מעל, האם אין עזרתינו צנו, ואין אתנו יודע עד מה, להכיר מקום המשפט מקום
החכמה, האם אין דעתינו מודעת להצחין לדעת איזה מקום צינה, עץ החיים ועץ הדעת
הולך גצר, כי יזהיר מהוכיח מוכיחו צהזהיר למזהר, הלא ידעו ראמים והר ההר, כי
צדור אליהם ואלהי ישראל עומד צהר, שם ישו כסאות למשפט לתורה ולמשנה, שם
מקום למדקך מקום לצחינה, ומאן מעייל תבין טלמוסין למקדז למסאנה דמעדרוניתא,
המצלעדי אליהם עלינו צתחלה, הממנו ילאו הדברים ראשונה, לעורר מבורי ארץ השירים
והסגנים, לאמר שמעו זאת הבהמים, זרע האיתנים, לולא כי ראינו ענן קשור על
ההרים, אחד אחוז צמעלות חכם הדזים, ילא מהר לכרז, מדלב משקמה לכרז, דצר
ויקרא ארץ שמועו עמים ודעי עדה, כי יש שרש פודה ראש ולענה, פודש מצודה על הר
ולודה שועלים מחצלים חכמת התורה והורסים, כקדוח אש המסים, ידא המלוא יסולס,
על דצר זה הרעיש את העולם, קרא את הקדיאה לפני הרז מודה דקך מאור הגולה,
אחז אנשים גלה, לאמר סצו הקיפורה, ספרו מגדליה, הפקידו שומרים על חומותיה,
תלא אש ותאכל כל תשליך אצן אליה, אחד עמדנו על הדברים המדעידים פעם ושתיים,
אמרו נלא צמבלת ספר על עיר קדש רכז אליהם דצותים, הלא צלקחנו מידם קרנים,
אז יכנע לצצ שנואי כפש שומרי התורה נושאים אותה על כפיים, הבשנו אליהם זנחים
ומנחה, שמן המור שמן המשחה, תוליא למעלה אל מקום תהלה, כי יש אצן גדולה
צלכת הבזית, היודעים להעביר רוח חזית, עמכם רוח האדם העולה, היודעת לחצט
הנשצרת והחולה, אמרו שם אתכם שצט מושלים נועם וחוצלים, ליסר פודלי הבדרים,
המתקשים והמעטרים אל הערים, צדעותיהם הזרים, גם צעלה שלחנו אם עוז צעיני
הסרכים, לעשות סיג וגדר אצנים, אל נערי ישראל והצנים, לצלתי אחוז צקירי צתיחומת
היונים, עד עמדם על פקסם לאוים ותומים והגיעו לכלל שנים, ואתם תהיו לאשויים,

ורדך הנה פניכם גם אנחנו נכונים, להיות אחרי הסכמתכם אחרונים, ומי זה אמר
 צקטיכם יד להרים, אף כי משול צעדים, חלילה לנו מחדש צעדים, והוכח צדדים,
 ולהקל ראש נגד צנן של קדושים, החדש והמסגר מודיעים לחדשים, והכל צפניהם כחדשים,
 עשו להם אפריון צפני תמרים, תחתון ועליון, משיגי האמת צאקא ואלעא, וההירין
 להם שצילי דקיעא כשצילי דנהרדעא, ומדעתינו אם נקראת המגלה, דלוננו לפני כדוכס
 מגולה, כמו שהזקנים צחי גודן עבודה, העולה על דוכס תדיוח ומקריצה, אז תאמרו
 עוד שוצו דקאי זה, זרע קודש מלצת התורה והמורה, לפניכם שעדי דק ופתח תקוה,
 ועמכם צדצד המשפט ענה, לחקוד ולדרוש האפשר המחוייב והמנע, ומה שאין צו אפילו
 מלות פדוש, ואתם הדצים משפט אמת שפטו צעדיכם, האמת והשלום אהצו הננו
 אחריכם, ולשלום אין קץ לנשיאי ישראל החכימין איש על דגלו, לשם שצו וסגולת עמו,
 יעשה שלום לכם עושה שלום צמדותו, יגדל כדוכס מעל לבזול ישראל, יעמוד זרעכם
 ושמכם, כנפשכם וכנפש שומרי משמרת משמרתכם, קדים אל משמעתכם, מעתה ועד
 עולם, צאים על החותמת צמטה ופתילים,

שאלת'יאל'ן' שמואל בר שאלת'יאל.
 יעקב בר חסדאי ז"ל.
 יעקב בר שאלת'יאל ז"ל.

מ כ ת ב כ ט

זה עופס המענה השלוח אלינו מן הרצ ומן שאר נכצדי הקהל, והוא כמוסיף
 תלונה על דצרי המתנגדים, והתנלות עליהם ולי המעורר.
 עורי לפון וצואי תימן, ואת איתן העלו לנו וכלכל ורדע והימן, ושציעם אם
 לאו צזמן דוצד דק ועם קדושים נאמן, על דצרי מלכי דק ידכה ישוח צפעל נאמן,
 ידידי נאמן ארץ תאנה הם לשצת עמאם, כי עתה תחת דודפיו טוז לטוצים, נאחזנו
 צצצן צקנס וכחצנו לאוצים, חצנו כי היו דצריכם לנו לששון? ולא היה אחד כתלנו
 דוצ אורצ אריה צמקתדים, בצורי כח כוכנו חלם על יתדם, ישיים היינו ולא עלתה
 חטאת עמינו על משכביו, אוהצים צלי לז ולצ כל נכצדי ארץ וחקקנום על לוח לצנו,
 ואמנם אם איש נם, ילאו אנשים והוליוו עמאם מדשות קונם, נקוה ולא ידא אם תחכה
 עלינו מחכה מנכצדי ארצכם, ומן היחידים ציראת העא נתעודקנו על האומרים, כי אצרהם
 וטרה חומר וטורה, ודורשים דצדים דשות של דופי ואין מכלים, צחותם צקהל קדושים
 מהתלים, ודריכם ראשי עם להנעים, ואת שמש ואת שם מקומם לא הבידו לנו,
 ולהיותם צהר עינינו צלחי, לא עלה צלציו לדצד על אציו הראשון צשלי, ואנחנו להם
 עינינו, וצדוך ה' כי דאינו על דעת כל שכנינו, ודאינו כי המשפט לגדולי הדור ליטר
 הדורים, ולהם תחנן לגדד הבדרים, ומי לנו גדולים מהם לשום משטרם צארץ כ"ש
 צאלרותם וצאחיהם, ותחת קחתנו שגר, היינו צעיניהם כעם נכר, כי אנשים דצרו צם
 אחד אשר הכדנו, וספרנו צספרינו מעלתם ומעלת אצותם, ותלינו אלה המגן צם לאמר,
 כי נחת דוח הקדש צקצצם, ורצני הארץ אשר היו לפנים, ואשר אנחנו שותים מימיהם,
 שחרנו לנן לפתוח שערים, שערי דק יצואו צם הנערים, ומוח עממותם ישוקה צדת
 משה וישראל הישעים, עד היותם מגדלים צתצנית היכל, ואמר עליהם היכל ה' היכל
 ה' המה, לא יתעסקו צחכמה אחרת שלא יצוא אחד מן הקטנים להפיל חומה, לצעצור
 שאותן

שאותן החכמות מושכות הלז, ולעשות כל דברי תורה כעולב, ועתה ראינו שאין עולתנו ותחנתינו מתקבלת, ותחת התועלת התקלקל השורה הפך התועלת, אמרנו אולי ח"ו כצעיר בחלת, ע"כ אמרנו אתם גם אתם גדולי העצה, גדרו הפלגה, ואם תעשו כדעתנו הטוב נשמח, ואם לא, נדע כי אתם כולכם דעים וחכמים ונצטח צה' יושיבנו לצטח, ונשען צאהלי שם, ועל לוח לצינו ידאתו וכבודו יחוקק ויכשר, ונעשה לנו צתורתו שם, ויהיה אלהינו עמנו ועם דורותינו, כאשר היה עם אבותינו, אמן כה יעשה ה', הכותבים למעלת בצודכם כולכם נאמנים.

שלמה בר אברהם ן' אדרת. יעקב בר חסדאי ז"ל.

חתימה, אילי בני ישראל אחי לצנון יסודתם צהדרי קדש, סופרי המגדלים, השדים הגדולים, אשר צעיר ההוללה, היא העיד הגדולה מונפשליד, המקום יהיה צעזעס, אמן ואמן סלה. וכתוב מלך השמי: ינתן לזר אזהרן וזר אודין, החכם הותיק הנעלה הכבוד, ר' אצא תרי יז"ו.

מכתב ל

אחרי כן דקדק הרב צנתצ המתנגדים, תחלתו קול על שפים" (מכתב כ"ד), וראה כי לא צדק ידדו, ויאל הרוח ולא צמשקל, ושלא כתצו לאחד מן המיוחדים צצהס שמו ר' שלמה לזוביל להוכיחו צדצדים, ודצד אתו משפט, וחלה פניו ג"כ להמלך צקונו כדי להציא נקודת המחשבה תוך עגלת הרגון, וזה עופס האגרת:

נער הייתי וגם זקנתי, ומנעורי זמן למדוני ולמדתי ואני זקנתי, לצי דאה את כל ונוכחת, דאיתי שפלים ואת מלכים לכסא, ומלכים מלקטים עצמות ליום הכסא, ומה אפתה להמון קדיה, ואם צניתי לי מגדל צנוי לתלפיות, והכל שז אל העפר אל ארץ מאפליות, וקול קורא צאזוי, אל תשמח אל גיל, ראה כי דגע ינתק הפתיל, והמון הזמן ומהללו, לנלח יאצד כבללו, ואם יתן פעמוני זהצ על שולי מעילו, מחד ידע שדיך צאהלו, ע"כ מצחורי צינו וציני אתוכח, אני צחקד עליון לא כלתה לי כד הקמה. ולפתת השמן לא חסד, אך דאיתי ואתצונן, ועצתי הכל כמתוך קופה של צצד, ומה אתצונן עוד להגדיל צהיכלי שוא את שמי, ויפת לצי לתן על גפי מדומי קרת את מקומי" צקטנתי לא שמתו צימים כספי, ואשוצ לכסלה אחרי צלותי, וכי ישאזני אחרים, על כנפי בשדים, צשמים עדי וסאדי צמדומים, כי לא גצה לצי ולא דמו עיני, ואם כה עשיתי וצזה תעו דעיוני, לא שמע ה', אך אם צנפת שוא יופיני, וצפיו וצלשונו יכצדני, אם יגציהני או ישפילני, בי צאמת תכיר אני ערכי, ומה יוסיקי כי אסיך צשקד כסכי, והות אלה צאמת יצון חכי, אמנם נפשי לה' משומדים לצקר, ואחרי מומי לא אצקר, לא אעשה צנפשי שקד, להעלים עיני, וכחדש לא אשמע אאטים אחי, לצלתו שמוע א' מן היחידים ככצד אשר יקראני, ולבדור גדדי התורה יצואני, אך אומד הכני הכני, ארצתי את אדוני, ואם כצצוד האדם הגדול אצחד, ולא אצוש כי אצוא על שכרי ציום מחד, ואם על זה יהלמני זקן ונער, וישחור צי יושצי שער, יכו צצצט על הלחי, או יכירו צאמת השפי, מקדים אני את המחלה לסכלה, בי לא לאדם המשפט כי אם לאלהים, ומה תשתוחחי נפשי ע"ז או מה תפתי, אם יקילו פניהם, כי לא אתצוש, ואם יכתצו עלי מדורות אינני חושש, ולא אצצעות ידיהם ורגליהם שש ושש, על משמרתני אחני נצצ, ולא אחוש ללהצ ולנצצ, ועתה

ועתה כי עוררני אחר שוקק על דלתות משה ויהודים גדול נודע צעירים הוא ואצותיו
 מן השדדים, לאמר ינאו אנשים שנים ושלשה יעלו על שפת לשון אציו הראשון, אומרים
 אמור כי אצרהם לא ידענו, וישראל לא יכירונו, רק משל היה וח"ו היו כלא היו, וכן דורשי
 ההברות של דופי בגממין המקראות עם השופי, צאם ע"ז נחדש ואמר לפשטיו שלום,
 ומהשיב אמרים מפיו כלום נכלום? הלא נכלם מאצותינו. הלא נבזש כי נביט אל כל מצותינו,
 האם אתם לא תהיה ידוכם בני דראשונה נהמיתנו, ואמנם גם אנחנו לא עלה דרעיתנו
 לדוכם צצית דינינו, כי ידענו גם אתם עם ועמכם תמות זכמה, אתם חיל וחומה,
 ולכם לנבזש בגדי רקמה והנקמה, ואף אם תמלאו צינינו אתם תאסרו המלחמה דראשונה
 ואתם תתנו ענה, אם נאספה אל עיר אם נכרית את ענה, כי אז אחד לכולנו, וה'
 אדון לנו, ולכבוד שמו ולא לכבודינו, ולכבוד צית אצותינו, נחלץ חושים ולא צית מלחמתנו,
 גם היום לא הרמנו קול מקל, כי ידענו צמקומכם סופר ושוקל, ובתצנו אליכם,
 מבידים מעלתכם, ותורת הקדושים אצותיכם, תחת קחתנו דרכה, הולכת דארתנו
 צצתיכם כמהלכים על השכרה, וצאמת כי אתם גדולי החכמה, ועמכם ענה שוכנת עדמה
 אמנם תמהנו כי כתצתם "הרצ ענתכם תשוב אל נדמה" מוסרכם לא סר, ונלל החכמה
 כל המוסר, והסכמה נמור, כי היות בני ליון, מלויינים צחמות הנכריות מצען מלידה
 ומהדיון, שאם אין גדיים אין תישים, וא"כ ח"ו לא יכנס לבס לדרוש את תורת ה' אחד
 היותם שישים, כי לצינו ולצצם יודעים, כי החכמות ההמה נביות על הטבע, והלצ
 נמשך אחריו ואחר שיכנס אותו הנצב, לא יעצירה סמנין ונלון, הלפני לא ידחק ויהיה
 בלצ לפון, ע"כ אמרנו אם חפץ בנו ה', והיתה עלתינו צעיניכם מקובלת, להיות
 התורה קודמת ושצט מוסרה תרחיק אולת, גם הרצ הגדול ד' משה ז"ל גוד כן צספרו,
 והוא חכם ויץ זאת, ואיך לא נשמע אל דבריו, וצאמת לא יכנס בלצ הנעדים חכמות
 אלו נעדרות, גם כי יחוקרו יחשזו חכמי התורה דייני גזרות, ועתה אתה איש נבון
 וחכם, וצתוך קהל ישראל כדאי נודע מחוכם, עליך המלצה לחתום חזון, ולהוליא
 הנעדים מרשת רגלם, לצלתי הרחיקם מעל גבולם, ואחר שגמלאן כרסם מעדני התורה,
 אז יפרשו לשאר החכמות את המפה, ואכלו מהם הגבגדים ויזרקו הקליפה, ומעלתך
 לדבר דצברים האלה תצואי, ובצורך יעוררני, הלא עוז כי נקדאך גודר פדן משוצ
 נתיצות, אשר דרכו האצות, מהיות נפשות קלת הנעדים שוצצות, ולא על תקון ארלותינו
 אנו צאים, כי לא צתוכינו צחכמות מתנצאים, רק כי אנחנו עלם מעלמכם ושצט מצטרכם,
 ואנחנו לעם אחד, ותורתנו נתבה מדועה אחד, וה' אליהו ידלנו ויהיה לצצנו אחד,
 כשם שנלצות אצותינו היה אחד, ואנא הודיעני אם נשמעו דברי אלה, ותשמחוני כי תאמר
 מצטר עוצות אני נאמן מעלתך, עושה משמרת שלום ציתך.

1.687.12
 A. 687.12
 A. 687.12

הכותב שלמה בר אברהם ן אדרת.

מ כ ת ב ל א

צהביע כתב זה אל צעליו, הביע לידי כתב שהוא תשובה מן הכתב אשר שלחתי
 לשם תחלתו "הכתב מוכיח" (מכתב ב"ה), חתמתיו לפני גדולי העיר, זה עופס הכתב:
 כונתך לרויה ומעשיך לרוים ודלויים, הלופים אמרם ונציאים, ומי יתן בלצצות
 יחוקו, וירחק חק ספדי האומות מלנשים משדיהם ינקו, ואנחנו צשמענו את הקול מדבר,
 לא

לא אמרנו נדקדק על הקלצון ונסקל, אך נחללנו חושים, לבקש תחנה מאת קהלכם
 הקדושים, להסיר מעל אנשים פח יוקשים, הרצינו פעמונים ולא נשמע קולם, ושם
 לחל דצינו צקלם, ומה לנו עוד לעוק אחד צאלינו, אשר לבצו פונה היום רק
 לתרתינו, אשר קצלו אצותינו, ואין פרץ ואין יולאת צרחותינו, ומה כגדוד ומה כננה
 חדצות, ואין גדר דחיה צבולותינו, ואם לגדוד צאלות הן על התפלה ועל התחנה,
 אשר התפללנו צתחלה, אנו מוצאים עמם כאשר צמחצרת מלאנו, ולא עתה כהדימנו
 קולינו צתחלוקת יצאוני, אנחנו עשינו את שלנו, נקיים אנחנו מהם כולנו, ולפני ה'
 ולפנינו גלוי שאין ענתינו להם מקוצלת, ודעתינו להם אינה דלויה, וכמעט גלוי לכל
 העמים, אם נתעבס עמם מזה יהיה ההפסד מרובה על השכר, ואמנם אם דאינו שיש
 אחד בורס ואחדים נגדדים אחריו, תודיעני מי וולוי לבקש תחנה, ויהיו ידיו עוד צזה
 עסוקה, ועוד מאשר נצוא אליהם צחוקה, אם את הדבר הזה תעשה, וכוך אליהם
 ויכלת עמוד, אז תהיה נקי מאלתה, גם אתה את נפשו הבלת, ויילך ה' מפח יקוש
 מדבר הוות, ויבינו עליך תורה ומלות, מומה תשמוד עליך, ונגע לא יקרב צאהליך,
 כאמן מעלתך.

שלמה בר אברהם ן אדרת. שלמה ראובן בר משה.
 יעקב בר חסדאי. יעקב בר שאלתיאיל ז"ל.

חתימה, צר אצון וצר אודין, החכם הותיק ר' אשא מדי צר לוניל ז"ו.

מכתב לב

מענין הודש אשר לייך על אצרהם ושדה, שהם חומד ולורה, הביך לי אחד
 מנכצדי קרובנו שהוא מתחדט מזה, וחלה פני לחלות פני הדצ י"ך צנתצו הנכצד להפוך
 אליו הקללה לצרכה, וכן עשיתי חליתי פניו להולאו מרשת הקללה כמודה ועוזז ירוחס
 והסיב לי הדצ י"ך תשובה אשר זה טופסה.

יתצרך אליהנו כי ידו פשוטה לקבל צנים, וקודא צנים אף לשוצים, ומה נכצד
 היום אשר כנאשס נתק החטא מעלצים, דליתי כתצך המצטר טוצ לטוצים, על הנכצד
 שהכיר צנעאו, אשר כתצ כי אצרהם ושדה חומד ולורה, ניחס על הדעה, והכיר שקלקל
 את הסורה, יירא מאשר קללתי, האומר כן ורואה שאהפוך קללה לצרכה, ומה אני כי
 יחצרוני על ככה, החטא ממיית והתשובה מחיה את צעליה, וכקרני השוד והמרויח
 המתחדט ומצקס תחנה על המדי, ואני א"כ עולה לבצו שתועיל צרכתי, אם אהפוך
 לצרכה קללתי, אומר אני יצרכהו אל עליון השוכן צניון, עד יאמר לכל לא יקדים יונכס
 ליון, ימחוק מה צנספדיו ויסוד מלצצו מחצצתו, ודפואתו קרובה לבצא, ואצרהם ושדה
 ישימו ידיהם על דאשו ויצרכהו כי מחלציהם ילא ומעונס החטא יחלצרו ה', עלמותיך
 יחלין והיית כנן דוח, ויפתח ה' את אולרו הטוצ, כי חמודות אתה, כאמן צצדיתך,
 עלו צתודתך וצטלימות מדותיך

הכותב שלמה בר אברהם ן אדרת.

חתימה, פני דליק החכם הותיק, הד"ר אשא מדי ן דצינו האשל הגדול החכם הנעלה
 הישיש הדצ ר' משה דלוניל ז"ל.

מכתב

MS. A. 10, 115

מכתב לג

התשובה שהשיב ר' שלמה דלנויל על כתב ששלח לו הרב תחלתו "כער הייתי", (מכתב ל'), נתעלמה ממני, ולא יכולתי לחקור ולידע תוכן התשובה ההיא, וגם התשובה שהשיב לו הרב אחר כן לא ידעתי ולא הביעה לידי, אך הוגד לי בצדוד כי הטיח דברים כנגדי, עד שהרב תפסו וכתב בתיפסתו מ"ס הפיטון "הצדור כמוס עוצר והמכתב סכלות", ומה שחלה פניו היות נכבס עמו, אמץ את לצדו, ולא שב מן הדרך אשר בא צו, עד שכתב אליו בכתבו הרב הזה הלשון, העמדת דברך על תוכן אשר לא יוכלו חדטומי מלרים לעשות כן, ובדלות הרב י"ן כי הטיח דברים כנגדי, כתיבא שמה בתיחדה קנטוריא ציינו, ושלה לי כתבו להזהירני צטוב מוסרו, כדי להרחיק מן המחלוקת, וזה טופס כתבו:

ידענוך ישראל וצית אל תנבא, כי לא אלי צית מלחמתך הנבלות ותלוכות הרבה, רק יחס לצדך כי ערוס יערים איש לרצר תועה וצן מציס, ואיש כמוך אשר כרת צדית לאלהים להשיב דצוים מעון, תהיה כונתך רצויה ומעשיך רצוים, ולפני כל ירא אלהים על כפיו נשואים, וצאמת לא תהיה הכונה הכנונה, כי אם כונה לאלהים מקלה, להקדים על הדפת אנוש מחילה, היחבה איש גדורים המתענים תחת ידו להיותם מציאין לו מנחה, ועדיין לא צרא אלהים חדשה צארך, שידור הכל לכל גודרי פדך, המתקדים המיסקים ידרושון, אך למוכיב צשער יקושון, גם אתה נדק לצשת, ולתקון המעוות חששת, צאמת ידעתי כי איש חציו לנירך יורה, ולשמוע כזאת נכנסתי גם אנכי, הוכיתי צקן, ושתייתי את הכוס, וכוסס ככוס ישועות אשא, כי לא לאדם המשפט כי אם לאלהים, ואם יקללו המה יצדך אלהים, וידעתי צאמת כי יש צעיר אכסיס כצדדים ומן השרדדים, כי לא לתעצ משפט נחלקו, רק כי הם קדיאי מועד אקשי סס, ודלוים ליסר ולישר אשס, ולא נקראו תחלה, ואחר מהס איס נצון וחכס ומגבל עוז צתוך העיר, הנעלה ר' שלמה הנשיא, וצאמת דאייתו צעל חכמה ומוסר, ומורים על כבודו מוסריו ודצדיו, והיעצ חרה לי צאמור אלי ע"ז נתעודרה שגאה ציינד וצינו, אין תקון המדינה יולא מדרך מדינה אלא צשלוס שמיכס, אינא השיבו אהצה ואחרו צייכס כקדמתכס, ומקוה אי כי על כן תשלוס המלאכה, כי סס אתכס כמה גדולים ילחיחו למלוכה, ויתקנו להסיד המצוכה, ויוליאו כל דבל מן השצכה, כי סס נוה ה' את הצרכה, מצדכת ה' יתצדך ציתך כנפטך ונפש כאמן ציתך, עלזו ציוס תגבל מעלתך, שמה צתורתך, יכון כושר לצך והסהגתך, נאמן מעלתך

הכותב שלמה בר אברהם ן' אדרת.

דתי'מה, צו אצהן וצד ארוין, החכס הנעלה מורס מעס, הד"ר משה ז"ל דלנויל.

מכתב לד

זה הכתב שלחתי אל הרב להצטיחו כי אשמרה לפי מחסוס, ולהגיד לו כי לא נתתי אל לצי ולא חששתי לדצדי המגדילים עלי פיהם לצלי חוק, וזה טופסו:
 כר ישראל לא הלך לצי איה ואנה ולא סר אל קו הנעוויה, ולא התעודרתי על איש צמומו פוסל ופוגס צלל יותר ממה שמשצח צנמייה, ומה לי ולו ואם קטן איני צעיני מעלת אצותי ידועה, צכל מקוס עסויימין הן הן פדקליטין שלי, ידעתי כי לא יחשדני ככלב המלקק

המלקק מן היס, ואם לא איפא מי יביצני, וכל הרובה לראות יצא ויראה, כי שטרי קויים, וחתים שריר וקיים, ע"כ עשיתי אזני כפתן חדש אזנו יאטום, ולא אחוש לקול אסף וחרטום, ולא הכני צלפורן וחרטום, ואם יש צקדניו שרט רוש ולענה פורה, חץ מלינותיו צדניו יורה, לאמר מי זה מורה, ורע המעתיק ולא אמנו מסתיר, כאלו נקיע דשותא ונתייעץ צמכתיר, יורה יורה ידן ידן יתיר צבורות יתיר צבורות יתיר, ואם צרו צעם צנה כעש ציתו וכעץ הקודם, לקפה צהלכות או להקיף תשובות כתרנגול המהדס, יצוא ויכנס עמי בצדק: ואתה אדוני חכם כמלאך אלהים, אל ישם הדברים בצצו, כי לא נתחדשה עמי מחלוקת צמעשה וצניצו, ולא נתתי לצי לכל הדברים אשר דבר הן צפיו הן צבתו, והמתחיל צמלכה לא יפסיק אפילו נחש כרוך על עקצו. — ועתה אדוניו חיי רוחינו, משיח אלהי יעקב, תן עיניך צצירה לישר כל עקוצ, כי ידעתי אם תצרך או תקוצ, רצים מנצדי הארץ יקדמו פניך, ויעשו רלונס כלנוך, על כן אישי כהן גדול הצבה ימיך, אמנס צקרוצ יביעוך כתצים מיחידים או מקהלות, לצקש על נפסם להסיר המכשלות, ולתקן התקולקות, ואם איש את פיה ימרה, האש על המצח לא תכבה, וצציל חוטא אחד לא נאצד טובה הרצה, והנה שם צתוך העיר הארז ה גדול לעמוד נחשת ומגבל, הוא הדצ הגדול המוצהק מורי ורצי ד' אשר י"ץ, זקן ונשוא פנים, כוקן מגדל צידך יחזיק, לא יחוש לקול לורד המחזיק, כי המלאכה מלאכת שמיים, ויחזיק אותה על כפיים. ואני תמה על שלשה הגבורים, הסגנים והשרים, אשר זמלתי מי יסקני מי צורם אשר צשער, ואיך העצירו על מלינותם תער, ואני קראתי להם מדעתי אותם יודעי חוקים ועדות, אילני עולם ראויים לעשות צמשמת ה' פקודות, וצחיו הדבר ידוע כי יש לי צהם עשר ידות, ושלוש וסנות חיים יוסיפו לך כנפטר ונפש איש צדיך, כאמן אהבתך, לעיר תלמידך.

עבדך אבא מרי בר אברהם. מושה בר יוסף ז"ל.

מ כ ת ב ל ה

זה כתב התשובה על ענין התגלות ג' הגבורים, והצטחה להסלים הענין המצוקס,

וזה עופס הכתב:

את הגלוי ואת החתום כמו לצרות חתמו צו ימי עלומיו מי יצאישנו, האם איש צכפו יבסה אור, ומים היורדים מן הצריכה העליונה ביאור מי יאור, ואשר האמת יקרא לפניך אצרך, אם יקללו אחרים ה' יצרך, ומורה יורה מתהלך על השצכה, ויחיו אל ציתו צכה, ואתה צן איש חי צן אצות, לא מהיום נודעת לאלפים ולרצצות, למרחקים צצניצות, ואם עתה יפיוחו עליך אנשים האמת יותך בצצצות, כי לא צית מלחמתך צצרת עד הנה, ואם יגרע מערך אם יאמרו כהנה וכהנה, הלא גם צי צצרו ולא שמתו לצי לכל הדברים, ומה לי לתרועה ולצצרים, אענה אף אני חלקי ויפיוחו צי יוצני שערס, זקנים עם נערים, ואתה איש אמונים כי יכוך צקוך, למה צתוכת תקוך, וכי תשתה את הכוס כוס ישועות אשא, ושכר גדול תעול כפי המשא, שא עיניך לשמים כי רצים לוחמים לך ממרוס, ועוד מעט וכלה זעם וקרנך צצכו צדוס, ועל ג' הצצרים אשר חרה אפך, על אשר לא מעשנתם צכפק, דע כי זה לא צמעל ולא צמרד, וכל העולה אתך אחר שעלה לא ירד, אך נדאותם כי שטו הדברים הנצצדים צשטט נפש מעלתם, וזה דעתם לצד

ידברו מזה עוד איתם. אמנם רבים אשר אתך צדיק בלצם חתימה נקצעת, ועוד אתם
אמונת עמך חסן ישועות חממה ודעת, דעת לנפש ינעם, וישימך אליהם מורס מעם,
אהובך בלצך, כאמן צדיק, לא אחליפנו ולא אמיר, חקקתיו בלצ ואשימנו בראש אמיר, ה'
אמיר, והיית צדקה בקרב הארץ.

הכותב שלמה בר אברהם ן אדרת.

חתימה, הבגד הוקס על, החכס הותיק הנעלה, הרצ ר' אצא מדי צד אצוהן וצד
ארוין ר' משה למויל ז"ל. —

מכתב לו

אחרי כן נתעורר הרצ על אחד מיוחד מנכדזי פרפייאן שמו ר' משה צד שמואל,
שוע ונכדך אחד מברולי צדללוה דון פרפיית שמו גראסייאן, להשתדל עם הרצ להטיל ענת
שלום צינן וצין ר' שלמה למויל, ושלח כתבו לר' יצחק צד יהודה דאלטאט להיות אמנעי
להשתדל צדיק, ותפש עליו על שעמד מנכד וצחר צשתיקה, והוא היה סצה צענין לורת
האריה, כי הוא רביל כך ועושה אותה לחולי הכליות, והתחיל הרצ צכתצו יומה זו
שתיקה" והוא השיב צו כתצ הולך צדרך המתנגדים ככל עוז, וישס דמי מלחמה צשלוס
וכאשר הוגד לי תמהתי מאוד עליו, כי חצצתיו מאוהבי הרצ וקיעתו, ונוסף גם הוא
על שונאינו, והעיד לי ג"כ כי אחר שחתס צכתצ החתומים עמנו, חתס צכתצ המתנגדים,
ע"כ שלחתי כתצו אל הנכד ר' משה צד שמואל כמתלונן עליו, כי מאתו היתה נקצה
את ההשתדלות, וחליתי פניו לשלוה כתצו לצדללוה כרי לפרסס עמינו, וכל דצד לא ינחר
מאת אדונינו הי"צ שיחיה אמן, וזה תופסו.

לפנים צישראל יודע טענך ויאל לך סס כסס הגדולים, הייתי כאחד מהס צתוכס
פרח מטה מעלתך ציתרון הכשר לבצר חילים, ע"כ נפלאה אהצתך לי ונקשרתי צצעותות
אהצה כפולה ומכופלת, כמה פעמים דמות דיוקנך נראה לפני דמות כמלאכי אליהם
עולים, שמתיך כחותם על לצי ועל כנפי כסותי גדילים, ועתה שמעתי קול פעמוניך
כפעמון זהה מקשקש על שולי המעילים, אמרתי זה לודי וזה רעי הכרתי צו החותמת
והפתילים, הביעני כתצך הנכד וידעתי השתדלותך, וצקדמות המחילה אומר לך אחי כי
לא טובה ענתך צעו"ס אהצה מתקלקלת את השורה, והא שקילא טיצותך אכא להביע
כתצו זה לידך, לא מאיזטרגיכותך, צמטו מיכך אפך ללותך, ומה לך ללמד סנגוריא,
והנה לא נתחדשה צקדצינו קנטוריא, ומה לי ולו, הוא אינו לדיך לי, וגם אני איני
לדיך לו, ומי יתן והיה הלאה שערי המליצה נכעלין, מהיותך מטריח הרצ הגדול
וזקן צדדים צטלים הללו, וזאת לא זאת, כי היית גודס להביע כתצ מאת הרצ אל
החכס הנכדז איש הדמים החותס צשפים, וקדא אליו צחזקה, מה זו שתיקה,
וצאמת כי שתיקה יפה מדבורו, והפדידה ממנו טובה מחצורו, אין חפץ לשחות צצעי"ו,
לא מדצשו ולא מעוקלו, הרצ צחר צו וחלה פניו להביח מקוס לשלוס, וישס דמי
מלחמה צשלוס, ועד הנה דאיתיו חכס מחריס לאוהב כחשצ, ועס המתנגדים לא יתחשצ,
ועתה שלח כתצו עשוי כדרך המתנגדים, ומן הכל העלים ממנו, דאיתיו צציתס ויאל
וכנס יואל ושוב, מכאן ואילך לא וחשוב, ומה אודיעך ואני כצד עשיתי את שלי, וקצלת

מן הדברים שתיקוּתא, אך דע צאמת כי דנים מנכנדי הארץ שלחו אל הרב להיות עור
 ידו נעויה, והנס מוכנים לקיים את כל הבדל בכל תוקף, ואם יראה צעיקך לעשות כן
 עם הכנכדים השדירים אשר ה' קורא הקרוצים אליך, ולהביע כתנך החתום אליהם,
 ומכס תעשה הטוב והישר צעיו אליהם ואדם, ואנא אחי ובנידרי! תיקד נפשי צעיקך,
 ועכ"פ תביע כתנך אל הרב הגדול לפדסם העיני הנכנז אשר צחרת איש הצנינים, מאחר
 כי המכילה הזאת תחת ידך, ואתה היית הגורם, והעמידהו על נכון, כי צאמת לא
 נתחדשה צינינו צננת אלו הענינים שום קנטוריא, כי המלאכה הזאת מלאכת שמים היא
 לא מלאכת נוח, ואם ה' יהיה צעורניו סופה להתקיים, ואם אין, אנו את כפסנו
 הללו, ואתה שלום כחפך וכפך איש צדיתך, נקשר צאהנתך,

אבא מורי בר מושה בר יוסף.

מכתב לז

הנכנז אשר שלחתי אליו כתבים, הודו דבר ושלח כתבו לצדלל"נה אל הנכנז דון
 פרפיוח גראסייאן, כדי להביע הדברים באזני הרב י"ו. וזה טופס הכתב:
 כל היד המדצה לצדוק צידים מוכיחות, על שלום חכמי ישראל משוּצחת, מה טוב,
 ומי שידו יפות מפיו אנו חיים, פיו ולשון מדצרת גדולה, העצודה לדור ודור ראוי
 להוכיח מי שראוי לתוכחת, מחזיקנא טיבותא למאן דכנה בומרתא צשעתא, כל המכנה
 אינו מפסיד ושכר הרצה יטול, כי יתן מים על יד אש מתלקחת, ואשרי המדבר צאחון
 שומעת דברים נשמעים צנחת, והיה אש שמוע תשמע מדינה ומדינה כל דבריו הוא
 כסות עינים, ואם תמונתו איינה רואה זולתי קול וכוּכחת, מי זאת עולה מסלקת עצמה
 מבזרתו למדות את פיו לאמר סרה וממוסדו אכני צורחת, ומי יאמר לאדוני מי כמוני
 יקרא צקול גדול מאהלי ולגבור בארי יתגשא ואם חמה עליו צורחת, מי הוא אשר מלאו
 לצו להדמות לזני עליון לצלתי תת כבוד לכבוד ה' מכוּנז לשים פניו כחלמיש משוה גרעי
 לאחורי אזניו ולפחת, מי לא יירא נורא הוא אשר דבר המלך כאשר צוה צו הקדוש
 מתקדש מתחלתו עליו נור הקדוש מלנפת וכותרת ההוד והמטפחת, הוא האמור על כלל
 ספרי קדש קדשים אשר ילדותו עם זקנותו מסכמת כל תשא עון משכחת, למה היו דברי
 תורה דומין לכפיפה צלעה פיל שאין לה אזנים עד שצא שלמה גדול רב ורם תורת הלכותיו
 דוחת, עשה לה אזנים למי שאין לו אוּחן באפרכסת לצאר ענינה ידיו דב לו כמי שיש לו
 מין פשוטה לקבל ממנו תשובה נחת, הוא היה נמלך צפמליא שלך מאשר השבחתיך על
 נכנדי הדור כבודם כפורחת, הלא ידעת כל העולם כולו לא כצדא אלא צשציל חנינה חן וחסד
 עמך צאורך יראה אור צמכון צתך תחת, מאשר יקרת צעיו נקיי הדעת צשצבול חנינה חן וחסד
 ה' לכל מעלות מדות ושכליות אשר אתך לרוב הטוב הנמשך צחלקי א' מהם ממנה אה' אפים
 אדנה ישתחו לך אנשי מעלה, היית להם דועה נאמן הכה צשמים עדיך וצמדומים קול
 מכדות ולוחת, וכפקחו עיניך להיזן צעד אשנצי העיני, למען דעת כל עמי הארץ צשלוס
 וצמיטור עין שלך צכל, ממרום הרי מצימתך צכל עמיני העולם משגחת, את צנליצין עליון
 ומצותך פרושה צירושלים וצמתקש מעט הטוב מצדך ראש דברך אמת, ממדבר הרים
 העטרה על ראשם שמת היית מסך הקדשים מצריח ארי התגר צנחת, יד חרוץ תסוב את
 העם אל אשר יהיה שמה הדוח מנהמות בקולות אופן מרכבות השלוס צתנועה למונית לא

מכרחת: ממקומך כולם נסקרים נסקירה אחת, כחוט חסדך חוט של סיקרא מצדיל צין
מעיל לרחת: אשריך אשרי אנשיך מרת קונך יש נך שמי השלום עם מלך שלמה שהשלום
שלו ימיך מטפתח: ידיך יסדו ארץ לבי, לבי היא לכל הארצות מפני שמכס חן המדינה
נחת, מי אנכי הן ידעתי שלא ידעתי ואם איני יודע אם לעת בזאת הגעת למלכות,
אכה מפניך אצרה ואם אנכי עפר ואפר על עפר נחת: הבאתני עד הלום הקרצת ספרי
עולה לפני הרב י"ן לא אחצא מפחד ופחת: הכני לך צתוך אהלך ומאז באתי לדבר צטס
הרב דצינו לבי עם החכמים סופר שוקל עין צעין, לאו עיני והצינו צספרו אני שתוס
העין, אורו עיני וממילא אני עלמי צידו, יען אנכי צשמן מור וזהלות תהלותיו עם כלל
אוצציו מושחת: מי יקבל שכר על שתיקת תהלת חכם ורב מתת קולות צצחיו לא פוסקים
מפיו, ולאום מלאום ימלאו מהלליו, הליקתהו דוח חכמה מצטנו יורישנו ליודעס חיים
כחיים להזילס מדדת שחת: דציס שתו דציס ישתו מימיו נאמנים חיים הם לכל מולאיהם,
צזכות מחשצתו וטוהר סצרתו עד דצדיו כאצוקה נגדו חלוק עליו, לא יראה ולא ימלא
אדם צטל וצית אפל, ככל חדרי התלמוד, צידו אכך וספר תורה מונחת: ועתה אתה
צרוך ה' צפאת מוצחנו היה כתלו גצוהם, צדאת לו כאילן, איך פרך ואין יולאת צכל
הערה הקדושה לפניך משעחת: אמורה ואמורה צהביע עדי אגרותיך ספיר גודתם אחת
לאחת: למוא חפנך חפני שמים צזרת תקנת להשלים עדת ישראל לכל תהיה קרחת: עמי
היתה ושלחתיה דאטורה וסמיה ושלשית לחכמי הדור אורצו השלום, להציא קודא אחר
קודא צתחוס אהצתך ולהכיר לאחדים מי אתה הר הגדול למישור, הסכת על ירך אהצה
היא המרקת והאיצה מקדיש ועיד הכרחת: והורו והורו כי לך משפט הגאולה, ושנו
אגרותיך אל אחותי, כאשר הזהרתי למען תורת פיך צעשוע יוס יוס מגיכה עלי
ומלחת: תהי משכורתך שלימה מאת ארון השלום, ורב כמה שנאמר יצורך מאת הצורא
הכל, ומלט הוא את העיר צחכמתו ריב ומלה מצרחת: ואם אולי עדיין יש איס צינים
יאל מתוך טצעו, ולא השור מדותיו, לא שם ארחות השלום, ושלח ידו מן החור צדלתו
צמלחמה משלחת: ידענו דצינו נר ישראל רב להושיע, מכיר מי עוכר חצית ללוה, ושמך
דוקח יצאיש יציע, מרנא ורננא דלה ליה חספא למשכח תותיה מדבגיתא, ויקח לו חרם
ולא ידח, כמעט טעוב לפניו צדוד הזה שונא ממתאהב, ואין פעולתו על לודת אהצתו
מוכחת: ואנא אדוני הגצר הוקס על, אל תתמה על החפץ, אם עד כה יעלימו מעיני
שכלך אותיותי, פן מלחך שפתוך גויליס פורחים ואות שלי פורחת: אבל מה אעשה אם
ידעתי כי תדיכני לכך זכות, יאל אנכי פן יחשדוני לעלל טמן ידו צללחת: והתאפקתי
לעזום עיני מהעזמוות מעלותיך, ומפליאות משא מדצרותיך, ואם ידי נחה צברון
מלינותיך, ימיך תסעדני וידי למפתח שפתי נפתח: ואם תשוקתך מצטרך לא תתעלס
עיניך, שמי צניך הכולרים לך להנאתך אחי, שלמים הם אתנו, ומעידים נגל מרכצות
ישועות הרכצתם, קודא צשלום החכם הותיק צד אצוהן וצד אורין חתנך והכצד צנו,
קניו קנין עולם אתך, ולדומים לך, יאל מהציט אל כצורך ואל כצור דצינו הרב יל ומאור
הגולה, אנכי תולעת ולא איש,

בושה בר שמואל י"ן.

מכתב לח

אחרי כן שלח אלי, ר' משה בר שבואל בר אשר, כתב מצד אשר תקבלה התכללותי
 צעמי נכדכי הקבלה אשר מעיד פרפיאון, והצילו מחשבתי טובה ^{ההערה} צמחן שכלם
 ויאשרוה, זולת קלת אנשים קרובי אחד מיוחד מן המתבגדים אלינו, הולילו עלינו דבה
 שלא עלה על לבי ולא נפל צרעת הדמיון, וה' יודע כי לא היתה הכונה דק לכבודו
 ולכבוד תורתו, והוא יתבדק שפדע מדור המצול ומאנשי דור הפלגה הוא יפדע ומרזיאי
 דבה ומן המחפאים עלי דבר אשר לא כן. וזה טופס הכתב:

קודא את דבר דלמי, משיב נפלותיו נכנס אל היכלו לפני, ידעתיך צסס הגדולים
 צארך: דאוך שדים ויאשרוך. שמעו עמים שמעך צהוד והדר כתצוך החזירוך איש לדיק
 צארך: ואיך נריך להתנלל ומכל עקשות פה עלמך הללת, הסג השבת והלל הללת אופן
 אחד צארך: דאיתי בני עליה צעלית קיר מקוס התפלה, קראתי מגלת ספרך מדצרת
 גדולות, ותבי לפי כדצם למתוק, קדיאתה היא הלולה, דאזה כל אפסי ארך: הגידו
 וחזרו והגידו, הכחישו את אשר אמרו תחלה ולא חששו, גם שקד העידו לכל יפקד מושצם
 מעוז מושצך, יסוד עולם מושצ העיר טוב מיעצ הארך: שמחו צהפרס כונתך הרצויה
 צשמעס סצת התעוררותך פן תהיה התורה צוויה צעמי הסרנים עיני הארך: אמרתי
 צלבי לצשך צנתצי ע"ז, כי צעמי השדים אתה כהן לאל עליון מזה צן מזה, ישמח לכך
 ישמחו השמים ותגל הארך: וצאו הנה אחד החב נכדכים מן ההר אחריו ועמנו גלית את
 אזנס דצדים כהויתך, ספרו לי כונתך, וגליתי להס הנהגתי עמך, והכריעו כי דאש
 דצרך אמת, וכל ענייך נצראו צלציונס ותקוסם וצקומתך, משכתי את ידי מכתב אליך
 שליטים. נשענתי על צינתך ואל כוונת יודע אהצתך שופט ארך: ואשמע אחרי קול דעש
 קלת בני אדם, אלה מפה ואלה מפה מן ההר ומצבנים כתיעלו עם נכדכי צדללוה,
 וצאותו פרק יאל קול דצדי כתצך ודצדי טופסו הנשוא הנשוא השלוח להרצ דציו, והיו
 מתקצלים וצאים קלת נכדכי ויועלי ארך: חששתי להס ועמדתי מדעיד, ויותר על העליונס
 ממני טופס הכתב, אמרתי זה מגיד על מחשבתך, ויצא ויעיד כאשר העלם ועליומו מעס
 הארך, עד שקלת אנשים דרך התפארות מאהבת הנשיא י"ץ, התחילו לומר דצדים שאין
 כדאי לאמרן, ואמרו כי העדתך הראשונה מעוררת מדנים שכבר חלפו, ומטיחין דצדים
 כלפי אומרן וסונדן, המאיר עיני משכים, איך כמורו צכל הארך: וכשמעי את הקול כתח
 כתחי לנתחים, אמרתי דא עקא להעליל, כאשר לא עלה על גליון למרוא עילות לצדדיהס,
 ופרחים למשך ^{בְּחַבְתָּ} מחמאות פיהס כל אנשי הארך: חשבתי אס ילכו עמך צקרי, דצים
 יחכמו יציו תוכן מחשבתך מה לנו ולצני מדי, צוחן כליות ולצ יציל עוצד אל אשר לא
 עצרו, עיני ה' מאוטטות צכל הארך: וצדאותי הולך על כח אומנתו של נחש כרוך על
 עקצו, לא יפסיק ממנו לצו, והוא צין אחיס יפדיו וצזה כל מחשבתו, יאלתי להקציל
 פני שר גדול צישראל בצור צארך: תורה חזרת לאכנסיא דון פרפיית גראסייאן י"ץ, הוא
 היה ארי שצחצורה, זקן ונשוא פנים פני הארך: השבחתי עמו סמוך לציאתו מן העיר
 לעשות דושס דשוס אמת צלצצו, ספרתי לו גם כונתך הרצויה ויושר לצרך, מלאים אותך
 אוסצ דקך ודוצד אמת אהוצו מהוצו מלאה הארך: אמרתי לו עין, וזהר לדון מחשבתך,
 ואת אשר העריך לשלוח צצית דציו אגרתך, וקלת נכדכי עיך דנו אותך לראש המדצדים

77

כי מראש צאתך דצרת שלא בהקמתם, אמרו מי שמהו לאיש להיות הוא לצדו עד וסופט
 צמטפט יעמיד ארץ; עד שאמתי לאותה טענה כי היא הכותנת, העלמתך מאיש צאמת
 וצאמוכה. למען לא תצטל מלאכת מחשבת שמים צדו צעת, ויטע אשל אלל מי שנעשה
 שותף עם צורלו ציום עשות שמים וארץ; ומירלתו פן ינתק חוט התשולט משלשלת האהבה
 מנכצדי רהר, אז אחד לכלנו, ויחד ציש נהר אהבה צצנת הולכי רכיל, צאתי עמך
 ערוך להביד ישוכם יאמר הוה. ללוח כחצם מקרצים הלצנות לקיים צהם שרשי
 האהבה, ולהורות סעיפי התשוקה צלשונות, ולחזק צתי האהבה והיו לאחדים, מפרי
 מעשיהם תשצע הארץ; הלא כה דצרי עם הכנצד הידוע, וענני: כי הוא יצדך אל המלך שלמה
 גדול מרצן שמו ועמו, ועשה כפלאות אשר לא נצדלו צכל הארץ; מה עשה צצוא אחד מנכצדי
 צרללונה זה שלשים יום, חלה פניו לצדד עמו כי זוכר הוא כל דצרי, ומשתדל הוא עם
 הדצ לעשות כונים לשמחם צענין חלינתו, ולמען יחזיקו מוסדות אהבה, וכי שמו צדך
 השלום ורלו כל עמי הארץ; עוד ידי נעווה להעמידני על תוכן הענין, כי הוא צונה צענין.
 להראני ידי ימינו, ולשון אהבה וס ארצת מצקס מלפני להודיעו את העשוי להם, אתם
 גם אתם לרזיקים ירשו ארץ; נאום אחיך קורא צלומך ושלום צנך חתמי הודי והרדי דצי
 מושולם יצוי, דודש טוצ צעדכם, למען תעמדו כולכם צלצ אחד, ומחילת הצדול רכיל לא
 תפסיק, נאמן אהצתכם.

משה בר שמואל בר אשר.

חתימה, ליד נאמן שלת החכמה תקוצ עליו והוא עליה, פותח ואין סוגר חופש
 חדיה ואת כל בליה, אחי ר' אבא מדי פרי לדיק יסוד עולם המעלות

הדצ ר' משה.

מכתב לט

צלאות החכם ר' יעקב בר מכיר, כי הרב ר' שלמה בן אדרת החזיק צדצד ועודנו
 מחזיק להשתדל להוילא לפועל ומחשבתו הרלויה, עמד ושלח אליו כתצו וצא עליו צעלילה,
 כי הדצ י'ץ העיח דצדים כנגד פי' דמצ'ס צענין המרצה, ואל אלהים הוא יודע כי
 הוא י'ץ ממכירי מעלת דמצ'ס ז'ל אשר מפיו אנו חיים ומאורצי תורתו, וזה עופס
 הכתצ:

מאדצע רוחות צאי הרוח, לצא צנקרת הודים להקין שוכני עפר וצהם להפיה,
 ולהעיר ישני חצרון אשר צשדה לשוח, יעמוד משה ושמואל לפנינו ולופינו יחדיו יתנו
 קול כנוח עליהם הרוח, יעמדו על רבליהם קהל גדול מאד, ישפטו צינינו ויוכיח צין
 שנינו, איזה הדך עצר רוח אלהים ממנו, טח מלאות עינינו מהשכיל לצותינו, איזה
 תאמרו אלינו חכמים אחרנו, צחדרת ה' וחכמה יוגית וצכל חכמה ותושיה עטדות צעדנו
 וצזהצ וצנסף תיפנו, אס צדצד ה' מאסנו חכמת מה לנו, שמעו הדים ריצנו, והאייתנים
 מוסרי ארץ הקשיצו לאמרותינו, איזה נמלא האסוד הגדול וההרחקה העצומה, לספרי
 החכמה אשר הם ספרי העצב והתכוונה, ולא נמלא צהם ספרים המיוחדים לר"ע ולר"א
 הגדול צני גדולי חכמה והמשנה, קלפת עליהם והיו לך לזרה, אמרת כי נעשית דצ
 לחודה לרה, היו צעניןך למתעסק צהם כמתעתע ועוצד עצודה זרה, ואס כדצדיך כן
 הוא איך תתירס לם' או לע' שנה, וצוש האיש העושה זאת ויקח צשנה, ובלה כל ימותיו

12

עוֹז וּמַעֲרִיב וְיִהְיֶה צַד וְנָקִי, וְלִסְפוֹ שְׂמוּנִים שֶׁנֶּעֱשֶׂה לְדוֹקֵי, יִקַּח אִשָּׁה עַל אִשֶּׁת
 כַּעֲרֻיּוֹ וְתִמְנַע הִיטָה פְּלִגַּשׁ לְהוֹלִיד מִמֶּנָּה אִישׁ עַמְלָקִי, וְלַעֲת זַקְנוֹתָו אֲנָשִׁים יָטוּ אֶת
 לְבָבוֹ לְהוֹלִיף צִלְעוֹ מִפְּנֵי וְהָאֵל מִן הַשָּׁמַיִם הָעוֹז לְפָלוֹט וְלִהְיִיא, אֲמַנֵּס יִדְעַתִּי דַעְתָּךְ
 וְהַתְּפִלָּה עָלַי כְּוֹנֵתֶךָ לְהִיּוֹת לְבִמְרֵי כַּעֲלֻמוֹת, לְכַל יִקְרָאוּ אֹתָם עָלַי אֲדַמּוֹת, זֶה עֲשֵׂה
 פְּעָמִים הַכְּלֵמֶת אֹתָן, וְעִשִׂית צַעֲלִיחָן אֲשֶׁר צַעֲלוּ לְמוֹאֵז לְנִגְחָן וְלִתְרַתָּן וְלִכְחַשְׁתָּן, וְהִנֵּה
 צִאֲבֹדוֹתֶיךָ הִרְאִשׁוֹנוֹת הֶאֱרַכְתָּ לְמַעֲנִית, לְקִרְוֹ צַפִּירוֹשֵׁי הַר צַפְרַת יִחְזַקֵּל מִרְכַּבָּה
 מִדְּקָדָה, וְאַמְרַת שֶׁהוּא כֶּתֶב צַפְרֹו שֶׁאִי אֲפֹסֵד שִׁיִּהְיֶה חֲלוּפּוֹ וְהִכּוּהָ דַעַת אַחֲרַת, וְנִתְּלָה
 הַאֲפֹסֵד בְּנִמְנַע שֶׁלֹּא יִהְיֶה זֶה הַרְמוֹז צוֹ, וְלֹא יִהְיֶה עֲקֵדוֹ וְשִׁרְשׁוֹ מִהַסְתִּירָה בְּנִמְנַע, יֵשׁ
 לַפְּנוֹת הַתּוֹרָה צַפִּירוֹשׁוֹ, וְאֵם אֶתָּה אֲדוּנִי תַפְרֵס אֹתָהּ וְתַקְשׁוֹר הַמְּלֻת וְהַפְּסוּקִים לְפִי
 רֵאוֹת עֵינַיִךְ, גַּם אֲנַחְנוּ כּוֹדֵה לָךְ כִּי תוֹשִׁיעַ לָךְ יִמְיִיךְ, וְשֶׁהוּא א' מַשְׁצַעִים פְּנִים לַתּוֹרָה
 אַחַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה צוֹ נְעִיָה מִדְּרַךְ הַיְשָׁדָה, וְהַסּוֹד הַמּוֹפְלֵא הַחֲתוּם וְהַסְתוּם אֲשֶׁר צוֹ יִגְלֶה
 לְיוֹשָׁעִים לְפָנַי ה' לַעֲתִיד לֵצֵא, וְצַעֲלוֹם הַזֶּה לֹא יִגְלֶה צִאֲרוֹ וְלֹא יִדְעֶהוּ אִדָּם, וְמִדְּצִירוֹ
 לְדַצִּירֶיךָ אֵין סִתְרֵי תּוֹרָה מִתְגַּלִּין עַל יָדֶךָ, וְאֵם הַבִּירוֹ לָךְ כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים סוֹתְרִין הַעֵינִיקְרִין,
 הִיָּה לָךְ לְדַרוֹשׁ דְּצִרִים, לֹא לְקַצֵּס וְלַקְצוֹעַ לֵהֵם מִסְמְרוֹת, אֵשׁ לֹא אַחַד שֶׁלֹּת דְּרוֹת
 וְדִישׁוֹת וְחִקִּירוֹת, וְאֵין חוֹתְבִין הַדִּין ע"פ עַד אַחַד, וְאִפְּלוֹ הִיָּה חֲכַם גְּדוֹל צִדוֹר מִיּוֹד,
 וְאֵם עַל הַמֶּלֶךְ הַזֶּקֶן נִשְׁאֵת יָדָךְ לְהוֹדִידוֹ מִגְּדוּלְתּוֹ, הִלָּא אִם אֲדוּנִי גְּדוֹל הַדּוֹר וְרַחֲבָה
 וְנִסְבָּה לְמַעַלְהָ חֲכַמַת תּוֹרָתוֹ, הִלָּא הַחֲכָמִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנַיִךְ הַבִּירוֹ דַּעַתוֹ וְאַמּוֹנָתוֹ,
 וְגַדְלוֹ וְנִשְׁאָו כִּם מַעֲלָתוֹ, הִיָּה גְּדוֹל צִבִּית הַמֶּלֶךְ, וְשִׁמְעוּ כֻלָּם הַמְדִּירוֹת הַרְלָךְ, וְחִדְתִּי
 כִּי בְּנַעֲרֹתַי הֵייתִי בְּמַגְדַל לִוְי"ל מִדְּצִין תּוֹרָה שׁוֹקֵד עַל דְּרַךְ חֲכָמוֹת הַדְּצִיִּים, וְהָיוּ קוֹרִין
 סַפְּרֵי לַעֲתִים 'מִזּוּמִינִים, וְהַחֲכַם הַמַּעֲיֵד אֹתָךְ עַל זֶה, הִיָּה לוֹ לִזְכוֹר כִּי אֲצוּתִי וְאֲצוּתֵי
 אֲדוּנִיכֶם וְחִקְמֵי הַרֵב הַגְּדוֹל ר' מַשׁוּלֵם וְכִנּוֹ וְחַתְּנֵי, הָיוּ אֲלִילֵי הָאָרֶץ וְעַמּוּדֵי עוֹלָם,
 וְהִיָּה הַחֲכַם אֲדוּנִי זְקֵנִי מִתְגַּדֵּל עִמָּהֶם, וְהַעֲתִיקוּ הַרְבֵּה מִסַּפְּרֵי הַחֲכָמָה עַל פִּיהֶם, וְקִרְאוּ
 אֹתָם עַל שֵׁם צִדָּא הַעֲתִיקוּתֵיהֶם, וְאַחַד אֲשֶׁר הֵם הַתִּירוֹה לֵצֵא צִקְהָל, מִי יִאֲסוֹד
 אֹתָהּ לְעִינְיָהֶם? וְאֵם טַהֲרוּ מִי יַעֲמַא לְסַתּוֹר דְּצִרֵיהֶם? וְאֵם הַרֵב הַגְּדוֹל דְּמַצ'ן ז"ל כִּצְרוּ
 פְּעָמִים גַּם שֶׁלֶם צִאֲבֹרוֹת שִׁלְחָן לוֹ, וְהַאֲדִין מֵאֹדֵר צַעֲצַחוּ וְצַהֲעִתְקָתוֹ וְלִסְפֵר צַמְעִלְלוֹ,
 וְאֵם יֵשׁ צַפְּרֵי הַיּוֹנִים, דְּצִרִים נְעוּטִים לְדְּצִרֵי הַמִּינִים, לְקַחְנוּ הָעוֹז מֵהֶם כְּמוֹ שְׂמוּיָא
 הַרְדֵּי מֵרֵאֵשׁ הַפְּתִינִים, גַּם לְעִינֵי הַבּוּיִם יִדְעַתְנוּ צֵהֶם חֲכַמְתֵּינוּ וְצִנְתְּנוּ, לְכַל יֵאֲמְרוּ מַכֵּל
 הַשֶּׁכֶל וְחֲכָמָה דִּיק לְצַנּוֹ, וְהִיָּה לָנוּ לְלַמּוֹד מַשְׁפָּטֵי הַבּוּיִם הַנְּתוּקִימִים שֶׁבָּהֶם, הַעֲתִיקוּ
 סַפְּרֵי הַחֲכָמוֹת לְשִׁשְׁנוֹתָם בְּצִוְיָהֶם, וְכִצְדוֹ הַחֲכָמוֹת וְיודְעֵיהֶם, וְלֹא יִשְׁאֲלוּ מֵאִיזָה דַת הֵם
 וְאֵף אִם דְּצִרֵיהֶם וְרִאיוֹתָם, הֵם כְּנֶגֶד דַּתָּם וְאַמּוֹנָתָם, הַהַמִּיר בּוּי אֲלֵהִים צַעֲבוֹר זֵאת,
 הָאֵם מֵאַמּוֹנָתָם נִתְמוּעָה רַבְלִיָּהֶם? כ"ם אֲנַחְנוּ צַעֲלֵי תּוֹרָה שְׁכֵלִית אֲשֶׁר מִדְּרוּךְ צַעֲצִילֵיהָ,
 וְהִיא אֲבוּנִי מִגְּנָא וְאֲלוּלֵי מֵלֵלָא, וְמִדְּצִרֵיהֶן נִמְעִי לְהוֹן תּוֹכַחַת מְגוּלָה, וְתַשׁוּבָה נִלְחַת
 צַפְּנוֹת הַחֲדוּשׁ וְצַעֲנִינֵי הַהַשְׁבָּחָה, גַּם יֵשׁ צֵהֶם עֵינִים לְרִיךְ לְאַמְרֵם אִפְּלוֹ צִאֲוֵי הַקְּטִינִים,
 וְאִישׁ אֵין צִאֲרָן יַעֲשֶׂה מִסַּפְּרֵי הַתּוֹרָה מַשְׁלִים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה צִאֲחַד מִמֶּנּוּ תֵאֲמִין צַפְּשֵׁטִים,
 לְכַל יִהְיֶה עוֹקֵד הַבְּצוּלִים, וְאֵם ח"ו יִמְלֵא אִישׁ כּוֹה יִאֲסְפוּ עָלָיו כֹּל יִשְׂרָאֵל יִסְחָבוּ אֹתוֹ
 בְּצַחֲצִלִים, וְגַם אִנִּי אִינִי מֵהֶם, לֹא מֵהַמּוֹנֵם וְלֹא מֵהַמְּהִים, כִּי יוֹדַע כֹּל שֶׁאֵר צַת עִמִּי כִּי
 לֹא אֲעַרֵב דְּצִרֵי תּוֹרָה עִם דַּעַת הַיּוֹנִים וְדְּצִרֵיהֶם, וְגַבּוֹל נִתְתִי צִין סַפְּרֵי קֵדֶם לְדְּצִרֵיהֶם,
 לֹא יוּכַל אִישׁ לְעַבּוֹר, וְאֵף אִם צַעֲרָה כֹאֵשׁ קִנְחָתוֹ, לְטַעוֹן עָלַי שֶׁהוֹלַחְתִּי אִפְּלוֹ מִסּוֹךְ

אחד חוץ מנוחילתו, ואם חסדתי הרבה מדעותי, הנה על ידי גדולי הדור מים ילקתי,
 לא נפתה לצי על אשה, דעות לקחתי כי מזוזות פתחי התורה משמרתי, ואולם אם אני
 לא החזקתי להם, איני חולק עליהם, יען כמלא צספריהם דרדים טוצים, כאשר יש
 באגרות דעות זרות דחוקה צפטיהן, גם האומות מלעיגות עליהן, ואם ימלא איש
 מנתקן אותן להיותם ישדות צעיני או צנינייהן, לריכוס אנו להחזיק טוצה אליהם, וצלצד
 שלא יעו מדרך האמת רגליהם, והסומע יצחר אז זה ישכר הזה או זה; ואתה אדוני
 היית כמתעלם לבלתי השיעו כערכנו את דינינו, והראת שלא חששת לדדינו, והארכת
 לכדנו כאלו היינו אנחנו תוצעים את עלצונינו, חלילה לנו צשכר אנחנו מכירין את
 חסדונינו וקולך דעתינו. והנה כתצת צכתצ השלוח מאתך אלינו, „ואין לנו עור“ עסק
 צזה“ א”כ היו ידך מסולקות, ואחר שתפסת החצל צשני דאשין אמה מזה ואמה מזה
 לא ירדנו לסוף דעתך מזה, ואם להחריך המחנה יאלת, לא יפה כוונת, אחד שאין
 צינייהם אשנים צחמות מתצצאים וצלצם חכמים. צספר התורה לצרו נושאים ונותנים,
 התפללו עלינו להיות צכס חלקינו וגודלינו, ואם ידעתי צעלמי ידעתי כי הרציתי אמרי,
 ושלא דרשות בצונותי, וללא שאלוני מדשתי, ומי אני אשר אל המלך קדלתי ודדים
 העתדתי, עולה הייתי צמעלה אדמים מעלה עשן כנגדי דליתי ונעתדתי, והזקיני
 לכתוצ פחדתי כי תלא אש צינותינו, ושלצת גדולה תאכל את הראויה לה ואת שאינו
 דאוי לה, ועליך אדוני לפתור הדדדים, ולרצות ולקיים דצדרי שלום, ולסלק מעלינו
 דצדי ריצות, והנני אשתחיה אפים ארך ואשפור את עתידתי, לצקס מחילה וסליחה על
 דצדתי, מאת מלכי לך, ועינים לראות כי רלויה כונתי, ומי האיש יצא לספר מעלת
 חכמת אדוני ויוזיא כל רוחו? כל הדצור הזה קלוד ויגדע שיחו, ילאה כל חכס לצ לספר
 מעלת חכמת תורתו, ולא יגיע למקלת שצחו, ואם הוא שפל צעיניו ושם עלמו כקוטן
 הכמלה, דאה עלמו נדום והוא ארך האצד מלא הנוזה אשר לו הרקמה, בויתו כתרשיס
 ויגצה קומתו עד הביעו צתור האדם המעלה, ידענו שהוא יודע שהוא כליל יופי מלא
 חכמה, ולפי ענותנותו וספלותו רוחו תשש וגס נדמה, והיה זה שלום, כי יצא דצדך
 לשון מרפא דצדרי שלום, ואיש על מקומו יצא צשלום, והנותן כח ועצמה לאין אונים,
 ישלח מלאכו אלינו והשיצ לצ אצות על צנים, ואהצה ואחזה שלום ודעות צינינו ישים,
 ופתאום יצא אלינו ואל היכל אל הארון אשר אנחנו מצקשים* —

זה טופס הכתב אשר השיצ לו הרצ:

מ ב ת ב מ

אל מי מקדושים אפנה? מי צעל צדית ישראל ויענה, אנה פנה צדית, ואם שטפו
 נחל כדית, צעל נעורים ואיש ראשון, האם נדפו נחל קישון, מדוע איש אמונים צדיתי
 היתה אתו האהצה והשלום, עשיתיבו ענק לנוארי ורציד על גרוני כספיד ויהלום,
 אמרתי זה הדר להדרי הדור לעילום, זה ארך יקר יקרו צאדרתנו נבלום, זה עדי
 ועדיים, ועתה נעשה צמהג ורסן עריו לצלום? אחלי, אחד צקשת האהצה משפטים
 אצדך אותך, וארון לפניך על חכמתך, האיש כמוך ילא שמו צעמים, לא יכלכל דצדיו
 צנשפט? יחתכה ואח”כ ירון על המשפט אשר שפט? האיש כמוך יצחנו כל רוח? האיש
 כמוך יאמר לקולמוס כל מקום שתדלה תנוח? איש חכס עשאו הזמן כסמן, מועות

כנפיו יפרוש לתימן, יעשה דבריו חולין, לא יחוש למלא לא יקפוד לתצליח? אני אמרתי
 דברך יקרו מאוד לא תמכרם בכסף מלא, ועתה אי זה רוח עבר עליך לשנות צאחד
 מאלה? תלא הדוח ולא במשקל, הוד חרוץ יפד חרוץ עתה צחיים קלקל? ולא על
 כבודו לצנו יתאדם, רק על כבוד כי חלית והיית כאלה האדם, שרענו שמעך וכל
 העם מקלה קראוך חכם מחוכם, וידעתי כי לא לשקר נסכו נסכס, רק פריך מתוך
 לחס, חס כללי יאמר לך ואין קלה לתכונה, וחכמתך נכונה דעת ותצונה, ואחד
 אשר הבינות לך מקום בין כסיל וכימה, תחת היותך מכה כסיל מאה, נתת יד לצחורים
 לפרוך גדדים, ויעשו מה שלצם חפץ הנעדים, עם מרי איזה פרי, ואלא ספר הדי לנער
 העצרי, טרם ידע לקרוא אזי ואמי, ויאמר לבזרות המקרא אפתח אזני או למושכל
 אטה שכמי, צאמת הדעת יחייב צזה אולי כל זמני, מנעודי ועד זקני, ותחוד התורה
 לסיני, האתרפה מחכמה מפוארה, לדעת שוד שנגח את הפרה? ואיש אחד אשר מלא
 כרוס מעדני התורה והתלמוד, ותודתו על לבו יכתובה ישען עליה כנשען על העמוד,
 ואולי אחרי כן יוליא מאותן הספרים, כמוך וחצירך הזקנים אשר אמרת שדלו עיניך
 בשערים, ויוסיפו לקח להשיצ את אפיקורס, או חכמתם תעמוד להם לצנות ולהרוס,
 ואף הרצ ז"ל בספרו כתב צנוה מקומות, וישא משלו מן המים העמוקים, והמאכלים
 הצדיאים והמחזיקים, למי שאינו יודע לשחות ולהתינוקת לחלישת כחס מזיקים, ולחכמת
 התכונה, לא היתה הכונה, כי היא נלרכת לנו מאוד, והיא למועדים ולשנים יסוד,
 לדעת כי חב ה' לנו, אמנם סוד היסוד לדעת מה נעזר את ה' אליהו, וכן חכמת
 הרפואה, אך חכמת הפלסופיא מלחמה עדוכה עם תושיה תוריה, ועתה אלופינו,
 אמור נא אלינו, אנא נמלא עונינו וגדל חטאתינו, האם צאמרנו אליכם שילאו מן העם
 שנים או שלשה משכניכם, וצקסנו מכם לישר לפניהם הדרך אשר ילכו צה ותסקלוהו
 ותאצן, פן ישעו הנוגדים דברני און, עד שיגדלו, הלזה תקראו חטא או יוס דלון
 לאליהו, מה המכות האלה בין ידיו, אנחנו חשצנו כי אנשים אחים אנחנו, אליהים
 אליהו עמכם עמינו, אזינו הדאשון אזיכם, ונכרים נחשצנו צעניכם, ואם אתם חכמים
 וגדולים, וכפשינו יודעת מאוד, מה מכם ומכבודכם יהלון, אם על זה עדרנו, וכזאת
 וכזאת עוד, והלא הצן יאמר לאז, אצא כתוב צתורה כך הוא, לא יכלימהו, ולו
 עתה כי לצנו יערצ, ליסר צשצט לשון עקרב, איש עם שונים יתערב, גס עם ע"ז הדשונו
 ח"ל, כל מקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרצ" ונאנחנו הצלנו שי למודל לצנתי
 עשות עמכם דבר, רק שנגלה אזיכם, ונצקש מכם חכמיכם זקניכם ושועריכם, לבדוד
 קרלה, ולעשות לפני הנעדים מחילה, הידוע נדע כי תאמרנו אלינו אפרכם אפר מקלה
 ומימיכם מי מערה, וחרצ ענתכם השיצו אל תערה, ואם דאיתם החטא ולא קלענו
 אל השערה, למה הצאשפתם את דוחינו את אויצנו צשערה, החכם יענה עזות, ומה
 צנע כי ישים איש קרחה צין עינים וישרוט שרעת, להצנות כבוד השר, כי יגדל צמאסר?
 ואולי חשצתם כי צאנו עד הלום להתגבר לקחת שיותכם מן הדיד, וכי כך אפחנו צעניכם
 קלי הדעת, לאמר קומו ונעלה ציון לציין ענמינו, שאנו מוסדי הדעה, ואם כה עליה
 צמחשצה, היה לכם לכקות ולשום שגיאותינו צנאדכס ולא צספרכס? וגם עלי העצרת
 ראש, צדמיזות, והמתנשא לכל לראש" וכתצך ומוסדך העוב צמקומו מונח, וה' על
 חטאתך זאת מנחה ירח, האלהים צשמים ואתה על הארץ, האם פקלת עלי פדך,

אע

Heb. Bib. 2916

צמתיים עמי אס להתגדל ולהתנשא מעודי, נשאתי את ידי, וראיתי צמתי דצים ונכזרים
אשר כנענים עד לרפת, אשכנז ורפת, ומצפון ומיס, לצצם ועיניהם ורעיוניהם
לנשאתי על כפיים, וכמה הקימו לי עינים, ועוד כל העיר הגדולה, כתצו עלי דאש
ישבת הגולה, וגדולי המדינה, ככבוד וצתצונה, וצדעת ארבעה זמנים צזמנס חלוקים,
צצנית אהבה חזקים, לא התפארתי צהס צשוקים, כאחד הדיקים, אך נתתי צכלי,
ושמתי צתוך האהלי, ואס עלי צבה לצי רדמו עיני, אל יושיעני ה' רומה לי להתפתות
ולהלל צמתת שקר, איני מן השומדים הצלי שוא ושומדים לצוקר, והאזילים אשר חתמו
אחריך אינ תלונתי עליהם, אולי לא צהסמתה רק צ' וג' מגדוליהם חתמו ידיהם, יס
אשר לא קראוהו אע"פ שחתם, דן איני אותם לזכות לא לחובה, כי לא לנשאתי כונו
ולא לאיזה, גם כי אתה כרת עמי צצית צבה, והתנית לי שלום כבוד, ואחרי זאת
צכנף הצצו וצרגל הנמלה, הפרת צצית צנקלה, הצבה יעלה צתוך קהלה, איס אשר
על שלי מעילו פעמוני זה צר רדמו, בגבל עגלתו יסוצ כאשר יסוצ עליה כמון? איס
יצי צצולות צחמתו, יעלה שועל ויפרוץ חומתו? אל אך אשר גדול הנורה, לא טובה
זאת הענה; ואך אמנס לכבודך ולשמור הצצית והשלום להסיצם צמסת היך על מתכונתם,
הוליאה ידי תלצי וכליותם שאבתם, כי שאבה לו כלציא כי אראה המיוחדים צחכמים,
שלחו ידיהם למלאות צעלי צציתם כתימים, ואני לא יחדף לצצי מימי, ולא השלכתי
לרור צציימי, מקור צציתי לא נשחת, ומעין אהצתי לא כרפס, לא פשטתי את כתימי
כתונת הפסים, ואס העתדתי עמך דצרים, לא אשא החטא על ל' שפתי, כי מיוס
ראיתיך כצצתי צציתך על לתייתי, רק על כבודך חסתי פן יאמרו לך, עם הכעס
תפיל גודלך, וסוכה קטנה לא דצה תהרוס מלצך, וגס אס עצרת קולמוס על השגיאה,
אמתי אס עטך מקו השוה נוטה, אינ חכס אשר לסצה לא חטא, צצמפעל או צצמצטא,
וקרוצ לצא הצכמה ואס תקנתינו טובה, ואס תחת לשונו יכחיכה, חכס צאחור
ישצחכה, ואף כי איני רואה כתצך השני מכה צלשון יותד מן הראשון, ונעשית לטור
ציני וצין הרצ ז"ל, וידעתי אזילנו! ידעתי, כי לפי גודל מעלתך ואחמתך, תדע למלוא
דצרי גדולתו יתד ממני, וצאתר דזקוקין לרור מאן מעיילני, לך לצדך כתוך המדע
והמעקול, היסקול לצצי הקטן מהכיל ולהתהפך מצצדא לסצדא נקל? אמנס מדצרות
אלי צמתת צצמפט וצצלקה ונשיאת כפיים, ומעל ידיס, יותד מן המנשאים אותי דצצרי,
שפתיס, והנח לו להרצ ז"ל כי הוא יריצ לו, אס חטאתי לו, והשגתי צצולו, ואולי
צדקת הכונה, ראית כי אמתי כי יעידו על כונתו דצצרו וצצרו, ומי לא ירקח כמורה,
לא יוכל עשוהו, ואין צכל צית הרצ והנגיד צן צנו חכים ואהוצ וצעל צצית כמוני,
ולא וסאול לעוצרי ימים ויגידו לך; עוד העתרת עלי דצרים, ונתתי פחות מלמד
הנעדים, ואיני צא לכתוצ ולדון דצרי ספרתך, פן יחטיא קולמוסי להוליא דצר שלא
צכוונה כנגד אהצתך, אס אתה עומד צבה ואנחנו צעמק, נחנו נחנו נחנו, ואס אתה
מכיר עמך, וידעת כי עמך תלין חכמה, ולמה תקטין קטני חכמי עמך, וצצח איני
ו"ס צראס הספר להקיץ ישיני צצרון ויוכיחו צין שנינו, ועוד איני קורא דניאל ואיוצ,
ושומרו ואחיו ויוצ, ויגידו לנו החטא והאשמה ורוע ההכרה, ועס מי תלין המשורה,
ואס צצמת' ידעתי כי אתה חכס ויודע לקשור דצרים דצים, עם המקרים, אמתי
// ואין איס צארץ יעשה" משפטי התורה משלם, ולא יהיה צאחד ממנו ממין צצשטיס,

ואם ח"ו ימלא, "יאספו עליו כל ישראל יסחצו אותו חזלים", אלן דצרי הספר
 והשמע לאזניך מה שאתה מוצא בגללך, ומה היתה תלוותו, ועל איזה דבר נקשתו
 כי אם ע"ז שאמר איש מזרע אברהם ושרה, שהם חומר וזרה, ואמר ד' מלכים שנלחמו את
 החמשה, הם ד' יסודות שנלחמים עם חמשת החושים, וכן דצ"ס אשר ימרדו ודצ"ו קרוצים,
 אשר האשמתני ואמרת שהייתי כמתעלם לצלתי השיצ את דינכם, והדאיתי שלח חששתי
 לדצריכם, חלילה לי! וחס לזעריה דאצא להקל בגדולי הארץ, דק השצתי והללתי את
 עצמי מתלוותכם, ונתרעמתי דן צקרקע לפניכם, שאני נשפט ואיני שופט, ומה אצוא
 לדון על דוע ענין אשר כתבתם צכתצכם, האם אשים נפשי צכפי ואאריך צעטנות
 עמכם, וחששתי פן אגדל החטא ותדברה האשמה, וצדחתי מן המלחמה, שהמנלח מנולח,
 ואמנם לא היתה שתיקה דק להרחיק תן המדיצה, אך אם לדון יש תשובה, אבל דליתיק
 ערוך עלחמה, ומכה קשת על החומה, אמרתי אני כתולעת קטנה, ואיך אתערב כל
 עם הגדולים כמגדלים אשר השיצו עשרת התורה ליושנה. ואשר לא שלחתי אליך כתצו
 הראשונה, איך עלי אשמה ותלוונה כי לאשר עוררני השצתי, ולהם כתצתי כי לא
 מפני. ואחר אשר שמעתי גערת חכם, לקחתי צו מליצה קורה סלוק, ואולם לצב
 אולם, ואם ספרך יתנו קולם, אמרתי הראני את מדאיך השמיעני את קולך, כי כבד
 צירי מעך והותמך ופתילך, ולאיש אשר אלה לו אכני כורת צרית, לא הפרתי ולא אמיר
 אתו עשיתיו חוזה ולא אשצית ולא אכרית, עד הגל הזה ועדה המלצה אשר יריתי צבר,
 מים דצ"ס לא יוכלו לכבות את האהבה ולא ישטפה נהר, ואתה דופא נאמן כי הכיתני
 צאיזמל ורפאחתי צרטיה, וצדצלת תאניס מדחת על השחין וחייה, ועשיתני גדול מאוד
 יותר מצני עליה, ומה אשלם לך ואגדלך, וכבד נודעת צכל בצולך וחון מבצולך, דק
 שלום לך ושלום לציתך, עורני לא אשוב מלהגדיל אהבתך, וקח תצבד פה מספר צצב
 קלת צעפח צצב שפתיס, ותחת לשונו אמה ואעתייס, נאמן צרית תוקע עצמו צצב
 אהבה, נאמן למעלתך, נאמן צצריתך,

הכותב, שלמה בר אברהם ן אדרת.

מכתב מא

אחרי כן נתעורר כצד אחד שמואל בר ראובן דרבר"ש, ושלח כתצו אל הרב
 ן, להתנלל מאשר נמצא חתום צכתצ המתנגדים, כי הוא שוגג ומוטעה, כי צאו צציתו
 צהצכה, והוא תיר ולא תיר ניס ולא ניס, והפליג לשצח ההערה צכתצו. וזה עופסו:
 צצפת מעת היגויס וצדמשק דוי אני ישן; אם שצתי אמש ואישנה צערש צצטה
 וצצטות שן; סצות סצצוני שלחו מליצותי צצשמני דון, וצחלק שפתס היה שמן, עד כי
 משלו, על יצלי מים הפריחו וגדלו, הכס שרז המקדים ויצשו, היו דשן; ורוח קדים
 נשף צהס לנומות דקות, שצלי חירות מלאות ועוצות, כאלו צודעו צארץ בגן; דעינתי
 ארובי לנוס היו כחולמיס, רואיס את הקולות ואת הלפידים, ואת ההר עשן; קולות
 ענומים וצרק, לשון חכמים מרפא, כפי לצ צצויס, לוצסי האורים והתומים, על לצס
 האפור והחושן; קול דעס שריס, ותדועת מתוכחיס צהלכה, צצצני תורה נושאיס
 ונותניס; קול יללת הדועיס דועי אמונה את לאן אציסם שצשמיס, צין ערוגת הצוסס
 דועיס

רועים צושינים ; קול מדבר אלי ויקרא בפעם בפעם, קום מה לך נדרם כי לא תעיר לקול המולה, דפאים יקומו שוכנים באשמיים ; מי לא יירא ליום יתן עליון קולות צדק בחלי אש תוכחת מוסרו להמונו, יקיוו צדמת עפר ישיים ; שאגת אליה וקול שחל, לקול שאגתו נפלו מכסאם מלכים, ויועלי ארץ וקליים ; גדולות עשה רב מאד מחכהו, קדוש לגבורתו יחתו מוסרי ארץ האיתנים ; ואתה תשכון צעה צחדרי משכיות לך טירה וארמונים ; עורה כבודך, עורה הנצל כבודך, יתן מאליו זמירות ודננים ; הדואה ! שא נא עיניך צינה צספרים, ספרי הרב ככוכבים מאירים, כלצנת הספיר לצנים ; חותמי טבעת אלילי עולם ארזי לצנון המעלה אשר העיר ה', שמה שרי עם קדש פחות וסגנים ; קומה ! היה מעיר לעזור העירות צנו, תנה עיניך ונלדק מתלכות האמונה עלינו מליים ; ידענו כפלאות אהבת אצינו הזקן לך, ואת חשק שלמה הרב והאצנת צן זקונים ; מוכיח גדולי הדורות יכול להוכיח, כתצ כי יש ציניו הורם סייגים של תורה, פורץ גדרה גדר אצנים ; מדמים דמיונות כזנים, מליירים נורות צעקרים אומרים חומר צקש, להעליצ אצינו ששמיים עושים כונים ; ואתה קום התהלך בארץ לפני כבודו עם ספרך כתוב צכתצ אמת, יליצ בצולות עמינו על מלך האמונה האמתית, שפות ההורסים יהדסון, הפורץ גדר ישכוהו נחשים ולפעורים ; אמדתי מי אני ומי ציתי כי הציאני עד הלום, אלילי עולם ככדרי ארץ, יושצי ההר חמד אלהים, והשכינה יושצת צתובם, ורוח יקרתם הולך אחד נצזה וחלל אישים מדוכא יצעונים ; למה חלצינו פני צדנים ? הלא טוב לי להפילני תוך כצנן האש מלא עשנים ; אזי לאויל שפתיים ילצט איש לא יצין, יתן ישמיע צחכמה רמה קולו, לצנצ צגדים לואים שמהל מבוללה צדמים דמי היבונים ; יחזה מתך ציפיו צין העומדים לפניו, לצושי מכלול שני עם עדנים ; אין לצוא אל המלך לצנוש שק, ואני אצוא אל קדש הקדשים לפני ולפנים ? שר צשירים לצ רע עשתנותיו אחות יענה אח לתנים ; ילחם לכס ? ואני אויל מחדים אוילי חכם אחשצ לפני שרים וסרנים ; המלך ישוב מחרון אפר וישפוט צדק, הזנים יוכה ואשר לא יזכו צעיניו ירחם עליהם, ומאתו יהו חכונים ; עורה גבור ה', עורה באון ישראל. למה תעמוד מדחוק ! חותמך ופתילך קפרו צאגרת דאשוכה, מעולפת ספירים יקרה מפניים ; אז עמדתי משתומם, הונו אותי נשיאי עמי כמו השחר עלה באשר צהשכמה, ואני תיר ולא תיר נדרם צתדרמת הפגעים, חדשים מקרוב צאו משכמים את הישיים ; צידם קסת סופר הבהילוני לחתום מאמינים כולם לצ אחד ואגודה אחת, חקקה חקקי לרק צמדע אנוש אנשי שם נשיאים ורוחנים ; קמתי והשמש צדחה ולצי נודד צכנפיו כנפי רעיונים ; צודד על בג מחשבות מתבודדות כאשר ינודו הקיים ; חדשים לצקרים מתחדשים צאור עננים, צין עירין קדישין יעירו מלחמה, מלחמת קנאת סופרים שורים ואריות זה עם זה מרים ; על מה נדרה שנת המלך אמר להציא ספרים פתוחים, שם כתוצים חטאות ואשמים שגרות וזדונים ; מי האיר רעיונינו אראלים לעקו חוזה לפני מלך ה' חונים ; מי השמיע לאצינו מה שמוציאים צפה פעוטות אשר לא מגבולנו, שנים שלשה בגדים אפרוחים שלא נפתחו עיניהם, כיוני שובך מנדיים מקינים ; דורשים צדנים אשר לא ידעו, דצנים לא נתנו לאמרם כי אם פה קדוש פיות חכמי לצ כצוני לחש ישיים וזקנים ; עדיין לא הביעו לכלל איש אורות לא. דליו עיניי קש ותצן ילקטו מכלים מעשיהם צחומר ולצנים ; מוציאים מיקר זולל מעלין חלשים

חלשים * על הקדשים וחלשים שכלם ממעטים צופנים ; מתפארים צחק עיונם וצמאור
 עינם הכוזב מתגדלים, מניפין לצרות עקרי תאנים ; מים מתוקים מתמרמרים צעקן
 שכלם מקוד מים חיים משחיתים מרפשים המעיינים ; יגזיבו עוף סביב כד מלוח
 ובורה, ושרף מעופף בהקריצם אש זרה לפני ה', גלה את אזני מי יודא לאלהים
 קנא לאלהיו, צעזע עם משמיע קול המוני מליצותיו אשר צננף שולי המעיל והפעמונים ;
 להביד דבר זה למלכות הוא הכשר הגדול החכם השלם ר' אבא מרי, דר אצקן
 ובר אודיין אבות אשר מעולם מעלה עשו ציוחסין בהלכות מלוינים ; חיה יחיה כי
 נזהר הרב הגדול להגדיל את עצמו בצבול בצלו דאשונים ; אשר עד יגיעו לשמים אשר
 הרב אדוננו חפץ, לא ילמדו את צניהם ספרים חילונים ; וימולו מזיו כבוד התורה
 ומדשנה יהיו דשנים ורעננים ; וצמלחות הימים האלה יהיה היתד הגאמן תקוע בלשם
 יתד לא ימוט, שכלם לא יחטיא המכוון, ישקלו לך צמאזני הרעיונים ; אז עשיר דש
 ימשול, יונק צמתק לשונו ומתק מודות פתנים ; ענו ואמרו אמרי לך, שפתך צחכמה
 ורעת צדור מללו, מהר דצריך אליו ירונו, וידי משליך אל יהיו צלחת העולה עמונים ;
 מי יודע אם לעת באת הבעת למלכות, קח נא חליפות שמלות מחלפות צושטים ;
 באצבות הלך אחר המקילים, כי העולם חלומות ולאלהים פתדונים ; חזק ואמן לך,
 וה' משאלותיך יתן וימלא חסדונים ; ויפלרו צי ויקחוני דצדים נכוחים, הלכתי אחר לו,
 דצריהם לא שנית, כי הכרח לעצדים צקשת אדוניהם ואמדתי הכני ! אעלה אל
 קדית מלך דב, מעולם נסנתי, מעלתו הכשאה לא השבתי, את אחריו דאיתי ולא פנים ;
 לפניו לא נוטר כמורו צמלכים וצנזאים, ולא קס ולא יקום כותן מלחמו לחולי הידיעה,
 למאי צין ירוה צימיו הנאמנים ; איך ישער צנפשו אדם כמוני לשצית עדפלי טוהר
 אספקלריא המאירה, משמשים לפניו צערצוציא עם סבולה ממלכת הכנים ; אמנם
 צענותותו של לדיק אצטח, אהצתו אהצת כדצה לקחני צין זרועי ידיו, צהיות ארוני
 אצי אשר ילדני דומה לו באקונים ; ואם אהצתי את אדוני קוני כעבד לו עצד עולם, לא
 כאלת העצדים צש שטים ; אוןן ששמעה מעלותיו תלנע דלתת האהבה או צמזחת הידיות,
 צמדנע או צכלים מכלים שונים ; ואתחנן אל ה' אשתחווה מרחוק אפים ארצה, וקדצן
 אמרי לפניו ירה, כקטודת הסמים ; ופדי שפתי יעלו לרנן על מוצח מעלתו כעולות
 ושלמים ; קול דצרי זה והמונו, יעדצ לפני כדודו כקול יפה לצשמים ; יטה אלי חן וחסד
 עולם, אצי כל צני עבד לפניו פתח דצדי יאירו כאצני אקדח ויהלומים ; יכנסו באזניו
 בלא דשות, ילרפו ויתלצנו כדוד זהצ שכלו יהיו צחונים ; יהי לרנן מלפני הרב אדוננו יאמרו
 דצרי אלה הראשונים ; אדצד אל הענים עני יעד לצנן שתולים צצית אלהינו, כעו מפני
 דוח יקר הולך, דוח גדולה וחזק מפרק הדים בצנונים ; ועל האצנים אצני צחן פנת יקרת
 היותם לראש פכה לא מאסו הצונים ; וצתוכס אצן שלמה ולך, אצן אחת ולה שצעה
 עונים ; אצן שיש טהור, כל אשר שמה יגיעו יאמרו מים מים, הוא החכם הגדול השלם
 הכנכד הלוי ממשפחת צית אצותי, צשר מצשרם עגס מעגמס צהס חמד ישראל, כדנו
 שלו כער, שועלים לא הלו צו דשע לא ילקט, הצשילו אשכלותיהם ענצים, יינו המשומר
 צענציו יין ימן נוחה ממנו דעת זקנים ; למלכים שתו יין אשר מסך ואין אונס ולרננים ;

ובהר

* פי' בררל יולטר' חולש על גוים.

והדב ארוננו מורה לך הווי צחם קסאו, צמיס שמי המעלה, ארץ וכל יושביה לרנליה
 כסא הדומים; יפרשו עליו סוכת שלומו התגללותו יקבל יתן עליו רחמים; ואם על המלך
 טוב, וטוב אני עבדו צעיו, יותן לו נפשו בשאלתו, לא יפנה לבו למניף עליו דבותיו,
 וחדש לשונו, לרוב מעלתו איש חסיד לנפש אורים ותומים; אך הוא שלי פשע נקי בג
 אשמים; דציו דרך חלק, נשבו לדבר דרך כלל, גלוי וידוע לפני כסא כבודו, כי לחכמי
 הארץ הלזו ולאצותיהם שמות צישראל תלפנים; להם לעולם חוסן ומזר המעלות לדוד ודוד,
 קודמת זמן ותומים יקר תפארת גדולתם גדלה ישנה מעלה נוסעת מאז לצמים; דורשים
 כמין חומר אחר וקדם ייטרו לתורה שצעים פנים; דמון מלא מלות מלא, טובו אכל
 וקליפתו דקה תרקחת וזנים; * האמין זה' ונתורת משה עבדו היו אמונים; הציע
 אל לוד חוצו, ואל מקצת צוד נוקרו מאצרהם, ואת צורלו הכיר צן ב' שנים; החכמו
 השכילו אל אצרהם ושרה מחוללם, מחומר קורנו צללם ודמות וורה; האמינו כי ילדה
 לו שרה צן לזקויו, וה' נסהו וורהו להעלותו עולה תמימה וצרה; וישכם צנוקד ויצקע
 את העינים לעולה, עדך העינים ועשה עזה צרנו, הגדול המדורה; אז ידעו ה' כי ירא
 אלהים הוא, למען ידעו הדורות נקיון כמו וצר לצדו ויראתו הטוהרה; עומדת לעד לנו
 למחסה ולמסתוד ציוס זעם לעתות צלרה; עקדת צנו יחידו יכפר צעד עונותינו, ואפר
 חיל אשר צין השמשות צברא; המאמינים יעקב אצינו מת והחיים לו צהיות נפשו צלרוד
 החיים לרורה; הולכים צדרך אמת. השציע צנו יוסף לקצרו עם אצותיו צקצרו אשר כרה;
 ואם אינו כן, מה נשיב אל ההגדה; ד' זוברת נקצרו צמערה; גם מי' צ שצעים שהעמיד
 כנגד י' צ מזלות, אחר הקצ'ה ליעקב, מאשר יקרת צעיו כצצת קצעתי איקויון שלך
 צכסא כצודי העליון והנודא; והם י' צ מזלות כנגד י' צ שצטים שהעמדתי ממך, וסמך
 מן המקרא; יצ גצולות עמים למספר צני ישראל, זאת תורת האדם אשר לו ההוד
 והתפארה; לשנת צית מדדשם עם ה' אלה, אחר הדבר הזה הודיענו מה יעשה ישראל
 צקדרה; שנתצטלו צה מטעמי אמונה זאת, איזה מלח ואיזה תצלוץ חסרה; צתורת ה'
 חפלו יומם ולי' לא ישצותו יושצי על מדין משיצי מלחמה שעררה, ואם דרך משנתינו
 מלאנו מקראות או אגרות, היאמנו כפשוטם או סתירה, עשינו צנפשינו שקר צהדים
 תלפני עוד תכסול, ואמרו לבסי העיון מצין עימיכם עלו קיסם וקורה; העל אלה קול
 מהיכל כולו אומר כבוד, קודא צהדים לא יחת קול איוס ונודא; מה נדבר לאדמינו ומה
 כלטק, חפשו דרכינו ההודיים אשור; לא עקשו הישרה; שפשונו צמעשינו וכולם נאים
 כקעורת, לא שמענו לקול מורים כי אם שמאי והלל אציו ורצא, לא עסקנו כי אם צצת
 ודיין דאפקוד צמרה; ונפשינו מצוהלה אשר לא נקתה צעיו אדמינו ונטהרה; ומאשת
 חיקו אשת בעורנו, אשר ארשו צאמונה ע"י ליד כאמן אשר נתנה לה פנינו ופרצופינו,
 אצבנו אותה וכצנוה יחד בגופינו גופי תורה; צהצטח אצינו ידאשת על פנינו וצדאשינו
 עטרה; היא חיינו ואורך ימינו אור אספקלריא המאירה; ידע לצ חכם כי כל העדה
 כולם קדושים, עומדים צאימה צרת וצניע לקול אדמינו, כצוד הדרת קדש מוסדרנו,
 לצ חכמים יבינו עמודי עולם מחופף צית ארמון וטירה; ואני עמדתי מעדית תליכה
 שתי אצני, ילאתי מצית עקתי צמעני קול הצרה; קול חכמים וידועים אשנים אשני שם
 מתקצלים

* פי' מינים תרבוס מהעוף למיניהו הוא, מעופף לנוהו.

מתקבלים צנתי כנסיות מתכנסים צעורה; אומרים מה נעשה לארץ הגרז מעצד הנהר
 עלבים, ושה אוליים כמתק חרול רועים צשכס צן חמור, עבו דינה של תורה; שמה
 חכמים מחוכמים אילי עולם יודעי זיכה לעתים, זינת כזורים מהס לא נסתרה; מוכיחים
 ראים להוכיח יעצידום תחת שלח התוכחת, וצדור צמורה ורחת, ייעוש בצברה; יכוס
 צשצט מוסדס או ימתו צבערה; לכן הארון מאור הבולה אצן ישראל מלך משפט אהצ,
 יחדש יעיר לצס צלמורים, ולצדוריו יקראו מלאכת לודקת ההערה; צצחינת המיוחד יושני
 צצית מדדשו צעלית הזקן שקכה חכמה, נשוא פנים על ראשי עם מעלה מורה; וישמע
 הרצ לקול עני הכוסף היות ארץ אשר דרכו צה דגליו של לדיק המורה הטהורה; ישלח
 הוא מלאכו לפני חכמי ההר משמיע שלום מלאך הצעורה; דלפה רזפת אהצה לנרף
 הדעות לקרצה אל המלאכה, כמצוקס מפי המיוחד דקינ וכסורה; ואולי בצורי כח יעשו
 דצרו, יגור אומר ומאמר המלך עושים, ויקיימו את הבורה; משקה הרים מעליות החכמה,
 יזרוק עלינו מימיו הטהודים ויטהרנו, וזה עלינו סליחה וכפרה.

מ כ ת ב

זה טופס הכתב שהשיב לו הרצ:

יד שלוחה אל^ל יד חרוץ, ידצד חרוץ, כי כל דחוצ וחרוץ, ודעתו מבני חמורות אלי
 צלואר ירוץ, לרנות נלה, כוסף אמרנו לבנות, ואש נקה צמלולי שפתיו, לצצו לשומעיו
 עע סופר לשון חכמים מדפא, וצעטו ועעו מיי מרה ימתיק ודפוא ירפא, וכנפול ורצה
 המדיצה צקרצ הארץ, קורא צחיל לגדור מחילת הכרס שנפלה מדץ, על פני פרץ, יסיס
 דכסיס למישור, יפנה דרך לשס אשר צלונס עקרו שור, מי אתה הר הבדול תשורי
 מדאש אמנה, ידוך אמונה, ודעת שפתיך צדור: מללו דרך עץ החיים דרך השלום לשמור
 לאמר, נעצדה את ה' יחד בצעת הלצונה הר המור, ופגיב חמורות כאגור, וכמפתח
 חגור, אברתך הללתי צשערים כי פיה פתחה צחכמה, הדימותיה תדומה, כי נעמה, ומי
 יסוד צמטא, ומי יאסור המרצה, מי ימשך צחכה יסקיע לשגור לצ ומחשצה, יסיס צמי
 מריצה נתיצה, יתיר ממך כי ימלא מקום אהצתך אסמוך, ואמי כראות עיני כי מקום
 אצותיך לא תוך לצצי יחן וישמח, למען יען וציען ילדות היה צי, זקן וכשוא פנים זקניך
 תקימני צצית צצין עיניו וכאצ את צן ירלה יאהצני, שמאלו חחת לראשי וציעיני
 יחצקני, ונער הייתי גס זקנתי, ומחפה אחרי צית אצותיך לא אצתי, צרית לא כופר
 וקשת אהצתי לא חתה, ככחי אז כן כחי עתה, ואכני חזון הרצתי, ואגרת פתוחה
 ותדלה אהציס ארמנותיך הצלתי, ועד יוס רלון זה פעמוניך לא שמעתי, ושצח אני קול
 דעס שרים ותרועה, כי מהס עמד לנו השעה, ועתה אריתי ואכלתי דצשי עם יערי,
 ואצרה מידך פרי, פני יסרה מתוק מדצש ועו מארי, כי דשנת צשמן ראשי צצשמים ראש,
 יסומך אלהיס לראש המתות ראש, ומאשר אני רואה צצנתך, כי לא למצנלשונה קלאו
 אציך על אגרות, כי כתצת/שטנה, וכי אפיל חומות ואהרוס מגדלים, ואסע כל הבצוליס,
 ארון לפניך כאלו אמרה יהושע בן נון, מה עשיתי אחי? ומדוע החץ שכן? ועתה כל
 יהושע הט אציך ללעקתי לשועתי וסודר צצמתיך אזור, ורץ דיני אס לחוצ ואס לעזור,
 הלא לא תשא פני איס ולאמת תקזור, אכני לא פטרתי מיס ולא הייתי ראשית מדון, לא
 תרתי הארץ ולא התהלכתי צה אס יש צה איש תס או מדגנ צדון, אך אחד מן המיוחדים

ע

מ

ט

אשר

אשר צדיקים, יודע אני מומים קדומים, אשר יש לו ולאצותיו שם כגדולי החכמים, איש
 אמת דובר אמת בלבבו, והעירי והשמיע לאזני קול המולה בקול המון, כי שם צאן שמים
 ושלטה דודשים כל אשר יזמו תוך קהל וערה, וצראש כל סעודה, ומתפכים ללענה דברי
 תורה, ויש מבלה פנים בבלות מעשה מרובה, צין נשישים ונערים ואלפי דצה, ומשכמי
 בעצמות אהבה ואחור וחובה, להעיר לצ נכדי הארץ, אשר שם לגדוד את הפרץ, גם
 צפעם ההוא לא אציתי שמוע, כי אמרתי הלא שם חכמים כולם אנשים, וקענס עצה
 ממתני בכל חכמה, ומה יעשו פעמוני ומה יועיל קעני זה, זו לא עלתה בגדולי, וחכמים
 אשר צאן הם ודמו המכשול, הם ילילו אם עמד נחשול, ועוד חזר והעירני כי יחס לבבו,
 ועוד גדלה הלעקה ממקומות אחרים, כי שם צ' וב' גרגרים, עשו התורה פלסתר והרסו
 הגרדים, ושנו הסדרים, ומוילי דנת הארץ דעה צאותן היחידים, צשמענו עמדנו
 חרדים, ע"כ קמו אנשים הנה ראשי קבלתינו, וחשצנו כי אחיכם אהחנו כולנו, צמי אל
 אחד נחנו, ואם גבול שם ה' צינינו וציניכם, הלצצות כולם אחד מיוחד, ומי יתן והיה
 כן לצנכם עמנו כל הימים, להוכיחנו אם ידעתם, וישצנו אתכם צתמים, ונעשה ונשמע
 כשמענו לאורים ותומים; זאת היתה לנו להעיר אזניכם להעציר צ' או ב' אשר נקצו לנו
 צשמות, האם זה חטא שהבצלכוהו לגדלותם, האם על צקשתנו זאת נסתדה חכמתם?
 האם בלינו פנים בצודם וצכוד אצותם? הלוה יפלו חומות וידרו שרים נכסאותם? וכי
 אמרנו לגדוד גרדים, להקדים הנערים והצחורים, למלאות כרסם מעדני התורה, אשר
 קבלו אצותינו ואצותם מסיני, ואחר תחזקנה ידיהם חכמות פלסופיות ויניות, הלוה
 תקרא חטא לצא עלינו צקללות, ועל דועי האל צמקלות? וידענו כי שם
 יתרון דעת והכשר חכמה, אמנם אם לא הבגעו לחכמתם לא נחשצנו כבהמה, האיש
 העולם ומהו אם לא יכנס העלם צתלם עצות החכמות כולם מלידה מצען ומחידון,
 אם לא תקדם יונס ליון, עד יראו תורת אלהינו השוכן ציון, וצאמת אם לכס לצדכם
 נתנה למודטה החכמה, לא לנו חלק בהכמה, ואם הילך היולר, אשר כעגל לא לומד,
 ילמדו מה שצען צוזרות אומר, היאמין הנער שיהיה העולם מן האפס הגמור, הלא
 יקצע לבבו יותר הקל מן החמור, ואחר שמע בי יש לנמע טצע קיים, הינכם בלבו
 אפשרות המופתים שאין הטצע בזה? ויחזור להיות צחדות העולם כופר, ומאחר
 המופתים לאחוריו חזר, וצאמת הצאר ההוא אשר ישקו אם יקראו אותה האחרים דחוצות
 עד אחר הזקנה, קראו אנו את שמה שטעה, היאמרו הנערים מה היהודים האומללים,
 עושים על כפייהם גיליס, ומחוצות צפתחי השערים וצראשם תפילין, כצד למדוני ולמדתי
 צדאיות מופתיות, שאין לצדדים האלו חלק צשכליות, ואף לגדולי החכמות ההם הצנה,
 ומה כי תקחנה מחייצת הקטן צקטנה, ע"כ אמרנו ועל זאת צקטנו ליתן לנערים רוח
 עד ימלאו כרסם מדת היהודים, ואחר אשר יקצעו צתורתם יסודים, יקחו משאל החכמות
 תוכן ויודקו הקליפות, ואז תחזקנה ידיהם, צדת אשר קבלו אצותיהם, ואם אולי עלתינו
 זאת נצערה, למה יהפכו עוד על פה הקערה, ותחת צנו גערה, ולמה צאו עלינו
 צקורה, מנפתח עד חבור חדשה חבורה, ואולם לא זזה מעלינו המצצנה, ורגלם ולבינונם
 עלינו אהבה, כי אנשים אחים אהחנו, ולא נצוא עמהם על כל זאת לצית החשצון, ולא
 נחשצ עם המכדועים לפני חכמים עד הכרעתה הקלצון, אך העצרו הקולמת ומחקנו את
 העלצון

19074

15

העלצון, ואם להגדיל עלינו עקב התאור תאווה, לנצנו יבחר אל הכהר הבא אל אחוה,
 ונחרנו בשתיקה, כי הוא צין אחים יזרוק המתיקה, רק כי עוד לא תטהרו מן העון
 הזה, ואמרו כי שתיקתנו תורה כי טענותיכם צעינינו כזוה, ונמאק עמיהם כחמד במל,
 ולא כמלא מנוח מן העמל, ועכ"ז לא ילא מפינו ח"ו דבר כנגד כבודם, רק קצתו כבוד
 למעלתם, כי מעלתם ומעלת הקדושים אבותם, עלינו חוצה, כי מימיהם לנו שותים
 ושמים לנו מכירים במקצה, וספריהם יושבים לנו בראש כל מקצה ישיבה, וחיינו תלויים
 בהם, כי לחמנו הם, ואיך לא נכזול עולם על לוארנו, ומה נאמר כשל כח הסבל אף
 כי יכזרו עלינו, ומן התימה צעינינו כי אבותיהם ואבותיך הקדושים, ולס אנשים
 ראשי בני ישראל היתה, ואם היו עמנו פה היום לא יאמרו לא ידעו אחרי פניהם
 בהמה, גם כן לא התעסקו מעולם באתה חכמה, שקראו בשמותם עלי אדמות,
 באזנים בגאון יעקב ושם ישראל יבנו בשמות, בחסרון אותה חכמה, / חרצ פיפיות נשיכתם
 נשיכת נחש, ועקילתם עקילת עקרב קרוש יאמר להם, ומלך ישראל דב הדור, בזאו ודאו
 אם כמלא א' צהס לכל הארץ, היעלה א' צהס לעמוד בפרץ, ובאמת עדים נאמנים
 המעשים לעושים, ואתם מגדל ערך אנשי השם אשר שם, אם תדאו עוד יש תקוה לעלתינו
 ליתן זמן צומן אשר אמרנו, או פחות ממנו, תשוצו ותחיו מערמות עפר האזנים
 השרופות, כי תאכילו לנעדים החטים היפות, ותקריצו הנפשות על מזבח אשר לפני אדני,
 ויעשו כאלו קצלו התורה מהר סיני, וייטצו לאל עליון מעשיכם, להניח צרכה אל צתיכם,
 ואת שלום העיר אני דורש, ואם אורכ להציא מבלעד לרי, ארוץ כנצי, ואלא לרפא מחלת
 השנאה והתחרות, כי אם היא ולא ימלא אחריה השארות, ואני כזר כתצתי להם לשתי
 לנתרות הזהב, שני העמודים אשר הצית נכון עליהם, והשתחויתי לפנייהם להשצית
 מלחמות, ולא יתנו מקום לנקמות, ולהשיצ עטרת אהבה ליוסבה, כי כזר עזר זמן
 הבהרות וקרצו ימי הזקנה, ואומר אני אמת לא אשוב ממנה, כי לולי שיצה זקקה צי,
 ולא יתנני כחי באשר עם לנצי, כי קל היה צעיני לרוץ עדיכם, ולא אתן המשחית לזוא
 אל צתיכם, אחר שהיתה ידי לאל נצציצותיכם, גם שלחתי שם כתצתי הרציתי תחנה, לא
 חסר ככזר להיות צמקומי שם איש הצינים, ולשלוח צעדי לפתוח עינים, וחושז אני כי
 מעלתם והכמתם לחייצוני לפתוח פתח לשלום, כי לא יערבנו צעימי כל חכם נופך ספיר
 ויהלום; ועתה אשוב להשיצ דברי אמת על אשר אמת על אודות החכם, חסדי ה'
 אזכיר, כי מעודי לנצי ומחשצתי מאהבת החכמים אסציר, אהבת כבודם כי יביר, אהבת
 הרחוקים כקדושים, עם כולם כדת לנצי צרות שלומים צרות אהבים, אהבתי אהבי
 התורה ענדתיים ענק ללוארנו ולראשי עטרת, ואיך אטור איצה, לנשוא פנים לאיש
 שיצה, חלילה לי מעשות זאת, ואך אמנה איני צן חורין לעלמי, כי עוצר אמונת
 אצותי אני, ולתודתם הטויתי אזני, ולחכם ההוא מה אעשה היום הזה? וזה ימים מלאו
 אזנינו הדצים שהוא חכם צתורה, ופירש ומתעסק עתה בחכמות ככריות, האיש אשר
 כולר צתורתו רש, ומעשה יהיה לחמו לכפשו יחרוש, אך אחר צמחרתו לא יחרוש,
 ואני שמעתי צאזני, ודאו עיני, צהיות אחר מגדולי הארץ ואליליה יורד לחיו, של אחר
 מיוחד מקרצויו, על דברי החכם ההוא לאמר, מדוע אתה עושה כן ללמוד עם החכם
 לאצד את כפשך, ושלל להטיצ אחריתך, והנכזר המוכיח חכם ואיש אמת, גם אנשים
 אחרים וכן דבים, ת"ח הצאים משס לכאן ואנשי אמונה מדברים עליו דברים, דברים

1727

כנדים נעשו הכל כעקרנים, גם החכם הנכבד ר' שמואל נוסח הלכה לפניו, ואיש שלומו, וטוען הכל במקומו, אמר שמאמין ספורים, כי לא מלא לו בכל אשר כתב בחזורים, דק דבר אחד יחיד, והוא שכתב כי מה שאמרו חז"ל: מ"ס וסמ"ך צנן היו עומדים, שזה אינו אפשר, אלא מעט. תחזולה היה צפנים שמעמידם, וא"כ כתב, הרואה אתה שזה חטא יחיד, ויקרא קהלה לכל הקהלות כי מה השאיר אחרי זאת צרכה, לא צמופתים שאין הטבע גוזר ולא צדוק העולם, דק צדעת ארסטו וחזריו, ולא הניח בכל התורה אפילו קצ חומטין, ואם חטא חטא לי עשר פעמים, אסירם מלצני ואקרע המגלה צפתי ידים, ומשמתי אליך האהבה החקוקה והצדית, אכנס צנתר וארצה צדית, אך כבוד שמים היא צדינו למחול, ועוד מה לו לעשות צחורים צאותם החכמות, אע"י שנה לעלמו ולא יעשה צדנים לעין כל, דנדים משמשים מקדשים צחול, יעשה לו מעשמים כאשר אהב, ולא כשאל ולא נכסה ממנו למה, ואז תשנות המלחמה, ואני כתבתי לו אגרת אחר שנה למה פירש, ולמה מקבל על עלמו אחריות נפשות אחרים, ואיש חכם למה מוסר עלמו לכל לדין אותו או לחייבו? ודצנותא לפי ששאל יפטור צפסה צו, ואלו היה חכם מדניאל ילא סברו צהפסדו, כי יאמרו ילא מין זה מכלל ישראל, אם ישמע ואם יחדל וישו, וצתורתו וצתורת אצותיו יסקוד על דלת ציתך תכו קלות, ואז ילנו קרצנותיו כי יציאם צעללת ולא דלי דלות, וכשמחה כולנו וכעשהו עטרה לראש, וכצמטים דאש, ואתה האיש צעריך הגדולים, אם תטיל צעליתו בגדילים, לא תוכל לנטל חשדו מכל הגדולים, וכי אמחול אני המתחה קול המולה, והנה חקוקה צפתחי שעדים של קהלה וקהלה, למה משיא עלמו עון אשמה, אולי אזנים לחומה, והכל תלוי צו, כי יאמרו זה למדו זה דנו, ואם יתן איש כל הון ציתו, ויעצור ז' קממים על כתמיו לא תכל תלונותיו, ואני כתבתי לו להרחיק ההכה זו מבגוליו, אז טוב לו, ואז ינוח לו, ימח ה' צרכה אל ציתך, ויעשה עמד חסד לצלתי ענצך, ויניחך מדגוך והטיצך באחריתך, כלצ כאמן צדיתך,

הכותב, **שלמה בר אברהם ן אדרת.**

מ כ ת ב ג

הנכבד ר' יצחק דלמא"ש, שלח כתב אל הרצ הלך צורך המתנגלים לפי הנשמע אליו, וע"ז השיבו הרצי"ף מכתב, וזה טופס הכתב:

הכל היום יחדוש החודש לזדוע, הלבולמים יתקע שופר וחזולרות התדועה לשמוע, האם לשון ענו. צדל צלצנות צדדים לקצוע? כל הדברים יבעים, קדלנו את הקדיאה צאזני ראשי העם והשועים, וקדלנו אחרינו מלא רועים, לאמר מאשדיו מתענים ומאשדיו מצולעים, כי מה נעים חנוך לנער, לצדד את חכמים צשער, כמו שער צנפשו, כי צחכמתו דשן צמין דאשו, וכי תאוו הוא לעינים, זה סיני וזה ירושלים, וזה שער השמים, ואשר למדוהו מלידה ומיהיון, ותקדמה יונס ליון, ויסקדו ה' מליון, ציה וציה אם אמת הצדד הוכתה אל הארץ שאיה, היאמר על אצוניכם הקדושים שהיו בעורים מן החכמות יותר מן הבעים, לא זכו להיות אחד מן השועים, ושונואיהם ישכנו תחתיה, ארץ מאפליה, וצנייהם אשר יקומו מאחריהם יהיו צני עולה גם המה, אזו כאשר נחשצנו צענייהם כצמה, לחתום צאזינו מלה סתומה, צעצועותיהם סתומה, לאמר חכמה חכמה, ולא ידענו מה, ושאין מן הראוי למנוע הבעים והצחורים אולי עד יגדלו

יגדלו לא ידעו מאומה, וימותו ולא צחכמה, ואני אומר מי יתן החיים פחדיון ותהי
לכס לחכמה, וכי מאסנו לנו בחכמות, וכן עלה צדעתכס שאין לנו חלק בצנייה וכן
הסכימו כל הסכמות, לא כן הדבר וידענו ושמענו אותן החכמות הדמות, וידענו מה
טיבן, שמענו שמעם וסס דבן, ואס יש שמות צממות עלי אדמה, היכל ה' היכל ה'
המה, צממת אחר כן כי לנערים דבת המהומה, עד ימלא כדסם מעדני התורה השלימה,
ואס הגדולים אינם יודעים לצוד אוכל מתוך הפסולת, מה יעשו הקטנים אשר לא יצין
כל חכס צין סוצין לסולת, ולא יצין דבר צין שזולת לסכולת, ולא ידע עד יפול שצע,
כי ירד אחריו הטצע, ? ואף צמה שהרשינו דבר צהיות החכמה צכוות ודעות עמוקות,
מי יכנים צהן התינוקת, וכמה הזהירונו לכל אלה אפילו לגדולים (צפ' אין דורטין), ואס
חפץ צנו ה' והעלה דרך עלתינו חן צעיניכס אחר שלוחיה, נגילה ונשמחה כי אחרות
חיים סחדרנו, ואלהי ישראל יואל להדאותנו כפללות מתורתו, וידיכנו צאמתו
ובצורתו, וזרעינו זרע יעצדכרו, ואלהיו יורנו, ואתה צחסך קרא לי לשלוס פלוס אל
שני האנילים הגדולים. החכמים הכוללים הנשיא הנשא רבי שלמה ונשים לכוכבים קנו רלסון
למנויינים הנה הנו ור' יעקב, ואס צרית תחת לשונו יכחידכה ישראל וחקומה, ואל
תתרשל מן השלוס, אתה שלוס, כי תדבר צין שני צנתרות הזהצ אשר ידעת כאמן צצדיתך
עושה שלוס למשמרת אהצתך,

הכותב, שלמה בר אברהם ן אדרת ולה"ה.

מ כ ת ב מ ר

בהשמע קול ההערה צאזני ככדי ארץ השדירים אשר ה' קורא, דנים מהס קדמו
פני הדב י"ן צכתצס כדי לחזק את ידו ולחלות פניו להוליא כח המחשצה אל הפועל
השלוס, וצתוכס ככד אחר קדוש, שמו ר' אברהם בר יוסף בר אברהם, וצנו ר' יוסף
מעיר רמים, הנקרא ארי"ג מפדוציני"ה, וסן מן המיוחדין שדוד צתורה וצילאת שמים,
והעירו החכמים האלה את הדב צכתציהס, וזה עופס כתצ החכס ר' אברהם:
מי יעיר קנאות, מי יצנה חומות צלורות ונפלות, מי יעמוד עמודו של עולם,
יכין תצל צלך ויזורים כולס, מי פועל פעולות נפלות, מי ידאנו נפלות, כשמוע
את הקדיאות? הלא אתה תלכנו צכח תגבר, ככצות צך מדוצר, וקורא לך גודר פדן,
כד ישראל ואודו עד כנפות הארץ, אשר כח צו לעמוד מצד, כל יכול ידו לא תקצר,
המאיר לארץ ולרדים עליה, ארץ כי תחטא עזומים הרוביה, חלליה יתן דוח צהס ויחיו
ויעמדו על עמדם, כי זה כל האדם, יעצור קול צמחה העצדים, להסיר מכסול
מדכס לישד וליסר הזורים הדורים, קול קורא צמדבר, פנו דרך ה' מה לתצן את הדב,
הצדו החזים מדקו הדמחיס, ללחוס מלחמת ה' העליונים כולחיס, העת לשצת צצתיכס
ספונים, וצני יין צאו לרשת משכנותינו כתיס ודודניים? נחלתינו כהפכה לזדים, ככדים
צאו שערים, צשכצד היו מנויינים צהלכה, מעכרה מול מעכרה, קמו מקייתים אומרים
אמור: מה תועלת גומקס גמור, ומה צנע לדידי דכינא ורצ אשי, אס לא לאיש נקשה
אשר לו כושה, ויש אומר השב, כל דצרי התלמוד לחכמות חילוניות צעייו כחשב,
העתיקו דצרי הקדמונים, מוסדי דוד ודוד האיתנים, ושנו אותס לרנוס, ומלמיני
חלף זה צעיניהס כאלו אינס, מפייהס ומפי כתצס, דרך עוצ לא כמלא צס, ירסו

מלב המופתים, ינו מהדרך הישר קלי עולם והכיתים, כל דצדיקים צמחלה, ועלה
צאמינו קול המולה, קו ושטח עולם, ונשוא ונושא עולם ומקרה, אמרו צלצצו רוח
תמרום עלינו יערה, צדק חולות יורחו יתנו צמרום קולם, צמעשי צדאית וצמעשי
מרכזה ומרלות הסכה והסולם. כל רוחם יוצאו מציאות חדש לדעתם, יתאיחו קלת
יחטיחו כונת המדצרים, איך אומר ואין דצדים, דצדיקה שהם כצונו של עולם, חשנו
כאלו מהם איך דצר בעלם, לא ישימו תחת לצוסי, יתנו חסם נפסם, צאפלה יתהלכו,
צחצלי השוא עון משכו, תינוקת של צית רצן צהצל פיהם היינו חיים, נכריו עזודתם
זר מעשיהם, אשר שכלם חלוט קטן מהכילו, צקשו אוכל למו דצדי מצימות, צשתי ידים
לככיל עדם נתמלא כדסם לחם וצטר, יכנסו לפדסם כאלו חותם צידם נמסר, שועלים
קענים עם גדולים, כדס חמד מחצלים, צוצרים צאו לא השאירו עוללות, אספו נבהס
ונלפפו והעתיקו דצדי מהתלות, אוי נא לנו על הצת המעושקה, נרצה צכי ואנקה,
פן תשנה תורה מישאל יסורו מאחריה, איך נוטה אהלה ונקים יריעותיה, סוגרו ואין
פותח, ויש אשר יהיה עכאן ומכאן קרס, עתה על פנות הדת ישליכוס, שוא תהיה
תמורתם על דצדים אחרים יעריכוס, צשמענו את זה כמה דאגנו על הדצר, רוח עושים
עלינו עצר, יחידים היו מתחלה, אחד ועיד ושנים מעשפה היו לאגודה וחצילה,
אחרנו צעלו צמעוטם, עוד מעט ופשהה קלקלתם צלשונו ועטם, דצים אשר אתם,
לא מאלנו מקוס צעמינו להפר מחשצתם, עד היום שמענו שמועה, זאת המנוחה
והמדגעה, שמענו קול הקדיה הומיה, קול תרועת מלחמה קדלו אחרוך מלא, מורנו
הרצ צכח התורות מסלה, חכמי העיד מונפס"ליר ההוללה, לא פסקו ממנה תורה וגדולה,
ירושלים של מעלה, מקדש מלך ועיד זיון יעלו מעלה מעלה, יודעי דעת עליון איך פרץ
ואין יולאת, ממלכה למעלה נשאת, גדולה בצדר חוק, לא יוציא ממנה מזיק וזק, וחולתו
מקום אחרים סציונתנו מיושצי העדים אנשי תמיד יצילו, ישימו לפיהם מחסוס של
טוב ישכילו, ומקוס תחנותנו אשר אנחנו צקדנו, גדר והסכמה עוזה ורוח חן ויראת
ה' נתאל צו, איך סציו לנו יתהלכו אפרוחים שלא כפתחו עיניהם, יפרחו צאיך כנפים
תדפינה כנפיהם, ואחריהם צפיהם ירלו, חצרים מקשיצים לנקולם פיהם לצלי חק יפערו
ויפלו, וכאשר הסכימה דעת גדולי ההד חמד אלהים לשצתו, לבלות און מורינו לאמן
צדכים כורעות ישענו צמענתו, ישימו המוטל עליהם, כי מי יחוש חון מהם, וצנו יהיה
החטף אס ממך העלם יעלימו, ידונו לא אסורות דגלינו לא למחשטים הוגשו, ולנו
לדרוך צבעלים, עת לעשות לה' אל עולם, ולתת ענה ודצר הלום לפאר שם אלהינו,
לתת לו כבוד, לצלמי יערו עדינו עד היסוד, יתמוטטן סמיכות האמונות, וציינו וצין
אל יצילו העונות, דאינו דצריך עוצים, יוטר דצריך ואמריך צשמים נלצים, העיד רוחך
נכונה איש אלהים קדוש מורה לך, הוא האיש הנכבד צד אצהן וצד אורין הסר הגדול
ד' אבא מרי, צן כבוד מרצה המשרה חכם הכולל ד' משה ז"ל, ואתה מורנו לך יאתה
המלוכה, וגם הסכמת גדולי מקומך וגדולי מונפס"ליר קהל גדול ועדה קדושה שמורה
צכל וערוכה, אחד שהתחלת צמלאכה, אס עוצ צעיניך מדוק, צ" בתלמידים מרה זדוק,
כאשר דאינו צכתך לקצוע עת וזמן, כל איש יעשה לו צית נאמן, יצי לו זיונים לדרוש
צתורות, אמרות ה' אמרות טהורות, לכרות ולהחודים, כל איש אשר, תוך הזמן ירו

קדים

צ" סי' במור, כמו ושיק אחד שחיעה על ירו צמס' יומח

יריס, לעיין צחמות, וללכת בגדולות ורמות, וגם אח"כ נכח האלה אם הבג ישיב
 דבר, אם נכח ובשכל בצד, והיו דבריו עם האנועים. ישמרם צטענו כי נעים, וחכמים
 הקדושים, אשר ידם מגעת בכל חכמה ולדבריהם נגשים, שמו לנו דברים לא יאל תספיע
 לאשר עליהם נסמכים, ואם את הדבר הזה תעשה מורנו, מעשיך ה' כדד רנה לקיים
 את כל תוקף גזרתך, והסכמת האנליים הנכבדים אשר צמקומך, עם העדה הקדושה
 להיות כפוראים ידם הלוך וקשה, וחכמי הארץ הלזו אחריכם לנו שצט מוסרם יביע
 אחריהם עדיהם והצדים יאריכו, כי יצא דברך וכבדנוך, כנפי ההוד והתפארת נשארך,
 אל תעמוד מורינו על הפרק, פן יצא אחד ששים עול פורק, יד ה' תהיה עם אדונינו
 לעזרה, לגדוד צעד הפרזים לכל תתקלקל השורה, אז ימלא שחוק פינו ולטוננו רנה,
 כי ישמע לקול התפלה והתחנה, יתן לנו ה' מהלכים צין העומדים, והיינו לאבודה
 אחת נלמדים, נזכה לחזות בנושם ה' וזהיכלו, קדוש יאמר לו; עומד צדית אהבת
 תורתך ומשתך שלימה מחלה תמיד צעד אריכות ימיך, והתמדת שלותיך, רוח הנותן
 השלוס יכסך, יהיה לך ליל ויומם חושה, צחשק הנותן עיניו אל הדמים מרום מעלתך
 הר המוריה,

אברהם בר יוסף בן אברהם ברוך ׳ן נריה׳.

מ כ ת ב ה

זה עופס כתב החכם יוסף צנו:

מי אנכי כי אצא אל שער עיר האלהים אשר לא כדת, והעיר סוגרת ומסוגרת,
 צחותם נד, על חומותיה שומרים, מורים נקשת בקרבה קדושה לא יצא צה עדל וטמא
 שפתים וצידו אמרים אין ותשורה אין להציף, ואם אצוא צעיר, מה צלע כי ימלאוני
 השומרים הסוצצים צעיר, אלף המון תלוי עליהם, עם שלטי הבצורים חרצם על
 ידיהם, לאמר מה לך פה ומי הציאך עד הלום, כי המקום אשר אתה עומד עליו
 אדמת קודש הוא? ואם השיבה ידי ודברי נשמעים, לאמר כספי גדול מהשבתי, לצקש
 את שאהבה נפשי, למען אלמד דרך את העם, דעת לפשטי ינעם, לא הלכתי בגדולות
 ונכפלות, אם חסרתי אתי, ידעתי כי ערום אנכי, ואם חלקו מחמאות אמרי מי,
 ישלחוני ציד פשעי העינים, הנדות לא ישיבו לראות וינן האור כאור החמה שצעתים,
 ילחו למצוא הפתח לאור התצהיק. וקדמים מידו לו אמרתי הסתר אסתר פני, פן
 יקרני עון ונעלם ממני מעט השבתי, לא אוכל לשוב דברך אשר צה צאתי, עוד עעט
 כתעוררתי אמרתי זכותא דרצים עדיך, אשתתף עם הגדולים מוסדי ארץ ללאת
 צעקצותיהם, ולהתהלך צתוכם, ואקדם פני מלך ישראל לנרק ימלך, כי מלך חסד
 הוא ואמת, מזדונו הגדול נד ישראל עמוד הימיני פטיט החזק, דליו כל הדברים אשר
 התעוררת ע"י הק"ק הזה קהל מונפ"שליד, על עמיני ההורסים אומרים דברים צלא
 זמנים, השעה לריכה לגדוד צעדם, טוב לשמוע גערותיך, וגעדת חכמי עקומך וחכמי
 העיר ההוללה מונפ"שליד, וחכמי הארץ הלזו אחריהם ירונו, ואנחנו מתי מספר יושבי
 העיר אוננין גרדנו עצמינו, יש אמתו מצינים צספרים יד לפה שמו, מלאכתם מלאכת
 שמים צתלמוד יומם ולילה, עוסקים צמסא ומתן צעמקה של הלכה, וכותצים מצודים
 להיות למופת ואות לדור אחרון, ומורי אצי הזקן א' מהם מגעע ליד מעלתך כתב

מלתו יסום ככתב אמת, יורה כי חרה אפו על אלו המעים עקלקלותם, ויעו אשורם
מני הדרך, ואם עוז צעיני אדוני להוליך משפט לאור, ונדעה ציינו מה עוז נעשה
סולמות לעלות בסתר המדרגה, ולא נהיה כעיד פרוצה אין חומה, מאת גבור מעל
גבורים תהי משורתך שלימה, תבדל חסדך הגדול עלינו, כסא תורתך יעמוד על
מתוכנו, כחשק משרת משרתיך, עצר תורתך, תלמיד תלמיך

יוסף בר שמואל * בר אברהם בר יוסף ו' נריה.

מ ב ת ב מ

זאת תשובת רב הגדול ר' שלמה י"ץ, אל הנכבדים אשר קדמו כתבם: —
עיני בנאמני ארץ לשבת עמכם, וצעלי צרית אליהם שצט ויגור שצט יריהם,
והאמונה אזור חלליהם, להם קודם הבגלל צאני, צנים אמת לאדני, נכבדנו צאגרותיכם
מקועדות מור ולצונה, תשורי מראש אמנה, תכתוב ידו לה' ותורת חסד על לשונם,
כל ביתם לצום שנים, עם שונים לא תתערב, רבצ אלהים רבותים ולא אתם ערב רב,
פעמון זהב ודמון על סולי מעילם, לא ימלאו זה עון אשר חטא ואשם מעילה, פותר
לאליהינו מקילות זקק יקראו לרבנה, אתי מלצונן כלה, וצבואה על גפי מדומי קרת
נשמע קולך, העיר להלה ושמחה, אמרנו רוח אליהם עלינו ללה, סלסלה צהיותה
סולת נקיייה, בודל אחר לה' לא תתן מכות לחכמות נכריות, וידו לא חלקתה צק
פלקספיא דבלה על מחנה יהודה, יהודה לתפלה צחכמת התורה, צאמת נאה לכם
שמכם, בני ברון צן נריה תלמיך של ירמיה, כתבצם לרת משה ויהודית, לא יצנה צמות
עלוות ליונית, ואך אמנם אנכי מה, וקעמי אחרים עצב ממתיני, וקסתי וקשתי מה
יענה לקשת נחושה ציד שכני, ראויים צעיניהם להבישי, אל הדלת ואל המזוזה ולרצו
את אזני, הדימותי קולי ואל חכי שופר צחנוררות התדועה על ידי, לשם עצדי אלהי
אצרהם ולא לכבודי משתחור, ונכסתי והייתי צעיניהם כמתעתע, חשצתי להיות
כמרצה שלום ומקבל שכר, ונעשיתי צעיניהם כנכרי, פליאה ממני דעת, כי זאת לפנים
צישראל מודעת, וכל העם מתפארים צאצותם, צאמור להם חכמים יסוד עולם ועמודי
שמים, חכמתם וספריהם, הקימו את הרצים צנין (קדושין ס"ו) צצין צעיניהם, חכמתם
רצה ונצבה, הם הם המרצה, ואלה הנכבדים צניהם, אשר הולידו אחריהם, הם ושלום
יזמו עדיהם, כמעט אומרים אמור להנה לא תקראו להם חכמים, רק צוקר וצולק
שקמים, וקולץ קנים צאגמים, כאשר לא גרו משך ולא שכנו עם אהלי קדר, ואשר לא ידע בכל
אלה לא תואר לו ולא הדר, אין זכרון לראשונים ואין הולכין אחר הזקנה, חן העטרות
תהיינה לאשר ישובו, עטרות החכמות ליטנה, זכרנו זאת והתאושנו, צדקנו צית גזינו,
ומלאנו גרדי ספרי עולם אשר היו עם והתצושונו, אמרנו לשוא שמרנו אלה דצרי האצות,
והם לא נודעו צחכמות צעליל צדיות, ולא נשמע קולם צספדי ארסנו צחצויות,
ולא צספרי החכמים חצרו, ולא הקימו והעמידו שחרים אל שחריו, ואולם זכרנו
והנחמנו, כי היו מלאכי עליון, ה' שלח להם עזרו מקדם ויסעדם מניון, גוזרים
משיצים חמה, בס לילה גם יומם היו עלינו חומה, ענשו וקעלו חרצ לא כמלא צידם
ולא

* סס שמואל הזה נראה לי כמיותר, כי אציו לא חתם ח"ע למעלה זולת צסם אצרהם לנד:

ולא כלי. אמרו דא עתה הנמלא איש בכל הארץ כא' תהי, ומה נהדרה אחריהם, כבודם ותורתם יעידו על תורתם ומעשיהם, ולי מה תאמרו לקרוא צברון, גם כי תדנו תפלה אין לרצוניו זכרון, עד צרוא אלהים חדשה צדק וידיג כאיל פסח ולשון אלס תרון, ולו אקיס צלילה וארון, * וצוקר אקדים לפתחיהם כאשר צתחלה, יחשדינו כנותן תפלה, וכצד דאייתי חשזו עלמינו נעורה, וכאלולת צלכזו קשורה, ואמרו זאת דאינו, עלתכס ותחנתכס שמענו, ועשאוס כמלאכה נמצזה ונדחת, אמרו לנו כי לקחו החכמות לעלמות לתורתינו הקדושה, אשר יקחו להם לאשה, ואי תמה היעשה כן, ויתכן לעשות הפילגש אשת נעורים, ותשימו לה כסא צפתח שעדים? ואס הכנים האשה לרה, תצוא אתה החדרה, והמסכה לרה להתכנס האשה והצרה, ולא הקדימו והולידו כקדושים אצותיהם מן האשה, להם מסימי נתקדשה, ואס אמור יאמרו לגשת האשה והפילגש אשת נעורים לא תמאס, ואולי יצנו שניהם את צית ישראל, ולא יצושו את אויבים צשער וישזו דצר הנשאל לשאל, והאל המושיע את עמו, יושיע וישלצ לצררון, אסידי התקוה, ומזה לכבוד כולנו וימלא רזון המתאוים תאוה, כלצ קאמן למעלתכס חוקק על כפיו כבוד צדיקס,

הכותב, שלמה בן אברהם ׳ן אדרת זלה"ה.

מ כ ת ב מ ז

בבדרי הקהלה הקדושה אשר צעיד אנגלט ירה, ב"כ קדמו' פמי הרצ צכתצס, וזה עופסו: מכתב הארץ ומיחות שמענו קול שזון וקול שמחה, עת הזמיר הביע זמיר עריוס, נקטה נפשינו צא הקן לכלות מן הכרס הקוים, זורעו עמל מזידיס ומדיעים, מתחוקקיס ונכספים לדנד האסור כדרך הדיעים, צמופלא תהס ידושו שזל ודנד כוז לאמותס יאמרו, פעס משל פעס דמיון ירצרו, אשר לא נדת חילי הצליהס יבגרו, יפלו ממועלותיהס הנשיא שופע הארץ! ארץ יראה ושקטה לשאגת אריה וקול שחל, עס ילצשו חרות הכספו פניהס תחמד שערת צטרס, יתחמץ לצצס צחשכה יתהלכו צאות נפסס שאפו רוח עועיס, הקזיקו צתדמיית, וגס היעצ אין אתס, אנושה מכתס מאניה הרפה, תיטרס דעתס תוכיחס משובצס, עשו חודת אלהינו פלסתר, צאין הנצנע צבלוי וצהסתר, מצוקר לערנ יוכחו, יתמו חטאים מן הארץ! ארץ כי תחטא ורצו המתפלגים, יהרסו לעלות יחקרו צמכוסה תהס, אין צדור מי שראוי להוכיח כמוך השד עעדת ישראל ראש גלותנו, מעה עורך תשלח ליסר ולהכניע כל זדים וכל עושי רשעה, ברני צירוש ריש גלותא דאתפשי אכולא עלמא, הולא מן השצכה, שמור רבלס מלכת למשמעתך יסורו, ואל מוסרך הטוב יכנע לצצס הערל, יעצזו ארחות רשע ודרך חטאים, ורצה העצוזה צקרצ הארץ! ארץ רשעה גס שמים לקול המולה גדולה, אריה שאב מי לא יידא? קולו כמיס רזיס מישד הדורים, מוכיח צשער על מעל הגולה, להקיס סוכת דוד הנופלת גדר הדחויס, לצנות לנו צית נאמן, על חומותינו יפקיד שומרים, ועמס להט החרצ המתהפכת, לכלה הפשע ולהתס חטאת אנשי דמים ומדמה, צני אדם שצקשו לעקוד כבוד אלהיס הסתר דנד, והכר פנים צדנד לא טוב, מלך צמטפט יעמיד ארץ! ארץ רזיס לריה, לראש שלו אויביה, כוסרו יחד על ה' ועל משיחו, מנתקיס מוסדות האמונה, דרכס צגיט

שולחים

* ר"ל יונה:

הגלמים את הזמורה לאפס, וחוסמת היא את העוזרים, רוח פנום תחולל בשם מערות
המים הזדונים, הן שכלך יעלוד צמים וינשו, צ' וב' אומרים אמור לשריו חזו לנו כתיס ודוקים
משאות שוא ומדוחים, להם לצדם נתנה הארץ! ארץ ממנה ינא לחם קוץ ודדר תמיה,
צנים משחיתים שובים צורה מתצקים חיק נכריה, ועם הצת היונית ילכו ארחות עקלקלות,
שלחו את ידם להתעסק צאלקת טרם שנתמלא כרסם בלחם ונשר, בחרו דרך חשך
וללמות ולא סדרים, סדרי המשנה והגמרא, אשר היו מודעה צדיקו מאזותינו, נחלתינו
כהפכה לזרים, אך יש אלהים שופטים צארן! ארץ יושביה מאסו תורת עליון, צהצל פיהם
ישרו עני יער ארזי אל, מאצדים הונס של תודה, הו'יאו קול לא הוחזק צצ"ד של
מעלה, עצרו חוק הפרו צדית הרסו המצז צדוע מעלליהם, אוהצי התורה חוטאים
ומחטיאים כירצעם, מיליס את עלמם מן הבנות, תוקעים חרצות צצנטם, ישתקסוקן
צרחצות קדיה, צכח ידיהם ממים צללל, רבזה ותדעש הארץ! ארץ ושמים שמעוהואזינו,
הכרים ימושו ונפקו כל צצא השמים, מי שמע כזאת מי דאה נכרים צאו צשער ה', תורה
תמיהה ונפלאה וי'יאו מר, ומדס תדעלה מקדשים כרס ה' לצאות כרס חמר, דרכס
צאפלה חשך ואפלה סציצס, צמים לא אמון צס, חן שחוט לשונס, וצדק ממוררתו יהלך.
לא ידעו ולא יצינו אל פעולת ה' למודי הרע, יבזרו על כפס דיק, תקולל חלקתם צארן!
ארץ אל תכסי דמינו, אצן מקיר תזעק צמים סוצצים! מסית צקול נמוך וצלשון הדיוט,
מדיח צקול גדול וצלשון הקדש, יעדימו צסוד צדס נקי ידשיעו, על זה היה דוה לצינו,
למקו שדי עמלינו, וכחש שמחתינו הרע לנו וצחוקי האלהים, המשמחים לצ נדכאים,
ותקלד רוחנו, ישומו ישרים על זאת, לא עתה יצוש יעקב, יקוס יאמר מחן מכתו ידפא,
קונה שמים וארץ! ארץ נתנה יצולה, יוש י'אפת עלך ישראל לישע עמך, תשיצ נקס
לצדים, ותאחז צמשפט יך, ועמך שדי לצאות ישראל קהל מוכ'פסליר, אשר אמרנו צללו
כחיה צבוים, תשצית מלחמות תקצן חיות, צכחך הגדול וצדועך הכטויה, ומי לא ייראך,
המלוכה יתאה לך, חבור חרצן על יך, והיה לך אזור מתניך. וזרוק מרה צתלמידים,
ועחינת הכרס שפטרס דור, אשרי אכטיך ואשרי עבדיך, אין הדור יתוס שאתה שרוי
צתובו, העאים לשמוע צרוצ פשעיהם הדיחמו, חרצס תצא צלצס ולשונס תהלך צארן!
ארץ אשר לא עצר צה איש רע וצליעל, דור אדוניו יקלל ולא ישצ שס פורץ גדר וממשל
משלים ואת אמו לא יצרך, שמה נפל גורלנו אשר אלהי יעקב צעזרו, ומאשר פחדנו מפני
חמת המניק, דור חרצות סמו רבו דצרוי עשמן, ומרחוק יריח מלחמה לעוצים ולישרים
צלצותם, ילאנו אשר עקצות אחינו, אפים ארצה ישפחו לך, ומצדכתך יצרך צתינו
וציתם, יצלו ימיהם צטוצ ודירו לרוצ צקצצ הארץ! ארץ אשר אכחנו צה קהל ארביגי'ירה
היוצצים צקלם הארץ, צאזינו שמענו כי העיר ה' את רוח החכס הכולל, אצ צכחמה
וצמעלות המדות, כצדונו ומדים דאשנו החכס המופלא השוע הנעלה ר' אבא מרי בר
בושה דר'רגיל, יך ושס לו על פני חוץ, אחז מעשי אצותיו הקדושים אשר צארן, אשר קנא
לאלהיו, והציא לפני יקרת משרת חכמתך הרחצה היקרה והישרה משפט המגלים פנים
צבורה, ההופכים דצוי אלהים חיים, ואתה מודנו קלינו ודונינו, מאור עינינו דאש
שמחתינו, צאמרותיך הטוהרות וצתוכחותיך הישרות, חרקה הצפוי מצבולינו, וצנו לא
ימשול, ולא יהיה לפוקה ולמכשול, ה' אלהים אמת ידים מכשול, מדרך עמו, יסקל
מאצן כנף מחלתינו, ולא יוכיפו עוד צני עולה לללותינו, אין פרן ואין יונאת צרחצותנו,
תבדל

תגדל שמחתך, תרצה שלותך, יאריכון ימיך, ירבו ניסלל כמותך, כחשקן וכחשק אוהבי תורתך, סדים למשמעתך, נקשרים נחנל להצתך,

משהולם בר יעקב לוניל	אהרן בר פריץ אוניון
נתן בר דוד כהן דלוניל	נתן בר אברהם ז"ל
אהרן בר שלמה לוניל	משולם בר שלתיאל אוניון
מרדכי כהן בר שלמה הכהן דברני	חלפתא בר יוסף לוניל

חת'מה, דרופתקא דלוריתא, מדננאל דלומתיה, דנאל דעמיה, קדום ועיר, כל מ לל חים ליה, עונינאל דחביבי, תפלת ישראל, מורכו האלל הגדול הרז ר' שלמה י"ן צן כבוד הרז ר' אברהם ז"ל צ' אדרת. —

מ כ ת ב מ ח

זה כתב תשובת הרז אל הקהלה הקדושה אשר צעיר צעיר לרגי' טירה:

כחד ברזני צקראי ולשוני תלאלה לדזר כל זמני, אזנים תלאלו תשולות פלוני אלמוני, וקול המון האיש פלמוני, זה קתבה צחיל אני איש חיל וכהן זכהני, מי חכמה צתוס יודיעני, ואני על זמני תלוי עיני, כתעות בני אדם יושב צצת תחכמוני, ודעתי נכסל דדור אומר כשועל עני, דוד אבותי הקדימוני, נסרחה חכמתם ורוח צינה עזר מאתם לא חשכו דוק מפני האצות, כמעט נתנוס כדורשים לאלהי הידעונים ואל האצות, אהנו פה יראים מהם ועהררי תורתם, שמחיס אלי גיל אס נמלא עינינו מעפרותם, וחס / א

כעדה עדי זהב וכסף את שמותם על זוארינו, אמרו לנו כי זה עדצנו וחס נקראם על / א ראש שמחתינו, צמות אחרי מות, נחשנו צעויהם כצמות, ואס נקרא פרי לדיק לאשר למדוני הראשונים, כזר יקראונו פרה למוד מדבר, כמעט צאים קלתם לשכות את עמי / א

אף הכתב הראשון, כתב הכשתון והלשון, כי צלשונס כעה עדצונים עולים עמו, וישנו את עעמו, צלמדס ספר ולשון כשרים, וילכו כל כתזיהס עקודים נקודים וצדודים, וחשני בס הס כענקים, צעשותם לשונס כענקים, לשון הביוני או פלוסופי, ובל לשון תקוס אתם זולת זה יגממורה עם השופי, ע"כ לזוני הכחדתיו תחת לשוני, הנה קראנו צברון צכצודס וצכצוד אצותם אשר נשאלו על שתי כתפיו לרזון אמרינו, מי לנו גדול מהס כושאי אפור, תורה וגדולה לאצד ולהקיא ען הארץ הקאת והקפור, להס נתנה הארץ להסיר מעדת העצדים מקוה העורון, עד יצונו אסירי התקוה לצלרון, כי מעולם היה צבולס כחצללת השרון, אמרנו אז אחד לכולנו, תורה מרועה אחד נתנה לנו, אס אחיס אהנו זרע באמן, ונשמענה אס כצנים נאמר אליהם, כתוב צתורה כך הוא, משפט נצחרה לנו להסיר המכשול מדרך הנערים והצדודים, פן יעמוד עליהם להציעם כחשול, למדו נערים עם הצדודים תורה שכתב ותורה שצע"פ וצדעת ימלאו חרדים, ואחר אשר יקצעו צתורתם עסמדים, ילכו ויקמכו צשכלס אחרים, וצתמים יתחתנו לאות, להצדיל צין הקש לחול וצין העמל לעבור צין המיים ללמות ולא סרדים, כזאת וכזאת יעלנו ותחת קחתינו צשורה, תחת צנו גערה, ותלו צנו באלו להשיג צצנו, האריכו למעניתם האריכו צספור מעלתם, ועל פני עלתינו שפכו מי צו צעלתם, לא שמו חסן על פני עעס, כי צלו צעעס

לשפון

לספוך על פנינו, תיס כעין עינים, ורצים אשר אתנו שמו דקן מחסוס לפיהם, כי כן למדו מאזותיהם, לכהב צעמס שרדה, ליתן לשתיקה חלק הצבורה, ואמרו כזר יאלנו ידי חובה וזכינו על האמת, ואס הם רואים לקעקע כל הצידה, אנו את נפשינו הלכנו, המאמין יחידים ויקח צשורה, ע"כ לא עמינו כי על הרשונים צוטנו מאור, ואס לא איך אשא לצב ואשליך את ידי לצנות את החומה לפני ההולכים דק כי צאמת לצבי יבהה חיומה, ומחשצתי דומה, פן על זה ח"ו ישיב הדור כליומה, אתם הדצים רצים וכצדקים, לכס לחון ולהלחן חושים ולנאט גדודים, ולדבר על לב כצדי הארץ והיחידים, עד עתמינו אשר יעלנו תוליא יין ותבמול שקדים, אולי יהא לאות החכמות לרי, והעור והפסח לא יצוא צית המרי, אולי ישמעו דצדיכס, והננו ועלינו אחריכס, ותמה אני על גדוליהם כי תשמע לעקה מצני הצחורים ונתלה הסדחון צהס כי קול תשמיע צארלינו, ומכתב מארלס יראו עינינו, כי סס אמרו למבמור, והאופעד ילצס שממה, כי האודים והתומים הם היו כלי נחשת הנקרא אשתו"לאד אשר יעשורו העמים, אשר אמרו ילך צאור אסו ולענשו, כי מוסקי כל המומין יהיו תמים על ראשו, מי שמע כזה ולא ילא לצו? ולו היה אחיו או קרובו, וכל חכס לצ צהס איך ישמע ויעצור, ולף יקטא לאלהים ואת שיניו יצבור, ואשר יראו ולא ישומו על לב כי ישומו כל הארץ עוה עוה, לא תשיגורו מלחמה בצצעה על צני עלוה, אתם צני עליה, כולדתם אתם ואצותיכס צחיק תושיה, על צדי האמת תשעשעו לא תשעו לחוק ככדיה, ובעלה נפשכס צאשר נפשו לא חיה, למודי ה' תקראו, וכאשר תאור נפשכס, יתוה ה' על אצותיכס תי"ו, לנס עמים תהיו, והחכס הגדול צר אצכן וצר אודין העורר צצית אלהינו אז למקרא ולתסורת, הוא ואצותו כי ידעתים מני אז לכל הארץ הגולה והכותרת, הוא העידי ונתעורדתי, קול פעמוניו עלה צאזני ונפעמתי, לא אשא פני איש ואל ארס לא אכנה, צה' צעחתי לא אתערצ עם טוכא, לא אירא מדצצות עם, אס ישמע קול המון צדעס, כי מי אכני ציוס הלחמי לחוש לעמי, צתורת ה' צעחתי אף צאכני שלומי, אס נתן אלהים סכרי אולי אפתה ואוכל וילחמו צלחמי, מן זה לא שקעתי ולא נחת/ לילי ייומי, ולא כתתי לי דמי, גס ציומי גס צחלומי, אמרתי למחשצתי קסמי, צמה אקדס פניהם ליוס קומי, יקוס אלהים צישע עמו, ויקצע צלצצינו אהצתו ויראתו ליראה את שמו, יפרוס עלינו סוכת שלומו, וכל העס יצא צשלוס למקומו, כאמן למעלתכס, עושה משמרת למשמדתכס, חוקק על כפיו כצודכס,

הכותב ישלמה ו' אדרת.

חתימה, אולי צני ישראל כצדי ארץ החכמים, יודעי צינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל צין העמים, אכני לצנות, צתורה וצחכמה צני אצות, ק'ק

ארנגעירע י"ו -

מכתב ב' ב' ט

מענין הכשמע אל הרצ כי יש אנשים מגלים פנים צתורה, אומרים כי האודים והתומים הם כלי האצטו"לצ, שלח אלי כצצו זה והודיעני ג"כ כי א' מיוחד חתוס צכתב המבגדים מתחדט מן החתימה ההוא, ושלח התגללותו אלי, וזה כתב התגללותו צזה הלחון: ואני עשיתי צסתד כיחידו צליה, קראו קמאי וחכימו, ולא ידענא אי סיימור קמי, והודיעני ענין הדנה אשר הוליאו על הכרתי והפלתי, וזה טופסו:

על

על משמתי חכמי נבז, לראות אות אס הדור יצט אל האור חווצ, או עור דבר
 ה' יקר, מהצט אל הר ורד, על אס דרך מלפה, אולי ארצה כס על הר כשפה, או
 מנשר על פני איתן מוצס להושי ארתם לאיתנו, והיוצטס דאשונה במלכות החזירו
 דבר מלכות ליושנו, ודבר אליהו יקוס וישו צתנאו. ולא יתבא לצי להתעלס, ועל
 מהצצו צלילות הייתי כחולס וצנפול תדמה על אישון צלילה ואישן, אשא דרה צלצולשון,
 צני שוהס ה' מחצותיהס כללס. ורגל גארה להטותס אל תשלס, כי גארה אפיקו
 מביניס, מביניס למביניס המון גדודיס, לפיד צו לעשתת שאניס, שאן הזמן למקצת
 אנשיס ארכלי המן, וזה עלתינו יפיע, וקצת צחורי ישראל יכריע, וכריעס לכך זכות
 ה' אשר דרכיו למשה הודיע, אולס סמכוני באשישות הפדוני צתפוחיס, אנשיס המתקדשיס
 והמתטהריס אל גנת אגוז צדצדיס לצצנו משמחיס, צבלות מחצותס כי לצס כפיכס
 ורלוס כלון שוכני סנה, ולמללות אחריו יענה ה', ועור יאר פניו ויחנס, וידעמי
 גם אני כי כל העדה כולס קדושיס, דאשי אלפי ישראל כולס אנשיס, רק כי על שמיס
 ושלשה ימלאו סס סוכניס צנכפיהס, וירפאו על נקלה את שצדיהס, ואס אולי יס צליס
 צשדשי גדוליהס, ותחוס עיניס עליהס, הלא טוב להס למשכס ולהוציא מפס יקוס את
 דגליהס, את אשר אהב האצ ויכוח, ואת דמי חטאו מקדצו ידח, ואס איז מדרך
 הדשע סד, אהצו שחרו מוסר, וכבר התירה לנו צאלצצ יתירה, צאמור עלינו דין סורר
 ומורה, והמאמינ צאצרהס ושדה ויחק צנס, הלא ראה את אשר עשו מפרי צענסי,
 לעשות רלון קונס, ואין רגע ידענו יך קבע לצצי, צכתצס אלינו מעס. דבר לא יופר
 צו חטאת ואסס, ועתה הגדילו לעשות סרה, לכפור צעקרי התורה, לצרות את
 הצערה, לכתוב על מלתיס כתוצת קעקע, הכותב והחושב אשו לא תשקע, כי
 האודיס והתומיסי סס כלי נחושת אשר מלאו חכמי העמיס, הנקרא טולא' צ, אוי לו לדור
 שכך נאמר צו, ומוענ(חרצו ערס) איך לזמן תועלת צוה המין, וחכמי לצ כרועה אל
 ועס קדושיס נאמן, נעשו כאוש נרדס; וכי יתחמן לצצי, יבמה כלצו להשמיע קול
 צעקה אל חכמיהס זקניהס ושועריהס, ולמה ה' העלס יעלימו מן האנשיס ההס,
 את עיניהס, ולא על כתצס הצאייס מידו אנשיס אשר יחצנו מאשר ימשכו אחריו אני
 קס, מן יאמרו שקר ענה ליקוס נקס, רק מן הכת אשר כתצו אלינו שטנה למצדאשונה,
 ועתה כמתירא מן החטא אשו חטא, כתצו והרצה חרטה, וה' הטוב יכפר צעדו וישו
 לאמת את אשר מננו נטה, וישט לצצנו אליו, לאחח צכל דרכיו, ולשמור מלתינו
 וחוקותיו, אשר לרה את אצותינו, ולא צצו מהס לעתיד לצא, ויפתחו לנו שערי דק,
 שער לדיקויס יצואו צו, אמן, כן יאמר אלוה אמן, והכני שולח כתצי ואברתי אגרת
 התשובה, אל האנליסיס הגדוליס החכמיס, חכמי ארבינטיד' איהצין וואהצי תורתך,
 אתה תורה להגיע אליהס, הנכבד הזה מוציל כתצי שמו ר' שמואל גליל, לשון תהלתך
 צכל מקוס אזור תדרוך דגלו, יבו נא חסדך לקדצו ולהדריכו צעינו סס, כי יקדצ
 להשתטות לך, נאמן למעלתך, שמח צתורתך, כורת צרית לעולמיס.

הכותב, שלמה בר אברהם ן אדרת

חתימה, ממולה טהור צמדצ סין, חכס מוכתד צנמוסינ, צין וזכמי קדס, ה'ה
 כרצ ר' אבא מרין צנוד האשל הגדול, גדול מנדן שמו ר' משה דלוגיל יל'ו:

מכתב

מכתב נ

זאת היא תשובה אשר השנתי אל הרב מעמין אורים ותומים :

על דבר העורים והפסחים שגואי כפש אדונינו, האומרים כי האורים והתומים הם כלי האנטולוג' אשר זה יעונונו, שמענו וחדדנו חרדה גדולה לקול השמועה תלילה אזינו, על הימים אנו מטטעדים ועל הראשונים אנו זושים על אלה חסכו עינינו, ראוי לעלות צנדה אליהם צנערינו וצוקינינו, לו חפץ ה' צנו ותהיה תקיפה ידיו ותרום קרנינו, כי צאמת כתצו צקן השוד שאין להם חלק צאלהי ישראל ויאלו מכלל המונינו, לא נשאו פנים לתורה ולא חסו על כבוד קוינינו, ועתה תה להם ולנו וגבול נתן ה' ציפסה וצינינו, ברוך שהרחיקנו מהם כן יצדל דיכס מדינינו, ואם צאלנו לפטוע צשרנו ולקדוע צבדינו, צשמענו אלה הצדדים, יתמלא הצבד כולו קדעים, וצמה כיסר הדעה ואין צדינו תקל ורלוועה? ואם אמרנו לנדות ולהחרים, הדיוט צצנו ידו ידים, לקשקש קש הטענה וצקו המדה אשר צידו דוחה, וכל הדלצה למחות יצא וימחה, וכל שכן אם יתלקטו אליו אכשים דיקים, יחצצו גם הם כענקים, ולפרון צחומות הגרדים יעלו עלינו צחומה, ישימו לבוי את צן האמה, עצד ומצוד, אשר על דצדי דצ'ל, אזילי צני ישראל שלח ידו, ולא נתן לנו דשות ולהקלות דק צדשות אדונינו המלך, ומי יודע אם לעת כזאת יהיה דצוק הכוכבים הם שמי המאורות הגדולים, כרחצו של סולם צמדגה אחת יראי אלהים שמים עולים, זולתי לעשות מופתים ולצדוד צדשה צאך, לעשות סייבים לתורה ולבגוד פרץ, כה יעשה אלהים וכה יוסיף ויהיה ציתם צצית פרץ, אז כל הורם ופורץ מידם צדוח יצדח, כי על כן לצוה צמזל אריש ה' העיר דךק ממזרח, והכני מודיע ומצויר למורי ורצי הרב הגדול ר' אשר, אשר קשרים לאותיות קושר, כד הוה קאי חדש כדעש אצדעש וחדש קאי על בצ מעלה, צעלית צית ההפלה, צדצדיו על מעל הגולה, אמר אלי הרב צזה שלשון מלה צמלה: אם תפנו אלי אחד מצני העיר אצלח אם העיר כולה. והכני מודיע לאדוני הרב, כי צכות הרב פרנקתי ארון לאדנו, צעזרת מצדול ישועות מלכו, מעתה יכנס ויפרנס ארון לרחצו, צשער אשר אלהי ישראל צא צו, ועתה דצותינו צצדודים! אם תיידו אם תחרינו, אם תעשו להצני צאלה כפסס, אך אם תשלחו לנו אברת חתום צצ'ד הגדול שלכס, דצים יקימו אותם צחרם שששאו עורא היסופר, וכל שאין פסולו צקדוש צמחיד וצאתן, ישמע ויראה וצא להתקדש צעכן, פן ישכנו כחש דרצנן, והכני מודיע לפניכם על אחד מן המיוחדים צצשידנו, כי היינו צצית הכנסת ציום השצת צצדשת צלק, והיה קודל החון פסוק: וקסמים צידם. ופירשת, הם כלי הקסם כמו אלטור'לצ ושאר הכלים וכיוצא צו שצו מכוונים השעות. וצו שמתמשים הוצרי שמים החוצים צכוכצים, והוסיף פליאה ותמיה גדולה, ואמר כי דצדי איכס אלא מן המתמייים, כאלו אמרתי דצד אסוד כשיחסתי כלי האנטור'צל לכלי קסם, ואמר שהוא כלי שמתמשיין דצותינו צקדוש החדש, ועניתי לו כי צאמת זה הכלי כעשה צחכמתם, וחלילה לי שאומר עליו שהוא כלי מיוחד להיות מלאכתו צאפור ומחשצ הלקות, בגון אלו שמתצנין השעות. ורואין צאלטורלוג'צ לידע כמה שעות מהיום, כדי לידע שעת לקותה ויום פלוני ושעה פלונית תהיה החמה לוקה ויעיינו צאותו כלי, צודאי אין צזה שום חשש אסוד, אך אלו שמתצנין השעות ורואין כלי איזה שעה היא מן היום, כדי לבחון מלאכתם

מלכתם צעה ידועה או ציוס ידוע, הם בכלל מעוקן, ולזה כוונו דו"ל צפ' ד' מופת, מעוקן ר"ע אומר זה שמחשב עמים ושעות ואומר היום יפה ללאת מחד יפה ליקח, וכן פי' הרמז"ס ועליו דאיו לכמוך, וזה לשונו: איזהו מעוקן? אלו כותבי עמים, שאומר צאליטגיניות יום פלוני דע ויום פלוני טו; וכתב גם כן: כל העושה מעשה חפני האליטגיניות וכונן מלאכה צארתה עת שקצעו הוצרי שמים ה"ז לוקח עכ"ל, וכיון שכן שמעשה זה שעושין המעוננים אי אפשר לעשות כ"א צכלי האלטור"ל צ, אי"ב דאיו להקדש ג"כ צכלל כלי המעוננים ומימי הקוסמים שבהם יכוונו השעות, שהרי צלעם שהיה מפלסופי אומות העולם ונקדא קוסם, כל השתדלותו לא היה רק לכונן השעה והרגע שיוכל לקבל, ואע"פ שצי"א גדול היה, כמו שאמרו: ציטרלל לא קס אלל צאומות העולם קס ומנו צלעם, וא"כ לא היה לריך לכלי זה צתחלתו, אלל צסופו נסתלקה ממנו כצואה ונשאד קוסם, וכדי שלא יהיה לו טענה לרחותם, לאמר איך כלי אומנות צידי שזו אכונן השעות, הציאו זקני מואצ כלי הקסם שבהם יוכל להעזר לכונן השעות, אי"ב איכנו דחוק שיקדאו האלטור"ל צ כלי הקסם, ולזה כוונו דו"ל צספרי והציאו דשי' צפי': וקסמים צידם, כל מימי קסמים שלא יאמר איך כלי אומנותי צידי, ומ"ס שהוא כלי משתמשין צו צקדוש החדש, זה אינו מוצא אותו בשום מקום לא ראייה ולא זכר צכל התלמוד, רק כי הם ז"ל מחשנין צחכמה וצחשבון יום שהלצנה דאריה להראות, ומקדשין החדש ע"פ הראייה, כדי לקיים מצות התורה: החדש הזה לכם ראש חדשים, וצאה צו הקצלה האמתית כזה דאה וקדש, סוף דצר לא כמאל לכלי זה זכר צדצדי דו"ל הקדושים, שהיו משתמשין צו צקדוש החדש, ומ"ס דמות מצורת הלצנה היה לו לר"ג צעלייתו לצללא, לא מן השם הוא זה, ואף המצות שהן תלויות לשעות, כגון חצון צע"פ, אי נמי תמידין ומוספין צשם וצדון צשצב כמ"ס צפ' תמיד נשחט, ואע"פ שהן זמן מצות אלו קצעו צשעות ידועות ציוס, לא שמעתי ולא דאיתי בשום מקום שיהיו מכוונים אותן שעות צכלים, ואצרהם אצינו שאליטגיניות גדולה היתה צו, והיה מתפלל כל התפלות צזמן, ואע"פ שלא תיקן אלא תפלת שחרית ה"מ לאחרים אלל לעצמו הרי אמרו קיים אצרהם אצינו כל התורה כולה, וכשהיה מתפלל מנחה לא היה מכוון צכלי הוא, רק צאומר עלות השחר וירידתו, כמ"ס צמס' יומא, ללותיה דאצרהם אצינו מבי משחרי כותלי, ותמיד שהיה נשחט כנגד שעות היום, לא היו מכוונים לזה אלל צעצעות ידועות, כמ"ס צמס' יומא, תמיד של שחר היה נשחט על קרן לפונית מערבית על טבעת שניה; של צין הערצים היה נשחט על קרן לפונית מערבית על טבעת שניה; אלא דצותי הברולים! אס נעלמה ממני הלכה, בעמירו דצר על צוריו והודיעוני, ושמעתי כי הרצ הנשיא ר' יהודה בר ברזילי, היה קורא לאצור"ל צ צצת אסור לאו, והגידו לי כי עודי הרצ רבי שלמוח התיר לראות באצור"ל צ צצת, ואני תמה תימה גדולה ולא האמנתי לרצריהם, וכי עדיפי אותיות האלטור"ל צ לכונן ולעיין, יתד תקצת ספרי הקדש שאסור לקרות צהן צצת מפני ציטול צית המדדש? וכי מה עוז יש צעיון האלטור"ל צ צצת זולתי צטול צית המדדש? והלא יתד יש לאוש צעיון האותיות ההם לשמא ימחוק או שמא יקדא לשטרי הדיוטות, יתד ממכה אורחיו ופרפרותיו מן הכתב, ותמא צפ' השאל מוכה אדם את אורחיו ופרפרותיו מן הכתב כמה צפניים כמה צחון מכתב שע"ב הכותל, אלל לא מכתב שע"ב טללא ופנקס, ואוקיפנא צדחיק מדחק דרונה צשטרל לא תחליף, אלל כתוב צכתב אסור צין מדלאי צין

מתחילי, יהיה על בני עולל ופנקס לא שגא מכתב כתב ולא שגא מדחיק דחיק אסור.
 ולא עוד אלא שאני אומר, כי לולי דמסתפינא הייתי אומר שכיון שיש צאלטור"ל צורת
 הגלגלים ותכונת המזלות, הכתב הרמזו זהם היו ככתב המהלך תחת לורות ותחת
 דיוקנות ואסור לקרותן צפצפה; שלום ושלום לכולכם, ושלום לאהובי תורתכם, כחפצכם
 וכחפץ הצעיר תלמידכם, הכוסף שיאריך ה' ימיכם, לטוב לכם כל הימים, עד עמוד
 הכהן לאורים ותומים.

אבא מרי בר יוסף ז"ל.

ש א ל ה.

אחרי כתבי זאת, אודיעכם דעותי כי הא מעשה צאה לידו צאחד שטעע כרס על
 גבו, וצא לשאל אם הוא חייב צעדלה אם לא? וענין הכרס כך הוא, צנחו צתחלה צקורות
 גדולות וצנסקים גדולים מדוצקים זה לזה, ואח"כ מלא עפר וטעע כרס! והיה דעת
 תלמידכם נוטה, לכיון שאין צנסקים נקצ שהיה צו שעור כדי לצאת צו שורס קטן, היו
 כענין שאינו נקוצ ופטור מן הערלה כדרך שפטור מן התרומה והמעשרות, וכדתקן צפ'
 הדמאי משאינו נקוצ על הנקוצ תרומה ויחזור ויתרוס, וטעמא דמלתא משום דהוי כמפריש
 מן הפטור על החיוב, ואע"ג דתקן צפ"צ דחלה, עפר ח"ל שצא צספינה לצדן חייב צמעשר
 וצצניעית א"ר יהודה אימתי צומן שהספינה בוששת? כצד פירשה דש"י דצספינה של חרס
 איירי שאינה לריכה לנקוצ, ולא צנימין נקצ אלא צענין של עץ, וכדאה כדצדיו, דהיהיא
 דברסימין צמנחות פ' כל הקצנות בני צכורים, תמי חדא צצגב וצצחורצה וצצענין וצצספינה
 מציא וקודא, ותמיא אידך מציא ואינו קודא? ומוקי לה התם למ"ד בני תמידים שצהדים
 ופירות צצעמקים כי אם הציא קודא; גב, אגב לא קשיא, הא צגב דמערה, והא צגב
 דצית; חודצה אחרצה לא קשיא, כאן צחורצה עזורה, כאן צחרצה שאינה עזורה; ענין
 אענין לא קשיא, כאן צנקוצ, כאן צשאינו נקוצ; ספינה אספינה לא קשיא, כאן צספינה
 של עץ, כאן צספינה של חרס, ע"כ; אלמא ספינה של חרס כענין נקוצ משוימין לה,
 והכ"ר שמשון לקח לו שעה אחרת עלה דהיהיא מתימיתין דמס' חלה, דצנקוצה איירי דמנוכה
 צפ' א' דביטין, דאמרינן ענין נקוצ המנוכה ע"ב יתרות צאנו למחלוקת ד"י ודצקן, ואין
 המיס נכנסין לתוכה שרגצי אדמה כנגד הנקצ וסותמין אותו ע"כ, הלכך הכדון
 שלפנינו דהוי כנסדים לרופים צאצמים ואין זהם נקצ כלל, נראה דפטור מן הערלה,
 אלא שמלאתי צירושלמי צפ"ק דערלה, דנראה מהתם דלא צעי ענין נקוצ צאילנות אלא
 צזרעים, והבי ברסימין התם, ד' יצחק מן חלוקא צסס חזקיה הנועע צענין שאינו נקוצ
 חייב צעדלה, ד' יוסי אומר מפני שהשרשים מפעפעין אותו, ד' יונה מפיק להאי לישנא
 כלי חרס עומד צפני החרסים, ד' יונה צעי נטע צו דלעת מאחד שהוא כנקוצ אלא אילן
 כנקוצ הוי אלא זרעים, כ"כ הרמז"ס, נראה מן הירושלמי הזה דלא צענין נקוצה צאילנות
 א"כ הכדון שלפנינו חייב צעדלה; ועתה דעותי הודוני הלכה למעשה, אי אמרינן כי
 הירושלמי צכלי חרס דוקא איירי וכדמסיק ד' יונה לישנא ומטעם כלי חרס אינו עומד
 צפני השרשים אלא כלי עץ עומד, או דילמא כ"ש הוא, כיון דכלי חרס אינו עומד כ"ש
 כלי עץ אינו עומד, ואת"ל דתרווייהו חד דינא להו שאין עומדים צפני השרשים, צכלים
 של אצן מצעיא לי אם עומדים צפני השרשים אם לא? שהרי צדון שלפנינו הוי גב הנסדים

שהכרם עליו מלופה צאננים, והוי כענין של אגן שאינו נקוב; אלא דמותי הגדולים עד האלהים! קטובים על קוטב האמת, ובעצוד התורה ויסודו סובדים, השמיעו את הקול היואל מצד שני הכרובים, אלא! אל תהי דרכת הדיוט קלה צעניכם, ושלום ושנות חיים יוסיפו לכם, כחפאכם וחפז לעיר תלמידכם, הדורש שלום תורתכם.

הכותב, אבא מרי בר יוסף.

חתימה, יסודי התורה אשר עליהם אדניה העצמו, צלור פניהם יפילון מצד ההורסים ושני כפירים נתעו, אדונינו ומורינו הרב הגדול הפטיש החזק הישיש החכם

הרב ר' שלמה בן אדרת והרב ר' אשר בכה"ר ר' יחיאל.

ת ש ו ב ה .

מ כ ת ב נ א

הרב ר' אשר השיב לך ע"ז תשובה זאת וזה טופסה:

אומך דליתי לדיק אזור בצורה, עטו מפיל קלמא לכבוד התורה, לצוט שדיון דק להשיב מלחמתה השערה, חבור חדשה להכות פורגי ברה, מוכיח תוכחות מעלתה לא מסתירה, ערכה עד כויפה עד געה, אל חכך שופר אל אנשים חקלא, אספוקקים קלאו ענדה, ואין מתחזק לעמוד לימיקך לעזרה, זולתי מורנו הר"ר שלמה בן אדרת מושך צענו שופר צנוף מלידתיו, ולכי אומר לי אשר דברים האלה לא יוסרו, כי הדברים עתיקים ונשתדשו בחטא ומינות משבא ואופוד, וקשה להם לפרוש, ולא לאיש אחד ולא לשנים הדברים מביעים, אך כטוע שרש פורה דוש ולענה ככל עיר, ואף החדדים לדבר ה' מקיפים על קרוביהם, ואלו העושים עתה דבריהם צלנעה, יתנשאו לעשות דבריהם צבלי פנים צפרהסיא, ויתאמרו לאמר ידינו רמה, ומי אדון לתלמידי ארסעו הצאים לדדותם צתוך ציתם, ויתחלקו ישראל לכתות כאשר נחלקה מלכות צית דוד מקדם, לכן מלכי ישפר עליך! אף כי אדוני חכם כמלאך אלהים, חכמת המסכן אל תצוה, התלך צקונך ויכלת עמוד, דבר על לצ ראים אנשי השם ועל לצ המתחזקים צשאר החכמות, ויקצעו יום ועד, ויתאספו ראשי עם צא' מערי המלכות, ומורנו הרב ר' שלמה י"ן ישלח גם הוא שמה מנכדי הארץ הזאת, עם כועס אמריו ומתק סודו צעלת ה' תקום, להטות לצ חים ישראל כאיש אחד, לאחוז צדת משה וגם משאר החכמות לא ירפו ידיהם לעתים ידועות, תורה צוה לנו משה היא תהיה העיקר וגברת, והאמת לא תהיה נעדרת, ואם את הדבר הזה תעשה יתגבל צרות על ידך, כי תחזיר עזרת התורה ליושנה, ויתחדר ישראל ולא ישאמו צחלוק לצבות, רצים תשיב מעון ותשוב לצ אצות על צנים ולך יתנו האלפים והרצבות. ואל אשר שאל מד צכרם הכטוע על הבג וצנין הכרס כך הוא: צנה תחלה הבג צחורות גדולות וצנצנים מדוצקים זה צוה, ואח"כ רלפו כולו צרוצין של אגן ומלאו עפר ונטע כרם, וראית לדמותו לענין שאינו נקוב שפטור מן התדומה, וכן יהיה פטור מן העבלה; ויראה צעיני דכל כי האי גונא חייב צתדומה וצעבלה, ולא איירי צתלמוד לפטור אלא הזדוע צדצד המטלטל כגון ענין וספינה, דלא הוי כזדוע צאצן ואין דרך לזדוע כך, ולא חייבה תורה להפריש מעשר אלא צתצואות זדע שהעולם זודעין והיואל שנה שנה, ואין דרך לזדוע צדצד המטלטל אלא כשהוא נקוב שחשוב כמחוצר לארץ. כי השדשים יונקים מלחלוחית הארץ וקרינין ציה היואל השדה שנה שנה, וגם דרך לזדוע

לזרוע צדך, וכן לעיני שנת תכן צפ' המלניע: התולש מעינין נקוב חייז, משאינו נקוב
 פטור, וכן לעיני טומאה אפשר חסוב נקוב כמחוצר ושאינו נקוב כתלוש, משום דכתיב
 בני טומאה והכשר, על כל זרע זרוע, כדרך שבני אדם מוציאין לזרעים, ואין דרך
 לזרוע צענין שאינו נקוב, הילכך הוי כתלוש לכל מיילי, אבל כגון זה שמלאו עפר ונטע בו
 כרס שהוא דבר קצוב, עדיף טפי מעינין נקוב, ואפילו ר"ש דמסורה עינין נקוב כתלוש לכל
 מיילי לנד לעיני טומאה, כסוף פ' המלניע, מורה הכא דהוי כמחוצר לכל מיילי כיון שהוא
 כמחוצר וקצוב ויונק מן הארץ, והאריך שתחת הבב לא מחשב ליה כתלוש, וגם דרך העולם
 לזרוע כך, כדאיתא צפ' הנית והעליה (צ"מ קי"ז ע"ג), וכן בית המד שהוא צנוי צלע
 ובינה א' על גביו ונפחת, הרי צעל הבנה יורד וזרוע למטה עד שיעשה לצית דרו כיפין;
 ועוד תכן צפ' צתלא דמעשרות, צללים שהשרישו צעליה עהרו מלמעל, כפלה עליהם
 מפולת והן מבולין הרי אלו כנטועין צדה; אלמא חזיין דמפולת צעליה הוי כנטוע צדה,
 כ"ג המתכוון ליטע בגב דחשיב כמחוצר לכל מיילי, למרומה ולעלה ולהכשר ולטומאה,
 והתולש ממנו צצת חייז, וברסינין צפ' כל הקרצנות, תמי חדא שבגב ושצרחוזה ושצענין
 ושצספינה מציא וקורא, ומציא איך מציא ואינו קורא, צשלמא לר"ש צן לקיש בג אגב לא
 קשיא, הא צגב דמערה הא צגב דצית, חורצה אחורצה לא קשיא, כאן צחורצה עבודה כאן
 צחורצה שאינו עבודה; אלמא צגב דצית מציא ואינו קורא, היינו דוקא לענין צבורים
 דצענין מערה ארך, מידי דהוה לתמרים ופירות שצעמקים מציאין מהם צבורים, וקאמר
 ר"ל מציא ואינו קורא, וכן צגב הנית אע"ג דהוי כמחוצר מ"מ אין הפירות מחוצרים,
 מידי דהוה לחורצה שאינה עבודה, דמציאין מתנה צבורים אע"ג דמחוצר במור הוי, ועוד
 כאמר להציא דאיה במורה משם, דגב חשיב כמחוצר אפילו לענין צבורים וקדינין ציה על
 הארמה אשר נתת לנו, דברסינין התם אלל לר' יוחנן קשיא ל', ומשינין תנאי הוא. דתניא שבג
 וצרחוזה מציא וקורא. שצענין ושצספינה אינו מציא כל עיקר, ור' יוחנן דס"ל דאם הציא
 לא קידש, ס"ל כהאי תנא דאמר דצענין וצחורצה אינו מציא כל עיקר, ומ"מ תיקשי לר'
 מנב לחורצה, ולא אשכחן האי תנא דאמר דאינו מציא כל עיקר, אלל חד תנא דאמר מציא
 וקורא, ואיך קאמר מציא ואינו קורא, ותקשי ליה לר' דאמר צתמרים של הרים ופידור שצעמקים
 אס הציא לא קדש, ומדקאמר תלמודא לעיל צשלמא לר"ל ל"ק, כאן צגב דמערה כאן צגב
 דצית, אלל לר' קשיא; אלמא מדמי תלמודא גב ומערה לתמרים שצבורים ופירות שצעמקים
 ופריך מיניה לר'י ולא תירן כלום, אלל על כרחין לריכין למימד דעיקר פירכא דפריך לר'י
 הוי מענין וספינה ודמי לתמרים שצבורים ופירות שצעמקים ומציאין מהם צבורים וקורין
 למד תנא, ולאריך תנא מציאין ואין קורין, והא דקאמרת ספינה וחורצה לר"ל לא קשיא
 כאן צגב דמערה כאן צגב דצית כו', וכאן ר"ל מצי לפלוגי ולישב כל הצרייתות אליצא ידיה
 כרוב תלמודא לפרסם ולחוש ולישבם אליצא ידיה, והאי דקאמר אלל לר'י כדפדשינין
 לעיל, ולהכי לא תירן אלל מענין וספינה, ותו לא מידי, ואתה ותורתך שלום וכל אשר
 לך שלום. כנפ דורש שלומך וטובתך, הנדע לעבודתך,

אשר ין הרב ר' יחיאל ז"ל.

חתימה, בצד הוקס על מעלת החכמה, מקולה צכל מדה תרומה, מקוערת מכל אצקת
 רוכל, מניח פקולת וצודר אוכל, דצרוי צמעט מכלכל, החכס הנכבד השוע
 הנעלה ר' אגא מדי צן החכס ר' תשה ז"ל.

מכתב נב

הכנכד ר' יצחק צד משה צד יהודה, העיר את הרב ר' אשר צפתנו, ושאל לו קצת שאלות, וזה טופס התשובה:

הדימותיך צחור מעם, קדאפיך מקל כועם, חוטר ק ינין ופרח, ועם פועלי לךך לחצרה ארח, צורר חוכל ופסולת מיחה, ועם תועי מדרך בורלך לא תנוח, כי תזרם כמו דוה ותשאם רוח, כי כסו חרולים ועלו קמטונים וחוח, אמנם ענותך תרצה, כדמה להסוות מלחמת רשות למלחמת חובה, ספות הנמאה את הדוה והדנר לדין חזוק ואישור, סן יפרלו במלואם למקום איסור, כי כאשר התעו אותי אלהים מצית לני, ואהיה מתהלך מזן אל זן כהולך בשני, נתתי את לני, לתור לי מקום מושני, לארני ולמולדתי ותחילה ינאחי מאשכנו, ונכנסתי צמדינות שאר"ו, ונמלכתי עם טובי הארץ, וכמואל שלל דב שסו לקרדתי, אלא שאמרו שארון הארץ סר למשמעת המלך אשכנז, ולא ימדה את סיו לכל אשר יזוכו; ומשם נסעתי למדינת פרוביני"ה וראיתייה ארץ עובה ורחבה, והעם היושב בתוכה אנשי מדות תמימות תרומיות לפי דלות עיני, כי מלאתים לחי הלשון וחי המוח ובעלי שכל, ונתתי תהלה לאל אשר הביאני עד הלום, וצירדו צרדני כולם זמנתיים לצנים ומלאתים שחורים, אך יחידים שרידים שרם שלשה בגרדים מעט מזער הנה והכה, אשר נבע ה' צלצם להתחזק בתורתו, ולפרוש מהמון העם הפונים אל דהנים ושטי כזו, ואמדתי ליחידים מדוע לא התחזקו לעמוד צדך, לצלתי תושלך אמת ארנה? ואמרו שאין לאל ידם צלתי אם כועדו יחדיו גדולי הארץ, כי מקטנותם ינאו לכבוד, והוא כתיס הכגרים כבוד נגד, להמשיך הכפס אל העצב המוסכס, ומעל התורה הרחיקו דרכם, לצלתי קרוב אל פתח ציתת; אך פרלו גרדה והסירו משוכתה, וצוואו למונש"ליר סם מלאתי כבוד תורה, זיוה והדרה, תורה ובדולה, רחצה וכסבה למעלה, צעיר שחוצרה לה, עיר ואם צישראל, משם תנא תורה לכל שואל, זה יאמרו ליעקב ולישראל, מה פעל אל, אך כי היו שריה כאילים, כוצעים פניהם מלהסיר מכשולים, ולכן איש הישר צעיקו יעשה, אין אומר לו מה תעשה, והפנלה הזאת מן הגדולים האדירים, וה' צמשפט יצא עם זקני עמו והשרים, כי גלוי וידוע שיש צידם למחות, להעציר אתכם מכל גלוליכם פרץ ולוחות, ולפנות מכשול עקלקל ארחות, כי כולם סרים למשמעתכם, וכל פנות פונות אליכם, ואין אתם רשאים למשך ידיכם, ולא זו הדרך תוליאכם מידי עצרה, פן תעדר האמת ותפוג תורה; ועל האלטור"ל ציני יודע מה להשיב כי הוא כלי שאיני מכיר ועת לחשות, ולספר התורה עת לעשות, גרד וסיג צין החכמה תבנה רחובות, לצלתי תת לנא קודש מרמס, ולצו כלל האריה המס ימס, מעלבון תורה אשר ככרים צאו שערה, לחלל זיוה והדרה, ואתה איש חיל רב פעלים אזור כבוד חלניך וחילים תגבר, ומוטות אוילים תתק ותשגבר, ותחזור עטרת התורה ליושנה, שימנעו צניהם מהביון ותצוננה, ואתה ותורתך וכל אשר לך שלום, כנפש דורש שלותך וטובתך, הכנלע לעבודתך, ושמח צשמע שלותך, אשר זן' הרב ר' יחיאל.

מכתב נג

אחרי כן נתעורר אחד מגדולי ארץ ואילייה ורוזניה, מן המיומדים שנעדה, שמו ר' יעקב בר יחורה, וקדם פני הרב צפתנו, וזה טופס הכתב:

דבועה

קולי וגדי	אשפיל כאוב	מבור מכאוב	דמעה אשאוב
וראש אהי	אשאל אחי	יום סר כחי	מה יך לקחי
ידעו גדי	קורא אל	בא אל אבל	אכר קזבל
של רבים היא	כי צרת אח	אדאג ואח	חס לב כאח

האח האח דאתה עיני יורדה מיס, ילאה על גלילה לכנות לכת אש להצת שלהצת
 ולא יכולו, למאכלות אש וכיודים מוקדה גדולה לא שטפה לשון יס לשון אש
 ולפידיה יתהלכון פדוד משולחן המלך, תשלך על האש אשר על האח; אח הייתי ליענים
 וקצו להתדועע לתנין למספר תמרודים, מכיתי הוכתי ומכות חדדי יתמלאון מצדוש הרעל
 לתן צדור, חס לצי מזיקות ומכל כצנן עשן ותנוד כדור, ועל כל אח; האש צחיקי מסיק,
 וצבדי למד ופשתיס וכל שמלה לא ינרף לורף, ואס צקצדי נפח לא נרף לא נכתו מעי,
 לשוא לורף לורף צכסך, צדול עשות גדיל ועופרת, לצל יליוח עשות צמלכתו אחר,
 לחכה מיס תעלה גולות עליות תחתיה ומקור, ורגלי מהלך על בחלים דתמיס לא תכויכה
 תכוה, מי יתן והיה עריליס אויל וחסר לצ פתאים הנוחלים להאמין האפסר צנמנע,
 עליהס האח; אפסר אש מצוערת ואיננה מהצבחה, ואס לא תאמינו מיס אשר צאמת צסיר
 תדתיח, אמת המיס תכויח, כי לא האמינו לכפשי עד הכה ואשתה בחלי אש הרעו הרע
 מעלה למחין וקדאה: אל יגשו פן צהצל פי יפיח, פח יפדיו, מקדקוד ועד רגלים שחין
 פורח, ועתה לא דאו אור נעלס להס האמת עם חוזק הדאותו כי אצבעעות תפרח,
 אשר כי תחת יופי, כי כל אח; המצוערת על צער אדם, ואיזה צית וואיזה אדצר לא
 תשלוט צו, אך כפחס לבחלים ועגיס לאש, קטנים מדליקין את הגדולים, צן מלקט אצ
 יצער ואשתו לשה וחצרתה מקטפת, זה מעשה אופה צעת יחס יקדאהו ויאחר האח;
 צומן שהפתי פה למו יתקלסון אותו לא לזולתי האופה, מי יפתה לזאת הפתיות ויפת,
 יש שצח עגיס צפת, שצחור רצנן צדליצי, וכמה נאה פת זה, יש לשצח כמו לצן ולאצ
 ולצת ולאח; וצאפס עגיס לית כאן פלטר, כי להצה לא מצער עוד, וצהרצה עגיס
 צמיס תתכסוה, והתסקה לא כן, גס צשפור מיס צצא הרצה עליה השלהצת עולה ואכלה
 כקושיס קש מלא כרמיל לי אח, ואף צנחל דמעה יכסנה, וצאפס עמיד וצאין חזילי
 צמרוין וקשין, אחתנו אש אוכלת לחין כיצצין, כי לשס תגדלנו וגדלה המדורה אז יותד,
 כתחי כולס יחמו כתנוד ואינו אור, אמרו האח האח; וצעלות האש נעמדה לכצותו,
 וצאו מיס וינקנו גדלהו תהום לכציציו קדאהו תהום דוממתהו, ויהס את מחנהו,
 דלקו שיהס יחד את האש ואת האח; התאצרות גאות עשן קעוד ועתד עקן ותמדות
 עשנו תמור, ואלו אלי תשמיתו. זאת לא זאת השפלה הגצה למעלה, כל מאורי אור
 צשמיס עלי הקריוח כמוקד נחרו, עמי היה למטרפות סיד כל נתח עוז דצק מאח;
 ואשר ממרחק הוכנו צמעונתס כונה ודעתי מיה צהנחכס כנגד המדורה, לא צשציל שיחמו
 אלא צשציל שתפור לינתס, גס יס הלמק והמק הצער וצעידותיהן כצצשן, יקדאו לצלס האח;
 הדקה למרקחות קדאו לרקחות ולאופיס ממון האופות, היודעיס שפות, נודיס כפוחיס

ואגמון

ח"ה למכתב זה קצר סכלו להצנינו, וווילואתו לרטיס צשמלה חסכה ואפלה, עד כי עין אדם כמוני לא
 תסורה, לכן לא חזע חס לא ישר העויתי צבגהתי צו על כן אחלה פני הקורח כי יסלח לי ויתקן
 לנרו המעוות.

ואבמון ויכיר ספות, עליכם ארבע אף אלריה, ואשאל ותשיבו דבר אשר כמות להריח, היש לכם אה? הבישו עזומותיכם, התכבדו צאורים האירו נרות לפה לפתכם, ואצוקוק מהלכם צאור אשכם, וחקוקין כדקין וכיור כלפידים צוערים ככל מושבותיכם, ומתנול איהו יתירה, תנור וכירה וסלמנדל, העור לכם אה; ואש המכשולת והמתכת צאיכות החום פועלת פעולותיו, גם צשפוך עליה המקורים, ציום השלב גזיול דנרל יאורי מים קדים, ועדין הס צוערות ציוו צועדים, האין מכזה לניץ ולא פולסי ואשא, ולא שציבי דכורל ובחלים לחשות או עוממות או אה ע"כ; אס אמרו צקדקות אסתד מפני בחלת הדקה צאזור ובחבורה אשר צמתני וצנעלים, הבחלת כרגלי הצעלים, הולכה היא להתחצרות ואכלה, מה זו התקדצות וכביעה ממנה, מה זו סמיכה ודצקות דצק מלא? אשים קנלי לתלין וצין אבמים קולמוסים, וכהפכו לדיו מים ויהדותם, שמים וארץ לידיעתי, ואס אץ די עזרה, כלו כליותי ועיני צקולר מלע והמסכה לרה, אחתום פי ואחתום דצרי המבלה, על האש אשר על האה; אף משפטים אדעה מן מכלל די זמן יותן לי לנחק צו כלפור, מדוע דרכו ללחת למרות ולהפניר, צצוק צצוק השכם וילפור, כמרירי יוס השתמים צשט כפש מלעיזים ולועגים צעו, האומרים האה האה; ואני כעלצ ונלצ ואתה תפיל כי חניך נחתו צי, אחוכיקא מחייכת צי, פולה ופועד פין לצלי חוק, ולשונך תהלך צארך למרחוק, הרס קולך ואמור האה! כלי מפלך ומשחיתך צידך להחריצ עולמות, ולאמתן עלמות, ולטלטל בצד טלטה, ליתם בחלות ולשכל זקות יקחד לצך והתחזק חוצה ועלילה, לקול פחדים גידי פחדים יטורבו, ישחק למו ילעג, לקול שאן וקול שופר יאמר האה; קרל קרלת לצלע ולהשחית, להמית ולהלמית, הללת כפך לתארה, ותאמר לה קרלי עת לרן יוס הוה על הוה, הה כפשאי צעדן חדוה חדוה, אחי כנודך עם תופיך הטיצי כנוכיך ושידיך, המידך עדין צשיר עבצים ועובזים, השמיעי ככח ואמור האה! כוכנו חניך להרום קרנו ויאפתיו על הרס רחצ ופרך קלצנות, ולנטוע אצנים ולהטעיע עמודים קראך אלה עושה, איפה היית לפנים ציסדי ארץ ושמת ממדה וצנית צית ועליה סטיו לפנים מסטיו, אף אהלים לנקוצ צמטה צעלירות לצך, לצדק חניתו ולאצחת חרצ אחי צדק צקאי אה; כאצ בוצר או עיף להורגים כנמר קל אין כושל, להרצות המכשולים להחריצ ערים ולשמות צירות לא ישן אס לא יכשול, כששיל יהלום איש חיל עד צסירות דוגה צלאבה ישא ונשא הלנה צלכות, אחריש צדיו פן ישמעו וישמחו, אדום ממנו ולא אזכרנו עוד, אף כל אלה צשמחה למוד, פעל ועשה אה; אחוה אל כהר אחוה ואהבה, צבהרות יתבעשו מים לשרפה, ואללי לי והוי אחי ודאש, היא היוקדת אש, דאיתם ילעג אויב לבופי דמיתבו ואתנה לו זמן המאכיל לענה ורוש, לר לי אחי, ושר ונוד מסכי, מי עשקו ממנו אצרה שאינה ובזלי בול שאינו ניתן להשצון, הוא בול אה; וכצוד לכסיכים יתולצ לפני רוזני ארץ ומושלי עולם ומלכים, כדיצים שופטי ארץ והמדעיות ויהאקלימיים והפלבים, ימינו סמתני והנהגתו מדת ימי לצאו, התנהב עמו כרע כאח; אחי רוחני איהו רוח ישאך, מה זה רוחך זרה לנו והנותך לצני צטנך תהפוך לאכזר, ולצני אמת הכותרים כהשצו לך כוד ואכזר, ומי יתן יתאפקו דחמיך והמון מעיך, מי יגלה עפר מעיניך, אלינו מי יתנך כאח? ועתה יושגי על מדין מצלבייתי צירון צאתי לצית שערים שעריכם צכס שצט וצכס מחוקק, אס לא אדע חכמה ודעת קדושים אל תשימו לאל מלתי וכנעור ודיק וצוק, ענן צאתי אודיע, ודעו כי זקן המשפחה כשאר אני אחרי הלחק מעל

Ab. s. 116

ראשי כסיכי, ואחי אחד ארוננו נלקח, ונגש אל בית אצנים, לעירים ממני צמנין ושנים,
 גם צן ואחז; ואמרתי בצלי אס חכמה אין כאן זקנה יש כאן, ונערתי חוץ צחשני להתפלסוף
 ולהספיק צילדי נכרים, וכשנשמע שאצרהם ושרה, לחומר וזורה, מדמים אליהם הגזרים,
 שמעתי היו יהיה אחיה דמנא זייפנא, דוד לנו הוא עשו, כי ליעקב אצינו הוא אח,
 שרה ארס צרה מפני פחד שועס ושס פעמיו לדרכו, וצוה אני מאמין וצהפך הפשט
 ואומר כאשר אומרה, אכני ולא יהיה לך היתר/ לצא אל לצן אחי אמר, וצקדאו לאמהות
 ד' יקות, הלא תחדף לנו האיש לצן ולצקה אח; איך ספורי התורה אצאש ואתם
 התכחשים אומרים לא היו והיו כאשר אציו ואחיו, אשר קאתם השבתי, ואשר לא השבתי
 לפי הנשמע נורתם ללצי בליתי, ומה הפרש צין אלו לאלו? אמור הפרש שזה דאייתי
 וזה לא דאייתי העמינים לאדוני אחי יזכה צאספקלריא המאירה הרע צשמעתם, פן יאמרו
 צעמים ושס טוב צצנים ומצנות, ממלאים מקומו זכה צדחוצות ירושלים האח; אחי
 צפשע אכני נכה רוח שפל אצשים, ומדי שמעי הדצדים לא יתכנו, לעקתי חמה לנפשי
 אס תחדים ותשכיל הדצדים, כי שמים וארץ לא יוכלו להכילם, אמרוס אפרוחים שלא
 נפתחו עיניהם, לא הצינו מושכל לא הביעו להוראה לא שמשו כל לרכן לא חצשו עלמין
 צצה"מד, ואצ"ל שהס מקולר" העיון צדצדים הטצעים, ואצ"ל צדצדים האלהיים, כי גם
 הרצדים המשמשים, יגדלו הנעדים על השצושים, כדריי העזים רעו צאפד עדרי האלן היו
 לדאשם. גדייס שהנחתי נעשו תזשים, אוכלי עמיד וחמיד כצקר יאכל תצן וירק דשא,
 ולפעמים אתוכה עמהם, מדוע אתם נכספים להכחיש המופתים והפלאות הנשצבות? כי
 לנמנע טצע קייס לא ישתנה אמרתם, זאת טענתכם מואת האמונה אתם, גם לי לצצ
 כמותכם ונוספה לי עליכם עם זו אמונה אחרת צלי שומה, כיתד תקועה יתד היא שלא
 תמוט' ולא תמוט מאתי והיא זאת, ואותותיה היו צצנוי טצע, והיה זה צדור כשמש גם כי
 טצע לא ישתנה ועולם לא נתחדש לנהוג כמנהגו, אמת זה אס לא התנה מתחלה עליה
 המנהיג צתחלת היצירה, ואס על המופת מנהיג עולם ומלואו, התנה מששת ימי צדאשית
 או צצין השמשות שלהם הכל לפי תנאו, וצכל מוראיים גדולים הס צקיעת ירדן וקדיעת
 יס סוף עלו המיס עד שדאו מוצחיים מערציים, ועמוד חמה ליהושע עד יקוס גוי
 אויציו, ולמד"עה ולנקדימון' גודיון דגמרא גמדינין מי שיאמין זה יזכה לנחמת יוון,
 וליתד האותות שנעשו בזר עליהם צשעת תחלת היצירה, עת צעת הביע אלינו יביעו
 ועדן אס צקולו נשמע נראה כהמהם, ויותד מהמה עד שתהיה צפינו שעצוד מלכות
 עיקר ויזיאת מלרים טפלה-צצצ' לכתוב צזה עדיכם זה כמה שנים, ונמנע מלך היחידות
 אצשים התודיים המתעוררים, רצו התודיים אשר אינם מתעוררים, אומרים לנפשי שחי
 ונעצורה עליך, השמים חשך לאור ואור לחשך מד למתוק וממתוק למד, ואמרתה שער
 ראשי חוקמי ע"ז, ועמה צדאותי צשער עזותי קהל גדול וקדוש אשר צצרצלו"ה העיר ה"הוללה
 לתורה ולתעודה, וקאת חכמי ההר די אלהנא מתענדן להון, והמעורר הראשון מעיד על
 לודו ומקצת צודו, עושים מעשה אצות העולם צמרכצה, לודשי מעשה מרכצה, דודש חומרות
 דאציו ורצא, לא אאריך בגאונס אלא כמה דמסיק תעלה" מצי כרצא, כי לשתי סצות אמנע
 מזה, הא' כי הקלום לאיש אינו יתרון, והמוסיף גודע גרעון וחסרון, ולסצה אחרת פן
 יאמרו לי יהללס זר ולא מי, ככרי ואל שפתי, מלך התקרצותם לפני, כי צתדיה דרצ פעלים
 אדוכי ר' קלונימוס דודן"לר המעוררים, הראשון הוא החכם הותיקר' אבא מרי דלונ"ל לעודתי

יעזרהו, ויען ידעתי דעת אלוני ואחי ר' טודרוס, והוא לא יוכל מערה לכל לוחן יורה חזי סכלותו נגדי, ובהצנכני ספר מרכא ורצנא האלחי החדש צהמסגרי, הוא הרצ ר' שלמה ון אדרת, וזה לשון כתבו הסתפון כתבו ודעום אל החכם הותיקר" אבא מרי המזכר, ולשון התורותין כוהב נחמדים לשון מדצרת, "והנה עמך האב עושה פרי, לחלי נפש לרי, הוא הקלין ר' טודרוס,, ועוד נוסף דברים על הס', המוצן מהס היותם יד אחד למנוע הלמוד מהתפלספות הצחורים, הלאה לי הספר הזה אחד העדר אחי וראש הותיק ר' אבא מרי המזכר, לקחתי הספר עטרות לראשי ענדתי לגרבותי קשרתי צזועותי, מתחיל צשצח ומסיים צתחלתו זאת והנה שם האחז; אמרתי כי טוב לכלב חי מן האריה המת, לענות חלקי לענה מזד כל זה מן הכוסף שהיה לי הגדלתי הכוסף על כוספי, ותאזרה על תאותי, והנני עז כנמרים, וקל כנשרים, ובצור כארי דזי עילאה, לראות מה לי אליכם, להחתיס צמסת ידי כאשר צדעתכם, למנוע למוד הפלסופיא עד שלשים שנה מלאות ללומדיה ויתד דברים תסמימו, צבא דצריכס אלי נוסע אני צכל מקום דמיכנפי צי עשרה, וצראש צעיר המיס המכונה אי"גש, כי שם לפניס קדושי ארץ ומיוחסים גדולים וכצדדים גם היום יושבים שם, ושם חכס גדול ותיק מרכא ורצנא ר' אברהם דאי"גש, ידעתי כי כתב עליכס מן הנשמע לי ויהי אחי לעזרה, ואס לפי כבודו מסייע אין צו ממס, אחי והוא נהיה צעזרתו, מהלכות פרובי'נצה צה' ימים תהלכנה, איס אשר אין שיג לו, וכי שיח יהי' לי צמקומות אתעכב עד כלותי המצוקס, אז איני חושש, ומפרוצי"נה והלאה אין צו ישור ליהודים עד רומה, וצעז"ה אשור אונ"יון גם חכמי משנה הס, ואלכה בצול ויניסיאן צצ' ימים ילכו, זה אודחי ופדחי, ומשס אלכה ארבי"טירה הוא סוף המקום, ומזכ"טאל אדמ"אר מהלך יום א', ומשס והלאה בצול צדפת לא ילעדפו לאח זהירים הס, ומשס אלך לתדשק"ון וכאלה עד ההר צ' וב' מקומות, ואתלא רלון חכמי לצ, ואשר אחרתי מכתבו ושלוח ספר אחד העדר אחי וראש, דעיון לצי צברוני, כי יענמי תחלה אלכה צמקומות צכרתים ומלך, אנה טוב לי צבא ספדיכס, ומי ישנה אזור דצריכס, ודברים של דופי שמעתים צדרשות, לא עשיתי מיהס פדעים מחמלי על חקרון אומרס, ואולי צעייכהס אתפלא צהודע לכס מקום תחנותי הוא מנדל מהגמוניא אלדוף לדוף לעיר אר"לי סמוך וכדון עמו צערוצ וצמבילה, ואין חלוק צינה דק מן הממשלה, יש מן המקומות צשעים וחמשה קמי מדת דחצ הגשר אשר על הנהר, ורגלי מצוים שס לילות כימים צחול וצשצת צחבים וצחדשים, הולך אחי שס כאשר ילך האיש מצית לצית ומפנה לפנה ומשכונה לשכונה, וצענייכס תגדילו איך לא קראתי אחי אשר לו שס לחתום עמו עדיכס, דעו כי לא להתגדר ולטוול עטרה לראשי כתוכנתי, אך הובד לי כי החכס מרי י"ן מעיר איג"אש חתס הוא לצרו, לכן חתמתי אחי לצדי היום בכ"ג שבט כושנת ס"ד, נאום הדורש לכל המלטרף אף ללא דרשוני וללא קורא צשמי וללא צקסוני, מזומן לכל אשר יקראמי הכני הכני, ואשר צכת צמת צשמי כותב דורש אומר אחי קרא שמי צשס.

יעקב בר יהודה.

מ כ ת ב נ ד

כצדי ארץ הקהלה הקדושה אשר צעיר לוג"ל יעזרס האל, ג"כ קדמו פני הרצ ככתצס, וזה טופסו:

מי לא ייראך תלך, כעס ככהן כנכבד כהלך, מי ומי ההלכים שעד שכלך מחכים להיזן מן החרדים, מי הוא זה עדז אל לבו, לזקש את פני האדון ומיחל אל טומו, וידיו לא שטף, טבל ועלה וכתעטף? מי יכנס להר הזית צאצק שזרגליו ויעל אל הר ההר? הרי המעלות הרמות יגיע אלל אצני שיש טהור, על אצן א' שצעה עינים, ו' לאדון ילכו חסויו עינים, צעקן כבוד יראה אל הצירה, יסתכל צאספקליוס המאירה, שם התורה והמצוה להודות את בני ישראל הטוב הצפון, שם חלקת מחוקק ספון, מי זה הקרב הקרב אל מקדש מלך יצא כבוד אלהים קדוש, עמים הר זקק יקראוהו כי ילכו שמים ונועדו יחדו וקרא זה אל זה ואתר קדוש, שפע ימי הדעות יינקו, על לוח לבו יקשרם על בגרותיו ענקו, וימסרו לו מאלפי ישראל, להודות נתן כלצם לדעת מה עשה ישראל, יולרו צסס נודעו כציא לבוים נתנו, לרף כליותיו צקצבו וצחנו, וישם את דבריו צפיו לדרוש אלהי אליהו שכלו ככל משגרת צקופא דמחטא מעייל פילי, ועל ידו יתוספו כמה ספקלי, כולה אחויו חרצ מלומדי מלחמה, מהם מלחמה לא כעלמה, לא כפתה לצס אל אשה זרה כי היא זמה, ויקראו צקול גדול ברש את האמה, שמטוה וירמסוה ויוז מדמה, הוילאוה אל שער האשפות מחוק לעיר אלפים אמה, ויעצירו קול צמחנה לא תנחל נחלת אבותינו, כי ה' הוא נחלתנו, כאשר דבר לנו, זה מחנה אדוניו שר וכשוף פנים, לחקות תחת כנפיו צאור עם ה' וצנים, חכם חדשים, ונצון לחשים, פאר הארץ ומופת הדור, מעין החכמה ולתצונה עוקר, חכמותיו צחוק תדונה, שפתותיו כופת טעופנה, פעמוני זהב על שולי מעילו לקצוי ארץ כשמינו, והכור והעדות הכתרוהו לאוי היס כודעו, מרחוק יריח קני צשמו תור ואהלרות כל בצול שמן משחת תפארת, מירחו מריחן את הקטורת, ונחמו מה לאיש אשר אלה לו? עמיו אשר יוצק על ראשו כי נכא צתוך הצאים בקרב איש להשתחות לו, אמנם דוח צענו הליקתנו, וקנאת ה' לצלות הכיעתנו, כאש ענורה צענמותינו כלכל לא כוכל, ועצור צמלין מי יוכל? כי מי צו ליום תורה חבורת שק, יושנת שכולה ובגמורה ואין איש שפתיה יסק, היתה כאשה שהלכה מצעלה, צאו עליה צעקיפין ומלאו עילה, והכל מיריה ילאו שלא צדושה, לברוע שארה כסותה ועונתה, הרך והענוב אשר צאהצתה תמיד ישה, יצק חיק ככדיה צורה, ישה דד תשצ ולעגונה לא חמל, וחמוד נעשה גמל, המלצישה שמי עם עדמים, ככל עת היו צבדיה לצמים, יחשורה לזרה, ויסידוה מגצירה, אוי נא לה אמרה גס אצרה כלי מלחמתה, כמעט יפשיטוה ערומה ומלכותה יתן לדעותה, ויצהל את תמדוקיה ואת מנותיה, וצלצו שצע תועבותיה, צפניה תוף וחליל ונבל, ויצו צעיניו כל יושצי תבל, וילך הלון וחמוד ואחרים מחמד, וידצק ללהצם למען צדיה זכור ושמוד, ותחליף פרה צחמוד, זאת לפנים עשו צנערה אהרנית, עלה צלצה טינא אשר הסייתה אותה היונית, אילת אהבים דדיה ירוו סגמים ופחות, חצקו אשפתות ותגשיה השפחות, ותקראנה לעם לאכול מזצחי אידן, וצלא יועילו המידו כצודן, צעד החלון נקספה ותיצצ צרה כחמה, ותשצ צפתח עינים לראות מי יטה אליה אל הדרך וישאל בשלומה, אף היא תשיצ אמריה לה, הלל נעשו כחוכא ועלולא, והשתא ככא ישיצו לי המעלה, כל רעיה צגרו צה, ככרוכיא לוחה וליכא דאשגח צה, נחד גרוכה מזעוק אצדתי אצור, כי אין שואל מפני הידעה ומשיצ מפני הכבוד, ותספיק כף אל כף מזעוק ותקרא אהה שפחה תידע בגייתה, את צנה ואת צנה צתה, אכני נתתי שפחתי

צחיקך אמרתי אכפרה פניה ואקל צעיונה עתה אקום ואזרח ואף כי היום לערוז רפה, ואין אדם דר עם כחש בצפיפה, שומרת יום כנגד יום אולי תשוב אל צנה, ותחזור עטרה ליושנה, והנה תוחלתה ככזה חלפה ועצרה, ותקוהה עצרה ולשוא שמרה, היעמוד לצ אחיך ולא תחזקה ידים, בהשמע דד מפי יונקי שדים, ודש שהנפש יולאה צו ילוקו, ראש פתנים יינקו, ישתו יתלו חלב שחלצו גוי זנו אחרי עמים, ועשו אתו מטעמים, חדשים מקרוב צאו ועמדו, להעמיד חזון ונלכדו, על ספורי התורה כנצקים יאירו, דברים צרו אמרו, לערוך אליהם מלחמה יגשו, מן גו יבודשו, על הראשונות חברו המתים שקים חוגרים ונוהים, לדעתם קושדים קשרים לאותיות, ותאנים בהגדות ככסף נצחרות, יד שונאים העולים על דוחס מנפלים ומהגים חכמים המה צעיונה, ובצוים נבד פניהם, כל הגוים כאין נגד, היה היו כפרא אדם, יפטירו צפפה ולא ידאון ולמי עינים, ואף אם יהיו כל חכמי ישראל צחק מאזנים, עמו תמות חכמה, ויש אתנו יודע עד מה, אשר לא יחזיקו ידיהם, הן אמת לדניהם, קול להקתם הומה, וקדשו עליה מלחמה, ואת צרית כלילת יופי שחור, ועליה דברים יעוור, וממנה נקיטא להו תינבא, ולא מקסי מינה אלא כמה דמסיק תעלא מצי כדבא, ועתה אתה אדונינו, נשיא אליהם אתה צתוכנו, על גורן אדרת קדרה לומר, ועליך התלאכה לגמור, לבלתי יפרצו צס שועלים, יתנוס צצית כלאים מזוקים ואדאליים, והצונה לעלמו צמה, מחו ליה צסלוא דלא מצע דמא, ואחרי עלתך הנכונה חכמי הארץ ירוצו, יפלאו דנה ומעינותיהם חונה יפואו, כאשר דוחך הטוב יעיר, פה קדוש א' מעיר, מתהלך צתומו לשמור דרך ה' צמעשה כדברו, ודובר אמת בלצבו, הוא החכם הנעלה, לשם ולתהלה, השד הגדול ד' אבא מרי צן כבוד השד וכבוד החכם ד' משה, מן העיר הגדולה מונפסל"ד המלכת והעטרה, שס הארון אשר צו העדות והתורה, מעל ספר ה' דודים, כל העדה כולם קדושים, ואתה ישראל, תפארת בולת אדואל! אם ראה תראה עגל כפיד ישכון צית כתפיו, על כל איש ישא כפיו, גדולת יצקס להכנס צפרדס, ואשה אחרת יקדש, ערס יתמלא זקנו, אם יגיד ונשא עוכו, כאשר צכתך הנכבד ממלא, משכני אחרין כדוה, אהנו צעירי האלף קהל לוג'יל צמשכנות דעיוניך האודקים תציאנו, ועל מחצתך זה תנהלנו, וכל אשר תגזור עלינו הכנו ועלינו, אז נקדא וה' יענה, הנותן ציס דרך ידיוכנו צתניצ תורתו, כגילה ונשמחה צישועתו, לעיני הגוים יגלה דקתו, ונכנו ידים, עם כל ישראל חברים, ואנו ליה עינינו, נשא דנה ותפלה כנגד אדונינו, יאריך ה' ימיך ויתמיד שלותך, כנפש הצאים על החתום, משתחיים מדחוק להוד מעלתך, דודשי שלום תורתך.

מאיר בר אליעזר בר יוסף	יעקב בן כבוד ד' דוד
חלפתא הכהן בר שלמה	יצחק בר משה
שמואל הכהן בר משה	משה בר אליעזר בר יוסף
מאיר בר ישעיה	משולם הכהן בר אשר
משולם בן דוד בן אביגדור	קלונימוס בר יהודה

חתימה תקוה עתה לישראל תקוד מים חיים, להסקות את הבן עז החיים. ועז הענת נעושים מעיינות תהומות יולאים צצקעה וצברים הכל מטריין הד' הגדול המוצק אמ"ר דוח אפינו ד' שלמה בר אברהם אדרת.

מכתב נה

זאת תשובת הרב י"ץ אל הקהלה הקדושה אשר צעיר לוג'יל.

ראיתי והנה מנורה העלה נרותיה המריקים מעליהם הזהב שדי קדש לציא וליט
 מהם, מאריה בצרו וענות לך נטו על ראשיהם, ראשי אלפי ישראל הם, להם קורא
 הבגלב באזני, זרע אצרהם אורזי, כהן ונציא איש איש כידח יקר הולך, מלוכה יקראו
 צית אל ומקדש מלך, מימי יהודה ילאו ומימייהם מימי המקדש המה יולאים, המה היוגדים
 עם המלך צמלאכתו ישנו עם, כי יקנאו לאלהים צמעשיהם ודצריהם האלים, מקל
 ודלועה צידם והאריכו הצדים, להכות קדקד ולהפך ארות צדים, אשר מקרוב אלהים
 חדשים צידם הציאו, וישן מפני חדש הוליו, ושלחו מתתם את היונה, ושלחו ידיהם אל
 חרצ היונה, ועל לב תורתו הקדושה הראשונה והאחרונה, האריכו למענית כיונית,
 עתה שמענו קול קהל אחד קדוש מדצד דעצין עוצרובי דאהרן, לכרות צרות לאלהים
 וללוחות המונחות בצרון, תשצ איתן קשתם צידם תחליף, את אשר בצרף יחניף, טוב לי
 נצנע דם כפש על דצרי תורה כאן וכאן יזה כמלליף, תמורתם תמורת שוא, כי לא יאמן
 נתעה צשוא, המירו כבודם, צמצנית שור ומשנה כסף לקחו צידם, וצאצותם הקדושים
 ידצרו, ולעשות הרע יתמכרו, האם עין תלעב לאצ ותצו ליקתת אם לאמר לאציו
 ולאמו לא ראיתיך, אזרתני ולא ידעתין, ותחת אמור לככרי לא תחל צצית אציו כי צן
 אשה אחרת אתה, קוראים בצרון בורלך תפיל צתוכנו ועוד תחלוק צראש מעתה; ואתם
 כהני ה' תקראו, צית אל תנצאו, ותחת אצותיכם תכהנו פאר ותשלירו אחריכם צרכה
 על יין וככד תהי עיניכם חם, וקנאו צעוזי רהצ כפנתם, אשר קנא לאל ואני צקטי
 סמכוי קדיצי עם צמענותם, השפילו עיניהם עלי צמעניתם, וצמגלת ספר כתוב אלי
 עורדוני שועי ואליו הארץ ואדירי כל חפציהם לדרוש דצד, ועל הדורשים המגידים צעלעה
 צמרכה שנאמרה על כהר כצד, ודורשין צמשתאות הצבדות של דופי, וגוממין הכל עם
 השופי, ודצרו על אצרהם וצרה, גם השחיתו התעיצו ללא לורך ספורי התורה, ואנכי
 מה, כי אערוך עם חזקים ממני חזקי לצ לאסור המלחמה, לעקתי ואין שומע, קלאתי
 ועיני דומע, ולא ראיתי מנכצדי הארץ ימחה דמעיה מעל פני ילכו, ואכלה צתחלה עד
 אשר יעפילו לעלות אל הר סיני, ואמרתי ח'ו עם פחדו פחד לצל יאספו חסידים החדרים
 על דצד ה' לסבור דלתים, מן יפילו חיל וחומותים, לא ידעתי מה זו שתיקה האם צשפלות
 ידים, או העור הוא זה לסקור צסקירתם את העינים, ואם מדוע לא ידעו פני הקרובים
 אל החלל, כי יראו האומר דע רע ואל יתהלל, מי לנו גדול צכל בצול ישראל צנחלי
 המצרה, מי הקדים ליש מאצות כבוד דת התורה מכם, ויושצי הארץ הלון? האצות
 לא פדקו עולם ומדקדוקי המצוה עיניהם לא יזילו, כרוס זלות לצני אדם, עם ישנו
 כסאות למשפט ועמתם חדש כבודם, וגם האצות חקוק על כפיו, רוח קמשונים
 עלה צאפיו, ועתה עיניכם הרואות שנים ושלשה יגואלו צדם ומוראה כפם, ושלחו
 הזמורה אל אפם, והיה כלליק כרע, והעצד ישראל צאין בואל ולא ישע. גם הוסיפו
 לחטוא צכס ויגואלו מן הכהונה משפחותיהם צבהחל עליון גוי קדוש ונחלתו ישראל
 ויצלל אהרן להקדישו, נתון הכוד והעדות על ראשו, שמו כבוד ומצוה לעמו, וה' אלהיו
 עמו, ומלך ישראל רצ יעמוד לפניו ושללו לו צמשפט האורים, לא פקפקו צזה מן הכערים,
 עד הצחורים, ומאלה כפדרו הברים לאמר כי עלה וציוי השמים כאמרו הדצדים תאלל

יגו

, ביעם לבושת , כי אמרו האורים והתומים הם כלי הכחשת , אם יחזו צם משאות שוא החוים
 צכוכנים , לא יזושו כי ידברו על תורת אמת כזים , הלא נודעה מפילגש צבצעה כי הוא
 זמה והוא עון פלילי , וזה אשתה דצה ועון כללי , כי לא הכיחו צת לאצדהם אציוו ז"ל , אשר היותו
 אצ המון גויס , כי מלאו מקדס ועוננים כפלשתים ויושצי האיים , ונהפכו דברי אלהים
 חיים , לא ירישו כי מות צקיר , איך דופא מזהיר ואין חומל מדרך זה אותם יסיר , ואני
 תמה אם צחרו צדרכס וצעלילותם מה דלו על ככה , ומה הביע אליהם , לפדס ספורי
 התורה דרך פשטס ? ואשר מקוצל מכל ישראל הם ואצות אצותיהם יאכלו על שמאל ועל
 ימינס יבדור , יחצו דע ויעצרו , כדצד נער דתת ומתת לתורה מפלט ובואל , נשא הוא
 צישראל , והעפש אם צפיו ולשפתיו צבוים יתחצז , חכס יחצז , אוי לדור שהגדולים לא
 יזקרו מדה צקטיס מורא , כי דלו כי עוצרים וכופרים צמה שכלטוו ישראל צמרה , ופורליס
 פדן רחצ צתורה , ומורא לא יעלה על דאשס , עד אכלס את חלקיהס חדשס , ואני כמה
 דיו שפכתי , כמה קולמוסיס שצדתי , והתנפלתי כאשר התנפלתי , וכמה נפתוליס נפתלתי ,
 / עם הגדולים לבדור גדר צבולס ולא אבעתי , ונהבתי בצור ומורא להס , כי איך אשא
 פני גדולי הארץ ואל שדי קדש הקדשים אצותיהס , כי יודע אני כי ישראל קדושים הם ,
 וכי יעילו אלה קוליס צעיקהס , כפרון הדצד תדנה עיניהם דמעיה ויתפופו על לצביהס ,
 וצאמת יודע אני כי יקדשו על העוצרים מלחמה שצרה , ויקלעו להס אל השצרה , איך
 סבור לצ אשר לא יקראו צעמוע אנשים מצני ישראל על דברי התורה ידע דיע לאמר
 היוני וחכמיו , לא ינצו מימיו , ולחכמי התורה יאמרו אפרכס אפר מקלה , מימיכס מי
 מערה , אך צפה סבור שצדתי הדצרים צלצי , כי כצוד נכצדי הארץ והאצות הקדושים כאש
 אכולת צקדצי , בס אצילי עידרו כי דלו הנציעות קצלו השחיקה לכצודס פן ימדרו ורצו ,
 אך אם אתם לו האצילו , ותתנו לדור תועילו , לצלתי הנעדים והצחורים י עד אשר
 צתורתם יגדילו , כי אז לא נואלו ולא נכשלו , כי אם ימלא כופר , הכער הלמד מן הצטן
 ספר , התורה . האס אשר צלצו קס מטה דשע וקץ , ימלא פיהו חץ , בלו אחר תורתו
 ודתו , אחר אשר נשא אשה וצעל צת אל נכר , והסתה אותו איצל אשתו , צאמת המסכה
 צרה , להתכנס האשה והצרה , אלא משכנו אחריכס (דצור) ונרוץ , לנשענים על משענת הקנה
 הדלון , ההוא , ועמכס כדרון צנעלים נהר , ולא יחצה עד לואר , ואני מראש משכני אחד
 קדוש צחוט הסצבל , הוא האיש יורא את דצד ה' , היועק על התורה כי חוצלה משכני
 ומשכתי אחריו , לא שניתי על דצרו , לא חשתי לדוכס אם אקבל תצוצתס , ואף אם לא
 יחמולו על חן ויעמידוני לנערה על תוכחתן , כי אמרתי לא לאדס אשפוט כי אם
 לאלהים , צמה אני חושט וצאחרית מה אהיה ? ואני שצשמים בוד עלי להוכיח עד כדי
 הכאה , ואס אטצע צצור דגלי ואס יכאיצוני צקון , או אשתה מידיהס את הכוס , לא
 אחוש ולא אנהוס כי לא כן אנכי עמדי , להשיצ אחר ידי , על מנת כן נכנסתי , אשר
 אם יאספו עלי מלא דועיס צכוס חצצות או ילאו צחצצות וצדמחיס , כוסס ככוס יצועות
 אשא , אם יעמוכו על שתי כתפי לא אומר מה היום אם יאצתי ידי חוצתי , בלו לי
 ורציתי כי איך דצדי כשצעין צעיני גדולי הרועים , ואף לא נתקו דעים , מעתה אשים
 ידי למו פי , כי מה אועיל אם ישימו מדורות פתיס צנופי ? כלכל לא אוכל , ולא אחזו
 צכנף מעילי איתואל ואוכל , חפני לא יתנני השצ דוחי , ולו היה לשוני דצק לחכי , כמעט
 קולמוס יודע חוצתי וכותב מאליו , כשור היודע קונהו וחמור צמוס צעליו , אצל מה
 אעשה

אעשה ואם אני מקדקד והם שותקים, וסוכה הופלת איך לצדי אקים, אמתם אתם עם אלהי אצדכם ועמכם חמה, ליסד את הצית ולצנות את החומה, אתם חכמים ודצדיכם כמבדלים, להזיל הר זיון ששםם לכל ילכו צו שועלים, ורצ מהיות קולות לליל השעורים המתהפך צאחלים, ובתקוע שופר נשמע, ואז נעלה פדים ונאכל צשמחה צנזיר הדמע, חלולרות התדועה צידכם תתקעו, אל יום זה שקוינוהו, מי יתן ונאמד מאלנוהו ראינוהו, ואתם הרי ישראל שרי קדש ענפיכם תתנו ופדיכם תשאו לעד, כלרי מבלעד, וזרעכם יהיו לצדכה, וילאחו למלובה, כלצ הכותצ על לוח לצו כצוד מעלתכם, נושא לצוכרו צין עיניו זין משרתכם, נאמן למעלתכם,

הכוחב, שלמה בר אברהם ז' אדרת.

חתימה, חצל צצאים מתצאים, והכנים הכגשים אל ה' ופתחו לוצאים, קהל ה' וחצלו, קדוש יאמר לו, העדה המעטייה מימי קדם, יסוד המעלה וההודאה הקהלה הקדושה אשר צעיר לוג'יל, וזה לקתם ישולם, כיח יכון עולם.

מ כ ח ב נו

אחרי כן הוגד לי כי הכנצד הנשיא מצדנו"ה, שלח כתצים הנה צעיר לצלצל מחשצתינו ולהתנבד עלינו, ולא האמנתי לצדדים האלה, ושלחתי כתצ זה, וזה שופסו: צמה יתדעה וינא דצד ה' יקר להוציא לצורך כלי? כי אם צזאת, צהיות כונת הפועל רצויה, ועוד ידו נטויה, לקדושים אשר צארן כמוני היום, מאז צאתי לצדד אליך השד צחיר ה', הייתי עמך צענה, אחתני ציד ימיני צצית הכנצד אחינו ר' בושולם ישצנו יחד, ידענו צינינו מה טוצ חזקתני להשיצ אל הרצ כפי יכלתי, ולהיות מדקדק וצודק צכצודו עד מקום שידי מגעת, זאת לא זאת כי דדת שס מרד להביע כתצך אל הרצ למלאות את דצדי, וכן היה ראוי לאיש כמוך נשיא אלהים לחזק יד כל כושל ולהתחזק צעד עמינו, וצעד ספרי אלהינו, ועתה תמה אני והוספתי להפלא, לא אאמין כי יסופר כי הביע הנה הכתצ השלוח מאתך, לעבוד שאר צצר שהוא צצל יצא, ולא יאות לאיש כנצד שר וגדול כמוך לעשות פצע, אף כי המלאכה מלאכת שצם ולא כתבוני צה להתגדר, ועתה אם ירעה ה' לי ירח מנחה, ואם צני אדם הסייתך ארודים הס, והנני מתנצל לפני כצורך, כי כל דואי כתצי זה שהתנללתי לנכצדי קהל פרפייאן, ואל אלהים יודע וישראל הוא ידע, כי לא כתבוני להטיח דצד או מלה, כגד יחיד או קהלה, ואם דצדתי כנגד משפחה או שצט, יעצירוני תחת השצט, והנני מוכן לקבל דינס, ציו"הכ שחל להיות צחצחצונס, אך הסצה אשר העירתיני לשלוח ספרים לפני הרצ מורינד' שלמה יהי אלהים עמו, צשמעי מפי אחד מן החכמים כי הרצ התייר לעשות אורת האדיה לחולי הכליות, והרעה לי תשוצת הרצ צזה עם תוקף הדאיות, ושלחתי כתצ ונתבלבלו צו עניני דרשות אשר שמענו מהס צאלרנינו יטות עם חדשות, פלוני פתד להאי קרא הכין ופלוני פתד להאי קרא הכין, ואיש לנפשו כלי מות הכין, עד שהגיע הסכלות לאחד מן הדדשים מדדך השכל תועים, וענה צקול דס כי המאמין עמידת השמש ליהושע אינו אלא טועה, ופתי המאמין לכל דצדים הכמנעים, ומענין הקול הנשמע צסיני שמענו דצד סרה, אשר כל השומע דרך קריעה, והמוצירו לדרך כפרה, וכאלה שמענו דרות מפורני הגדרים מפילי החומה, גמעט הפשיטו כל פשעי התורה והציגוה עדומה, ולא ידעת!

ידעתי שמות הדרשנים ומי אזיהם, ואנה הם? וע"ז עוררתי הרב להיות ידו כעויה
עם ידי חכמי הארץ הלזו, ולהיות יחד לאבודה אחת לעשות גדד כללי צלתי ושיגבו חכית
וכידון וחרב חדה, וזזה ייטיב ה' לנו ודחיצ את גבולנו צלי מדה, ועתה אם לא טובה
הענה צעיניך, הודיעני נא את דרכיך, ומימי העזובה דא, ואתה שלום כנפסך וכנפש
נאמנך, אבא מרי בר יוסף.

מ ב ת ב נ ז

שלח לי הנשיא מנצרו"כה התנללותו, וכרת צדית עמי להיות ידו אחי צכל פוח,
ולהיותו מחזיקים במלכות שמים, וזה תופסו:

עם הרעות אשר ימלאו אותי ואת עמי גדתי, כי מלך עליון הרצה אכחתי, עם
טודות זמני והנתי מודשי לצבי וצלצול רעיוני ישנתי, כי האלקים אדירים צחטאי לקח
תולדתי, צלל התללות והמרירות והמכאובות הסתופפתי, כי החי היכול צמדי פקד
אשמתי, וזמה ארנה לו וכפר עלי איש כמוך עד לצל התורה והכונה הרלויה? רק צמחת
כי אם צואת הרפתקי הבהילוני, ורצו לרותי צהיכל ומקדש ולפני, זאת מנעמני עד עתה
מצא צית משכן כבודך, ולצקר צהיכלך, וצד חרצך אל נכה, אמרתי כי רחוק וקרוב ילאו
לדקות, ויהי כי ארכו לי עם הימים כפשי צדממה דליתי, השקפתי צעד חלוני מצובתי,
וארל מכתבך מכתב אלהים חרות על לצי שמתי אליו מבמתי וכל מחשצתי, ואשיב אליך
דצר על כל קיץ וקוץ, האמר כי שמו כל פעולותיך ולא זכו צעיני, וכל מעשיך לא היו
לשם שמים, להדים מכשול מדרך עמינו, והכל לקוחים למות הסעעאה והכפירה אינו
אלא טועה, ואם אנכי פניתי פי ועטי, להשיצ את אשר דצדתי לך צצית קרובינו המזכר
צספדך, לא יאצה ה' סלוח לי, רק את אשר העירני לכתוב שתי שורות נכתבות, אשר
צאו לי דרך מן הרב ד' שלמה י"ץ ו"ל, והנה עם חצר א' עושה פרי לחולי הכפשות
האלה, הרי היא הס' הצנוי לתלפיות, אלף המגן תלוי עליו וחרצ פיפיות, מחצרו מזכר
לעוז עם ספרו הוא השוע הגדול ד' טודרום, ידעתי אם יש נפסכס שמיכס תקשרו
קשרים לאותיות, ותתנו צתוך אחיכס לתורה מניות, כי תשיצו מדאש אמנה, ותשיצו
עטרת התורה ליושנה, עכ"ל דצרי הרב, מלץ הליקתנו רוח צצני וחליתי פני אחד העם
ארי שצחצורה, לחלות פני מעלתך שתדום צעת הליא, ע"כ בצירנו כוכב מצטנו! הן אני
כפיך לאל לכל אשר תחפון, צחכמתך ארוך גרוד וצתורתך אדלב שוד, ולא אירל מרצבות
עם, ואם אזכה ואסק להתם פה אל פה אדצר צך, צמדאלי עיניך תשפוט אם לצי כעטי
ישצ לארץ ודומס על כל התללות אשר מלאוני, נאמן למעלתך.

טודרום בר קלונימוס.

זחתימה, במן אדרת, גדול התורה עטרת תפארת, החכס הותיק ר' אבא מרי צן
כבוד האשל הגדול החכס הנכבד ר' משה דלוני"ל.

מ ב ת ב נ ח

אח"כ שלחתי אל הרב י"ץ זה הכתב להיות לי לעדות, על מחשצתי הטודקות,
ולהתנללות לעיר, ומדוע לא נעשה צעיר, דרך כל גדר, אדונינו הרב? אף עוררתי
אותו לעשות סיב וגדר לדבר, והסומע ישמע, וזזה הכתב וכתתי בו ט"ו פרקים

וקראתי ספר הירח:

ס פ ר ה י ר ח

ה ק ד מ ה

קטן הייתי ומורכב על כתפי אבא, משם לקחתני, לעבר עולם ונרצעתי לדלת הסבה, הייתי כעגל לא לומר ידעתי תמורות הזמן ליוצא ולבא, זה היה חלקי ואבי שבשמים גזר עלי ומאת ה' היתה נסבה, ראיתי מעשה ונזכרתי הלכה והנה לעתים רחוקות אנכי נכא, אגיד את אשר ראו עיני בעדות מכוון לא כסו בארובה, כי המקום אשר שם הוזהב והכסף מוצא ולמדה טובה מרובה, קל מהרה כקצף על פני מים קצף קצף רבה, באש עברתי הגדיל המדורה והרבה עצים שגברו בחובה, לא ידע אנוש דרכה ולא יתבונן לעקבותיו, והמתבונן בחקירות לא יגיע עד תכונותיו, אין איש שיורד על פי מדותיו, פעם יעלה וישיש בכח, ישלח רצוצים חפשי ולאסורים פקח קוח, פעם מצאננהו ערוך מלחמה לפניו יתר הבו השבי והמלקוח, מסיר שפה לגאמנים וראשי המדברים בכ"מ לא יוכלו לנבוח, חזקים מצור ראיתם כחלב הניתך כשמן הנימוח, שינו את טעמם לא ימצא בפיחם נבונה כאלו אין בקרקדם מוח, מכוון מלאכתו למועד שמור בכל כלי מעשה לסתור הבנין יחליץ את האבנים אחר הטוח, הזורעים ברנה בדמעה יקצורו ותחת חטה יצא חוח, וישב שליך בביתו אשר כמותו בין גדולי רומי יטול, גרמיו אפיקי נחושה כפלח ברזל ומטיל, פתאום ראיתם במקום הריח שליח רע וערפיל יטיל, זאת תורת האדם הנער היולד לעגל בין שיחים ינהק ונלכד ברשתו ונעשה תחתיו של אילן חמר גמל, ואם ראשו לעב יגיע כציץ יצא וכראש שבולת ימל, כנצוץ מבעיר גחלת הנה צורף באש כאש היוצאות מתוך החשמל, קודם שגמרו סימניו פנה באיזמל, ע"כ אדברה ולא אשא פני איש ולא אחוש לדברי המתגלגל והמשתרר, משליך פנות הרת ועל שדי האמונה עורר, צלל במים אדירים והעלה בידו חרס להתגדר, ואני אתנהלה לאמי, לא אמנע חכי ולא אמשוך את עטי, ואם יישר חילי אגדע קרן הפורץ, בספורי תמצות הורס, אקרע סגור לבס להיות בדמו מורס, ולא ארגיש לקול הדורס, לא אשמע לקול חרטום ואשף, בתומי אלך בבי כנישתא דיתיב ושף, וגם אם צרי ילמוש עיניו. ויחרוק עלי בשיניו, ולו חכני בפיו ובצפרניו, אקציץ רגליו במספרים ובגנוסטר כזה וכזה האכל חרב הקנאות, קנאת ה' צבאות, כל עוד נשמתו בקרבי עצורה, על איש בריתנו הפד לרדות בני קטורה, משתדל למעט ולהשפיל בני הגבירה, לא תשוב הרבי אל תערה, עד אבינה בקרב הנכסף לדרוש כאוב, גם את הארי ואת הדוב, זאת יעצתי ונמלכתי ברעיוני, למן היום אשר קורא הגלגל באזני, אתהיל בשבח וליויל מאן דמסיים לגנאי, הוציאוהו שלא תטמא העזרת ואת ההיכל לפני, והנט מתנצל לפני כל יודעי דת ודין אנשי שכל ומדע, ואל ישראל הוא יודע וישראל הוא ידע, כי לא בשנאה דברתי ולא להחניף לכל רע ומרע, אך בקנאי לדברי האומר במרדא אליו אתודע, כי יודע כל שיער עמו כי זאת לפני כל חכם לב עשיתי עצמי כאסקופה הנדרסת, שנאתי הליכות עולם דומה לאכסדרה ומרפסת, לא נתכוונתי להתגדר ולשבת על כסא מרומי כר וכסת, ולשמוע דברי חכמים עשיתי אזני באפרכסת, כמלא עינים גתרהקתי מאנשי לצון, כי יראתי מדבריהם פן יקרני אסון,

ע"כ יצאתי לי בעקבי הצאן, על משכנות הרועים להפיק רצון, לא נסיתי ללכת ביורכי מטיחי דברים, מובקרי מומים מותכבדים בקלון חברים, לא עלתה קללתם במדעי גם במשכב החדרים, לא היתה ידי במעל הזה אף מן הסגנים והשרים, שנאתי מהלוקת הנצוח להתפאר או להתגדר, לא עליתי בפרצות לעשות לי שם וחילים אגבר, אם באיבה דברתי כנגד חכם או מוהר, ברצה בעצמותי ישר, ואם השומע התנצלות חטאתי הכתובה בלב המתננדים לא ימחוק, עד שלא יהא רשומה ניכר לא יורה אותה שפל רוח וישהוק, חטא על הנפש כשנותו עלי משפט וחוק, כשכבר ידוע בתורת המונינו להפך אחר הזכות אפילו באפשר רחוק, והמדבר עלינו קשה, בהעיד ה' אה רוחינו להוציא את האבן הראשה, לבנות חיל וחומה סביב תורתינו הקדושה, עשה כרצונו והפריז על המדות ומדר עלינו המדה רפושה, ועתה אני הצעיר בבית אבי עתה באתי ורעיוני תמהים, משתומם על המראה ונפשי כנהמת ים תהים, מתנצל ומכניס ראשי בין ההרים הגבוהים, ע"כ שמעו דברי וישמע אתכם אלהים, כי יעצרכם ויוכל עצור במלים, ואם חרב חדה נתונה על צוארינו או ישליכונו על הגחלים, בהעתיק דברי תורתנו בדברי חלומות והבלים, מבטלים הספור בדברי משלים, הוציאו לנו על האבות והרבו המכשולים, לא מראש בסתר ידברו רק בפרסום ואין מכלים, מהם מתחיל בשבח ומסיים בגנות, למשוך לב השומעים עד שיהפך למינות, ולשתות בצמא את דבריהם כאלו הוא יין הנמכר בחנות, מהם ספרים להיות בתיהם גלמוד, מהיותם עוסקים בתורה ובספרי התלמוד, ואם איש יקרב לספרי דבי רב, דומה למי שעקצו עקרב, וללמוד בספר השמע כנשר לאכול חש, ואם ירחיקו ממנו ספר החוש והמוחש, דומה כמי שנשכו נחש, ע"כ רבו הנזקים, ושרשי האמונה נתקים, תלבש התורה קרעים, ולא יאמינו בשנות הטבעים, הטוב כי נשמע באזינינו מגלה פנים בתורה, מצוירים כל הספורים בחומר וצורה, ועל המופתים שמענו דבור סרה, ומן הקול הנשמע בסיני קול הברה, אשר השומע ישחרו פניו כשולי קדרה, האנשים האלה קשים כאלעזר בן פועירה, לא שמו אל לבם כי אחריתם תהיה מרה, ואין די ביסורין למרק ומיתה לא תוכל כפרה, ולולי כת מלשני מדאגה מדבר אשר בלבו ישחנה, אוסיפה לך כהנה וכהנה, לוח יחרד השומע זיפול הר נופל, והנה חקרתי בימים ראשונים בהיות דבר ה' יקר, ועתה הנערים עושים אותם עיקר, ועל מציאות ה' הנכבד והנורא, ידברו כאלו הביטו וראו באספקלריא המאירה, לא ידעו ולא יבינו דברי מרע"ת הפלסוף האלהי מעל אמת ותורה, כי אצילי בני ישראל על אשר מהרו ושלחו מחשבתם וקלקלו את השורה, נתחייבו בעונש ונשרפו בתבערה, והם דורשים במופלא כנושך פתו ומדבר אל המלך, כאלו היא חכמת נשים שאינה יודעת אלא בפלך, על זה ידעו כל הדוויים ותוסיף הדאגה, כי הענינים הראויים לחסתר בסתר המדרגה, ירשום בגבולים ובלשון עונה, ע"כ עלה חמתי כקטור הכבשן, בראותי שלהבת עולה מאליה והבית מלא עשן, וקראתי אל הרב הגדול להיות ידו עם הגדולים אשר בארץ, היודעים לטהר את השרץ, אמרתי אלך אל בית דין יפה אצל בירה, ולהשיב את העם מבור הסירה, כי אם החדש יחריש ולב מזה יתיאש, כמעט תעשה כל הגולה כולה במהרות אש, כי משרב האומרים לרע טוב ושמים אור לחשך ומד למחוק, לא נכון שיאמר איש לאחיו הוה פקה ושתוק. ועתה רבותי הגדולים ביראת חטא ובתכמה שומרי החומות הסובבים

בעיר, קודש עליונים בתוכה קדוש ועיר, אל האשימוני אם עליתי שלא ברשות עשיתי את אשר הרשיתי. שכבר למדתני, כל כי האי מלתא לימא אינש קמיה דרביה ולא ישחוק ואם ידעתי קטנם עבה ממתני, ונקלותי מאוד ושפל אני בעיני, אך בהיותי בטני כיון לא יפחה, מוסר המליצה פתח, חששתי על הנאד שמא יבקע, ודנתי לפנייהם בקרקע, לא יראתי מעקיצתם אשר היא כעקיצת עקרב, בשכבר למדתני במקום שיש בו חלול השם אין חולקין כבוד לרב, ואם בגבולינו לא ראינו אלה הפיצות ולא שמענו אלה הררשות ולא נתעוררנו לבקש עצות, לכלות אלה הקוצים הם המתפרצים, אשר עליהם ביום השבת ראו לקושש עצים, גם אני לא ירדתי למינם ולא עמרתו בסודם, לא חקדתי את שמש ואת שם מקומם ומי אביהם אשר ילדם, ולא באתי עד הכונתם אם פניהם פני אדם, אך דעו כאמת כי אלו הרברים לא מלבי אני בוראם, העירו במקצת המקומות כי פשה הננע וחיה כבהרת שער לבן, ע"ו נתעוררתי לאמר ערו ערו עד היסוד בה, שהדבר ידוע שאם לא נראתה מהם בכל גבולי ישראל אלא כנף א' ויניחהו להיות צומחת, הרי זו מכת משלחת י"כ צריכים אנו לפרצה לגדוד את הפרצה ולבנות את החומה גבוהה דלתים ובריח, ולעשות מחיצה של ברזל ואת כל האבנים לבנה על גבי אריח, לבלתי יפרצוהו שועלים ובל יעברנהו עקלתון נחש בריח, ומי לנו גדול מן הרב המופלא שבב"ד, היושב על מדין, מרנא ורבנא ר' שלמה יהי אלהיו עמו, מתחיל במצוה לדרוש טוב רעמו, כתב לפי גודל חכמתו ולפי רוב הענוה ולא נטל עטרה לעצמו, ובעצת השרים והכננים קדושי עליונים און וחקר להעמיד בית אלהים על מכונו, ולהשיב בית התורה על כנו, ויצא הדבר זכאי מבית דינו, וז"ל: ולו עתה ראייתם לנרות ולהחרים כל הלמוד בספרי היונים ובפלסופיא עד היות בן שלשים, ויעמוד על תורת אלהים אשר קבלו אבותינו בסיני, אז נכתוב ידינו לאדני, ונחיה בעלי ברית לאלהים, ותשיב עמרת הארץ הלזו לישנה, ומי יחוש לתורת אמת יותר מכס, ומי מכל עם אלהינו יעבור לפניכם? אהם תעברו חלוצים והגנו חשים ורצים אחריכם, עכ"ל, ומה מאוד טובה זאת העצה להיות תורתנו הקדושה ראשית לכל קנין, ויסוד לכל בנין, אף כי יצא הדבר מפי ב"ד הגדול בחכמה ובמנין, היה מן הראוי להיות זאת העצה מקובלת לכל ישראל באיש אתם חברים, ולעשות התקנה בפומבי ולהעביר את הקול בערים, אבל מה נעשה והנה נפל הכתב במקום שיש עוררים, והדבר ידוע נגלה לכל פאה, כי לנמנעים טבע קיים לתת תואנה וכה המניעה חוק בשב ואל חעשה תנצח א' למאה, אך על האמת יראה דברו ויאיר חשכו, ולא נגרע ערכו, פליאה דעת ממני ועיני נשואות ליה, על אלה שלא ידעו ולא יבינו דרכי הפלסופיא רצונם ומחשבתם כלפי ליאי, ועליהם אני אומר כאמרם ז"ל: מגידו דרב לא סבירא לן משכוני נפשך אדרב למה לך? ועל היודעים אעתיר דברי ואכתוב כדבי ספרי, ולבני אדם אגלה סתרי, ולבי עם כל איש הולך תמים וישר אורח, ועל ספר כתב איש ריבי אתוכח, ומי יתן איפוא ויכתבון מלי כדי שלא ישתכח, והנני מתחיל לדבר, מלין אחבר, ואני על עקבי פרוך, הרברים אשר בפי התלמוד ערוך, אגיד בספור קצת בלתי ארוך, יהי מכירי ברוך.

ס פ ר ה י ר ח

פ ר ק ר א ש ו ן

ידוע ומפורסם לחכמים כי מיני החכמות שנים, הא' חכמת הטבע היא חכמת מעשה בראשית, והב' חכמת האלהית והיא מעשה מרכבה, ויש עוד חכמה ג' שהיא כמדונה לאלו ה', ונקראת חכמה למודית, ומפני שהיא מרגלת השכל ומלמדת אותו להשיג האמתיות, ויש לחכמה הזאת כמו מספר תכונה מספרות, והם שקורין אותה ז' חכמות, והם שהם מדרגות קרובות לחכמות הטבע, והם שהם מדרגת קרובות לחכמת האלהית, ואע"פ שהם מדרגות לב' החכמות יש לכל א' תכלית מכוונת לעלמה, הנמשל בזה מלאכת הרפואה, תכליתה הראשון מכוון לב' חלקים, החלק הא' שמירת הצריאות, והחלק הב' הקרת החולי, ומי שיקרא רופא מוכיר החולי, כן יקרא רופא שומר הצריאות, והוא שאמר הכתוב: כל המחלה אשר שמתי במלרים לא אשימ עליך כי אני ה' רופאך, ר"ל שומר צריאותך, וכמו שיש תכלית מכוון למלאכת הרפואה, כן יש תכלית מכוון לשאר החכמות, שהוא גדר וגבול לחכמה ההיא. ויש תועלת גדולה לחכמים יראי ה' לכל אחד מן התכליות, כי זהם יצחן האדם קוד המליאות, וידע וישכיל קלת מפליאות ה', ויעלה צאלה המדרגות עד שיגיע אל צ' החכמות העליונות, והם מעשה בראשית ומעשה מרכבה, ומתוך כך ידע ויכיר מי שאמר והיה העולם.

פ ר ק ש נ י

אין ספק כי החכמות כולם היו ידועות לחכמי תורתנו, והעד ר' יוחנן ב' זכאי שהיה הקטן מהשמונים תלמידים שהיו להלל הזקן, ואמרו עליו שלא הניח דבר גדול או קטן מוקרא ומעשה הלכות ואגדות, דבר קטן היינו היות דאבי ורצא, והן כל האצטיות והקושיות והחירושים והדקדוקים והפסולים שנתחדשו בתלמוד, ודבר גדול היינו מעשה מרכבה, וצן ארבעים שנה היה כשהתחיל בלמוד דברי רז"ל, ארבעים שנה עסק בפרקמטיא וארבעים שנה למוד, ואעפ"כ הגיע לזה השלימות הגדול, והעד ר"א הגדול שהיה צן מ' שנה כשבא אל ר"י ללמוד תורה כו"ס צפרקי ר"א, והעיד על עלמו צשעת פטירתו ואמר אוי לכם צ' זרועותי שהם כצ' ספרי תורה שנגללין, והיו צקיאים בחכמת המחקר כמו שהעידה איפרא הורמיז אימיה דשצור ונכא, ואמרה יהודאי צתוונא דלצא יתצין, וההיא דר"י כששאלוהו תלמידיו דצי כמה איצרים יש לאדם, אמר להם דמו"ה, צדקו ומלאו רכ"ב, ואמר להם שמה צאשה צדקתם שיש לה צ' לירים וצ' דלתות, וכן נראה ממה קוביות שיש צפ"ק דצכורות, ועמדו על החקירה צכל המינים לכמה הם יולדים, וכנגדן אילן לכמה הם מוליאים, ועמדו על אונת הדבר, ונה שאין כן בחכמת המחקר אשר אחנו היום.

פ ר ק ש ל י

ידוע וברור כי החכמות ההם היו מקובלות להם מן הזוגות והזוגות מן הנביאים, וכיון שכן צטוחים אנו שלא היה בלמוד ההוא דבר קוחד פנת התורה יליאה

ויליאה מעקרי הדת, ואעפ"כ אונרו ז"ל אין דורסין צומעשה וורכזה ביחיד ולא צומעשה צראשית צענים, אא"כ היה חכם וצין ומדעו, ואונרו עוד אין מוקרין קתרי תורה אלא לאצ צ"ד, והוא שלצו דואג צקרצו, ור"ש צענין למוד שס מ"צ ארתיות, שהוא למוד ידוע וין החכמה לפי פי' רצינו משה ז"ל, ולכל הארתיות ההן הוראה רומז על הלמוד ההוא, והזהירו ז"ל שלא ללמוד אלא ליחידים ולנועים, כו"ש והוא בלכוע ועומד צחלי יניו, וכחצ הרצ מורה לרק צק' המדע כי אין ראוי לאדם לטייל צפרדס עד שימלא כרסו צצטר ויין, והוא פי' התורה והמלות, וכן צדין כי הד' שזכנכו לפרדס לא נשאר מזהס כ"א ר"ע שזכנכס צעלוס וילא צעלוס, שהרי אחר ילא לתרצות רעה, צן עזאי הליץ ומת, וצן זומא הליץ וכפגע ולא היו יונים מועטים עד שמת, והוא אמרס ז"ל צצ"ר, לא שהו יונים וצן זומא לעולמו.

פ ר ק ר ב י ע י

אלו החכמים צאמת וגדולי ישראל, כואמר רז"ל: על מנת שאני תלמיד אין אומרים צן עזאי או צן זומא, ועוד כי צן עזאי אונרו כי כל חכמי ישראל דומים עלי כקליפת השום חוץ וין הקרח הזה, ורולי נענשו לפי שלא הגיעו לכלל שנים של חכמה זאת, וכשתצעה השגתם ואירע להם מה שאירע לאילי צני ישראל, ועם זה נחירא ר"א, ואע"ג דקרי עליה רצ עובייני דחכמי ויהו מוקרינו מתי מרא דארעא דישראל, ואעפ"כ כיון שלא הגיע לכלל שנים היה ירא לכפשו, כמו שאירע לצן עזאי וצן זומא ולהיה ינוקא דהוה דריש צחשמל, ולזה נטה הרצ צספרו הנכצד ח"א פ' ל"ד וז"ל: והצונן איך התנו צספריהם שלמות האיש צהנהגה המדינית וצחכמות העיוניות עם זכות הטבע וההצנה וטוב ספור דצרים להודיע הענינים צרמיזות, ואין מוקרין לו קתרי תורה, ושס כאמר: א"ל ר' יוחנן לר"א תא ואגמך ממעשה מרכזה, א"ל אכתי לא קשאי, ר"ל לא זקנתי, ועד עתה אני מוליא דתיחת והמיית הנערות, דאה איך התנו הצ' מחוצר אל המעלות הטורות, עכ"ל הרצ ועליו ראוי לקמוד.

פ ר ק ח מ י ש י

ומעתה יש לנו לדרוש כמה קלים וחמורים שאין להם תשובה, ומה החכמה שהיא לקוחה ומספרי חכמי ישראל ונפסי הגדולים הדומים לנלאכי ה' לצאות, לריך להזהר צה ולהוסקי צשמירה שלא יהרוק לכנכס צמוחילמה זולתי האדם השלם המתואר צכל המדות, לנוע ועומד צחלי יניו, כ"ש וכ"ש כצצאלנו לרדות הדצט מיערת הדבורים, ולהוליא אצני השוהם מראשי הפתנים, ולעשות הלרי ומצטר אפעו, שיש לנו להזהר ומכיתחן ולצרות מעקילתן, אוי כא לנו ומלחישתן, אוי כא לנו ומקולנוסן.

פ ר ק ש ש י

צעונותינו צרצו מיום שגלינו ומארלינו, אצדה חכמת חכמינו, צאצדין ספרינו המחוצרים צענין הקתרים, שהם כצצונו של עולם וועטו מוצער וין הדצרים שהם כהררים צשערה תלוים, נעתקו מזהס צספרי האומות ויתערצו צגריים

צבויים, והן הן ספרי הנוחקר אשר חצרו חכמי יון, בהם נעטו דבש עין הדבש שרמז אליו באמרו דבש מלאה, ומהם נקח המופת הגמור במליאת ה' ואחדותו והרחקת הגשמיית, והוא באור שני הדברות הראשונות: אכני ולא יהיה לך, וכ"כ המורה לדק ב'ספרו הנכבד ח"א פ"ה ו"ל: כללו של דבר וכי כל דבר מציא לכל א' מאלו המינים הד' ראוי בהכרח להרחיקו ומאחר יתצ' צמופת המוצא, והוא כל מה שיציא לגשמות או מה שיציא להפעלות או שנוי, או מה שיציא להעדר כיוו שלא יהיה לו דבר צפועל או מה שיציא לו לדמיון דבר מנכרצאי, ואלו מכלל תועלת חכמת הטבע צדיעת האל עכ"ל, זהו הדבש והלרי והטוב הלפון ב'ספרים ההם, מה נעשה ואיך נקרב אליהם? והנם הם כחציות של דבש ודקון כרוך עליה. —

פ ר ק ש ב י ע י

א ר ק ט ו ראש לפלסופיא היונית ואז לכולם, לא האמין בהשגחת ה' צ'פ'רטיים, ואמר כי ההשגחה תכלה אל גלגל הירח, וזו היא אמונת הכופרים מלאשי תורתיו האומרים עזב ה' את הארץ, הפך דברי הנביא באמרו: גדל העלה ורצ העליליה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני האדם, ואמר: אני ה' חוקר לב וגו', ועוד האמין כי העולם קדמון לא יזוייר לו תחלה, ואמר: כי המליאות כולו מלאך וגלגל וכו' וכוכב ואדם, כולם מקודרים בקדור הטבעי מחויבים ומאחר יתצ', כן היו בלתי ראשית ויהיו בלי תכלית, ולא ישתנו ולא יפקדו, והנה לדעתו כל שנוי דבר מוטבעו הוא כמנע גמור, והוא מכת הנמנעות אשר לא יתלה יכולת ה' עליו, ומזאת האמונה יאל לנו צטול האוחות והמופתים כולם והכפירה בתורתיו הקדושה, אשר לא ישאר בה שרש ולא ענף. —

פ ר ק ח

הרצ הגדול מורה צדק הענוק ומאור ב'ספריהם, ונלחם צמתאונים ההם, קנא לאלהיו וחגר חצרו כישועאל, לידע ולהודיע כי יש אלהים צ'טראל, וללחם עליו רוח ה' ועל דלתי ראיותיהם שקד שקוד, וטרף זרוע אף קדקוד, וכחוצ ב'ספרו כי ארסטו לא התעה עלמו למלא מופת חותך על הקדמות, כי זה דבר בלתי אפשר, כי ענין זאת השאלה אללו הוא כמנע אבל לא יעבור השכל ולא ישיג למלא מופת גמור דב'ר, וכאשר ראה ארסטו כי הענין ההוא אללו מוסופע"ד החקירה, עמד והחזיק בקבלתו, והציא ראיות על אמונתו, אך לא ע"ד המופת כי הוא דבר בלתי מולא. —

פ ר ק ט

ב'כמה מקומות הזהיר הרצ"ל מופרטי ספרי ארסטו המועים וחושצים כי ארסטו עשה מופת מהקדמות, שלא נעיין ב'ספריהם כדי שלא נכשל ד'צ'ריהם, והנה אמת צ'רוב ספרי הטבע אשר אמרו היום הם חצרי אבן רש"ד. שקלר ספרי ארסטו ועשה מהם באור, ואני ראיתי ב'ס' הבאור שעשה מוספר השמים והעולם, שהניח צו כונה מופתים חזקים לפי דעתו על הגרמיים השמימיים, שהנה בלתי הוויים ולא נפקדים, והיולא מדבריו כי הם ראיה גמורה ומופת חותך על הקדמות.

פ ר ק ע ש י ר י

מעשה היהלך איש על הגחלים ורגליו ל- תכונה? היאכלו בוקר ושיניהם לא חקקהנה? ואם הרגילו עלומם בספרי החכמות, אשר הלפשות תלדינה, פתאום נעו ומעגלותיה ולא נודע כי צאו אל קרצנה, והמוציאים ראה ון הרב הגדול אשר אזן וחקר בספרי היונים והוא ינק מודיהוון, נמטי להון כי הרב ז"ל מלא כרכו חמרא עתיקא וצטרא שמינה, ושמה וון הצרקה העליונה, והשלים פירוש שיתא סדרי משנה והוא צן כ"ח שנה, מי כמוהו מורה ונשקה ומורה נפש כוהים? לדיק נושל ציראת אלהים, ומינוי כאוונים ולחמו שונה, והיו דייו אמונה, ע"כ אין לקור מונחמו, ולא נפקפק בגזרתו. —

פ ר ק י א

ראיתי לר' דוד קומחי שהלך צעקצות הגדול, וכתב צפי' „ראשית חכמה יראת ה'„ דבר ז"ל: ואם ילמוד אדם חכמת הפלסופיא תחלה, יבהל צרוחו ויעיז מלחו להכחיש האותות והמופתים הגדולים הנמולאים בכתבי הקדש, לפיכך לריך להקדים למוד התורה שהיא יראת ה', וישים בלבו להאמין כל הכתוב בה, חרוש העולם ושגוי הטבע צאותות ומופתים, וכאשר יתצונן האדם בתורה ימלא בה דרכי החכמה, כמ"ש: כי היא חכמתכם וצניחתכם לעיני העמים, כי אין לריך לומר התורה והנוורה שהם צנויות על מוקדי השכל, כי גם החוקים אשר נאמר עליהם שאין להם טעם, כן נראה לרוצ צני אדם, אבל החכם המתצונן בהם ימלא טעמם צרו ומוצור. ואחר התצונן החכם והמציין דרכי התורה, וישמנה יקוד לחכמה, וישתדל בלבו לקרצ החוקים אל הדעת וילמוד הפלסופיא, אחרי כן לא ישמש צלמודו החכמה לתורה אשר למוד תחלה, כי כצר תקעה יחד צוקוס כאמן, ויקרצ דרכי החכמה אל זה צכל כחו, לפיכך אמר ראשית חכמה יראת ה' עכ"ל, ואולי זאת היתה כונת הנושנה, כל שיראת חמא קודמת לחכמתו ונתקיימת.

פ ר ק י ב

מלחמי תשובה לרצונו האי ז"ל ששלח לר' שמואל הלוי הנביד ששאל ממנו, אם נותר ללמוד צאותן החכמות? והשיב לו הרב ז"ל, תקון הנוף ומישור הכהנת האדם הוא העסק צמשנה וצתלמוד ואשר עוצ לישראל, כי למוד התורה יועיל לעלמו ולחכמים שכוותו, ויועיל לעמי הארץ כי ימשכם לדרכי התורה והמורה, ואשר יקיר לבו מזה ויתעסק צדצרים ההם, יקיר ונעליו עול תורה ויראת שמים, ויפקיד מואותן העניינים כי יקלק ונעליו כל דצרי התורה לגמרי, ומזאת ההנהגה יארע לאדם שיצטע דעתו, עד אשר לא יחוש לעציבת התורה והתפלה, אבל אותן שימקרו עלמן לתורה וליראת שמים, ילא להם מזה כי ינהגו ההיוון ליראת שמים ולאחרית עוצ בליפקפוק, ולא ישינו טוס ספק בהקצ"ה, ואם תראה שאותן צני אדם הנותעסקים צאותן הדצרים ודרכי הפלסופיא יאמרו לך שהיא דרך קלולה וצזה ישיגו דיעת הצבורא י"ת, לא תאצת

תאצה ולא תשנוע להם, ודע כי יכזבו באמת, ולא תנאל יראת חטא וענוה וטהרה וקדושה, אלא באותן המתעסקים במשכה ובחלמוד עב"ל רצינו האי ז"ל אציהם של ישראל, ועתה למי כאמין אם לא נאמין לדברי האבות הקדושים? אשר עליהם באה ההזרה בחורה: לא תקור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ובאה זו הקבלה האמתית: אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל, ומי לנו גדול מרצינו האי? כי מוקצלים אנו שהיה שלם בכל חכמה, ונחמנה באון זו י"ח טה.

פ ר ק י ג

באמת ובצדק בקושי גדול ובהכרח התירו ללמוד מוספרי החכמות, ואפי' לשבח המאמרים שלהם אע"פ שאין בהם דבר רע כלל, כהיה דאמרינן צפ' לפני אידיהן: אמר לו ר' שמא דבר מניחות צא ליריד ועליו נתפסת למינות? א"ל ר"א הזכרתי, פעם א' הייתי מהלך בשוק העליון של לפורי, ומלאתי אדם א' יעקב איש כפר סיכנא שמו, א"ל כחוצ בתורתכם: לא תצא אתנן זונה וגו', מהו לעשות מוננו לצית הכסא לכ"ג? ולא אמרתי לו כלום, אמר לי כך למדני כי מאתנן זונה קבלה ועד אתנן זונה יסו, ומתקום טופת צאו ולמקום טופת ילכו, והנאני הדבר ועליו נתפסתי למינות: ובאמת אע"פ שלא היה הדין כך אין זה דבר מנינות, וכ"ש שהדין כך הוא, ואם מושם קרא דלאו מהאי קרא נפקא לן, הרי מלינו בדברי רז"ל כונה פסוקים דחוקים מן הענין באים ע"ד האסמכתאות, ואעפ"כ נעש, וארז"ל בסקפרי: ודברת צם, עשה אותן עיקר ואל תעשם טפלה, שלא יהיה משאך ומתנך אלא בהם, שלא תערב בהם דברים אחרים, שמו תאמר למדתי חכמת ישראל אך ולאמד חכמת האומות, ת"ל ללכת צם ולא להפטר ומתוס, וגרסינן במנחות פ' שתי הלחם, שאל צן דווא צן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל איני שלמדתי כל החורה מהו שאלמוד חכמת יונית? קרא עליו המקרא הזה: לא ימוש ספר החורה הזה מפיד והגיית צו יומם ולילה, לא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה. ולאותם שהם קרובים לנלכות, התירו להם ללמוד חכמת יונית, מפני שהם קרובים לנלכות.

פ ר ק י ד

ונעשה אין ללמוד מוספריהם; ולא לשנוע חכמה ונפיהם, ואפי' אומרים אמת אין שונעים להם, אך לחכמים הגדולים אין עזרה נעללת, מפני שהם מוילאים קמח וקולטין את הקוללת, ויש להם שכל נקי ונפה יפה וחריפא, ויודעים לכפות המאמרים צ"ג כפה, ועליהם אמר שלמה הט אונך ושמוע דברי חכמים ולבך תשית לדעתי, וארז"ל לדעתם לא נאמר אלא לדעתי, כהיה דאמרינן ר"ו רמון מלא חוכו אכל קליפתו זרק, אצל שאר בני אדם שאינם שלמים בחורה ולא הגיעו לכלל שנים הראויים להתעסק בחכמה היא, ואינם יודעים להזהר, יצרחו מן האוכל שמו יחנקו בקליפה, ועל כיוצא בהם אחז"ל: אם הרב דומה לנלאך ה' לבאות חורה יצקשו מפיהו, ואם לאו אל יצקשו חורה מפיהו.

פ ר ק ט ו

פעמים שצטולה של תורה זהו יקודה, ע"כ רצותי היחידים השרידים המיוחדים שצדור ראשי עם קדש ועיני העדה, אל תחישו למוניכסם ולצטול ציח מדרשכם, ואם תרלו שתצא ישועה לישראל על ידכם, הוליאור עשן מן החופה, ועשו אזנים לקופה, והכופרים צחוקי התורה אשר צידם רלפה, עשו אותם אכקופה, ולא תכל ענין נכצד כזה צכחצים ואגרות, שאינם עושין פירות ופירי פירות, אלא אדונינו הוליאור התצן מן הזר, ולא יהיה משא פנים צדצד, והנני הופך פני לצי ועיני אל ההר הגדול, אשר ציראת ה' מתהלל מקדש מלך והיכל, לעלור צמלין מי יוכל? וה' אמר לו קלל, הלא ר' יוחנן כשרלה להקיר התקלה, מן המקילים צמלות ערלה, החרים וקלל כל האומר אין ערלה צח"ל, לא יהיה לו משליך חצל צגורל צנחלת ה' לצרות, וצאמת כי לא נמלך עם היחידים אנשישם, צמקום שיס חלול השם, כ"ש צהיתך אדונינו רואה צעיניך, כי רצים מנכצדי הארץ נמשכים אחרי רלוך, ע"כ אדוכנו ומורנו הגבה ימיך, לעשות גדר חזק ולצנות מגדל, השומע ישמע והחדל יחדל, ואני עם אחרת מרעי אלופי וקליני, המחזיקים צתורת אמת הנחנה צסיני, איש מומנו יכחצ ידו צהביע השמועה צאזני, ואני וצני ציתי נעצוד את אדני? שלמא עליך וולכי כנפשך וכנפש נאמן אהצחכם, נרלע צדלת מועלתכם, ומשתחווה להדרת קדש צריתכם, ושלום וטכות חיים, יוקיפו לרצינו הגדול אשר מפיו אנו חיים, כחפלו וכחפץ אני הכותצ המשתחווה לנולכו, ומחרש לדעת ההלליח ה' דרכו, להניח ים התשוקה ולהשקיט המיית הכוקף אבא מרי בר משה בר יוסף.

חתימה. שמש בצורתכם יהי חונה יאיר פני ספר שמו ירח, להיות מדפא על שחין פורח, לקרוא לשלום עד צלי ירח.

צהיות הקול קול יעקב והידיס ידי אומן, יסרו הצית הזה לצסור הצמות ולהשמיד כל עוצדי חמן, להיות כל העם צצדית עם ה' ועם קדושים נאמן, רליתי צהגדה זו שאינה חסרה לא מלח ולא תצלין ולא חסר מכל סימן וסימן, אמדתי ראויה עלה זו שתנתן לאוכלי המן, ע"כ שתיח כעוטפות על ראשי, אהצחי תורת אלהי, רלעתי את אזני ולא אלף חפשי, ולא אשפיק צילי נכרים ואת אהצני התורה אהצ להחיות את נפשי, ע"כ צאתי לקיים את כל תוקף צדרי האגרת הזאת ולתקוע יתך שלא תמוט צין הגדולים, שמתיה לצות על ידס ועל כנפי כקותי הגדילים, ואצא היום ונתתי סימנים החותמת והפתילים, קלונימוס בר טודרוס.

חתמתי זה הספר לששה מגדולי ברצלונה זהו טופס החתימה:

צגורי כח עושי צד ה' מהס תלף אש לכלות הקוליס, מבורן המתפרלים ולהפיל מלצ ההודוסים, המה צגרות שוקים, שלשת הצגורים, הסגנים והשדים, ומן הול השמי חתמתי:

שלשת הצגורים, צקשת המוסר מוריס, צמלצ המוריס, אשר דרכס לא יתכן, צירס נרי לכל צית מדי מחפאים צדריס אשר לא כן, לשונס מדפא, את מוצח ה' לרפא, מן המכים אשר הכווה ארמים, וכל איש נואל אשר יתגאל צפת צב העמים.

מכתב נט

הלך ככד א' צדללו' כה, וחלה פני לחלות פני הרצ, להציז לו יד ושם צנית ארומינו
שיחיה, וכן עשיתי, וצחוך הכתב עורדתי אותו שתעשה תפלתו פירות, וחקרתי אם הביעו
לידו הכתבים אשר שלחתי ע"ר' שמואל גליל, וזה טופסו:

היתקע שופר צעיר ועם לא יחד, השמע עם קול אלהים היואל מפי אחד קדוש
לצוט הצדים וצבדי השדר, ולא יהיה שכלם דצק צעליונים ומן השמלים כפרד? היעלה אד
מן הארץ ומטר לא כתך אדלה וגשם לא הוד? מדוע נשתדו הקולמוסין, אם לא להכתיר
את האומן צימוסין, להחזיר עטרת התורה היא העולה למעלה משללת יוחסין, ועמה
ארומינו נר ישראל ארי צן ארי, יעשו אגרותיך פרי, ותחת בערה לכל צית מרי, צזאת
חטה אחת משדה מעלתך פטטור את הכרי, צהביענו שטר חתום מצית דינו של דצינו
צתורה וצמלות איש ממנו לא יפקק על הבזרה, אך תהיה צעינינו יקרה, כנופך ספיר
ויהלום, ואיש על מקומו יצא צלום, ודע כי דצים מנכצדי הארץ ומן הקהלות, עיניהם
נשואות אליך להסיד התקלות, תמהים לאומד קול המגלות, אם לא יאלו מן הכח לעשות
פעולות, להעמיד הברדים להציז בצולות, והנה אחת כי כתצך הנכצד צעיר ארגוניט' רה
שלחתי, לא עצרתי ממלתך ולא שכחתי, והודיעני ארומי אם הביעוך המכתבים אשר
שלחתי ע"י הנכצד ר' שמואל הגליל, והנני מודיע לפני כצוד מעלתך, כי זה הנכצד קושא
כתצי משתחוה להדרת קדש מעלתך, מתאצק צעפר קטני תלמידך אומד תמיד: אשרי אנשיך
ואשרי עצדיך, וצאתת כי הוא משכיל וצוד צתורה, לכוט ועמי ונוהב כשורה, ורלוו
למסור לו הסוד, כי הוא עושה עמוד ציראת ה' וצתורתו יסוד, חלה פני ויפאר צי כי
לא תלצי להודיע לערו לרצים, כי על ארת הצת הקשה עליו כעקרצים, הולך על שעד
צת רצים, והנני מחלה פני א' מנכצדי ארומינו ארומי הקטנים, להבידו לאחדים ולהסציר
אליו פנים, ושלוט לארומי ולכל צני ציתו, שלום לשומרי משמרת ישיצתו, מאת ארון
השלום, ילוו אליו החיים והשלום, כחפנך וחפן אני הנדלע צדלתי אהצתו, נקשר צחצל
תשוקתו, כאלמן וחזק צצדיתו,

אבא מרי בר משה בר יוסף.

מכתב ס

הנה צאתת כי עצרו יותר מ' חדשים, ולא הביע אלי מענה מן הרצ י"ן, ומתיאשתי
מן הצדדים, ויראתי מן תכצד העצורה על ארומנו הרצ, מלודף כי היתק השנה קשה
וגרם החטא, וגם הלכו לעולמם רצים מנכצדי העיר, והייתי חד מן המקרים הקשים,
הנחתי הענין כמו שהוא, עד שהעירני אחד ר' יעקב דבלק' ירי בר ר' יהודה דבלק' ירי
וחלה פני לעורר את הרצ ולחקור אותו, מדוע לא השיצ לכתבו השלות משס? כי לא נופל
הוא משלד כצדי ארץ, וחקרתי ועשיתי דריסה צתצני על ס' הירח, תחלתו "קטן הייתי",
(הקדמת ס' הירח צפ' ע"ז) גם עשה פרי למעלה, וזה טופס הכתב:

קול תלוות הנכצד האלוף לראש עלה צאזני, הוא האק היקד שוכן צכלל המעלות
הוא הסיכל לפני, פמו פני להצים ופני אריה אל הימין תמונתו לכגד עיני, והוא עורד
חניחו כנגד המתנגדים צהלותם על ארמי, רליתיו צתוד אדם המעלה, מלאתיו צמלחמת
מלוה, קנאי צן קנאי הוא החכם המעולה, ר' יעקב י' החכם הישיש ר' יהודה דבלק' ירי

צן חכמים מלכי קדם פחות וסגנים, מהדים משתאה איך נשתנו עליו סדרי זרהשית המוסר, אם תושיה נדחה ממנו או חזרה התורה לסיני? כי הדין כתצו להיות סביב מלאך ה' חונה, איש אמת ירא ה' מדצים צידת אלהים ועצד זמן ועדן ואין קול ואין עונה, והביע עלי שלוחו יגע ומחזיק צפוף, מן היותי לפניך כעצד לפני המלך, לחקור מה היתה הצדקה, צמיעת השוטה? או שמא לא הביע לידך הכתב, רצונו! כל זה עלי תשכיל בכתבך המעמח את לצנו, והנה הכתב ההוא כתוב על קלף תחלתו, האח האח דאתה עינינו (מכתב ע"צ) וסופו כתוב צמס יעקב בר יהודה: ואנא אדוני פטיס החזק עמוד הימיני, העמד דבר על צדיו, והודיעני ב"כ אם הבדי אשר שלחתי נעשה לו קרנים לכנה ולבעור צטון, או אם יאמרו עליו המושלים אין שליחות לקטן; ושלוס לתורתו ושלוס מאת שוכן מעונה אלפי קדם, להרצ הבדול מכל בני קדם, כחפני וכחפן אחי הכותב איש צדיתו, כאמן ציתו, נלנע גדלת אהצתו, קורא צשלוס ישועתו.

אבא מרי בר משה בר יוסף.

מכתב סא

זאת תשובת הטענה, על עכוב המענה, מן הכתבים והתנללות כי זה כמה עמד על המטה מדוב החולשה ותגבורת החולי, צדוף ה' שהנילו כן יאריך ימיו צטובה; וזה טופס התשובה:

האתן צבורי בפר מדוי, כי אעלה עולה על העולה על רוחו שור ומדיא. ואם אעלה שי למורא נודי, השולח לצורי נדי, מנילו כמניל מפי האדי, ולו ארד לטרות ככרין דנרד ויעלו לי, ושמן לפניו אוביל ככהדי נחלי, צדוף הוא כי עזרני צחולי עלי חילי. חסדו יקרא דופא נאמן, לא שיח לו ולא שיב ולא מעוט זמן, מצטן שאול שועתי שמתה קולי, אלופי קדאתי ואור לי, ואזי צהשתפך עלי נפשי, ומשכני הפכתי צחולי מנילו דעי הבג לי מליכותיך לרעתי כי דצרך ישעשעו נפשי, וימשחו כשמן דאשי, ולשוך מרפא. וצטוב זמנו זה דפוא ירפא, ומן אז עדין לא שצתי לאיתני, ללאת ולצא כרצוני אז צלצני, ככחי אז כחי עתה אחי צעיני, ועל הקונטרס, כל שומעו מתעלס כמתעלס צפרדס, ואשר מפיו יקרא הדצדים, יהללך צשעדים, ואשר לא השצתי מדעיוני המקדים, ועל תלוכות השוע הכצדך אשר אמרת תמהתי, אמרתי מה מלא לי עון אשר חטא, לא לצדי שלח אלי כתבו, רק כללני וקראני צתוף קדואיו. ואשר מלאכתי מדובה משלס, כשענתי על ידיהם, מלצד צצות דצו ופרו כאדי ידי ורגלי, ועולס הכצדו עלי, ואתה ידעת מו יעזר כח, לענות לכל בצורי כח, ואדירי כל חפני צס, להשיצ צני עליה על מכתצס, וכעת צא ספרו וספור זכרו אלי מקדישי עליוניס, ואגרת פתוחה מחוללת תניניס. אשר דאו עיניך, לאשר הוצאת לי מעיר ירחו, כידח יקר הולך, ואיך לצני ימלוך, לעלות על ערש יצועי, ואפנה על ימין ועל שמאל דבע מרביעי, עד אשיצ אליהם, כי איך אחיל לגרוע עיני מהם, וצעוד ידי עסוקות לכתוב לפניהם, קפן עלי המיחושו, ועל ערש דוי לענות מו יחושו, אך על השוע הנעלה, אנכי כפלא הפלא ופלא, האס חליונו הוא מקרא, או לאלהים אשר צאש יענה? לאש כצערה ציד צוערים צעס יקנא את קנאתי, ומרצ תלוכתי, ואס על בצוד קונו מחשצתו פונה, מה לו עוד לאמר לאגרתנו קסמי נא? ומי כמוהו מורה, ידין ידיו יורה, לכלות מן הארץ סודר ומורה ולו

ולו עתה הוא לצדו נשאר וכספה שנה על שנה, לקרוא מלא שטים כל רגע ועונה, ואין
איש אתו הוא יסוד המעלה לעולם, ויטול שכר כנגד כולם, האם אנחנו משכנו ידיו עד
נקרא מלא רועים, ונאספו עלינו הנזועים, אנחנו לה' והמתלוק יתלוק והמרעים קולו
עלינו ירעים, ואי לדור כי ראיו הדוד כדור אל ארץ רחצת ידים, ולצד אנוס כדור לעוף
עתה יעשה לו כנפים, ואיש האלהים למה ינע לצדו כנעו עני יעד, כי יצדו האויבים
בשער, זה השער לאדוני, אשר הראנו את כבודו ואת גדלו עם תורתו צסיני, ולמה נקרא
שמו סיני, כי משם יאלה לנו שגאה לצבול עול משנאים, ולשים פנינו כחלמיש ולתורתו
תקנאים, אהה אנה פנה, איש היה לראש פנה? הוא החל לצנות המגדל המלוא ומגדל
אשר בנו בני האדם להרוס, הוא החל את הסולת לרוס, קיץ עם השוער טוררום,
ומי בכל ספריו ימלא אחריו, להקים את ספריו ואת דבריו, כאחיו וכן אחיו חזריו, ואשר
כה צהם לעמוד עליהם את תלחמת ה' ללמוד את בני יהודה קשת, עד שצרו דלתות
כחושת, אזי כי צקנו מרודות למתק, עד חזל הקשת ירתק, ועדיין תמרודים לתמרודיהם
עומדים, מאין פנות לפנות דרך ה' ואל תורתו חרדים, עשירים עם כסף הרצה עשו להם
סס לצעל, ועל כל ראש דרך גלו פנים והסירו המסוה צמצט וצמפעל, ועוד הקריצו
את המדינית לפני משה, ואין שופט הרצד הקשה, או מי יאמין כי יוספר, כי גדל האיל
ונעשה שור פד, כי עוד היה להם הלוי לכהן, ולעיניהם פחד יכהן, ועתיקי משדים
הכעדים תקודשים לשמים, יוניאו מתחת כנפי השכינה, לקחת תחת צרכה בשרה, אלה
הקרנות אשר זרו את יהודה, ולא השאירו אחריהם צית ה' מציאים תודה, וזה צאמת
כופלת תלכפת הצעלים, ואלה אך אוילים, משם קלנו את הפתילים; העד העיד בנו
א' מצני הארץ, כי דאה א' מצני עירו קרא קרואים ה' גוים יום מתן תורה שעבר
לעבוד צפרהסיא על התורה, להבדיל המדורה לעצרה, ימות גלמוד, ויכרת על העמוד,
יען כי אמר כי עוד לא נקלקל אסתומכת התלמוד, העל אלה יתאפק כל חרד צצית
אלהים ולא יקדשו עליו תלחמה? האנשים האלה קשים מן הבצועים ולא מצני ישראל
המה, ידחו מארץ החיים ולקבל ישראל לא יהיו, והיו כלא היו; עוד העיד צפנינו, כי
האיש אשר דמה לנו ולתורתנו, היה צקהל ואמר כי מה שאמרו: מ"ס וסת"ך שזלוחות
צנכס היו עומדין וארון אינו מן המדה, אינו מן האפשר, כי כל גוף מטרוד גבול ואינו
עומד צאיר צלא תשען, ותחצולה היתה צלוחות צפנים שמעמידתם, יסכר פי דוצרי
סקר, על מי שתולה ארץ על צלימה, ועל אדמיה העצמו שמים על מה, כוסעים
ויסעו, תלאות יסוצצוהו, המעט תמנו הלאות אנשים כי תלאו גם את ה', ועכ"ז עוד
שמאלס תחת לראשם וימינם תחצקהו, אף כי הכל עקר, וכער צעקר, ה' יריצלו, ויקיץ
במול לאשק יציאו צתוך אהלו, וכל ישראל חצרים נקיים, ואני תמה לא ידעתי מה
ארץ ארץ ארץ תלאה דעת וחכמה, שם ילדה תשרת התורה ושם גדלה, שם כותרת הדת
והבולה, שם הדליקו מדורת האש לכל הבולה, שם יתנו לרקות אדני, עינם יתכוצי אשר
קטנס עצה מתמני; יתנו כצוד להם ויתחילו ליסר ולישר הכדאה צעומקס, ואני אקצן
כמה קהלות לחתום אחדיהם, וכבר נשמע תקנת הכתבים צמלכות אויב"יון וחלו עליהם,
ואם כה יאמרו פתחו אחדים לפניהם, יכתבו מה שיראה להם לתקן ולגדוד, לתקנת
הדור, ואני כיד ה' הטובה, אחתום צאותה הכהבה צכמה קהלות, ועד מתי יהיה זה
לנו למוקס ולמכשול, ואחר אשר התחלתי צמורה אותה אגמור, ויגוה ה' מלאכיו להכין

לך הדרך לעשות ולגמור, אלהים עמך בצור החיל, נחם צה' כי הוא יתן לך כח לעשות חיל, והיה שדי צדריך, כלב נאמן למעלתך, נושא רכה ותפלה, הכותב, שלמה בר אברהם ן' אדרת ז"ל.

חתימה, נושא כלי ה' צין אליהם צין חכמי קדם הנכבד הנעלה החכם, ר' אבא מרי האל יהיה צעזערו, צן השוע הגדול הנאמן הנעלה זקן ונשוא פנים ר' משה ז"ל.

מ כ ת ב ס ב

זאת התשובה השנית אל הרב י"ן. וזה עופסה:

כל הקיוץ כלו ועדיין צן דוד לא צא, לפיכו למושיע ורצ עיר וקדיש והוא עם נבואים נצא, תמהנו הלכנו בעור צאפלה ימשש, לא ידענו מדוע רכבו צושש, צשכצד ענזר שס, ועדיין חמה צמזרח, וכפלאו על יושב צקשת איתן האזרח, האיש כמוהו יצרח, איה כחו של שור ובזורתו של ארי? היצדיחנו צן קשת אז ישיגנו מלחמה מצית מדי? הצנו אינן בגלעד, לצ וחולי הנפשות יסעד? ואס רופא אינן שס, לכלות הפשע ולהתם אשס? כי כלה קיץ וענזר קליד והנה העת עת דודים, קומו לשמוע נגידים מפי המגידים, לכתוב צס' ולהעד עדים, ולי אמי ענךך מה לעשות ולא עשיתי? הדש מיערת הצנודים רדיתי, צניתי את הרתוק, וממד הולאתי מתוק, כי שמעתי דעים מנכנדי הארץ קניניה וחכמיה רחמיה וגדוליה נדצה רוחס, לרוץ אחרוך ככל כחס, עד הנלון הצעיר יעשה פחס, והדינו אליך כחצס, לצא צנדיית ככל לצס, ואמי ידעתי כי צע"ה ראשון לניון הנה הכס, מוכנים לקיים תוקף גזרתך בכתצס וכלצכוס, חפלים לעשות רלוך כדלוגס, ע"כ אדוכינו אס אינך יולא צבימי לא צבינס, ואס עוז צעיני אדומי לחסר חמשה מן השלשים, להקל מעלינו תלוות האנשים, צני לרויה הקשים, אומרים כי המלאכה ארובה והחיים קלדים, ע"כ שז אדוכנו שז תשיז הזמן לכ"ה צלתי יתעסק שזס אדס צחכמת העצע והאלהות צספרי היון, קן תקצע חכמתס צלצו כיון, וצהביע הזמן ההוא אולי יזכו לראות סימן יפה צמשתנך, ואחר אס ידלו יכסו צפרדס וגינת צית, וקשתס צידס תחליף ותשצ צליתן, ואס ידעו צין הבנים, וצין החוחים ללקוט שושנים, ואס עוז צעינך אדוכנו וצעיני הק"ק עיר ואס ציטרלל, צתוכס המקשע וההדאל, כך שהכל צו ואולר כל מעלה, והיא ידושלים של מעלה, ותוסיפו על התקנה, כדי לחזור עערת התורה לישנה, כי אפילו מי שהוא גדול צחכמה וצמנין שנים, לא ידרוש מן החכמה ההיא צצית חתנים, לא יפרסס אותה צהמון, קן ילללוה ע"ב אסימון, רק לפני אנשים של אורה, תופסי התורה, וזאת ההסכמה כל שומעיה יאשרוה, וצעצותות אהצה צלצותס יקשרוה, כי איננה חסרה לא מלח ולא תצלין, ותהיה סצה שלא תתערצ תדומה עם חולין, ונאה היא כקטורת שאינה חסרה כל סימן, ואפילו המלך צו עכשיו יהיה שמה לאחר זמן; וזאת אדוכנו שלום, ותורתך שלום, כנפטך ונפש הצעיר תלמידך, נאמן אהבתך, אבא מרי בר משה.

מ כ ת ב ס ג

אח"כ נתעורר הנשיא מנכנצו"נה שדש ישי, ושלח כתב אל הרב י"ן, וזה עופס הכתב שהשיצ לו הרב:

גלעד אתה לי ולשוך לרי, מה לי עינך לגלעד להעלות לצית מדי, הפודלים בדר ינשכס נחש, עולתה יקלורו יאלכו פרי כחש, ההופכים משפט דק ללענה, ועל גצ האמונה

האמונה הארכיב מענה, עלתך פרי עץ יסוה לך, יורש עלך אשר כבילך, כרוז מתשח!
 את קולך שמעתי צהמון פעמוני זהצ אשר צשולי מעילך, ושמעתי כי אללת עלינו מן סרוח
 אשר עליך, עד כה עמדתי משתותם על המרלה, אמרתי הליט כחוך מהוכיח ללאה?
 וכי יעשו פרץ נצבה צחומה נצבנה, תעשה העין באיכה רואה, או תפדח לכל תמדה על
 השחין רפואת תעלה, כי תגלה עון אחרים שגבלה, איה שוקל, איה אשר צידו הדלועה
 והמקל? איך עוד עכה צמטה צידו על הקדקים, חשכו העומדים על הפקודים, לשמוע
 שריקות, הורסי התורה והמלוכה והחוקות, עתה צראותי כתצך העלושר ודנדיך הכתובים
 על ספר הישר, חזקתי זרועותי, ורפאתי מחשבותי, ואף אלתני^א אס קטן אמי, לא יכולתי
 להעלים מהאנשים ההם את עיני, כי שמעו אזני, ואס קדושים אשר צארך קטנס עצה
 מתמתי, קדמתי וקנאתי צהוללים ולא מאשר בצה לצי רדמו עיני, וחוקר לנ הוא יודע כי
 לא תעו בצה רעיוני, רק כי ראייתי להכניס צמלחמות דלשי, ויראתי לנפשי, ולקש נחשבו
 לי תותח, ואס יקומו על ימיני פרחח, והמון גאים האומרים בצאותם עלי האח, כי
 איככה אוכל וראיתי צלצרך לנ לא מטרורה, ארך קדושה מקדושי עליונים ועטרוה עטרה,
 ארך שס מולך כל מלך צישראל דצ, אשר צשמותם קדאו אלי אדמות מתורה ועד מערב,
 ואיך נשימם כצאים מערב דצ, גדולי הארך הליה וחכמיה שמנו צין עינינו כטוטפות,
 צבדיהם הכפנו תנופה צמועל ידינו, ספדיהם וצנייהם אשר יקומו אחדיהם יקדאו צאזינו
 הקריאה, אצותינו הדלשוכים זרעו אל קוליס וקלרו קמשונים, אצותינו אכלו מלוחים,
 לקטוס צין החוחים, והצנים הרועים צשושים, אצותינו לא דאו אור התורה צהיר צתורות
 וצחוקים, ומתו ולא צחכמה, שהס צהמה, על זה לצני ולצצ כל ישראל יכאצ, צראותינו
 עין תלעב לאצ, ואך אמנס עלך, לצי כי עוד האמונה שס תרעה שס מרצן, כאשר היתה
 צאמנה את האצות הקדושים, רק אנשים מתי מספר שותים צספל אדירים יין ענושים,
 ורוח נכון תחדש צקרני, ושמח גס אמי לצי, כאשר ראייתי צכמה קהלות קדושים נתקדשו
 למדי לצבדום ותורתם, אשר נחלו מסימי אצותם, ולי אמי הצעיר צאלפס, עוררוני לתת
 ספר על ספרם, ולפתוח דלשון צדינם, ולהכות צקון, ולהשקות הכוס, את אשר לחמו
 לחמם טמא צאזכס, ולא חששו לצבד קונס, ואמרתי אמי איך אלנ דלשון צראש אלמי
 ישראל, לכלה הפשע ולהחם חטאת ולטהר את הארך מכל התועצות האל, ביחבדל המסור
 על מיפיו, המה אדירי כל חפץ איש ואיש הלמיף הטבור הלמיפו, ואיך יעצור לפניהם
 וישיב הדור האחרון אשר האויב ירדפו, והמה הצגורים אשר מעולם, קריאלי העדה
 אנשים כולם, יפתחו הס וצטוח אמי צנס, כי אקצן עשירים קהלות אחדיהם, למללות
 את דצדיהם, ואס אמנה עתה שצתי ודאה לשוס נפשי צכפי, אס יכתצו הס ואתה
 עמהם, ותסכימו על התקנה כרת מה לעשות, להוכיח ולעשות, ולסבור צפני הפורצים
 דלתים, לצנות דחוצ וחרוך וחומותים, ושהס מסיכומים כאשר אסכים, ויסקימו על ידי
 הקהלות, כי אמי הנני ועשיתי אף שאלנ יחידי, ולא אדע אל מי מקדושים אסכה ויחזיק
 צדי, ומי יודע אס יאמרו לי אחרי מעשה הסכמה, או חסדה מלח או מצלין, עד ישימו
 קנלי למלין, ואולי יחשדני שומע, ואתה אשר צידך פלס מלזני טשפט, ויודע להציף הכל
 אל צית החשצון, ולהכדיע עד הכרעת הקלצון, אתה תכריע, ודעתך ודעתם וחפנך
 וחפלט תודיע, וסדר המצוקש צתקנה תשמיע, והנה אזני נטויה לשמוע מה, והנני
 עשיתי צחסד עליון ויהי מה, פעלתך חקקתיה צקירות לצני, ומשרתך צעט צדול
 ועופרת

2/

102

ועופרת קבעתיה במחשבותי, צדיחך כרותה היא לי, וזה אשליך על אדם נעלי, גדול
ונחושת יהי לעד תנעליך, ויהי שלום בחילך, כלצדך ולצ כאמן למעלתך וצדיחך,
הכוחב, שלמה בר אברהם ז"ל פ' אדרת.

חתימה חוטר מבוע ישי ונדר משרשיו, פני העץ המצדד מעלתו לחדשיו, השוע הנכבד
נשא ורס השלם, הר"ר קלונימוס, המקום יהיה צעורו, צן כבוד הסר הגדול
הנעלה הר"ר טודרוס מנרצו"נה.

מכתב ס ד

צהגיע תשובת הרצ אל הנשיא הגדול מנרצו"נה, שלח הנשיא כתבו אלי ומצדדני על
מה שפסיז הרצ ז"ל, וזה טופוס:

עשיתי מה שבגדת עלי בצירי, הדימותי ידי לכתוב אל הרצ עליון ונודא אדירי,
מאיר עיני הגולה השיב בשלימות ולא בלשון מי ואולי, ערצ פסח הביע לידי תשובתו
הדמה בציונה וקומתה, הלפן שלוהה לפניך ע"י נערי, ידאנה הדואה יען אולי תשוב
האצן הראשה, כי זולתה אעמוד כאשה גדושה מאישה, הבה ענה כי צענתך תנחמי,
ואחר כבודך תנחמי, דרשה צדקא צדקא וצדקא, כי הכל חייצין צקדיא תהי; סר
למשעתך, כאמן צאהצת מעלתך, כותב צחפזה צעדת הזמן, יוס עשירי לספירה,
קלונימוס בר טודרוס.

חתימה הרצ צמעלה והנשיא צחכמה, נשוא פנים סר וגדול צישאל מוילא לאור
כל מעלותה, לוחס מלחמת התורה, אדירנו וכוכב מצטנינו, החכס הגדול
ר' אבא מרי צן כבוד הרצ השיש הנעלה פרי לדיק ר' מושה ז"ל.

מכתב ס ה

זה טופס התשובה שהשצתי להנשיא מנרצו"נה:

מי יאסוד המלחמה, ידחץ הליבו צחימה, ומלחמות ה' וקנאתו בלבו שומה, להכות
המתפרלים ולרדוף אותם עד חרמה, מי יעלה לנו צתחלה צזרוע חשופה ציד דמה
לצנות סציו התורה חל וחומה, הלא איש עתה צניות צדמה, ונפשך החשובה כנגדלות
איומה, לך כאה להקרא בצור, כמכה הארי צתוך הצור, ושיני ההורסים תפיל ותשזור,
צשיר מלינתך מתגן צכנור תכה צהס וחגע צלנור, חבור חרצך על ידי, וחת שולחך
צדן חכמתך תהיה עזך, והאמת יקרא לפניך אצרך, כי הפעולות הנכבדות שמוך
עטרת לדאסס, ע"כ עליך ועל כל צית אצרך לכלה הפשע ולהתס אסס, על ידי צרעו
של דוד משיח לה', זאת לפניס ירושה היא להס, ולצנים הצאים הממלאים מקום
אצותיהס, מפני שהס גדולים צמעלה מהס, ואס אמי קנאתי מעט, אתה תוסיו כהנה
וכהנה, ולא תאמר מה חוצתי ואעשה, ואמי לא לכצודי חליתי פיוך לדוד הזה, אך כי
אמרתי מזה צן מזה, ולצי לא להתגדר בצורל ידי הדה, אך לכבוד מה שאני ואתה חייב
צכנור, הנה ראייתי כתב הרצ מדוד כצוד וצבצורה, קולע אל השערה, להשיב אל כני
איש אטר יד ימינו, ואתה עתה צרוך ה'! המלך צקונך, וקח הכפשות צמתק לשונך,
ודוד בלאט צאזני הנכבדים, הן הס השרירים, המיוחדים שצעיר, צתוכס קדיס ועיר,
ואס טוב צעיני הטהורה צתוכס ה' וכולס קדושים, להסתיר מן הזמן ה' ען השלשים
לנלתי

חס

לצאתי התעסק צחכמת הטבע והאלהית מספרי היונים, עד הביע האדם לציות צן כ"ה
 סנים, כי אז יירלו סיומן יפה צמשנתן, ויהיו ראוים ליכנס צפדקס וצגנת הציתן, כי
 איכבה אוכל לראות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם, ושימו ה' מדרס לשונם ורזוק מכליותיהם
 לא ידעו ולא הציבו צחכמה יקרה מזהב ומפז, וכדי ציון וקוף ועוד ראו להוסיף על
 התקנה, כי החכמים הגדולים אפילו צן שמונים שנה, לא ידעוה צדנים צצתי כנסיות
 וצצתי החתונה, והצדדים שהם כדש וחלצ יהיו תחת לצוטס, לא יתפזרו צמקוס שהעורצים
 מלויים, ותכתוב שתי התקנות על הקלף חתומות, עם הכצדים אלילי עירך אשר קצו
 צצמות, ותשלחם אל הרצ וצית דינו והוא ישתל להסיר את התקלות, ויחתום צהם
 כמה קהלות, ואנא אלוני נשיא אלמים התחזק צמלאכתך ונפשך ע"ז תְּלָהֶט, ועשה הדצדים
 צלט, ומלקצז אל כתצי זה כל אדם תסיר ותמנע, כי הצרבה מלוייה צדצד המולנע,
 ואני ידעתי כי אם תצביה ימיך או שמאלך, יסכימו עמך שתי הקהלות הקדושות ושמעו
 לקולך, הם החכמים הגדולים מצני צרללו"נה וחכמי נצרו"נה, לפנים צתוכס המקדש
 וההאל, והישיצות והמעלות אשר כלפי ההשאל פני השואל, לדעת מה יעשה ישראל,
 ואני ואחוזת מעדי, אלופי ומיודעי, תתן מהודך עלי, ואעשה צידי וצרבלי, הכותב איש
 צדיך, נאמן אהצתך,

אבא מרי בר משה דלוני"ל בר יוסף ז"ל.

חתימה למי שהוא יוד לצית דוד שעטרה הולמתו, ותורה וגדולה המעטירה שעטרה
 לו אמו כאשר גמלתו, הוא השוע הנשיא ר' קלונימוס צן כבוד הרצ הישיש
 ר' טודרוס ז"ל.

מכתב סו

אח"כ צא אלי כתב מאת הרצ, להעיד אותי ולזרז על הענין אשר אנחנו עסוקים
 וזה טופסו:
 לא לצי הלך ולא רפו ידי. ואם תחנה תחנה עלי צקנאתי אני כארי ידי וצרבלי,
 ולא כותרתי רק אני לצדי, ויורו המורים חלים ללידי, על משמרתי אכני כלצ, לא אחוש
 על קסת דמיה ללהצ ולנלצ, כי היום פגעתי את שס ועושה לך, לפעלם יתנו צדק,
 חצלי צציאים צאים צאות נפסם, וה' צלאשם לשים נפשות ענושים אשם, המה הצצורים
 קרואי מועד אשני שס, אשר אצותיהם כצד קדשם ה' קדיש ועיר, אשר צכל עיר ועיר,
 העוד תשיצ את דוחם, ולצוא צעזרת ה', והקרישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל
 יערילו, צראותם כי נפרך העם ויעצרו ויפלרו, גם כי אמין לצצי אמין לצו צצורים,
 אריד מאדירים, אשר שט קליד למו מעורם ישי, ראיתיו מוציל לתורה שי, ולעודו צלי לצ
 ולצ, ולזרוק תרה צמורד ועולצ, ידעתי צצכותן, תשצ קשתי צאיתן, וחכותם תהיה לנו
 לחומה, כי נלח למלחמה, אך אמנם עד היום משכתי ידי כמשפט אוהצי תורה, לצל
 אקפוץ צראש כנוטל שורה, לפני אלפי ראשי ישראל אשר להם משפט הצבודה, כי הם
 קודש, ע"כ הסתרתני פני מדי חרם צחדש, ואמנם כראותי כי פרקו קלת אנשים את עולם,
 וישצ הדור דך ונכלם, עתה מקרוב קרצתי ענמי לקרצ, וצמלותם אכנס לפנים מן השורה,
 ולא אשא פני צד, אך צואת אם תכתבו לנו טופס צצדי התקנה אשר הסכימו עליה
 לעשות כן, פן תאמרו לנו היום או מחר, לא שאלנו את פיכם, וכצד דעזתי לך זה,
 וכן

וכן אמרתי תפודש לשוע הגדול הכשיא ר' קלונימוס, אם את הדבר הזה תעשו ותשלחו לנו כחוצ צספר ואף צלי חתימה, הכה ידי פשוטות ואומי קשוצות, לתת לחפזיהם מניות, לא אחוש לקול שחל וכוהס ולוהס כפרד ואריות, וכצד עורדני קלת נכצדי הקהלות על דבר זה, להחלץ חושים כל מזה צן מזה, וידעתי כי יאלו אחדיכם ודצרכים עליהם ישפר, צשמעם קול השופר, יתנו לראשי עם ואתה תשא ראש, למעשיך לרזיים כצשמים ראש, וישא העם פניו אליך וישם לך שלום, וידעת כי שלום אהלך, כנפסך ונפש כאמן למעלתך ולתורתך.

הכותב שלמה ן אברהם בן אדרת ז"ל.

חתימה, עד תעודה, אלוף ציבורה, החכם הנעלה הגדול, בר"ד אבא מרי זכ"ר משה ז"ל.

ואתה תורה וכתבו לך שם טופסי כל הכתבים, את שלך ראשונים ואחרונים, ואת שלי ואת כל אשר שלחו לי מן קהלות קודש ויחידים, כי קאתם לקחו מאתי ראשון ראשון ומסתלק, ועתה אקצנם להרשות לקהלות על מה אנחנו יושבים.

מ כ ת ב ס ז

עוד הביע לי זרח מאת הדב י"ן על יד תלמיד ותיק שמו ר' שמשון בר מאיר ז"ל, וזהו טופס כתבו.

אני איני כדאי שאשלח למעלתך כתבי, אבל דשותא נקיטנא, דכל כי האי מלתא לימא אינש קמא דציה ולא לשתוק, שמעני אדוני מיום ראיתי כתבך שמחתי מאוד וקצנתי כל הכתבים כעמיד בודה, כתבי היחידים וכתבי הקהלות שצדלנכם ששלחו על עמך זה, ועשיתי מהם קוצן, והיום כשעה חדשים הלכתי לעיר מולתי עוליד"ולה עם כל זאת, כי היום צדלננו"נה עיר מושבי כי שם ציתי, והצאתי הכתב עמי וקדאתי אותו לכל הקהלות וחכמים שצארן, ותמהו על הדבר, ועבו ואמרו אמור לדצינו כי נכוים אנחנו להחריס ולנדות על כל מה שהסכים, והראיתי הדברים לדצינו, ואמר כן אעשה, והנה הוא שלוח לכבודך כתבו וכמו כן להגביר הנכבד שצנרצנו"נה, ואין לכם להעתיך לשום אדם ע"ז, וזאתי ששלח טופס מה שתקיימו, ואפילו שלא יהיה חתום, ועלך שדצינו גלמי כאב מיום היותי על הארץ הלזו ולמדתי ממנו, אמר אלי שאהיה שליח מורה צדק הזה, כמו שהייתי שליח מורה כשהלכתי לקשטו"לא ולנצאר"ה וליתר הקהלות, על עמך השד הנביד צן צנו מהשד הגדול ר' משה, וקצנתי לו עם כתב דצינו כה' אלפים נודי"סי כסף, ואני כשהלכתי לאדני ספרתי ממעלתך וחסידותיך לקהלות, ואמרו כה יעשה ה' וכה יוסיף כי יצא לזיון נוהל על ירך ולצני פשע, ותשלח תשובתך מיד ותשים לדרך פעמיך, והיה הרוד זכאי על ירך, והעמידני על כוון תשובתך עם כתב דצינו, שיחתמו חמשים קהלות או יותר, ואני צעלמי אוליך הכתבים והחתימות לעיר מונפוש"ליר, ואם תשאלך נפסך יותר הודיעני, כי מוכן אני לעשות חפצך יותר מחפני, וחזר תזכור לשלוח כל הכתבים, כי גבצו מידי כמו חמשה, הכותב ידו לאדוני לא ראוי לכבודו צמולין שבעשו על טהרת הקודש, והשליח רגלו א' מצמוץ וא' מצפמים, ענדך ותלמידך,

שמשון בר מאיר.

חתימה, החכם הגדול המפורסם הידוע קנאי צד קנאי, ר' אבא מרי בר משה בר יוסף.

מכתב סה

זה טופס הכתב אשר שלחתי אל הרב הגדול שיחיה:

גא עת הביע זמנ, הכדנו החותמת והגבול נסמן, ידענו כי אין הדור יתום וישראל
לא אלמן, זהיותך היום למופת ועד נשחק כאמן, כי רחס ה' עלינו נחסך ואמת של
נתנו ציד המקטרים למלכת שמים ועוצני חמן, ועדיין יסוד התורה קיים אמתיות
המטוטטשות ניכר רשומן, כותלי צית המקדש יוכיחו ולאצבעותיך כעד כאמן, זוכים לנו
נחתומם טוב אתה לנו מעלית הצאר וירידת חמן, שמחתני נכתבך היום יעיר תנפוח
ויצא אלוה תמימן, לקול קודאה להצו פנינו כאינש דאשכח סימן, לבנו נטוח כי תעמוד
לנו השעה נצותך ונכות אבותינו ויושיענו הרחמן, יעלה ארובה לעמו לחולי הכפשות
ישלח לרי מבלעד ורופא אומן, אמרנו לא לשוא טרחנו, אך שצח לאל הקדמת יונך ליון,
והגענו לפרק צא סימן העליון, אחד הדברים והאמת צאתי להודיעך דנינו כי הביענו
כתבך יום ששי פרשת וענך עומד עליהם, עם הכתב השני מהתלמיד הותיק ר' שמשון
בר מואיר, ואני הצהלתי על חסרוני, כי קלת דנדיך היו עלי מן המתמיהין, וע' נפשי
צברי הכונה פהין, על כי לא שיתי מדותיך ולא ידעתי כמה צהן, מה הטופס אשר ארובי
שאל הלל חקרתני ותדע, והיום נישאל נודע, גם הודעתך הכונה, נכתב השלוח לך
בלשון נדור, ועלה נכונה, תחלתו,, כלו כל הקיזין ועדיין צן דוד לא צא" (מכתב ס"ב) 2/
ואני ידעתי כי מדת הענוה טובה ומרובה, אך אליה היא וקוץ צה, הלל ידעת מה
שאינע מענותותו של ר"ח צד לדוק, גם היום הוא להרבות הגבולים בתלמידי לדוק,
ואם צעמי ארוננו וצאד צעמי העדה עדת ה' כולם קדושים, לעשות תקנה להליל את
העם מיין ענושים, או צשרידיש אשר ה' קודא, רוח ממרום עליהם יעדה, וצבעניד קול
סניצות העדים ישמעו ויעשו בן נצחנה העצדים, מלודף נשכנר שלחו אליך דנים מנכנדי
הקהלות, להיות נכונים לכתוב ולחתום כדי לתקן את המקולקלות, ולזכות התורה שנתנה
צה' קהלות, והא לך טופס הדברים המכונים ועליהם תוסף, והטופס חתום מידי ומיד
הנשיא מנצרו"כה, ועתה הנה נא הואלתי לדבר, ואולי יחשדני השומע ולא יהיה דברי
חוסס, כי דבר זה מורה לפרסם, הנה האיש אשר הביע אליו כתבך הנכבד, תחלתו" נער
הייתי וגם זקנתי,, (מכתב ל'). צאה אלי השמועה מיד, מה שאתה ארוננו אמרת לעשות
התקנה, ולחתום אותה ציותך מעשדים קהלות, וע' הוסיפו תלונה עלי ציום השצת
פרשת כי כל העדה כולם קדושים, ודברו עם צ' וב' מקרובי הנכבדים לאיים עלי כדי
למשך ידי, וצא אלי צעלילה ואמר כי אני כתצתי עליו מדורות, וצאתה ארובי אתה
ידעת כי לא זכרתיו כלל צאחד הכתבים לא צרמו ולא צברו, והקהיל עלי קלת מנכנדי
הקהל קרובי החכם ר' יעקב צעל המלמד, ואמר צברו כי כונתך צענין המלך הזקן כנגד
צעל המלמד יצב הדבר, כי נאספו הקרובים לעומתם דנים מהקהל ציום השצת פרשת
פרה קודם המנחה, וקדא צספר המלמד, וחלילה כי לא מנא צכל הכתבים שיטוח
הבר דברים צברו, וצקשתי לפייסו צצענות אמתיות ולא קבל, ועתה ארוננו יכול אתה
להצחוק, מה משפט האיש הידוע ומה מעשהו? ואני סצלתי כאלה דנות, ולצ' אמיין 4/
צצנודים, ודוחן חזקה לכלכל מחלבו צמוסך הטוב, ועלי דאשי אעבדנו, ודע שאני חושש
שמה יגיע כתבו לקהל צכללותו, ומפני שהוא רופא ודנים לריבים לו, אולי דנים
צחתומין

צחתומין זוכין לו, ולא הערחתו עלמיו לזקש חתימות, ידעתי כי יהיו עמי רעים אשר נקצו צממות, ואני לא דאצה נפשי למעשהו, ואם יסוצו עלי רעים, כי צמחוי צמס האמת היחידה תנלח הרעים, והכני בולה אזניך כדי שלא תתפלל. וידעתי כי אני הרזון הטוב לא ישמנה, אם תמנה עלי ממנה, והיה באשר תרים להיות כפיך לאל שועה, צאתי אני צועה, ולא אדוכנו חזק ונתחזק צעד עמינו, וצעד ספרי אלהינו, עד שתעשה שונאו של הקצ"ה מך, והיו אלהים עמך, ויאריך ימך לטובה וסמותיך צנעימים, כנפשך וכנפש עזרך כאמנך כל צלם צאמת וצממים, מיחל לאלהים להיות זרועך חושף, וההורסים צתורה תססף, וצמחינתך תאסף, לעיר תלמידך, אבא מרי בר משה בר יוסף. ודע הרזי כי כצד צויתי לסופר ויכתוב כל הכתבים, והנה צקרו צע"ה אזיגס לפניך מסודרים צאופן שהגיעו לידי, ושלוס לך ושלוס לעוזריך, אמן.

חתימה, מצחר הפרטים אשר צו ככללי המין והסוג, נטעו ה' בגבו לעצדו ולשמרו ופדלותיו צשומים לסוג, לא יכנס צמחינתו לצ עקש וסוב, אדוכנו מורנו הרצ הגדול, ר' שלמה ן אדרת.

מ כ ת ט

זאת התשובה שהצנתי להתלמיד הותיק, וזה טופסו:

אף על פי שאין כחשי יש סימן, כי הקרה ה' אלהיך לפני איש אמת וקנא את ה' מרדים כצון ועם קדושים כאמן, אזהר התורה ושמח צמנות לעשות מלאכת ה' ככון ומזומן, להוליא אל הפועל השלם מעשה ידי אומן, והוא בצדל דשמיא שמושון, משחו הדור שמך ששון, ולתת את הקטורת לכפר על העם ולא יהיה אסון, והוא כולו לצ כדצו לצו להסיק לזון, ואני צמחוי צאלהא דמאיר לכלות הקוראים מן הכנס וסלון מתמיד, ועיני הגולה להאיר, ע"ז זה הכנכד ר' שמועון בר מאיר, יהי לזון שיליח צשליחותו כי כאמן הוא, ועתה דאה גם דאה כמה עלה צגורלך, חלק יפה וטוב מזלך, החזק הוא הדפה, כי אכחנו טרחנו כמה שמים, הכנסנו ידינו עד המדפק צין החוחים, והנה עלה כולו קמסומים, ואתה תלקט שושנים, ע"כ הזהר צמלאכתך והיית לי לעינים, כי מלאכתך מלאכת שמים, ותעשה צמנות הרצ וצרכתו עליך יזה ואתה צנוחך זה, ועשה צכמתך ועולם צדיותך, להתפשט התקנה הזאת צכל הארץ, ולהחמים צה כל גדול עיר ועיר, עד הגיעך לצית מדרשו של ר' משולם אשר בכ"ד יחיאל, השוכן צתוך הקלה הקדושה העומדת לשם ולתהלה ק"ק טוליש"ולא והוא ידאה וישמח ויחמים צה כל פכמי הארץ כצדיה וגדוליה ויהי צידך החותמת והפתילים, והכני שולח למורנו הרצ טופס התקנה הדלויה להעשות צלתי חתום כאשר שאל, והוא צנועם שכלו ידאה פמים וטעם הצדוד לו צמלינתו הככובה, לחזק דצדי התקנה, והכל יכתוב על קלף, ולא ימלא עודד אחד מני אלה, עד אשר כל דואה הכתב יוליא דגלו מן השצבה, ויאמד לזה שומעין שאמד כהלכה, ואתה שלום וציתך שלום. כחפנך וכחפן איש צדיחך, כאמן אהצתך,

אבא מרי בר משה בר יוסף.

ומענין הדברים, דע צאמת כי אני צויתי להעתיקם צמנות הרצ עלי, אך אינס כולס צידי, והכני מלקט אותם אחד הנה ואחד הנה, וש שאתי שולח עד המקום אשר נשתלחי מטס, והנה צקרו אזיעס כולס ליד הרצ י"ן.

מכתב ע

גם הנשיא נגד צו"כ שלח כתבו אל הרב י"ץ, ושלחנו לו טופס ההסכמה הראויה להעשות חתום מידינו, וזה טופס ההסכמה:

זוה אנחנו צאים על החתום, עתה זאנו לדרוש אלהים, להניב יד לנו ושם טוב צספר תורת אלהים, חניצין עלינו דברי דודים ויינה של תורה המשמח אלהים, ציפורי התורה החזקנו לא נרפה וצמופתים המעידים כי יש אלהים, ומכה מעשיו הביד לעמו נודע ציהודה אלהים, ע"כ הסכמנו על נפשינו, לצלתי התעסק צחכמת הטבע והאלהות, צספרים שחצרום חכמי יון או משאר האומות אשר לא מצני ישראל המה, עד אשר יגדלו הכעדים ויביעו לפדקים, כי מלאו את כריסם מעדני התורה והאמונה ולכלו את חוקם, ע"ז נחללנו חושים וקצענו זמן, עד הביעם לכ"ה שנים הוא זמן אשר צא צהם יתרון הכטר לבצר חילים, וצחכמת התלמוד ככטיעיים מגדולים, ואחד הזמן הזה הרשות נתונה להם להתעסק צאותן הספרים החילונים, מחצורי האומות ומספרי היונים, ויקחו את האוכל ויזרקו את הקליפות ואת הברעיים, ואז טוב כי תורתן מערתם ומכשרתן, וצפרו הווליאנו מן הגדר כל חצורי חכמי ישראל, ואע"פ שיש צהם קנת דברים מחצורי או מעקד שאר חכמי האמונה, ואם הרב הגדול עם הק"ק יבזור צאלה או צשצועה, כל איש ממנו המתצדק צאלהי אמן יענה אחר צרכתו אמן, זה טופס הסכמתנו ויושר ההערה

גו | אשר דלת מחצנתן תקצו על יורה, קלונימום בר טודרום,

אבא מרי בר משה בר יוסף.

מכתב ע א

זאת תשובת הרב י"ץ אלינו:

אני פי מלך שמור, גם מאז דצרכם אל לצי לויתי זכור ושמור, מולא שפתיכם נוכח פני הים, כי ידעתי כי אין ציניכם רמיה, שרי לצאות התורה דאיתי אתכם, ע"כ אלופים לראשי נתתי אתכם, ואמנם המתחיל צמנוה אומדים לו גמור, ועליו כסודר ומורה מדה לצדוק, זאת היתה לי עתה שלא לפתוח ראשון, וצאורה המוסר והחיוב השקפתי הלשון, כי מי אכני לך פרץ צראש, ולפסוע על ראשי עם קודש, ויחשני שומע וחולס צראותי חפניכם תלויה צזה, אמרתי אף כי יש צארן כציוא גם חובה, ולא חדל מהם צזה צן מזה, אם קטן אתה ותכיר צהסב וצחלשת ידי, עשה עלתך צבור כארי, אחד אשר נתנה לך דשות, ושלחתי אליהם לאמר להודיעני כאשר תנוח הסכמתכם, למען לא אוסיף ולא אגדע כאשר צלצצכם, וראיתי כי לא חששתם רק על חכמת הטבע והאלהות, אשר דצרו צהם היונים, וצהביעם כתצץ אלי התגלפתי לפני קהלינו הקדוש, ובס מולאתי חן צעיימהס, והחרימו ציום השצת צס"ת צקול גדול צאל היעצ פרשת אלה הדצדים אשר דצר משה צספר/ וחתם מיד כל איש מהנכצדים איש לא נעדר, והיה צידי צכרון הכצצים אשר צקשתי לשלוח מדעתי כי צבר ילא שלוחנו, אל קהלות הקודש להיות כמונו, וצטוח אני צה' ית' כי כולם יקראו לה', וממנו ידאו וכן יעשו, ומעתה גם אתם תעשו כאשר דצרתם, הנה אנחנו צחסד עליון, אף כי לא ידענו בליון ומליון, ואין פרץ ואין נוחה צרוצופינו, לכצוד שמיס עשינו מחילה וברד, וכשנענו שלא לשנות את הסדר, ומחס כי יסיס צכיסס אצן ואצן,

כי יש עליכם לפנות דרך ה' ולסקל מאצן, תסס רועה אצן ישראל, ואלהי ישראל יתן את
שאלתכם, נאמן למעלתכם, אזנו עוד נטויה לשמוע מאמריכם,

הכותב, שלמה ן אדרת.

חתימה, אצילי בני ישראל, יודעי ציבה לעתים מה יעשה ישראל, אלופים לראש,
השוע הגדול חוטר מבזע ישי ר' קלונימוס, ודע קודש יסוד המעלה ר' אבא
מרי, הפקוס יהיה צעזס.

מ כ ת ב ע ב

עוד שלח הרב י"ץ אל הנשיא מנרבו"נה, לורז אותנו זרוז לשמוע מה שמעם (ועשיתי
צלה שפתי מרמה, ואתם אמרתם לתתם אחרינו חתימה תמה, דלה אתה והחכם הנעלה
ר' אבא מרי עם יתד נכזרי הארץ, אשר עוררנו ע"ז אם תקימו דצריכם, ואלשלח' כתציס
כתוציס וחתומים מידי, ולכל ככזרי עידנו איש לא נעדר, וצריתכם אשר כרתם עם ה' לא
תופר, הנה כחצתי לך ענין ארוך צמלות קצרות, ולולי השעה דחוקה הייתי כותב הדברים
האלה אל החכם ר' אבא מרי, ואתה! תהיה נח חסדך, אל תמנע מתבוצ אלי על יד
מקדים וכתוב וחזור וכמנב, כדי שלא יפסע השליח, ואם יפסע האחד יהיה האחר לפליעה
ה' ידנה משכורתך ויוסיף מעלתך על מעלת אצותיך, כלכך ולכ נאמך,

הכותב שלמה בר אברהם ן אדרת.

מ כ ת ב ע ג

אחר כן יאל קול צעיר, כי הרב י"ץ עם הק"ק אשר צנזלנו"נה החרימו ונדו כדי
לעשות סיב לתורה, ולא ידע' מה, וצהגיע השמועה צאזני המתנגדים, התקינו עלמס
לפי הכשע אלינו לב' דברים, ודצדו עם הארון צלע, והשתדלו עמו להחרים כל איש אשר
יקויל את צנו ללמוד חכמה הטבע והאלהות, אפילו הוא פחות מצן כ"ה שנה, צשציל
סוס חרס הכעשה צאיזה מקוס, והאדון צרוצ ישדו לא הדשה אותם כ"א מן החרס השלישי,
יען כי אמר אלינו, כי לעולם לא יהיה נכנס לקצוע זמן שלא להתעסק אדם כי אם
צחכמה שאתם קודין אותה גמוליאל, מפני שזה יהיה סצה ונעילת דלת שלא יסוב לרת
הנורדים שוס יהודי, סוף דצד נתקצלו להטיל החרס ההוא צחוקה, והעמידו ממנו י"צ
אנשים לעשות להם תחאה שלא יעילו חרס, לפי שאין רוצ הצקורים ודציס מהקהל
מסכימים צו, ויש לנו הסכמה ידועה צכח חרס, אפילו הצדורים אינם דשאים לנדות
ולהחרים ולבדור שוס גדר כי אם צהסכמת כולם לא רוצס, ע"כ איץ אנו מקצלים החרס
שלהם כלל, ואע"פ שנתעצמון עמהם מאוד צצזרי דק, ולא שמעו לקולינו, וצכח הצדוע
הטילו החרס ההוא על כל הקהל, אז אמרנו להם אם דעתכם לכלול אותנו צחרס הזה,
ואדרצא כל הנסכמים עליו אם מצני ישראל צחרס וצשמתה צאלה וצקללה, אם שלא כדיון
עשו, וזה אנחנו אומדים צעדינו וצעד כל הנסכמים עמנו, ושלחנו כתצנו אל ארץ
פרובינציה עד מרש"ליא למרסס הענין, כדי שלא יעווע השומעים ויאמרו כי החרס נעשה
צהסכמתינו, ושלחנו ב"כ עד צנזלנו"נה כדי למרסס הענין לפני אדוננו הרצ ולפני הק"ק
אשר עס, וזה עופס כתצ שלחתי אל הרצ ואל הקהלה הקדושה:

אוי להם לצדיות מעלצונה של תורה, אוי צדאותנו הצדוע חסופה לא יתנו לאל

כבוד ולא ישימו קטורה, אך לעינם שכך רואות צהיות מוליאי דצה שולחים אל אפס
 הזמורה, אך כי האצות מצעדים האש והצנים מלקטים עליים להגדיל המדורה, הנה אמת
 כי ילא צעירנו קול הצרה, כי צעיר גדלו"נה החרימו וקצעו זמן ללמוד חכמת הטבע
 והאלהות עד כ"ה שנה, והמתנגדים אלינו צאו עלינו צעליה, על דרך כך נצות אלהים
 ומלך, אמרו כדי להצטיר המחלוקת, כי כל ההשתדלות הזה כנגד רמז'ם ז'ל אז לתורה
 ולתעודה, סוף דבר ספרתי לו כל המאורע, וחליתי פניו שישלח לן פי' צין האדרתה
 שתוס ויקוצ הדין את ההר, והודעתי לו כי החתומים עמנו צטער האדרתה הם יותר
 משצעים והיום יותר מפאה.

מכתב ער

עוד שלחתי כתב לכנצדי גדלו"נה לפרסם להם הענין מה שהוא, וזה תופסו:
 כבר נשמע קול הקץ ציננה, מקום שיש צו ד"ר יפה עושים לכיורי התורה מוכח
 כדי שלא יהיו ימינו נפסלים דצדי ער ושואף, להשיב לב העם לב אחד לאציהם שצמיים
 הנפשות קונה, הוא הצ"ד הגדול של ר' מאיר הגדול מאור הבולה, מרנא ורנא ר' שלמה
 סציני המלך חונה, והאלהים אדירים מלאכי מצות ליסר כל פורץ צטריות לבו הולך,
 הם החכמים הגדולים האלילים כנצדי הקהלה, עושים משמרת למשמרת תורת ה'
 כאמנה, ק"ק אשר צעיר גדלו"נה צתוכס ה' ממנה יתד וממנה פנה, לפי הנשמע אלינו
 דאו צעין שכלם צאמת וצמיים, כי יש צארן דוסיים צהגרות של דופי וממלאים את
 התורה כתמים, קנאו קנאה גדולה, חקרו ודרשו היעצ מקום הסצה והשתחלה, והיה
 זה צהיות למוד ספרי הטבע קודם לחכמת התורה, ע"ד חכמי הקבלה הם דז"ל אשר חנרו
 לבו התלמוד, להיות נשענים צו כנשען על העמוד, צואת חכה להיות לצננו שלם
 ציראת ה' עהורה ולא תהיה צתוכנו האמונה בלמוד, ע"כ עשו גדר לחוק ידאת ה'
 דאשונה, ותקנו שלא להתעסק שום אדם צחכמת הטבע והאלהית מחצורי הין עד הביעו
 לב"ה שנים, וידעתי כי לפי דעתם דואים לשלח לכנצדי הקהלה ולהראות פניהם להיות
 נצמיים עמהם, והחרימו צשתאף צאלה וצארור, ואף אם החדס כללי או פרטי, ולא
 ידענו זה צצנור, והנה צלתי להודיע ולפרט החדוט שנעשה צעירנו מוכפס'ליד.

מכתב עה

עוד כתצתי כתצים לשאר כנצדי ארץ זה תופסם:
 ראיתי התורה חבורת שק על צעל נעורים, על הילכים אשר חנן אלהים, להיות
 כמדע יסודם ולהצנזוק צספרים צספרי תורת אלהינו, הכתונה צסיני כפה עלינו הר
 כביגית, והנה שמענוה צתחתית ההרים כללות ופרטות כאמרו צסימי, נשנו ונשתלשלו
 קצלוס' צאלה וצשצועה וצכל מימי קשרים, קשר של קיימא לא צמהרה ינתק, ויעמוד כל
 העם צצנרת כאצרהס צין הצתרים, וצהקדים נעשה לנשמע דאיה ומופת ועדים צדורים,
 להקדים ספרי האמונה והקבלה ואח"כ לדרוש ולחקור דצצרים, ועתה שנו סדרי עולס
 ושעשע יונק על אור פתן ארץ עיפה ללמות ולא סדריס, ויוסיפו לחטוא לא יניחו
 הנערים, עד אשר יגדלו והביעו עד צחורים, והנה השולחן לפניהם ערוך ויתקנו עלמס
 לעדקלין קודם שיכנסו צפרדם וישמיקו להם צילרי כנצרים, ע"כ נוחה של תורה עלתה
 צראותה

בראותה גויליה כשרפין ואותיותיה פורחות, ותצר ותתחנן אל אליה הארץ הסבנים והפחות
להטות אוזן אל זעקתה הרעה אלינו ונחמות, להקדים הבצירה דצדורה דראשית,
ואחר תבגן השפחות, הכה אמת יאלה קול הצרה. וזה עופס א' מן הכתבים:

מ כ ת ב ע ו

ראיתי דמעט האמת וקולה כאז שפל מארץ תדצר, לפניה מלאכה לא פחדית ולא
ציטנית וקולה כקול שדי קול ארזים משצר, ועס כל דרופיה השיגוה ותלך הלך וזעקה
יושנת על משצר, לבקש לה מנוח ולהיות לה בואל וכל לודריה תחפית ידצר, ע"כ דאתה
לחסות תחת כנפוך כי איש חיל אתה כבצור בכלי קרצ וחילימ יבצר, אנא עשה לה כמו
מתרת דרקיע מעלתך והכניסה צמחיתך עד אשר יהיה קולך הולך וחזק ושמע את
הקול מדצר, הכה אמת שילא הקול.

זה ב"כ עופס אחד משאר הדברים:

מ כ ת ב צ ו

אל מי מקדושים אפנה כגש תעלוותינו, מי צעל דצרים יגש להיות ממגישי התורה
וירדוש מעל ה' ויוכיח צינותינו, אם האמת אתנו אם לכשנגדן חלוק כאשר שמעתם
היום בגלילותינו, תכלית הרצון וקוטצ הכונה אשר עליו תקוצ בלבב מחשצתינו, לחזות
צנועס האמת תנלח הדצים ורק היא יחידה תלא צלצאותינו, וכפער מהס צללוס ולואי
שנלא צעלותינו: הכה יאמר ילא הקול צעירנו.

מ כ ת ב ע ו

גשה משמות החתומים צאדרכה צהסקמת כל החתומים, אומרים: הרינו שלוחים
אל ראשי עם קודש מדינה ומדינה ככתבה, מכאן עד צללנו"כה לגלות את אונס כל הנעשה
פה, ולחלות פניהם לצכות את הזכאי ולחייצ את החייצ צחרס האדרכה. וזה עופס השלוח:
אז לצנים יודיע אמהה של תורה, יראת ה' טהורה, תתהלל צשערים היא ומעשיה
קודש, ישראל חכמת השכל תומכיה מאושר עוז מצטחה למחזיקים זה, מן יראה ודותח
לחוסים צללה, שומעים לקול מורים; ממנה פנת האמת יסודתה צהררי קודש, על כל
בצעה בצורה על דאש הרים; כל הצן הילוד על צרכיה והוא נער לא ימיש מחיקה ואין
אתו לצרים; צחחית הימים נכון יהיה הר צית ה' יראה לצרו צטוח מלג על הרים;
לא יסוד לצרו אחריו שס ידצר עמו ואמין לצו צבצורים; היא הנותנת כח צאדס לעלות
צקולס העליה להתקין עלמו לפרוודור ולהכנס צטרקלין וצחחרי חדרים; כל מצקס ה'
ליראה ולאצצה ולדצקה צו, ודרך אין לו שעור יעלה צתום לא ילך צדרך האחרים; יהיו
למלא צטנו מפדי עץ הבן ועץ החיים, ואכל ושצע ודשן כל ימי הנעורים; עד אשר ילא מאפו
רוח הילדות והשחרות, וכלה זעס רתיחתו וכה עליו רוח דעת יהלך צמיסרים; זה חלק
יזכה ארחו, וזה פרי יאכלנו והסוד חטאתו, סוד זמנים קודס לידיעתו, יראת חטאן
קודמת לחכמתו, וכאן הצן שואל צללהים יפנה למעלה ולמטה לפנים ולאחור לא יחטיא
כונתו, כך היא המדה והמשקל מודדין ושוקלין צהס איש איש כפי שמו לעבוד עצודתו,
מאזני שכל יכדיע למדרגה הראויה לו ולא יפסיע פסיעה פן יתגברו רבלוי צמרולתו, צילדי
ככרים ישפיקו עד צואו אל דעת נושנת רוח מעוהרה תנוח דעתו והיה כצוד מנוחתו,
פה כח האצ להורות כתן צלנו לכסין לעדי אוננו, להרגיל תודס חסד על לשוננו, ואחר

זכמה יצנה ציתו, ועתה למה יגרע שם אזינו הזקן הישיש החכם המוצהק ר' שלמה ז'
 אדרת? המעלנו מים המדורות, המדריכונו בנתיב תורת אמת המלמדנו דעת ההלכות, פני
 החכמות העליונות יתן צעתו, עת וזמן תצילנו חכמי המחקר לאזן שומעת, העד העיני
 להקריז ימין ושמאל לכלתי עקוד טעוע עת לטעת, כי שאל נא לימים ראשונים אם דרך
 גנות ודרך קרפיות קודמת לדרך שער הכית מודעת? השמע עם צדוות הראשונים יקומו
 הנעדים ופשיעו ידיהם בגדולי חיות המרכזה, וידום בנוסח התורה התמימה אינם
 מנעת לך מהתפעל, אם שגרה וילאה מלפניו אם לזית התעוררת כהן מגרעת, אין
 כל חדש בגזרתו הלא הוא הדעת מכרעת, למה רגשו הדוברים עליו עתק פרץ בדרו הרם
 העטרה ופארי המגשעת, מה מלאו עול ציד הסרדים אשר ה' קודא חכמי צדללו"ה,
 כולם אלהים עולים צפולות, ויורדים צעמק משפט, שדה אצניה נהרסה והקיפוח מחילות,
 מה להם ידכאום צדדים לא כן צדחות קדיה וצחולות, קו המשקולת ומאזני משפט
 צידם עמם תושיה ועלות, שכלו מחוקק צדגליהם מקל ורלועה צידם, לא יחניפו את
 הארץ משוף פים לא יצא צדוקם, הרודים צעם ולרוב ענות מעלתם ועוז מוקדם מחלן
 על כצוקם, זאת אלת צדיתם לא נתנו עצור בצבולם, לא תחד צקלסם, ומה דוח אף
 צדדים לא עלה צרעת דמיונם מרים וקשים, אמרו כי משיח ה' הוא הקדוש נר ישראל
 עמוד הימיני, הוא החכם הכולל הרב הגדול מדנא ורננא רמב"ם צקן של קדושים,
 וצפדים החלונים שלח יד לכל יהיו נדרשים תספדי יון צלמוד החכמות טעציות ואלהות,
 שמו חוק ובגזל פן יהרסו לעלות שם הנגשים, הלא ידעו הלא יצונו כל יודעי דת דין,
 צחנו דצדיהם לפני כל חכם לצ ובצויו לחש, ידחי אלהים שופטי לך אנשי תמים, יצדילו
 צין האמת והשקר מנחה טהורה צלצצם מבישים, ישמעו ויאמרו היגדו צדדים צהשותם
 ענבים לצאשים, מה דמות יערכו לספדי הרב הולכי נכוחות, מאמיני חדוש והשגחה מלחיקי
 הקדמות, וכל אמונה נדחה אם ספדי הדת היונית הסצו להם אחרונית, צשעה האמונות
 הוא הגמול והעונש האדריכו למענית, אך לא שמו על לצם כי יש אלהים שופטים צארן
 מצמימים צין עזות לכות, הדור אתם דאו דור טהור! צעין שכלכם תצונו הדצקים צה'
 וצדקה תקריצו אליכם, ואחר השואלים תימינו צקדמוניות תפצונו, וצחדשות מדאש
 הוגד לכם הערת קלת נכצדי ארן הלזו, על דבר הדרשות אל הרב הגדול קדם זכרו,
 לבדור הצקעה מלאוה, פן ישלחו ההורסים ידיהם צעולתה, ותורה ומלותיה ללא אלהי
 אמת יתארוה, והרב הקדוש קדוש ה' מכווד, והעדה כולם קדושים עדת אל נכצדי קהל
 צדללו"ה עיר ואם צישאל, צחצחי נעיונות דצדיהם וצעצותות אהבה וחזו של חסד משוך
 צלשוותיהם, משבו לצ הקהלה זולת לצ היחידים מהם, נקלאת אברת שלומים צעייבהם
 ונקלאת ספר היסוד צעייבהם, צעת הסיף לא הרהרו אחריו צשעה ועשרים מנכצדי העיר
 הסכימו עמהם, ועל הספר הצא מאתם אמרו כמים צדריו, ותשצותם אללם חתמו לנו
 דשום כת צדדי שלום ותחמוים לאמר, עשו אתם ראשונה כי אתם הפחות והקבנים, נאום
 הדברים היולאים מפייהם תלא אם גערבתם וחיפתכם לבלות הקוליים מן הכרם, אין שעור
 לתועלת זאת הענה היעולה, ראויה היא שתקוצל כאלו אמרה יהושע ומסדה לזקנים,
 כמונו כמותם הסכימו צהסכמתם עלתינו כעלתם, לנדות ולהחרים כל איש אשר ידים
 ידו צלמוד חכמת הטבע עד היותו צן שלשים, כי כן ימלאו ימי הרתיהה וצני אדם
 מעצירות צידם צושים, זאת כותה הס' השלוה מאת ששה ועשרים הנודרים אל חכמי

העיר הכוזבת, גם כי נסוף הם' הודיעם כי יש בהסכמתם עוררים, על כן לא נאלץ
לבנות ההשלמה, כתבו שטנה על ההעזרה ולא צדממה, יש מהם הוסיפו שנית ידם
לכתוב אל הרב לחלות פניו ולהזהירו הואיל והתחיל צמזמה לבמדה, וחץ החרם צאלנו
יורה להעצורו, ואם ימנעו צקסת לרוננו עלמם ואחרים עמם צמלאכיו עושה דצדו, גם
היום רוצם מהם צנחם אצנחם עתה לקנא לאלהים ולתורתו, החזיקו לא ידפיה ולא
ישקרו צצדיותו, ולא ימירו כבודם צצצנית לשון מדצנת גדולות ותמונת הדצרים צבלוי
וצסתו, לא יעשו תורה פלסתר, ויש מהם עוררים מן החתומים עלה אף מן המכתצים
לרצ שנית אחזו צענינו כונתו הראשונה, וחשף שולי הודו כארמוץ צשני נח להם, ויכוס
אחריו כנגד חילים, ומדי שנת צשצתו יעלה צית אל להתעסק צנסתרות וצנגלות נעד
וחק, ויוס יוס ידרושן, ודצדרים כסן עתיק יומין יחקורו וידרשו להם גדולות, ועתה
חכמים השכילו התיצצו מלכים פנו דרך, וצמעלת החכמות יתעלה צמעשיהם, כי תדמסנה
רב כל הולך, אל תחזקיה ידים צפעולותיהם, אל צנודה צת מלך פנימה תלא ילאנית,
תצו צמעפטיהם דארי לאמת להיות פחדית וציטית, כי כל הדולים לעייל צפדקס יעיילו
וכח אין צהם ולא תעשינה יניהם תושיה, אל אחד מעיר ושנים מהשפחה נכנסו צגן חזו
צלמודים, הניאו ולא נפגעו ועלה צידם, היתכן להדלות להתהלך צגן הכעדיים, הפס
צחורים כולם ארצע טורים, אצן יקרה וספיד נכנסו טוצים ילאו צשלוס, אל למלאכה
הצליחו, אמנם אחד השיב פדטות וכללות הדשות צידם לצלתו השאיר מצניד החכמה
עוללות, ואז יקומו העלים והאשכולות, הנה עימיכם דבותיו הרואות צמדעכס התודניות
צחולניות וצדיאות, ודיצ לנו עם אחינו כשתעו תשיתו ידי צצם תוכיחו צין שנינו, בורל
שלוס תורתכם תפילו צתוכנו, צהשמע צאזני אחינו החולקים עלינו פתשגן הדת כתנה
מאת חכמי צרלנו"יה לצמנו" הכערים תללמוד חכמת הטצע והאלהות צספדי היון, עד
היותם צן ג"ה שנים, כתמלאו רובו על הצצורה כולם כונו שהיא מצני קהלנו ולא חשו
לעלצונה, וצחזקת היד בגדולה קמו והחדימו צלל דעת, נפש דצים מדאשי הקהל דאשי
המטות אצותם ועמהם גדולים אגשי אמת, לא ידעו צמעשיהם לא ילאו צצצאותם, למען
ידיקו הדצים השומעים שמע צצורתם, וענו אמן על השאלה, פתח דצני"ה אחרם ההוא:
כל אשר יטיח כלפי הרב תורה צדק החכם הגדול רבוב"ם ז"ל, וכל המונע צנו מללמוד חכמת
הטצע והאלהות וחכמת האמת משוס זמן, גזירה נבודה מקידות העיר וחוצה לה, וצכלל
החרם ההוא כל תוליא דצה על שוס תאצד ספר לתומו, צינו נא זאת יודעי דעת ומציתה,
הנהיה כזאת ע"פ האדמה, הלא חכמי העיר ההוללה צרלנו"ה עיינו ודקדקו יפה צהסכמתם,
וצאלו היעצ צשאר החכמות לא פשטה גורתם, שמים הנה טצע ואלהות חצרוס חכמי יון
וחכמי ישמעאל כשתצשו צאמונתם, ע"כ קדלו החכמים למנוע הלמוד הזה לצילדים ולנערים,
וצס' שאר המספרים לא שלחו ידם, לא מנעו מהם עקשות פה המדצרים צשערים, ולהסיד
לזות שפתים ושוע לשון, וכל זה שמרנו טוה לכרולהם אמרו אחינו כנגד הרב י"ץ מועצותיו
ומועצותיהם, וכידא וימס לצצנו צדפס אחריו עך החדיעם, קנאו לה' ולתורתו ולחכמים
האזילים חכמי צרלנו"ה" שמה, לא ירדו לשער מלחמתה של תורה, ה"ה כצצדים כצדי הקהל
ודצים אשר אמת, צעקו חמס על החכמים ועל הנסכמים לכצתם, ויאמרו צאזניהם אל
שלא כדון כללנו צחרמם, כי משארות האלה לרודות על שמתם, אדצצה להו המחדים
וכל הנסכמים עמהם אל מצני ישראל המה, צחרם וצשמתם צקללה וצחיפה, ודעת שפתיה'

צדוק מללו, ונכתב ונחתם האדרבה בשנעים נפש, או קדוש הסתומים צו תורה וגדולה
 צכללה, כולם פועל ה' יצניו ולא ישיתו לרעש בני חיל ולקולס, וחתם הרי ישראל מוסדי
 הארץ האיתנים, העת לזם לשנת צנתיכם ספורים, ואחיכם אלו כנגד אלו דנים? הדימו
 נמשל מדכנינו, שפטו כל צין החסד והאדרבה יצא דברכם ויורנו, בשל מי הרעש והסער
 לאשר אשם לו אימתכם תצנתנו, והצט מוסרכם צולתנו יגער, דרשו היעז על דבר
 המחלוקת מי ומי ההולכים צתמים וכונתם לרויה? והעוצדים תחת קיר נטוי גרד הדחיה,
 וצאש קנאתכם ועצרתכם תדצרו והאדרבה לא תשם, לזל תכניסו דצריכם מפני איש ומה' לג
 תשימו נפשיכם אשם, ועימכם על עדתינו תחוס פתרה וכללה, וה' הטוב יכפר צעד מאור
 סבולה, יטיב לישרים בלצותם, ירדין צאורח מיסוד העמים עקלקלותם, ישיצת מדנים
 ודוח קנאה ותחרות, יוליאו מצוקותינו ומעצרות לחירות, ושלוס על ישראל כלצכס
 ולצז אחיכם, לא צחיל ילכו לפני עם קודש להגיש עזמותיהם, לא צחיל יצדו יצדו און
 כחם אלא צפיהם, מצוים ועושים מאת החכמים הגדולים הנסכמים עמהם לדרוש אלהים
 בני עלין יצמו עידיהן לצאל כל סתום, פשה משמותם הצאים על החתום,

שלמה בר יהודה לוניל	שלמה בר אברהם ן אדרת
שמעון בר יוסף לוניל	אליעזר בר חיים
אבא מרי בר יוסף	שלמה בר נחמיה דל

מכתב עט

הנא לישראל אם אינכם נביאים בני נביאים הם, תדע דאמר בנרש מלתא משמיה
 דעקיבא צן יוסף כותיה, מה שאירע היום צעיר מולדתי, ויקר תקרה להחמיל אל הרצ
 י' צנתה השלוח לו "אוי להם לצדיות מעלצונה של תורה", (מכתב ל' צ) ואמר צא אלי סוחר
 אחד וצידו מגלת ספר כחוצה, והנה נתנה הרצ י' צידו כדי להגיעה לקי, וקצלתיה
 וכשאתיה למעלה ותהי צפידצם למתוק, והנה שם נמלא כתוב ב' כתבים, תחלתה הרשון
 "אוי להם לצדיות מעלצונה של תורה" (ס' ה"ל) והביע אלי ג' ע"י הסוחר ההוא
 בתצ מצער מאת הרצ י' צכנצד השלים כל המצוקש צעו"ה, והנהו כחוקר ומתמיה עלו
 תדוע אחרו פעמי תשובתי אליו? זה טופס הכתב:

לכניא לפניס יקרא היום הרואה, לצי דאה כי יגש איש אל המלחמה אשר לצו כלצ
 האדייה ילאה, ואם אמת כשחל יבאה, כי ידאה נלון מתחת הפעיש יולא, יצא להצבא
 צבהר עד לואד יצהל, אלהים עמך בצור החיל, כמה עורדתני אתה והחיל, אשר נגע
 אלהים בלצם, לקנא לאל ולתורתו צכתצם, אמרתי הכני, פשטתי ידי והעתי אזני,
 והרצה מאנה נפשי להחמיל עד התחל אתם הגדולים ממני צחכמה וצמנין, וצדוק ענין,
 גם אמרתי אולי ח'ו תפיצ אחור ימינו של מאמין, וצדוע הכטויה אשר גלתה תשוצ ותעמין
 צזה החוקתי עד חזקו עלי דצריכם ורליתני צשני מאקדים, אז אמרתי חלילה לי לצוז
 צחסד גדולי הארץ שאלתי מה הפליכס ואעשנו, דמתס רמו מעט ועשייתי הרצה, אחרתם
 החלק וצחסד עליון עשייתי הכל, הנה המדמנו חרס חמוד לכל מי שילמד צינינו צחכמת
 העצב והאלכות מצפרי היומים, עד שיהיו הלמוד והמלמד בני כ"ה שנים, וכן כתצנו לכל
 קהלות הקודש צכל הארץ לעשות כעונו, כדינו והמדמנו כל איש אשר יאמר אברהם ושרה
 אצנו חומר וצורה, ומי שאמר כי בני יעקב הם יצ מצלות, ואשר יאמר כי משה עשה

נמוס, והאומר למה אשר צדק חזיר נחמת רוע איכותו, והרופאים לא מלאוהו רע המונ
 כ"כ, והאומר שאין הכונה בחפילין בהנחתן על הראש והזרוע, אלא לכוון הלך ולזכור
 המוח, והמלעיב על דברי חכמים ד"ל, נכתב באגדתינו זאת שכ"ב הרב הגדול רמז"ס
 צס' המורה, הנני שולח עופסי הכתבים לך כי נחמת כי עשית צקלף עופסי הכתבים,
 אמרת/ להעתיק ולשלוח לי ולא עשית, ומדעתי שאין המניעה לחכם, גם שלחתי לשוע
 הגדול דון מומייט ולא ענני, ועתה אם תשלמו דבריכם, כאשר פנו שפתותיכם, לשם ה'
 ולחמסם כאשר אמרתם, ועלינו להסתים אפילו עשרים קהלות ויותר מהמה, ואם לא,
 אהנו עשינו המוטל עלינו, ואתם תלאו מה' חוצתכם ותשעו שעה, ואנא אל תשלה
 אותי ונדעה, וכתוב לי כל העולה על דוחכם, וחסו זה' ויורה אתכם, דעה והשכל
 כלצבכם, ולב באמן אהבתכם, הנמשך אחריכם, כי תמשכוהו צחוט הסרבל אשר עליכם
שלמה בר אברהם י' אדרת.

נמכתב עט' ראשיתו, „אוי להם לבניות מעלצונה של תורה“ נדפס בתשובת
 הרש"א סי' תט"ו, ומוגס היעזר צדאש אגרת הברדש"י הנדפס צפ"ע (לצו צגנת
 תקס"ט) וגם **מכתב פ' ראשיתו**, „מי יוכל עלור“ נדפס בשני הספרים הנזכרים,
 אלא לורך יהיה לשנותם פה. הן אמת שגם, **מכתב פא' נדפס צדצ"א**, אך יען
 הוא פה בשנים דנים תאלו לכן נתתי לו מקום בין העמודים האלה

מכתב פא

זה עופס הכתב הב' אשר נתצו לשון החרס אשר החרמו אנשי חכמי צדללו"נה על
 ההופכים ללענה דברי חכמים ד"ל חכמי התלמוד, ועל הדושים בהגדות של דופי, וכל
 הנמלאים לדברי מינות צניורס כדי לעקור מה שכוונו ד"ל, והחרמו ג"כ כל הספרים אשר
 נמלאו בהן אחד מן ההדיוסות הנזכר צטופס החרס וכל המחזיקים בהם, וזה החרס נעשה
 כללי, ע"כ ראוי להיות שמעו הולך צכל המדיניות. וזה עופס החרס כלליו ופרטיו:
 קודש ישראל לה' ראשית תצואתו, עם זו יר לו לספר תהלתו, וציוס שמחת לבו
 יוס חתונתו, אשר צרכו ה' צאחותו בלתו, צא ה' אלהים וכל קדושו עמו, הצדילו
 לו לשרתו ולצדך צשמו, ויצלל להקדישו קדש קדשים, כתר מלכות צדאשו ותפארת אנשים,
 כתב לו דוצי תורותיו, כי צו צחר וחשק צאצותיו, ולו לךקות ועזו וצנציו הוליולו לכתו
 אחריו צמדד, וצנציו צשמד צמדדד מקוס מטה לחס שצר, לא חסד דצר, הציוו המלך
 חדריו, חדר הורתו סקיד נגיד צכל שעדיו, ועליו אפריו, עשה לו צליון, שס נגלו לו
 האלהים, שס שס לו מעין נגים, ומשך חכמה תפנימים, וזו חטאנו לו צחטאנו הבלנו,
 וכי צד מעשינו צקלוות וצנו וצגויס הפינו, אמנם עצדיו אהנו, וצעצדוטינו לא עזצנו
 אלהינו, הוא עשנו ולו אהנו, ואם צגויס האלה לא נרביע לרבעים יצחנונו, עדותיו
 וחוקיו יוס יוס יצמונו, ואם חטאנו הכידונו, ואותנו לאויצנו מצר, איך נשיד שיר אלהינו
 על אדמת נצר, זאת נחמתנו צעמינו, זה ינחמנו ממעשינו ומעלצון ידינו, עד כה צדכנו
 השס, כי היתה לנו תורתו לתהלה ולשם, אך עתה דרגנו ואין נחת, צשמענו כי ילאו אנשים
 דרכם יורדת היא למטה לארך לצאר שחת, עזצו תורת עליון ומנחת, ונחת שולחנס ספרי
 הגויס עטו תורת אמת!פלתתד, זה מקעקע הצירה וזה קותר, וקותרים את הכל כחומץ
 על

על תד, וצנית משתיים גם צנית כנסיותיהם לא יצונו, וצנית אגרות של רופי ידרשו, ומלעזים צדצי חכמים, כאחד מן העממים, וחקקי און צספריהם חוקקים, וממלאים צתיים כלים רקים, לאמר: כי מצדאשית עד מתן תורה הכל משל, ואצרהם ושרה חומד ולורה, וי"צ צני יעקב י"צ מזלות, וד' מלכים אשר נלחמו את החמשה, הם מצדע יסודות וד' חושים, גם שמענו כי צמלות שלחו ידם לאמר: כי האורים והתומים הם מלאכת האנטור"ל. וצתפילין נתנו תפלה, ולא ידאו לדבר גם צמשה, לאמר ח"ו כי נימוס היה צאמרס כי אין תורה מן השמים דק נמוסים והנהגות שעשה משה, עד שאמר אחד מהם דורש צדצים צנית הכנסת צתימה, מה דאה משה לאסור את החזיר? אם צממת רוע איכותו, הרופאים לא מלאו צו רוע איכות כ"כ, ואמר א' מהם שאין הכונה צמלות תפלין להכיחם על הראש ועל הזרוע ממש, שאין החפץ צזה דק שיצין ויזכור את ה' על התפילין הרמזיים צדאש כנגד המוח וצזרוע כנגד הלצ, שהם כלי ההצנה והצדקן לרמת שיצין ויזכור לא זולת זה, ומכאן מראים ציד ששולחים מצדע ומצדדים און, צכל המצות פדקו העול מעליהן, ואין להם חלק צפשטיהן, וכל איש הישר צעניו יעשה, ורצים של אלו כתצו. כי מ"ש: מ"ס וסמ"ך שצלוחות צנס היו עומדין, היה צפנים צד צמעמדין, כזה אומרים אמור, וכל המחזיק צדצי חכמי ישראל נחש צענייהם כקום כפדך כחמור, לזה ידוה לצ כל הדווים, כי נטו קו תורה על כל הקרים, וצאמת האנשים האלה הם רוח עושים זה צקצנס, וע"ז נשאם לצנס, צאצמת נאלו את אדני, כי יכפרו צתורה אלהינו שנתנה למשה צסיני, ישחיתו לכל העם, כי יוסיפו על חרון אף ה' עצרה וצעם, ויסף עוד להכיחנו צבלותינו, ואפילו אחד הפושט ידו צאחד מאלה, עליו הכתוב אומר כי צד ה' צזה, וצד"ל כי צד ה' צזה זה האומר כל תורה מן השמים חוץ מפסוק אחד של אמו הקצ"ה אלא משה מפי עצמו חוץ מגורה שרה הוא כי צד ה' צזה, ומי לנו גדול מהרצ רמז"ס ז"ל שכתב צספרו כתצ יוסר ז"ל, הדין אללי צכל עצרה שיראה ממנה סתירת התורה או מחלוקת כנגדה, אפילו אכל אדם מישראל צשר צחלצ או לצש שעט"ה, מפנידעת שיתצאר ממנה שאינו עאמין סזאת תורת אמת, הוא אללי כי צד ה' צזה, ויהרב מיתת סייף אך לכפרה לא מיתת עונש, ולזה ממונס לשדפיה ולא ליודשיהם כשאר הרובי צד, וכן אני אומר צעדה מישראל שעצרה על איו מורה שתייה ועשו ציק דמה יהרבו כולם, וראיה לצד ענין צני בר וצני רופן. שכתוב עליהם ויאמרו כל העדה לעלות אליהם לצנא, ואח"כ צאר להם צשעת התראה שהם צד כפרו צהסקימום על העצירה ההיא וכפרו צכל התורה כולה, והוא אמרס להם, לשצו מאחריה"ו והציצוס"כ, אם צמדד ואס צמעל" עכ"ל ומי כמורה מורה תורה אמת ומשפטי דק, שמעו הדוד כולה, הצנים אין לישראל, האין תקנא לתורת האל, האם צתורה אין מנהל מכל צנים ילדה? הצעמים האלה צנפשותם, מחוייבים כל ישראל להחרימם ולקדושתם, ולא יכופר העון הזה עד ימותו צאש של ביהנס, ורופס של אלו צאש לא כופת צאש לא חכמה נתן, והנה אכחנו ומסכימים וצגורת עירין וצמאמר קדישין, מדין את האנשים הפושעים הפושטין ידם צאלה וצחרם ומסכימין צצ"ד של מעלה ושל מעה, וירדו מעה מעה, עד יצונו שצורה שלימה, לא יצונו עוד לכסלה, ולא ישימו צתורה וצדצי ר"ל צעלי התלמוד תפלה, וספרים שחקקו א' מאלה צתובס, אלו דמים הצעלים כמין, והספרים כספרי קוסמין, והמדריכס והמחזיק צזה צדו וצחרם כיונא צהס עד שישרפוס ולא יוכרו

עוד נשמע עד פומם, כמלות התורה: פסילי אליהם תשרפון צאם ולאצד את שמם, ולאשר ישבו וכחם. מן השמים ירוחם, וזידושלים של מעלה ושל מטה ירוחם, ותשוב הקללה לזרעה, וילחל ככל מלאכה, ויכתבו לחיים ולשלום, חיים שיזכו לראות פני אלהים יום לאומים ידיו, כי צמקום שבעלי תשובה עומדין לדיקים גמורים אין עומדין, וזכות הדמחן וזכותא דאבהתנא, מיתני צבורתא ענתא ליבודלי דלא יעדון מן אודיתא, כן יהי לנו אמן.

שלמה בר אברהם ן אדרת	יהודה לוי בר חסדאי
יצחק בר יוסף ן ישי	ראובן בר ברזילי
יעקב בר חסדאי	משולם בר יצחק
שלמה בר משה חן	ששת בר ראובן תשי
משה לוי בר יצחק	יהודה בר ישועה תמ״ך
שלתיאל בר שמואל	שלמה בר יהודה

מ כ ת ב פ א

פה טוב מאמד החכם צאמרו בהתאחד שלוחך קוה לעז, הנה אמת כי התאחד שלוחכו אשר שלחכו לצדללו״ה ל״ו יום, והגיע הנה עם הכתבים והתשובות מן האלילים הככזים אשר הם, ציוס זה י״צ לתש כסלו שנת ס״ו לפטע, הוא החדש אשר נקם ה׳ נקמתינו והכילנו מאף תלכי היונים, כן יכילנו מדעת חכמייהם הכופרים בהשגחה ומאמינים בקדמות, מבחישים המופתים ממעשים הדמות, ונשמח צדורת אלילינו הקדושה אשר אין לה עקב ודמות, ולא ישיבנה הפעלות ושנוי מקרה ואיכות וכמות, ולמען שמו הגדול צדורתו ירהגנו על עות, ואלו הן מספר הכתבים אשר הביא, שמי כתבים מן הקהל חתומים צחותם הנאמנים מכל נכנדי העיר וחכמייה, וצתוכם פסק דין האדרכה צדאיות צדורות כי אין צדום וצקווי שלהם כלום, ואין כאן שום חשש חרם ולא כדוי, והאדרכה שלנו לדיך היתר; וחלו פנינו להתידור, ועוד ששה כתבים מגדולי העיר, להתגלל, כי לא פשעה התקפה על שום ספר ממאמדי הדב רב״בם ז״ל קדוש אלהים, וזה התגללות לא היה לדיך שהדי לא כלל החדש אלא לספרי היונים צלצד, אלא כדי להוויא מלנן של מוויאוי דצה עשו כן.

מ כ ת ב פ ב

הבתצ הדאשון מוסכס החתום צחותם הנאמנים זה הוא:
ראינו עיר נכתבה קהלה מלא תהלה, תל שהכל פויים צו שם הכותרת והגולה, שם לתעודה בצדוקין דמן והלכות לצד כשלמה, ההד חמד אלהים וישציו עליו באותו, שם צמרום קבו קדש לה׳ דאשית תצואתו, ושרי קדש מכבחים זה את זה צהלכה, אין פקן ואין יולאת מתהלך על השצבה, ע״כ אמרו המושלים לכל אוהב חכמות להצין כנעלמות, לצלתו ילצט ההרה יתלט ואיה סופר איה שוקל צפלס הדים ורולה מתהומות, מצלי דלי עמק חכמות, ממדד מדאש דלי ועד זכז דלי במיד וסציד, ברס ספיקי דגנדי, סימי ועוקר הדים הלא המה בצדוי החיל חכמתם וציתתם מי תלל, לא יספיק מגלות תהלות אין צהס בומד את ההלל, מימות עולם ושנים קדמוניות צאזינו שמענו שסם צני עליה, קושדים קשדים לאותיות

למותיות במשכנות מצטמים עושים גדר ומצן לכל יפרון קרין חיות דורשים צעמקי תוסיה ,
כצן עזאי צוקי טזריא , השיבוב צאפריון ומקדים לפניה מאן דצני חיי מרון צני חיי ,
וקולה כחש הו"ב לדרוש , צלעדין כל אלהיות מאמין צחדוש , וכל דגד מופתי , ואשר עסקו
צהריות דאציי ודצא ולא עחזי דהצ , צעימהס בקתון של זהצ אומרים לתורה שצפ' עמך עמינו ,
ולאקלטון וחצרוו לך מעמתו , דין מאמד מרגימתא דלית צה טימי , דין בוטפקי וצרוסמי , היא
שמעדה לאצותינו ולנו , אלהינו צה מקדמי דאמים ומשני זאצים הילנו , לאלה תחלק הארץ
ולאלה תשולות עינים , צמי מדרשות פתוחים ועליות מרווחים סס עושים לקופה אונים , עושים
סיב לתורה ומחינה של צדול צרית להצה , ואס נפרצה אומרים להס בגוד , תורה ולדקה נעשו
מקליעיין גדולים , כלוהו דרופתקא דאורייתא על כל קון וקון תלי תלים , ועתה אלילי צמי ישראל
ידענו בולס חכמים וידועים , תורת ה' אלכס אמון יוס יוס שעשועים , לא יאומן כי יסופר כי יש
קצדכס איש צענו יתלא קדים , מילי דהואי אמדינהו יהושע לא יתימין ליה , כנשמע צ' ג'
גבדים חכמות הס דחס נמוד וטעמס בפיס , דורשים צהגדות של דופי ומתלאס מהס
מבלות , לא אחר הדלת והמנוזה כי אס צמקהלות , צמופלא מהס נפסס מתאווה ואין , שלא
נתנה דשות ללשון , כל זאת החדשנו אמרו לקדושים אשר צארן ימית , כי יש צייכס הצצה
דאויס להוכיח , הס יכלו הקוים מן הכדס . וסוכתס תהיה מחסה ממער ומזרס , הציאלנו
דלונכס צכצל - דבננו מה לנו ולצרה הזאת , מדוע נבניד לשוננו , ומה ירמון עיננו , עד
נשפע הקרן , ונשלוח ספרים מהבדולים אשר הים הפחזיקים צתרון , לא פעס ולא שתיס ,
ולא יוס אחד ולא יומיס , כי זה שתיס , עד שקמנו ובדלנו גבדים צעמינו , לא לאחדיס
כי אס לעצמינו , ואס בצי הרכ הידוע רמ"בס , תקס מהחכמות הצנות ערומות ,
הקלסוף האלחי דתיי הבניד צרית לרצים צחייו ואף אסרי מותו , אינס צכלל התקנה שהס
משיצי נפס לכל צעלי נפס , מי יבלה עפר מצין עיניו ויראפ דצדיו הנחמדים מנהצ ומפז
דצ , זכור אותו האיש לעוב מדעינו לא ימיס ולא משה , ולא תשס כחו של משה , ומי הוא
זה כנגד ספריו ישא נפשו , ומורא לא יעלה על דאשו , לא היתה ההסכמה כ"א צספרי
הפלסוף אשר לא מצי ישראל המה , ואיכ איפא עה דאו הנכזדים הסס ומה דאו על כנה ,
ואף חמתס צהסכעמינו לא שצכה , והפרי עמנו אל המדה , ועס הסכמתנו נביה לא
חשנו כנגד ממתו דכס לא סכדנו מנתינתס ומתימתס , ואמנס המון מעינו יתאפקו ,
הפלנו לדקה צעשותס עקנו כודלות וינדקו , ואתס אלוביס מצנן צעקותס מכס אל תחזקו
צמחולקת , אקר שכותס לשמים למה תמרדו את אחיכס צמדות נפשויות , ומקולכס ידעשו
מגרשות , צחכמתכס וצנייתכס צחרו השכל ואל מדצרו אתס קשות , ויאמנו דצייכס אס
צנחת דוח תבללו חדשות עם ישנות , ותהיינה הלכות דכות פעמים פעללות פעמים
חשות , למה תדיקו חרצכס עליו כי חקמתכס צהללויה , למה תחללו למה לא תחמולו
צעמתכס ועל זולתס , ועייכס אל תחוס על כליכס , זכרו זאת כי כזה וכזה יעשה עם
לצנו כי יחס צן אדס ויתנחס , ידאיס אנו קן צהתרגזס ושאינכס , יתגבלו הדצדים
ועדיי בויס יעצידו קול צעריס , מקול התדועה הזאת צמחכה העצדים , כי שערו שער
דעמו פיס , ועל אמונתכס מתהפכים לכמה בוויס , אל נא אחינו מדעו , כתמו מדצרותיכס
ואצניהס קלעו , תסידו אגרות החכמה שפעו צשעדיכס , שקטו המתחמות ואל שדי יתן
לכס דחמים ויעע שלוס צייכס , וייל אתכס מדעה לצלתי עלנכס .

הרתיבה, קדוה מועד אגשי שם, נדק לנשו חלצשם, בלב ל יומו של עולם, המה הגדולים
אשר תעולם, עם קדוש ורם, קהל מופת-שליד המקום יהא צעזעם.

מ כ ת ב פ ג

הכתב השני חתום מנאמני הקהל, המוסכם מעיני הפסק צין האדרכה הוא זה:
 לשמועה כי צאה, נכאז כל לז וכל רוח נכאה, אמרנו מקום אשר נדעה מוסד ושם
 תרצן חכמה, איכה ירחנו הליכתם צחימה, להרום מגדלים ולנפיל חומה, אהה מה הניחו
 גדולי הדורות, לאשר מאסו לשיט עם כלזי לאני בצדקות, כמה שמענו צדורות הראשונים
 וגם בצחרונים מעשיאי אחרים, ועל מוסרם לא נשצר, אך מוסרם לא סר, ואם רבו
 מחלוקת זישרלל, אך מכזדים זה את זה כרצן במליאל, ועתה יצונו כל נכזדי ארץ, צאמור
 אליהם גדולי הדור פלנו פרץ על פני פרץ, לא השאירו עוללות ככרם, והכו את כל הארץ
 חרם, על העשוי נסתה פנינו כלימה וחדפה, ויראנו פן ירנה על שונאינו אשפה, אנה
 תנו עיניכם צדיקה, פן יהרסו את בדרה, אנה תנו נפשכם, לעקוד חוחים מעקדן ושורו
 והשיצו מעללכם, זה' יטע שלום ציניכם, וישוצ הלצצות על תכונתם, ולז צמים על
 אצותם? ואמנם על אשר עשו אחיכם מעדיכם, ואם נדון נדוי אם לאו? כך ראינו אנו וכל
 חכמי מקומנו שאין כאן נדוי ולא חשש נדוי, ואפילו נדו כל הצדור אהם יחיד ע"ז, וכל
 כיואל צזה לא עשו כלום עכמה נרדן מתחלפים מפורשים, חדא שלא עשו שלא כהלכה,
 גאולי סמנו המנדים על מה שרדו ר' אליעזר על תנור של עכנאי, שאע"פ שיאלה צת קול
 ואמרה שהלכה כמותו, אפ"ה עמד ר' יהושע על רגליו ואמר לא צמיים היא, כזר כתצת
 לנו בתורתך אחרי רצום להטות, ולמדנו מכאן שכן הרצים גדול לנדות אפילו שלא נדון
 ושלא כהלכה, ואם ע"ז סמנו נראה לנו שזה כגבגה היואלת מלפני השליט, דהתם שהיו
 דנים כהלכה ורצו המטהרין ונדונו, וצמלות התורה וצדקדוקיהן וצפירוטן אי אפשר שלא
 תקצע לנו התורה עמוד אחר שנסמך עליו, והוא מ"ם אחרי רצום להטות, כדי שלא ירצו
 מחלוקת זישרלל שאין כל הדעות שוות, וכל אחד יפרש לדעתו וצום תרצה המחלוקת ככל
 מצוה ומצוה ותצטל כוננת התורה, וכדצדי ר"ב שהתנלל צזה כשעמד נחשול לטצעו צים,
 ואמר ברוי וידוע שלא לכזודי ולכזוד צית אצא עשייתי אללא כדי שלא ירצו מחלוקת זישרלל,
 אכל צשאר תקומות לא אע"פ שאין צו לא תקון גדר, והבע עמך מי שרואה לרוד שלא
 יאכל צלל מפני שהצלל רע ללז, כלום יש צידנו כח לנדותו, כ"ש צמתכוון צזה לשם שמים,
 ולעשות סוב לתורה, כדי שלא ילמדו ציניהם חכמות אחרות, ויצונו עם זה להקל כנגד
 התורה, כי יקחו להם דצרים וכונות מכל אשר צחרו מדצרי היונים צעצע וצפלקופיא,
 שצום ודאי אין רשות ציד הרצים לנדות שלא ימנעו מזה, וארצצא אסור להם לעשות כן,
 והבע עמך מי שרואה להזיר עצמו מן היין מפני שרואה צעצמו ומרגיש שהיין מטרידקרו,
 או מפני שרואה סועה צקלקולה, הראוי לנדותו אם עשה כן? ארצצה התורה קלתו
 קדוש, כ"ס אלו שרואים לפי דעתם אחרים רצים ויאלים מוגדר התנות וצאים לידי תקלות
 וגלות, ורואים לבדור צפני עצמם וצפני צניהם שלא יצונו לידי תקלות אלו, שאינם רשאים
 לנדותם שלא יעשו כן, ארצצה אסור ואסור ואין צדוויים כלום וצחרתן, לא דין שלא
 מצינו שאפילו צית דין יהיו בודיין על הצדור אללא על מה שיש צו סוב לתורה כבון יינם
 ופתם ותצטול של בוים ונטילת ידים לחולין משום סדך וכיואל צאלו שהם לבדור ולעשות

ס'ב לתורה, אזלי למדות שלא לבדור מעולם לא שמענו, אלא"כ הוא דבר שהתירו חכמים
 מפני שאין רוב הלכוד יכול לעמוד בו, ושעמדו צ"ד אפילו אינו גדול צחכמה וצמחין והתירו,
 וכשמנן שהתירו צית דין אחרתין אף על פי שאינם כצ"ד של דמיאל וחזיריו, וכדאמר ליה
 שמואל לרז אכול משחא לדרמאי ואי לא כתיבנא עלך זקן ממלא, והטענה צזה שאם
 היה חכם נוהג צו אסור צדצר, היו רצים ב"כ נוהגים אסור צדצר, ולכן היו רצים גזרים
 עליו לאכול משמק, שאם לא כן לא היו רוב הלכוד יכולין לעמוד צאותם גזרה, אפילו צומן
 שהלכוד מקימיים לבזור גזרה אחת אם נחלקו הלכוד לשנים, אע"פ שיש צבת אחת אנשים
 יותר מן הכת השנית, אין אותה הכת שאמרו צפי' שהם מוחים, חייבים לקבל אותה גזרה
 אלא אם יש עם הכת שגוזרין, אדם גדול שחייצין הכל לקבל כדיווי, וחכם שגדה כהובן
 וחרמן דין ודרש דין, אם נחמת שהם רוב הם צאים עליכם, אין זה כלום, מפני שאע"פ
 שהכת המרדין יתדעה על כת המתנגדים, כיון שיש צעיר אנשים יותר מן המרדין אין אלו
 נקראים רצים, שהדי על כל הקהל העילו כדיווי, ושאר המרדים אלו מועטים כנגד כל
 שאר הקהל, סוף דבר כך דמינו אלו וכל חכמי מקומנו, הדברים צדורים שאין צהם לא חרם
 ולא מדוי כלל, ואתם גם אתם דמינו לכם כדי להסתלק מן המחלוקת שתתירו מה שעשיתם.

שלמה בר אברהם ן' אדרת	זרחיה בר ששת חן
שמואל בר שאלתיאל	משולם בר יצחק
שמואל בר יוסף	ראיבן בר ברזילי זיל
יצחק בר חסדאי	שלמה בר יהודה
מכיר הלוי בר ששת	יוסף בר בנבנשתי ן' זונאנה
אבון בר אברהם זיל	יעקב בר חסדאי
יהודה הלוי בר חסדאי	אבא מרי בר יצחק הלוי
שלמה בר ראובן	שמואל הלוי בר יצחק הלוי
יהודה בר שלמה אדרת	אברהם בר שמואל
שלמה בר משה חן	יצחק בר שמואל קאף
אברהם בר ראובן	ששת בר ראובן
שמואל הלוי בר יצחק	יהודה בר ישוע תמך
ששת בר שאלתיאל	יצחק בר שלמה ן' אדרת

חת'מה, קדמי מועד אנשי סס, לך לצו וילצס, בלגל יומי של עולם, המה הצדדים
 אסר מעולם, עם קדוש ורס, קהל מופס"שליד המקום יהא צעורס.

מ כ ת ב פ ד

אלו הם השמה כחצים מן השרידים המיוחדים ועיני העדה מנכנדי צללכו"ה יעורס
 לורס, אמן, וזה טופס הכתב הלאסון:

קול תרועה שמענו צמחה העזרים, קול רעש שרים, קול מלחמתה של תורה
בכל העצמים, ראינו אליהם עולים מן הארץ האלהים האדירים, המכים בכל מצרים סיני
ועוקר הרים, אליה הארץ אשר תלאו דעה כמים לים מכסים, העיר שיאמרדו כלילת יומי
פשוט כל הארץ, בהר חמד אליהם אשר נהרו אליו מקצות הארץ, החכמים המופלאים
והרצנים הגדולים הנשיאים הלף לאמונה בדרו צארץ, כל הקהל כאחד חזרים נעני נאמנים,
מאמינים בני מאמינים המונים המונים, כולם תחכמונים קהלות קדושות, הידלה והעבוס
העושר והכבוד הכדיצות והמדות, הטובות והחסידות, התפארת וההוד תפארת צחקר
כבודם קהל מונפשלי'ר, מקטנים ועד גדולים, כל ימי עולם, פי מעולם היו לנו לחומה,
ולמחסה ולסתוד ציוס מלחמה, עברו חלונים לפני אחיהם ציד רמה, ונחנו מה? מי לא
מירט מהם מהמונס ומהמהם, זקניהם ושועריהם נשיאיהם ושריהם, הם הגבורים אשר
מעולם לעשות רלון קומיהם, אמת ומשפט ישפטו צשעריהם, גדולים צחכמה, לגלות לנו
כל פעלומה, קלים וחמודים, מתמימים דצריהם ומאידים, וצעידוצין וידים עשו אזנים,
והיו לנו לעינים, מקולם אמת ומהמונס אענה, אמרתי גם אני חלקי אענה, לא לנו
לעקוד בתוכנו שצע רוגז וחמה, הליכותם הליכות אלי מלכי צקודש, ואנחנו קנרי יד צין
קמינו לשמחה, ואינינו פלילים לתת עלינו אצן מעמסה, מדי חדש צחדשו, עתה דצתי
דעו גם נאמנה, כי גרם צא הכתבים היקרים היה צלצי לכחוד אליכם התנלותי והנהבתי
פדאש הדצדים עד אין סוף, כל שעו עמי יודע וגם אתם אלופי ידעתם. אם נדרשתי
סגדולי עמו וגם מגדולים להיות נמנה עמהם לסייע למלאכת שמים, גם כי יקרר לי
דצריהם ואמרדו אלי כונתם, משנתי את ידי מהם וצמותיהם, אמרתי העת לנו לשצצ צצתינו
ספורים ולא נכנס דלשינו צמחלותק דלשיס קענס עצה ממתכינו, מי יצא אחר המלכים
לדרושם צתוך ביתם, ליתן דופי צמעלותם, מי ערצ לנו לבגשת אליהם לתק עצה חיצר
הלוס, בורשם נופץ ספיז ויהלוס, מה יענה מלאכי גוי כולו זדע אמת מעע ה' להתפאך
היתגדל המשור על מביפו לאמר מה לך פה? וכאשר צפשיטות לא תשא דאש, מופלל
מענו לא ידוש, קלאוס אל על ואם אמרתי צשפלוש דאש, לפני הככצים אשר דאו עינינו,
זשמנו אזמינו דצריהם בגחלי אש, מפיהם בופרים ילבו חורקין מרה כעגוה צכוד ומורא,
זה הדרך עלינו היא המכרעם לזכות לא לחוצה, עתה הביע לידינו כתבים מקצת קלימי
הארץ עם החדם המצוקש, אשר לא יוכל איש לדחות את דורשיו צקש, אלל אם ילש מקן
האמת והתקש, לא מלאכי לצי לכצצ את פני הדצד לצטל, כאלו הוא דצד ריק וצטל,
הסכמנו שלל יהא דשות ציד עוס אדם מצני קהלנו, ללמוד וללמד חכמת טבעו זהאלהות,
עד שיהא מן כ"ה שמים, אך הוצלנו כל ספרי הרצצ"ס ז"ל וכל מאמריו, ואם לא היינו
נריצים, שכד צחרנו בונתינו על ספרי היונים, אלי אמרתי הדצדים וצדצרי מלאטי מגלות
ההלות תקלהות פדאשי'ר'ה כלליהם ופרטיהם צמורא צרתם וצניע כחוצה וכסורה וכהלכה,
עשינו סיב לתורה שיהא חודת לאכסניא שלה, היא התורה אשר מתנה תלס הודאה,
אלת חטא ועגוה כי כתר ועטרה, ואם שמה תושיה אינה מחלישה ואינה משתכחת מתשת
נח העוסקים צה, רק היא מחלימה ומצריאה קלודין לעינים ודעייה לצני מעים, וכל
יש עולם צדא צצצילה, היא הכוננת מן ללומדיה, לצי וכבוד למקיימיה, נתנו גצול
צזמן צינה וצין אשר החכמות, ואם הם יקרות ודמות, כאשר אמר הגאון דצ החכמים
קצדנט של פלסופים דצצ"ס ז"ל, שאין דלוי לטייל צפדדס עד שימלא כרכו לחס וצצר,
ואם

ואם הזמן מהשתרע קצר, צן כ"ס שמים לא נס לחה ולא חקר, עוד זמנו גדול מללמוד
 החכמות, ולא תמו עדין חולשות הטבע ולא תבצר עליו השכחה, עליו פטרות להציל
 נפשות צדודי חמד ישראל, אשר לכס כפתח של אולם להצין האמת, ידנו הוראות ישראל
 ויהיו עמודי עולם, יאמרו יתעסקו הצמים צמה שתעסקו האצות צמד ישועות וצמח'
 צדכות וקיימו מילי לצבות, ואם טעט הביטו ודאו ופנו אל כתצס יתר החכמות. לא
 למדו לעשות כי אם להצין ולהודות, גם הרצ והגדול והקדוש דאצ"ד ז"ל מן היושבים לפני
 ה' לשקוד על דלתי התלמוד ומשומרי הסף, כל עוף הפורח עליו מיד נשדף, קצלה
 צדיקו קצלת אמת, לצדד יחיה האדם צין דין דין וצין דס לכס, זו היא דרך ישראל
 שיצוד לו האדם תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם, צה נצלו ישראל מיתר האומות
 והיו סבולה מכל השונות. רבותי! שפטו כל שפטו אם יוכל איש לתת צמה שעשיכו תפלה,
 ומי הוא הר הגדול ישים צפעלינו תהלה, כונתינו דאיה ומעשינו דאיה אין צזה דדיפת
 מחלוקת, אין צזה קנאה ושנאה ותחרות, דק אהצה ואחזה שלום ודיעות, לא ילא מתוכנו
 רוח סערה, דקדקו על מעלת כולכם כחוט השערה, כצודכס ויקרכס לא זו מתקומו,
 וכצוד הרצ הגדול רמב"ם ז"ל הכתנו, זאת היתה לנו כל הימים לחוקה, איש ואיש מחזיקה,
 מי שלח ידו צמטיח ה' וקנה? מי יחוש לצוד הרצ יותר ממנו? אנו אין לנו עסק צספר
 ארסע"ו וסיעתו, וכי תעצוד עליו רוח כי נתאוו למטעמייהם נבידי האפור ואת האורים
 ואת התומים, ספרי הרצ מאמריו ותורתו הוא הנותן לעיפי הגלות כח. צספריו ימלאו מנוח,
 יבהה האדם ולא יגע, ילא ולא יפגע, וכי יאמרו הכותמים אל מעשינו אשם ועון נרשס
 מה דאינו על ככה ומה הביע אלינו להחרים וכצד כודע ומפורסס, כי לא היונו לריכיס
 לקיב וגדיים? הנה אמת נכון הדבר, כי לא לנו כי אם לתת כבוד לשס לצודו צלאנו,
 בלינו כונתינו כודש צדיס שיאמר דצריס אשר יעלו על לצצו צאפוריס וצמותריס, ואם
 יש אחרים שלא כדעתינו סוצריס, לא יבוהו צשועיס ולא יסרוהו צעקצדיס, יודע צפוכות
 הוא היודע ועד, כי לא היתה כונת קהלינו הקדוש להתגדד על איש ולהוציא עליו דצה,
 כי אחיס אכחנו וכל הימים היה ציותינו צדית אהצה וְחָצָה, זאת לא זאת כצר כודע
 ונתפרקס צשערינו גם צשערי כל הקהלות. כי אתס המעורריס גם תכצדיכס ילאו כל
 הדצריס, ואם צמענו לגדוליכס מה יש לנו שדירות, או כנוטל ידיו לפירות, אכחנו כגדדפיס
 ואתס כרודפי דק, מחזיקיס הצדק, ואם יש מצס לא היתה צזה ידו, לא נכיל מעלתו
 ולא יקל כצודו, ומי צכל אדם מתקנא חוץ מצנו ותלמידו, והנה האדכתי לכתוצ התנללותי
 צאלו הענייניס, יען כי מתחלה צרתי מן הדצריס - עתה אשיצ שולחי דבר, צלל כצר
 וצר, דצריכס וצצרי עדתכס הקדושה, מתוקיס מדצס כחמדיס מזהב ומצו דצ, ומעלת
 העדה הקדושה כאחת כחמתכס בלייה ממורח עד מערב, וכצ"ט שיש חלול השס אין
 מולקין כצוד לצד, הנה כל הואלתי לצדד אל אלופי ומיודעי קליני ודוצני, צעיד אחי לימים,
 לכהוב שררה צדמיס, לא צינת אדם לי להכניע צין החכמיס, אמנס אצקס מחילה צקידה
 והשתחוויה, על צצרי אכריע וגופי אקדע, וארון לפיכוס צקדקע, אם עד כה הייתס
 נלחמיס מלחמתה של תורה, מה לכס עם ישראל ואש מתלקחת נשקה צזה מה לכס את
 הצערה, מדוע לא צשפתס על הבחלת הנשאה? ח"ו אם כצתה אינו זוקק לה, אם
 נשמעו הדצריס צין חכמי הגויס ואויצנו צתודתינו פליליס, על זה דוה לצנו על אלה חסכו

ענינו, איך לא הבינותם אל עושיה לא חששתם לכמה תקלות כאיש ללכת צדקך לא
 סלולה, אלא דמותי תשכו ידכם מן המריצות, פגעו צניכם מן המצוקות, לא תהתלו
 בסכננה, לא תשימו דמים צנתיכם, ואל תהדרו נפשות צעדיכם, דפו אל האצות ואל
 הזקנים, שאלו כל ימיים ראשונים, אם תקראו למקלס נועם או שבע חובלים? תנו
 עיניכם אל הצירה לא אל זהנים, ויהיו הקטנים נשמעים אל הגדולים, כי בצוה מעל
 נצוה שומר ועליהם נצוהים, אתם על הארץ והאלהים צמיתם, אל תדחו זה את זה צמית
 זדים, עשו מחלוקותם כמחלוקת הלל ושמיאי, שאין צמיתם זקן אשמיאי, על הנשמע אלינו
 צמיתן החרמות והכרוין, צרו לכם דרך ישרים, הסירו הכזיפות הפרו הרחקות והאקדים,
 לא ישמע עוד צלצלכם שוד ושצר צדויות וצוקים, ואנחנו לא נחוש למימינו אם יעשו
 הסכמתנו חולין, לצטל אותם כל מיני צטולין, לצלתי ישמעו עוד הדצדים צכל הגבולין,
 השיצו העטרה ליושנה, והושיצו קהלתכם הקדושה על מוכנה ועל כנה, ואנחנו נעמוד
 בצורתנו לנו ולצמינו, בודנו עלינו ועל זעמינו, בודנו בדר לבזרתכם, ומוכר שלומנו
 למחלוקתכם, השומע ישמע ישא צרכה והחדל יחדל, כבוד לא ידל, גדול כח השלום ודגלו
 המקלקלת עשויים כבדול, אדון השלום ישא לכם ולנו שלום, ויצדק עמו צשלום: כ נאמן
 צדיתכם שמה צמעלתכם, חדר לחודתכם סר למשמעתכם, כותף שלום וכודע ומשתפחה
 מתקומו מקטנכם ועד גדולכם, עוד כל ימי חייכם וימיכם, הכותב צא על החתום.

מושה הלוי בר יצחק המכונה אשקפאט מל"ש"ו.

התיבה. שני לנתות הזהב יעמדו יחדו יהיו תמים, שרי לצאות ישראל החכמים.
 ר' אבא מרי י"ן צן כבוד רצ הנעלה, לשם ולתהלה, ר' מושח, ובציד ואלוף
 ר' שמעאל צן כבוד הישיש הנעלה לה' ר' יוסף ז"ל מוכ"פ שליך. —

מ ת ב פ ה

זה עופם הכתב השני מן החכם הנכבד ר' מושח הלוי ירושלים:

ירושלים הצנויה, ששם עלו צנתיים צנתי יה, כולם קדושים צני עליה, מהדרין מן
 המהדרין לרזן צדרי משה יום ולילה עוסקים צתורה שמה תושיה, מה לך איפא כי עלית
 כולך לבנות, צמך כשתילי זיתים סביצו לשולחתיך, עוקרין את הכטישות, ולשויות מדצרת
 גדולות, כס אלינו אחד מן המעדרה, מתהלך על השצנה, הושיא רוחו כל יקר דאתה
 עיני, ולא הכחיד דצרינו תחת לשונו, צקופה דרכו וסביצו נשערה מאוד ולחוס נלחם ורצ
 רצ חתדנו לשטא שצדנו, ולא מאלנו סמיתן להעציר כתימנו, כל שומע אלינו תילנה שתי
 אזינו מן גזרהו מאדם עלה אלינו כשופך דם, אמר כי לא על הקבלה יחיה אדם, ע"ז
 ידו סלצנות והכפשות תמוגנה, ההרים ימושו והגבעות תמוטנה, אצן מקיד תזעק וכפים
 מען יענה, הצנים אין לישאל, אם יודע אין לבולת אריאל, מי יעלה את שמואל, מי
 יתן וידצד עמדו פדנו מיכאל, למה תניאון את לצ העם, קראו לבדולס נועם, התורה
 והתורה אשר צהם יהבו לילה ויומם צשכנס וצקומם, זה חלקם מכל עמלם, נעדים וצקנים
 זהם שכלם, צתורה שצנע"ס החיקור, וצילי ככרים לא יספיקו, הן ארץ כשדים כזה העם לא
 היה, לא תתצלע חכמתם צחכמת הפלסופיא תורת ה' תמימה, יקדה היא מפנימים ונעימה,
 לא תחסר כל צה, לא מסך ה' צקדנה רוח עושים, צה נמחית אצן עושים, והעולה דרך
 נדמים ופזן בודה גדר אצנים, לא יהיח צת לאצרהם אצינו ולא צנים, על זאת תאצל הארץ
 העלתה

העלתה לוחה ותלעק בנפש מדה, מה מלאו צי עול צני כי רחקו מעלי הפשיטוני עדומה, את צבגי ואת מעילי, לא שמרו לפיהם מחוס, צמתג ורסן עדיו לבלום, אמי כלילת יומי, והם יתנו צי דופי, בוממים הכל עם השופי, קראתי למאהבי אוכלי לחמי ושתי מימי שמי ושקויי, הם ישטנו שוטני וריצו ריצי, ילא חתן מחופתו ורובה ירעה עדרו ומוריס צמוריס, ידברו משפטים יקחו תורה הקרוצים והרחוקים, מה העדות והחוקים, חזרו על כל המקראות ואין צולס יעדים תנאי, צחקנו אמתת המלאו ומעשיו הנפלאים, הצניחנו להתהלך צתוכנו ושם נוד הקדש והעטרה, כי כחד צחיים היא הדרך הישרה, להיותנו עם קדוש להתרחק מן העברה, זהו תכלית שלמתינו, וזו היא אמונתנו, לא יכחידנה איש מצני עמנו, ידענו כי בגאלו אבותינו בצכות נשים קדמוניות לרקניות, לא דרכו צדרכי החקירות, לא למדו חכמות עמוניות מואציות חתיות לידויות, ולא אצינו הזקן, און ומקר ותקו, לא לרה את צניו ואת צניו על החקירה, דק לעשות משפט ולדקה, סוף הדבר לא האמננו ולא ביתן הדבר להאמן כי כאשר הדבר צהקבל, כי כאשר דצדי יחיד שם יאהל, ואולי כשגבה שילא מלפני המעתיק, כפשו שמתהו ולא כמלך, קלאנו עליו הקדישה כהנא עמך, ועמך צל למכור כפט, אומרים לו מדוד לעמך, ה' יהיה צעזך יעמוד, על יד ימיך, ככפטך וכפש המתעלם צאהצתך הלא צספרתך, אחיך כמשה הלוי המכונה אשקפאט מלי'ש.

חת יבוא, צעל צעמינו, גדול מדצן שמו, אנודאן לרוב"ל י"ז.

מ ת ב פ ו

זה טופס הכתב השלישי:

דאינו והנה יד שלוחה וצו מגלת ספר ספר וספר, וספיר גזרתו הנותן אמרי שפר, דאינו והנה אופן אחד צלדן ודמות פניו פני אדם, חדש מואל כאלל מהשכל הרחק מאדו מאדם, דאינו והנה כולם מואל חואל מואל הלק עומך על קוטצ האמונה, שצט מיסוד ישור צמשא חותם צתצניות ואין קאה לתצורה, צן מלכיס צן מלכי קדם קודם לכל דבר צקדושה, מקדם צתקלות להקדים רפואה למכה אנושה, האצן הראשה! דאינוך מאז יואל לקראת נטק להשיצ מלחמתה של תורה שעה, צקלע וצאצן תקלע ולא תחטיא המטרה, תשלח צדקים וילכו לא יסורו צלכתם, תאזר זיקות ורשפי קנאות למצבעים אורחותם, ילאת ליטע עמך, קול ה' לעיר יקרא תושיה יראה שמך, לויית פקודיך צנת לרעך מרחוק, לעשות סיב לתורה ולשית חוק, פן יעשה דמן של נערים לחוק, נעדת חלנך ולצנת קנאות, לתורת ה' לצלות, וזה לך האות, והאות הראשון כשאנו על כפיס, קראנוהו אל עם ה' וצרכנוהו צמעל ידים, שמענו דצריך והחוינו להם קדה על אפיס. דאינו חפניך ועשינו להם השתחו' זה צפישוט ידים ורגלים, קצלנו הדצדים כהותן, כאלו נחקרה צצ"ד עדותן, אמרנו טוב להזהר מצוצי צעלי דאתן, ונשלוח ספרים אל שרי ראשי העם, צאנו אל עין משפט וכל קודש קדשים, כי אמרנו עליהם לתת סמנים על המכה, כי מו יחוש ומיליוחן חון משני מהם, כי תלא דצת הארץ לשמאה צקמייהם, קרצנו לפניהם כל תפלה וכל תחנה, לעצמינו נתנו תפלה, נתנו עוד כמה רעיות על המכה, ינקנו עליה כמה סמנין ולא דוככה, כמה לחשנו עליה ולא נשתנה לחיטת שרף, וצקצנו למדקה ולשוא לודף לרף, אמרנו הנכצדים ההם שוקטים על שמדיהם, פורשים ככפיס למעלה סוככים צכנפיהם, ואם חזקו דצדיהם עליהם, מה לנו ולהם, נציא עצמינו צכפל ורסן וכגדוד גדר, פן תנא סופה מן

סודר, לכן בזרנו עלינו ועל מולדתינו, להיות כל איש סודר צדו ותוכן לצמיח תתנו, לכל יתעסקו כאשר יתעסקו בו עממין, ולא יחוש העלמין לנכד צחמות חילוניות מומין, עד ינשא להעמיד צדורת ה' חזק ולא דווקא, ומלא כדורו צד ולחם ומזון, כדי שיכיר צדן קלא חילן לרם חלזון, ולא יתן צממתי התורה והדת דווקא, הלל לנו לדבר הזה עת חזן מובצל, השומע ישמע והחלל יחלל, וכן יאמרו המכבדים כי ידיו רמה, ועשיו שלל מדעת צכלל ברד והסכמה, לא כללנו צכלל צצועתינו וגדר הסכמתינו, צלתי אס בויתינו ואלמתינו, ועוד היום דאינו צבי עליה לוצטי חמה כשריון, אחווי חרצ חבורי כלי מלחמה וכל כלי מדין, מפורצלין כדור, ומדנדריס מרוב, וכמדומה לי לא שמעו הדנדריס על צורין, צאמדם פשטה בזרתינו גס על ספרי רמז'ס ז"ל איש אלהים ואלמן עליו הדיין, ואין כאמין כי יסופר ולא יאמן הדבר הזה, להמית לדיק עם רשע צחוטל ככבד כנצוה, חלילה לנו מדשע, להציא עלינו אשס ופשע, ומי ערצ לצו לבשת אל ספרי הרצ, ועמו ריצ רצ, מי שלח ידו צמשיה ה' וקנה מפשע רצ? ספריו ומאמריו קדושים הם ממעי אמן, וכל חכם לצ צהס יתעלם וינפנס כמן, יעמדם עטרה לו ויחצס צצממיס כי סס התורה שורה ותעודה נסמן, ומה דאו על ככה העומסיס עלינו דדריס אשר לא כן, הנודיס מלצס דבר לא יאות ולא יתכן, ואשר כן לצצו ידמה, נמשל כצהמות קדמה, והחושציס פרלנו על מורה הנכוכים פרץ, כצוכיס הם צאלץ, ומן הכדאה לעימיס כונת הככדיס בהס לקחורו /
דנדריס, כי יצואו עלינו צעקיפין ומשאים לנו כל הסדריס, ואחר זאת, מה לנו ולצרה האת, מי מנכיס ידו צין הרחייס, ומה ידרו עמנו אכטי שלומנו עד לחייס, הטוב אף כעיס, כי קדאנו עלינו מלא דועיס, וכי יאמרו כי חגן בצורהו מאדם ואנשי חיל מתולעיס, הטוב כי ימלאו עלינו, לאמר הזדנו צמעילה, ועשינו כמדורת אש כל הגולה, ועד מתי כדבר ודנדרינו אינס נשמעיס, מי נתן ענה ודבר הלום ויקרעו כנף ענתינו לי"צ קרעיס, מעתה אמן לנו עסק צהס כי לא על מכה אנושה תועיל לחישה, וכסס שקצלונו שר על הדרישה, כך נקצל שר על הפרישה, ואתס שרי ישראל העומדיס על הסקודיס, בולת הכותדות ודאשי העמודיס, ידענו צדיכס להפליא ענה ולהגדיל תושיה, עימיס להס לראות כל נאות וקולת נקיה, דעתכס וחכמתכס לעיני העמיס בלייה, ואס פחטאו כחוט השערה עליכס לשלס חק שלס מן העליה, לכן אור שכלכס עקן לא יכסנו, והוד משרתכס צכולת כהר לא תשטפנו, ועין החצה לא תשורנו, צצקשה מנכס לא תתורשות למחצליס לחצל, ואל נא תהי ענתכס כליץ נוצל, תנוח דעתכס והמתיקו סוד עם ישרו דוחכס וקחו צדיכס קו המדה, וקו ינטה על האפשר ולא על החפץ להעמידו על הנקודה, אלא עשו לכבוד מעלתכס זר זהס כציו, גרס מדון פן יאמר אויבי יכלתינו, ואתה אלוף לראש דבר על לצ אנשי הסס בצורי חיל דוד חמודות, ותעצור לפניכס כוס שלומות כוס גשורות, ענת שלום תהיה צייכס ויקצעו צהס מסמדות, וכתתו חרצותיכס לאתיס וחתימותיכס לממדות וסס הכדנדריס נושאי ארון צדיתך, שומרי משמרת אהבתך,

ששת בר שלתיאל בר יצחק, יעקב בר שלתיאל בר יצחק.

חתימה, כסא כנח וצת המלוכה, בזע הדוד ונפש צרבה, השוע הכננד שוע יקר וספיר השוע הנעלה החכם ר' אבא מדי בר משה בר יוסף.

ס כ ת ב פ ז

זה עופס הכתב הרציעי:

לח לח לח, מה מלת עליך מרן על פני מרן, חכמך שופטיך, שרך יועליך עלו
 אודות שורות, ה'ו נעשה תורה שתי תורות, מי זולתך ילחס מלחמתה, מי בעמיד אותה
 על מתכונתה, השיב המנגדים המתריסים כנגדה, מי תקיים לבלתי יחטיא איש ממנה
 כחוט השערה, מי ענך והשיב לקבל אור מערבי, מי חשך לבל יהל את ערבו, מי פתח
 שדשה עלי מים, מי הכינה וחקרה תחת השמים, מי גלה צמלפונה כמה עינים? צטרם
 תכין סודותיך שם רננים גדולים נחתיים, לא נכשלים צדצר הלכה ולא חתיים, לדעת מה יעשה
 יודיעו לעתים, רוח סועה מסערן מצערים צאפנו, רוח קמתן צשמך המתצרך אותנו
 ית' צשמך מפתח הכדיצות חכמה צידך כיתן, הצא למלא כרסו ממנה פותח כיון, רק
 יעלה לראש ולקצין, לא יהא כשומר הצא לקצין, ילא לך שם צגויים פי ה' יקצנו, צרך יצרכנו
 גם קוצ לא יקצנו, עתה כמעט רבע, צקירות לצצ היכלך כראה לי כנגע, אחר הספור
 אשר ספרתי ק"ק תפארתך לאגודה אחת, לקול רעש צצורתך יחת, לצ חזק כצפורן שמיר
 אל השמועה כי צא התם ימס, צלאותי קודש ונלא מדמס, צאו בוים אשר לא מצריתיה
 צנחלתה, יראוי שרעפי פן ילא בן מתחת הפעיש ויצער מדורות, כי אם יחטא איש לרעהו
 ורצצה צו כל האלות להלאותו, יצך לאלהי מדוס ולא יצבור צריתו, גם לא מלאו לכך
 נחת ידים, יתעצרו אתם שלומי אחוי ישראל אנשי הצויים, ואם צגידי ושועי ויתד האזילים
 אשר קדחתם לה' אלהיכם, תנו מקוס לשלוס, ואם כת אחת חותמת, ויד כת אחת
 חוסמת, הסידו מעתה מלצכס החתימה אשר צקסתם, א"ב איפא אם מקוס לשלוס לא
 הכתסם, דלת פתוחה אליו מעצה עליה לא ינע איש ולא זע, מכתצה בללה צזיע, גם
 כיתן ענתי צצמתי, יען כי טוב הצצר להסתיר, ואם הטיתם דרכם ימין ושאל, זאת
 צתורה ההולכת למול, ידענו שכנגדכם אנשים חכמים גדולים וידועים, ואם לא יתדלו
 צשעת כעסם צצבור האף והחימה, ידחלו הליכתם צחמה, יתנו לה ויתקו את אשר צצר
 עשהו, יצחנו העוב אשר צמדנו ואשר צחרתם ויהללוה, אפס כי לא תהיה תפארתם כי
 יהיו לעצד אחד כאשר ידענו, כן נשמע קול הסכמתיו למרחוק, אשר לצלי חוק, אף
 צאזינו שזענו פעמים רבות, כי יענו אמן אחד דצר מורנו הצד הגדול ר' שלמה י"ן,
 דלמי כתמי ענתי צפאת מטה תילרי הזמן, עד שאשז מכתב אליכם, וימלך לצצי עלי
 לכתוב אליכם המעט הזה, כי יראתי פן אהיה צעייכם כאשם, ולמי כל הכבוד מעלתם
 כמלא קצב תחת סדקית, אף כי ידעתי שאין דצדיכם לדיכים חזוק, וכל מה שאוכל לעלות
 צכתצי נכתב ונחתם צצפר השלוח אל ק"ק קהלכם, ואני צא על החתום, ועוד כי היכי
 דלמעני לי מכשורא שיצא, ואינה עמכס צזה ורצא, ואלהי אמן אל שדי יתן לכם רחמים
 להתקדש צתורה הקצלה למדי, עד שיצלו שפתותיכם מלומד די, למשמעתינו יהיו סדים,
 כל ישראל כאחד חצדים, כותב כחפו נאמן צריתכם, לשון תהלתכם, כנסף אליכם מאורני
 כל כלי המדה.

שלמה גרסיאן .

חתימה, הפעיש החזק, החכם הנכבד, השוע הנעלה, סוא אנדוראן דלוגיל, הגודה
 והצניה, דזון לס כצלתמה, החכם הנכבד השוע הנעלה אשתרוק דלוגיל.

מכתב פ ט

זה טופס הכתב החמישי.

ה' עמך בצור החיל, ראש למערכות אלה איש חיל, מביד מראש ונדעה חפזיך
 חפזי שמים, מלפנים ונאמר לך למעשיך בדבר שפתים, פועל לך לפעולך ידים, הן
 הכית לך ויוצו מים, מתך ירדו מחוקקים, יאורי ישראל להקים, מלדיקי הרצים לבדור
 להם בך לתורה ולמורה ולחוקים, ואלה תתן ותן כמתן, אל נערי בני ישראל האמונים
 אל חיק אמן, לא יעשו כונים, בצפרי היונים, ובני ליון היקדים לא יתעבדו עם השונים,
 יעלו תורת חסד על לשונם, למועד מועדים אל דרך הבוים לא יחזו ימים על ימים,
 רצים העידו על חקירת עדותן, כי יש צלמים אנשים משחיתים לחלתן, תשמדים הצלי
 שוא שוא תהיה תמורתן, כל זאת צאתנו ולא שמנו לז אל הדברים בגחלתן, אמרנו מי
 אנו ומי ציתנו כי יעלה בתחלה בדחוק מקום ממקום גדולים, יורש עזר יעזר תורה
 ובדולה, אם כך אמרו לחזו הכשורת והחולה, זאת היתה הסכמתנו, וצעה סלקנו
 ידנו, יען אשר קמו אנשי המלצה, אם קנאתם תצער צם ולא תתנו צדיתם מלצה,
 יקראו צקול גדול העת לכס לשנת צדיתכם ספונים, מה זו שתיקה? למה תהיו אחרונים?
 עלו והלליחו ועשו סוב לנדרים, צפני הנעדים מדעת נצעדים, הדימו מנשול מדרך
 העם מברד מיוחד וכולל, למה יהיה צעיכום שם שמים מתחלל, אחרי שמענו כמה
 תלונות, גם כי ירדו רבים נכזרים תפלות ותחנונות, לא אמרו דרון צקשנו ולא קראנו,
 אלא החפץ למדנו, אך צעיון וצקידה רבה הסכמתנו על דברנו ודרישתנו, כי טוב לנו
 להסיע אפרוחים מאהבת הלמוד צחכמות העזע והאלהות, פן ימשכו הרעות אחר טבע
 המליחות, עד צואם אל ארץ נושפת, הוא הזמן המובצל אז יאמרו רבץ הם שנת, ולא
 כללנו בתקנותינו, זולתי צני קהלינו והכלים אלינו, וכל הרואה לסמוך יצוא ויסמוך לעוז
 צעינו, ואז יעשה לנו האלהים וילכו לפניו, העל זה יחקרנו שומע, או יקלענו בצדני
 הקלע? מה עשינו עתה ולמה יחייצנו אשם תלוי, על העשו צתוך המחינות החתום
 הגלוי, אל דעותינו לא טובה העצה, ולא זאת הדרך המציאה לבדור את הפרצה, גם
 על האמור כי כונתי היתה לנעול דלת צפני ספרי הרצ ז"ל קדוש ישראל, או המחשבה
 היתה למוע העמוד באחד ממאמריו הקדושים, חלילה לנו וחס ליה לזרעים לדצהתנא,
 לא כן כתבו ומי הוא זה מלאו לצו לצא אל בן נעול, ואיזה דרך יפתנו ליגע צכפות
 המנעול, ולא ישתחוה צאימה ציראה וצכוד ראש, אכחנו ואצותינו עשינו מדברותיו למכתיו
 רטיה, דעת שפתנו חתול לחוק הפלע והכויה, צזאת יתהלל המתהלל כי יצא צחזיונו,
 או ישיילנו האלהים להצין צביונו, אף כי אמרנו צהסכמה אין צמשמעות, זולת דרך
 קציעות, ואיש תשכיל דודם צספדי הרצ, ינטרך צחכמות ההס לצאל ספקותיו, הדשות
 צידו לעיין צהס צשעתן, כי לא היתה מהו תניעת השומעים, שפטו כל למי התלונה
 לנו או למוכיחנו? מהיטיא הכונה, האתנס שמענו עמים ידעו עדת ישראל ויהודה, על
 הרועים את העם צינה והשכל לצשנו קנאות, אל הנשמע אלינו חדרנו על שדי קדש שדי
 צנאות, מי ימלל ראשי אלפי ישראל חלקן לשמים יעשו לתורה מנאות, כי יכסס ראשיהם
 החזים או מי עלם עיניהם ולא יצואו לראות, פן יצולע לעם קודש וישראל לחזולים,
 תחת היותם קודש הלולים, הנשא ראש כי ישמע קול מחלוקת צהמוכנו, או נטיש כי
 דברו אויבים צשער ויתנו דופי צתורתנו, אז יאמרו אם כך צמקוס חכמה, מה יעשו

שדשי הכוף ושדשי השקמה? שמעוני בני הימיני, הימן וכלכל ועדיכו העגמי, דרשו שלום העידי העיירו ועורדו את האהבה, אל לא תהי צקהל דב ועלום איבה ומריבה, צקשו לדק צקשו ענוה, הביאו ענה תקדשו חפלו זה, הזהרו צנינון פן יעלו גחלי אש מלא חפנים, החפץ הטוב יבצנו וגם יאן צו מים, אך אש אתה לו שמעני אחי, אל יסיתך אחי ואמוד לנפשך שחי, ומי כהחכם יודע להשנית ריב ומחלוקת, ולא יעלה כבודו על שמו אל השוקת? יה יושיעכם ואל כל צית ישראל, יתן עוז לכולכם וענת מלאכו ישלים לחסות תחת כנפיו וללו, כלצצכם וכלב המתנשא לאחד אצותי אצותיכם, מתפאר בזרעכם ושמכם, אחוז צחצחי צדיתכם, לשון תהלתכם נחפו לעזודתכם.

הכותב בנפוש וידא"ל.

חתימה, שר לנא ה' סיני ועוקד הרים המעולה, תצחד הגולה, השוע הנעלה, אשתרוק דלונג"ל בוגפ"שליד.

מ כ ת ב פ ט

הכתב הששי מן הרב הגדול י"ן שצדללוונה, וזה טופס הכתב:

הכל היום יחדוש החודש לזרוע, הלעולמים מוכיח בשער יחסוף זרוע, ינפף כלפור יחשוז וינפור, לאחד עת לתפור, ועת לקרוע המלכי ישפר, לקום צשפרפר, ליתן אל חני שופר, והעם לא נזהר יאמר ענתך תופר, לא נאמן כי יסופר, הטובים אכחנו מן הנביאים, כמה נביאים נצאו כערפים כלצאים, כמה אריות הדיחום מדחי אל דחי, ואל שופט ישראל הכו על הלחי, ואמנם האמת שרשו פתוח עלי מים, אש יתמהמה חכה לו יום או יומים, האמת באמת כל מצקו ימלאוהו שהכל מסייעין למלכת שמים, ואש צשמים סהדי ועדי צמדומים, צהרימי קולי ואקרא את הקדיאה הזאת צאזייהם, והתנפלתי כימים אשר התנפלתי לפניהם, אש לכצורי עשיתי ולהשתדר עליהם, דק לכצור התורה פן יהרסו הנעדים אליה לראות ויהרסו את גדרם הצנויה והגזרה, ולקדוש ישראל ולאצותיהם הקדושים קנאתי קנאה גדולה, קנאתי צנעדים ההוללים והנצאתי ואמרתי גדוליהם יקנאו ויעצרו בלולים מן הארץ, מן אולת קסורה צלצ נער תפרון פרץ על פני פרץ, ודאיתי ענה צנעדה צעיניהם, לחמלה על הצחורים צחוריהם, ונעדים לא הביעו אל אצותיהם הקדושים, ראשי בני ישראל כולם אנשים, מעשיהם ופועל ידיהם קודש קדשים, עסקיהם כל ימיהם צתורתם ימיהם ולילותיהם, ורבים מהם צמלאכי עליון עונשים ומכים צלשון, כיורה צאצנים צין הדצקים וצין השריון, דצריהם כנחלי אש וחרב וחנית, צתורתם ולא צחכמת היוימת, ועתה מה דמות ערכו להם, מי מקדושים אשר צארץ ידמו אליהם, אל מי ידמו דצריהם וישו? מי זה ואי זה מחכמיהם לדמות אליהם יקנו, אלה עשו תורתם והלליחו, ולא לעקוד כח זנותם הביחו, ואמי מה אש ישתמש כדדוף אחר שדרה ולא צחכמה, ואש צעקיפין צערמה, לא לאדם אשפות ליתן להם את החשצון, דינן מסוד לדבון, מכיד הכל להכרעת הקלצון, ואש על המוכיחים יחסצו דע, איך דצר מעצודתם נגדע, המצין הכל יצר המחשצות, הוא ידין על כל קדוצות כונת הלצצות, ולמחזיקים צמה שמקוצל מכל ישראל, איך ולמה ישאל השואל, אך לאשר יאן מפני חדש תוליו, ודצרים לא שערס אצותיכם צידם יצאו, עליהם יתמה לצ ונותנין מקום לכל צאי עולם, ואמנם אכחנו פה ודאיש על המחלוקת, כי דאיונה הולכת

ודולקת, וזן הנעדים חורקת, ולכנו תחת האהבה אין רץ אל השוקת, צקשו למנוע ממנו שלוחנו, תלכת עיר זרפת ואל בלות החל הזה אשר צספרד אשר סניצותינו, אמרנו נשמע אליהם לדבר הזה, כמה צימיהם מזה צן מזה, אולי צזה תצוהבו עובה, וצרוח נדיבה יכצו להצה, פן אש המחלוקת תצבה, תצער ואין מצבה, וצאמת ידענו כי כצד נשמעו הצדדים ככל מלכות ארגון ונבאר"ה וקשטיל"יא, ודצים מהם מגדוליהם עררו עלינו, וצשמעם יתמהו, ויאמרו מיום בלות הארץ לא נהיה כמוהו, אף אס ויסיפו לו חק עקן צהלה, ונצוא אל הסוגר דלתים צפני התקלה, למה תסיתם לעשות עוד סמיכות למצובה? ולא ידענו מה זו סמיכה, ולמה יקללו נפש צדקה, הצאים לשמור צניהם מהתהלך על הצצכה? הלא עובה היתה השתיקה, מלצא צצוע נעווה וציד רמה וחזקה, ומי ישמע להם לדבר הזה, הכזה יאמרו צחווה כל נציא וכל חווה, צדצדים האלה לא נודע ולא יהיו לעד, והאלהים יכפר צעד, ואשר הצפיונו עלינו דצדים לשצר את האזניים, ולצמא את העינים, כי דצדנו צדצ הגדול רמב"ם ז"ל וצפריו, תמהנו מאוד על האנשים חכמים וידועים לצצטיהם, איך לא חסו על כצודם מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם, כתצנו יוכיח כי כל אצני דצדינו על דצדיו הצענו, ויסודתו מיסוד אצרתינו לנו נשמעו, דרשו מעל צפריו ותדאו ותדעו, חלילה לנו לא אצותינו ולא מהצצותינו צזה תעו, עקצותינו לא צספרינו נודעו, מי יתן אצרי תורתו וחסדיו ילכו ויעשו ונושעו, לא לספר צסם כצודו הצד, אף ללכת אצדיו, צדקדוקי מצותיו, ולשמור משמרת תודותיו, ולערצ שאר צפרים עם צפריו, אשר לא מצדיתנו ולא צאו צצעדיו, לחיך דצים לא יערצ, ואס יעלה עמהם ערצ רצ, אנחנו שמענו צחסידותו ותורתו ותפלתו ותפיליו וצפריו מוכיחים עליו, ומי למלחמה עלה עליו? אין זה כ"א להדיק השומעים הנבגים אל ה' ויתקדשו, לפתוח אצני השומעים אל הכתות כי על בצ צפרי הצד יחרשו, וכתצינו יתנו עיקיהן ויזקרו, ומי יתן צספר ויוחקו, ויורה דרכו האמת הכל ישמעו ויאמרו אמת, ואשר עשה מישראל שהקריצ הריצ לפני מלך וצדים, כמה דצדנו צאצני כל שומע אדים, צעיני כל קהל ישראל כעוקר הרים, כמעט תצקע הארץ לקולס, וידעשו הספים ומוסדי עולס, ולא עליהם לצד העוה דק להסיר את העטרה והגולה, והרעיש את הגולה כולה, ועצתו תופר לא תקום ולא תהיה, ודצד אליהנו יקום לעולס, ופועל ידכם לפניכם ינעם ויקימכם ה' לו לעולס, ויעצור מלכם לפניכם וי' דצאשם, כנפש נאמן למעלתכם, תקים הלין צין עיניו משרתכם,

הכותב, שלמה ן אדרת.

זוה לך האות כי מעשיכם לרוים לפני ה' לצאות, הקרה הוא ית' לפנינו תצוצת שאלה לרבינו האי, שאל ממנו הכניך ר' שמואל הלוי, אס מותד להתעסק צאותן החכמות, והשיצ הוא ז"ל:

מכתב צ

"תיקון הגוף ומישור הנהגת האדם הוא העסק צמשנה וצתלמוד, ואשר טוצ לישראל למוד התורה יועיל לעצמו ולחכמים שכתותו ויועיל לעמי הארץ כי ימשכס לדרכי התורה והמצוה, ואשר יסיר לצו מזה ויתעסק צדצדים בהם, יסיר מעליו עול תורה ויראת שמים ויפסיד צאותן הענינים, כי השליך מעליו כל דצדי תורה לגמרי, ומצאת ההסרה יארע לאדם

לאדם שיצא דעתו עד שלא יחוש לענינת התפלה, אבל אשר ייחסו עמנו לתורה וליראת
שמים, ולא להם מזה כי ייחגרו כל ההמון לאחרית עוז בלא פקפוק, ולא ישימו שום ספק
בהק"צה, ואם תראה אותן בני אדם המתעסקים בחכמות יאמרו לך כי הוא דרך סלולה
וצזה ישיגו ידיעת הצדקה ית', לא תאצה להם, ודע כי יכזבו לך באמת, ולא תמלא יראת
חטא ועגובה וטהרה וקדושה, אלא באותן המתעסקים במשנה ובתלמוד, עכ"ל,

חתימה, חכם חדשים, ונכון לחשים, וקודש קדשים, השוע הנעלה והגדול, מצנן
עוז ומגדול, אנדוראן דלונ"ל מונפ"שליד יעזרהו האל.

מכתב צא

מפני שהייתי קלת המתנגדים עמדו על פסק דין האדר"כה, אמרו כי הרצ וצית
דינו נוגעים בהודאתם, הנה שלחתי לחכמי הארץ הגדולים, ולא מפני שדברי הרצ וצית
דינו לריכין חזוק, אלא כדי שלא יהיה פתחון פה לנעל דין לחלוק, ומפני שאמרת כי
כבודו לרחוקים יותר מלקרובים, שלחתי לדברי ארץ ויניזי"ה היא קלה ארץ פרדני"נלה,
וזה טופס תשובתם הדמה:

זה הכתב תשובה אלי מן החכם המוצהק ר' מרדכי בר יצחק הרר בקרפאנט"ר:

קול שאין מעור קול מהיכל קול זופים נשאו קול כקול מים רבים כקול שדי, גזון
החיל שדי המעלה מנלחים על מלכות צית אדני, לדביר ולהיכל לתקן שם את ארון הצדית
כושאי כלי אדני, עורכים מערכה אלה לקראת אלה לכל צהם חיי עולם, זה אומר לה'
אני, שאלתי לנתונות עולם איזה הדרך הטוב לזא אל הקודש פנימה, שמה כצן אמוץ
מזיו אמוץ עין לא ראתה, וסם לחם אצידים אוכל, וזה יקרא צהם יעקב, לא זו הדרך
יחלק אור, ויחלק עליהם לילה, ההולכים על דרכי תוכן הקודש יקרא לה תנלחו זה,
הלא כה דברי כאש כאום הבצר לאיתאל לאיתאל ואוכל, בצודים המה ומרי כפש איש על
דעהו יתוכח, כאשר יחשוב אשר חטא על הכפש ירונו המערכה, צועם ילעדו ארץ צנעדס
צישיומו, פניהם כמדאה הלפידים, קול דצדיהם כקול המון, ארץ דעשה ואף שמים,
ויעל עשן העיר השמים, כי נסקה כאש חמתם ותיקד עד לחרבה, וצערה ואין מנצה,
חזקו דצדיהם עתקו גם בצדו חיל, וכדוצא קרא צחיל, יחדישו השומעים ויתמהו העורדים,
קול שופר תרועת מלחמה במחנה העצרים, עצרו עצרו צעעדים, תחון תשכל חרצ לשונם
ומחדרים, ישלחו איש לקראת דעהו לעשות מחשבתו כלה, כי יחטא איש לדעהו וכשא לו
אלה, הדור! אהם ראו אלה ואלה דצדי אלהים חיים, וכל כת מחשבותיה נשקפות לדצרים
כחיים, אך לזאת תזילנה אזנים, וכל דרכים תלכנה מים, אשר צעון הדוד כפקדה
חצילת חבל כציאים דשומת התורה חותמת, כפרדו העלים ונחלקה התיומת, צלצ ולז
ידצרו חצודות חצודות, ונעשה תורה כשתי תודות, העל זאת ידון כל הדוים צעשות
השלמים פלי החכמה קטיגור, ולהחטיף כונת האמת זולתם מי בוד יגוד, ואיך ולמה
ירח כצודם אשר מעולם צשמי מעלתם יקר הולך כאשר צאור העליון עליו יאלל, עתה
קרב לראש התנין המצוכה ונראה מהלכו ככל, החשיכו אור הלצנות, כי יחפזו קרבות,
החרימו עליו פי חכמתם, ותבי אלה צינותם, דעשה הארץ לקולס ותדעד, ה' הטוב
יכפר צעד, ואתה מגדל ערר עופל צת ליון עדיך תאתה וצאתה הממשלה הראשונה,
עומד לה למחסה ולמעוז להחזיר עטרת התורה ליושנה, ומקוה תעשו צין החומותים

למי הצרכה הישנה תאז דצריך נבלו לאזני וללו משמוע, וללתי ציון תזולת החדרה וכנוע
עזי יער מפני רוח לצזי ינוע, האמנם אס המחלוקת לשם שמים, מן הכרעה שלא הרגישו
שרי הכזאות נקוי הדעת שצירושלים, מן מה יעשו באחריתה ולא חלו צה ידים, ועתה
מה לי לקרעה לקרע רצי התצונה, השקולים כסנהדרי גדולה וקטנה, כי אותי קראת
מנן וננה, לעלות ההרה להכניס ראשי ציניהם ההרים הבדולים ששקול דעתי, ונותת
למי שמת דתינו בגלתי, או שמת אשך ושהיה צכוד מעלתכם ושדי תהלתכם המקודש,
כנן צכוד שעלה לאי ונעלם ממנו מקום המקדש, ואולי חשב השלם דצד ענה צמטמונים
תחפשו, כי צדו הימים תמלאו, באמת כי נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צארן כל
צו על לא עקר דצד הזה, הלא צימים הראשונים צהיות אש המחלוקת נשקה בכל בלות
החל הזה, צערה האש הגדולה על דצד הבלות הדור מפורסם הדע לצא צדמים,
מכניס שלי צעלי הדעות מקצף צעלי תורה השלמים, חשצו האנשים ספרי הדצ לשדש,
לצלתי לכת לפניו להאיר עמודי האש, הסתירו ענה צמחש עינים, להסתיר האור
שצצא צכף ידים, אשד המליצו ה' לחיותנו מעוצ השלימות תהפלת קבלות, ותוקף
הבלות, והחדרנו כל מעיין צו לעולם, והמחזיק צהם חצלו ירתק לעולם, צעל תכלית
נצח עולם ועד שאין לה הפסק, והעומדים השדדים גדולי הדורות דצותינו, ואמרו הכו
שצצט לשונות דצני צרפת תאנשי בלותינו, וכל אשד איפור האמת צירו יד, והשיצו להם
האמנם עד שולייטולה ההוללה בלות ירושלים אשד צספרד, אך עתה מה ראו על ככה
ואלה וקללה אינכה תתנה הר צני קודש, אשד מעולם ה' צס סיני צקודש, וצאמת
ראוים היינו כל חדר דצדו אלהים, צדלותנו כי דעשה הארץ ותהי לחדרת אלהים,
להתקצן ולהתאמן ולכס לעלות, לדצד דצני שלום ואדוכה למכה להעלות, לא להכריע
צכתצ דעת לסותרו, כי חמה יהיה לקש את דצדו, ומזה עמדתי כי כצד שלחתי אליך זה
פעמים, אך אמנם אחר נודע לכל כונתך הרצויה לשמים, אמרתי מן תיחס הדצד אלי
ואש צעלתיים, נזית נבד ומורה! ונמשכתי אחרי לזוך, וצאתי צכפל דסכך, והנני
אומר מה שלצי רואה ודעתי בותרת, האמת צדאש הומיות תקדע על בפי מדומי קרת,
שאין העשוי ברצלוונה תפארת ישראל, דצד ראוי עליו להכריז נבד הכעדים ונבד הסכמתם,
אשד לכצוד אלהי ישראל ולכצוד תורתו שמו מגמתם, לא הפריצו על המדות ולא
הפליגו צמעשים, כי צאמונה הס עושים, עטרות לחכמה ולתורה, תהיינה לצני ולכצוד
ולנפירת תפארה, צדאש נערי ישראל יכונן להשיגה עם ההשתמשות, ולחיות את האלהים
צעסקי הילדת והשחרות, העת אשד העולם נתן צלצם תהשיאס יוס יוס ולא יודס,
ועכ"פ קדמה להס ממשצת הזמן למחשצת המקום וכונת הדצדים, שלימי מה שראית
צכתצ חכמי ברצלוונה עיר תהלה סופריה ומחוקקיה, לא פשעה יד הסכמתם על זולת
העצב והאלהות כל ת"ש, אלא ליתרון הכשר חכמה צדיעת ספרי הדצד וספרי הלמודיות
ותכונת הגבילים, כל זה וכל שהוא ממינו אינו נכנס לבדדים, ומי יתן צשעור הזה מן
השנים יגיע האדם אל יד אלו הישרות, שהן המפתחות הפותחות שערי צתי הפלסופיה
הראשונה ושניה, עם מה שמתערך לאדם צמה שהוא אדם צעל דת האקוד והמועד החייב
והנצחי על דך הקוד על מי שיסנה ההלכות, ואומר אני שאלו על ספרי הדצ צפידוס
הסכימו כן, לא נטה אשורס מני הדרך, אצל היה זה כצוד הדצ וספריו כדי שיצני
דצניו על שדשיהם, שלא חוצרו המאמרים ההס אלא למי שמתפלסף וחוקר החכמות כולם

ומצואך

ותנולד מתוך הדברים שהסכמת הגדולים ההם מסכמת עם כונת התורה ודברי רז"ל
השלמים, שכן מנינו להם שהעירו זמניעת הנמלאים צרתיחת העזע והמיינו, מלמוד
זמנעה דלאשית וזמנעה מלכזה, שהם החכמות הנזכרות בדברי הגדולים ההם, כתשבות
האיש אל הרואה ללמדו להצין צמדכזה"אחתי לא קשא! ,, ועוד הסתרים אלו הענינים
מהמון התלמידים וכ"ם מהמון העם, באמרם אין דורשין זמנעה דלאשית בשנים ולא
צמדכזה ביחיד, אלא אם היה חכם מצין מדעתו מוסדין לו דאשי פרקים, וגדולה מזו
מנינו להם ז"ל הזהרה למנוע הנערים צתחלת למודם לעשות היקש ומופת, כמו שפירש
הבאון ז"ל על אמרם ונעבו בניכם מן ההגיון, והעעם פן צהעתקתם מזה אל דברי התורה
והקצלה ההולכות למול, ישונו ולא יפנו על ימין או על שמאל, ולא תהיה הקצלה אלא
על ימין, ודרך ישרה לזרע המאמין, הישירו כאלה צחורי ישראל שלא יהיו נצעדים מדעת
לעקוד ארזים מגן אלהים ולעעת הקסואים והדלעת, וכדן דרך הרב מורה צדק ושער
הדרכים האלה, ואמר שאין ראוי לעייל צפרדם הזה אלא למי שמלא כדקו לחם וכשר
ואמר צהיות הדברים האלה צלתי מותרים לצני אדם כולם, ואמר עוד וזו היא הסנה
דצברה תורה כלשון צני אדם, צהיותה מכוונת להתחיל צה, ורוח מלא מאלה בכל ספרינו,
וצאמת לריכים אנו לשמור את נפשותינו מאוד, פן נשכח דברי הגדלים האלה אשר העירונו
עליהם רז"ל, וראוי שנקוד על צחינת הצנים והאנשים שתידי להם ללמוד צאלו העמוקות
אם נשלמו להם ההקדמות הנריכות צכדי שיעשו צנים לה', ותהיינה הנפשות קצועות
צאמונת אצינו וצתורת משה רבינו הקדושה, לצלתי ידח ממנו נדח נעעה צשרש מן
השרשים, ויציאנו ההרגל והלמוד לחלוק על הכונה האלהית צסודות התורה, ולסתור
פכה תפנותיה צנטותה אל עצעו אל מה שהורגל צו, ויאהצבו וישמרהו ויתרחק מזולתו, אצל
לדין המעיין צהגיעו אל אלו המקומות דני ההכנה, שיהיה מי שיועד לצחון צדרכי
הפלסוף מה שיראה צעל דת וישליך זולתו, כמו שעשו האנדלוסים מאנשי אומתינו השלמים
צהחזיקם דברי הפלסופיא והכריעו אותם צצחינת אמתתם, על דברי המדברים שלא
החזיקו צהם צמה ססותד פנת הדת כמ"ס הרב הטורה צספרו, ומעתה יתצאר עונת
הצגחת מודנו הרב צצצקלר"ה וסיעת החכמים אשר שם צמה שעשו, ותנח דעתם שאין
הקור יתום שהם שרויים צתוכו, למלמו ודקדקו דקדוק אחר דקדוק צכל אלה, לצל יפול
משערת דאשי מצקשי השלימות ארצה, תאות בצעות עולם התאוו להם, וגבול צבלו
דאשונים הגבילו צגבילותיהם, ואין יעלה על הדעת להסכים כנגד הסכמתם על מה
שיראה להתנהב צגדלים דצות צדברים האלה, ומי שראה את צנו צצצעו עוצע ציס
האולת מפאת זה החרם לא יוכל לפרוש חרם חלילה לא תלא כזאת צישראל, וכ"ם להתיר
כל חצורי הבוים צעלי הדתות, אשר אין ספק שכל כת מהן תעיין צקיום דעותיה אשר
בלו עליהם, ומקרא עומד וזווח"אל לך הבוים אל תלמדו, וקרוצ אדם לומר שאפילו
יש צחרם לשון שצועה חמורה אין כאן חרם ושצועה כלל אפילו קל מי שקצלה ואז"ל על
המאמינים, שכן אנו אומרים לענין שצועה למי שצצע ואין דעתו שיש צצצועתו צטול
מזוה, דלא חלה שצועה עליה כלל וכלל, דהאי דקאמרי דצנן לענין צצעונים כיון דקאמרי
מארץ רחוקה צאנו ולא צאו לא חיילא שצועה עלייהו, והאי דלא קטיילנהו? מפני חלול
השם, לאו למימרא דהתם איכא צטול מזוה דלא תחיה כל נשמה ועמעמ דאמרינן להו
מארץ רחוקה וגו', דהוה ליה שצועה צעעותא צלאו הכי, כיון דצצענא דאשצנע לא

סלקא

סלקא דעתייהו דאית צה צטול מזוה חיילא שצועה, ושמעית מינה דכל כי האי גוונא חיילא שצועה עליה כמו שהציונו קלת החכמים, ליכא למימר הכי דא"כ משכחת לה שצועה דחיילא על דגד מזוה, דהוה לכו נשצעין לזטל את המזוה, ולא היינו לריכין לטעמא דשצועת טעות אלא היינו טעמא דאנטרטיכיון לרצון להאי טעמא, כיון דקאמדי לשם ה' צאנו קצלו תשועה עלייהו, וליכא למימר צהאי גוונא מזוה לא תחיה כל נשמה, אלא הרשות צידס להמית ולהחיות, וכדאמר צספוי: למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות, הא למדת שאס עשו תשועה איין נשאלין, וקרוצים הדצדים להיות שוין, שכן יש צעיקר חרס זה צטול מזוה עשה של צטול תורה, וגדולה מזו נוגעת עד היסוד כמו שילא מתוך הדצדים למי שישכיל, אלא כיון דחיישי ליה קלת החכמים להאי סצדא, איין נמי יחוש לה, ולרווחא דמלתא אנו מודים כי לריך להתיר כל כיוצא בזה, וכצד התצטרך מזה השעור מה שזויתנו להעמידך צו על דעתינו מענין האדרכה, ואמת הדגד לפני כל יודע דת ודין. ועתה שמעונו הסד הבדול את אשר אומר לקוס על נדיצות, לשצת מדיצ ולשנות כשוצצ מדיצות, לקרוא דרור השלום, לצלתי יכשל העם ולך שלום, דצד נא על אלה אל כל שוגב צדתינו, ואל יתעל צשרינו, לצלתי יתנו יך להחזיק צמחוקת דאשי העדה והנשיאים, ואל תצוא שמש תהלה על הכציאים, אשר שלחס ה' להסיר ולהיטיר עיר או חני פלך, הלא דצדיהם ייעצו עם היסד הולך, ודצד איין להס עם זולתם, כמו שהתנללו צכתציהם וצלשונותם, כתתחדצותיהם לאתי האמונה, וחכיתותיהם למזמרות התצונה, השציוו שאון גלים ויס המצוכות מועפו ישתוק, ולא יאמר צכס אלא אלה לה' שלא ליתן פתחון פה לצעל דיון לחלוק, התיירו האסורים מעל דיוס, לתת כבוד לה' אלהי השמים, לכל יפרון פרן צעמו ולא תהיה אשמה עליכם, והיה זה שלום כי יצא צאדלכס, אמת ומשפט שפטו צשעריכם, כן יאמר אליהם, יקס דצרו הטוצ צכס וצלאלאיכם, ויקרא לכס עם הקודש גאולי ה', ולך יקרא דרושה עיר לא נעזזה, דורש שלום העיר מאת ה' אל עולם, משתחוה מרחוק מול כסא מעלתך, מתפאר צחצרתך מתנשא צמשדתך.

מדרכי בר יצחק צבי ז"ל.

חתימה, הנכצד השוע הנעלה, חר' אבא מרי ז"ן, פרי לדיק יסור עולם עין החיים, החכס הנכצד חר' משה פרי ללדיק החכס הנשיא המוצהק הרב יוסף ז"ל.

מ כ ת ב צ ב

זאת התשובה השיצ לו החכס ר' אברהם בר יצחק דקרפ"נ נטרין המכונה דון אברהם דמונ'פשליד :

אס קטן אתה צעיניך, מדאשי ישראל מגדולי חכמיהם אתה, והאלהים יודע וישראל הוא ידע, כי לא מהיותי צן לשמוע מוצל שפתיך כתעללתי לקיים מזויתך, אך הלאני דלותי נוסח כתצס ע"י שלוחם, התיירו מה שעלה על רוחם, והחדימו שלא ימנע איש מללמד את צנו חכמת האלהות, מן הספרים המחווצדים מכל האומות, וצהיות הדצד ידוע שכל מחצד ספר צעינין האלהות, מחצד לפי דעתו ואמונתו איין צלתו, נתדשלו ידי ולא יכולתי להפיק לרוכך, וגם לא היה לי כח לכתוב אליהם כפי הרצון מפני היד התקופה עלינו, הסכימה עמהם לפי דעתם לטוב לנו ולחיותנו, ומעתה הכל מצואל, ופרי שאכל אדם הראשון תאכה היה יוכיח, ומה טוב ומה נעים תאמר

מאמר הרב הגדול ר' שלמה ז"ל, סוף דבר דאינו הדברים צדדים שאין כאן לא חרם ולא נקוי, ואתם גם אתם ראוי לכם שתתירו מה שאסרתם כדי להסתלק מן המחלוקת, אך כפלאתי על הרב הגדול שכר מתינתן לכלים וגמרא השנויה בצדק פ' הזהב ע"ז הענין, ולהרחיב לצדי להיותי רואה על המחלוקת אשר צניכס אצדך לעצמי צכתני המשנה, תנן התם בכלים (פ"ה מתני' י"ג), חתכו חוליות ונתן חול צין חוליא לחוליא ד"א מטער וחכמים מעמאין, וזהו תנורו של עכנאי; וידוע הוא כי החול לצדו אינו מדציק החלקים לעולם מפני יששתו, ואינו נפעל לעולם לשום לחות, אכן תנך כמות ומצביה החלקים אשר יתנוהו צינותם; ולעיל מהא מתני' שיכו (מתני' י), חתכו חוליות לרצנן פחות מד' טפחים טהור, מרחו צטיט תקבל עומאה משיסקו כדי לאפות צו סופגנין; הכה צא צואת המשנה, שאם הרכיז חוליא לחוליא, שגוצה כל חוליא פחות מד' טפחים עד שהשלים תמונת תנור דה"ל כנשצר, אח"כ אמר שאם מרחו צטיט שהטיט מדציק החוליות ועושה אותן גוף אחד, שהרי אין צין החוליות דצר שמפסיקן ומצדילן, אח"כ צסדר (מתני' י"ג) פלוגתא דרבי אליעזר ורצנן צשנתן חול שהוא דצר קשה ומצדיל ומפריד צין החוליות ומצדנן צטיט מצחון, ור' אליעזר שהוא מטהר, דעתו הואיל וחול צין החוליות ואין מניח החוליות להצדק לעולם להיותם גוף אחד, אע"פ שהטיט מדצק הכל מצחון דינו כנשצר לעולם, ודעת חכמים הואיל והטיט מהדקו מצחון דינו כתנור שלם, ולא הולך להצביד כאן צפידות ונתן טיט מצחון, דהא מילתא דפשיטא הוא מלאו טיט טהור כדתנן צמתיתין, וכן נמי דעת הר"ם צפירושו שכתב בכלים פ' י"ו, ורש"י שפירש מפני שלא מלינו צזאת המשנה ונתן טיט מצחון, דר"א דאזיל צתר חול ור"ל האי תנור ככלי בללים וכלי ארמה, וחכמים אזלי צתר חוליות שהם כלי חרם, ופירשה דלאו טיט, כצדוק צמקומו מוכח, שזה מורגש שהחול לצדו מפריד ומצדיל ואינו מדציק כדאמרין צפ' הזהב, והטעם על שיהיה מולול צכצודם להתיר מה שהם אסורים, והיה עוצר על מקדא אחרי דציס להטות, ואי משום דהלכתא כר' יהושע דמדמה מלתא למלתא, אולי לזה אין אנו לריכין לזו עתה, אצל ניי שאוסר עצמו לצדד שצדדיו, מתירין הדשות צידו אם לא יש צדצר קלקול והיזק, כגון זה דשמן גויס שהוא מ"ח דצדים ולא פשט אסורו צכל ישראל, שלא היו יכולין לעמוד עליהן צאותה גזרה, וכר"א צר לדוק ס"ל שאין בוצרין גזרה אח"כ רוצ הצצור יכולין לעמוד צה, ורצ היה כוהב אסוד צו אע"פ שהתירוהו ל' יהודה וצית דינו, שהיה דעתו של רצ שבוצרין גזרה על הצצור, אע"פ שרוצ הצצור לא יכולין לעמוד צה, והיה חולק על אלו התנאים, והיה יונא מדעתו וסצדתו קלקול, שיגזור צ"ד גזרה על הצצור שלא יוכלו לקיימה, צבי האי גונא לא שצקו ליה להחמיר האי חומרא על נפשיה, דמשום הכי אטרח שמואל אדרצ עד שאכל כדאמרין בגמרא דצני מערבא, אצל ניי שאוסר דצר על עצמו על דרך סצרה ואינו יונא שום קלקול מאותו ענין, אע"פ שצדדיו מתירין אין להקפיד צזה, ואחלי אלופי! הסתלקו מן המחלוקת וצקשו שלום הנייד ההוללה, כי צשלומה יהיה לנו ולכם שלום, ואדון השלום יסיס אהבה ואחרו וריעות כחשקכם וחשק איש שרוח המחלוקת מצעתו, כאום המצדד אתה ידעתו, כאמן אהצתך, דודש שלום תורתך, קשור ונדלע צדלת ידיעתך.

הכוחב, אברהם בר יצחק ז"ל.

חתומה, החכם הכולל, אשר בצורות ה' ימלל, השוע הנעלה, למס ולתהלה, ד' אבא נורי פרי לדיק יסוד עולם הרצ ר' משה בר יוסף ז"ל.

מכתב צג

הבה אמת כי הגיע אלינו צענין פסק האדרכת'ה תפוצת מחלת חכמי ברד"ש ומוקלת חכמי גרבוניה ומן החכם השלם ד' מנחם בר שלמה פרפייאן המכונה דון וידאל שלמה, אע"פ שלקה לו דרך לעלמו כמ"ש בקונטרס השלוח אלי, מ"מ היואל מדצדיו מלאמד שלל מנינו ולא קבלנו חרם המנגדים, אמר כי הדבר צדור שאין המרס שלהם כלום, מעתה נשאר האדרכתה שלנו שריר וקיים, ויש קלת מן הגדולים צארץ שהשיבו לנו צענין האדרכתה כי כת המנגדין לריבין היתר ממנו, וחלו פני שלא לפרסם כתבם מפני יראת המחלוקת, ע"כ לא כתבתי מענה שלהם, ויש מן הגדולים שלא הקפידו על לשונם, וכתבו כדי שיתפרסם דברים העתקתם צזה, וזה עופם הכתב מחכמי קצטעו'ן.

אין צוחן הוך גזרתך, וממנו נקרת שמך כשם הגדולים אשר צארץ, ומוסדך מושב הכניקים צמוש'ה אלהים צמדת הדין יצנת, תשצית פורליס פדן רחצ להשיב מחשבות מחשבותם תשיצ'ה צדלשם תחת דשות אשר פדשו ליד מעבל, צדשתך תלכדם תספח מהספתם צנחלת חלקם צחיים, תגרשם מן גו ולהרחיקם לירלם ולצהלם כי צחפלי שמים, אמת חפלת אס תחפון צוצחי לך לעשות משמרת למשמרתם וסויג והמתחיל צמורה אומרים לו גמור, ולא הלחם צמלחמתה של תורה, והוא צידם עצרה, ורצים אשר אתך לצל לעזרת ה' בצבדים, כי צמקוס שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרצ, צמלחמת מורה פשת שוערים ה' ישלם לשונאיו להאצידם, ועינינו תחזיק חזות קשה הובר לנו מה שעשו אנשי שס רע על המעשה שהחרימו כל מי שימנע את צנו ללמד חכמת העצב והאלהות וחכמת האומות, אפילו הוא פחות מכה"ה סיה. מחמת שום חרם הכעשה צסוס מוקוס, ועשו חזוק לדצדיהם, ואמרו בכלל החרם כל מי שיצדד כנגד חצורי הרמז'ס ז"ל, ועל כל צית ישראל לעז'ה צדד על אשר צקסו לשלוח יד צגדול הוא הדצ הגדול ד' שלמה ק' אדרת, ועל העיר ההוללה משס תלא תורה הוא ברצלונה עיר אלהים, ועליך הגצד הוקס על מעה כלפי חסד ואמת, נמשך עם הר' הרמז, וכן צדין אשר דצרתם ככונה וצקשתם לגדור צה גדר כדי שישים האדם מוגמתו על התורה התמימה וריא הכותבת להיות יראת חטאו קודמת לחכמתו, ולחוק הגביר הוקס על, אף כי אינם לריבין חזוק, כתצנו איתנו הצאים על החתום כלשד הרלונו מן השמים, ישלחציא

ב

דאיה תמ"ש דז"ל צמקת צצא קמא פ' מרצה וצמס' סוטה פרק צתרא, אסור לאדם שילמד את צנו חכמת יונית, אס לא לצית ד' גמליאל מפני שהיו קדוצים למלכות, נראה שלצית ד'ג התיירו לא לאדם אחר, חלילה שמה יניח העקר ויקח הטפל, ועוד כתוב צמקוס פלוני, כגון אני שלמדתי מקרא משנה תלמוד הלכות והבדות, מהו שאלמוד חכמת יונית? א"ל לא וצדוק צעשה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה שנאמר: והבית צו יומס ולילה, כ"ש מי שלא שת לצו גס לצדד אחר גס ממקרא גס ממסנה שססור לו ללמוד חכמת יונית או חכמה אחרת, ועוד אמרו צפרק תפלת השחר, מנעו צניכס מן ההביון, ופידש דצינו האי גאון ז"ל כמו חכמת האלמג'ת יקו ור"ה לאחדות, ועוד אמרו צכמה מקומנת צקעה תלא וברד צה גדר, כי צזאת יראה שיהיה הדור חייב על דצד מן הדצדים, על החיל אשר כגע אלהים צלצס, לגדוד את הגדדים ולעשות סויגוס כפי המצטרך להעמיד האמת על מתכונתו, ונראה ג"כ ממה שאמר צכמה מקומנת מנין ועונשין שלא מן הדין לזורך שעה, על אחת כמה וכמה לצאים צדין, שיהיו דצדיהם נשמעין צדין, צין החיים, ועוד כתב הדצינו משה וכרו לצדכה צצאור ספרן המדע סוף פרק ד', וזה לשונו, ואני אומר שאין דאיו לטייל צפרקם, אלא מי שנתמלא כרסו לחס וצטר, והוא לירע צאור האסור וההיתר וכיואל צזה משפך החכמות, ועוד אמר הרמז'ס ז"ל צהלכות תלמוד תורה פרק אחרון, וכן אס דאיו ליה להחדים לכתחלה ולהחדים מי שאלכ וסותה עמו, או מי שיעמוד עמו ארבע אמות, ומחרימין כדי ליסרו ולעשות סיי לתורה. כדי שלא יפלו החוטאים, עך כאן לשונו, צכאן נראה מה שכתב כדי שלא יפלו החוטאים, וכבר פורטי פדן על פני פדן צומן הזה צהיות ילדי יוס דורשים צהבדות של דופי, והורסיס מלצ' כתצן הקודש מכוונתם, ועל עונס כתפס מי שיש צידס למחות ולא מיחו, ומי שיש צידס לרחות צחוקת היד להשיצס אל אס מקורת התורה התמימה,

ב

על

על זאת צאנו אהנו לעירי האלן והאלף חל קטן לקהל קשטיון מקשיזים לקולך להודיעך
 גזירנו כי כל הנעשה מאתך. ואשר עשה האשל הגדול מנאל ודנאל דני שלמה עם הק"ק
 אשר בברצלו'נה עמך הבזר מפיכס אנו חיים, ומה שעשו עשו מאתנו על כל ועל דרך
 חלק ועל דרך האדרכה, כי עשית אתה וכל הנסכמים עליו וכהלכה עשיתן, ולא
 חייסין ללטהא דידכו זהותם מחדומין ומגדים מי שאינו חייב דדוי, ומגדונו תדע גזירנו
 כי אהנו מתחמתין כנגד אורן של חכמים, לעת כזאת שעה לריכה ללאת צעקזי משיח ה'
 אשר בברצלו'נה, ועקבותיך לכל אשר תחפון כמה שיהיה זהות כונמכס לזויה להגדיל
 תורת משה, ולמען יאמינו דדרינו אהנו המחזיקים בצרית, להיות ללחיה ולזכות, חתמנו
 שחנו פה קשטיון יע"א.

נתנאל בר אברהם בר יעקב

לוג'יל

אברהם בר יהודא

משה בר יהודה

יצחק כהן בר משה כהן

דוד בר משה פרישול

בנימין בר יצחק

שם טוב בר נחמיה

נתן הכהן בר אברהם

שלמה בר יעקב בר נתנאל

דלו'ניל

שמואל הכהן בר משה

יעקב בר צדוק

משה הכהן בר יוסף

אברהם כהן בר נתן

אברהם כהן בר שמואל

משה בר לוי

מ כ ת ב צ ד

זה הכתב שלח ר' שלמה מברר"ש, והיא תשובה על האדרכ"ה :

בלזי נפתי אהדתך למען לא אבזש, ובני מעי המו עליו ופוסחים על שתי הקעיפים,
 למען לא אחטא לך, וזשפתי ספרתי ופני העזתי לכל תחשדני כצדוקך מקול, ושלחתי את
 ידי זקסת סופר להשיב שולחי דבר על רוב מוסרו, קדלתי ודנתי אותך לזכות, כי לא
 זיכת אדם לי ולא ידעתי ספר, ואני צעניך כלש מלא דבר, ואני כלל דבר, אחוה
 דעי אשר אין שעור למטה ואומר אני מעשי למלך, שאלת הרב! אם החרם שהדרימו נכצדי
 ההר או האדרכה עם שאר הנכצדים, לאן הדין נוטה? צאלו השאלות, צנו חכמים גדולים
 ואדני לכוון חומה ויסודות גדולות, ע"כ אין ימים ראשו האזוז אשר צקיר צין ההרים
 ואשיות ספר? או עם איש שפל כמוני היום כי משפחתי לעירה, אך הכדיחני ציראה ומשיב
 אני מפני הכבוד, הגדר הנעשה עשוי כהוגן קול הפושט צאדן הלזו. כי קלו המיס מי
 תעודה מעל הארץ, ע"כ תדאו ראשי ההרים רועשים ועם שרים ותדועה, וקול העם
 צדעה, כי שמו על גבול מדבר סין ראש שפת לשון שמה ומזה, צני האומה והמלאכה
 כמצוה נחור לחוק צדק הציט, והצירה תורת ה' תמימה אין לשפחד כל צצית, ומעצדין
 לפני כבודה צת מלך, כוסי יין נכויכיס ויין הרקק, דמו להצלים צצונו מות ולא יכלו לי,
 צייך המתוק כי כל טעמו אומר לי לי, ולללת/ צמים אדירים מעינות נכצדי מיס יודע
 דעת, והעלית צידם מזרח אור להולכך צדך ישר ודקה ומדפא לעלמות היצנות, והחיית
 עם רב צדצדין צצנות גרר וקצעימס לצנות גדרך, וידעתי אני כי לא לזה הוולדתי, אלך
 אל קולך ואל קולן של סופרים מצין הדי צתר שמתתי ושלחתי אליך מה שמלאתי, לא
 מדעתי כי אין לי לא דעת ולא תצוה, הגדר עשוי כהוגן, והספרים ההם טעונים בגיזה,
 כמו שאלו' צחקים בגו ספר הדפואות והודו לו, מפני כי היה העם צחלאים ולא היו מחלים
 פני אל, ומה אם הספ' שחצר חוקים שלא היה צו שום דבר כנגד התורה, בגו אותו והודו
 לו, כ"ס צוה שחצר חכס שלא מצני ישראל והוא מין, כי המלמין צקדמות כופר צאלכי
 אמן, ועוד אלו'ל: ס"ת שכתצו מין ישרף, ומה ס"ת שיש צו דת משה ישרף כ"ס ספר
 שחצרו מין מדעתו, ואין יוכל האדם להחדים כל מי שמתע עמנו עללמוז צספרי מיכיס

18
18
18

חס על כבודו, ואינו מן הדין שהסכימו להחריס כל איש שימנע בנו מללמוד איזו חכמה ומכל ספר מאזיה חכם שחזר, מאזיה לשון שיהיה, ומאזיה אומה, ולזה לא דקדקו בלשונם ואפילו היה מין, ומי מין גדול מלרסטו כאשר שמעתי אומרים מפי הר"ם ז"ל, שכתב בספרו: כי ארסטו ממאין בקדמות, ואם האדרכה אדרכה תלאתי כתוב כי אמרו ז"ל צמועד קטן ר"ס זן לקיס הוב מנער פדסא, אתא הווא גברא דהוב אכל תלמי, רמא ציה קלא ולא אשגח ציה, א"ל להוי האי גברא צשמחא, א"ל אדרכה, אס ממון תחייצתי לך כדוי תחייצתי לך? אתא לצי מדרשא ושאל, א"ל נידוי דידך נידוי נידוי דידך לאו כדוי, מאי תקנתיה? זיל להאי גברא ללישתי לך, ואס יש עון על כבודכס, זה יחיד זה יחיד אבל הס דנים ואמרה תורה אחרי דנים להטות, ה"מ לכות אבל לחובה לא תהיה אחרי דנים לרעות, ואין לך דבר יותר דע מללמוד ספרי המינין, נראה מאלו שהסדר נעשה שלא כהוגן כמו הנדוי שעשה ר"ל וסבגדו זהה אע"פ שהיה דין ממון עליו, כ"ס צאלן שלא היה לדיק הראשון צריצו, כי כל אדם יכול להחריס על עצמו אפילו למה שמתוצ לעשות כמו שמינו צצן ועזאי שהיה נאה דורש ולא היה נאה מקיים, שהיה דורש, הכל שאינו נושא אשה כאלו תמנע את הדמות" והוא היה מחמיר על עצמו. שהיה אומר אבל מה אעשה סנפסי חסקה צתורה, ועוד כתוב צאגרה שהיה אדם יכול להיות חזיר ואשה יכולה לאסוד על נפשה, ומינו צנציאים שאתר מלאך ה' למחוא ואשתו, כי חזיר אלהים יהיה הנער מן הצטן" וא"כ איך לא יוכל אדם להיות מקדש לו צמותו לו. וחס על כבודן של ראשונים, עשו לפנים משורת הדין על גבר העשוי, כי דז"ל אומרים לניזרא סחור סחור לכרמא לא תקד, צצציל שלא יצא לידו מכשול ואף על פי שמותא אס לא היינו ידאים פן ישלח ידו, ע"כ נאות הגדר צללות הפדן היואל, והצו דלא לוסוף עליה, כי אלו החכמות לא התירו אלא ליחיד, והוא שיהיה צקי צחכמות התלמוד ומצין מדעתו ולא צפני אדם שלא ילא פרצה, כי אולי האחרים אשר היו סס לא יהיו מצנינים למה פרצה קוראה לבגז, ועד"ז אדז"ל ציחיד אס יצין יצין, אבל עתה שדורצין המשמאילין צהמון, דלוי לעשות סיב אפילו למחמיקים צחכמה, והמצנינים אחד מני אלה, וע"ז אדז"ל צניחותא מנינו צנינים מן ההגיון, י"ל כי אולי היה צדור שהיה צומן הווא לא היו מקצלין תוכות, ואמרו צלסון דכה אס יאמינו יאמינו ואס לאו יצא צעל הכרס ויכלה את קוליו, או אולי היו מקצלין תוכתת וקיימו עליהם תחת גברא צמזין, ואת מי כועץ וידע פשר דבר צין הדמים והנשואים, ועמכס חכמה ותוטיה וגדולה, ומלאתי כתוב כי נדוי על תנאי לדין הפרה, ואס קשרתס מלצנות יהיו מעדנים לנפסס, והתירו דאשי מעדנים שלכס, והחייס והשלוס יליו עליכס והאמת והשלוס אהצו, ושלומך ושלום תורתך יגדל, כחפך וכנפס הכותב אשר צך אתפאר ועטרת לראשו אסימך כל הימים, כאמן אהצתך.

שלמה בר שלמה נתן.

מכתבה

זה הכתב שלח אלי החכם הנכבד ר' שמואל בר יהודה בר שלמה דלויני"ל הדק בנרבוהה, המכונה דון שמואל בניגודש:

השמע עם קול המולה גדולה ולא יפנה פיהו ויפעה? האם לא ישוס וישרוק כמו נחש ואפעה? הולך צדק כמו צועה, קול יללת קנוית דאשתי אלה שנים פעמים, צטרס הדים העצוב ערס עשות ה' ארץ ושמים, הנדאה מצעות המון הקיס כיתר האמון מספר אמון צאין תהומות חוללה צאין העיואל ככצדי מים, הנביה קרס מפעלו מאז היתה אלוו מסחפת לפניו שעשועים יומים, הילמון היס כי יסופר תורה קינים והבה תשא על שפיים, תספוק על יד ירכיס, תתיפח תפרס כפיה, צמקהלה כמו הרה תקרב ללדת תחיל תזעק צחצחיה, כי שודדה עטרת תפארת גאון לצני עדיה מעליה, הוסר הופשט מעיל כצור עטרת באונה, עושר וכבוד משמאלה ומימינה, ימין דוממה תורה תמימה ערות כלמנה, ע"י ליר כאמן לנו כתנה למנה אנות אפים, אחת דבר אלהים מלך אמת ומלך אחר שתיס, ממנה כתב חרות על לחותתיס, ממנה על פה אף דבר שפתיס, על הד אלהים כולה צאס הוקדה, צקול דעס

רעם אופן ומרכזה מוקדה , כל העם אשר במחנה החריד חדרה , שמים הנה כועדות ציראת
ה' , אשר בנו שתיקה צית ישראל , האחת צקדמות תסתיר פניה היתה כאניות סוחר ,
דצרי תורה עניים מתקום אחד ועשרים צמקום אחד , ואחותיה לגדה תגלה מצפניה . ממרחק
תציל לחמה ופרפרת מזוניה , כסותה ועונתה לא יגרע , ולא תאחר להציל אל עבר פניה
מטה וסולחן וכסא ומזורה , תערוך נר , לתפש חדרי צענה כל ספקיה היטב צד , ועתה
חדשים מקרוב צאו קמו מחצדים , להשליך אמת ארצה צאתה של תורה מהדרים ממעלים
מעלים המה להרוס המוקדא וללייד הספורים , מלצם הולילו מלין כניכול תשור אותם הגוים ,
להולילם ממעמעותם עשו ספרים הרבה מציתם ומחיקם וחדשים , לא בלצד עונותם על שחמם
אף כי מחטיאו אדם צדצר עד שיגיע נקסם לאחרים , יען לא צמטמוניות איש איש צחדרי
חדרים , כ"א צבלוי פנים המינים אומרים סרה , צקרקאסיות וצצית כנסיות , צמופלא מהם
צמה שלא הרשו להתצונן לדרוש צאלהים , צמכוסה לחקור צצחמת התחקרים , מיה צגלה
עתיק וימין אין להם עסק כ"א צצותן הנסתרים , מדרך השכל יתעו לקץ כנטיעות יצערו
ויכסלו , לכרות עקרי האמונה הלכו אחרי ההצל ויהצלו , ינשאו להעמיד חזון ונכשלו ,
יוסיפו לחטוא מהלדוקים , כי הם צצלות וצחוקים , וצתורה צצחצת מחזיקים . העל אלה
מתאפקים , צעלי נפש וצציות ה' הם חפלים מאוד נוקדקים , העל אלה לא ידבו צענם
לשגול ספתם המודקקים , לערוק זעקה גדולה ומרה צרחות וצשווקים , לאמר כלכה נא אחד
צ"ד הגדול אחד צ"ד יפה ומופלא צצדיינים אף כי הרב הגדול צאדן מדחקים . שם מרצין
תורה מדע וצניה הכל מוכן , זקן ועומד צישיצה , לא פסקה ישיבת כבוד מקום תורתו ומשכן ,
חכמה יש כאן זקנה יש כאן , לזרוק מדה על הודסי מעבל עוז שם ה' וגזר אומר להוכיח ויקים
הגוים , אין מוחה צירושם לנרות אם להחרים , הן למות הן לששו ולענוש נכסין ולאסרם ,
למאן ישמעו וידלו ולא יזידון עוד הנשאים , ואם אמה הגציר מלא חכמה תכנית חותם ,
כלול צמדע ותצונה וחלי כתם , העירות צלדק החילות הפרזים להסתם אוריתא מרתחא
לך דתח רתיחיה ורתם , יהי מקורך צרוך מה רב טוצך נפנת לודאי אל צניעליה , מתוך
מעשיך נכרת מחצבתך הנקיה , וכונתך הרלויה , לצקש עומד צפרן וגורד גרד הרחוי , לשום
בצול למחילה סנפלה ולכבות חומתה יורדת שאיה , בצול שמנו צוב אשר בצלו דאשונים חכמים
קדמוני שלא למסור החכמה למי שאינו מאנשיה , פן יחמסו עקציה , אלא אם הוא חכם
חריס ומצין מדעתו לחשיה , וצלצד לזה דאשי פרקים , ולמי שאדכו לו השנים עד שדקש
שלהבת צענב ולהצו ואז לצו רוב צדצו , ולחוש על כבוד קונן , הוא עשן ויכונן , מקום
הניחו לך אצות לזכות צו כל צני ורדך , דוד מה דמו עיניו צמה שאין דאין להסתכל , כי טחו
מראות עיניהם לצם מהשכל , להסיר מכשול מדרך ולפנות מאצן ולסקל , ותחת אשר קנאת
לאלהיך , קנאו צך קנאת חמה איש מדעיך , חלוקים עליך חצריך שכנגדך , לצ יודע אם
לעקלקלות אם לעקל , אם להחמיר אם להקל , חשצו מזמה להתגאות ולהתפאר חוגב כמפתח
להתהלל , להתריס כנגד הרב המוצהק לצטל גזרות וכנגד צ"ד וסיעתו שרי קוש לחלל ,
לחלוק על דצדיו רצו צחוחי הלצ שלא שמשו כל צרכן כתלמידי שמאי והלל , להרצות מחלוקת
לעשות תורה כשתי תורות צישראל . ומי אינו אשר הצאתני עד הלום להיות לצבים צהרואה ?
ידעת כי ידעתי ומוטה לא צינת אדם לי , לא למדתי חכמה לפסוק פסק דין לחובה או
לזכות , מי אשר חטא , למיזן ולמימד אי טב למיזהו לטיא או לעותא , לא אכנים עצמי
צאתר דזקיין דכור וצעורין דאשא כמעלי פילא צקופא דמחטא , וגם אמנה מלינו צדצרי דצ"ל
הלומד חכמה יוכית הנה הוא צארור וצציתא , ואם לקדוני מלכות התידורה לחזות יפיה או
רפיה , אי צעית איתחא חזי מאן דחליף צבו מי נשאר צעשיה , מתרפת אנוש לא תירא מדצנות
עם לא יהא ציגנית , ומן יוצן אין דאין לאמת שתהא פחדנית , גם לא הוולמדת להועיל
פקדנית רבנית , דק לשים פניה כחלמים וכשמיר חוק מילור לענות האומרים לדע טוב
ולטוב דע ולצלתי טוב לצם אחרונית , ואחר אשר חרפת נפשא להסתכן ללמוד יודך למלחמתה
של תורה אלצענותין לקצר התיצן והכן , להישר הדורים , השתדלת כל מענותה תתן , מה
לעשות עוד . לצורים מלצם דצרים אשר לא כן , והנה כל ומיזן בין החכמים גדלת וצין כחתי
שן , למלוא השתיקה הלל הוא הרך אשר לך יתכן , ואם יש איש מיוצני האלנות אשר
יעשם צדון לצלתי שמוע אל תורת אלהים ונצל , מצית המרי המטים עקלקלותם אם עשיר

ואם לך, שעה מעליו שית זמנו והרף לשוכך ושפתוך נלדה על לך, כבוד לאיש שצת מריצ
 צוויך יקלן וכבודך לא ידל, ואתה את נפשך הללת השומע ישמע והחלל יחלל, והאמנם
 מחוצתי לא אסור מן הדרך אשר תלך זה אם להשמאל אם להימין, כדאי היא דעתך הרחבה
 לסמוך עליה ולהאמין, מי שמע ומי ראה כל החתומים צבירת האדרכת חותמין, ולא יחתום
 אחריהם אתך ולך דומין, כ"ס וב"ס כל פנות שאתה פונה אינן אלא לימין, והאל עושה שלום
 צמדומיו ועוזך לנרף לירי מנגסה המצוקס ממחשבתך, וישלים כל העדה הקדושה עם תורתם
 כלצם אתך, להיות לצצם שלם עם לצצך, ואתה שלום וזיתך שלום ולכל אורחי תורתך
 שלום, כנפשך וכנפש סר למשמעתך נאמן אהבתך צבדלת קרבתך, מתכבד ומתהלל הכותב
 צחלילות עינים,

שמואל בר יהודה ז"ל

חתימה תפחת אשמים, גזע ישישים, עמו מלחמות ה', מלחמות תורה לוחם, תורת
 קדושים, האשל האדיר ר' אבא מרי בר מושה ז"ל.

מכתב צו

הכבד ר' יהודה דשפלוש הרב בארל"ב, שלח אלי זה הכתב:
 אשר עיניו על דרכי ה', דרך ישכון אור צהיר העיני כל דואה, דרך ישרה שיצור לו
 האדם ומי, מה הלוך ידעיש ארץ ירבינה אחדי, מסויעין צו על אהת כמה אחדי פרעוש
 אחד וסיוע אינן צו ממש, אשר האמת אמו החיים והשלום אהבו, אחי היכול הארון השלם
 אשר יד כל צו יוס נודא ינחנו ומושיע אינן צלתו, הוא ירצ לו, צעדו ילחם לחיל אשר נגע
 אלהים לצצם, מלחמת מלוא נבד מלחמת דשות, מחלוקת שאינה לשם שמים, ואחד שנכנסתי
 דשות נכנסתי צין ההדים שלא צהקסה אדצרה, אך הפעם אערכה לפני הנביד ענה טובה
 שפרה עלי, ומדעתי מנינה לא אזוז דמאן מלכי רצנן, מלכי ישפר עליך, ותשמור מלרה נפשך
 עד הנה עזרך העוזר והמעיל תועלת שיש לו עיקר, והגיע הענין כי צדשת זו עמנו כלכדו
 דבלם, זה צדלון הרבילו לו מן לפונדק, ורגלורי דצד אינש אינון ערצין ליה, לכן עמוד
 על עמודך אתה ורעיך אכשי מופת, ואל ילא לצצם צדצד הזה, כי איש אינן צלדן דאוי
 להקרא אדם כוזב צפיו או צקולמוסו, לחלל את ה' אלהיו, כי לא הגיע שלוחם הנה,
 ואתה דע לך כי לא דאינו ולא שמענו, ודעתי נוטה שלא ישלחו ולא יוסיפו על חטאתם
 פשע, ופתיות לא יפותה עד, ע"כ עמוד על גבולך, עד יתצדד לך הדצד כשמש, אם ישלחו
 הם הזמורה אל אפס, ואחריהם שלח נא ציד תשלח תוכן החדם והאדרכת, אל גדולי
 הענה וצ המורה לזקה, אדוננו מורנו הישים הרצ אשר צצדלנונה, לחתמו עם כל גדולי
 הארץ והוא ישלח אותותיו אותות, לכל הארלות אשר דת משה מנעת, כי מזה לא אלא
 אינא שלא יקדאו אחריו מלא, הלא ידעת כי נאלז ימים מקדם, כל ארלוה צצקא וספרד
 ואשכנו וצורפת ורומה וגבוליה, אשר שמעו את שמענו סרו למשמעתו, חסים לכבדו אשר אינן
 צו כפתל ועקש, סוף דצד אתה האיש המקנה לאלהינו! יצינו ידעו כל צאי עולם כי לשם שמים
 כונת, ויחילו ויעשו הם דאשונה כי ישיגו, ולא יביע לחצי הכד עד שיעשו איצדים איצדים
 מכל כונתם. ומי שפרע מדור המצול ומדור הפלגה יפרע מהם ומהמהם, וכל ישראל חנדים
 צאכהם ושלום ודעות, כנפשך וכנפש כל הכלוים אתך וצדומין לך, הכותב נחפו שצע רבוב,
 על כי התלטה מלאתהו, אחיך לאמורה

יהודה בר שלמה בר מאיר.

חתימה הודי והדרי, פלד חנוט לראשי ומודי, הנביד החכם השוע הנעלה ר' אבא מרי
 בר מושה ז"ל

מכתב צו

שלח אלינו החכם שמואל הסלמי כתב אחד ארוך וכבד, ולא העתקנו אותו צזה
 הספר, מפני שדעתנו לחצרו צחצור אחד עם שאר הכתבים והקונטרסין אשר הגיעו אלינו
 מגדולי

מבולו ארץ פרפראן ועד מרסיליא , כדי להיות לאות ולעדות לכל צאי פולס , כי לא יזרה מחשבת המכבדים אלינו וכל ענתם רחקה מהם , והוסיפו להפליא הפלא ופלא מן החולקים על האמת מה ראו על ככה ומה הביע אליהם , וכשנהיה צשעה פנויה צעו"ה , כשתל לחצר הכל ולהיות הענין רשום בכתב אמת וככתב צספר , אך עתה צזה הסחור מזכור מעט מן השלשון הנמלא כתוב בכתב אדוך הכבד , אשר שלח הכה לשתי הקהלות החכם ר' שמואל הסלמי .
 וזה קלוד טופס הכתב :

אס תעודר ארון הצדית ארון ישר הצירה , על התורה , עם ספרתו העורה , עם אל ועם קדושים נאמן אל עירו ואל ארצו , למנוע הלמוד צספרים , חזרוס לא מצדיתנו הנערים , קלת זמן ותיקן לזה לרועות ועבדן לשמן , מה גם עתה ענד דצד שהיה ישן ותעודר , למה הוסיף המדה וטפח או גוש , ומה חדשו צזה סופרים וכד חדש , ומאז קרא טיכא לראשי , אמר אחתי לא קשאי , וכתמה גם כשמה כי ממרוס מהר לצי קודש , הופיע צצית מחדש דרצ רוח הקודש , וצקוים הזמן הסכימה דעת המקוס לרעתו , צרלותו כי הזמן המיוחד לעות רוח חכמה , לביוני המלך אחשי בעזרותו , הכלוים צמקדש שכינתו , לעמוד לכניו לשרתו , אמר צן כ"ה שנה כנכס ללמוד וללמד ה' שנים , ואין ספק אשר צכדי למוד ההלכות העצודה ומעשה הקדצנות , שהם המצויים וכל אציזרייהו , וצכלל התורה לויים וכהנים , ומספר שנים המצויים והקיימים דרות צשים , ואמנס לריו להכניס צצדיות הודעות סודות העצודה ומספריה , ולהטעימו צמתק ספריה , וליודיה הדקים והעמוקים , כדאי מולך חזקים , והצדדים עתיקים , טעס זקנים צדדי לדיקים , למתוק טעמא עברי , כד הוו חלשי דצנן צגרייהו טרידי וטעמא ערצ לומד כפש חיה , ומשציחי אכילה ושתיה , שצח לו להשיח שאון בלי תשוקתו , ותאותו ובלותו תאור נהיך ע"ז קלוד צשס כצווי לחשים , הס המצדדים צדדי דעת צתי הכפס והלחשים , אמרו חכמה זה סדר קדשים , ומה נודע אשר יעירו צצנות שס על הדצד לרוממו , או להשפירו לשומו , אלל הכפס כדמות גנאי או להפליב צמהללו , צאמנס צתס' פורים צענין כתבות פוליס , והכדצאין צשני ודלשון ספורים צמספר לצנאז , משוס צתלס דצעינא פרוטי , ומספור הדצדים , להשכל צדצדים צדדים הנכדים , וממנדד הדיס , ולעודר צעלי הכפס החשוצה ועשו עימים לעדה , צעקצות ספריה התורה והורה , אמרו לרוך להכיך מי שאמר והיה העולם עסוק צדצדי אגדה , ואמנס אין להחליס הדצדים ולהסנות צהן המדה , ולומד צבעדיו וצוקניו נלך לשאזז מים טהורים , מן צאל רוח הקודש אשר ישאצון הנערים , וצבול כמן לשכל וחכמי' עשו למדות צצנות וכל עממן אינן צלות אלל למנוחה של תורה וליקרת יחודה , ולהכינ אותה ולקערה , תהיה לנו אשת נעורים , להלל אותה צענרים , צאהצתה כשבה תמיד ועד חקן עם מלא ימים צקי ואמיד צן או תלמיד ישרה חמדתה לעצדה ולשמה כל עממינו לכל תהיה לורה לדינו , ומחשצת הבצדים צזה שמורה ועדוכה , להעלות לצטולה של תורה ארובה , לשעצד הכל בהלכה , כי צדכה צה מסורה , ומשך החכמה כליל כצוצה , וצדכה ה' תעשיר עושר כצוד וצורעו לצדכה , ואחר ימים צעלמא אריכא , וזה כל האדס חלת הצדכה , לצדך את העס הקדוש לחלק לכל אחד אשפר ואשישה , צמערכות המשנה הששה לזה לנו משה מורסה , והיך לנו כד דלוק לראשנו , כד חופש חדדי לצצינו , להאיך צצמו תפלמינו , וכנכס ויולא דולק והוא צית אצ של הלכה , לאז ולארון לכל מי שצכה , ועוד נמלא כצוצ צאמצע הספר ההוא דצד ז"ל , וסס התחילו צצמורה ואמרו אשר על ידס , ודעתם לשלוח אליכס צזה את הבלי ואת החתוס , והכל הולך אחד החתוס , ואס לא תאצו לו על מה אתם מצקשים , מלאכי אל מתגששים , וכשאין צני העיר לעשות צימים כניעה , אס לנערכו השעה , ואשר תצבור לזולתם על זולת המוסכס אין צזה הכרעה , ואס צדדי הישר לרזי' צסתס המה צצדקס , אשר שהצד מוכן כנפעו ישר ארון , להחלן לעשות שאליו לריו הטעימורה חכמינו צמתק חכס , אין עפרישין לחכס . ע"כ מיעוט השלשון הנמלא כתוב צאגרת .

ר' שמואל הסלמי ז"ל

מכתב צח

הביע אלו שליח אחד מן החכם השלס ר' מורכי בר יצחק סדר בקרפרנץ , ומלת פני להודיעו כתצי אס הביע לדי תצותו על הקלף צענין האדרכה , והוא הכתוב למעלה (מכתב ז'א תחילתו קול שאון מעור) וכן עשיתי , וזה טופס כתצי ששלחתי לו .
 ראיית

לחיותי מנורת זהב השכל אחת כלה, לא זו לזו תציתיה, עד שקדשה אחי ושמה לקדשתה כיוצא לקדשת כלה, מדור באהלי עובג ככסף להסתופף צללה, וזה מעשה המנורה, להאיר מחשבי הדת הכל לדיכוי לאורה, ועל מוצח האמונה תשים קטורה, והמליץ מן החרדים ומסתכל באספקלריא המאירה, זכה ויזדיל מנין למורדי מן התורה, אשר ילדתה על צרכי האמת לתת המשרה על שמו ומש זכה ליטול את שם צעטרה, צעטרה שעטרה לו אמו הנה אחת כי ת"ל מנה השם את המאלכ ע"י המללך, נביד ומורה הרחיב לנו המלע הקרד, ועמוד ענני כבודו לא יסור מעליו ולא סר, והגיענו כתבו באורתא דתליסר, נבחי ארציסר, דליונה מתנאה צמעיל הלדק וצמעלות שכלות מתצודר, כמן אל לזו מה שלא עלה צמחשנה מקום הינה דצינו להתגדר, והנה צקרוז חפץ אדוני השלים, ואודיע לצינו אדרת, ואעשה כל אשר לוייתי, אך עתה טרדת היום הצואני לקלד ולא היה רעתי לכתוב אליך אדוני, אלא שהשליח הזה אלצני כדי להעמידך על נכון. אמה אדוני שלום ושלום לתורתך כנפשך, ונפש אסור תסוקתך, נאמן אהבתך.

אבא מרי בר יוסף.

מ כ ת ב צ ט

אח"כ כתעודר לשלוח למורכו הר' הגדול ר' אשר בר יחיאל מעיד טולידולה צארן קאשטייליא, להודיעני רעתו צפסק דין האדרכה, וחליתי פניו לידע ולהודיעני דעת זקני טולידולה אם דעתם להסכים צענין הגרדים, עם אדונינו מורכו הגדול רבי שלמה ן אדרת והשיב אלינו כתצ חתום לקבל גרדים מידו ומיד זקני טולידולה, ומענין פסק דין האדרכה שלח אלי ג"כ טורת הדין ומה היה חתום הכתב מכתב ידו. וזה לשון הכתב:

אמר לי לזי יצקשו פני ה' צנר להם, יתנו כבוד לשמו כאשר תגמרו רגליהם, יודו לה' חסדו אשר לא תאסס לכלותם צארן אויביהם, ולא ישובו עור' לכסלה כי יראו כי אזלת ידיהם, והנה לא כמחשבותי מחשבותיהם, כי אין חלוצות למותם וחלצו ירוו לפיהם, וכל צואיה לא ישונון ולא יעצנון ארמותיהם, עד צוד ינוסו ולא יתמכו צהם, זו דרכם כסל למו שקד נחלו תאצותיהם, עזבו מקור מים חיים צורות נצנדים חצרו להם, מגלים פנים צתורה ודורשים דופי צהגרותיהם, ומספרים דצרי אלקים חיים צשיקוליהם וצבילוליהם, ולא נוח צהם לא מהמונם ולא תהמהם, ויליכס ה' עם פועלי האון והמטים עקלקלותם ושלום על תופשי התורה ותלמידיהם, הילדים אשר חק ה' לאות ולמופת להם, אל יחשוב לי אדוני עון על התדלותי עד היום הזה, כי אמרתי צידא דשתיית מניה מיא לא תשדי ציה קלא, ואמרתי אולי ע"י אחרים ישובו, ואחרתי דלותי כי אשר לא כנענו ולא צצו, אף (אחר) כל המצנדים וגלים אשר עצרו עליהם, מעתה ועד הללא אין חולקין כבוד: זאת ועוד אחרת כי עד הנה היו לפופין צמקומו ועתה יתפזרו צקנות, וצצוי מות יצאיש יציע קהלה אחת, כי צנדים הללו מושכין הלצ וישקו מים הרעים וימותו עם צד מישראל ולא יעמדו כנבדם ואף ציד חוקה, ועל האדרכה אשר אמרו עתה ה' לית דין לדין צצש, כי אף צלא האדרכה היו הם מודים כי דנו שלא כדון, וקשרם לא היה קשר, כי עלה על לבם לצטל האדם שהחדים הר' ר' שלמה, וק"ק אשר צצנללונה הגדולים צחכמים וצמנין, ואף אם נדה והחדים הקטן צצושאל, על ככה היה מנודה לכל ישראל, ועוד כי החרימו על דת משה, דכתבי והגיט צו יומס ולילה, ולאותה חכמה לדין שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה, ויודע לצנודך כי על אפי ועל חמת, היתה לי חתימתי, על הכתבים, כי איך אחתום שלא אהבה צה עד שיביה צן כ"ה שנה, נמלא שאם ינתן רשות לאחד כ"ה שנה. . . וצעיני הוא אסור כל ימיו צדור הזה, אלא שלא אמנע אחרים חתמתי, ואתה ותורתך שלום וכל אשר לך שלום כנפש סר למשמעתך, דודט שלומך וטובתך,

אשר בר יחיאל.

מכתב ק

בשנת ה' אלפים וששים ושש למרט היא השנה שגרם החטא, ויכל פתקויל דרקינעא
 בגזרת עיריין, ופסעה גזרת מלכות זרפת על כל היהודים, להוליל אותם מכל מדינות
 מלכותם מציטם החולה נקיים מנכסיהם, ונאספו כלם במשמד בעד-זקן עף ונשים ציוס
 ח' הוא יום ששי עשר לחדש אב, וכתבגשו מן הארץ כל היהודים אשר צעיר מוכפסלי"ד בלו
 צ"ג למרט צדקס מרששו, מקלתם בלו לפרטיאין מוצטחים צנלחוונו של מלך מיוורקה, שיתן
 להם שארית ולרוחה תמיד מציית המלך, ומקלתם נבלו לארץ פרובינצה מוצטחים צנלחוונו
 של מקום למען שמו, יתן להם חנינה ומנוח אשר ייטיב להם, וה' צרחו יתן לכו ולהם
 אחרית ותקוה, כי אין הצטחון והיכולת צלתי לשם לצדו, ואני אחרי בלותי מארץ פרובינצה
 לעיר ארלי, כסעתי תשם ובלתי בלות שיהי לפרטיאין, והבעתי שם יום ח' לחדש שצנ
 הוא החדש הששי בלבויותינו, והקצילו פמי דציוס מן הנכנדים אשר שם, וצתוכם, ר' משה
 בר שמואל בר אשר והביד אלי כי הובג הובג לרצ מורדו ד' שלמה ו' אדרת מפיי העוצדים
 ושציוס, או מפיי כתצ המתקנאים לכצונו, כי אני עם קצת מאנשי חצורתנו מהנכנדים
 בלינו צארץ פרובינצה, ולא כתכו פקדי המלך צעיר פרטיאין, ולאמדו כי זה היה צהשתלות
 קצת כת המתנגדים לצלתי היות לנו מחיה צעצודותנו, ושלא ד' משה בר שמואל כתצן אל הר'
 ולאמד כי הוא והנכנד צציו ד' שמואל משתדלים צכל עוז צעניינו עם המלך, ולהגיענו
 שם ציתר הגולה, ושאל ב"כ הרצ אס היהודים הגולים מותרים צנשותיהן מפיי הכתוצות
 אשר היו לשלל עם שאר השטרות, והל' מורדו ד' שלמה ו' אדרת שלח אליו כתצרותשצותו
 הרמחה, וצתון כתצ שלח טופס כתצ אשר שלחו הרצ ד' אשר בר יחיאל עם זקני
 טורוטולא חתם מידם, כי הם נכנמים ומקיימים הבדדים והסכמות אשר בוד ותיקן הרצ
 צכל תוקף, וזה טופס הכתצ:

נפת טופסנה שפתותין וכצוד תורה ולשמור מצותיה ישאו מצדותותין. שאלת צענין
 הנולים עם המקומות אשר שוללו מכל אשר להם שטרי חוצות וכתוצות אס מותר להם
 לשהות עם נשותיהן?

מכתב קא

ד'שובה איצרא אסוד לשהות עם אשתו שעה ח' צלל כתוצה, וכתוצה דמינכסא אמרו חכמים
 שאסוד, דקיי"ל כד' מדע"פ שלח נאצרה צליקטיין מוויין ושמה תמללנה למחר כ"ט
 אלו שנאצדו ע"י מלך ורשים שא"ל להיל מידן, דאטו מי היו עעמא אלא משום דהאשה חוששת
 שמא יגרסנה צלל כתוצה ועושה צעילתו צעילת זנות, כ"ט וכ"ט אלו, ולא אלו צלנד שהם
 תחת ממשתלת מלך זרפת, אלא אף אלו שהם תחת ממשתלת מלך מיוורקה שהן מקוות עדיין
 שמא יטוב להן את אשר להן, אסוד להשהות צלל כתוצה, וכיון שצונו את אשר להן הרי
 הן כתוף מכמר, וכל מי שאירע להן ככה לא צתהרה מרחמיין עליהם, ואלו צודאלי נראה
 שצריכין לחדש כתוצותיהן לכשיהם, וחכור אני כשיאל קהל גירונה מעירם כשאר עליהם מלך
 זרפת והיתה העיר קרובה לירפ"ט, אותם שהגיעו הנה, חדשו כתוצותיהן לנשיהם, ושלומדן
 יגדל עם שלום ציתן לעד כנפטן וכנפטן נאמן צדיתן.

שלמה בר אברהם ו' אדרת.

רליתי עוד הדור מלא הדורים, ואנשים צו צחדו לנו ללמות ולא סודים, אשר ינקו
 הנעדים חלב עמא ושטו מים המאררים, משכנסו צדצרים, ורלינו למתקס ועדיין צתמורויהם
 הם עומדים, לא ידאן לשוט שוטף כי יעצור, ולדתת אלהים לא פחדו ולחדש שודים,
 אמרתיו כי יראו מה שלל דלו מיום גלות הארץ הראשונים, צוויים אחר צוויים וחצל רבות
 יצדו ויאמרו כי יד' ה' עשתה זאת, והמה לא כן ידמו, ודחו כת השוקדים על תורת ה'
 החכם הגדול ר' אבא מורי וחצורתו, ולא אותי מאסו, כי אס השם ותורתו, ואתה אמרת
 כי החכם הנעלה ר' אבא מורי שלח לשוע הגדול צצין להשתדל על ענינו ולהשיצו אל
 הארץ. אלא הודיעני אידן נפל או אידן יפול דצד ודע נכצדי' כי אני נכנעתי משלוח לקהלות
 הנכנדים

3 / הכנזים אשר כתצתי כדו להקל המחלוקת, אמרתי לא אשמע עוד את דברי, אולי יצא
 עת ושעה, וישנו מדרכס הרעה, ומפני שעוצרי דרך יוליכו כתצים דרך מקרה מן הדומה
 שהביע כתצו וחתמו עליו, והסכימו על הכל בלשון אשר אכתוב לך; והנה ידלומי נעם
 לכנזד ר' שמואל שקייאל, אכא הודיעני אס הוא חי? גם הודיעני מד' שמואל הסלמי
 אס עודכו חי? וזה לי הכנז שכתבו וחתמו גדולי העיר הגדולה עוליטולא.

קודם לה' ראשית תצואתו, עם זו ילד לו לספר תהלתו וכו', עד וצנכות הרחמן
 וצנכות לראכהתנא תיתי צנודתא טבתא ליהודאי דלא יעידון מן אודיתא כו': (האגרת הזאת
 היא מכתב ק"א) ואכתמו דורשי שלומך ושלום תורתך, ומצקס/כבוד מעלתך אשר יקרינו
 הכנזד דגל המחלוקת צידו הר' הגדול ר' שלמה ו' אדרת יהי אליהם עמך טעמנו דצדיך
 כדנש וה' צראס, צאנו אחרין, למלאות דצדיך, עמך עמנו, ולאסיך אליהנו, ע"כ חתמנו
 פה איש על דגלו להיות על ידו לאות.

אשר בן הר' יחיאל
 דוד בר יעקב
 מאיר בר אברהם
 דוד הכהן בר משה
 מאיר בר יוסף
 שלמה בר משה אבודרהם

ע"כ חתומי זקני שלמה בר יוסף ו' יסוף יעקב בר יוסף ע"כ חתומי זקני ק"ק עולידולא
 העיר הגדולה, וצעומי אמי צה' כי כל אשר הקבלות שאנן קולי יחתמו אחרי ולא יפקדו
 אחר דצרי.

שלמה בר אברהם ו' אדרת.

חתימה איש אחרים לאלהים הר טסה המקום יהא צעזרו, כהד' שמואל בר אשר
 יאושר צארן.

נשלם ס' מנחת קנאות למשמרת ולאות ליואל ולנא על פסק דין צהסנמת גדולי
 הקהלות הקדושים אשר צקדנא ואדירי כל חפני צס וצמה אדון תודה ואקדס לפני סוכן
 מעובה על דצד המחלוקת אשר עד הכה עזרנו צ"ה למען הסס הטוב אשר לא ישיגנו מקרה
 הליכות והכמות הוא ינהגנו על מות אמן:

איגרת התכללות להחכם ר' ידעו בררשי צד אברהם בדרשי המכונה דון מות פרפיית
 אשר כתצ אל הרשצ"א ז"ל, על עיני לימוד חכמת חילונית צארנות פרובינאל כצד כדפס
 צתשונת הרשצ"א ז"ל: (וצנך מיוחד שמת צדפוס לצנז ע"י הרצ המליצ ר"ש בלאך הלוי נ"י.)

א שוית הרצ"א ז"ל
 Zur Geschichte 4379
 Hirschel 1875

מכתב על דבר המורה אשר מצאתי בכ"י ישן.

שנת חמשת אלפים וחמשים לי"ורה קמו שנית מקלת מהלפתים לעורר על מורה הנזכרים ונדעו הדברים אל הנשיא ולא הגולה בדמשק, תנשא ממלתו. ויורה הוא ונית דינו, וכל קהלות ארץ הלזי ודני עכו כל איש שידבר תועה על הרמ"צ ז"ל ועל ספריו ונטלחו הכתבים לברצלו"נה ושם נשלח אלינו. וכראותי אותו נתעוררתי לכחזר אלה הדברים.

דברי נרגן לריב ארץ	היו עלינו לטורח
אך דרך לו בכסל	אך בשכל אין לו אורח
לילה לא יגה לו סחר	יומם לו שמש לא יורח
מי נחלי צדק יבשו, אך	ציץ המטה ודון פרח
אתמה מחולקים על משה	איך לא זכרו עונש קרח
מורה צדק הוא ודברו	כאש ודברם כקרח

שמעו חכמים מלי! יודעים האזינה לי, משפט נחמה לנו נדעה ציינו מה טוב, השומר אמת לעולם, ישמור נפשות הדברים הגדולים. המתיצנים בתורה ודני פעלים, אלקי עולם ה' יתן מלוויים, ועולמם ירלו צחייהם, יזכו צדק לזיון גואל ותהי משכורתם מעם ה' אלקי ישראל: כי התחילו וסיימו צדקה הרב הגדול דנינו משה ז"ל על הרב דנינו מיימון ז"ל. ספרו כבוד לפי האמת ולא החניפו, ולא אמרו על מה שיסנו אינו, ועל מה שאינו יסנו, כי פלס ומאזני משפט לשוקם, קנאו לכבודו ונידו המדברים עליו תועה, השולחים פיהם צדעה, והכסיל המוליא עליו דברי און ומרמה, ימחו לי וכו'. כולם הסכימו ונפל פתקא מדקיע דהי' כתב צו אמת, כי חתמו של הקצ"ה אמת:

זדנו פעמים רבות על כל דברי הספר ההוא ודקדקום לפי דעתנו, ולא מלאנו צהס אפילו דבר אמת מכל הדעות שמוציאין עליו, וכל מה שאומרים אין לו שורש וענף, ואין להם על מה שישמרונו: הספר ההוא היה צדינו צלשון המחזרו ונחמנו דצדיהם אס כמים הס. יודע כי רוב מה שכתב צדוהו הספר כבר קדמהו דצק, אלא שהם דצרו צפתום והוא דצד צמפורם וזה היה סבה שקטרב המקטרב וטען עליו הפתי עענה, שהוא נחזר לנו מדבריו כי הנקודה סקוצ עליו ספרו, וכל כוונתו והשתדלותו לצטל דברי המינים הכופרים בתורה הנאמרים צמארה, וזה מצואר למעיון דצדו צעין הושר לא צעין האזינה: וצעבור כי מדת כל חכם להודיע אמת, נודעה לן להרים ממשול מדך ה'. כי כל כח יכריח צעליו לעשות פעלו גם הוא כראותו שיש דעות לפילוסופים שהם כנגד אמונתנו, והציאו עליהם ראיות נדים מלצם, והם אומרים שהשכל מעיד על אותן הדאיות, והם לקוחות ממדע נטוע צלצ מלת החוק לאדם דעת, וקלאו אותם מופתים, חשש דנינו שמא אחד יקרא דצדיהם וימשך אחיהם צדוהו דראיותיהם ויודעה ויודע להם, ואס לא יודה ישאר נצוך, ע"כ חיבר אותו הספר להזילו ממזכותו, והדרך לנחותו. כמו שאמר צפ"ב תח"צ, וז"ל: ואמנם העירותי על זה מפני שלא תפת, כי אפשר שיטען אחד מצני אדם צספק יספקרו צחידום העולם, ותמנה להפתפות, כי צאמונת הקדמות צכללה סתירת התורה ודצד כוז צחוק אלקי יתצרך, והי' תמיו חושך שכלך, ומקצל מהצביאים שהם יסוד המין האנושי שנאמר: ואנשי לצז ישמעו לי ע"כ. וזה משה האיש הלך צדדך החורה להזהיר על הנציא שקר שלא ישמעו לו אע"פי שיתן אות וצכמה מקומות מספרו והצידי שלא יפתה איש שקצל תורת ה' דצד מדברי הפילוסופים שהוא כנגד האמונה, ואע"פי שיציאו עליו ראיות חזקות לפי דעתם, ושהי' חושך שכלו תמיו והצידי ראיות צדורות מלך החקירה על דצדיהם שחשצו שיהי' סמוכים לעד לעולם, וסתר הצנין צצרו, שחשצו שיסודו יסוד עולם, והוא צאר שטחו אותו תפל ועדה עד היסוד צו, וידיו יסדו חומה גדולה סצצ התורה לצל יורו המורים אלי', כמו שאמר צח"צ פכ"ו: ולרץ שתשמר צזה הענין, כי הוא חומה עלומה, צכתיים סצצו התורה מקיף צה ימנע אצן כל משליך אלי' עכ"ל, ואני אומר כי לא צנה דנינו מלאני בות, אלא חומת אש סצצו לה אין היך שולטות צה

ומי ויכל לעשות הדבר הגדול הזה אלא איש כמוהו די רוח אלהים קדישין צי' : ולי נראה שזורך אחד הכריחו לחזר אותו הספר גדולותו דציס מעם תאמינים דעות מציאות להבשמה ותמונה לכגד עיניהם, ודמות יערכו לו, חושבים שמיחידים, ומרצים, מחפלים דצרים אשר לא כן על ה' אלוהיהם. צפיהם נדק דוצרים והעון טמון בחוצם, ולא ישימו לב למה שאמרה תורה: וכשמדתם מאוד לכפשותיכם כי לא דאיתם כל תמונה ותמונה אינכם רואים, וזה הגדילו לדבר צתארים צספר ההוא, וצכל הדצדים שמיציאים להבשמה כי עיניו דליו דצים מהנקלאים דצנים חושאים לה' צזה החטא, כמו שכתב צאירגת תח"מ אמר: ודאיתי מי שיחשצרו מחכמי ישראל יודע צדרך ההלכה וכושא ונותן צמלחמתה של תורה מילדותו כמו שהי' חושב והוא מקופק אס הצדורא צעל עין ואוזן יד ורגל וזעם כמו שצא צמקאת הפסוקים, ודאיתי אחרים מאכסי הקלות גזרו צמוחלשט שהוא גוף ומחזיקים כעטש מי שמתאמין הפך זה וקראו שמו מין ואפיקורס, והצינו דרשות צמסכת צרכות על פשוטיהם ע"כ, ולחד מהדצנים כתב על מה שכתב צספר המדע, והאומר שיש, אלא שהוא גוף וצעל תמונה וכו': ואמר ולמה קראהו מין לזה וכמה גדולים ועוצים תמנו הלכו צזו המחשבה לפי מה שדלו צמקלאות ויותר מה שדלו צדצדי האגדות המשצשות הדעות. ע"כ: ויתכן שהיו גדולים תמנו צקומתם וטובי מראה וצריאלי צער, ואמי לא אומר צעקס שהיו קטני אמונה אס האמינו גשמות או מקרי, אלא אומר כי אצדה האמונה מלצס וכרתה מפיהם: ודיצנו ז"ל דיצד מזה הענין צפרק ל"ה מחלק דאשון ודיצד צמה שאמר זה הדב שהלכו צאותה המחשבה לפי מה שדלו צמקלאות, וגם אפי דאיתי מהס דצים, ואחד הוא מוחזק צרב גדול, והי' מהקלויים, והי' מדצד תועבה על דצינו ז"ל צצרחיקו מה שהרחיק מהדצדים הגשמיים, ואפי שאלתיהו, התאמין כי היד ה' כיד האדם? והציב כי הוא יד ממס צדואה. כשמעי דצדו החדשתי תמנו. וידעתי כי לא יתן להטותו אל הדך, כי הי' כפרה סודרה והביע לגבורת וגם שיצה זדקה צו ולא ידע את ה' וגדל על אותה הדעת מנעווי. ולדק האומר, כמו שלא ילמיה המערד האצן כן לא ירשנו הדצדים צפתי, ולדק המשל צו: חוצני חייאלי מליאך סדוקא, ואפי אמרתי עליו אל תחשוב כי כאנוק ידצה שכלו לדב שניו אמנס דע כי יש לעול יתרון עליו זקן צו זדקה שיצה ולא ידע.

אל תחשוב כי האנוש ירבה שכלו לרב שניו ואמנס דע
כי יש לעול יתרון עלי זקן בו זרקה שיבה ולא ידע

אצל צדצד אחד ילא מפיו נדקה כי אמר שאינו מלטרך לפס' מורה צדוכים, כי אינו נצוך צחודה, ומי יתן ויתנהגו צזה המנהג כל הדומים לו ולא יזכרהו ולא יאשו שמו על שפתם. בי זה טוב להס, ולמה יצואו צים עמוק ואינס יודעים לשחות, והס כאצן שאין לה הפכים. כי צלא ספק, יטצצו צמלולות כמו אצן. — לפי שכלו יהלל איש ונעוה לצ יהיו לצו, שצחו לפני חכס גדול מחכמי האומות איש מפורסם צחסיות, וצעל מדות טובות ולא הי' סר ימין ושמאל מכל אשר תצוה דתם, ויא מד להס, שכל ושליומות דצינו מפורסם וגלוי לכל, ולא היה חכס צחכמה שהיא צהנחה ומלות אנשים תלומדה אלא היה חכס צחכמה שהיא דעת קדושים, וצתורת חכס שהיא מקוד חיים ותורת אלקיו צלצו, ועל כן לא מעדה אצו — ולא נעטה מני הדך, מדגלא צפוס הקורא אותו משה השני. ואפי אומר על דך הסיך, כי מה שאמר ר' יוחנן שאין דור שאין צו כמשה, על דורו לאמר והוא צחכמתו דאה הנולך ושיקטרגו על דצדיו, ונצא וידע מה נצא, ולא דלה לאצד ספרו המועיל לחכמים סחס מעטים ואחד צדור צעצור סכלים שהס דצים שאפשר שיקלקלו ולא יצינו כונתו ויסצדו צצרות כונות. והכה צתורה שהיא דצד אלהים חיים מקומות פקרו צחס המינים, והצינו הדצדים צהפך הכוונה, וצביולא צזה אמרו חז"ל: כי כשהביע משדע"ה לפסוק נעשה אדם, אמר: דצ"ע למה אתה נותן פתחון פה למינים, אמר לו הקצ"ה כתוב והרואה לעשות יעשה, והגדים היו טועמים הקן מר כגד, ומי שפסד דמיונו, ידמה אמת כוזב וכנצו אמת

אמת. ולא יערב המאכל הערב אלא לצריא, ואין דבש אמרי נועם לא ימתק אלא לנעימים החווים בנועם ה' וע"כ אמר המדבר דרוח הקודש: מה נמללו לחכי אמרותיך, ולא אמר לחיך ולפה לא יפתן כסיל צננכה כי אם צהתבלות לבו, יש חולקים על גדולים מהם לקנות להם שם ולמען יזכרו. ואין תימה אם העם ידברו דרזינו, כי כבר דיבר העם צאלקים וצמחה, והפושעים מנצחן אמרו איל הכניא משוגע איש הרוח: רק התימה מהמחזיקים בחכמי לב היו צמודי אורו. והם השכילו דרכיו צתורה ודאו הליכותיו זה. ידעו כבודו ומלךדו, ונעלתו מסותרת צלצם ויכחיסוה צפיהם, הוילאו דנת ספרו ולא מרו ארתו. כי ידיעתו פליאה מהם כשגבה ולא יכלו לה, לא ידעו להזהר ועברו על מה שאמרו חז"ל: את ה' אלקיך תירא לרבות חלמידי חכמים, אצרו מהם כל גבורי התורה הנקראים אישים, ושמו כלי מלחמתם החדפה והבדוף, שהם כלי הנשים, שהם קטעריין, ולא להורות דבר אחד הם צאים. אלא לקפה דרזניהם. והשאלה שהיא מקנאה השורה מקלקלת, גורמת להכחיש האמת והדעת מקכלת. וכצתה מחלה לב יבושו ויכלמו מלספרה, והיא כי אכל צשרא שמינא והם גודמים ברמי ולא הכיח להם מקום להתבדר צו, כי לשונו כסף נצחר.

ועוד ראיתי צימי הבלי דעה אחרת, וחנופה יולאת, הלצ שוצרת, כי סכלים שלמדו דלמי דרזים מהחכמה ולא העמיקו, ושחתו והעלו לבם עינא, כתצו על דרזינו שטנא, כדי להוליא להם שם מהם מחזיקים ידי האמונה, ויש צהם שרש פודה דלש ולענה, תאלמנה שפתי שקר הדוצרות עתק על לדיק מושל צידאת אלקים, הזריח צארן מאפליה נבורה, עשה חיל צתורה הפליא לעשות, והי' זקן שקנה חכמה, ולא זכרו החסד ששעה, שנתן צמי תלמיד העזים נתיצה, והשיצ שלום צין התלמידים והשצית מדון ומריצה, הודיע הלכה למעשה, ולא יטערך להדורי אפירכי ואשינוי ללאת מדחי אל דחי ומקושיא לקושיא. ולצסוף סלקא צתיוצתא צקלים וחמורים, ואסף פרורי התורה הפזורים, וקמו נד אחד, כל דעצ ישא עומד עד שיהיו מזוייו דקך מלאים, ולא יטערך ללקוט צכלים צעמק דפאים: חכמים ילמנו דעת האומרי לב לבות החורים סארות קצרים, ובלות סודות האלקות כפירה, והחכם הצנוע דעצ וחלצ תחת לשונו, אם ילמד החכם שאין דלוי לבלות דרזים שהעתיק מצדיותו לדיק חי העולם, כי הדודש אותם תתבאה ומצוה על כבודו, ועוד כי הכרוצים ולהט החדצ המתהפכת שומרים דרך עץ החיים ושיש דרזני דרזינו מקום לטעות (לטעון) היו כשגבה, והרם לדבר דרזנים החוטא צהם חטא אחד יאצד טוצה הדצה: מה ידעו ולא ידע? וזה וכל כיואל צו לא נכחד ממנו ועל כן צאל צפתיחת ספרו הלוך שהצריכו לדבר צאותם הדרזים, וכל דרזיו היו לשם שמים, והחושר צכשרים לוקה צנפשו, דרך אמונה יצחר לו המשכיל, ואם איש מזדע הקודש נדצה דוחו אותו להיות תורתו אמונתו, שדי דקילי זקיף להו, ועולם עיניו מדלות צשום חכמה אחרת, כי לפי דעתו הדואה צהם דואה צדע חשמת הקודש נפשו שומרת, ומענה עלמו לתורה ולמצות, ואין לו צעודה אחרת, אשריו ואשרו חלקו כי ירחיכו לו צמלאת ספקו יען צלחמה של תורה כפשו אורכלת, ומימינו שותה, וטוביו לבגדל דהיו בופא דרפתקא לאורייתא. ואם ימלא אחד עושה התורה עקר והחכמה טפילה ולעתיים דחוקות וצשעת הפנאי יתעסק צספרו חכמי המחקר לדעת האמת אתם, ולנסות, ומלמד לבצין ולהורות אצל לא לעשות, גם זה צחר דרך אמונה, וצה הלכו מדצותיו סאלשוים, כי שמואל שהי' גדול צתורה אסטלובים הי', ועליו אמרו שקוד מני? שמואל שהי' שקוד ללמוד תורה ולהשיצ לפיפיקורם, וחכמי ישראל הי' נושאים ונותנים צחכמה עם חכמי האומות כמו שזכר ממקומות רבות צתלמוד. וכר' עקיבא עם זוגן, והי' משיצים אותם לפי המחקר והי' נותנים להם דלוי תסקפת על דרזניהם. והי' רואים אותם ומתצלים האמת מהאומרים כדרזניהם, צבלגל קצוה ומלות חוזרים, כי תפארת היא לישראל צביות צהם חכמים משיצים לחכמי האומות צשיטתם, ויפה פי' המפרש: כי מי גוי גדול צעבור חכמי לב וידאי הי':

למה זה תחיד ציד כסיל לקנות חכמה ולצ אין - דרזינו הודיע צספרו מי הראוי לקרוא צספרו ומי הוא שאינו ראוי, צאמר: זה המאמר לא חזרתיו אלא למי שהתפלסף ידע מה שהתצאר מדבר הנפש וכוותותיו, והפרוך הבדר וכו', ואם מי שאינם דלויים לקרוא צאותו הספר לא יתפתו צו, וירחיקוהו מעליהם הדין עמהם שלא לקרוא צו כלל ותצא עליהם צדכה, וזה כבוד דרזינו ז"ל כי הוא הזהיר על זה צתמה מקומות; אצל המשתדלים והיגעיים

לאצד זכרו מני ארץ ולא שם על פני תצל חוץ ולפני ולפנים, יגעו לריק וייעפו, ובשול יבשלו מי שהוכה צמודים ויזקהו אור השמש ולא יוכל להסתכל צאודו ויסתום חלונות ביתו כדי שלא יכנס צהם האור, היכולת צידו, אצל לא יוכל למנוע שלא יזרח על הארץ, ומי שאין לו עסק אלא צהויות דאצוי ודצא. איך יוכל לקום על איש שהכל צו, והוא אורג צלוס? כר' עקיבא צנורת יאודים, וכל יקר דלתה עינו:

ישועל איכה יפריץ חומה	יסדו אותה בעלי חכמה
חובב מות איכה דמה	כי בכנפיו יחשיך חמה
קרית ספר מאז קדמה	כל עמה גבורים חמה
איך יערכו לה מלחמה	חלשים וה' שמה
איך יפרו אמרה תמה	על פי אבשלים היא שומה

צמים עמוקים ענה צלצ איש תצונה ידלנה, אם יוחיל החכם לדעת סוף כוונת צדינו צאותו הספר מקריאתו פעמים דרות מצלי עיון גדול הן תוחלתו כנצצה, ע"כ אני אומר תמה אני אם יש צאלרות האלה מי שידר לעומק כוונת צדינו צאותו הספר? ואם יש אחד איך שני לו, כי כוונתו תודע צקריאת ספרים אחרים שהם עקרי ספר החכמה, והמתיגע להצין כוונתו

מספרו צלצד ייגע לריק, ודצדים דצים גכתצו צו כדי להעלים הכוונה, ולא תושב אלא צעיון גדול ודקדוק ענוס, משל למרגלית שנספלה צין החול, אדם ממשמש צחול וכוצרו צכצרה עד שמואל את המרגליות, וכשמואלה משליך הדרודות מידו וכוטל המרגליות. דרכי התורה דרכי נועם וכל כתיצותיה שלום, ואם המחלוקת דעות דרות גודמת, כ"ש כשתהא על האמת, כי החולק על האמת חולק על אלקי האמת. ועל תורתו שהיא אמת, ככל צין אששים שלא הורגלו לקדוא צספרי החכמה, ולא למדו לשון ערצו, שרוצ ספרי חכמה מחוצדים צאותו לשון. וע"כ הקודא צאותו ספר צערצו לא ישתצם כמו ששתצם הקודא אותו צהעתקה. וצלצד צהעתקה השנית, כי ההעתקה הראשונה יש צו שיאות צמקומות מועטיס, ואלו ה' פנאיו להחכם המעתק אותו היה מתקן אצל בהעתקה השנית ה' דצו' טעויותיה, והישר צזה לא ימלט מעקשות, והמעוות לא יוכל לתקן והפך הכוונה צמקומות דרות, ודלה לצאר, והשים ארץ גדולה על פי הצאר. ואני אומר כי המשכינה צאוהל משכין צו עולה. ואני מודה דצצדים שדצדתי שהי' לחשות, ועלור צמילין מי ווכל, והאדכתי דצצדים שהי' לי לקצד והצא צמים עמוקים לא יוכל ללאת אל השפה מהרה: ואל אלקי ישראל צרחמיו וצרוצ חסדיו יקח מועד ומשדים ישפוע, והדצדים המכוסים ממנו, יהי' לנו לפויס, כמו שכתוצ: והולכתי עוים צדרך לא ידעו אדריכס, אשים נחשך לפניהם לאור, ומעקשים למישור. אמן סלה:

105-46, 97-98, 99-100, 101-102, 103-104, 105-106, 107-108, 109-110, 111-112, 113-114, 115-116

17-18, 19-20, 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 35-36, 37-38, 39-40, 41-42, 43-44, 45-46, 47-48, 49-50, 51-52, 53-54, 55-56, 57-58, 59-60, 61-62, 63-64, 65-66, 67-68, 69-70, 71-72, 73-74, 75-76, 77-78, 79-80, 81-82, 83-84, 85-86, 87-88, 89-90, 91-92, 93-94, 95-96, 97-98, 99-100, 101-102, 103-104, 105-106, 107-108, 109-110, 111-112, 113-114, 115-116

117